Baybal Yar

Guud ahaan

Tani waa xulasho si taxaddar leh loo soo xulay oo ah qoraallo Giriig qadiimi ah oo loogu talagalay in si ugu fiican loo soo qaado waxbarashada Ciise iyo qoraallada Uu baray, Uu tixraacay, oo Uu buuxiyey. Ujeedadayadu waa inaan ku siinno matalaad u dhow sida uu asal ahaan Giriiggu u ahaa inta suurtogal ah oo qaab casri ah oo la akhrin karo.

Xaqiijin

Turjumaaddan waxaa laga sameeyay qoraalladii asalka ahaa ee Giriigga Septuagint iyo Byzantine iyada oo la adeegsanayo moodooyinka luqadda waaweyn. Sababtaan darteed waxay ka kooban tahay waxyaabo badan oo ka mid ah dhaqanka iyo naxwaha luqadda asalka ah, laakiin sidoo kale waxay ku jiri kartaa khaladaad. Haddii wax yaab leh kuu muuqdaan, fadlan hubi qoraalka asalka ah ee Giriigga. Haddii aad khalad ka hesho, fadlan email u dir jesusislord@joshuabible.com.

Shatixaad

Waad ogtahay inaad fasax u leedahay inaad ku soo daabacdo oo aad u qaybiso tarjumaaddan qayb ahaan ama dhammaystiran. Laguma ogola inaad wax ka beddeshid ama aad iibiso. Haddii aad hesho khalad, fadlan u dir email jesusislord@joshuabible.com si aan u saxno oo aan kuugu siiyo daabacad cusub.

Injiilka Matayos

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28

Injiilka Markos

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16

Injiilka Yooxanaa

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21

Warqadda Yacquub

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5

Warqadda Butros

| 1 | 2 | 3

Warqadda Yooxanaa

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5

Didaake

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16

Bilowga

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40 | 41 | 42 | 43 | 44 | 45 | 46 | 47 | 48 | 49 | 50

Bixitaanka

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40

Tirada

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36

Sharciga Kunoqoshadiisa

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34

Yashuuca

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24

Injiilka Matayos

1

Buugga aasalka Ciise Masiix, wiilka Daa'uud, wiilka Ibraahim. Ibraahim wuxuu dhalay Isxaaq, Isxaaq wuxuu dhalay Yacquub, Yacquub wuxuu dhalay Yahuudah iyo walaalihiis, Yahuudah wuxuu dhalay Feres iyo Serax oo ka dhashay Taamar, Feres wuxuu dhalay Xesroon, Xesroon wuxuu dhalay Araam, Araam wuxuu dhalay Amiinaadaab, Amiinaadaab wuxuu dhalay Naxshoon, Naxshoon wuxuu dhalay Salmoon, Salmoon wuxuu dhalay Bocas oo ka dhashay Raxaab, Bocas wuxuu dhalay Cobeed oo ka dhashay Ruut, Cobeed wuxuu dhalay Yese, Yese wuxuu dhalay Boqor Daa'uud. Daa'uud boqorkii wuxuu dhalay Sulaymaan oo ka dhashay naagtii Uuriyaah, Sulaymaan wuxuu dhalay Rexabcaam, Rexabcaam wuxuu dhalay Abiiyaa, Abiiyaa

wuxuu dhalay Aasaa, Aasaa wuxuu dhalay Yehooshaafaad, Yehooshaafaad wuxuu dhalay Yooraam, Yooraam wuxuu dhalay Cusiyaa, Cusiyaa wuxuu dhalay Yootam, Yootam wuxuu dhalay Aaxaas, Aaxaas wuxuu dhalay Xisqiyaas, Xisqiyaas wuxuu dhalay Manaseh, Manaseh wuxuu dhalay Aamoon, Aamoon wuxuu dhalay Yoosiyaas, Yoosiyaas wuxuu dhalay Yekonyaah iyo walaalihiis wakhtigii masaafuridda Baabuloon. Ka dib masaafuriddii Baabuloon, Yekonyaah wuxuu dhalay Salaatiyeel, Salaatiyeel na wuxuu dhalay Serubaabel, Serubaabel na wuxuu dhalay Abiihuu, Abiihuu na wuxuu dhalay Eliyaakiim, Eliyaakiim na wuxuu dhalay Aasoor, Aasoor na wuxuu dhalay Saadooq, Saadooq na wuxuu dhalay Akiim, Akiim na wuxuu dhalay Eliyuud, Eliyuud na wuxuu dhalay Elecaasaar, Elecaasaar na wuxuu dhalay Mataan, Mataan na wuxuu dhalay Yacquub, Yacquub na wuxuu dhalay Yuusuf ninkii Maryan, taasoo laga dhashay Ciise kan la yidhaahdo Masiix. Dhammaan qarniyadii sidaa darteed ka bilaabay Ibraahim ilaa Daa'uud waxay ahaayeen afar iyo toban qarni, iyo ka bilaabay Daa'uud ilaa maxaabiisnimada Baabuloon afar iyo toban qarni, iyo ka bilaabay maxaabiisnimada Baabuloon ilaa Masiixu afar iyo toban qarni. Dhalashada Ciise Masiix sidaas ayay ahayd. Waayo hooyadiis Maryan markay la doorsatay Yuusuf, ka hor intaysan

iyagu isku iman, waxaa la helay inay uur ka leedahay Ruuxa Quduuska ah. Joseph laakiin ninkeedii, isagoo xaq ah oo aan doonayn inuu iyada dadweynaha ku ceebeey, wuxuu doonay inuu si qarsoodiya ugu furo. Kuwantan laakiin markuu isagu ka fikiray, eeg, malaa'igta Rabbiga ayaa riyo ugu muuqatay isaga oo leh, Yuusuf wiilka Daa'uud, ha baqin inaad qaadato Maryan oo ah naagtaada, waayo tan ku dhex dhalatay waxay ka timid Ruuxa Quduuska ah. Waxay dhali doontaa wiil, oo waxaad u yeedhi doontaa magiciisa Ciise, waayo isagu wuxuu dadkiisa ka badbaadin doonaa dembiyadeeda. Tani oo dhan waxay dhacday si loo buuxiyo wixii laga hadlay Rabbiga iyada oo loo marayo Nebigu isagoo leh: eeg, gabadha bikrada ah maxalka ayay ku yeelan doontaa oo waxay dhali doontaa wiil, oo waxay u yeedhi doonaan magiciisa Emmanuuel, kaas oo ah marka la turjumayo nala Ilaah. Markuu ka toosay hurdada Yuusuf wuxuu sameeyey sidii uu ugu amray isaga wargeeyihii Rabbiga oo wuxuu guursaday naagtiisii, oo ma uu aqoon iyada ilaa ay dhashay wiilkeedii curadka ahaa, oo wuxuu u bixiyey magiciisa Ciise.

2

Ciise markuu ku dhashay Beytlaxam ee Yahuudiya wakhtigii

Herodos boqorka, bal eeg saaxiriintii bari ka yimaadeen Yeruusaalem iyagoo leh: meeye kan dhashay boqorka Yuhuudda? Waayo waxaan aragnay xiddiggiisa bari oo waxaan nimid inaannu caabudno isaga. Markuu maqlay, Herodos oo ahaa boqorkii wuu welwelooday, iyo Yeruusaalem oo dhan oo la jirta isaga, oo markuu soo ururiyey dhammaan wadaaddadii sare iyo culimadii dadka, wuxuu ka weyddiiyey iyaga meesha Masiixa ku dhalan lahaa. Iyaga waxay ku yidhaahdeen isaga: Beytlaxam ee Yahuudiya; sidan darteed waa lagu qoray nebiga; adiguna Beytlaxam, dhulka Yahuuda, si kasta ha ahaatee ma tihid kan ugu yar hogaamiyayaasha Yahuuda dhexdooda; adiga waayo wuxuu ka soo bixi doonaa hogaamiye, kaas oo daajin doona dadkayga Israa'iil. Markaas Herodos sirta ahaan u yeedhay saaxiriintii oo si sax ah uga warqaday iyaga waqtigii xiddigta muuqatay, oo diraya iyaga Beytlaxam wuxuu yidhi: tagaya si sax ah u baadha ilmaha, markii aad heleysaan laakiin ii soo sheega aniga, si aan aniguna imid u caabudo isaga. Kuwa markay maqleen boqorka way tageen, oo bal eeg xiddigta ay arkeen bari way hortagtay iyaga, ilaa markay timid waxay istaagtay meel ka sarraysa meeshii ilmuhu joogay, oo markay arkeen xiddigta aad bay ugu farxeen farxad weyn aad iyo aad, oo markay yimaadeen guriga waxay arkeen ilmaha iyo Maryan

hooyadiis, oo markay dhaceen ayay caabudeen isaga, oo markay fureen khasnadahoodii waxay u keeneen isaga hadiyado, dahab iyo foox iyo malmal, oo markii lagu digniyey riyo inayan ku noqon Herodos, jid kale ayay ugu noqdeen dalkoodii. Markay iyaga tageen, eeg, fariin-qaade Rabbiga ayaa riyo ugu muuqday Yuusuf isagoo leh: kac oo qaado ilmaha iyo hooyadiis oo u cararo Masar, oo joog halkaas ilaa aan kuu sheego; waayo Herodos wuxuu doonayaa inuu doondoono ilmaha si uu u baabbi'iyo. Isaga oo kacay ayuu qaaday ilmihii iyo hooyadiis habeennimo oo wuxuu u baxsaday Masar, wuxuuna halkaas joogay ilaa dhimashadii Herodos, si loo buuxiyo wixii laga yidhi Rabbiga nebigu isagoo leh Masar waxaan uga yeedhay wiilkayga Markaas Herodos markuu arkay in lagu khiyaameeyay saaxiriintii, aad buu u cadhooday, oo intuu cid diray ayuu dilay dhammaan carruurtii ku jirtay Beytlaxam iyo dhammaan soohdimaheedii laba sano jir iyo ka hooseeya, sida waqtigii uu si sax ah uga ogaaday saaxiriintii. Markaas waxaa la buuxiyey wixii laga hadlay oo uu yidhi Yeremyaah nebigu: Cod baa Ramaah laga maqlay, baroor iyo oohinta iyo baroor badan; Raaxeel way ooynaysaa carruurteedii, oo ma doonaynin in la qalbi qaboojiyo, waayo ma jiraan. Markii Heerod dhintay dabadeed, eeg, wargeeyaha Rabbiga riyo ahaan ayuu ugu muuqday Yuusuf oo

Masar joogay, isagoo leh: kac oo qaado ilmaha iyo hooyadiis oo tag dhulka Israa'iil, waayo, way dhimateen kuwii doonayay nafta ilmaha. Laakiin markuu kacay wuxuu kaxeeyey ilmihii iyo hooyadiisii oo wuxuu yimid dhulkii Israa'iil. Markuu maqlay in Arkelaawus uu boqorka ka yahay Yahuudiya meeshii Herodos aabbihiis, wuu ka baqay inuu halkaas tago; laakiin markii riyo loogu dignay wuxuu u noqday gobollada Galili, oo markuu yimid wuxuu degay magaalo la yidhaahdo Naasared, si loo buuxiyo wixii lagu yidhi nebiyada in Naasaraawi loo yeedhi doono.

3

Waxaana maalmahaas kuwii Yaxye baabtiiska yimid waana ku dhawaaqayay cidlada Yahuudiya oo leh: toobadkeena, waayo waxaa u dhow yimid boqortooyadii samooyinka. Kani waxa wuu yahay kii laga hadlay Nebi Isayos markuu yidhi, Cod qaylinaya oo cidlada ku jira, diyaariya jidka Rabbiga, toosiya waddooyinkiisa. Laakiin Yooxanaa wuxuu lahaa dhar ka samaysan timaha awr iyo suun saan ah oo ku wareegsan dhexdiisa, cuntadiisuna waxay ahayd ayax iyo malab duurjoog. Markaas waxaa u baxay xaggiisa Yeruusaalem iyo Yahuudiya oo dhan iyo gobolka ku wareegsan Webi Urdun oo dhan, oo waxaa lagu baabtiisayay

Webi Urdun isaga, iyagoo qiranaya dembiyadooda. Laakiin markuu arkay dad badan oo ka mid ah Farisiinta iyo Saduusiinta oo u imanaya baabtiiskiisa, wuxuu iyaga ku yidhi, Dhalashadii jilbisyadow, yaa idin tusay inaad ka carartan cadhadda soo socota? Haddaba sameeya midhaha qiimaha leh ee toobadda, oo ha u maleynina inaad naftinna ku tidhaahdaan, waxaan leennahay aabbe Ibraahim. Waxaan idiin leeyahay waayo Ilaah awoodi karaa inuu dhagaxyada kuwan ka kiciyo carruur Ibraahim u Horeba faaska waxay ugu jiifsataa xididka geedaha, sidaa darteed geed kasta oo aan soo saarin midho wanaagsan waa la jaraa oo dabka lagu tuuraa. Aniga runtii waxaan idinku baabtiisayaa biyo si aad u toobad keentaan, laakiin kan iga dambeeya oo imanaya waa mid iga awood badan, kan aanan awood u lahayn inaan kabihiisa qaado, isagu wuxuu idinku baabtiisi doonaa Ruuxa Quduuska ah iyo dab. Kii birbirinta gacmihiisa ku haya, wuxuu si fiican u nadiifin doonaa meeshiisa hadhuudhka lagu tumo, oo wuxuu hadhuudhkiisa ku soo ururin doonaa meesha wax lagu kaydiyo, laakiin buunshaha wuxuu ku gubi doonaa dab aan la demin karin. Markaas Ciise wuxuu ka yimid Galili oo u yimid Webi Urdun xagga Yooxanaa si uu u baabtiiso. Laakiin Yooxanaa wuu ka hortaagayay isaga oo leh, Aniga waxaan u baahanahay inaan adiga lagu baabtiiso, adiguse

ma ii imaanaysaa? Jawaabay laakiin Ciise wuxuu ku yidhi isaga: ka tag hadda, waayo sida darteed waxa ku habboon yahay inaan dhammaystirno dhammaan xaqnimada. Markaas wuu sii daayay isaga; oo Ciise markii la baabtiisay ayuu isla markiiba ka soo baxay biyaha; oo bal eeg waxaa loo furay isaga samooyinka, wuxuuna arkay Ruuxa Ilaah soo degaya sida qoolley oo kale oo ku imanaya isaga dushiisa; oo bal eeg cod ka yimid samooyinka oo leh: Kanu waa wiilkayga jecelka ah, kan aan ku faraxsanahay.

4

Markaas Ciise wuxuu Ruuxa loogu waday cidlada in shaydaanka lagu jaribiyo, oo markuu soomay afartan maalmood iyo afartan habeen, dabadeed wuu gaajooday. Oo jirraba ayaa isaga u soo dhowaaday oo yidhi, Haddii aad tahay wiilka Ilaah, dheh si ay dhagaxyadan rootiyada u noqdaan. Laakiin isagu jawaabay oo yidhi, Waa la qoray, Ninka kuma noolaan doono rootiga keliya, laakiin eray kasta oo ka soo baxa afka Ilaah. Markaas Shaydaanka wuu kaxeeyaa isaga magaalada quduuska ah, oo wuxuu taagaa isaga dusheeda baalka macbadka oo wuxuu ku yidhaahdaa isaga: haddii aad tahay wiilka Ilaah, isu tuur hoos; waxaa qoran waayo in farriimayaasha isaga uu amar siinayo ku

saabsan adiga, oo gacmaha kor bay kuu qaadi doonaan, yaanay cagta aad ku dhufan dhagax. Ciise wuxuu ku yidhi, Haddana waa la qoray, Ma jirrabin Rabbiga Ilaahaaga ah. Mar labaad Shaydaanka wuxuu isaga kaxeeyay buur aad u dheer, wuxuuna tusay isaga dhammaan boqortooyooyinka dunida iyo sharaftooda, wuxuuna ku yidhi isaga: kuwan oo dhan adigaan ku siin doonaa, haddii aad dhacdo oo aad ii sujuuddo. Markaas Ciise wuxuu ku yidhi, Tag daba, Shaydaanow, waayo waxaa qoran, Rabbiga Ilaahaaga ah waa inaad caabuddaa oo isaga keliya waa inaad u adeegtaa. Markaas shayddaanku wuu siidaayay isaga, oo bal eeg, farriinbaarayaal ayaa u yimid oo waxay u adeegayeen. Markuu maqlay Ciise in Yaxye la gacangeliyey, wuxuu u noqday Galili, oo ka tegey Naasared intuu yimid wuxuu degay Kafarna'um tan xeebta ku taal soohdimaha Sebulun iyo Naftali, si loo buuxiyo wixii lagu hadlay Isayos nebigu isagoo leh: dhulka Sebulun iyo dhulka Naftali, jidka badda, shisheeyada Urdun, Galili dadyowga, dadkii fadhiyey gudcurka wuxuu arkay iftiin weyn, oo kuwa fadhiya dhulka iyo hooska dhimashada iftiin baa u soo baxay iyaga. Markaas wuxuu Ciise bilaabay inuu ku dhawaaqo oo uu yidhaahdo, Toobadkeena, waayo waxaa soo dhowaatay boqortooyada samada. Socda marka uu ku ag socdey badda Galili wuxuu arkay laba walaalood, Simoon kan la

yidhaahdo Butros iyo Andaraawus oo ahaa walaalkiis, iyagoo shabag ku tuuraya badda; waayo waxay ahaayeen kalluumaysato; oo wuxuu ku yidhi iyaga: kaalaya dib ii soo raaca oo waxaan idinka dhigi doonaa kalluumaysato dadka. Kuwii degdeg ayay ka tageen shabagyadii oo raaceen isaga. Oo intuu halkaas ka socday ayuu arkay laba walaalood oo kale, Yacquub ina Sebedi iyo Yooxanaa oo ahaa walaalkiis, iyagoo doonnida ku jira aabbahood Sebedi, oo ay hagaajinayaan shabagyadooda, markaasuu u yeedhay. Kuwa laakiin markiiba way ka tagtay doonnida iyo aabbahoodii oo raacay isaga. Ciise wuxuu ku wareegayay Galili oo dhan isagoo wax ka baraya ururadooda, oo naadiyaya warar wanaagsan ee boqortooyada, oo u adeegaya cudur kasta iyo jirro kasta oo dadka ku dhex jirta. Oo waxaa tagtay maqalkiisa dhammaan Suuriya, oo waxay u keeneen isaga dhammaan kuwa si xun u haya cudurro kala duwan iyo xanuunno ku haysta, iyo kuwa jinni qaba iyo kuwa dayax qaba iyo kuwa curyaansan, oo wuu bogsiiyey iyaga; oo waxaa raacay isaga dad badan oo ka yimid Galili iyo Dekabolis iyo Yeruusaalem iyo Yahuudiya iyo meel ka shishaysa Webi Urdun.

5

Markuu arkay dadkii badnaa wuxuu fuulay buurta, oo markuu fadhiistay waxaa u yimid xertiisii, oo markuu afka furay wuxuu baray iyaga isagoo leh: waxaa barakaysan masaakiinta ruuxa, waayo iyaga waa boqortooyadii samooyinka. Barakaysan yihiin kuwa barooranaaya, waayo iyaga waa la qalbi qabowjin doonaa. Barakaysan yihiin kuwa is-hoosaysiiya, waayo iyagu dhulka ayay dhaxli doonaan. Waxaa barakaysan kuwa xaqnimada u gaajaysan oo u harraadsan, waayo, iyaga waa la dhergin doonaa. Barakaysan kuwa naxariista leh, waayo iyaga naxariis la siin doonaa. Barakaysan kuwa qalbigoodu nadiif yahay, waayo iyagu Ilaah arki doonaan. Waxaa barakaysan kuwa nabadda sameeya, waayo iyaga waxaa loogu yeedhi doonaa wiilasha Ilaah. Waxaa barakaysan kuwa loo silciyey xaqnimada aawadiis, waayo iyaga waxaa iska leh boqortooyada samooyinka. Barakaysan aad tihiin marba markii ay idin ceebeeyaan oo ay idin silciyaan oo ay idinku sheegaan eray kasta oo xun iyagoo been sheegaya daraaddeed aniga. Farxa oo reyreeya, waayo abaalkaagu aad buu ugu badan yahay samooyinka, waayo sidaas oo kale ayay u silciyeen nebiyada idinka ka horreeyey. Idinka waxaad tihiin cusbada dhulka; haddii laakiin cusbadu nacasnimo noqoto, maxaa lagu cusbayn doonaa? Waxay noqotaa wax aan waxba tarayn mar dambe haddii aan la tuuri dibadda oo dadka ay

cagajugleeyaan. Idinka waxaad tihiin iftiinka dunida. Ma awoodi karto magaalo in la qariyo kor buur dul taalla; mana shidaan laambad oo dhigaan iyada hoosta bushelka, laakiin kor meesha laambadda, oo waxay u iftiimisaa dhammaan kuwa guriga ku jira. Sidaas ha iftiimiso iftiinkaaga dadka hortooda, si ay u arkaan shuqulladaada wanaagsan oo ay u ammaanaan Aabbahaaga Jannada ku jira. Ha u maleynina inaan u imid inaan burburiyo sharciga ama nebiyada; ma aan u iman inaan burburiyo, laakiin inaan dhammaystiro. Runtii waxaan idinku leeyahay, ilaa ay lumaan samada iyo dhulka, xataa hal iota ama hal qaliin ma ay lumi doonaan sharciga ilaa ay wada dhacaan waxyaalaha oo dhan. Qof haddii uu sidaa darteed burburiyo mid ka mid ah amarrada kuwan ugu yaryar oo uu sidaas dadka baro, wuxuu loogu yeedhi doonaa kan ugu yar boqortooyada samooyinka. Laakiin qofkii sameeya oo bara, kaas wuxuu loogu yeedhi doonaa mid weyn boqortooyada samooyinka. Waxaan idiin leeyahay, waayo haddii xaqnimada idinka aysan ka badan noqon tan qorayaasha iyo Fariisiyiinta, ma geli doontaan boqortooyada samooyinka. Waxaad maqasheen in lagu yidhi kuwii hore, Ma dilaysaan, laakiin ku alla kii dila, eedaysan buu xukunkii u noqon doonaa. Laakiin waxaan idinku leeyahay in qof kasta oo si aan macno lahayn walaalkiis ugu cadhoonaya uu

eed ku leeyahay xukun, qofkii walaalkiis ku yidhaahda raca uu eed ku leeyahay golaha, qofkii ku yidhaahda nacas uu eed ku leeyahay dabka jahannamada. Haddii sidaa darteed aad bixiso hadiyaddaada kor meesha allabariga, oo halkaas xusuusato in walaalkaa uu leeyahay wax kugu saabsan, ka tag halkaas hadiyaddaada horta meesha allabariga, oo tag marka hore oo la heshii walaalkaa, oo markaas imow oo bixi hadiyaddaada. Noqo mid u roonaan muug cadowgaaga si dhaqso ah inta aad jidka kula jirto isaga, waaba intaasoo cadowgaagu kuu dhiibaa garsooraha oo garsoorahuna kuu dhiibaa midiidinaha, oo xabsi laguu tuuraa; runtii waxaan kugu leeyahay, ma ka bixi doontid halkaas ilaa aad bixiso kodraan ugu dambeeya. Waxaad maqasheen in kuwii hore lagu yidhi, Ma sinaysan doontid. Laakiin waxaan idinku leeyahay in qof kasta oo naag u eega isagoo damcaya inuu la seexdo, horeba uu kula sinaysaday qalbigiisa. Haddii laakiin ishada midig ee kaaga ay ku turunturooysaa, soo bixi oo iska tuur, waayo waxaa kuu wanaagsan in mid ka mid ah xubnaha jirkaaga halligmo oo aan jidhkaaga oo dhan jahannam lagu tuuri. Oo haddii gacantaada midig ay ku turunturooyo, jar oo iska tuur, waayo waxaa kuu wanaagsan in mid ka mid ah xubnaha jirkaaga lumiso oo aan jirkaaga oo dhan jahannam lagu tuuri. Waxaa la yidhi laakiin, Ku

alla kii furay naagtiisa ha siiyo warqadda furniinka. Laakiin waxaan idinku leeyahay in kii furay naagtiisa maahee sababta sinada, uu ka dhigayo inay sinayso, oo kii guursada naag la furay, wuu sinaynayaa. Mar kale waxaad maqasheen in la yidhi kuwii hore, Ma aadan dhaaran been ah, laakiin waxaad Rabbiga siin doontaa dhaararradaada. Aniga laakiin waxaan idinku leeyahay ha dhaaranna gabi ahaanba, ha ku dhaaranna samada, maxaa yeelay carshiga waa kan Ilaah, ha ku dhaaranna dhulka, maxaa yeelay meerta cagaha waa tan cagihiisa, ha ku dhaaranna Yeruusaalem, maxaa yeelay magaalada waa tan boqorka weyn, ha ku madaxaaga dhaaranin, maxaa yeelay ma awoodid mid timo caddaan ama madow samaysid. Ha yeeshee hadalkaagu idinka haa haa, maya maya; laakiin wixii ka badan kuwan sharka ayuu ka yimaadaa. Waxaad maqasheen in la yidhi, il meeshii il iyo ilig meeshii ilig; Aniga laakiin waxaan idinku leeyahay ha iska caabinina kan sharka ah; laakiin ku alla kii ku dhufto dhabanka midig, u jeedi kan kale; iyo kan doonaya in lagugu xukumo oo khamiiskaaga qaado, u daa dharkana; iyo ku alla kii ku qasbi doono mayl hal, la soco laba; kan ku weyddiisanaya sii iyo kan doonaya inuu kaa amaahdo ha ka jeedin. Waxaad maqasheen in la yidhi, Waxaad jeclaanaysaa deriskaaga oo waxaad necbaanaysaa cadowgaaga. Aniga laakiin

waxaan idinku leeyahay, jeclaada cadaawayaashiinna, u duceeya kuwa inku habaara, si wanaagsan u sameeya kuwa idin neceb iyo u tukaada kuwa idin dhibaya iyo kuwa idin eryanaya, si aad u noqotaan wiilasha Aabbihiinna kan samooyinka ku jira, maxaa yeelay qorraxdiisa wuu u soo bixiyaa kuwa sharka ah iyo kuwa wanaagsan iyo wuu u da'iyaa kuwa xaqa ah iyo kuwa xaqa daran. Waayo haddii aad jeclaataan kuwa idin jecel, abaal maaleed gaar ah ma haysataan? Miyaanay cashuurqaadayaashu isla wax sameeyaan? Oo haddii aad salaamtaan saaxiibbadiinna oo keliya, maxaad samaysaan wax dheeraad ah? Miyaanay cashuurqaadayaashu sidaas yeelaan? Sidaa darteed, idinka waxaad noqon doontaan kuwo kaamil ah, sida Aabbihiinna jannada ku jira uu yahay mid kaamil ah.

6

Fiiro gaar ah u yeela sadaqada idinka inaydaan samayn hortood dadka si loo arko iyaga; haddii kale, abaalgud kama heli doontaan Aabbihiinna kan samooyinka ku jira. Marka aad samayso sadaqo, ha buuqin buun hortaada, sida munaafiqiinta ay sameeyaan gudaha shirarka iyo gudaha waddooyinka, si dadku ugu ammaanaan. Runtii waxaan idinku leeyahay, way

heleen abaalgudkooda. Laakiin adiga markaad samayso sadaqo, yaanay bidixdaadu ogaan waxa samayso midigdaadu, si sadaqadaadu u ahaato qarsoodiga dhexdiisa, oo aabbahaaga arkaya qarsoodiga dhexdiisa wuu kuu celin doonaa caddaanka dhexdiisa. Oo markaad tukato, ma noqon doontid sida munaafiqiinta, waayo waxay jecel yihiin inay ururrada iyo geesooyinka jidadka taagnaanaya salaaddaan, si ay ugu muuqdaan dadka. Runtii waxaan idinku leeyahay, waxay heleen abaalgudkooda. Laakiin adiga, marka aad tukanayso, gal qolkaaga gudaha, oo xidhay albaabkaaga, ugu tukada Aabbahaaga kan qarsoodiga ah, oo Aabbahaaga kan qarsoodiga ku arka ayaa kugu abaalmarin doona si cad. Markaad tukasho laakiin ha hadal-badan sida dadka aan Yuhuudda ahayn, waayo waxay u malaynayaan in hadalkooda badan lagu maqli doono. Haddaba ha noqonina sida iyaga, waayo Aabbihiinna wuu yaqaan waxa aad u baahan tihiin intaanad isaga wax weyddiisan. Sidaas darteed tukada idinka: Aabahayaga kan samooyinka ku jira, ha la quduus geeyo magacaaga, ha timaado boqortooyadaada, ha noqoto doonishaada, sida samada, iyo dhulka korkeeda. Kibista keena maalinta maanta na sii, oo na cafi deymahayaga, sida aynu u cafino deymayaashayaga, oo ha na gelin jirrabka, laakiin na badbaadi sharka. Waayo kaaga

weeye boqortooyada iyo xoogga iyo ammaanta weligeed; aamiin. Haddii aad cafisaan dadka xadgudubyadooda, Aabbihiinna jannada ku jirana wuu idin cafiyi doonaa; haddii aadan cafisan dadka xadgudubyadooda, Aabbihiinna ma cafiyi doono xadgudubyadiinna. Marka aad soomtaan, ha noqonina sida munaafiqiinta murugaysan, waayo way qasaan wejiyadooda si ay ugu muuqdaan dadka iyagoo soomaya. Runtii waxaan idinku leeyahay inay heleen abaalgudkooda. Laakiin adiga markaad soonaysid, subag madaxaaga ku subag oo wejiigaaga mayso, si aadan dadka ugu muuqan mid soonaya, laakiin aabbahaaga kan qarsoodiga ku jira, oo aabbahaaga kan qarsoodiga ku arka wuxuu kuu abaalmarin doonaa meel bannaan. Ha urursan idiin khasnadaha dhulka korkeeda, halka ay diirku iyo cuntadu burburiso, iyo halka tuugagu qodaan oo xadaan; laakiin ururso idiin khasnadaha jannada, halka aan diirku iyo cuntadu burburin, iyo halka tuugagu aan qodin ama xadan; halka khasnaddiinnu jirto, halkaas ayaa qalbigiinnuna jiri doonaa. Laambadda jirka waa isha; haddii sidaa darteed ishadu sahlan tahay, dhammaan jirkaagu iftiin buuxa noqon doonaa; haddii laakiin ishadu shar tahay, dhammaan jirkaagu mugdi noqon doonaa. Haddii sidaa darteed iftiinka ku dhex jira adiga mugdi yahay, mugdigu intee le'eg yahay? Qof ma awoodo inuu laba

sayid u adeego; waayo mid wuu necbaan doonaa oo midka kale wuu jeclaanaan doonaa, ama mid ayuu xajin doonaa oo kan kale wuu quudhsan doonaa. Ma awoodi kartaan inaad u adegtaan Ilaah iyo maalka labadaba. Sababtan darteed waxaan idinku leeyahay, ha ka welwelina naftinna waxa aad cuntaan iyo waxa aad cabtaan, hana ka welwelina jidhkiinna waxa aad xidhataan, miyaan naftu ka qiimo badan tahay cuntada oo jidhkuna dharka? Eega shimbiraha samada, waayo ma beeran, mana gooyan, mana ururiyaan bakhaarro gudahood, laakiin Aabbihiinna samada jira ayaa quudinaya iyaga. Miyaydnan idinka ka qiimo weyn ahayn iyaga? Qof idinka mid ah oo welwelaya ma awoodi karaa inuu da'diisa hal dhudhun ku daro? Oo wax ku saabsan dhar maxaad u welwelaysaan? Barasho si qoto dheer ubaxaha beerta sidee ay u koraan; ma ay hawshoodaan mana ay duntaan; laakiin waxaan idinku leeyahay in xataa Sulaymaan dhammaan ammaantiisa uu u xidhnayn sida mid kuwan ka mid ah. Haddii laakiin Ilaah cawska beerta oo maanta jira oo berri foornada la tuuri doono sidaas u lebiso, sow idinka kuma lebisan doono wax aad ka badan, kuwiinna rumaysadka yarayow? Haddaba ha welwelinin idhaahaya, Maxaan cunnaa ama maxaan cabbnaa ama maxaan xidhanaa? Quruumuhu dhammaan waxyaalahan way raadiyaan, waayo

Aabbahagiinna jannada jooga wuu og yahay inaad u baahan tihiin waxyaalahan oo dhan. Laakiin marka hore raadsada boqortooyada Ilaah iyo xaqnimadiisa, oo waxyaalahan oo dhan waa laydinku dari doonaa. Haddaba ha walaacina berrito, waayo berrito ayaa walaacsan doonta waxyaalaheeda, maalintuna waxaa ugu filan sharkeeda.

7

Ha xukunina, si aan laydiin xukumin; waayo xukunka aad ku xukunteen laydiin xukumi doonaa, oo qiyaasta aad ku qiyaastaan laydiin qiyaasi doonaa. Maxaase aragtaa qashinka yar ee ku jira isha walaalkaa, laakiin alwaaxda ishaada ku jirta ma ogaanaysid? Ama sidee baad walaalkaa ugu dhihi doontaa, I daa aan saaro qanjirka indhahaaga, oo bal eeg looxda indhahaaga ku jirta? Munaafaqow, marka hore ka saar looxda ishada, dabadeedna si cad ayaad u arki doontaa inaad ka saarto qashinka isha walaalkaa. Ha siinina waxa quduuska ah eeyaha, hana tuurtina luul-luulkiinna doofaarka hortooda, waaba intaasoo ay cagahooda kugu tuman doonaan, oo ay jeesteen idinka kala dildilaan. Weyddii, oo waa la siin doonaa idin, doondoona, oo waad heli doontaan, garaaca, oo waa la furi

doonaa idin; dhammaan waayo kan weyddiinaya wuu helaa oo kan doondoonaya wuu helaa oo kan garaacaya waa la furi doonaa. Ama yaa idinka ka mid ah nin, haddii wiilkiisu rootiga weyddiisto, dhagax ma siin doonaa? Oo haddii kalluun uu weyddiisto, miyaan mas siinayo isaga? Haddii sidaa darteed idinka, oo sharka ah, aad garanaysaan sida hadiyado wanaagsan loogu siiyo carruurtiinna, intee in ka badan ayuu Aabbihiinna samooyinka ku jira siinayaa waxyaabaha wanaagsan kuwa isaga weyddiisanaya? Wax walba oo aad jeclaan lahaydeen in dadku idiinku sameeyaan, sidaas oo kale idinkuna ugu sameeya iyaga, waayo tanu waa sharciga iyo nebiyadii. Soo gala iridda cidhifka ah, waayo ballaaran tahay iridda oo ballaaran tahay jidka u horseedaya halligaadda, oo badan yihiin kuwa soo galaya iyada. Waa maxay cidhiidhi iriddii iyo cidhiidhi jidkii u kaxeeyaa nolosha, iyo in yar yihiin kuwa helaya iyada. Iska jira laakiin nebiyada beenta ah, kuwa idinku imanaya dharka idaha, gudaha laakiin waa yeeyada dhacayaasha. Midhahooda ayaad ka garan doontaan. Miyaanay ka soo ururiyaan qodxanta canab ama ka yamaaruugta berde? Sidaas darteed geed kasta oo wanaagsan midhaha wanaagsan sameeya, laakiin geedka qudhmuun midhaha sharka ah sameeya. Geed wanaagsan ma samayn karo midho shar ah, geedna qudhun ahna ma samayn karo midho

wanaagsan. Dhammaan geed aan soo saarin midhaha wanaagsan waa la jaraa oo dab baa lagu tuuraa. Haddaba waxaad ka aqoonsan doontaan midhahoodii. Ma aha mid kasta oo igu leh Sayidow, Sayidow oo geli doona boqortooyada jannada, laakiin waa kan sameeya doonista Aabbahay kan samooyinka ku jira. Qaar badan ayaa maalintaas ii odhan doona, Sayidow, Sayidow, sow magacaaga kuma aannu wax sii sheegin, oo magacaaga jinniyo kuma aannu saarin, oo magacaaga xoogag badan kuma aannu samayn? Markaas waxaan u qiri doonaa iyaga inaan weligay idin aqoonin, iga taga kuwa sharcidarro sameeya. Qof kasta oo sidaa darteed maqla erayadayda kuwan oo sameeya iyaga, waxaan isaga la mid ka dhigayaa nin caqli leh, kaas oo dhisay gurigiisa dhagaxa dushiisa; oo waxaa soo degtay roobkii oo waxaa yimid webiyaashii oo waxay dhufteen dabaylihii oo waxay ku dhaceen gurigaas, oo ma dhicin; waayo wuxuu aasaas ku lahaa dhagaxa dushiisa. Iyo qof kasta oo maqla erayadayda kuwan oo aan samaynin iyaga waxaa loo ekaysiinayaa nin nacas ah, kaas oo dhisay gurigiisa ciidda dusheeda; iyo waxaa soo degtay roobkii iyo waxay yimaadeen webiyaashii iyo waxay afuufeen dabaylihii iyo waxay ku dhufteen gurigaas, iyo wuu dhacay, iyo waxay ahayd dhicitaankeedii weyn. Oo waxay noqotay markii Ciise

dhammeeyay erayadaas, dadkii badnaa way la yaabeen waxbariddiisa; waayo wuxuu wax u bari jiray iyaga sida mid amar haysta, oo aan ahayn sida culimada.

8

Markuu buurta ka soo degay, dad badan ayaa raacay. Oo bal eeg, baras baa yimid oo u sujuuday isagoo leh, Sayidow, haddii aad rabto, waxaad awoodi kartaa inaad i nadiifiso. Oo Ciise gacanta fidiyey oo taabatay isaga oo yidhi: Waan doonayaa, nadiifow. Oo markiiba baraski waa laga nadiifiyey. Ciise wuxuu ku yidhi, Arag inaadan qof la hadlin, laakiin tag oo naftaada tus wadaadka, oo bixi hadiyadda Muuse amray si ay markhaati ugu noqoto iyaga. Markuu galay Kafarna'um, waxaa u soo dhowaaday boqol-u-taliye isaga ka baryaya oo leh: Sayidow, wiilkaygu wuxuu ku jiifaa guriga isagoo curyaan ah, oo si xun loo silcinayo. Ciise wuxuu ku yidhi, Aniga waan imanayaa oo waan bogsiinayaa isaga. Oo boqol-u-taliyihii intuu jawaabay ayuu yidhi: Sayidow, ma aha mid ku filan in aad saqafkayga hoostiisa soo gashid; laakiin kaliya eray ku dheh, oo wiilkayga waa la bogsiinayaa. Waayo aniga nin baan ahay awood hoostiisa ah, oo waxaan haystaa askar aniga hoostayda ah, oo waxaan ku leeyahay kan,

tag, oo wuu tagaa, oo mid kale, kaalay, oo wuu yimaadaa, oo addoonkayga, samee tan, oo wuu sameeyaa. Ciise markuu maqlay ayuu yaabay, oo wuxuu ku yidhi kuwii raacayay, Runtii waxaan idinku leeyahay, xataa Israa'iil dhexdeeda rumaysad sidaas u weyn kuma aanan helin. Waxaan idiin leeyahay in dad badan bari iyo galbeed ka iman doonaan oo ay la fadhiisan doonaan Ibraahim iyo Isxaaq iyo Yacquub boqortooyada jannada, laakiin wiilasha boqortooyada waxaa lagu tuuray gudcurka dibadda ah, halkaas waxaa jiri doonta oohinta iyo jirriqsiga ilkaha. Ciise wuxuu sirkaalka boqolka askarta u taliya ku yidhi: Tag, oo sida aad u rumaysatay ayaa kuu noqon doonta. Oo wiilkiisii waa la bogsiiyey saacaddaas. Oo Ciise markuu yimid gurigii Butros wuxuu arkay soddohdiisii oo jiifsan oo qandho qabta, oo wuxuu taabtay gacanteedii, oo qandhadii way ka tagtay, oo way kacday oo waxay u adeegeysay isaga. Fiidkii markuu dhacay, waxay u keeneen dad badan oo jinni qaba, oo isagu ruuxyadii ayuu eray ku saaray, oo dhammaan kuwii xaalad xun lahaayeen ayuu bogsiiyey, si loo buuxiyo wixii laga yidhi Isayos nebigu isagoo leh: isagu itaaldarradayagii buu qaatay oo cudurradayadii ayuu qaatay. Ciise markuu arkay dadyow badan oo hareerihiisa ku wareegsan, wuxuu amray in loo gudbo dhanka kale. Oo qoraa hal ah ayaa u soo dhowaaday oo ku yidhi,

Macallinkow, waxaan ku raaci doonaa meel kasta oo aad tagto. Ciise wuxuu ku yidhi, Dawacadu waxay leeyihiin godad, shimbirahana samada waxay leeyihiin buulo, laakiin Wiilka Aadanahu ma laha meel uu madaxiisa ku dhigo. Kale laakiin mid ka mid ah xertiisii ayaa ku yidhi, Sayidow, iga ogolow marka hore inaan tago oo aan aaso aabbahay. Laakiin Ciise wuxuu ku yidhi, I raac, oo ka daa kuwa dhintay inay aasaan meydadkooda. Oo markuu doonta fuulay ayaa xertiisii raacday. Oo bal eeg, dhulgariir weyn ayaa ka dhacay badda, si ay doonta ugu daboobanto hirarka, laakiin isaga wuu seexday. Oo xertii ayaa u soo dhowaaday oo toosiyeen isaga iyagoo leh, Sayidow, na badbaadi, waannu halligaynaa. Oo wuxuu ku yidhi iyaga: maxaad cabsi leh tihiin, kuwa rumaysadda yar leh? Markaas markuu kacay ayuu canaantay dabaysha iyo badda, oo waxaa dhacday xasillooni weyn. Dadkii laakiin way yaabeen iyagoo leh, Nooc ah ayuu yahay kan, maxaa yeelay xataa dabaylaha iyo baddu way addeecaan isaga? Oo markuu yimid isaga dhanka shisheeda, dhulka reer Gergesenes, waxaa la kulmay laba qof oo jinni qaba oo xabaalaha ka soo baxaya, kuwaas oo aad u adag, si aan qofna u awoodin inuu jidkaas maro. Oo bal eeg, way qayliyeen iyagoo leh: maxay inoo dhexeysa annaga iyo adiga, Ciise wiilka Ilaah? Ma waxaad halkan u timid waqti ka hor inaad

na caddaabtid? Waxay ahayd koox doofaarro badan oo iyaga ka fog daaqayay. Jinniyada laakiin waxay isaga ku booriyeen iyagoo leh, Haddii aad na saartid, u oggolow inaan tagno gudaha kooxda doofaarka. Oo wuxuu ku yidhi iyaga: Taga. Kuwii baxay ayaa tegey gelkii doofaarka; oo bal eeg, dhammaan gelkii doofaarka ayaa ku ordday jarka xagga badda, waxayna ku dhinteen biyaha. Kuwa daajinayay ayaa cararay, oo markay magaalada tageen ayay wax walba ka wariyeen, iyo wixii ku saabsanaa nimankii jinnigu qabay. iyo bal eeg, magaalada oo dhan ayaa u baxday inay la kulmaan Ciise, oo markay arkeen isaga ayay baryeen inuu ka tago soohdimmahooda.

9

Oo markuu doonnida fuulay ayuu gudbay, wuxuuna yimid magaaladiisii. Oo bal eeg, waxay isaga u keenayeen nin curyaan ah oo sariir ku jiifa, oo Ciise markuu arkay rumaysadkooda ayuu ku yidhi ninka curyaanka ah, Dhiirranow, ilmow, dembiyadaada waa laguu cafiyey. Oo bal eeg, qaar ka mid ah culimada ayaa isku yidhi, Kan waa mid caytamaya. Oo Ciise markuu arkay fikirradooda ayuu yidhi, Maxaad wax xun ugu fikirtaan qalbiyadiinna? Maxaa waayo u fudud yahay in la yidhaahdo,

Dembiyadaada waa lagu cafiyay, mise in la yidhaahdo, Kac oo soco? Si aad u ogaataan in awooda uu leeyahay Wiilka Bini'aadamka inuu dhulka ku sii deyo dembiyo, markaas wuxuu ku yidhi ninkii curyaanka ahaa, Kac, qaado sariirtaada oo tag gurigaaga. Oo intuu kacay ayuu gurigiisa tegey. Markay arkeen, dadkii badnaa way yaabeen oo waxay ammaaneen Ilaaha siiyey amar sidaas oo kale dadka. Oo Ciise markuu halkaas marayay wuxuu arkay nin fadhiya meesha cashuurta, oo la odhan jiray Matayos, markaasuu ku yidhi: i raac. Markaasuu kacay oo raacay isaga. Waxayna noqotay markuu isagu jiifay guriga gudihiisa, oo bal eeg, cashuurqaadayaal badan iyo dembilayaal oo yimid ayaa la wada jiifay Ciise iyo xertiisii. Oo Fariisiyiintii markay arkeen ayay ku yidhaahdeen xertiisii, Maxay macallinkiinnu ula cunaa cashuurqaadayaasha iyo dembilayaasha? Ciise markuu maqlay wuxuu ku yidhi iyaga, Kuwa xoogga badan dhakhtar uma baahnaan, laakiin kuwa xanuunsan. Taga oo barta waxa ah waxaan rabaa naxariis ee aan ahayn allabari. Waayo ma iman inaan u yeedho kuwa xaqa ah, laakiin dembilayaasha inay toobad keenaan. Markaas waxay u yimaadeen isaga xertii Yooxanaa iyagoo leh, maxaa annaga iyo Fariisiyiinta aan u soonnaa badan, xertaada se ma soomo? Oo Ciise wuxuu iyaga ku yidhi: Miyaan awoodi karaan wiilasha qolka aroosku inay

baroortan inta muddo ah aroosku la jiro iyaga? Laakiin waxay iman doonaan maalmaha marka arooska laga qaado iyaga, oo markaas way soomi doonaan. Qofna dhejis dhar aan la qalajin ah kuma dhigo dhar duug ah, waayo buuxnaantiisu waxay ka qaaddaa dharka, oo jeex sii xun baa noqonaysa. Mana riixaan khamri cusub gudaha qarbeddo duug ah, haddii kale way dillaacaan qarbeddada, khamrigana wuu daadanayaa, qarbeddadana way baabbi'i doonaan, laakiin khamri cusub waxay ku riixaan qarbeddo cusub, labadoodana way la dhawraan. Intuu kuwan kula hadlayay iyaga, eeg, taliye hal ayaa u soo dhowaaday oo u sujuuday isaga, isagoo leh, Gabadhaydii hadda dhimatay, laakiin kaalay oo gacantaada kor saar iyada, oo way noolaanaysaa. Ciise oo kacay ayaa raacay isaga, iyo xertiisii. Oo bal eeg, naag laba iyo toban sano dhiig ka soo baxaysay, ayaa gadaal ka soo dhowaaday oo taabatay darafka dharkiisa. Waxay isla tidhi waayo, Haddii aan kaliya taabtay dharkiisa, waan badbaadi doonaa. Laakiin Ciise markuu soo jeestay oo arkay iyada wuxuu yidhi: Dhiirranow, gabadhay; rumaysadkaaga ayaa ku badbaadiyay. Oo naagta waxaa laga badbaadiyay saacaddaas. Oo Ciise markuu yimid guriga taliyaha oo uu arkay kuwa biibiilayaasha iyo dadka badan oo welwelsan, wuxuu ku yidhi iyaga: ka taga; waayo ma dhiman gabadhii yareed, laakiin way

seexataa. Oo way ku qosleen isaga. Markii laakiin dadkii badan la saaray, isagoo galay ayuu qabsaday gacanteedii, oo gabadhadii way kacday. Oo warkani wuxuu gaadhay dhulkaas oo dhan. Oo Ciise markuu halkaas marayay, waxaa raacay laba nin oo indho la ah oo qaylinaya oo leh, Noo naxariiso, wiilka Daa'uud. Markuu guriga soo galay, indha la'ayaashii ayaa u soo dhowaaday isaga, oo Ciise wuxuu ku yidhi iyaga: Ma rumaysantihiin inaan karan inaan tan sameeyo? Waxay ku yidhaahdaan isaga: Haa, Sayidow. Markaas taabay indhahooda isagoo leh, Sida rumaysadkiinna ha loo sameeyo idiin. Oo indhahooda waa la furay, oo Ciise aad buu uga digay iyagoo ku leh, iska jira yaan qof ogaan. Laakiin markay baxeen ayay war ka faafiyeen isaga dhulkaas oo dhan. Iyaga markay baxayeen, eeg, waxay isaga u keeneen nin carrab la oo jinni haya; oo markii jinniga la saaray, ninkii carrab la'aa wuu hadlay, oo dadkii badnaa way yaabeen iyagoo leh, Sidan weligeed laguma arag Israa'iil. Laakiin Fariisiyiintu waxay yidhaahdeen, Wuxuu jinniyada ku saaraa madaxda jinniyada. Ciise wuxuu ku wareegay dhammaan magaalooyinka iyo tuulooyinka, wuxuuna wax ku barayay ururadooda, wuxuuna ku dhawaaqayay warkaanka fiican ee boqortooyada, wuxuuna ka bogsiinayay dhammaan cudurrada iyo dhammaan jirrooyinka dadka dhexdiisa. Markuu arkay dadkii badnaa,

wuxuu u naxariistay, maxaa yeelay waxay ahaayeen kuwo daalan oo kala firdhay sida ido aan adhijir lahayn. Markaas ayuu xertiisii ku yidhi, Beergooysku runtii waa badan yahay, laakiin shaqaalayaashu waa yar yihiin. Sidaa darteed barya Sayidka beergoosashada inuu soo diro shaqaalayaal beergoosashada Kiisa.

10

Oo markuu yeedhay laba iyo tobankiisii xerta, wuxuu iyaga siiyay amar ruuxaha wasakhda ah si ay u saaraan iyaga iyo u daweyaan dhammaan cudur iyo dhammaan jirro. Magacyada laba-iyo-tobanka rasuullada waa kuwan: kan ugu horreeyay Simoon oo la yidhaahdo Butros iyo Andaraawis oo ah walaalkiis, Yacquub oo ah wiilka Sebedi iyo Yooxanaa oo ah walaalkiis, Filibos iyo Bartolomayos, Toomas iyo Matayos oo ah cashuurqaadaha, Yacquub oo ah wiilka Alfayos iyo Lebayos oo loo bixiyay Tadayos, Simoon oo ah Kancaaniga iyo Yahuuda oo ah Iskariyod oo isna gacangeliyey isaga. Kuwan laba-iyo-tobanka Ciise wuu diray, isagoo amar siinaya iyaga oo leh: jidka quruumaha ha tagtina, magaalada Samaariyaankana ha gashina; laakiin halkii u dhow taga idaha lumay ee reerka

Israa'iil. Intaad socotaan, ku dhawaqa oo dhaha, Boqortooyada samooyinka way soo dhowaatay. Kuwa buka daawaynaya, baraslayda nadiifiya, kuwii dhintay kiciya, jinniyo saaraya. Bilaash baad hesheen, bilaash sii. Ha helin dahab ama lacag ama naxaas sunaantiinna, ha helin boorso jidka ama laba khamiis ama kabo ama ul; waayo shaqaaluhu wuxuu istaahilaa cuntadiisa. Magaalo kasta ama tuulo kasta oo aad gashaan, baadhista qof ku dhex jira oo qiimo leh yahay, oo halkaas jooga ilaa aad ka baxdaan. Markaad guriga galaysaan, ku salaamiya idinkoo leh, Nabadu ha ahaato gurigaan. Haddii runtii gurigu qiimo leh yahay, nabaddiinnu ha ku soo degtee, laakiin haddii uusan qiimo lahayn, nabaddiinnu ha idiin soo noqoto. Ku alla kii haddii uusan idin soo dhoweyn, uusanna maqlin erayadiinna, markaad ka baxaysaan gurigaas ama magaaladaas, ruxruxa boodka cagihiinna. Runtii waxaan idinku leeyahay, waxay ka sii awoodi doonaan dhulka Sodom iyo Gomorra maalinta garsoorka dhexdiisa ka magaalada taas. Eeg, aniga waxaan idin dirayaa sida ido ku dhex jira yeey, haddaba noqda kuwo caqli leh sida abeesada oo kale iyo kuwo aan xumaan lahayn sida qoolleyda oo kale. Iska jira laakiin dadka; waayo waxay idin gacangelin doonaan golaha gudaha, iyo shirarka kooxdooda dhexdooda waxay idin karbaashi doonaan; iyo madaxda korkooda laakiin

iyo boqorrada waa la idin keeni doonaa aawaday aniga, markhaati iyaga iyo quruumaha. Markay laakiin idiin gacangeliyaan, ha welwelina sidee ama waxa aad ku hadli doontaan, waayo waxaa saacaddaas la idin siin doonaa waxa aad ku hadli doontaan. Ma aha idinka kuwa hadlaya, laakiin waa Ruuxa Aabihiinna kan hadlaya gudihiinna. Wuxuu gacanta u gelin doonaa walaal walaalka dhimashada, oo aabbaha ilmaha, oo waxay kici doonaan carruurta waalidiinta, oo waxay dhimasho gelin doonaan iyaga; oo waxaad noqon doontaan kuwa la neceb yahay dadka oo dhan magacayga dartii; laakiin kan adkaaday ilaa dhammaadka, kaas waa la badbaadin doonaa. Markaad laakiin idinku silcaan magaaladan, u carara tan kale, runtii waxaan idinku leeyahay, ma aad dhammayn doonaan magaalooyinka Israa'iil ilaa uu yimaado Wiilka Aadanaha. Arday kama sarreeyo macallinkaisa, addoon na kama sarreeyo sayidkiisa. Waxaa ku filan ardayga inuu noqdo sida macalinkiisa, iyo addoonka inuu noqdo sida sayidkiisa. Haddii sayidka guriga Beelzebul ugu yeedheen, immisa in ka badan xubnaha gurigiisa? Ma haddaba ka baqanina iyaga, waayo wax kasta oo dedkan ah waa la muujin doonaa, iyo wax kasta oo qarsoon ah waa la ogaan doonaa. Waxa aan gudcurka idiinku sheegayo, iftiinka ku sheega, oo waxa aad dhegta ku maqashaan, saqafka dushooda ka

dhawaajiya. Oo ha ka baqina kuwa dilaya jirka, laakiin nafta awood u ma leh inay dilaan, laakiin ka baqda dheeraad ah kan awood u leh inuu nafta iyo jirka labadaba ku burburiyo jahannamada. Miyaanay laba shimbirood yaryar assarion lagu iibinayaa? Oo mid ka mid ah iyaga ma dhici doonto dhulka dusheeda la'aanta Aabihiinna. Laakiin xataa timaha madaxiinna oo dhan waa la tiriyey. Ma haddaba ha baqina; idinka waxaad ka qiimo weyn tihiin shimbirro yaryar badan. Qof kasta oo sidaa darteed igu qirta aniga hortooda dadka, waan qiran doonaa aniguna isaga hortii Aabbahay kan samooyinka ku jira; qof kastoo diidase aniga hortooda dadka, waan diidin doonaa isaga aniguna hortii Aabbahay kan samooyinka ku jira. Ha u maleynina inaan imid inaan nabad dhulka ku soo dejiyo, ma iman inaan nabad keeno, laakiin seef baan keenay. Waxaan u imid inaan kala qaybiyo nin iyo aabbihiis iyo gabadhiyo hooyadeed iyo aroosad iyo soddohdeed; oo cadaawayaasha ninka waa dadka gurigiisa. Kii jecel aabbaha ama hooyada ka badan aniga ma aha mid iga qalma; iyo kii jecel wiil ama gabadh ka badan aniga ma aha mid iga qalma; iyo kii aan qaadan iskutallaabtiisa oo aan i raacin gadaashayda, ma aha mid iga qalma. Kii naftiisa helay wuu lumi doonaa, kii naftiisa aawaday daraaddeed anigana wuu heli doonaa. Kii idin soo dhaweynaya

aniguu soo dhaweynayaa, kii aniga soo dhaweynayana wuxuu soo dhaweynayaa kii i soo diray. Kii nebi ku soo dhaweeyaa magaca nebiga abaalgudka nebiga ayuu heli doonaa, kii xaqa ku soo dhaweeyaana magaca xaqa abaalgudka xaqa ayuu heli doonaa. Qofkii hadduu mid ka mid ah yaryarkan koob biyo qabow oo keliya u siiyo magaca ardayga, runtii waxaan idinku leeyahay, abaalkadiisa ma lumi doono.

11

Waxaana dhacday markii Ciise dhammeeyey amarkii uu siinayay laba iyo tobankiisii xer, inuu halkaas ka tegey si uu wax ugu baro oo ugu wacdiyeeyo magaalooyinkoodii. Yaxye markuu ku maqlay xabsiga shuqullada Masiixa, ayuu diray laba xertiisa, oo wuxuu ku yidhi: adigu ma tahay kii imanaya mise mid kale ma filanaynaa? Oo jawaabay Ciise wuxuu ku yidhi iyaga: taga oo u sheega Yooxanaa waxa aad maqashaan oo aad aragtaan; indha la'ayaal mar kale way arkaan oo curyaanno way socdaan, barasnimayaal waa la nadiifiyaa oo dhegoolayaal way maqalaan, kuwii dhintay waa la kiciyaa oo masaakiinta waa loo sheegaa war wanaagsan; oo barakaysan waa kii haddii aanu ku xumaanin aniga. Kuwan laakiin markay tegayeen, Ciise wuxuu

bilaabay inuu dadka badan kula hadlo Yooxanaa: Maxaad ugu baxdeen cidlada inaad aragto? Cawsduur dabayshu gariireyso? Laakiin maxaad u baxdeen inaad aragto? Nin dharka jilicsan ku xidhan? Eeg, kuwa dharka jilicsan xidhanaya waxay joogaan guryaha boqorrada. Laakiin maxaad u baxdeen inaad aragto? Nebi? Haa waxaan idinku leeyahay, oo isagu waa mid nebi ka weyn. Kanu waa kii laga qoray, Bal eeg, anigu waxaan soo dirayaa farriinqaadkayga hortaada, kaasoo diyaarin doona jidkaaga hortaada. Runtii waxaan idinku leeyahay, kuma kicin kuwa dumarka ka dhashay mid ka weyn Yooxanaa Baabtiiska, laakiin kan ugu yar boqortooyada samooyinka ka weyn isaga waa. Laga maalmahooda Yooxanaa Baabtiiska ilaa hadda, boqortooyada samooyinka waxaa lagu qaadaa xoog ahaan, oo kuwa xoog badan ayaa qabsada iyada. Dhammaan nebiyada iyo sharciga waxay wax sii sheegeen tan iyo Yooxanaa. Iyo haddii aad rabtaan inaad aqbashaan, isagu waa Eliyas kan u jeedaya inuu yimaado. Kii dhegaha u leh inuu maqlo ha maqlo. Maxaan ku ekaysiinayaa jiilkan? Waa mid la mid ah carruurta fadhiya suuqyada, kuwaas oo u yeedhaya asxaabtooda oo leh: waanu idiin biibiillay, oo idinkuna ma aydaan qoob ka ciyaarin, waanu idiin barooranay, oo idinkuna ma aydaan laabihiinna garaacin. Waayo Yooxanaa wuxuu yimid isagoo aan cunin ama cabbin, oo

waxay yiraahdaan, Jinni buu leeyahay. Wuxuu yimid Wiilka Dadka isagoo cunaya oo cabbaya, oo waxay yidhaahdaan: eeg, nin cunto badan cuna iyo khamri cabba, saaxiibka cashuurqaadayaasha iyo dembilayaasha. Oo xigmadda waxaa laga xaq mariyey carruurteedii. Markaas wuxuu bilaabay inuu canaanto magaalooyinkii kuwii ugu badnaa cajaa'ibihiisii lagu sameeyey, maxaa yeelay ma ay toobad keenin: Hoogay Korasin, hoogay Beytesayda; maxaa yeelay haddii Turos iyo Siidoon lagu sameeyey cajaa'ibihii laydinku sameeyey, waa hore bay joonyad iyo dambas ku fadhiyeen oo ay toobad keeneen. Laakiin waxaan idinku leeyahay, Turos iyo Siidoon waxay u dulqaadsan doonaan maalinta xisaabta idinku ka badan. Adiguna Kapernaum, tan ilaa samada kor loo qaaday, ilaa haadees hoos baa laguu dejin doonaa, waayo haddii Sodom dhexdeeda ku dhaceen xoogagii kugu dhacay, way sii jiri lahaayeen ilaa maanta. Laakiin waxaan idinku leeyahay in dhulka Sodom ugu fududaan doono maalinta xisaabta adiga. Wakhtigaas Ciise oo jawaabaya ayaa yidhi: Waan qirayaa adiga, Aabbow, Sayidka samada iyo dhulka, waayo waxaad qarisay waxyaalahan dadka xigmadda leh iyo kuwa waxgaradka ah, oo waxaad u muujisay dhallaanka; haa, Aabbahow, waayo sidaas ayay noqotay raalli ahaansho hortaada. Wax walba waxaa ii dhiibay aabahay, oo qofna ma yaqaan wiilka

aabaha mooyee, qofna ma yaqaan aabaha wiilka mooyee iyo ku alla kii wiilku doonayo inuu u daaha ka qaado. Kaalaya xagayga dhammaan kuwa hawshoonaya oo culays la saaray, oo aniga waan idin nasin doonaa. Qaada harqoodkayga kor idiinka oo iga barta, waayo waxaan ahay mid daacad ah oo is-hoosaysiiya qalbiga, oo waxaad heli doontaan nasasho nafihiinna; waayo harqoodkaygu waa wanaagsan yahay oo culayskaygu waa fudud yahay.

12

Waqtigaas Ciise wuxuu sabtida dhex maray beeraha hadhuudhka, xertii isagana way gaajooteen, waxayna bilaabeen inay sabuullada jaraan oo cunaan. Laakiin Farisiintu markay arkeen, waxay ku yidhaahdeen isaga, Bal eeg, xertaadu waxay sameeyaan waxa aan la oggola in la sameeyo maalinta sabtida. Laakiin wuxuu ku yidhi iyaga, Miyaydaan aqrisin wixii Daa'uud sameeyay markii gaajoonayay isaga iyo kuwii la jiray? Sidee buu u galay guriga Ilaah oo uu u cunay kibistii soo-bandhigga, taas oo aan xalaal ahayn inuu cuno isaga iyo kuwa la socday, haddii aan ahayn wadaaddada keliya? Mise ma aqriyin sharciga in sabtiyadaha wadaaddadu macbudka sabtida nijaaseeyaan, oo

eed la'aan yihiin? Waxaan laakiin idiin leeyahay in wax macbudka ka weyn halkan joogo. Haddii aad ogaan lahaydeen waxa ay tahay in aan rabo naxariis ee aanan rabin allabari, ma aydaan xukumi lahaydeen kuwa aan waxba galabsan. Waayo Wiilka Aadanaha waa Sayidka Sabtida. Oo markuu ka tegey halkaas ayuu yimid shirkooda. Oo bal eeg nin baa halkaas joogay oo gacan engegan haysta; oo waxay weyddiiyeen isaga iyagoo leh: ma la oggol yahay sabtida in la bogsiiyo? Si ay u eedeeyaan isaga. Laakiin wuxuu ku yidhi iyaga, Yaa idinka mid noqon doona nin haya ido hal, oo haddii ay sabtida dhex dhacdo god, sow ma qaban doono oo ma kicin doono? Immisa haddaba ayuu qofku ka duwan yahay idaha? Sidaa darteed waa la oggol yahay in maalinta Sabtida wax fiican la sameeyo. Markaas ayuu ninkii ku yidhi, Gacankaaga soo taag, wuuna soo taagay, oo waxaa loo soo celiyay caafimaad sida tan kale. Fariisiyiintu way baxeen oo talo kaga qaadeen si ay u burburiyaan. Ciise markuu ogaaday ayuu ka tegey halkaas; oo dad badan ayaa raacay isaga, oo wuxuu bogsiiyey dhammaantood, oo wuxuu canaantay iyaga si aanay u caddayn isaga, si loo buuxiyo wixii lagu yidhi Isayos nebigu isagoo leh: bal eeg wiilkayga, kan aan doortay, kan aan jeclahay, kan ay naftaydu ku faraxday; waxaan saari doonaa ruuxayga kor isaga, oo xukun quruumaha wuu u sheegi doonaa;

ma murmayo mana qaylin doono, mana maqli doono qof jidadka dhaadheer codkiisa. Cawska jaban ma uu jejebin doono oo shidaalka qiiqaya ma uu damin doono, ilaa uu xukunkii guusha ku tuuro; oo magiciisa quruumahu way ku rajaynayaan. Markaas waxaa loo keenay isaga mid jinni qaba oo indha la iyo maqal la, wuuna bogsiiyey, si uu kii indha la'aa iyo maqal la'aa u hadlo oo u arko; oo dadkii badnaa oo dhammu way yaabeen oo waxay yidhaahdeen: miyuusan kanu ahayn Masiixii wiilkii Daa'uud? Laakiin Farisiinta markay maqleen waxay yidhaahdeen, Kan jinniyo ma saaro mooyee Beelzebul oo ah taliyaha jinniyada. Ciise oo ogaa fikirradooda ayaa ku yidhi iyaga, Boqortooyo kasta oo isku kala qaybsatay way baabbi'daa, magaalo kasta iyo guri kasta oo isku kala qaybsatay ma sii taagnaan doono. Haddii Shayddaanku Shayddaanka saarayo, naftiisa ayuu isu kala qaybiyay, sidee markaa boqortooyadiisu taagnaan doontaa? Oo haddii aniga Beelzebul ku saarayo jinniyadda, wiilashiinna kuwee bay ku saari doonaan? Sababta tan darteed iyaga garsooreyaal idiin noqon doonaan. Haddii laakiin aniga Ruuxa Ilaah ku saaro jinniyo, markaas boqortooyadii Ilaah way idinku timid. Mise sidee qof buu awoodi karaa inuu galo guriga ninka xoogga badan oo uu dhaco alaabtiisa, haddii uusan marka hore xidhin ninka xoogga badan?

Markaas gurigiisa wuu dhici doonaa. Kii aan ila jirin wuxuu iga gees yahay, oo kii aan ila soo ururson wuu kala firdhiyaa. Sababtan waxaan idinku leeyahay, dhamaan dembi iyo caay waa la cafiyi doonaa dadka, laakiin caayda Ruuxa ma la cafiyi doono dadka; iyo qofkii eray ka yidhaahda Wiilka Dadka, waa la cafiyi doonaa isaga; laakiin qofkii eray ka yidhaahda Ruuxa Quduuska ah, ma la cafiyi doono isaga wala ma wakhtigan hadda ah wala ma kan mustaqbalka. Ama ka dhiga geedka mid wanaagsan iyo midhihiisa mid wanaagsan, ama ka dhiga geedka mid qudhun iyo midhihiisa mid qudhun, waayo geedka waxaa lagu gartaa midhihiisa. Dhalashada jilbisyada, sidee baad u awoodi kartaan inaad waxyaalo wanaagsan ku hadashaan idinkoo ah kuwo shar ah? Waayo, afku wuxuu ka hadlaa buuxnaanta qalbiga. Ninka wanaagsan wuxuu khasnadda wanaagsan ka soo saaraa waxyaalo wanaagsan, ninka sharka lehna wuxuu khasnadda sharka leh ka soo saaraa shar. Waxaan idiin leeyahay in eray kasta oo aan waxtar lahayn oo ay dadku hadli doonaan, ay bixin doonaan xisaab ku saabsan isaga maalinta xukunka; waayo erayadaada ayaa lagugu xaq marinayaa oo erayadaada ayaa lagugu xukumayaa. Markaas qaar ka mid ah culimada iyo Farisiinta ayaa u jawaabay iyagoo leh, Macallinkow, waxaan doonayaa inaan calaamad kaa aragno. Laakiin isagoo jawaabaya

ayuu ku yidhi iyaga, Qarni shar iyo sinayste ayaa calaamad raadisa, oo calaamad lama siin doono tan mooyee calaamadda Yuunus Nebiga. Sida oo kale, waayo waxay noqotay Yuunus Nebiga oo ku jiray calooshada kalluunka weyn saddex maalmood iyo saddex habeen, sidaas oo kale ayay noqon doontaa Wiilka Aadanaha oo ku jiri doona qalbiga dhulka saddex maalmood iyo saddex habeen. Nimanka reer Ninaweh ayaa kici doona xukunka jiilkan, oo way xukumi doonaan, maxaa yeelay waxay toobad ka keeneen wacdiga Yuunus, oo bal eeg mid Yuunus ka weyn ayaa halkan jooga. Boqoradda Koonfureed ayaa kici doonta xukunka iyada iyo jiilkan, wayna xukumi doontaa, maxaa yeelay waxay ka timid darafyada dhulka inay maqasho xigmadda Sulaymaan, oo bal eeg, wax ka weyn Sulaymaan ayaa halkan jooga. Marka laakiin ruuxa nijaasta ahi uu ka baxo ninka, wuxuu maraa meelaha biyo la'aan isagoo raadinaya nasasho, mana helo. Markaas wuxuu yiraahdaa, Gurigayga ayaan ku noqon doonaa halka aan ka baxay, oo markuu yimid wuxuu helaa isagoo faaruq ah, oo la xaaday, oo la qurxiyey. Markaas wuu tagaa oo wuxuu la qaataa naftiisa toddoba ruuxood oo kale oo ka shar badan naftiisa, oo ay galaan oo halkaas degaan, oo waxaa noqda waxyaalaha dambe ee ninka taas ka sii xun kuwii hore. Sidaas ayay u noqon doontaa qarnigan sharka ah. Weli

laakiin intuu dadka badan la hadlayay, eeg, hooyadiis iyo walaalihiis ayaa dibadda taagnaa, iyagoo doonaya inay la hadlaan. Laakiin qof baa ku yiri isaga, Eeg, hooyadaa iyo walaalahaa dibadda ayay taagan yihiin iyagoo doonaya inay ku arkaan. Laakiin isagu wuxuu ugu jawaabay kii la hadlayay, Yaa ah hooyaday? Kumaana ah walaalahay? Oo markuu gacanta ku kor fidiyey xertiisii, wuxuu yidhi: eeg, hooyaday iyo walaalahay; qofkii kasta oo sameeya doonista Aabahay kan samooyinka ku jira, isagu waa walaalkay iyo walaashay iyo hooyaday.

13

Maalintaas Ciise guriga ka baxay oo wuxuu fadhiistay badda agteeda; oo waxaa isaga u soo ururay dad badan, sidaa darteed isaga doonni buu galay oo fadhiistay, oo dadkii oo dhan xeebta ayay ku taagnaayeen. Wuxuu iyaga ugu hadlay waxyaalo badan masaallo ahaan isagoo leh, bal eega, wuxuu baxay beerfamaha inuu wax beero. Oo markuu isagu beeray kuwa qaarkood waxay ku dhaceen dhinaca jidka, oo shimbirihii ayaa yimid oo cunay iyaga; laakiin kuwa kale waxay ku dhaceen meelaha dhagaxa ah, halkaas oo aan lahayn dhul badan, oo isla markiiba way soo baxeen sababtoo ah ma lahayn qoto dheer dhulka, qorraxdii

markay soo baxday waa la gubay, oo sababtoo ah ma lahayn xidid way engegeen; laakiin kuwa kale waxay ku dhaceen qodxanta, oo qodxantii way soo baxeen oo ceejiyeen iyaga; laakiin kuwa kale waxay ku dhaceen dhulka wanaagsan oo waxay bixisay midhaha mid boqol, mid lixdan, mid soddon. Kii dhegaha u leh inuu maqlo ha maqlo. Oo xertii ayaa u soo dhowaaday oo ku yidhi, Maxaad masaallo ugu hadashaa iyaga? Isagu wuu ka jawaabay oo ku yidhi iyaga, Idinka waxaa la siiyay inaad ogaataan qarsoodiyada boqortooyada samooyinka, laakiin kuwa kale lama siin. Qofkii leeyahay, waa la siin doonaa oo wuu badan doonaa, laakiin qofkii aan waxba haysan, xataa waxa uu leeyahay waa laga qaadi doonaa. Sababtan darteed waxaan iyaga kula hadlaa masaallo, si markay arkayaan aanay u arkin oo markay maqlayaan aanay u maqlin oo aanay u fahin, waaba intaasoo ay soo noqdaan; markaasna waxaa iyaga lagu buuxin doonaa wax sii sheegiddii Isayos oo leh: maqlitaan waad maqli doontaan oo ma aad fahmi doontaan, oo arkayaan waad arki doontaan oo ma aad arki doontaan; waayo qalbigii dadkan wuu buuxsamay, oo dhegaha si culus ayay ku maqleen, oo indhahoodii way xidheen, waaba intaasoo ay indhaha ku arkaan oo dhegaha ku maqlaan oo qalbiga ku fahmaan oo ay soo noqdaan, oo anna waan bogsiin doonaa iyaga. Laakiin

indhihiinna waa barakaysan yihiin, sababtoo ah way arkaan, iyo dhegihiinnana, sababtoo ah way maqlaan. Runtii waayo waxaan idinku leeyahay in nebiyo badan iyo kuwa xaq ah doonayeen inay arkaan waxa aad aragteen, mana ay arkin, iyo inay maqlaan waxa aad maqashaan, mana ay maqlin. Idinka sidaa darteed maqla masaalka kan beeray. Qof kasta oo maqla erayga boqortooyada oo aan fahmin, waxaa yimaada kan sharka ah oo qaada waxa qalbigiisa lagu beeray, kaasu waa kii jidka dhinaciisa lagu beeray. Kii dhulka dhagaxa leh lagu beeray, kanu waa kan erayga maqla oo isla markiiba farxad ku qaata oo qaata isaga; laakiin xidid iskiisa gudihiisa ma laha, laakiin waqti yar ayuu joogaa, markii dhibaato ama silsilad dhacdo erayga daraaddiis isla markiiba wuu turunturoodaa. Kan qashinka dhexdiisa lagu beeray wuxuu yahay kii erayga maqla, laakiin welwelka wakhtigan iyo khiyaanada maalku way ceejiyaan erayga, wuuna noqdaa mid aan midho lahayn. Kan laakiin kor dhulka wanaagsan la beeray, kanu waa kan erayga maqlaya oo fahmaya, kaas runtii midhaha dhalaa oo sameeya: mid boqol, mid lixdan, mid soddon. Masaal kale ayuu iyaga hor dhigay isagoo leh: Boqortooyada samooyinka waxaa loo ekaysiiay nin abuuray iniino wanaagsan beertisa; laakiin markii dadku hurdeen ayuu yimid cadowgiisa oo wuxuu abuuray caws dhexda hadhuudhka,

markaasuu tegay. Markii cawsku biqlay oo midho dhashay, markaas ayaa cawsyadu muuqatay. Markay soo dhowaadeen addoommadii sayidka guriga ayay isaga ku yidhaahdeen: Sayidow, miyaadan beerid iniino wanaagsan beerkaaga? Xagee markaas uu ka helay cawska? Laakiin wuxuu iyaga ku yidhi, Nin cadow ah ayaa tan sameeyay. Laakiin addoommadii waxay ku yidhaahdeen isaga: Ma rabtaa haddaba inaan tagno oo aan ururinno iyaga? Laakiin wuxuu yidhi: Maya, waaba intaasoo markaad ururaysaan cawska aad isla markaas rujisaan sarreenka. Daaya inay wada koraan labadaba ilaa beergooyska, oo waqtiga beergooyska waxaan u odhan doonaa beergooyayaasha: Ururiya marka hore cawska oo xidhaa xidhmooyin si aad u gubtaan, sarreenkase ururiya oo geliya bakhaarkayga. Masaal kale ayuu iyaga hor dhigay isagoo leh: waxaa la mid ah boqortooyada samooyinka iniinaha khardal, kaas oo nin qaatay oo uu ku beeray beertiisa; kaas oo yahay kan uga yar iniinaha oo dhan, laakiin marka uu korodho, waa kan uga weyn khudaarta oo dhan oo wuxuu noqdaa geed, si ay u yimaadaan shimbiraha samada oo ay ugu buulaan laamihiisa. Masaal kale ayuu kula hadlay iyaga: Boqortooyada samada waxay la mid tahay khamiir ay naag qaadatay oo ay ku qarisay saddex qiyaas oo bur ah, ilaa ay dhammaanteed khamiirtay.

Waxyaalahan oo dhan Ciise wuxuu kula hadlay dadkii badnaa masaallo, oo masaallo la'aan waxba uma hadlin iyaga, si loo buuxiyo wixii laga yidhi nebiga isagoo leh: waxaan ku furi doonaa masaallo afkayga, waxaan ku dhawaaqi doonaa waxyaalo qarsoon tan iyo aasaaskii dunida. Markaas daayay dadkii badnaa, wuxuu yimid gurigiisa. Oo waxay u yimaadeen isaga xertiisii iyagoo leh, noo sheeg masaalka cawska beerta. Laakiin isaga oo jawaabaya ayuu iyaga ku yidhi, Kii beeray abuurka wanaagsan waa Wiilka Ninka; beertuna waa dunida; abuurka wanaagsan, kuwanu waa wiilasha boqortooyada; cawsku waa wiilasha sharka ah; cadowga beeray iyaga waa Shayddaanka; beergooysku waa dhammaadka wakhtiga; beergooyayaashuna waa farriinbixiyayaal. Sida oo kale haddaba, sida loo ururiyo cawska oo dabka lagu gubo, sidaas ayay noqon doontaa dhammaadka cimrigan. Wiilka dadka wuu soo diri doonaa malaa'igihiisa, oo waxay ka soo ururin doonaan boqortooyadiisa dhammaan waxyaalaha lagu turunturoodaba iyo kuwa sameeya sharcidarro, oo waxay ku tuuri doonaan foornada dabka; halkaas waxaa jiri doonta oohinta iyo jirriqsiga ilkaha. Markaas kuwa xaqa ah waxay u dhalaalayaan sida qorraxda boqortooyada aabbahood dhexdeeda. Kii dhego wax ku maqla leh, ha maqlo. Mar labaad waxay la mid tahay

boqortooyada samooyinka khasnada ku qarsoon beerta, taas oo markuu helay nin qariyey, oo farxaddiisa awgeed tagaa oo wax walba oo uu leeyahay iibiyaa oo iibsadaa beerta taas. Mar kale boqortooyada samooyinka waxay la mid tahay nin baayacmushtari ah oo doondoonaya luul luul qurux badan, kaasoo markuu helay hal luul luul aad u qaali ah, tegey oo iibiyey wax kasta oo uu lahaa oo wuxuu iibsaday isaga. Mar labaad waxay la mid tahay boqortooyada samooyinka shabag la tuuray badda gudaheeda oo soo ururSatay nooc kasta, taas oo markii ay buuxsamtay kor u soo qaadeen xeebta dusheeda, oo fadhiisteen oo soo ururiyeen kuwa wanaagsan weelasha gudahooda, laakiin kuwa qudhun dibadda ayay ku tuureen. Sidaas ayay noqon doontaa dhammadka wakhtiga. Farriisimayaashu way bixi doonaan oo way sooci doonaan kuwa sharka ah dhexda kuwa xaqa ah, oo way tuurayaan doonaan iyaga gudaha foornada dabka; halkaas waxaa jiri doonta oohinta iyo jirriqsiga ilkaha. Ciise wuxuu iyaga ku yidhi: Ma fahmeen waxyaalahan oo dhan? Waxay ku yidhaahdaan isaga, Haa, Sayidow. Laakiin wuxuu ku yidhi iyaga, sababtaas darteed qoraa kasta oo loo baray boqortooyada samooyinka wuxuu u eg yahay nin sayid guriga ah, kaas oo khasnaddiisa ka soo saara waxyaabo cusub iyo kuwo duug ah. Waxay noqotay markii Ciise dhammeeyay

masaalladaas inuu ka tegey halkaas, oo markuu yimid dhulkii aabbihiis wuu barayay iyaga shirkoodii dhexdiisa, si ay u yaabaan oo ay u yidhaahdaan: xaggee buu ninkan ka helay xigmaddan iyo awoodahan? Sow kanu ma aha wiilka ninjiga? Miyuu hooyadiis la yidhaahdaa Maryan iyo walaalihiis Yacquub iyo Yuusuf iyo Simoon iyo Yahuudah? Oo walaalihiisa dumarka ah miyaanay dhammaantood nala joogaan? Xaggee haddaba ninkan waxyaalahan oo dhan ka helay? Oo waxay isaga kula turunturooday. Ciise wuxuu ku yidhi iyaga: ma jiro nebi aan sharaf lahayn haddii aan ahayn dalka aabbihiis iyo gurigiisa. Oo halkaas kama uu samayn mucjisooyinka badan sababtoo ah rumaysadla'aantoodii.

14

Wakhtigaas Herodos tetrarch-kii wuxuu maqlay warkii Ciise oo wuxuu ku yidhi carruurtiisii: Kanu waa Yooxanaa Baabtiisaha; isaga waa laga sara kiciyey kuwii dhintay, oo sababtaas awgeed ayaa xoogaggu ugu shaqeynayaan isaga. Waayo Herodos wuxuu qabtay Yooxanaa oo xidhay, wuxuuna geliyay xabsi sababtoo ah Heroodiyaas, oo ahayd naagtii Filibos oo ahaa walaalkiis. Yooxanaa waxa uu ku yidhi isaga, Kugu ma bannaana inaad

iyada haysato. Wuxuu doonayay inuu dilo, laakiin wuxuu ka baqay dadkii badnaa, maxaa yeelay waxay isaga u haystaan sidii nebi. Dhalashada Herodos markii la qabtay, gabadha Heroodiyaas ayaa dhexda ku qoobatay oo waxay ka farxisay Herodos; sidaas darteed dhaarta ayuu kula ballan qaatay inuu siyo wax alla wixii ay weyddiisato. Iyada, oo ay hooyadeed ku dhiirrigelisay, waxay tidhi, Halkan suxun dusheeda iigu keen madaxa Yooxanaa Baabtiiska. Oo wuxuu murugooday boqorkii, laakiin sababta u ahayd dhaartii iyo kuwii la fadhiyey ayuu amarkay in la siiyo, oo intuu diray ayuu madaxa ka jaray Yooxanaa xabsiga dhexdiisa. Oo madaxiisa waxaa lagu keenay saxan, waxaana la siiyay gabadha, oo waxay u keentay hooyadeed. Xertii isaga ayaa soo dhowaaday oo qaadday meydka, wayna aaseen. Markaas ayay yimaadeen oo Ciise u warrameen. Ciise markuu maqlay ayuu halkaas kaga noqday doon oo wuxuu tegey meel cidla ah oo u gaarka ah, dadkii badnaana markay maqleen ayay lugaynta uga soo raaceen magaalooyinka. Ciise markuu baxay wuxuu arkay dad badan, wuuna u naxariistay oo bogsiiyey kuwooda bukaa. Fiidkii markuu dhacay ayaa xertiisii u yimid isaga iyagoo leh, Meeshan waa cidla, saacadduna waa hore u dhaaftay, dadka badan iska dir, si ay tuulooyinka u tagaan oo ay cunto naftooda u iibsadaan.

Laakiin Ciise wuxuu ku yidhi, Uma baahna inay tagaan; idinka siiya cunto. Laakiin waxay ku yidhaahdeen, Halkan kuma hayno wax ka badan shan rootiyada iyo laba kalluun. Laakiin wuxuu yidhi, Halkan ii keena iyaga. Oo markuu amray dadkii badnaa inay ku jiifaan doogga dushiisa, wuxuu qaatay shantii kibis iyo labadii kalluun, wuxuuna eegay xagga samada oo u ducaystay, oo markuu jebiyey ayuu siiyey xertiisii kibistii, xertiina waxay siiyeen dadkii badnaa. Waxay wada cuneen dhammaan oo way ka dhergeen, waxayna qaadeen wixii ka hadhay ee jajabka oo ahaa laba iyo toban dambiil oo buuxa. Kuwii cunayay waxay ahaayeen rag sida shan kun oo ah iyagoo aan lagu tirin dumar iyo carruur. Ciise ayaa markiiba ku qasbay xertiisii inay doonnida galaan oo ay ka hor maraan isaga ilaa uu dadkii badnaa diray. Oo markuu diray dadkii badnaa, ayuu fuulay buurta keligiis inuu tukado. Markii fiidkii yimid, keligiis ayuu halkaas ku jiray. Markabkii laakiin wuxuu ku jiray badda dhexdeeda, isagoo ay dhibayaan mawjadaha, waayo dabayshu gees kale ayay ka timid. Ilaalintii afaraad ee habeenka, Ciise wuxuu u tegey xaggoodii isagoo ku socda badda. Markay ardaydu arkeen isaga oo badda ku kor socda, way argagaxeen iyagoo leh inuu muuqaal yahay, oo cabsida darteed ayay qayliyeen. Markiiba laakiin Ciise baa iyaga la hadlay isagoo leh,

Dhiirranow, aniga ayaan ahay, ha baqina. Butros ayaa ugu jawaabay oo ku yidhi, Sayidow, haddii adigu tahay, iigu amar inaan biyaha dushooda kuugu imaado. Laakiin wuxuu yidhi, kaalay. Oo markuu ka degay doonnida, Butros wuxuu ku socday biyaha inuu u yimaado Ciise. Markuu arkay dabaysha xoog leh ayuu baqay, oo markuu bilaabay inuu quuso ayuu qaylinayay oo yidhi, Sayidow, i badbaadi. Markiiba laakiin Ciise taagay gacanta, qabsaday isaga oo wuxuu ku yidhi, Rumaysad yar yahow, maxaad u shakisay? Oo markay iyagu galeen doonnida, dabayshu way joogsatay; kuwii doonnida ku jiray oo yimid ayaa u sujuuday isaga iyagoo leh, Runtii waxaad tahay wiilka Ilaah. Oo markay ka gudbeen, waxay yimaadeen dhulka Gennesaret. Oo markay aqoonsadeen isaga nimankii meeshaas, waxay u direen dhammaan gobolka ku wareegsan, oo waxay u keeneen isaga dhammaan kuwii xaalad xun ku jiray, oo waxay ka baryeen isaga in xataa kaliya ay taabaan darafka dharkiisa; oo in alla intii taabatay waa la badbaadiyey.

15

Markaas waxaa u yimid Ciise kuwii Yeruusaalem ka yimid karraaniyada iyo Farisiinta iyagoo leh: maxay xertaadu u

xadgudubaan dhaqankii odayaashii? Waayo ma ay dhaqaan gacmahooda markii ay cunaan rootiga. Laakiin isagii jawaabay wuxuu ku yidhi iyaga, Maxaa idinkuna u xadgudubtaan amarkii Ilaaha sababta dhaqankiinna? Waayo Ilaah wuxuu amarkay isagoo leh, sharaf aabbaha iyo hooyo, iyo kii ku hadlaya xun aabbaha ama hooyo dhimasho ha ku dhinto. Laakiin idinka waxaad tidhaahdaan: ku alla kii yidhaahda aabbaha ama hooyadiisa, hadiyad waxa aad ka faa'iidaysan lahayd aniga, oo uusan sharfayn aabbihiis ama hooyadiis; oo waxaad baabi'iseen amarkii Ilaah sababta dhaqankiinna. Munaafiqiintow, si fiican ayuu Isayos idiinka sii sheegay isagoo leh: dadkan afkooda ayay iigu soo dhowaadaan oo bushimahooda ayay igu sharfaan, laakiin qalbigooda way iga fog yihiin; oo si aan waxba tarayn ayay ii caabudi jireen, iyagoo wax baraya tacliimo ah amarrada dadka. Oo markuu u yeedhay dadkii badnaa wuxuu ku yidhi iyaga: dhegaysta oo garta; ma aha waxa galaya afka nijaaseeya ninka, laakiin waxa ka soo baxaya afka kaasu waa waxa nijaaseeya ninka. Markaas xertii uu ayaa u soo dhowaaday oo ku yidhi, Ma ogtahay in Fariisiyiintii ay xanaaqeen markay maqleen erayga? Kii jawaabay wuxuu yidhi, Dhammaan beer uu Aabbahay jannada ma beeran waa la rujin doonaa. Daaya iyaga, waxay yihiin hagayaasha indho la ee dadka indho la'a, laakiin

haddii qof indho la uu hago qof indho la ah, labaduba god bay ku dhici doonaan. Butros ayaa u jawaabay oo ku yidhi, noo sharxi masaalkan. Laakiin Ciise wuxuu yidhi, Weli miyaad tihiin kuwo aan waxba garanayn? Weli ma aad fahantaan in wax kasta oo afka soo gala uu caloosha tagayo oo musqusha lagu tuurayo? Waxyaalaha afka ka soo baxaya waxay ka yimaadaan qalbiga, kuwaasoo nijaaseeya dadka. Waayo qalbiga waxaa ka soo baxaa fikirro xun, dilal, sinaystayaal, dhillanimooyin, xatooyin, marag been ah, iyo caydh. Kuwan waa waxyaalaha wasakhaysa dadka, laakiin cunista gacmaha aan la maydhinin kuma wasakhayso dadka. Oo Ciise intuu halkaas ka baxay ayuu u noqday dhanka qaybooyinka Turos iyo Siidoon. Naag Kancaaniyad ah oo ka soo baxday soohdimaha kuwaas ayaa ugu qaylisay isaga iyadoo leh, ii naxariiso aniga, Sayidow, wiilka Daa'uud, gabadha aniga ay si xun ugu haysato jinni. Laakiin isagu uma jawabin iyada eray. Oo xertiisii ayaa soo dhowaaday oo weyddiiyeen isaga iyagoo leh, Sii daayo iyada, maxaa yeelay way qaylisaa gadaalkayaga. Laakiin isagoo jawaabaya ayuu yidhi, Lama i dirin mooyee idaha lumay ee reerka Israa'iil. Laakiin markay timid, waxay u sujuuday isaga iyadoo leh, Sayidow, i caawi. Laakiin isagu intuu jawaabay ayuu yidhi, Ma wanaagsana in la qaado rootiga carruurta oo la tuuro eeyaha yaryar. Iyada laakiin waxay tidhi, Haa, Sayidow, waayo

eeyaha yaryaruna waxay cunaan jajabka dhaca miiska sayidyadooda. Markaas Ciise intuu jawaabay ayuu iyada ku yidhi: Aayyo naag, rumaysadkaagu waa weyn yahay, ha noqoto adiga sida aad doonayso. Oo gabadheeda waa la bogsiiyey tan laga bilaabo saacaddaas. Oo Ciise markuu halkaas ka tegey ayuu yimid xeebta badda Galili, oo intuu buurta fuulay ayuu halkaas fadhiistay. Oo waxaa isaga u yimid dad badan oo wata iyaga laftooda kuwa curyaanka ah, kuwa indhaha la, kuwa dhegaha la, kuwa naafada ah iyo kuwo kale oo badan, oo waxay ku tuureen iyaga agta cagaha Ciise, oo wuu bogsiiyey iyaga, si dadkii badnaa ay ula yaabaan markay arkayaan kuwa dhegaha la oo maqlaya, kuwa carrabka la oo hadlaya, kuwa naafada ah oo ladan, kuwa curyaanka ah oo socda iyo kuwa indhaha la oo arkaya; oo waxay ammaaneen Ilaaha Israa'iil. Ciise markuu yeedhay xertiisii ayuu yidhi, Waan u naxariistaa dadka badan, sababtoo ah hadda saddex maalmood ayay ila joogeen oo wax ay cunaan ma hayaan, oo inaan iyaga gaajaysan sii daayo ma rabo, waaba intaasoo ay jidka ku daalaane. Oo waxay ku yidhaahdaan xertii, Xagee aynu ka heli karaanaa cidlada rootiyaal badan oo ay ku dhergi karaan dadweyne badan sidaan? Ciise wuxuu ku yidhi iyaga, Immisa rooti baad haysataan? Laakiin waxay yiraahdeen: toddoba, iyo dhowr malaayin yaryar. Wuxuu amray dadkii badnaa inay ku

jiifaan dhulka. Wuxuu qaatay toddobada rootiyada iyo kalluunka, mahad celiyey, jebiyey, oo siiyey xertiisii, xertii na waxay siiyeen dadkii badnaa. Oo dhammaan way cuneen oo way dheregeen, oo waxay qaadeen wixii hadhay oo burburkii ahaa toddoba dambiil oo buuxa; kuwii cunayaana waxay ahaayeen afar kun oo nin oo aan dumarkii iyo carruurtii la tirin. Oo markuu diray dadkii badnaa ayuu fuulay doonnida, wuxuuna yimid soohdinta Magdala.

16

Oo Fariisiyiintii iyo Saduukiyiintii ayaa u soo dhowaaday iyagoo imtixaanaya, waxayna weyddiiyeen isaga inuu iyaga tuso calaamad samada ka timid. Laakiin isaga oo jawaabaya ayuu ku yidhi iyaga, fiidkii markuu dhaco waxaad tidhaahdaan cimilo wanaagsan waayo cirka waa guduudan yahay, iyo subaxda maanta duufaan waayo cirka waa guduudan yahay isagoo madow ah. Munaafiqiintow, wejiga samada waad taqaaniin inaad kala saartaan, laakiin calaamooyinka wakhtiyada ma awoodaan inaad ogaataan? Qarni shar ah oo sinayste ah calaamad ayay raadinaysaa, oo calaamad lama siin doono iyada haddii aan ahayn calaamadda Yoonis nebiga. Oo isagoo iyaga ka

tegay ayuu tegey. Oo xertii markay yimaadeen dhanka kale, waxay illoobeen inay rootiyada qaataan. Laakiin Ciise wuxuu iyaga ku yidhi, Arka oo ka fiirso khamiirka Farisiinta iyo Saduukiinta. Laakiin iyagu waxay isku fikiraysanayeen iyagoo leh, Sababtoo ah rootiyada ma aannu qaadannin. Ciise oo ogaaday ayaa ku yidhi iyaga, Maxaad isugu fiirsanaysaan gudihiinna, kuwiinna rumaysadda yaryahay, sababtoo ah rootiyada ma aydaan qaadan? Weli ma fahmaysaan, mana xasuusanaysaan shanta rootiyada shanta kun iyo inta dambiilo aad qaadateen? Miyaydnaan xusuusanayn toddoba rootiyada afarta kun iyo inta dambiil ah aad qaadateen? Sidee ma garanaysaan inaan idinku odhan in aad ka feejignaataan khamiirka Fariisiyiinta iyo Saduukiyiinta, oo aanay ahayn wax ku saabsan rootiga? Markaas waxay fahmeen inuusan odhan in laga taxaddar la ahaado khamiirka kibista, laakiin ka tacliinta Fariisiyiinta iyo Saduukiyiinta. Ciise markuu yimid qaybo Kaysariya tan Filibos, wuxuu weyddiiyay xertiisii isagoo leh, yaa dadku yidhaahdaan inaan ahay wiilka aadanaha? Laakiin waxay yidhi, Qaar waxay yidhaahdeen Yooxanaa Baabtiisaha, qaar kale Eliiyaas, qaar kalena Yeremyaah ama mid ka mid ah nebiyada. Wuxuu ku yidhi iyaga, Laakiin idinka yee aad tidhaahdaan inaan ahay? Simoon Butros ayaa ugu jawaabay oo yidhi, Adiga waxaad

tahay Masiixa, wiilka Ilaaha nool. Oo Ciise intuu jawaabay ayuu ku yidhi isaga, barakaysan tahay Simoon Bariyoona, waayo jidhka iyo dhiigga kuma muujin adiga, laakiin aabbahay kan samooyinka ku jira. Aniga iyo laakiin adiga waxaan kuu sheegayaa in adiga tahay Butros, oo dhagaxan korka ah waxaan ku dhisi doonaa shirkayga, oo irdaha aakhiro ma ay xoog yeelan doonaan. Waxaan ku siin doonaa furaha boqortooyada samooyinka, oo wax kasta oo aad dhulka ku xidhto ayaa samooyinka ku xidhan doona, oo wax kasta oo aad dhulka ku furtid ayaa samooyinka ku furan doona. Markaas ayuu amray xertiisii inayan qof la shegin inuu isagu yahay Ciise Masiixa. Laga bilaabo markaas wuxuu Ciise bilaabay inuu xertii isaga tuso in ay lagama maarmaan tahay inuu isagu tago Yeruusaalem, iyo inuu wax badan ka soo galo odayaasha iyo wadaaddada sare iyo culimada, iyo in la dilo, iyo maalinta saddexaad in la sara kiciyo. Butros ayaa dhinac u qaaday oo bilaabay inuu canaanto, isagoo leh, Naxariis ha kuu ahaato, Sayidow! Tanu kuu dhici mayso. Laakiin isagoo jeestay ayuu Butros ku yidhi, Tag gadaashayda, shaydaanow, xumaantayda baad tahay, waayo ma fikirtid waxyaalaha Ilaah, laakiin waxyaalaha dadka. Markaas Ciise wuxuu ku yidhi xertiisii, Haddii qof doonayo inuu i raaco, ha diido naftiisa, oo ha qaado iskutallaabtiisa, oo ha i raaco. Qofkii

doonaya inuu naftiisa badbaadiyo wuu lumi doonaa iyada, laakiin qofkii lumiya naftiisa aawaday wuu heli doonaa iyada. Maxaa faa'iido u leh qof haddii uu dunida oo dhan kasbo, laakiin naftiisa lumiso? Mise maxay nin bixinayaa beddelka naftiisa? Wiilka Aadanahu wuxuu ku iman doonaa sharafta Aabbihiis iyo malaa'igihiisa, markaasuu mid kasta ugu abaalmarin doonaa sida ficilkiisa. Runtii waxaan idinku leeyahay, waa jiraan qaar ka mid ah kuwa halkan taagan, kuwa aan dhadhan doonin dhimasho ilaa ay arkaan Wiilka Aadanaha oo imanaya boqortooyadiisa.

17

Oo ka dib lix maalmood Ciise wuxuu kaxeeyay Butros iyo Yacquub iyo Yooxanaa oo ahaa walaalkiis, oo wuxuu u qaatay iyaga buur dheer oo gooni ah. Oo wuu isbeddelay hortood, oo wejigii wuxuu u dhalaalay sida qorraxda, dharkiisiina wuxuu noqday caddaan sida iftiinka. Oo bal eeg, waxaa iyaga loo muuqday Muuse iyo Ilyaas oo isaga la sheekaysanaya. Butros ayaa jawaabay oo wuxuu Ciise ku yidhi, Sayidow, waxaa wanaagsan inaan halkan joono. Haddii aad rabtid, aynu halkan ka dhisno saddex teendho: mid adiga, mid Muuse, iyo mid Ilyaas.

Intuu weli hadlayay, eeg, daruur iftiimaysa ayaa hoos u soo qabtay iyaga, oo eeg, cod ka yimid daruurta oo leh: Kanu waa wiilkayga kan la jecel yahay, kan aan ku faraxsanahay; isaga dhegaysta. Oo markay maqleen xertiidii waxay ku dhaceen wejigooda oo aad bay u baqeen. Ciise ayaa u soo dhowaaday oo taabatay iyaga, oo wuxuu ku yidhi, Kaca oo ha baqina. Markay kor u qaadeen indhahooda, iyagu ma ay arkin qof, haddii aanu ahayn Ciise oo keliya. Oo markay ka soo degayeen buurta, Ciise wuxuu ku amray iyaga isagoo leh, qofna ha u sheegtina waxyaalaha aad aragteen ilaa uu Wiilka Aadanaha ka sara kaco kuwii dhintay. Oo xertiisii ayaa weyddiiyey isagoo leh, Maxay haddaba culimada yidhaahdaan in Eliyas uu lagama maarmaan yahay inuu marka hore yimaado? Ciise jawaabay wuxuu ku yidhi iyaga: Ilyaas runtii wuu imanayaa marka hore oo wuu soo celin doonaa wax walba; waxaan idiin leeyahay laakiin in Ilyaas durba yimid, oo aysan aqoonsan isaga, laakiin ay ku sameeyeen isaga wax kasta oo ay doonayeen; sidaas oo kale wiilka dadka wuxuu dhowaanayaa inuu ku silmo iyaga. Markaas xertii waxay fahmeen inuu kula hadlayay Yooxanaa Baabtiiska. Oo markay yimaadeen iyaga xagga dadka badan, wuxuu u soo dhowaaday isaga nin jilba joogsanaya isaga oo leh, Sayidow, u naxariiso wiilkayga, sababtoo ah wuu dayax qabaa oo si xun u

xanuunsanayaa; marar badan waayo wuu ku dhacaa dabka oo marar badan wuu ku dhacaa biyaha. Waxaan u keenay xertaadii, laakiin way ku guuldarreysteen inay bogsiiyaan. Isagoo jawaabaya, Ciise wuxuu yidhi, Yaa qarni aan rumaysnayn oo qalloocsan, ilaa goorma aan idinla jiri doonaa? Ilaa goorma ayaan idinka dulqaadan doonaa? Ii keena isaga halkan. Oo Ciise wuu canaantay isaga, oo jinnigii wuu ka baxay isaga, oo wiilkii waa la bogsiiyey saacaddaas. Markaas xerta ayaa u soo dhowaaday Ciise iyagoo keligood ah, oo waxay ku yidhaaheen, Maxaa annaga aan u awoodi karin inaan saaro isaga? Laakiin Ciise wuxuu iyaga ku yidhi: sababta rumaysadla'aantinna. Runtii waayo waxaan idinku leeyahay, haddii aad yeeshaan rumaysad sida iniinyo khardal ah, waxaad ku odhan doontaan buurtan, ka guur halkan oo tag halkaas, oo way guuraysaa, oo waxba kuma adag doono idin. Noocani laakiin ma baxo haddii aan ahayn tukasho iyo soomo. Markay ku soo noqonayeen Galili, Ciise wuxuu iyaga ku yidhi: Wiilka aadanaha waa la gacanta gelinin doonaa dadka, oo way dili doonaan isaga, oo maalinta saddexaad waa la kicin doonaa. Oo aad bay ugu murugoodeen. Markay Kapernaum yimaadeen, kuwii laba-dirhamka qaadan jiray ayaa Butros u yimid oo waxay ku yidhaahdeen, Macalinkiinnu miyuusan bixin laba-dirhamka? Wuxuu dhahay, haa. Oo markuu

galay guriga, Ciise ayaa ka hor maray isaga oo leh, maxaa kuu muuqda, Simoon? Boqorrada dhulka kuwee bay ka qaataan canshuuraha ama cashuurta? Wiilashooda mise shisheeyayaasha? Butros wuxuu ku yidhi: Dadka kale. Ciise wuxuu ku yidhi, Markaas wiilashu waa xor. Si aan u xanaajin iyaga, tag badda oo tuur jillaabka, kalluunkii ugu horreeya ee soo baxa qaado, oo markaad afkiisa furtid waxaad ka heli doontaa lacag, taas qaado oo sii iyaga aniga iyo adiga meesheenna.

18

Saacaddaas ayaa xertii u timid Ciise iyagoo leh, Yaa ka weyn boqortooyada samooyinka? Oo Ciise markuu u yeedhay ilmo yar ayuu dhex dhigay iyaga, oo wuxuu yidhi: Runtii waxaan idinku leeyahay, haddii aydaan rogrogmin oo aydaan noqon sida carruurta, ma geli doontaan boqortooyada samooyinka. Ku alla haddaba hoosaysiiya naftiisa sida ilmahan, kaasu waa kan ugu weyn boqortooyada samooyinka. Iyo qofkii hadduu soo dhowaado ilmo sidaas ah hal magacayga aawadiis, aniga ayuu soo dhowaanayaa; laakiin qofkii khaldamsiiya mid ka mid ah kuwan yaryar ee i rumaysan, waxaa isaga u wanaagsan in dhagax shiid dameer lagu laalaado qoortiisa oo lagu quuciyo

badda dhexdeeda. Hoog waxaa leh dunida caqabadaha dartood, waayo waa lagama maarmaan in caqabadaha yimaadaan, laakiin hoog waxaa leh ninka kaas oo caqabada uu keeno. Haddii laakiin gacantaada ama lugahaaga ay ku khaldamsiiyaan, jar oo iska tuur, waxaa kuu wanaagsan inaad nolosha gashid adoo curyaan ama naafaysan, ka sii fiican inaad laba gacmood ama laba lugood leedahay oo dabka weligiis ah lagugu tuuro. Haddii isha kaagu kugu dembaabiyo, soo bixi oo iska tuur. Waxaa kuu wanaagsan inaad hal indho ku gashid nolosha, ka sii fiican inaad laba indhood leedahay oo lagugu tuuro geenna dabka. Iska jira inaad quudhsataan mid ka mid ah yaryarkan, waayo waxaan idinku leeyahay in malaa'igahooda samooyinka ku jira had iyo jeer arkaan wejiga Aabbahayga kan samooyinka ku jira. Waayo Wiilka Aadanaha wuxuu u yimid inuu badbaadiyo wixii lumay. Maxay idiin u egtahay? Haddii nin qof ah uu yeesho boqol ido oo mid ka mid ah lumaan, miyuusan ka tegin sagaal iyo sagaashanka buuraha dushooda, oo uu tegay oo doondoonayo kan lumay? Haddii uu helo, runtii waxaan idiin leeyahay inuu ugu farxo kan ka badan sagaashan iyo sagaalka aan luminin. Sidaas ma aha doonista Aabbihiinna kan Samooyinka ku jira in mid ka mid ah kuwan yaryar lumayo. Haddii laakiin walaalkaa kugu dembaabo, tag oo canaano isaga dhexdaada iyo isaga oo

keliya; haddii uu ku maqlo, waad heshay walaalkaa; haddii laakiin aanu maqlin, kaxee adiga mid ama laba, si afka laba markhaati ama saddex loogu dhiso dhammaan eray. Haddii laakiin uu diido iyaga, u sheeg golaha. Haddii laakiin uu weliba diido golaha, ha kuu noqdo sida qofka aan Yuhuudda ahayn iyo cashuurqaadaha. Runtii waxaan idinku leeyahay, in alla intaad dhulka ku xidhaan, waxay jannada ku xidhan doonaan, oo in alla intaad dhulka ku furtaan, waxay jannada ku furan doonaan. Mar labaad, runtii waxaan idinku leeyahay in haddii laba idinka ah ay ku heshiiyaan dhulka kor ku saabsan wax kasta oo ay weyddiistaan, way heli doonaan Aabahay jannada ku jira. Meel kasta oo laba ama saddex magacayga ugu soo wada urureen, halkaas ayaan dhexdooda ku jiraa. Markaas Butros u soo dhowaaday oo ku yiri: Sayidow, immisa jeer walaalkay igu dembaabi doonaa oo aan isaga cafin doonaa? Ilaa toddoba jeer? Ciise wuxuu ku yidhi isaga, Ma kugu idhi ilaa toddoba jeer, laakiin ilaa toddobaatan jeer toddoba. Sababtaan tan boqortooyada samada waxay la mid noqotay nin boqor ah, kaas oo doonayay in uu xisaab la galo addoommadiisa. Markii uu bilaabay inuu xisaabiyo, waxaa loo keenay mid qaan-gaadhe ah oo ku leeyahay toban kun oo talanti. Laakiin isagu ma haysan wax uu ku celiyo, markaasaa sayidkiisu amray in isaga la iibiyo

iyo naagtiisa iyo carruurtiisa iyo wax kasta oo uu lahaa, iyo in la bixiyo. Sidaas darteed, addoonkii ayaa dhacay oo caabudayay isaga, isagoo leh, Sayidow, dulqaad iigu yeelo, oo dhammaan waan kuu bixin doonaa. Sayidkii addoonkaas naxariis buu u qabay, markaasuu sii daayay isaga, deymihiina wuu uga cafiyay. Addoonkii baxay, laakiin wuxuu helay mid ka mid ah saaxiibbadiisii addoommada ahaa oo u lahaa boqol diinaari, markaasuu qabtay oo ceejinayay isagoo leh, Soo celi wixii aad ii leedahay. Sidaa darteed, addoonka-wehelkiisa ayaa cagihiisa ku dhacay oo baryayay isagoo leh, Ii dulqaad yeelo oo waan kuu bixin doonaa. Laakiin isagu ma doonayn, balse intuu tegey ayuu xabsiga dhigay ilaa uu bixiyo wixii lagu lahaa. Markay arkeen addoommadii isaga la shaqeeyay waxyaalihii dhacay, aad bay u murugoodeen, oo intay yimaadeen ayay sayidkoodii si cad ugu sharxeen dhammaan waxyaalihii dhacay. Markaas sayidkiisu markuu yeedhay ayuu ku yidhi, Addoonkii sharka lahaa, deyntaas oo dhan waan kuu cafiyay, waayo waad i barisay. Miyaanay lagama maarmaan ahayn inaad adna u naxariisto addoonkaaga saaxiibka ah, sidaan aniga kuugu naxariistay? Oo sayidkiisa oo cadhooday ayuu isaga u dhiibay ciqaabayaasha ilaa uu bixiyo dhammaan wixii lagu leeyahay. Sidaas oo kale aabahay jannada samada ah ayaa idiin samayn doona, haddii

aydaan mid kasta walaalkiisa qalbiyadiinna uga cafiyin xadgudubyadooda.

19

Waxayna dhacday markii Ciise dhammeeyey erayadaas inuu ka tegey Galili oo uu yimid soohdimaha Yahuudiya ee ka shisheeya Webi Urdun. Iyo dad badan ayaa isaga raacay, oo halkaas ayuu iyaga bogsiiyey. Waxaa u yimid Fariisiyiintii iyagoo isaga imtixaanaya oo ku leh, Miyay nin u bannaan tahay inuu furo naagtiisa sabab kasta? Laakiin isagoo jawaabaya wuxuu ku yidhi iyaga, miyaydaan akhriyin in kii sameeyey bilowgii lab iyo dheddig u sameeyey iyaga oo yidhi, sababta tan darteed nin wuxuu ka tegi doonaa aabbihiis iyo hooyadiis oo wuxuu ku dhegi doonaa naagtiisa, oo labada waxay noqon doonaan jidhka hal? Sidaa darteed mar dambe ma aha laba, laakiin jidhka mid ah. Waxa Ilaah isugu xidhay, qof ha kala soocin. Waxay ku yidhaahdaan, Maxay haddaba Muuse ku amray in la siiyo buug furasho oo la furo iyada? Wuxuu ku yidhi iyaga in Muuse xagga adkaanta qalbigiinna uu idiin ogolaaday inaad furtaan naagihiinna, laakiin bilowga laga bilaabo ma noqon sidaas. Waxaan idiin leeyahay in ku kasta oo furayo naagtiisa aan ahayn

sababta sinnaanta oo uu guursan karo mid kale, wuxuu samaynayaa sinnaanta, iyo kii guursaday naagta la furay wuxuu samaynayaa sinnaanta. Xertii waxay isaga ku yiraahdaan, Haddii sidaas tahay sababta ninka iyo naagta, ma wanaagsana in la guursado. Laakiin wuxuu ku yidhi iyaga: dhammaan ma qaataan eraygan, laakiin kuwa la siiyey; waayo waxaa jira bohommo kuwaas oo maxalka hooyadood laga dhalay sidaas. Waxaa jira bohommo kuwa ah kuwa dadku yeeley bohommo, waxaana jira bohommo kuwa ah kuwa naftooda yeeley bohommo daraadeed boqortooyada samooyinka. Kii awood u leh inuu qaato, ha qaato. Markaas waxaa isaga loo keenay carruur, si uu gacmaha ugu saaro iyaga oo uu u tukaado; laakiin xertii way canaanteen iyaga. Ciise wuxuu yidhi: daaya caruurta oo ha caqabadin iyaga inay ii yimaadaan; waayo kuwa noocaas ahu waa boqortooyada samooyinka. Oo markuu gacmaha iyaga saaray ayuu halkaas ka tegey. Oo bal eeg, mid baa u soo dhowaaday oo ku yidhi isaga, Macallinka wanaagsan, maxaan sameeyo oo wanaagsan si aan u helo nolosha weligeed ah? Laakiin wuxuu ku yidhi: maxaad iigu yeedhaysaa mid wanaagsan? Qof ma wanaagsan haddii aanu ahayn mid Ilaahay Haddii aad rabtid inaad gasho nolosha, xaji amarrada. Wuxuu ku yidhi: Nooc kee ah? Ciise wuxuu yidhi: Ha dilin, ha sinaysan, ha

xadin, ha marag been ah furin, sharfi aabaha iyo hooyadaa, oo jecel noqo deriskaa sida naftaada. Ninkan dhallinyarada ahi wuxuu ku yidhi, Kuwan oo dhan waan dhawray tan iyo dhallinyaradaydii, maxaan weli ka maqan yahay? Ciise wuxuu ku yidhi, haddii aad rabto inaad kaamil noqoto, tag oo iibso hantidaada oo sii masaakiinta, oo waxaad heli doontaa khasnado jannada ku jira, oo kaalay oo i raac. Wiilka dhallinyarada ayaa maqlay erayga laakiin wuu tegey isagoo murugaysan, waayo wuxuu lahaa hanti badan. Laakiin Ciise wuxuu ku yidhi xertiisii, Runtii waxaan idinku leeyahay in taajirku si adag u geli doono boqortooyada samooyinka. Mar labaad laakiin waxaan idinku leeyahay, way ka fududahay in geel dhex maro dalka irbadda in taajir galo boqortooyada Ilaah. Markay maqleen, xertii isaga aad bay uga yaabeen, iyagoo leh, Yaa markaas la badbaadin karaa? Ciise intuu eegay ayuu ku yidhi iyaga, Dadka dhexdooda tani ma suurtowdo, laakiin Ilaah dhexdiisa wax walba way suurtowdaa. Markaas Butros oo jawaabaya ayaa ku yidhi isaga, bal eeg annagu waannu ka tagnay wax walba oo waannu ku raacnay adiga, haddaba maxaa inoo ahaan doona? Laakiin Ciise wuxuu iyaga ku yidhi, Runtii waxaan idinku leeyahay, idinka kuwa i raacay, marka dib-u-dhashku dhaco, markii Wiilka Aadanahu ku fadhiisto carshiga ammaantiisa, idinkuna waxaad ku fadhiisan

doontaan laba iyo toban carshi, oo waxaad xukumi doontaan laba iyo tobanka qabiil ee Israa'iil. Qof kasta oo uga tegey guryaha ama walaalaha ama walaasha ama aabbaha ama hooyadda ama naagta ama carruurta ama beeraha magacayga aawadiis, boqol jibbaar ayuu heli doonaa oo nolosha weligeed wuu dhaxli doonaa. Badan, laakiin kuwa hore ayaa noqon doona kuwa dambe, kuwa dambena kuwa hore.

20

Waxa la mid ah boqortooyada samada nin sayidka guriga ah, kan subaxdii hore u baxay inuu shaqaale u kiraystaa beercanabkiisa. Oo markuu la heshiiyay shaqaalaha diinaarka maalintii, ayuu iyaga u diray beercanabkiisa. Oo markuu baxay qiyaastii saacaddii saddexaad wuxuu arkay kuwo kale oo taagan suuqa iyagoo aan waxba qaban, oo kuwaas wuxuu ku yidhi: Taga idinkuna beerta canabka, oo waxaan idin siin doonaa wax alla wixii xaq ah. Laakiin iyagu way tageen. Mar kale markuu baxay qiyaastii saacaddii lixaad iyo saacaddii sagaalaad, wuxuu sameeyey si la mid ah. Ku saabsan saacaddii kow iyo tobnaad, markuu baxay wuxuu helay dad kale oo taagan oo aan waxba qabanin, wuxuuna ku yidhi iyaga, maxaad halkan u taagan tihiin

maalinta oo dhan idinkoo aan waxba qabanin? Waxay ku yidhaahdaan isaga: Sababtoo ah qofna inoo kirayn ma jiro. Wuxuu ku yidhi iyaga: taga oo idinkuna gala beerka canabka, oo waxaad heli doontaan wax kasta oo caddaalad ah. Fiidkii markuu dhacay, wuxuu sayidkii beerta canabka ku yidhi wakiilkiisii, Yeedh shaqaalayaasha oo sii mushaharka, adigoo ka bilaabaya kuwa ugu dambeeyey ilaa kuwa ugu horreeyey. Oo kuwii yimid saacaddii kow iyo tobnaad, mid walba wuxuu qaatay denarius. Markii ay yimaadeen, kuwa koowaad waxay u maleeyeen inay wax badan qaadan doonaan, laakiin iyaguna deenaari ayay qaadeen mid kasta. Laakiin markay qaadeen way gunuunacayeen sayidka guriga iyagoo leh kuwan dambe saacad keliya ayay sameeyeen, oo adigu iyaga waxaad naga dhigtay siman annaga kuwa qaatay culayska maalinta iyo kulaylka gubaya. Laakiin isagoo jawaabaya ayuu mid ka mid ah iyaga ku yidhi, Saaxiibow, xaq kuma darro. Sow diinaar igula heshiin? Qaado kaaga oo tag; laakiin waxaan rabaa inaan kan ugu dambeeyay siiy sida adiga; mise ma iigu bannaana inaan sameeyo waxaan rabaa waxayga dhexdooda? Ma ishaa aad leedahay shar bay tahay sababtoo ah aniga wanaagsan baan ahay? Sidaas ayay noqon doonaan kuwa ugu dambeeya kuwa ugu horreeya, iyo kuwa ugu horreeya kuwa ugu dambeeya,

waayo dad badan ayaa loo yeedhay, laakiin in yar ayaa la doortay. Oo Ciise markuu u socday Yeruusaalem wuxuu kaxeeyay laba iyo tobankii xer gooni ahaantooda jidka dhexdiisa, oo wuxuu ku yidhi iyaga: Eeg, waxaan u soconaynaa Yeruusaalem, oo Wiilka Dadka waa la gacangelin doonaa wadaaddada sare iyo culimada, oo way xukumi doonaan isaga dhimasho, oo way gacangelin doonaan isaga quruumaha si ay u majaajiloodaan oo ay u karbaashaan oo ay u iskutallaabiyaan, oo maalinta saddexaad wuu sara kici doonaa. Markaas waxaa isaga u dhowaaday hooyadii wiilashii Sebedi oo ay la socotay wiilasheeda, iyadoo sujuudaysa oo wax ka weyddiisanaysa. Wuxuu ku yidhi iyada: Maxaad rabtaa? Waxay ku tidhi isaga: yidhi si ay u fadhiistaan kuwan labada wiilashayda, mid midigta aad ka iyo mid bidixda aad ka, gudaha boqortooyadaada. Isagoo jawaabaya, Ciise wuxuu yidhi, Ma taqaaniin waxaad weyddiisanaysaan. Miyaad awoodi kartaan inaad cabtaan koobka aan ku dhow yahay inaan cabbo, ama baabtiiska aan ku baabtiisanayo in laygu baabtiiso? Waxay ku yidhaahdaan isaga: Waanu awoodaa. Wuxuu ku yidhi iyaga, Koobka kayga runtii waad cabbi doontaan, oo baabtiiska aan anigu la baabtiismo waad la baabtiisan doontaan, laakiin fadhiista midigta kayga iyo bidixda kayga ma aha kaygii in aan siiyo, laakiin waa kuwa loo

diyaariyay Aabbahay. Oo markay maqleen, tobankii way ka xanaaqeen labada walaalood. Ciise markuu u yeedhay iyaga ayuu ku yidhi, Waad ogtihiin in taliyayaasha quruumaha ay xukumaan dadkooda, kuwa waaweynna ay amar ku hayaan dadkooda. Ma noqon doonto sidaas dhexdiinna, laakiin ku alla kii doonayo inuu dhexdiinna weyn noqdo, noqon doonto midiidinkaaga, iyo ku alla kii doonayo inuu dhexdiinna ahaado kan ugu horreeya, noqon doonto addoonkiinna, sida Wiilka Dadka uusan u iman in loo adeego, laakiin in uu adeego iyo in uu bixiyo naftiisa madax furasho beddelka dad badan. Oo markay ka baxayeen Yerixoo, dad badan ayaa raacay isaga. Iyo eeg, laba nin oo indha la oo ku fadhiya jidka agtiisa, markay maqleen in Ciise soo marayo, ayay qayliyeen iyagoo leh, Naxariiso naga, Sayidka, wiilka Daa'uud. Dadkii ayaa canaantay iyaga si ay u aamusaan, laakiin iyaga wax ka weyn ayay ku qayliyeen iyagoo leh, u naxariiso annaga, Sayidow, wiilka Daa'uud. Ciise oo taagan ayuu u yeedhay iyaga oo yidhi, Maxaad rabtaan inaan idiin sameeyo? Waxay ku yiraahdeen, Sayidow, si indhaheenna loo furo. Naxariis yeeshay, laakiin Ciise wuxuu taabatay indhahooda, oo markiiba indhahooda ayaa aragtay, waxayna raaceen isaga.

21

Oo markay soo dhowaadeen Yeruusaalem oo ay yimaadeen Beytfaage xagga buurta saytuunka, markaas Ciise wuxuu diray laba xer isagoo ku leh iyaga, Taga tuulada idinka soo horjeedda, oo isla markiiba waxaad heli doontaan dameer xidhan iyo qayl iyada la jira; furiya oo ii keena. Haddii qof wax idiin yidhaahdo, waxaad odhan doontaan in Sayidka uu iyaga u baahan yahay, isla markiibana wuu soo diri doonaa. Tan oo dhan wuxuu dhacay si loo buuxiyo wixii laga hadlay nebigu isagoo leh: u sheega gabadha Siyoon, eeg boqorkaaga wuxuu kuugu imanayaa isagoo qabow oo fuushan dameer iyo qayl oo ah wiil xayawaan culays qaada. Xertii way tageen oo way sameeyeen sidii uu Ciise ugu amray iyaga, waxayna keeneen dameerka iyo qaylka, oo waxay saareen dushooda dharkoodii, wuxuuna fadhiistay dushooda. Laakiin dadkii badnaa oo ugu weynaa ayaa dharkoodii ku fidiyey jidka, kuwa kalena waxay ka goynayeen laamaha geedaha oo ku fidinayeen jidka. Dadkii badnaa ee hore u socday iyo kuwii daba socdayna way qaylinayeen iyagoo leh, Hoosaana wiilka Daa'uud, barakaysan yahay kan ku imanaya magaca Rabbiga, Hoosaana meelaha ugu sarreeya. Oo markuu galay Yeruusaalem, magaaladii oo dhan way gariirtay, iyagoo leh,

Yaa kan ah? Dadkii badnaa laakiin waxay yidhaahdeen, Kanu waa Nebi Ciise oo ka yimid Naasared ee Galili. Waxaa galay Ciise macbudka Ilaah, waxaana ka saaray dhammaan kuwa iibinayay iyo kuwa iibsanayay macbudka gudihiisa, waxaana afgembiyey miisaska lacag-beddelayaasha waxaana afgembiyey kursiyada kuwa iibinayay qoolleyaha, waxaana ku yidhi iyaga: waa la qoray, gurigaygu guriga salaadda loo yeedhi doonaa; idinkuse waxaad ka dhigteen god tuugo. Waxaa macbudka gudihiisa ugu yimid dad curyaan ah iyo dad indha la ah, wuuna bogsiiyey. Markay arkeen wadaaddadii sare iyo culimadii yaabkii uu sameeyey iyo carruurtii macbudka ku dhex qaylisay oo leh, Hoosanna wiilka Daa'uud, way xanaaqeen oo waxay ku yidhaahdeen isaga, Ma maqashaa waxa kuwan yidhaahdaan? Ciise wuxuu ku yidhi iyaga: haa; miyaydnaan weligiin akhriyin in afka carruurta yaryar iyo kuwa nuugaya laga diyaariyey ammaano? Isagoo iyaga ka tegey ayuu magaalada ka baxay oo Betaniya tegey, halkaasna ayuu ku hoyday. Subaxnimadii laakiin markuu ku soo noqonayay magaalada wuu gaajooday; oo markuu arkay geed berde ah oo hal ah oo jidka ku yaal ayuu u yimid, oo waxba kuma helin haddii aan ahayn caleemo keliya, oo wuxuu ku yidhi: mar dambe midho ha ka bixin weligaa. Oo markiiba geedkii berdaha ayaa engegay. Xertii markay arkeen

ayay yaabeen iyagoo leh, Sidee buu geedka berdaha degdeg ugu engegay? Ciise oo jawaabaya ayuu ku yidhi iyaga: Runtii waxaan idinku leeyahay, haddii aad haysataan rumaysad oo aydaan shaki gelin, kaliya ma aha wixii geedka berdaha aad samayn doontaan, laakiin xitaa haddii aad buurtan ku tidhaahdaan, kor loo qaado oo badda lagu tuuro, way dhici doontaa; oo wax kasta inta aad weyddiisataan salaadda idinkoo rumaysan, waad heli doontaan. Oo markuu macbudka yimid, wadaaddada sare iyo odayaasha dadka ayaa u yimid isagoo wax baraya, iyagoo leh, Awood kee baad waxyaalahan ku samaysaa, oo yaa awooda tan ku siiyey? Ciise ayaa jawaabay oo ku yidhi iyaga, Aniga ayaa idin weydiin doona su'aal keliya, taas haddii aad ii sheegtaan, aniguna waxaan idiin sheegi doonaa awood kee baan waxyaalahan ku sameeyaa. Baabtiiskii Yooxanaa xaggee ka yimid, samada miyaa mise dadka? Laakiin iyagu isdhexdooda ayay ka fikirayeen iyagoo leh: haddaan nidhaahno, samada ka, wuxuu nagu odhan doonaa, maxaa darteed uma aydaan rumaysan isaga; haddaan se nidhaahno, dadka ka, waxaan ka baqaynaa dadka badan; dhammaan waayo waxay u haystaan Yooxanaa sida nebi. Oo waxay ugu jawaabeen Ciise, waxay yidhaaheen ma ogaano. Wuxuu iyaga ku yidhi isaga laftiisa: xataa aniga ma idiin sheego amar kee ah waxyaalahan sameeyo.

Maxaa laakiin idiin u muuqda? Nin ayaa lahaa laba carruur, oo intuu u dhowaaday kii ugu horreeyay ayuu ku yidhi: ilmow, tag maanta oo ka shaqee beercanabka kayga. Laakiin isagu intuu jawaabay ayuu yidhi, Ma doonayo, kadib intuu qoomamooday ayuu tegey. Oo markuu u soo dhowaaday kii labaad, sidoo kale buu ku yidhi. Laakiin kan jawaabay wuxuu yidhi: aniga, sayidkow; oo uma tegin. Yaa ka mid ah labada qabtay doonista aabbaha? Waxay ku yiraahdaan isaga: Kan koowaad. Ciise wuxuu iyaga ku yidhi: Runtii waxaan idinku leeyahay in cashuurqaadayaasha iyo dhillooyinku idinka horreeyaan gelitaanka boqortooyada Ilaah. Waayo wuxuu Yooxanaa idiinkii u yimid jidka xaqnimada, oo idinka ma aydaan rumaysan isaga, laakiin cashuurqaadayaasha iyo dhillooyinku waxay rumaysteen isaga, idinkuse markii aragtay ma aydaan toobadkaynin dabadeed si aad u rumaysataan isaga. Dhegaysta masaal kale. Nin baa ahaa sayidka guriga, kaasoo beeray beercanab oo derbi ugu wareejiyey oo gudihiisa ku qoday macsarad khamri oo dhisay munaarad, oo u kireeyey beeraleyda oo tegey dalka dibaddiisa. Laakiin markii waqtigii midhaha soo dhowaaday, wuxuu u diray addoommadiisii xagga beeralayda inay qaataan midhihiisa. Oo beeraleydu markay addoommadiisii qaadeen, mid bay garaaceen, mid kalena way dileen, mid kalena way

dhagxiyeen. Mar kale wuxuu diray addoommo kale oo ka badan kuwii hore, oo sidii la mid ahna ayay ugu sameeyeen. Dambe laakiin wuxuu u diray iyaga wiilkiisa, isagoo leh, Way xishoon doonaan wiilkayga. Beeralaydu markay wiilka arkeen, waxay isku yidhaahdeen, Kanu waa dhaxalaha. Kaalaya aan dilno oo aan dhaxalkiisa qabanno. Oo intay qaadeen ayay isaga dibadda beercanabka ka saareen oo dileen. Markii sidaa darteed sayidka beeraha canabka yimaaddo, maxay ku samayn doonaa beeralayda kuwaas? Waxay ku yiraahdaan isaga, Kuwa xun si xun ayuu u baabbi'in doonaa, beerta canabkana wuxuu kirayn doonaa beeraley kale, kuwa isaga siin doona midhaha wakhtigooda. Ciise wuxuu ku yidhi iyaga, Miyaydnaan weligiin aqriyin qorniinka? Dhagaxa ay diideen dhisayaashu, kaasu wuxuu noqday madaxa geesta. Xagga Rabbiga ayay tan ka timid, oo waa yaab indhahayaga. Sababtan darteed waxaan idinku leeyahay in laga qaadi doono idinka boqortooyada Ilaah oo la siin doono quruun samaysa midhaha iyada; oo kii dhagaxan ku dhacay burburin doonaa; kii uu ku dhaco, wuu tuman doonaa isaga. Oo markay maqleen wadaaddadii sare iyo Fariisiyiintii masaalladeediisa, way garteen in uu ku saabsan yahay iyaga; oo markay doonayeen inay qabtaan isaga, way ka baqeen dadkii badnaa, maxaa yeelay sidii nebi ayay u haysteen isaga.

22

Oo jawaabay Ciise mar kale wuxuu iyaga kula hadlay masaallo isagoo leh: waxaa la mid yeeshay boqortooyada samooyinka nin boqor ah, kaas oo u sameeyay aroos wiilkiisa. Wuxuu diray addoommadiisii inay u yeedhaan kuwii loo marti-qaaday arooska, laakiin way diideen inay yimaadaan. Mar kale wuu diray addoommo kale isagoo leh, u sheega kuwa la yeedhay: Bal eega, cuntadii ugu fiicnayd ayaan diyaariyay, dibidayda iyo xayawaankii la cayiliyay oo la gowracay, wax walbana waa diyaar, kaalaya arooska u yimaada. Laakiin kuwa iska indhatirtay way tageen, mid wuxuu tegey beertiisii, mid kalena wuxuu tegey ganacsigii, laakiin kuwa hadhay markay qabteen addoommadii way caayeen oo dileen. Boqorkaas markuu maqlay ayuu cadhooday, oo ciidammadiisii ayuu diray, wuxuuna burburiyey gacankudhiiglayaashaas, magaaladioodana wuu gubay. Markaas wuxuu addoommadiisii ku yidhi: aroosku diyaar yahay, laakiin kuwii loo yeedhay ma ay ahayn kuwo istaahila; haddaba taga jidadka meelaha, oo in alla inta aad heshaan ugu yeedha aroosyada. Oo waxay baxeen addoommadii kuwaas oo tagay jidadka, waxayna soo ururiyeen dhammaan intii ay heleen, kuwa sharka ah iyo kuwa wanaagsan, oo waxaa buuxsamay

arooska dadkii jiifay. Markuu soo galay boqorkii inuu arko kuwii jiifay, wuxuu halkaas ku arkay nin aan xidhnin dhar aroos, oo wuxuu ku yidhi: saaxiibkow, sidee baad halkan u soo gashay adoo aan haysan dhar aroos? Laakiin isaga waa la aamusiyey. Markaas ayuu boqorku ku yidhi addoommadii, Xidhay cagihiisa iyo gacmihiisa, qaada oo tuura gudcurka dibadda; halkaas waxaa jiri doonta oohinta iyo jirriqsiga ilkaha. Badan ayaa loo yeedhay, laakiin in yar ayaa la doortay. Markaas Fariisiyiintii way tageen oo talo qaadeen si ay eray ku u dabiyaan. Oo waxay u soo diraan xertii iyaga la socota Heerodiyaanada iyagoo leh: Macallimow, waan ognahay inaad tahay mid run ah oo aad ku bartid jidka Ilaah run ahaan, oo aanad kula danaynin wax ku saabsan qof, sababtoo ah ma eegtid wejiga dadka. Haddaba noo sheeg, maxaa kuu muuqda? Ma bannaan tahay in la siiyo canshuur Kaysar ama maya? Ciise markuu ogaaday sharkooda ayuu yidhi, Maxaad i tijaabinaysaan, munaafiqiintow? I tusa lacagta cashuurta. Laakiin waxay isaga u keeneen dinaar. Wuxuu ku yidhi iyaga, Yaa leh sawirkan iyo qoraalkan? Waxay isaga ku yidhaahdaan: Tan Kaysar. Markaas wuxuu ku yidhi iyaga: haddaba u celiya waxyaalaha Kaysar Kaysar ah iyo waxyaalaha Ilaah Ilaah ah. Oo markay maqleen ayay la yaabeen, markaasay isagii ka tageen oo ayay baxeen. Maalintaas Saduukiyiintii ayaa u

yimid isaga, kuwa sheegaya in aan jirin sarakicid, oo waxay weyddiiyeen isaga iyagoo leh, Macallimow, Muuse wuxuu yidhi, haddii qof dhinto isagoo aan lahayn carruur, walaalkiis wuxuu guursanayaa naagtiisa oo wuxuu u kicin doonaa farcan walaalkiis. Waxay nala jireen toddoba walaalood; oo kii ugu horreeyay markuu guursaday wuu dhintay, oo isagoo aan carruur lahayn ayuu naagtiisii uga tegey walaalkiis; si la mid ahna kii labaad iyo kii saddexaad, ilaa toddobadii. Dambe, dhammaan ka dib, naagtiina way dhimatay. Markaa sarakicidda dhexdeeda, kee toddobada ka mid ah ayay naagtu noqon doontaa? Dhammaan waayo waxay lahaayeen iyada. Ciise ayaa jawaabay oo ku yidhi iyaga, Waa khaldantihiin idinkoo aan aqoon Qorniinka iyo xataa xoogga Ilaah. Soo sara kicinta waayo, ma guursan mana la guuriyo, laakiin waxay noqdaan sida ergayaasha Ilaah ee jannada ku jira. Laakiin ku saabsan sarakicidda kuwii dhintay miyaydnaan akhriyin wixii laydinku yidhi Ilaaha isagoo leh, Aniga waxaan ahay Ilaaha Ibraahim iyo Ilaaha Isxaaq iyo Ilaaha Yacquub? Ilaah ma aha Ilaahii kuwii dhintay, laakiin waa Ilaahii kuwa nool. Oo markay maqleen dadkii badnaa, way la yaabeen waxbariddiisii. Fariisiyiintii markay maqleen inuu aamusiyey Saduukiyiintii, way isu soo urureen meel isku mid ah, oo mid ka mid ah iyaga, aqoon yahan

sharci ah, ayaa weyddiiyey isagoo jaribanaya oo leh: Macallimow, amar kee ayaa weyn sharciga dhexdiisa? Laakiin Ciise wuxuu ku yidhi, Waxaad jeclaanaysaa Rabbiga Ilaahaaga ah qalbigaaga oo dhan iyo naftaada oo dhan iyo maskaxdaada oo dhan. Tanu waa amarka ugu horreeya uguna weyn. Tan labaad waxay la mid tahay tan, waxaad jeclaanaysaa deriskaaga sida naftaada. Labadan ammar ayaa sharciga oo dhan iyo nebiyada ku sudhanyihiin. Markii la soo ururiyey Fariisiyiintii, wuxuu weyddiiyey iyaga Ciise isagoo leh: Maxaa idiin u muuqda ku saabsan Masiixa? Wiilka yuu yahay? Waxay ku yidhaahdaan: Tan Daa'uud. Wuxuu iyaga ku yidhi: Sidee markaa Daa'uud Ruuxa ku u yeedhaa isaga Sayid isagoo leh, wuxuu yidhi Sayidku Sayidkayga, fadhiiso midigta kayga ilaa aan dhigo cadaawayaashaada meeshaad cagaha saarto cagahaaga? Haddii Daa'uud sidaa darteed u yeedho isaga Sayid, sidee wiilkiisa yahay? Qofna eray kuma uu jawaabi karin, mana dhicin qof maalintaas ka dib in uu mar dambe weyddiiyo isaga.

23

Markaas Ciise wuxuu la hadlay dadkii badnaa iyo xertiisii isagoo leh: kursiga Muuse waxaa ku fadhiistay culimadii iyo

Fariisiyiintii. Dhammaan wax alla wixii ay idiin yidhaahdaan in la ilaaliyo, ilaaliya oo sameeya, laakiin sida shuqulladooda ha u samaysanina, waayo way yidhaahdaan, mana samaynayaan. Waxay xidhaan culaysyo culus oo adag in la qaado, oo waxay saaraan garbaha dadka, laakiin fartoodana ma doonayaan inay ku dhaqaajiyaan. Dhammaan shaqooyinkooda waxay sameeyaan si dadka loogu muuqdo. Waayo waxay balaadhiyaan hiraabyada iyaga, waxayna weyneeyan dhinacyada dharka iyaga, waxayna jecel yihiin meesha sharafta cashooyinka iyo kuraasta kowaad shiraraha iyo salaamaha suuqyada iyo in dadku ugu yeedhaan rabbi rabbi. Idinka laakiin ha lagu yeedhin rabbi, waayo macalinkiinna waa mid keliya oo waa Masiixa, dhammaantiinna waxaad tihiin walaalo. Oo aabbihiinna ha ugu yeedhinina dhulka, waayo mid keliya ayaa ah Aabbihiin, kan samooyinka ku jira. Mana la idiin yeedhin macallimiin, waayo mid keliya ayaa idinka ah macallinka, waana Masiixa. Kii idinka weyn yahay wuxuu noqon doonaa addoonkiinna. Qofkii laakiin naftiisa sarreeya, waa la hoosaysiin doonaa, oo qofkii naftiisa hoosaysiya, waa la sarrayn doonaa. Hoog idiin ha ahaato, culimada iyo Fariisiyiinta munaafiqiinta ah, waayo waxaad cuntaan guryaha carmalada, oo markaad tukasho dheer ku tukanaysaan, sababtaas darteed waxaad heli doontaan xukun ka

badan. Hoog idiin yaal, culimada iyo Fariisiyiinta munaafiqiinta ah, waayo waxaad xiraysaan boqortooyada samooyinka hortooda dadka, idinka qudhiinnu ma gelaysaan, kuwa doonaya inay galaanna uma oggolaanaysaan inay galaan. Hoog idiin dhacay, culimada iyo Fariisiyiinta munaafiqiinta ah, waayo aad martaan badda iyo dhulka engegan si aad u samaysaan qof qariib ah, oo markuu noqdo, waxaad ka dhigtaan isaga wiil jahannam laba jeer idinka badan. Hoog idiin yaal, hagayaasha indha la'aa, kuwa yidhaahda, Ku alla kii macbudka ku dhaartaa waxba ma aha, laakiin ku alla kii dahabka macbudka ku dhaartaa waa inuu bixiyaa. Doqomo iyo indho la'ayaalow, kee baa weyn yahay: dahabka mise macbudka dahabka quduus ka dhiga? Iyo, qofkii ku dhaarta meesha allabariga, waxba maaha, laakiin qofkii ku dhaarta hadiyadda kor saaran, wuu xilsaaran yahay. Nacasyo iyo kuwa indha la! Waa maxay kan ka weyn, hadiyada mise meesha allabariga ee quduusiya hadiyada? Kii haddaba ku dhaartay meesha allabariga wuxuu ku dhaartaa isaga iyo waxyaalaha kor saaran isaga oo dhan; oo kii ku dhaartay macbudka wuxuu ku dhaartaa isaga iyo kii degay isaga; oo kii ku dhaartay jannada wuxuu ku dhaartaa carshiga Ilaah iyo kii ku fadhiya korkiisa. Hoog idiin yaal, culimada iyo Fariisiinta munaafiqiinta ah, waayo waxaad cashuurta bixisaan naacanaha

iyo shabeelka iyo kamuunka, waad ka tagteen waxyaalaha culus ee sharciga, garsooridda iyo naxariista iyo rumaysadka, kuwan laakiin waxay ahayd lagama maarmaan in la sameeyo oo kuwaasna aan la dayrin. Hagayaasha indha la'aanta ah, kuwa sifaynaya kaneecada, laakiin geela liqaya. Hoog idiin yaal, culimada iyo Fariisiyiinta munaafiqiinta ah, maxaa yeelay waxaad nadiifisaan dibadda koobka iyo saxanka, laakiin gudaha waxay ka buuxaan dhac iyo xaqdarro. Fariisiyow indha la'aane, marka hore nadiifi gudaha koobka iyo saxanka, si dibaddooduna u noqoto nadiif. Hoog idiin dhacay, culimada iyo Fariisiyiinta munaafiqiinta ah, waayo waxaad u ekaataan xabaalaha la malaastay, kuwaas oo dibadda qurux u muuqda, laakiin gudaha ka buuxaan lafaha meydka iyo wasakh kasta. Sidaas oo kale idinka dibadda runtii waxaad dadka ugu muuqataan kuwo xaq ah, laakiin gudaha waxaad ka buuxdaan munaafaqnimo iyo sharci la'aan. Hoog idiin hayo, culimada iyo Fariisiyiinta munaafiqiinta ah, waayo waxaad dhistaan qabuuraha nebiyada oo waxaad qurxisaan taallada kuwa xaqa ah, oo waxaad tidhaahdaan: haddii aannu jirnay maalmihii awowayaashayo, ma aannu ahayn wadaago iyaga dhiigga nebiyada. Sidaas darteed waad markhaati furateen naftiinna ah inaad tihiin wiilashii kuwii dilay nebiyada. Iyo idinka buuxiya qiyaasta

aabbayaashiinna. Masabeeso, dhalashada abeesada, sidee ka carari doontaan xukunkii jahannamada? Sababtan eega aniga waxaan u soo dirayaa idiin nebiyada iyo kuwa caqliga leh iyo culimada, oo iyaga ka mid ah waad dishaan oo iskutallaabta ku qodbaan, oo iyaga ka mid ah waad karbaashaan shirkooyinkiinna gudahooda oo waad silcisaan magaalo ilaa magaalo, si uu idiinku soo dego dhiig kasta oo xaq ah oo la daadiyay dhulka dushiisa laga bilaabo dhiigii Haabil kii xaqa ahaa ilaa dhiigii Sakariyo ina Barakiya, kaas oo aad disheen macbudka iyo meesha allabariga dhexdooda. Runtii waxaan idinku leeyahay in waxyaalahan oo dhan ay ku soo degi doonaan qarnigan. Yeruusaalem Yeruusaalem, tan dishay nebiyada oo dhagax ku dishay kuwii loo soo diray xaggeeda, immisa jeer ayaan doonayay inaan soo ururiyo carruurta aadka sida shimbirtu ugu soo urursho dhasheedii hoostii baalasheeda, laakiin aydnaan doonaynin. Eeg, guriginna waxaa idiin lagu daayaa isagoo baabba. Waxaan idiin leeyahay waayo, ma igu arki doontaan hadda ka bilaabaya ilaa aad tidhaahdaan, Barakaysan yahay kan ku imaanaya magaca Rabbiga.

24

Ciise markuu ka baxay macbudka ayuu tegayay, xertii-diisuna waxay u yimaadeen inay tusiyaan dhismayaasha macbudka. Ciise wuxuu ku yidhi iyaga: Miyaadan aragtaan waxyaalahan oo dhan? Runtii waxaan idinku leeyahay, halkan dhagax dhagax kale kor saaran ma hadhi doono oo aan la dumin doonin. Intuu fadhiyay buurta Saytuunka, xertiisii si gaar ah ayay u yimaadeen iyagoo leh, Noo sheeg goorma waxyaalahan dhici doonaan, iyo waa maxay calaamadda imaatinkaaga iyo dhammaadka wakhtiga? Ciise ayaa jawaabay oo ku yidhi iyaga, Iska jira in qof idin khaldamo. Dad badan ayaa iman doona magacayga iyagoo leh, Aniga ayaa ah Masiixa, oo dad badan ayay khiyaanayn doonaan. Waxaad ku dhow doontaan inaad maqashaan dagaallo iyo warar dagaallo, iska jira, ha argagaxina, waayo waa lagama maarmaan in wax walba dhacaan, laakiin weli ma aha dhammaadka. Waayo waxaa kici doona quruun kor quruun iyo boqortooy kor boqortooy, iyo waxaa jiri doona abaaro iyo belaayooyin iyo dhulgariiro meelaha; laakiin waxyaalahan oo dhan waa bilowga xanuunka foolka dhalka. Markaas waxay idin gelin doonaan dhibaato oo waxay idin dili doonaan, oo waxaad noqon doontaan kuwa ay neceb yihiin dhammaan quruumaha magacayga daraaddiis. Markaas dad badan ayaa xanaajoon doona, oo midba midka kale ayay khiyaanoon doonaan, oo way

is necbaan doonaan. Oo nebiyada beenta ah oo badan ayaa kici doona oo ay khaldamin doonaan dad badan, oo sababta loo badiyo sharcidarro jacaylka dadka badan ayaa qaboobaan doona. Kii ilaa ugu dambaysta adkeysta, kaas waa la badbaadin doonaa. Oo waxaa lagu naadin doonaa warkan wanaagsan ee boqortooyada dunida la deggan oo dhan, si uu u noqdo markhaati dhammaan quruumaha, oo markaas ayaa dhammaadku iman doonaa. Markii aad aragtaan sidaa darteed karaahiyadda baabba'a ee laga hadlay Nebi Daanyeel oo taagan meel quduus ah, kii akhrinaya ha fahmee, markaas kuwa Yahuudiya jooga ha carareen buuraha, kii saqafka jooga yaanu u degin inuu qaado waxyaalaha gurigiisa, iyo kii beerta jooga yaanu dib ugu noqon inuu qaado dharkiisa. Hoogay u dhow kuwa uur leh iyo kuwa nuujinaya maalmahaa. Tukasho laakiin si aan baxsashadaadu u dhicin jiilaalka ama maalinta sabtida. Noqon doonta, waayo markaas waxaa jiri doonta dhib weyn oo aan la mid ahu jirin tan iyo bilowgii adduunka ilaa hadda, mana jiri doonto mar dambe. Oo haddii aan la gaabinin maalmahaas, jidhka oo dhan ma badbaadi lahaa, laakiin kuwa la doortay dartood ayaa maalmahaas la gaabinayaa. Markaas haddii qof idiin yidhaahdo, eeg halkan Masiixa ama halkan, ha rumaysanina; waayo waxaa kici doona Masiixyo been ah iyo

nebiyo been ah oo ay siin doonaan calaamooyin waaweyn iyo yaabab, si ay u khiyaameeyaan, haddii suurtogal tahay, xataa kuwa la doortay. Eeg, waan idiin hore u sheegay. Haddii sidaa darteed ay idinku yiraahdaan, eeg cidlada wuu ku jiraa, ha baxina, eeg qolalka gudaha, ha rumaysanina; sida hillaaca uga baxo bari oo u muuqdo tan iyo galbeed, sidaas ayay noqon doontaa imaatinka wiilka dadka; meeshii bakhtigii jiro, halkaas ayaa lagu soo wada ururin doonaa gorgorrada. Isla markiiba ka dib dhib-aabka maalmaha kuwaas, qorraxdu waa la madoobayn doonaa, dayaxuna iftiinkeedii ma siin doono, xiddigahuna waxay ka soo dhici doonaan samada, xoogagga samooyinkana waa la gariirin doonaa. Oo markaas waxaa muuqan doonta calaamadda Wiilka Aadanaha samada dhexdeeda, oo markaas waxay barooranayaan dhammaan qabiilooyinka dhulka, oo waxay arki doonaan Wiilka Aadanaha oo ku imanaya daruuraha samada dushooda xoog iyo ammaan badan. Wuxuu soo diri doonaa malaa'igihiisa iyagoo wata cod buun oo cod weyn, oo waxay soo wada ururin doonaan kuwiisa la doortay iyagoo ka soo ururiyaya afarta jiho ee dabaysha, laga bilaabo darafyada samooyinka ilaa darafyadooda kale. Laakiin ka geedka berdaha baro masaalka. Marka laamaha noqdo jilicsan oo caleemaha soo baxaan, ogaada in xagaagu dhow yahay; sidaas oo kale idinkuna

marka aad aragtan waxyaalahan oo dhan, ogaada in uu albaabka dushiisa dhow yahay. Runtii waxaan idinku leeyahay, jiilkan ma dhaafo ilaa ay dhammaan waxyaalahan noqdaan. Samada iyo dhulka way dhammaan doonaan, laakiin erayadaydu ma dhammaan doonaan. Ku saabsan maalintaas iyo saacaddaas, qof ma yaqaan, xataa farriinqaadayaasha samooyinka ma yaqaaniin, Aabbahay keligiis mooyee. Sida ay ahaayeen maalihii Nuux, sidaas oo kale ayay ahaan doontaa soo-muuqashada Wiilka Aadanaha. Sida oo kale waayo ay ahaayeen maalmihii ka horreeyay daadkii, iyagoo cunaya iyo cabaya, guursanaya iyo guurinaya, ilaa maalintii uu Nuux galay doonnidii, oo ay ma ogayn ilaa uu yimid daadkii oo uu qaaday dhammaan, sidaas oo kale ayuu ahaan doonaa joogitaanka Wiilka Dadka. Markaas laba ayaa jiri doona beerta dhexdeeda, mid waa la qaadan doonaa oo mid waa laga tegi doonaa; laba dumar oo shiidaya dhagaxa wax lagu shiido dhexdiisa, mid waa la qaadan doonaa oo mid waa laga tegi doonaa. Dhawra sidaa darteed, waayo ma taqaaniin saacadda Rabbigiinnu ku imanayo. Taas laakiin ogaada in haddii uu ogaan lahaa sayidka guriga waqtiga ilaalada tuuggu yimaado, uu soo jeeday lahaa oo uusan ogolaan lahaa in la dumo gurigiisa. Sababtan aawadeed idinkuna diyaar noqda, waayo saacaddii aydaan u malaynayn Wiilka Aadanahu wuu

imanayaa. Yaa markaa ah addoonka aaminka ah oo caqliga leh, kan uu sayidkiisu u saaray adeegiddiisa inuu cunto ugu siiyo waqtigooda? Barakaysan yahay addoonka kaas oo sayidkiisu marku yimaado heli doono isagoo sidaas samaynaya. Runtii waxaan idinku leeyahay inuu kor dhamaan hantidiisa saari doono isaga. Haddii laakiin yidhaahdo addoonka xun kaas qalbigiisa, Sayidkaygu wuu raagtaa inuu yimaado, oo bilaabo inuu garaaco addoommada saaxiibbadiisa, oo cuno iyo cabo kuwa sakhraamsan, waxaa iman doonaa sayidka addoonka kaas maalinta uusan filayn iyo saacadda uusan garanayn, oo wuxuu laba u gooyn doonaa isaga, oo qaybtiisa wuxuu la dhigi doonaa munaafiqiinta; halkaas waxaa jiri doonta oohinta iyo jirriqsiga ilkaha.

25

Markaas boqortooyada samooyinka waxay la mid noqon doontaa toban bikrado, kuwaas oo qaatay lambadhahoodii oo u baxay inay ka hor tagaan arooska. Shan ka iyaga caqli leh ahaayeen, shanta kalena nacasyo ahaayeen. Kuwa nacasyada ahaa markay qaadeen quraacyadooda ma ay qaadan iyaga la saliid; laakiin kuwa caqliga lahayd waxay qaadeen saliid

weelashooda gudahooda iyagoo wata quraacyadooda. Raagaya aroosku, way hurdo-baxeen dhammaan oo way seexdeen. Habeenka dhexdiisa ayaa qaylo dhacday, eeg aroosku wuu imaanayaa, u baxa inaad la kulantaan. Markaas dhammaan bikradahaas oo dhan ayaa kacay oo waxay qurxiyeen laambadahoodii. Kuwa nacasada ahna waxay ku yidhaahdeen kuwa caqliga leh, naga siiya saliiddinna, waayo siraadahayagu way damayaan. Jawaabeen laakiin kuwa caqliga leh iyagoo leh, waaba intaasoo aan ku filnayn annaga iyo idinka, taga laakiin halkii u badan xagga kuwa iibinaya oo iibsada naftiinna. Intay tageen inay wax iibsadaan ayaa aroosku yimid, kuwii diyaarka ahaana isagay la galeen arooska, albaabkiina waa la xiray. Dambe laakiin waxay yimaadaan bikradaha haray iyagoo leh, Sayidka, Sayidka, noo fur. Kii ama jawaabay ayaa yidhi, Runtii waxaan idinku leeyahay, idinka kuma aqaano. Ilaaliya haddaba, waayo ma taqaaniin maalinta iyo saacadda uu Wiilka Aadanaha ku imanayo. Sida nin safar tegaya oo u yeedhay addoommadiisii oo u dhiibay hantidiisii, oo mid wuxuu siiyay shan talaanti, mid kalena laba, mid kalena hal, mid kasta sida awoodiisa gaarka ah u ahayd, oo markiiba safar tegay. Kii shanta talanti qaatay ayaa tegey, wuxuuna kaga shaqeeyey, wuxuuna sameeyey shan talanti oo kale. Sidoo kale kii labada lahaa wuxuu helay laba kale.

Laakiin kii mid qaatay, tegay, dhulka ku qoday, oo qariyay lacagtii sayidkiisa. Waqti badan ka dib wuxuu yimaadaa sayidka addoommadaas, wuuna la xisaabtamaa iyaga. Oo kii shanta talanti qaatay ayaa soo dhowaaday oo keenay shan talanti oo kale, isagoo leh, Sayidkow, shanta talanti ayaad ii dhiibtay, eeg, shanta talanti oo kale ayaan dushooda ku kasbaday. Sayidkiisu wuxuu ku yidhi, Wanaagsan, addoon wanaagsan oo aamin ah, waxyaalo yar ayaad aamin ku ahayd, waxyaalo badan ayaan kugu dhigi doonaa, gal farxadda sayidkaaga. Kii labada talanti qaatay ayaa soo dhowaaday oo yidhi, Sayidow, laba talanti ayaad ii dhiibtay, eeg, laba talanti oo kale ayaan ku kasbaday. Sayidkiisu wuxuu ku yidhi, Wanaagsan, addoon wanaagsan oo aamin ah, waxyaalaha yar aad ku aamin ahayd, kuwa badan ayaan kugu dhigi doonaa, gal farxadda Sayidkaaga. Markaasuu u soo dhowaaday kii heley talantiga hal ahaa oo yidhi: Sayidow, waan ku aqaanay inaad tahay nin adag, goosanaya meeshii aadan waxba ku beeran oo soo ururinaya meeshii aadan waxba ku kala firdhin, oo anigoo baqaya ayaan tegey oo talantigaagii dhulka ku qariyey, eeg, waad haysataa tii aad lahayd. Jawaabay, laakiin sayidkiisii wuxuu ku yidhi isaga: Addoonka sharka ah iyo caajiska, adigu waad ogayd inaan goosto meeshaan ku beeran oo aan soo ururiyo meeshaan ku kala firdhinin. Waxay ahayd

lagama maarmaan haddaba adiga inaad tuurtid lacagtayda kuwa bangiyadaha, oo imanayana aniga waan heli lahaa tan aayga ah oo ay la jirto korsaar. Sidaa darteed ka qaada isaga talantiga oo sii kii haysta tobanka talantiyo. Qofka wax haysta oo dhan waa la siin doonaa wuuna badan doonaa, laakiin qofka waxba haysan, xataa waxa uu leeyahay waa laga qaadi doonaa. Oo addoonka aan waxba tarayn ku tuurid gudcurka dibadda ah, halkaas waxaa jiri doonaa oohinta iyo jirriqsiga ilkaha. Marka yimaado wiilka dadka sharaftiisa dhexdeeda iyo dhammaan quduusiinta ergayaasha isaga la socda, markaas fadhiisan doonaa carshiga sharaftiisa korka, oo waxaa hortiisa lagu soo ururin doonaa dhammaan quruumaha, oo kala sooci doonaa iyaga midba midka kale sida adhijirku u kala soocayo idaha orgida yar ka, oo taagi doonaa idaha midigtiisa, orgidana bidixdiisa. Markaas wuxuu boqorku ku odhan doonaa kuwa midigtiisa jira, Kaalaya kuwa barakaysan ee Aabbahay, dhaxla boqortooyada laydinku diyaariyay tan iyo aasaaska adduunka. Waayo waan gaajoonayay, oo waxaad i siiseen wax aan cuno, waan harraadayay, oo waxaad i siiseen wax aan cabbo, shisheeye ayaan ahaa, oo waad i soo qaadateen, qaawan ayaan ahaa, oo waad i xidheen, waan bukooday, oo waad i booqateen, xabsi ayaan ku jiray, oo waad ii timaadeen. Markaas kuwa xaqa

ah ayaa ugu jawaabi doona isaga iyagoo leh, Sayidow, goorma ku aragnay adigoo gaajaysan oo aannu ku quudinay, ama adigoo harraadsan oo aannu cabsiiney? Goorma laakiin ku aragnay adigoo shisheeye ah oo aan ku soo ururinnay, ama adigoo qaawan ah oo aan ku dharnay? Goormaase ku aragnay adoo taag daran ama xabsi ku jira, oo aan kuu nimid? Boqorka oo jawaabaya wuxuu ku odhan doonaa iyaga, runtii waxaan idinku leeyahay, wixii aad u samayseen mid ka mid ah kuwan walaalahayga ugu yar, anigaad u samayseen. Markaas wuxuu ku odhan doonaa kuwa bidixda ka jooga, Iga taga, kuwa habaaran, oo gala dabka daa'imka ah oo loo diyaariyay shaydaanka iyo farriinlayaashiisa. Waan gaajoonayay waayo, oo aydaan wax aan cuno i siinin, waan harraadayay, oo aydaan wax aan cabbo i siinin, shisheeye baan ahaa, oo aydaan i soo ururinin, qaawan baan ahaa, oo aydaan i dharin, taag daran oo xabsi ku jiray baan ahaa, oo aydaan i booqan. Markaas waxay ugu jawaabi doonaan isaga iyagoo leh, Sayidow, goorma ku aragnay adigoo gaajaysan ama oomaysan ama qariib ama qaawan ama taag daran ama xabsi ku jira, oo aannu kuu adeegaynin? Markaas wuxuu ugu jawaabi doonaa iyaga isagoo leh, Runtii waxaan idinku leeyahay, in aydaan u samayn mid kuwan ugu yar ka mid ah, anigana iima aydaan samayn. Oo kuwan waxay tagayaan ciqaab weligiis ah,

kuwa xaqa ah se waxay tagayaan nolol weligiis ah.

26

Waxay noqotay markii Ciise dhammeeyay erayada kuwan oo dhan, wuxuu ku yidhi xertiisii: Waad garanaysaan in laba maalmood ka dib Kormariddu dhacayso, wiilka ninku waa la gacangaliyaa si loo iskutallaabto. Markaas waxaa la soo ururiyey wadaaddadii sare iyo culimadii iyo odayaashii dadka oo waxay galeen barxaddii wadaadkii sare kii la odhan jiray Kayafas, oo waxay la tashadeen si ay Ciise khiyaano ku qabtaan oo ay dilaan. Waxay lahaayeen laakiin, Ma aha inta lagu jiro ciidda, si buuq ugu dhex dhicin dadka. Ciise markuu joogay Betani guriga Simoon baraslaha, naag baa u timid iyada oo haysa weelka alabastar oo cadar aad u qaalisan, oo waxay ku shubatay madaxiisa isagoo jiifsan. Laakiin markay arkeen, xertii isaga way cadhoodeen iyagoo leh, Waa maxay baabba'aan tan? Wuu kari lahaa, waayo cadarkan tan waa la iibsan kari lahaa lacag badan oo la siin kari lahaa masaakiinta. Markuu ogaaday, Ciise wuxuu ku yidhi iyaga, Maxaad dhibaatooyin u keenaysaan naagta? Waayo, shaqo wacan ayay ii samaysay. Masaakiinta waayo had iyo jeer waad la jirtaan, aniga laakiin had iyo jeer ima lihidin.

Waayo tan waxay shubatay cadarkan korka jidhkayga si ay iigu diyaariso aasidda. Runtii waxaan idinku leeyahay, meel kasta oo lagu naadiyey khabaarka wanaagsan kan gudaha adduunka oo dhan, waxaa sidoo kale laga sheegi doonaa waxa tan samaysay si loo xusuusto iyada. Markaas mid ka mid ah laba-iyo-tobankii, kii la odhan jiray Yahuudah Iskariyod, ayaa u tegey wadaaddadii sare oo wuxuu ku yidhi maxaad doonaysaan inaad i siisaan, oo aniguna waan idiin gacangelin doonaa isaga? Waxay u dhigeen isaga soddon xabbo oo lacag ah. Markaas ka dib wuxuu doondoonayay fursad si uu isaga ugu khiyaano galo. Maalintii kowaad ee Kibista aan Khamiirka lahayn, xertii waxay u yimaadeen Ciise iyagoo ku leh, Xagee doonaysaa inaan kuu diyaarino inaad cunto Kormaridda? Laakiin wuxuu yidhi, Taga magaalada oo u sheega ninkaa, Macalinka wuxuu leeyahay: Waqtigaygu waa dhow yahay, gurigaaga ayaan Kormaridda kula samayn doonaa xertayda. Xertii way sameeyeen sidii Ciise ugu amray, oo waxay diyaariyeen Kormaridda. Fiidkii dhacay ayuu la jiifay laba-iyo-tobanka. Oo intay cunayeen ayuu yidhi, Runtii waxaan idinku leeyahay in mid idinka mid ah iga gacangelin doono. Iyagoo aad u murugoobaya ayay bilaabeen inay mid kasta oo iyaga ahu ku yiraahdo, Miyaanan ahay aniga, Sayidkow? Kii jawaabay ayaa yidhi, Kii gacantiisa xeedhada ila geliyey, kaasaa i

gacangelin doona. Wiilka aadanaha runtii wuu tagayaa sida loogu qoray, laakiin hoogay ninka kaas oo wiilka aadanaha lagu khiyaaneeyo. Waxay isaga u fiicnaan lahayd haddii aan ninka kaas la dhalin. Laakiin Yahuudah kii isaga gacangeliyey ayaa jawaabay oo yidhi miyaanan ahay aniga macallinka Wuxuu ku yidhi, adiga ayaa yidhi. Intay iyaga cuni jireen, Ciise wuxuu qaatay rootiga oo mahad celiyay, jebiyay oo siinayay xerta oo yidhi: Qaata, cuna; tani waa jidhka kayga. Oo wuxuu qaatay koobka oo mahad celiyay, siiyay iyaga, isagoo leh: Dhammaan ka cabba; tani waayo waa dhiigga kayga kan ahaxdiga cusub, kan dadka badan aawadiis loo daadiyayo cafinta dembiyadii. Waxaan idiin leeyahay in aan hadda ka bilaabo aan ka cabbi doonin midhahan canabka ilaa maalintaas markaan idinka la cabbo cusub boqortooyada Aabbahayga Oo markay heesta qaadeen, waxay u baxeen Buurta Saytuunka. Markaas Ciise wuxuu iyaga ku yidhi, dhammaantiin idinka waxaa laydinku turunturoon geliyaa aniga habeenkan; waayo waa la qoray, waxaan dhufan doonaa adhijirka, oo waxaa kala firdhaan doonaa idaha adhiga; laakiin ka dib markaan sara kaco waxaan idin hor kici doonaa Galili. Butros ayaa jawaabay oo ku yidhi, Haddii dhammaan ku turunturoon geliyaan adiga, aniga weligay ku turunturoon gelin doono. Ciise wuxuu ku yidhi, Runtii

waxaan kugu leeyahay in habeenkan, ka hor inta aan diiqdu qaylin, saddex jeer aad i diidi doonto. Butros wuxuu ku yidhi: xataa haddii ay ila tahay inaan kula dhinto, innaba kuma diidi doono. Si la mid ah dhammaan xertii ayaa yidhi. Markaas Ciise ayaa iyaga la yimid meel la yidhaahdo Gethsemane, oo wuxuu xerta ku yidhi, Halkan fadhiista ilaa aan halkaas tegey oo aan soo tukaado. Oo markuu kaxeeyay Butros iyo labadii wiil ee Sebedi, ayuu bilaabay inuu murugoodo oo dhibaato. Markaas Ciise wuxuu ku yidhi iyaga, Naftaydu aad bay u murugaysan tahay ilaa dhimashada, halkan joogta oo ila dhawra. Oo intuu in yar hore u socday ayuu wejigiisa ku dhacay isagoo tukanaya oo leh, Aabahayow, haddii ay suurtagal tahay, koobkan ha iga gudbo, laakiin ma sida aan doonayo, laakiin sida aad doonayso. Wuu yimid xagga xertiisa oo wuu helay iyaga oo hurda, oo wuxuu ku yidhi Butros: Sidaas ma aydaan awoodin inaad saacad hal ah soo jirtaan aniga la joog ah? Soo jirta oo duceeya, si aydaan u gelin jirrabid. Ruuxa runtii rabitaan yahay, laakiin jidhku itaal daran yahay. Mar labaad ayuu ka tegey oo tukaday isagoo leh, Aabahay, haddii aan koobkan iga gudbi karin haddii aanan cabbin, doonistadaada ha la sameeyo. Oo markuu yimid wuxuu helay iyagoo mar kale hurdaya, waayo indhahoodu way culusnaa. Oo iyaga ka tegey oo tagey mar labaad ayuu u tukadey mar

saddexaad erayga isla mid yidhi, markaas wuxuu u yimid xertiisii oo ku yidhi iyaga ma hurdaan hadda oo ma nasanaysaan, eeg saacaddii way dhowatay oo Wiilka Dadka waa la gacangaliyaa gacmaha dembilayaasha. Kaca, aan tagno. Eeg, wuxuu soo dhowaadey kii i gacangelinaya. Oo intuu weli hadlayay, bal eeg, Yuhuudh oo ahaa mid ka mid ah laba iyo tobanka ayaa yimid, oo waxaa la socday dad faro badan oo wata seefo iyo ulo, oo ka yimid wadaaddada sare iyo odayaasha dadka. Kii isaga gacangelinayay ayaa iyaga calaamad siiyay isagoo leh, Kan aan dhunkado, isagaa weeye, qabta. Oo markiiba ayuu u soo dhowaaday Ciise oo yidhi, Nabad, Macallin, oo dhunkaday isaga. Ciise wuxuu ku yidhi isaga: saaxiibkow, waxa aad u joogtid. Markaas markay soo dhowaateen, waxay saareen gacmaha Ciise dushiisa oo way qabtaan isaga. Oo bal eeg, mid ka mid ah kuwii Ciise la jiray ayaa gacanta fidiyey oo seefiisii jiray, oo wuxuu garaacay addoonkii wadaadka sare oo dhegtiisii ka gooyay. Markaas Ciise wuxuu ku yidhi, Seeftaada ku celi meesheeda, waayo dhammaan kuwa seefta qaata seefta ayay ku dhiman doonaan. Mise waxaad u maleynaysaa inaan awoodi karin hadda inaan baryo aabbahay, oo uu ii soo diyaarin doono in ka badan laba iyo toban legiyo oo wargeeyayaal ah? Sidee haddaba qorniimaha u buuxsamaan in sidaas lagama maarmaan tahay

inay dhacdo? Saacaddaas Ciise wuxuu ku yidhi dadkii badnaa, Sida tuug baad iigu soo baxdeen seefaha iyo ulaha, si aad ii qabsataan. Maalin kasta waxaan dhexdiinna fadhiyey anoo wax ku baraya macbudka, mana aydaan i qabsan. Laakiin tan oo dhan waxay dhacday si ay u buuxsamaan qoraallada nebiyada. Markaas xertii oo dhan, iyagoo isaga ka tagay, way carareen. Kuwii qabtay Ciise ayaa u kaxeeyey Kayafa oo ahaa wadaadka sare, halkaas oo ay ku soo urureen qorayaashii iyo odayaashii. Butros wuxuu isaga ka raacayay meel fog ilaa barxadda wadaadka sare, oo markuu gudaha galay wuxuu la fadhiistay shaqaalayaasha si uu u arko dhammaadka. Wadaaddadii sare iyo odayaashii iyo golihii oo dhan waxay doonayeen markhaati been ah oo ku saabsan Ciise si ay u dilaan isaga, mana ay helin; in kastoo markhaatiyo been ah oo badan yimaadeen, ma ay helin. Laakiin dambe laba markhadiyo been ah ayaa soo dhowaaday oo yidhi: kan wuxuu yidhi, waan awoodaa inaan burburiyo macbudka Ilaah oo saddex maalmood dhexdooda aan dhiso isaga. Oo wadaadkii sare wuu istaagay oo wuxuu ku yidhi: wax ma ka jawaabaysaa? Maxay kuwan kugu marag furaan? Laakiin Ciise wuu aamusay. Oo wadaadkii sare ayaa jawaabay oo wuxuu ku yidhi isaga, Waxaan kugu dhaartinayaa Ilaaha nool inaad noogu sheegtid haddii aad tahay Masiixa wiilka Ilaaha. Ciise

wuxuu ku yidhi: Adigu waad sheegtay, laakiin waxaan idinku leeyahay, hadda ka bilaabaya waxaad arki doontaan Wiilka Aadanaha oo fadhiya midigtii xoogga iyo kan ku imanaya daruuraha samada. Markaas wadaadkii sare wuxuu jeexjeexay dharkiisii isagoo leh inuu caytamay; maxaynu weli u baahanahay markhaatiyaal? Eeg hadda waad maqasheen caydii isaga; maxay idiin u egtahay? Kuwii laakiin markay jawaabeen ayay yidhaahdeen: wuxuu leeyahay eed dhimasho ah. Markaas waxay ku tufeen wejigiisa oo waxay garaaceen isaga, kuwa kalena waxay ku dhufteen iyagoo leh: nagu sii sheeg, Masiixa, waa kuma kan ku garaacay adiga? Laakiin Peter dibadda ayuu ku fadhiyey barxadda, markaasaa waxaa u timid gabadh yar oo leh, Adiguna waxaad la jirtay Ciise kii reer Galili. Laakiin wuxuu diiday iyaga oo dhan hortooda isagoo leh, Ma aqaano waxa aad sheegtaa. Markuu baxay oo uu galay iridda, gabadh kale ayaa aragtay, oo waxay ku tidhi dadka halkaas joogay, Kanna wuxuu la jiray Ciise Naasaraawiga. Oo haddana wuu ku diiday isagoo dhaartay inuusan aqoon ninka. Wax yar ka dib, kuwii taagnaa ayaa u soo dhowaaday Butros oo waxay ku yidhaahdeen, Runtii adigu waxaad ka mid tahay iyaga, waayo hadalkaagu waa ku caddaynayaa. Markaas wuxuu bilaabay inuu habaaro oo uu dhaarto inaan aqoon ninka. Oo markiiba diiqii baa qayliyay. Oo

wuxuu Butros xusuustay erayga Ciise uu ku yidhi isaga in ka hor inta aan diiqdu qaylin, saddex jeer waad i diidi doontaa, oo intuu dibadda u baxay ayuu si qadhaadh u ooyay.

27

Aroorta markay dhacday, dhammaan wadaaddada sare iyo odayaasha dadka ayaa talo kula qaatay Ciise si ay u dilaan isaga, oo markay xidheen isaga ayay kaxeeyeen oo u dhiibeen Pontius Pilate oo ahaa taliyaha. Markaas Yuhuudah kii gacangeliyey isaga markuu arkay in la xukumay, isagoo qoomamooday ayuu soddonkii xabbadood ee lacagta ah dib ugu celiyey wadaaddadii sare iyo odayaashii, isagoo leh: waan dembaabay anigoo gacangelinayay dhiig aan eed lahayn. Laakiin waxay yidhaaheen: Maxaa nagu saabsan? Adigu arki doontaa. Wuxuu lacagtii qadhaadha macbudka gudihiisa ku tuuray, dabadeedna wuu baxay oo isu dhejiyey. Wadaaddada sare markay qaadeen lacagtii qaniinka ah waxay yidhaahdeen, Ma loo oggola in la tuuro iyaga gudaha khasnadda, maadaama ay tahay qiimaha dhiigga. Laakiin talo qaadanaya, waxay ka iibsadeen iyaga beerta dheryasameeyaha u aasidda shisheeyayaasha; sidaa darteed beertaas waxaa loo yeedhay beer dhiig ilaa maanta.

Markaas waxaa la buuxiyey wixii laga hadlay iyada oo loo marayo Yeremyaah nebigii isagoo leh: oo waxay qaadeen soddonkii xabbadood ee lacagta ahaa, qiimihii kii la qiimeeyey kaasoo ay qiimeeyeen wiilashii Israa'iil, oo waxay siiyeen beertii dheryasameeyaha, sida Rabbigu ii amray. Ciise wuxuu istaagay hortii hogaamiyaha; oo hogaamiyihii ayaa weyddiiyay isaga isagoo leh: ma adigu tahay boqorka Yuhuudda? Ciise wuxuu ku yidhi: adigu waad sheegtaa. Markii wadaaddada sare iyo odayaashu ku eedaynayeen, waxba kuma uu jawaabin. Markaas Bilaatos wuxuu ku yidhi, Miyaadan maqleyn waxyaalaha badan ee lagugu marag furayo? Oo uma uu jawaabay isaga xataa hal eray, sidaas darteed hogaamiyuhu aad buu u yaabtay. Ciid kasta waxaa caado ahaa in hogaamiyuhu uu dadka weynaha u sii daayo hal maxbuus oo ay rabeen. Waxay lahaayeen markaas maxbuus caan ah oo la odhan jiray Barabbas. Markay isu soo urureen sidaas darteed, Bilaatos wuxuu iyaga ku yidhi, Kuma aad doonaysaan inaan idiin sii daayo? Barabaas mise Ciise kan la yidhaahdo Masiixa? Wuu ogaa in masayr darteed ay u gacangeliyeen isaga. Isaga oo fadhiya barxadda korkeeda, ayaa naagtiisii u dirtay oo ku tidhi, Ha yeelin wax adiga iyo ninka xaqa ah ee, waayo wax badan ayaan maanta riyo ku arkay oo uu sabab u ahaa. Wadaaddada sare iyo odayaashu waxay ku

qanciyeen dadka badnaa inay weyddiistaan Barabbas, laakiin Ciise ay baabbi'iyaan. Jawaabay laakiin hogaamiyuhu wuxuu ku yidhi iyaga midee aad rabtaan labada ka inaan sii daayo idiin Laakiin iyagu waxay yidhaahdeen: Barabaas. Bilaatos wuxuu iyaga ku yidhi: maxaan u sameeyo Ciise kan la yidhaahdo Masiixa? Dhammaan waxay isaga ku yidhaahdeen: ha la iskutallaabto. Laakiin hogaamiyihii wuxuu yidhi: waxa xun maxuu sameeyey? Laakiin dadkii aad bay ugu sii qayliyeen iyagoo leh: ha la iskutallaabeeyo. Laakiin Bilaatos markuu arkay in waxba aan faa'iido lahayn, balse buuq badan uu dhacayo, biyo buu qaatay oo gacmihiisa ku maydhay dadka badnaa hortooda isagoo leh, Anigu waxaan ka eed la'ahay dhiigga ninkan xaqa ah, idinkaa arki doonta. Dadkii oo dhan ayaa jawaabay oo yidhi, Dhiiggiisu ha nagu soo degtee annaga iyo carruurteenna. Markaas wuxuu u siidaayay iyaga Barabbas, laakiin Ciise, markuu karbaashay ka dib, wuxuu u dhiibay si lagu qodho iskutallaabta. Markaas askartii hogaamiyaha markay kaxeeyeen Ciise oo ay geliyeen qalcaddii, waxay isaga ugu soo ursadeen dhammaantii guutadii; oo markay isaga qaawiyeen, waxay isaga ku wareejiyeen khamiis casaan ah, oo markay taaj ka sameeyeen qodxan, waxay saareen madaxiisa, oo cawsduurna waxay saareen midigtiisa, oo markay jilba joogsadeen hortiisa, waxay

ku majaajiloodeen isaga iyagoo leh: Nabad gelyo, boqorka Yuhuudda; oo markay ku candhuufeen isaga, waxay qaadeen cawsduurkii oo waxay ku garaacayeen madaxiisa. Markii ay isaga ku majaajiloodeen, waxay isaga ka bixiyeen khamiiska oo ay isaga u xidheen dhararkiisa, markaasay isaga u kaxeeyeen si loo qarmaambiyo. Markay baxayeen, waxay heleen nin reer Kurayni ah oo magiciisa la odhan jiray Siimoon, oo waxay ku qasbeen inuu qaado iskutallaabtiisa. Oo markay yimaadeen meel la yidhaahdo Golgotha, taas oo ah meel la yidhaahdo mesha dhakada, waxay siiyeen isaga inuu cabbo khal lagu qasey xamaad; oo markuu dhadhaminay ma doonin inuu cabbo. Markay iskutallaabteen isaga, way u qaybiyeen dharkiisii iyagoo tuuray saami, oo iyagoo fadhiya ayay la socday isaga halkaas. Oo waxay madaxiisa kor saareen sababtiisa oo qoran, Kanu waa Ciise, Boqorka Yuhuudda. Markaas laba tuug ayaa lagu iskutallaabay isaga, mid midigtiisa iyo mid bidixdiisa. Kuwii soo ag marayay waxay caytamayeen isaga iyagoo dhaqaajinaya madaxooda oo leh: Kii burburiyey macbudka iyo saddex maalmood dhisaya, badbaadi naftaada; haddii aad tahay wiilka Ilaah, ka soo deg iskutallaabta. Si la mid ah, wadaaddadii sare way ku majaajiloonayeen iyagoo la jira culimada iyo odayaasha iyo Fariisiyiinta, waxayna yidhaahdeen: kuwa kale wuu

badbaadiyey, naftiisa ma awoodo inuu badbaadiyaa; hadduu yahay boqorka Israa'iil, ha ka soo dego hadda iskutallaabta oo waynu ku rumaysan doonnaa; wuxuu isku halleeyey Ilaaha, ha samatabbixiyo hadda isaga, hadduu doono isaga; waayo wuxuu yidhi wiilka Ilaah baan ahay. Sidoo kale tuugadii lagu iskutallaabiyey isaga ayaa canaanayey isaga. Laga laakiin saacadda lixaad, mugdi baa ku dhacay dhulka oo dhan ilaa saacadda sagaalaad. Qiyaastii saacaddii sagaalaad, Ciise cod weyn ayuu ku qayliyay isagoo leh: Eeli Eeli, leema sabaaktaani? Tani waa, Ilaahayow Ilaahayow, maxaad iigu tagtay? Qaar laakiin kuwa halkaas taagnaa oo maqlay waxay yidhaahdeen, Kan wuxuu u yeedhayaa Eliyas. Oo markiiba mid ka mid ah iyaga ayaa ordayay, qaatay shuunjo, buuxiyay khal, geliyay cawsduur, oo siiyay isaga cabbitaan. Kuwa kale oo hadhay waxay yiraahdeen, Ka daa, aan aragno haddii Eliyas yimaado inuu badbaadiso isaga. Laakiin Ciise mar labaad ayuu cod weyn ku qayliyey, dabadeedna ruuxii wuu siidaayay. Oo bal eeg daahka macbudka waa la kala jeexjeexay laba, kor ilaa hoos, oo dhulka waa la gariiriyay oo dhagaxyada way kala dillaaceen, oo xabaalaha waa la furay oo meydad badan oo kuwa seexday ee quduusiinta ah waa la kiciyay, oo markay ka baxeen xabaalaha, ka dib kicitiinkiisa waxay galeen magaalada quduuska ah oo

waxay u muuqdeen dad badan. Boqol-u-taliyaha iyo kuwii la joogay oo Ciise ilaalinayay, markay arkeen dhulgariirka iyo waxyaalihii dhacay, aad bay u cabsadeen iyagoo leh, Runtii kanu wuxuu ahaa Wiilka Ilaah. Waxay joogeen halkaas iyo dumar badan oo meel fog ka daawanayay, kuwaas oo raacay Ciise Galili ka iyagoo u adeegayay isaga; kuwaas dhexdooda waxay ku jirtay Maryan Magdalawi, iyo Maryan oo ahayd hooyadii Yacquub iyo Yoosee, iyo hooyadii wiilashii Sebedi. Fiidkii markuu dhacay, waxaa yimid nin taajir ah oo ka yimid Arimathea, magiciisu Yuusuf, kaasoo isna xer u ahaa Ciise; kanu wuu u dhowaaday Bilaatos oo weyddiistay meydka Ciise. Markaas Bilaatos wuxuu amray in meydka la siiyo. Yuusuf wuxuu qaatay meydka oo ku duudduubay maro linen ah oo nadiif ah, wuxuuna dhigay xabaashiisii cusbayd oo uu dhagaxa ka qoday, oo markuu dhagax weyn albaabka xabaalka ku giringiriyey ayuu tegey. Waxay joogeen halkaas Maryan Magdalene iyo Maryan kale, iyagoo fadhiya xabaalka hortiisa. Maalinta labaad, taas oo ah tan ka dib diyaarinta, waxaa la soo ururiyay wadaaddada sare iyo Fariisiyiinta xagga Bilaatos iyagoo leh: Sayidow, waxaan xusuusannay in kii khiyaanada ahaa yidhi isagoo weli nool, saddex maalmood ka dib waan sara kici doonaa. Sidaa daraaddeed amar in la xaqiijiyo qabriga ilaa maalinta

saddexaad, waaba intaasoo xertii isaga ay yimaadaan habeenka oo ay xadaan isaga oo ay dadka ku yiraahdaan, wuxuu ka sara kacay kuwii dhintay, oo khaldaadka dambe wuxuu noqon doonaa mid ka sii daran kii kowaad. Bilaatos wuxuu ku yidhi iyaga, Waardiye baad haysataan, taga oo ammaan u yeela sida aad taqaaniin. Kuwa tegay ayaa amaanay qabriga iyagoo shaabadeeyay dhagaxa, ilaalada la jirtay.

28

Dambe sabtiyo, markii waagii u baryayay maalinta kowaad ee sabtiyada, waxaa timid Maryan Magdalene iyo Maryan kale inay arkaan xabaalka. Oo bal eeg, dhulgariir weyn ayaa dhacay, waayo malaa'ig Rabbiga ah ayaa samada ka soo degay oo soo dhowaaday oo dhagaxii albaabka ka giringiriyey, wuxuuna kor saarnaa. Wuxuu ahaa, laakiin qaabkiisu wuxuu ahaa sida hillaac, dharkiisuna wuxuu ahaa cad sida baraf. Cabsidiisa awgeed ayaa kuwii ilaalinayay gariirteen oo waxay noqdeen sida dad dhintay. Jawaabay laakiin farriinqaadkii wuxuu ku yidhi dumarkii: ha baqina idinka; waan ogahay waayo Ciise kii la iskutallaabay ayaad doondoonaysaan; ma joogo halkan; waa la sara kiciyay waayo siduu yidhi. Kaalaya oo arka meesha uu jiifay

Rabbiga. Oo degdeg u taga oo u sheega ardaydiisa inuu ka sara kacay kuwii dhintay, oo bal eega, wuu idin hor maraa xagga Galili, halkaas ayaad isaga ku arki doontaan, bal eega, waan idiin sheegay. Oo markay degdeg uga baxeen qabriga iyagoo cabsi iyo farxad weyn qaba, ayay u ordeen inay xertii isaga u sheegaan. Markay tagayeen inay u sheegaan xertiisii, oo bal eeg Ciise ayaa la kulmay iyaga isagoo leh farxa. Laakiin haweenka soo dhowaaday ayaa qabteen cagihiisa oo u sujuuday isaga. Markaas Ciise wuxuu ku yidhi iyaga, Ha baqina, taga oo u sheega walaalahayga inay tagaan Galili, oo halkaas ayay igu arki doonaan. Markay socdeen, eeg, qaar ka mid ah ilaalada oo magaalada yimid ayaa wadaaddada sare u warramay dhammaan waxyaalihii dhacay. Oo markay la urureen odayaasha, oo ay la taliyeen, oo ay qaadeen lacagta qaniinsan, waxay siiyeen askartiida, iyagoo leh: Dhaha in xertiisii habeenkii yimid oo ay xadeen isaga annaga oo hurdayeen. Haddii tani la maqlo taliyaha, annaga aynu qancin doonnaa isaga oo idinka welwel la'aan ka dhigi doonnaa. Kuwii qaatay lacagta qalinka ah samaayeen sida loo baray. Oo waxaa la faafiyay eraygan dhexda Yuhuudda ilaa maanta. Laakiin kow iyo tobankii xer waxay tageen Galili, buurtii uu Ciise ballan ugu dhigay. Oo markay arkeen, way u sujuudeen, laakiin qaar way shaki galeen. Ciise

baa u soo dhowaaday oo la hadlay iyaga, isagoo leh, Waxaa la i siiyey awood guddi oo dhan samada iyo dhulka korkeeda. Taga oo yeela xerta dhammaan quruumaha, baabtiisaya iyaga magaca Aabbaha iyo Wiilka iyo Ruuxa Quduuska ah, baraya iyaga inay dhawraan dhammaan wixii aan idinku amray, oo bal eega aniga idinla jiraa dhammaan maalmaha ilaa dhammaadka wakhtiga. Runtii, aamiin.

Injiilka Markos

1

Bilowga war-wanaagga Ciise Masiix, wiilka Ilaah. Sida lagu qoray nebiyadii, bal eeg aniga waxaan soo dirayaa wargeeyahayga hortaada, kaas oo diyaarin doona jidkaaga hortaada; codka mid ku qaylinaya cidlada, diyaariya jidka Rabbiga, toosiya waddooyinkiisa. Waxaa dhacay in Yooxanaa baabtiisayay cidlada oo uu ku wacdiyay baabtiiska toobadda si loo cafiyo dembiyo. Oo waxay u soo baxeen xaggiisa dhulka Yahuudiya oo dhan iyo dadkii Yeruusaalem, oo kulligood waxaa lagu baabtiisay Webi Urdun isaga, iyagoo qiranaya dembiyadooda. Yooxanaa wuxuu ahaa nin xidhay dhar timaha awr ah iyo suun saan ah oo dhexda ku xidhan, wuxuuna cunayay ayax iyo malab duurjoog ah. Oo wuxuu ku wacdiyayay isagoo leh, Wuxuu imanayaa kan

iga xoog badan oo i dambeeya, kan aanan awood u lahayn inaan soo foororsado oo aan furo xadhigga kabihiisa. Aniga runtii waxaan idinku baabtiisay biyo, laakiin isagu wuxuu idinku baabtiisi doonaa Ruuxa Quduuska ah. Oo waxay dhacday maalmahhaas in Ciise ka yimid Naasared oo Galili ah, waxaana baabtiisay Yooxanaa Webi Urdun. Oo markiiba isagoo ka soo baxaya biyaha wuxuu arkay samooyinka oo la kala dillaacayo iyo Ruuxa sida qoolley u soo degaya dushiisa; oo cod baa ka yimid samooyinka; adigu waxaad tahay wiilkayga kan la jecel yahay, adigaan ku faraxsanahay. Oo markiiba Ruuxa ayaa isaga ku tuuray cidlada; oo halkaas ayuu ku jiray cidlada afartan maalmood isagoo la jirrabayo Shaydaanka, oo wuxuu la jiray dugaagga, oo ergayadii ayaa u adeegayay. Kadib markii la wareejiyey Yooxanaa wuxuu Ciise yimid Galili isagoo ku dhawaaqaya warkii wanaagsan ee boqortooyada Ilaah oo leh wakhtigii waa la buuxiyey oo boqortooyada Ilaah way soo dhowaatay toobadkeena oo rumaysta warkii wanaagsan Isagoo socda dhinaca badda Galili wuxuu arkay Simoon iyo Andraas oo ahaa walaalkiis Simoon, iyagoo shabag ku tuuraya badda; waayo waxay ahaayeen kalluumaysato; oo Ciise wuxuu ku yidhi iyaga: kaalaya gadaashayda, oo waxaan idinka dhigi doonaa inaad noqotaan kalluumaysato dad. Oo markiiba ayay shabagyadoodii

ka tageen oo raaceen isaga. Oo socday halkaas in yar ayuu arkay Yacquub kii Sebedi iyo Yooxanaa walaalkiis, oo iyaga doonnida ku hagaajinayay shabagyadii, oo markiiba u yeedhay iyaga. Oo iyagoo ka tagay aabbahood Sebedi oo doonnida ku jiray shaqaalaha la kiraystay, ayay isaga daba tageen. Waxay galeen Kafarnahum, oo isla markiiba sabtida ayuu galay ururka oo wax barayay. Waxayna la yaabeen waxbariddiisa, waayo wuxuu iyaga wax u barayay sida mid awood leh, oo ma ahayn sida culimada. Waxaa jiray shirkooda gudihiisa nin ruux wasakh ah ku jira, markaasuu qayliyay isagoo leh: ea, maxaa inoo dhexeeya annaga iyo adiga, Ciise reer Naasared? Ma timid inaad na baabbi'iso? Waan ku aqaan adigu cid aad tahay, kan quduuska ah ee Ilaaha. Ciise ayaa canaantay isaga oo yidhi, Aamusnow oo ka bax. Ruuxa wasakhda leh ayaa isaga garaacay oo cod weyn ku qayliyay, ka dibna ka baxay. Oo dhammaan way yaabeen, si ay isugu doodaan iyagoo leh: waa maxay tani? Yaa waa tacliinta cusub tan, sababtoo ah sida awood u leeyahay oo ruuxyada wasakhda ah u amraa, wayna u addeecaan isaga? Maqalkiisiina degdeg ayuu u faafay dhammaan gobolka Galili oo dhan. Oo markiiba markay shirkii ka baxeen ayay yimaadeen guriga Simoon iyo Andaraawis iyagoo la socda Yacquub iyo Yooxanaa. Soddohda Simoon waxay jiiftay iyada oo qandho qabta. Oo

markiiba ayay u sheegeen isaga wax ku saabsan iyada. Oo intuu soo dhowaaday ayuu kor u qaaday iyada isagoo qabtay gacanteedii, oo qandhadii ayaa isla markiiba ka baxday iyada, oo waxay u adeegaysay iyaga. Fiidkii ayaa dhacay, markii qorraxdii dhacday, waxay u keeneen isaga dhammaan kuwa xanuunka qabay iyo kuwa jinniyada qaba. Oo magaalada oo dhan waxay ku soo urureen albaabka, wuxuuna bogsiiyey dad badan oo si xun ugu jira cudurro kala duwan, wuxuuna saaray jinniyo badan, umana ogolaan inay jinniyadu hadlaan, sababtoo ah way ogaayeen inuu isagu yahay Masiix. Aroor hore oo habeennimada dhexdeeda ah, intuu kacay ayuu baxay oo tegey meel cidla ah, halkaasna wuu ku tukanayay. Oo waxay raaceen isaga Simoon iyo kuwii la jiray isaga, oo markay heleen isaga waxay ku yiraahdeen in dhammaan adigu raadiyaan. Wuxuu ku yidhi iyaga, Aan tagno magaalooyinka deriska ah, si aan halkaasna ugu wacdiyeyo, waayo tan aawadiis ayaan u soo baxay. Wuxuu ku wacdiyayay shirkooyinkooda dhammaan Galili oo jinniyadii ka saarayay. Oo wuxuu u yimaadaa nin baras ah oo isaga baryaya oo u jilba-joogaya oo ku leh, Haddii aad rabto, waad i nadiifin kartaa. Laakiin Ciise naxariis buu yeeshay, gacanta buu bixiyey oo taabay isaga, wuxuuna ku yidhi, Waan doonayaa, la nadiifiyo. Markuu yidhi, degdeg ayaa baraska ka tagtay, wuuna

la nadiifiyey. Oo markuu si adag uga digay isaga, isla markiiba wuu saaray isaga oo wuxuu ku yidhi isaga: eeg qofna waxba ha u sheegin, laakiin tag oo naftaada tus wadaadka oo bixi ku saabsan daahirinimadaada waxa Muuse amray markhaati u ah iyaga. Kii laakiin markuu baxay bilaabay inuu aad u naadiyaa oo uu faafiyaa erayga, si ay u noqoto inuusan mar dambe awoodi karin inuu si cad magaalo galo, laakiin wuxuu joogay dibadda meelaha cidlada ahaa, oo waxay dadku uga imanayeen dhinac kasta.

2

Oo haddana wuxuu galay Kafarnahum maalmooyin kadib, waxaana la maqlay inuu guriga ku jiro. Oo markiiba waxaa la soo ururiyay dad badan, si aanay mar dambe meel u heli karin, xataa xagga albaabka toona ma heli karin, markaasuu iyaga erayga kula hadlay. Oo waxay u yimaadeen isaga iyagoo wata nin curyaan ah, oo afar qof kor u qaadayaan; oo markay awoodi waayeen inay u soo dhowaadaan isaga dadka badan darteed, waxay fureeen saqafka meeshii uu joogay, oo markay qodeen waxay hoos u soo dejiyeen sariirta, taas oo ninkii curyaanka ahaa ku jiifay. Ciise markuu arkay iimaamka iyaga, wuxuu ku yidhi curyaanka, Ilmow, dembiyadaada waa laguu cafiyay.

Waxaa halkaas joogay qaar ka mid ah culimada oo fadhiya oo ka fikirayay qalbiyadooda gudahooda: Maxaa kan sidaas ugu hadlayaa cayda? Yaa awoodi kara inuu cafiyo dembiyo haddii aanu ahayn mid Ilaaha ah? Ciise markiiba ruuxiisa ku ogaaday inay sidaas gudahooda uga fikirayaan, wuxuu iyaga ku yidhi, Maxaad waxyaalahan qalbiyadiinna gudahooda uga fikirayaan? Maxaa ka fudud in lagu yidhaahdo ninkii curyaanka ahaa, Dembiyadaada waa la cafiyay, mise in lagu yidhaahdo, Kac oo qaado sariirtaada oo soco? Si aad u ogaataan in Wiilka Dadka uu leeyahay awood uu ku sii daayo dembiyada dhulka, wuxuu ku leeyahay curyaanka: Adiga waxaan ku leeyahay, kac oo qaado sariirtaada oo tag gurigaaga. Oo degdeg ayuu kacay, oo intuu sariirta qaatay ayuu ka baxay dadkii oo dhan hortooda, si ay dadkii oo dhan ula yaabaan oo ay Ilaah u ammaanaan iyagoo leh, Weligeen sidan ma aannu arag. Oo haddana wuxuu u baxay xeebta badda, dadkii badnaa oo dhammuna way u yimaadeen isaga, wuuna wax barayay. Oo intuu sii socday wuxuu arkay Laawi ina Alfayos, oo fadhiya xarunta cashuurta, markaasuu ku yidhi, i raac. Markaasuu kacay oo raacay isaga. Waxay dhacday markuu jiifay gurigiisa, oo cashuurqaadayaal iyo dembilayaal badan ayaa la jiifsanayay Ciise iyo xertiisa, waayo way badnaayeen, wayna raaceen. Iyo qorayaashii iyo Fariisiyiintii

markay arkeen isaga cunaya la cashuurqaadayaasha iyo dembilayaasha, waxay xertiisa ku yidhaahdeen, Maxaa sababta uu la cunayo oo la cabbayo cashuurqaadayaasha iyo dembilayaasha? Ciise markuu maqlay wuxuu ku yidhi iyaga, Kuwa xoogga leh dhakhtar uma baahna, laakiin kuwa buka ayaa u baahan. Ma aan iman inaan u yeedho kuwa xaqa ah, laakiin dembilayaasha inay toobad keenaan. Oo waxay ahaayeen xertii Yooxanaa iyo kuwii Fariisiyiinta soonayay. Oo waxay yimaadeen oo waxay ku yidhaahdeen isaga: Maxaa xertii Yooxanaa iyo kuwa Fariisiyiinta soomaan, laakiin xertaada ma soomaan? Ciise wuxuu ku yidhi iyaga: miyaan kari karaan wiilasha qolka aroosku, markii aroosku uu la jiro iyaga, inay soomaan? Inta waqti ah oo ay arooska la jiraan, ma awoodaan inay soomaan. Laakiin waxay iman doonaan maalmaha markii arooska laga qaado iyaga, oo markaas ayay soomi doonaan maalmahaa. Qofna kuma tolo toobo maro aan la shubbin dhar duug ah, haddii kale buuxnaantiisa, tan cusub, ayaa ka baxda tan duug ah, oo jeexdin ka sii xun ayaa dhacda. Qofna ma geliyo khamri cusub qarbeddo duug ah, haddii kale khamriga cusubu wuu dillaaciyaa qarbeddada, khamrigana waa la shubaa, qarbeddaduna way baabbi'ayaan, laakiin khamriga cusub waa in qarbeddo cusub la geliyaa. Waxay dhacday inuu isagu dhex maray beeraha

hadhuudhka maalintii sabtida, markaasay xertiisii bilaabeen inay jid sameeyaan iyagoo rifaya sabuullada hadhuudhka. Fariisiyiintu waxay ku yidhaahdeen, Arag waxa ay sameeyaan maalinta sabtida, taas oo aan la oggolaan. Oo isaga wuxuu ku yidhi iyaga, Weligiin ma aqriteen waxii Dawiid sameeyey markii uu baahi lahaa oo uu gaajooday isaga iyo kuwii la jiray? Sidee buu u galay guriga Ilaah wakhtigii Abiyaatar wadaadka sare ahaa, oo uu cunay kibistii bannaanka, taas oo aan loo oggolaan in la cuno haddii aan ahayn wadaaddada, wuxuuna kaloo siiyey kuwii la jiray isaga? Wuxuu ku yidhi iyaga: Sabtida waxaa loo abuuray dadka, mana aha dadka loo abuuray Sabtida; sidaa darteed Wiilka Aadanaha waa sayidka Sabtida.

3

Oo haddana wuxuu galay ururka gudihiisa, waxaana halkaas joogay nin haysta gacan engegan. Waxay la socday isaga inuu sabtida bogsiinayo isaga, si ay ugu dacweeyaan isaga. Wuxuu ku yidhi ninka gacanta engegan qaba, Kac oo dhexda soo istaag. Oo wuxuu ku yidhi iyaga: ma la oggol yahay sabtiyadii in wanaag la sameeyo ama in shar la sameeyo? Nafta la badbaadiyo mise la dilo? Laakiin iyagu way aamuseen. Oo eegay iyaga hareeraha

isagoo cadhaysan, aad ugu murugoonaya qalbi engegidda iyaga, wuxuu ku yidhi ninka: kala bax gacantaada. Oo uu kala bixiyey, oo dib loo soo celiyey gacantiisa, caafimaad qabta sida tan kale. Fariisiyiintii way baxeen, isla markiiba waxay la tashadeen Heerodiyaanada si ay u dilaan isaga. Oo Ciise wuu ka noqday xertii uu la socday xagga badda; oo dad badan oo ka yimid Galili ayaa raacay isaga, iyo kuwa ka yimid Yahuudiya iyo kuwa ka yimid Yeruusaalem iyo kuwa ka yimid Idumiya iyo kuwa ka shisheeya Webi Urdun iyo kuwa ku wareegsan Tuura iyo Siidoon, dad badan, markay maqleen inta uu samaynayay, ayay u yimaadeen isaga. Oo wuxuu ku yidhi xertiisii in doon yar ugu diyaar ahaato isaga daraaddiis dadka badan, si aanay u cidhiidhin isaga; dad badan ayuu bogsiiyey, si ay ugu soo dhacaan isaga in ay taabtan isaga intii lahayd karbaashyo; oo jinniyadii wasakhda ahayd, markay arkeen isaga, waxay ku soo dhaceen isaga oo ay qayliyeen iyagoo leh adigu waxaad tahay wiilka Ilaah. Wuxuu si aad ah ugu canaantay inaysan isaga caddayn. Wuxuu fuulay buurta, wuxuuna yeedhay kuwii uu isagu doonayay, wayna u tageen. Wuxuu sameeyey laba iyo toban, si ay la joogaan isaga iyo si uu u diro iyaga inay ku dhawaaqaan iyo inay leeyihiin amar inay bogsiiyaan cudurada iyo inay saaraan jinniyadda. Wuxuuna magac u dhigay Simoon

Butros, iyo Yacquub wiilkii Sebedi iyo Yooxanaa walaalkii Yacquub. Wuxuuna iyaga u dhigay magacyo Bowanerges, kaas oo ah wiilashii onkodka. Iyo Andaraawus iyo Filibos iyo Bartolomayos iyo Matayos iyo Toomas iyo Yacquub wiilkii Alfayos iyo Tadayos iyo Simoon Kancaaniga iyo Yahuuda Iskariyod, kaasoo gacangeliyey isaga. Oo waxay yimaadeen guri, oo haddana waxaa isu soo ururay dad badan, sidaa darteed ma ay awoodin xitaa inay cunto cunaan. Oo markay maqleen kuwa isaga ka mid ahaa, way baxeen inay qabtaan isaga, waayo waxay lahaayeen inuu waalan yahay. Qorayaashii Yeruusaalem ka yimid oo soo degay waxay yidhaahdeen in uu Beelsebul leeyahay, iyo in uu taliyaha jinniyo ku saaro jinniyo. Oo markuu u yeedhay iyaga, masaallo ayuu kula hadlay iyaga, Sidee buu Shaydaan u awoodaa inuu Shaydaan saaro? Oo haddii boqortooyada nafteeda lagu kala qaybsado, boqortooyadaas ma awoodi karto inay istaagto; oo haddii guriga naftiisa lagu kala qaybsado, gurigaas ma awoodi karto inuu istaagto. Haddii Shaydaanku naftiisa kor u kacay oo uu kala qaybsamay, ma awoodi karo inuu istaago, laakiin dhammaad buu leeyahay. Qofna ma awoodi karo inuu dhaco weelasha ninka xoogga badan markuu galo gurigiisa, haddii uusan marka hore xidhxidhin ninka xoogga badan, markaasna wuxuu dhici doonaa gurigiisa.

Runtii waxaan idinku leeyahay in wax walba la cafiyi doono wiilasha dadka, dembiyadii iyo caytamidii inta ay caytamaan; laakiin ku alla kii caytama Ruuxa Quduuska ah, ma laha cafis weligiis, laakiin eedaysan yahay xukun weligiis ah; sababtii ay yidhaahdeen, ruux wasakh leh ayuu leeyahay. Sidaa darteed hooyadiis iyo walaalihiis ayaa yimid, oo intay dibadda taagnaayeen ayay u direen qof isaga u yeedha. Dadkii badan ayaa ku wareegsan fadhiyey, laakiin waxay ku yidhaahdeen, Bal eeg, hooyadaa iyo walaalahaa dibadda ayay kaa doonayaan. Wuxuu ugu jawaabay iyaga isagoo leh, Yaa ah hooyaday ama walaalahay? Oo markuu hareeraha eegay kuwa ku wareegsan isaga fadhiya wuxuu yidhi: eeg hooyaday iyo walaalahay; waayo ku alla kii sameeya doonista Ilaah, kan waa walaalkay iyo walaashay iyo hooyo.

4

Oo haddana mar labaad wuxuu bilaabay inuu wax baro agagga badda, oo waxaa isaga ugu soo ururay dad aad u badan, sidaa darteed isaga markuu galay doonnida ayuu ugu fadhiistay badda dhexdeeda, oo dadkii oo dhammu waxay joogeen xagga badda ee dhulka dushiisa. Wuxuu iyaga ku barayay masaallo badan,

wuxuuna iyaga kula hadlayay waxbarashadiisa: dhegaysta. Bal eeg, beeralaygu wuu baxay inuu wax beero. Waxay noqotay markii la abuurayay, mid dhacay jidka dushiisa, oo shimbiraha yimid oo cunay; oo mid kale dhacay dhagaxa dushiisa, halkaas oo aan lahayn dhul badan, oo isla markiiba soo baxday sababtoo ah ma lahayn mool dhulka, laakiin qorraxda markay soo baxday ayaa la gubay, oo sababtoo ah ma lahayn xidid ayaa la engejiyey; oo mid kale dhacay qodxanta dhexdooda, oo qodxantu kor u baxday oo ceejisay, oo midhona ma bixin; oo mid kale dhacay dhulka wanaagsan oo bixiyay midho soo baxaya oo koraya, oo u dhalay soddon iyo lixdan iyo boqol. Wuxuu ku yidhi, Kii dhego maqal leh, ha maqlo. Markii uu keligiis ahaa, kuwa hareerihiisa joogay iyo laba-iyo-tobankii ayaa masaalkii ka weyddiiyey. Wuxuu ku yidhi iyaga: idinka waxaa la siiyay inaad ogaataan qarsoodiyada boqortooyada Ilaah; kuwa dibadda ah laakiin wax walba waxay ku noqdaan masaallo, si eegaya ay u arkaan oo aanay u arkin, oo maqlaya ay u maqlaan oo aanay u garanaynin, waaba intaasoo aanay soo noqon oo laga cafiyo iyaga dembiyadii. Oo wuxuu ku yidhi iyaga, Miyaydaan garanaysaan masaalkan? Haddaba sidee baad u garan doontaan masaallada oo dhan? Kii beeraya erayga ayuu beeraa. Kuwan laakiin waa kuwa jidka dhinaciisa ah, halkaas oo erayga lagu beero, oo

markay maqlaan, isla markiiba waxaa yimaada Shayddaanka oo qaadaa erayga ku beeray qalbiyadooda. Kuwani sidaas oo kale ayay tahay kuwii dhagaxa badan lagu beeray, kuwaas oo markay erayga maqlaan isla markiiba farxad ku qaataan. Laakiin gudahooda xidid ma lahan, waa kuwo waqti gaaban jira. Markay dhib ama silcin erayga awgiis yimaado, isla markiiba way go'doomaan. Oo kuwan waa kuwa qodka ku abuurmay, kuwa erayga maqla, oo welwelka wakhtigaan iyo khiyaanada maalka iyo damacyada ku saabsan waxyaalaha kale ee soo galaya ayaa erayga ceejiya, oo wuxuu noqdaa mid aan midho dhalin. Kuwanuna waa kuwa dhulka wanaagsan lagu beeray, kuwaas oo maqla erayga oo aqbala, oo midho dhala soddon iyo lixdan iyo boqol. Oo wuxuu ku yidhi iyaga: miyaan laambadda u timaadaa in lagu dhigo hoosta miisaanka ama hoosta sariirta? Miyaanay ahayn si loo saaro meesha laambadda? Waayo ma jiro wax qarsoon oo aan la muujin doonin, mana jiro wax la qariyey oo aan u yimaadeen inuu noqdo mid cad. Haddii qof dhego u leeyahay inuu maqlo, ha maqlo. Oo wuxuu ku yidhi iyaga: arka waxa aad maqashaan. Qiyaasta aad ku qiyaastaan ayaa laydinku qiyaasi doonaa, oo wax baa laydinku dari doonaa idinka kuwa maqla. Qofka wax haysta waa la siin doonaa, qofka waxba haystana xataa waxa uu haysto waa laga qaadi doonaa. Wuxuu

yidhi: sidaas ayay boqortooyada Ilaah u tahay, sida nin iniinka dhulka ku tuuro, oo uu seexdo oo uu kaco habeen iyo maalin, oo iniinku soo baxo oo dheeraado sida isaga aan ogeyn. Si iska ah ayuu dhulku u dhalaa midhaha: marka hore cawska, dabadeed sabuulka hadhuudhka, dabadeed hadhuudh buuxa oo ku jira sabuulka. Markaas laakiin markii midhahu soo bislaado, degdeg ayuu u diraa manjada, sababtoo ah waxaa yimid wakhtigii beergooyska. Oo wuxuu yidhi: sidee u ekaansiinnaa boqortooyada Ilaah? Mise masaal gaar ah aynu ku barbar dhigno tan? Sida iniinaha khardal, kaas marka la beero dhulka, waa kan ugu yar dhammaan iniinaha ku yaal dhulka; oo marka la beero, wuu kor u kacaa oo wuxuu noqdaa kan uga weyn dhammaan khudaarta, oo wuxuu sameeyaa laamo waaweyn, si ay shimbiraha samada ugu buuxi karaan hooskiisa hooska. Oo masaallo badan oo noocaas ah ayuu iyaga ugu hadlay erayga, sida ay awood u lahaayeen inay maqlaan, laakiin la'aan masaallo ma uu iyaga ugu hadlin erayga, laakiin si gaar ah xertiisii ayuu u sharxay wax walba. Oo wuxuu ku yidhi iyaga maalintaas markii fiidkii la gaadhay, Aan dhanka kale u gudubnee. Oo markay ka tageen dadkii badnaa ayay isaga qaadeen sidii uu ku jiray doonnida, oo weliba doonniyo kale ayaa la socday. Waxaana dhacday duufaan dabayl weyn, mawjadahuna waxay ku

garaacayeen markabka gudihiisa, sidaa darteed markabku hadda wuu buuxsamayay. Wuxuu ku jiray dhabarka doonnida oo barkin ku seexanaya, markaasay toosiyeen oo ku yidhaahdeen, Macallinkow, miyaanay kula danayn inaan baabba'ayno? Oo markuu la toosiyey wuu canaantay dabaysha oo wuxuu ku yidhi badda, Aamusnow, af xidhnow. Oo dabayshu way joogsatay, oo waxaa dhacay xasillooni weyn. Oo wuxuu ku yidhi iyaga: Maxaad sidaas cabsi badan tihiin? Sidee aydnaan rumaysad u haysataan? Waxay aad u baqeen, oo midba midka kale ayay ku yidhaahdeen, Yaa kan yahay? Xataa dabayshu iyo baddu way u addeecaan isaga!

5

Oo waxay yimaadeen dhanka kale ee badda, dhulkii reer Gergesenes. Oo markuu ka baxay doonnida, isla markiiba waxaa la kulmay nin ka yimid xabaalaha oo ruux wasakh leh ku jira, kaasoo hoygiisa ku lahaa xabaalaha dhexdooda, oo silsilado ninna ma awoodi karin inuu ku xidho, sababtoo ah isaga marar badan birta cagaha iyo silsilado lagu xidhay, oo uu kala jejebiyey silsiladaha oo birta cagahana la burburiyey, oo ninna ma awoodi karin inuu dameeyo, oo habeenkii iyo maalintii oo dhan

xabaalaha iyo buuraha dhexdooda ayuu ku jiray isagoo qaylinaya oo dhagaxyo naftiisa ku jaraya. Markuu arkay Ciise meel fog, wuu orday oo u sujuuday isaga, oo qayliyey cod weyn, wuxuu yidhi: Maxaa aniga iyo adiga, Ciise, wiilka Ilaaha ugu sarreeya? Waxaan kugu dhaartay Ilaaha, ha i silcin. Wuxuu ku yidhi, Ruuxa wasakhda leh, ninka ka bax. Oo wuxuu weyddiiyay isaga: maxay magacaagu yahay? Oo wuu ka jawaabay isagoo leh: Legion magacaygu waa, maxaa yeelay badan waynu nahay. Wuxuu aad ugu baryay si uusan ugu dirin iyaga dibadda dalka. Waxaa jirtay halkaas idaad doofaarro ah oo weyn oo daaqaysa agta buurta; oo dhammaan jinniyadii ayaa ka baryeen isaga iyagoo leh: noo dir doofaarrada dhexdooda, si aynu ugu galno iyaga. Oo Ciise wuxuu si degdeg ah u ogolaaday iyaga. Oo ruuxaantii wasakhda ahayd markay baxeen waxay galeen doofaarkii; oo adhigii wuxuu ku yaacay xagga jarka oo wuxuu galay baddii; waxayna ahaayeen sida laba kun; oo waxay ku bakhtiyeen baddii. Kuwii daajinayay doofaarka ayaa cararay, waxayna u warrameen magaalada iyo beeraha. Markaasay u baxeen inay arkaan wixii dhacay. Waxay u yimaadeen Ciise, oo waxay arkeen kii jinniyada qabi jiray oo fadhiya, dhar xidhan, miyir qaba, kii leejiyuunka lahaan jiray, wayna baqeen. Waxay u sheegeen iyaga kuwa arkay sida ay u dhacday ninkii jinnigu

qabsaday iyo wixii ku saabsanaa doofaarka. Wayna bilaabeen inay isaga ka codsadaan inuu ka tago soohdimaha kooda. Markuu doonta fuulayay, ninkii jinniga qabay ayaa baryay inuu isaga la ahaado. Laakiin ma uu oggolaan, wuxuuse ku yidhi, Tag gurigaaga xagga dadkaaga oo u sheeg wixii Rabbigu kuu sameeyay iyo siduu kuugu naxariistay. Wuu tegey oo wuxuu bilaabay inuu ku dhex sheego Dekabolis intii Ciise isaga u sameeyey, oo dhammaantood way la yaabeen. Oo markii Ciise ku gudbay doonnida oo mar kale u gudbay dhanka shisheeda, waxaa isaga ugu soo ururay dad badan, wuxuuna joogay badda agteeda. Oo waxaa yimid mid ka mid ah madaxda sunagogga, magiciisu Yaa'iiros, oo markuu arkay isaga wuxuu ku dhacay cagihiisa oo aad buu uga baryay waxyaalo badan, isagoo leh gabadhaydii yarayd aad bay u xun tahay, si aad u timaado oo aad ugu saarto gacmaha, si ay u badbaaddo oo ay u noolaato. Wuu tegey isaga, oo dad badan ayaa raacayay, wayna cidhiidinayeen. Waxaa jirtay naag qof ah oo ku jirtay dheecaan dhiig sanado laba iyo toban, oo wax badan ku dhibtooday dhakhaatiiro badan oo bixisay wixii ay lahayd oo dhan, oo waxba kama ay faa'iidaysan, laakiin si dheeraad ah xaalad sii xun u timid, oo maqashay ku saabsan Ciise, oo timid dadka badnaa dhexdiisa dhabarka ka taabatay dharkiisa; waayo waxay ku tidhi nafteeda haddii aan

taabto xataa dharkiisa waan la badbaadi doonaa. Oo markiiba waxaa qallajiyay ilaha dhiigga iyada, oo jidhkeeda ayay ku garatay inay cudurka ka bogsatay. Ciise ayaa markiiba gudihiisa ku ogaaday xoogga isaga ka baxay, markaasuu ku jeestay dadka badnaa oo yidhi, Yaa dharkayga taabtay? Oo waxay ku yidhaahdeen isaga xertiisii, Waad aragtaa dadka badan ee ku cidhiidhiyaya, oo ma waxaad tidhaahdaa, Qof baa i taabatay? Wuxuu ku wareegayay inuu arko tii tan sidan samaysay. Naagta laakiin way baqday oo gariirtay, iyada oo garanaysa waxa ku dhacay, ayay timid oo hortiisa ku dhacday, oo runta oo dhan u sheegtay. Laakiin wuxuu ku yidhi iyada, Gabadha, rumaysadkaagu wuu ku bogsiiyey, nabad ku tag, oo ka bogso cudurkaaga. Intuu weli hadlayay, waxaa ka yimid guriga madaxa ururka dad leh, Gabadhaadii way dhimatay, maxaad macalinka weli u dhibaysaa? Ciise markiiba maqlay erayga la hadlayay wuxuu ku yidhi madaxa sunagogga: ha baqin, kaliya aamin. Uma oggolaanin qof kasta inuu raaco isaga mooyee Butros iyo Yacquub iyo Yooxanaa oo ahaa walaalkii Yacquub. Wuu yimaadaa guriga hogaamiyaha sunagogga, wuuna arkaa buuq, iyo kuwa ooyaya iyo kuwa qaylinaya waxyaalo badan, oo markuu galay wuxuu ku yidhi iyaga: Maxaad buuqaysaan oo aad u ooyaysaan? Ilmaha ma dhiman, laakiin wuu hurudaa. Oo way

ku qosleen isaga. Laakiin markuu dadkii oo dhan eryay, wuxuu kaxeeyay aabbaha ilmaha iyo hooyadiis iyo kuwii la jiray isaga, oo wuxuu galay meeshii ilmuhu jiifay, oo markuu qabtay gacanta ilmaha wuxuu ku yidhi iyada: taliitha, kuumi; taas oo la tarjumayo, gabadha yar, adigaan ku leeyahay, kac. Oo markiiba way kacday gabadhdii yar oo way socotay; waayo waxay ahayd laba iyo toban sano. Oo waxay la yaabeen yaab weyn. Oo aad buu ugu amray inaan qofna ogaado tan, oo wuxuu yidhi in la siiyo iyada cunto.

6

Oo wuxuu ka baxay halkaas oo yimid dhulkii aabbihiisa, oo xertiisii ayaa la socotay. Oo markii Sabtida dhacday, wuxuu bilaabay inuu wax ku baro shirka dhexdiisa; oo dad badan oo maqlayay ayaa yaabay iyagoo leh, Xaggee kan waxyaalahan u yimaadeen? Iyo yaa xigmadda la siiyey isaga, iyo xoogag noocaas ah oo gacmihiisa ku dhaca? Miyuunan kanu yahay ninkii shuqulka gacanaha, wiilka Maryan, walaalkana Yacquub iyo Yoose iyo Yahuuda iyo Simoon? Oo miyaan walaashihiisa halkan nala joogaan? Oo waxay isaga kula turunturooday. Ciise wuxuu iyaga ku yidhi in nebi aan sharaf la'aanayn mooyee dhulkiisa,

qolooyinkiisa, iyo gurigiisa. Oo ma uu awoodi karin halkaas inuu wax xoog ah sameeyo, haddii aanay ahayn in uu dad yar oo buka gacmaha saaray oo bogsiiyey. Wuuna ka yaabay aaminla'aantoodii. Oo wuxuu ku wareegayay tuulooyinka wareeg isagoo wax baraya. Oo wuxuu u yeedhay laba-iyo-tobankii, oo wuxuu bilaabay inuu iyaga diro laba laba, oo wuxuu siiyay iyaga amar ruuxaha wasakhda ah, oo wuxuu ku amray iyaga inayan waxba u qaadan jidka haddii aan ahayn ul keliya, aan kiish, aan rootii, aan naxaas gudaha suunka, laakiin xidhan kabaha, oo aanay xidhan laba khamiis. Wuxuu ku yidhi iyaga: meel kasta haddii aad gashaan guri, halkaas joogta ilaa aad ka baxdaan halkaas; oo in alla intii haddii aanay soo dhowayn idin ama aanay maqlin idin, markaad ka baxaysaan halkaas ruxruxa ciidda ka hoosaysa cagaha idinku u markhaati iyaga; runtii waxaan idinku leeyahay, waxay noqon doontaa wax la qaadan karo Sodom ama Gomora maalinta xukunka ama magaalada taas. Oo markay baxeen waxay ku dhawaaqi jireen in ay toobad keenaan, oo jinniyo badan ayay saarayeen, oo dad badan oo buka ayay saliid ku subaayeen oo ay daaweeyeen. Boqorkii Herodos ayaa maqlay, waayo magiciisii ayaa cad noqday, wuxuuna yidhi in Yooxanaa kii baabtiisayay meydka laga soo kiciyay, oo sababta tan darteed xoogaggu ay gudihiisa ku shaqeeyaan. Kuwo kale

waxay yidhaahdeen inuu yahay Eliyas, kuwo kalena waxay yidhaahdeen inuu yahay nebi sida mid ka mid ah nebiyada. Maqlay laakiin Herodes wuxuu yidhi, Kii aniga madaxa ka jaray Yooxanaa, kaasu weeye; isagu wuxuu ka sara kacay kuwii dhintay. Isaga qudhiisu waayo Herod ayaa diray oo qabsaday Yooxanaa, wuxuuna ku xidhay xabsi gudaheeda sababta Herodias oo ahayd naagta Filibos oo ahaa walaalkiis, maxaa yeelay iyada ayuu guursaday. Yooxanaa wuxuu Heerod ku yidhi, Kuma bannaana inaad guursato naagta walaalkaa. Laakiin Heroodiyaas waxay u qabtay cadho isaga oo ay rabtay inay dishto isaga, oo ma awoodi karin; waayo Herodos wuxuu ka baqayay Yooxanaa, isagoo og inuu yahay nin xaq ah iyo quduus ah, oo wuu ilaalinayay isaga, oo markuu maqlay isaga waxyaalo badan ayuu samaynayay oo farxad buu ugu dhegaysanayay isaga. Oo markii maalin fursad ah dhacday, markii Herodos dhalashadiisa casho u sameeyay madaxdiisa waaweyn iyo taliyayaasha kumanyaalka iyo kuwii ugu horreeyay Galili, oo markii gabadhii Heroodiyaas soo gashay oo qoob ka ciyaartay oo ay ka farxisay Herodos iyo kuwii la fadhiyay, boqorkii wuxuu gabadhii yar ku yidhi: i weydii waxaad doonto, oo waan ku siin doonaa. Wuxuu ugu dhaartay iyada in wax kasta oo ay i weyddiiso aan siin doono, ilaa badh boqortooyadayda. Taas

laakiin markay baxday ayay hooyadeed ku tidhi: Maxaan weyddiisan doonaa? Iyaduna waxay tidhi madaxa Yooxanaa Baabtiiska. Oo markiiba si degdeg ah ayay boqorka ugu gashay oo weyddiisatay iyadoo leh, Waxaan rabaa inaad hadda saxan iigu siiso madaxa Yooxanaa Baabtiisaha. Boqorkuna aad buu u murugooday, laakiin dhaarihiisa iyo martidii la fadhiyey dartood ma uu doonayn inuu diido. Oo degdeg boqorku wuxuu diray celiska, wuxuuna ku amray in madaxiisa la keeno. Isaga laakiin wuu tegey oo madaxa kaga jaray xabsiga, markaasuu madaxiisa saxan dusheeda ku keenay oo siiyey gabadha, gabadhiina waxay siisay hooyadeed. Markay maqleen, xertii uu lahaa way yimaadeen oo qaadeen meydkiisii, waxayna dhigeen xabaal gudaheeda. Rasuulladii waxay u soo wada urureen Ciise, oo waxay u sheegeen wax walba oo ay sameeyeen iyo wax walba oo ay bareen. Wuxuu ku yidhi iyaga, Kaalaya idinka laftiinna meel cidla ah oo gaar ah, oo wax yar nasata, waayo waxaa jiray dad badan oo imanaya iyo kuwa tegaya, xataa waqti cunto ma haysan. Oo waxay ku tageen doon meel cidlo ah iyagoo keligood ah. Oo waxay arkeen iyaga tegaya, oo dad badan ayaa aqoonsaday iyaga, oo lugaynta dhammaan magaalooyinka ayay halkaas u wada ordeen oo ka horreeyeen iyaga oo u yimaadeen isaga. Ciise markuu baxay wuxuu arkay dad faro badan, wuuna

u naxariistay iyaga, maxaa yeelay waxay ahaayeen sida ido aan adhijir lahayn, markaasuu bilaabay inuu waxyaalo badan baro. Oo markii saacado badan dhacday xertii waxay u soo dhowaaday isaga oo waxay yidhaahdeen in meesha cidla tahay oo saacadna badan tahay, sii daa iyaga, si ay ugu tagaan beeraha hareeraysan iyo tuulooyinka oo ay naftooda u iibsadaan rooti, waayo wax ay cunaan ma hayaan. Laakiin kii jawaabay wuxuu iyaga ku yidhi, Idinka siiya iyaga wax ay cunaan. Oo waxay ku yidhaahdaan: ma tagney oo iibsanno laba boqol oo denaari rootiyada oo aan siinno iyaga inay cunaan? Laakiin wuxuu ku yidhi iyaga: Immisa rooti baad haysataan? Taga oo arka. Oo markay ogaadeen waxay yiraahdeen: shan, iyo laba kalluun. Wuxuu u amray inay dhammaan kooxo kooxo ugu jiifiyaan cawska cagaaran. Waxay u fadhiisteen kooxo kooxo, qaar boqol boqol ah iyo qaar konton konton ah. Oo wuxuu qaatay shanta rootiyada iyo labada kalluun, wuxuuna eegay xagga samada oo barakeeyey, wuxuuna jebiyey rootiyada oo siinayay xertii si ay ugu hordhigaan dadka, labada kalluunna wuxuu u qaybiyey dhammaan. Oo dhammaan way cuneen oo way dhergeen, oo waxay qaadeen laba iyo toban dambiil oo buuxa jajabyo, iyo ka kalluunka. Raggii kibista cunay waxay ahaayeen shan kun oo nin. Oo markiiba wuxuu ku qasbay xertiisii inay galaan doonnida oo ay hortagaan xagga

shisheeyaha xagga Beytesayda, ilaa uu isagu iska diro dadkii badnaa; oo markuu ka tegey iyaga wuxuu u baxay buurta inuu soo tukaado. Oo fiidkii markuu dhacay, doonnidii waxay ku jirtay badda dhexdeeda, isaguna keligiis ayuu ku jiray dhulka dusheeda. Oo markuu arkay iyaga oo la dhibaateynayo socodka, waayo dabayshu ka soo hortaagneyd iyaga, oo ku dhawaad ilaalada afraad ee habeenka ayuu u yimid xaggooda isagoo ku socda dushiisa badda, wuxuuna rabay inuu iyaga dhaafto. Laakiin markay arkeen isaga socda kor badda waxay u malaynayeen inuu yahay fool, oo way qayliyeen; dhammaan waayo isaga arkeen oo way argaggaxeen. Oo markiiba wuu kula hadlay iyaga oo wuxuu ku yidhi: geesinnimo qaata, aniga waan ahay, ha baqanina. Wuxuu u kacay doontii oo u tegey xaggooda, dabayshiina way joogsatay, oo aad iyo aad ayay gudahooda ugu yaabeen oo ay la yaabeen. Ma ay fahmeen wax ku saabsan rootiyada, laakiin qalbigoodu wuu adkaadey. Oo markay ka gudbeen ayay tageen dhulka Gennesaret, wayna soo degganaadeen. Oo markay iyaga ka baxeen doonnida isla markiiba iyagoo aqoonsaday isaga waxay ku wareegeen dhammaan gobolkaas ku wareegsan oo waxay bilaabeen inay gogolada ku qaadaan kuwa xun haysta meeshay maqleen inuu halkaas joogo; oo meelkasta oo uu galay tuulooyinka ama

magaalooyinka ama beeraha, suuqyada waxay dhigeen kuwa buka oo waxay ka baryeen isaga si ay u taabaan xataa darafka dharkiisa; oo in alla intii taabatay isaga, waa la badbaadiyay.

7

Waxaa isugu soo ururay xaggiisa Fariisiyiintii iyo qaar ka mid ah culimadii oo ka yimid Yeruusaalem; oo markay arkeen qaar ka mid ah xertiisii iyagoo ku cunaya kibis gacmo nijaas ah, taas waa gacmo aan la maydhiin, way canaanteen; waayo Fariisiyiintii iyo Yuhuuddii oo dhan, haddii aanay gacmaha si adag ugu maydhiin, ma cunaan, iyagoo xajinaya dhaqankii odayaashii hore; oo suuqa ka yimaadaan haddii aanay isu maydhiin, ma cunaan; oo waxaa jira waxyaalo kale oo badan oo ay heleen inay xajiyaan, maydhasho koobab iyo dheryooyin iyo weelal naxaas ah iyo sararir; markaas waxaa weyddiiyay Fariisiyiintii iyo culimadii: Maxaa xertiinkaagu ugu socon waayaan dhaqanka odayaashii hore, laakiin gacmo aan la maydhiin ayay kibista ku cunaan? Laakiin isaga oo jawaabaya wuxuu ku yidhi iyaga in si fiican Isayos u sii sheegay wax ku saabsan idinka kuwa munaafiqiinta ah, sida la qoray: dadkan bushimaha ayay igu sharfaan, laakiin qalbiga iyaga fog ayuu iga jiraa; si aan waxtar lahayn ayay ii

caabudi, iyagoo wax baraya waxbaridda amarrada dadka. Taagay waayo amarkii Ilaah, qabtaan dhaqankii dadka, maydhashada weelasha iyo koobabka, iyo waxyaalo kale oo la mid ah oo badan samaysaan. Wuxuu ku yidhi, Si fiican ayaad u diidaan amarka Ilaah si aad u xajisataan dhaqankiinna. Muuse waayo wuxuu yidhi, sharfi aabbahaa iyo hooyadaa, oo kii xun ka hadla aabbe ama hooyo dhimasho ha ku dhinto. Idinka laakiin waxaad tidhaahdaan, haddii nin yidhaahdo aabbaha ama hooyada, korban, kaasoo ah hadiyad, kaas haddii lagaa caawiyo aniga, oo mar dambe uma ogolaysaan isaga waxba inuu u sameeyo aabbihiis ama hooyadiis, baajinaya erayga Ilaah dhaqanka idinka kaas aad dhiibteen, oo waxyaalo badan oo la mid ah sidaas waxaad samaysaan. Oo markuu u yeedhay dadkii badnaa oo dhan, wuxuu ku yidhi iyaga, Dhammaan i maqla oo garta. Waxba kama jiro dibadda bini'aadamka oo isaga soo gala oo awood u leh inuu nijaaseeyo, laakiin waxa ka soo baxaya ayaa ah waxa bini'aadamka nijaaseeya. Oo markii uu guriga galay isagoo dadkii badnaa ka yimid, xertiisii waxay ku weyddiiyeen masaalka. Oo wuxuu ku yidhi iyaga: sidaas oo kale miyaad idinkuna wax garanaysaan? Weli ma fahmaysaan in wax kasta oo dibadda ka soo gala qofka uusan awoodin inuu isaga nijaaseeyo? in aanay gelin qalbigiisa, laakiin ay geliso caloosha,

oo ay u baxdo musqulaha, iyada oo nadiifaysa dhammaan cuntada. Wuxuu yidhi laakiin in waxa ka bini'aadamka soo baxaya, kaasu wasakheeyo bini'aadamka. Gudaha waayo ka qalbiga dadka fikirrada xun way baxaan, sinada, dhillanimada, dilalka, xatooyadda, damacyada, sharnimada, khiyaanada, kufriga, isha xun, caydda, kibirka, nacasnimada; kuwan oo dhan waxyaalaha xun gudaha way ka baxaan oo waxay wasakhaysaa dadka. Oo halkaas ka kacay wuxuu tegey xadka Turos iyo Siidoon. Oo markuu galay guri, mid kale ma rabin in uu ogaado, oo ma awoodi karin in uu qarsoodo. Waayo naag maqashay wax ku saabsan isaga, tan gabadhdeeda yarayd lahayd ruux wasakh ah, timid oo dhacday cagihiisa; naagta laakiin ahayd Giriig, Suuriyafoyniikiyad asal ahaan; oo weyddiisatay isaga si uu jinniga uga saaro gabadheeda. Ciise laakiin wuxuu ku yidhi, marka hore carruurta ha la dhergeeyo, waayo ma wanaagsana in la qaado rootiga carruurta oo loo tuuro eeyaha yaryar. Laakiin iyadu way jawaabday oo waxay ku tidhi isaga, Haa, Sayidow, eeyaha yaryar ee hoosta miiska ku jira way ka cunaan jajabka carruurta. Wuxuu ku yidhi tan, eraygan aawadiis tag, jinkii wuu ka baxay gabadhaada. Markay gurigeedii tagtay, waxay heshay ilmaha oo sariirta dul jiifa iyo jinnigii oo baxay. Oo haddana markuu ka baxay soohdimaha Turos iyo Siidoon, wuxuu yimid

xagga badda Galili, isagoo dhex maraya soohdimaha Dekabolis. Waxay u keeneen nin dhagool ah oo hadal-daran, waxayna ka baryeen inuu gacanta saaro. Oo markuu isaga dadkii badnaa ka soocay gooni ahaanba, wuxuu fartiisa dhegihiisa ku riday, oo markuu candhuufay carrabkiisii taabtay, oo markuu samada eegay taahay, oo wuxuu ku yidhi isaga: Effata, taas waa la furo. Markiiba waxaa la furay dhegihiisa, waxaana la furay xidhiidhkii carrabkiisa, wuuna si sax ah u hadlay. Wuxuu ugu amray inayan qof u sheegin, laakiin in kastoo uu amarkiisa ku adkeeyey, si ka badan ayay u naadiyeen. Oo aad iyo aad bay uga yaabeen, iyagoo leh, Si fiican ayuu wax walba u sameeyay, oo kuwa dhagaha la'na wuu ka dhigaa inay maqlaan, kuwa carrabka la'na inay hadlaan.

8

Wakhtigaas maalmaha kuwii mar kale dad badan jiraya oo aan haysan wax ay cunaan, Ciise markuu u yeedhay xertiisii wuxuu ku yidhi iyaga: waan u naxariistaa dadka badan, sababtoo ah hadda saddex maalmood ayay ila joogaan oo ma hayaan wax ay cunaan; oo haddii aan iska diro iyaga iyagoo gaajaysan guriga kooda, way itaal darnaan doonaan jidka dhexdiisa; qaar iyaga ah

meel fog ayay ka yimaadeen. Oo xertii waxay ugu jawaabeen, Xagee qof halkan uga heli karaa kibis uu kuwan ku dhergiyaa cidladan? Oo wuxuu weyddiiyay iyaga: immisa rooti ayaad haysataan? Laakiin waxay yidhaahdeeen: Toddoba. Wuxuu amray dadkii badnaa inay dhulka ku jiifaan, markaasuu qaatay toddobadii kibis, mahad naqay, jebiyey, wuxuuna siinayay xertiisii si ay dadkii badnaa u hordhigaan, wayna u hordhigeen dadkii badnaa. Waxay lahaayeen kalluun yar oo dhowr ah, oo isna markuu barakeeyey ayuu yidhi in la hor dhigo. Waxay cuneen oo way dheregnaayeen, waxayna qaadeen toddoba dambiil oo ay ka buuxsanaayeen jajabyadii. Waxay ahaayeen sida afar kun qof, markaasuu iska diray. Oo markiiba ayuu doonnida la galay xertiisii, wuxuuna yimid dhulka Dalmanuta. Fariisiyiintii way baxeen oo waxay bilaabeen inay isaga la doodaan, iyagoo ka doondoonaya calaamad samada ka timid si ay u tijaabiyaan. Oo isagoo aad ugu taahaya ruuxiisa wuxuu yidhi maxay qarnigan calamad u raadinayaa Runtii waxaan idinku leeyahay, haddii calaamad la siin doono jiilkan. Markaas intuu ka tegey iyaga, ayuu mar kale doonnida fuulay oo tegey. Waxay illoobeen inay qaataan rootiyada, laakiin hal rooti mooyee, wax kale kuma haysan doonnida. Wuxuu ku amrayay iyaga isagoo leh, Iska jira oo ka feejignow khamiirka Farisiinta

iyo khamiirka Herodos. Waxay isla dooddayeen iyagoo leh, Waxaa sabab u ah inaanan rootiyada haysan. Oo Ciise markuu ogaaday wuxuu ku yidhi iyaga: Maxaad uga fikirayaan inaad rootiyada ma haysataan? Weli ma garanaysaan ama ma fahantaan? Weli miyaad qalbiginna engegan haysataan? Indho leh ma aragteen, oo dhego leh ma maqashaan? Oo miyaydaan xusuusanaysaan? Markaan shanta rootiyada u jabay shanta kun, immisa dambiil oo buruurbur ah oo buuxa ayaad qaadeen? Waxay isaga ku yidhaahdaan: Laba iyo toban. Markii laakiin toddobada afarta kun ku dhex, immisa dambiil oo buuxa jajab baad qaadeen? Laakiin waxay yidhaahdeeen: Toddoba. wuxuu ku yidhi iyaga, miyaydaan weli garanin? Oo wuxuu yimaadaa Beytesayda. Oo waxay isaga u keenaan nin indha la oo waxay ka codsadaan isaga inuu taabto. Intuu qabtay gacanta ninka indha la'a ayuu dibadda tuulada u soo bixiyey, oo intuu candhuufay indhihiisa ayuu gacmihiisa saaray oo weyddiiyey haddii uu wax arko. Oo kor u eegay ayuu yidhi, Waxaan arkaa dadka sida geedaha u socodaya. Markaas mar labaad ayuu gacmihiisa saaray indhihiisa, oo wuxuu ka dhigay inuu kor eego, wuuna la soo celiyey, oo si cad ayuu wax walba u arkay. Wuxuu u diray gurigiisa isagoo leh, xataa tuulada ha gelin, xataana ha u sheegin qof tuulada ku jira. Ciise iyo xertiisii ayaa u baxay tuulooyinkii

Kaysariya tii Filibos, oo intay jidka ku socdeen ayuu xertiisii weyddiiyay oo ku yidhi, Yay dadku yidhaahdaan inaan ahay? Kuwa laakiin waxay jawaabeen: Yooxanaa Baabtiiska, iyo kuwa kale Eliyas, kuwa kalena mid ka mid ah nebiyada. Oo isaga wuxuu ku yidhi iyaga: laakiin idinka yaa aad tidhaahdaan inaan ahay? Isagoo jawaabaya, Butros wuxuu ku yidhi isaga: adigu waxaad tahay Masiixa. Oo wuu canaantay iyaga si aysan qofna ugu sheegin isaga. Wuxuu bilaabay inuu baro iyaga in lagama maarmaan tahay in Wiilka Dadka uu wax badan u xanuunsado, iyo in laga diido odayaasha iyo wadaaddada sare iyo culimada, iyo in la dilo, iyo ka dib saddex maalmood inuu sara kaco; oo si dhiirranaan ah ayuu erayga u hadlayay. Oo Butros markuu kaxeeyey ayuu bilaabay inuu canaanto. Laakiin isaga wuu jeesaday oo arkay xertii uu, markaasuu canaantay Butros isagoo leh, Tag gadaashayda, shaydaanow, waayo, kuma fikiri waxyaalaha Ilaah, laakiin waxyaalaha dadka. Oo markuu yeedhay dadkii badan oo uu la socday xertiisii, wuxuu ku yidhi iyaga: Ku alla kii doonaya inuu i raaco, ha diido naftiisa, oo ha qaado iskutallaabtiisa, oo ha i raaco. Kii doonayo inuu badbaadiyo naftiisa, wuu lumi doonaa iyada, laakiin kii lumiya naftiisa aawadiis aniga iyo waarka wanaagsan, kaasu wuu badbaadinayaa iyada. Maxaa faa'iido u yeelan doona nin haddii

uu kasbo dunida oo dhan, laakiin uu lumiyo naftiisa? Ama maxay nin bixinayaa beddelka naftiisa? Kii haddii uu iga ceeboodo aniga iyo erayadayda qarnigan sinaysta iyo dembilaha ah, Wiilka Aadanahu wuu ka ceeboobayaa isaga marka uu ku yimaado ammaanta Aabbihiis oo uu la socdo farriinbixiyayaasha quduuska ah.

9

Oo wuxuu ku yidhi iyaga, Runtii waxaan idinku leeyahay in ay jiraan qaar ka mid ah kuwa halkan taagan oo aan dhadhan doonin dhimasho ilaa ay arkaan boqortooyada Ilaah oo xoog ku timid. Waxaana ka dib lix maalmood Ciise wuxuu kaxeeyay Butros iyo Yacquub iyo Yooxanaa, wuxuuna kor u qaaday iyaga buur dheer iyagoo keligood ah. Waxaana isbeddelay hortood, dharkiisiina wuxuu noqday mid dhalaalaya, cad aad u badan sida baraf cad, sida mid dharka dhaqaayo dhulka ku jiro uusan awoodi karin inuu sidaas u caddeeyo. Oo waxaa iyaga u muuqday Ilyaas iyo Muuse, oo waxay la hadlayeen Ciise. Oo Butros jawaabay wuxuu ku yidhi Ciise, Macallinka, waa wanaagsan tahay inaan halkan joono, oo aan samayno saddex taambuug, mid adiga iyo mid Muuse iyo mid Eliyaas. Ma uu

ogeyn wax uu ku hadlo, waayo waxay ahaayeen kuwo aad u cabsan. Waxaa dhacday in daruur ku soo degtay iyaga, oo cod baa ka yimid daruurtii oo leh, Kanu waa Wiilkayga tan la jecel yahay, isaga dhegaysta. Oo si lama filaan ah markay hareeraha eegeen mar dambe ma ay arkin qof, laakiin Ciise oo keliya oo iyaga la jira. Markay ka soo degayeen buurta, wuxuu amarkay iyaga inayan qof u sheegin waxay arkeen, haddii aan ahayn markii Wiilka Dadka uu ka sara kaco kuwii dhintay. Oo erayga way qaadeen, iyagoo dhexdooda ku doodaya waxa yahay in laga soo sara kiciyo meydka. Oo waxay weyddiinayeen isaga iyagoo leh, Maxay kuwa qorniinka ahu u yiraahdaan in Eliyas uu lagama maarmaan yahay inuu marka hore yimaado? Kii laakiin jawaabay oo ku yidhi iyaga, Eliyas runtii yimid marka hore wuu soo celiyaa wax walba, oo sidee baa loogu qoray wiilka aadanaha inuu waxyaalo badan ku dhibaatoobo oo la quudhsado? Laakiin waxaan idinku leeyahay in Eliyas yimid, oo waxay isaga ku sameeyeen wixii ay doonayeen, sida loogu qoray. Oo markuu xertii u yimid wuxuu arkay dad badan oo ku wareesan iyaga, iyo culimadii oo la doodaya iyaga. Isla markiiba dhammaan dadkii badnaa, markay arkeen, aad bay ula yaabeen, oo intay ku soo ordeen ayay salaameen. Wuxuu weyddiiyey qorayaasha, Maxaad isugu doodaysaan? Waxaa jawaabay mid ka mid ah

dadka badnaa oo wuxuu yidhi, Macallinka ahow, waxaan kuu keenay wiilkayga, isagoo leh ruux carrab la. Oo meel kasta oo uu isaga qabto, wuu tuuraa, wuuna xumbaynayaa, wuuna jirriqsadaa ilkihiisa, wuuna engegayaa. Waxaan ku idhi xertaada inay saarto, mana ay awoodi karin. Laakiin isagoo u jawaabaya wuxuu yidhi: Qarniga rumaysad la'aanta ah, ilaa goorma ayaan idinla jiri doonaa? Ilaa goorma ayaan idinka dulqaadan doonaa? Ii keena isaga. Oo waxay isaga u keeneen xaggiisa. Oo markuu arkay isaga, degdeg ahaan ruuxii baa gariiriyay, markaasuu dhulka ku dhacay, wuxuuna rogrogmayay isagoo xumbaynaya. Oo wuxuu weyddiiyey aabbihiisii: intee in le'eg waqti weeye tan oo ay ugu dhacday isaga? Laakiin wuxuu yidhi: tan iyo carruurnimadii. Mararka badan wuxuu isaga ku tuuray dab iyo biyo, si uu u baabbi'o isaga, laakiin haddii aad wax yeeli karto, na caawin adoo naxariis noo qaba. Ciise laakiin wuxuu ku yidhi, Haddii aad rumaysan kartid, wax walba waa suurtogal kii rumaysta. Oo markiiba aabbaha ilmaha ayaa qayliyey isagoo ilmo wata, wuxuuna yidhi, Waan rumaysanayaa, Sayidow; caawiyo rumaysadla'aantayda. Ciise markuu arkay in dad badan ay soo wada ordayaan, wuxuu canaantay ruuxa nijaasta ah isagoo ku leh, Ruuxa carrabka la iyo dhagoolaha la'ow, aniga adigaan ku amrayaa, ka bax isaga oo mar dambe ha gelin isaga.

Oo qayliyey oo aad u gariiriyey isaga, dabadeedna baxay, wuxuuna noqday sida meyd oo kale, si ay dad badan u yidhaahdaan inuu dhintay. Laakiin Ciise gacanta ayuu ku qabtay oo kor u qaaday, markaasuu kacay. Markuu guriga galay, xertiisii si gaar ah ayay weyddiiyeen: Maxaa sababta keentay oo aannu awoodi waynay inaan saaarno? Oo wuxuu ku yidhi iyaga, Noocaan qof kasta kama saari karo haddii aan ahayn tukasho iyo soon. Oo halkaas ka baxay waxay sii marayeen dhex Galili, oo ma doonin in qof ogaado; waayo wuu barayay xertiisii oo wuxuu ku odhan jiray iyaga in Wiilka Aadanaha loo gacangelinayo gacmaha dadka, oo way dili doonaan isaga, oo markii la dilay maalinta saddexaad ayuu sara kici doonaa. Iyaga laakiin ma ay garanaynin erayga, wayna ka baqayeen inay isaga weyddiiyaan. Wuxuu yimid Kafarna'um, oo markuu guriga galay ayuu weyddiiyay iyaga, Maxaad jidka isku dhex wadahadleen? Laakiin way aamuseen, waayo jidka dhexdiisa ayay isla dooddeen qofkee ka weyn yahay. Oo markuu fadhiistay ayuu u yeedhay laba-iyo-tobankii, oo wuxuu ku yidhi iyaga, Haddii qof doonayo inuu kowaad ahaado, wuxuu noqon doonaa kuwa ugu dambeeya oo dhan iyo adeegaha kuwa oo dhan. Oo qaatay ilmo yar oo dhigay dhexdooda, oo qabtay oo ku yidhi iyaga: qofkii mid ilmahan oo kale qaata magacayga aawadiis, aniga ayuu qaataa;

oo qofkii aniga qaata, aniga ma qaato, laakiin kii ii soo diray. Yaxye ayaa ugu jawaabay isaga oo leh, Macallinkow, waxaan aragnay qof magacaaga ku saaraya jinniyo, kaasoo aan nala socon, oo waxaan diidnay isaga, sababtoo ah inuusan nala socon. Ciise wuxuu yidhi, Ha joojinina isaga, waayo qof ma jiro oo samayn doona xoog magacayga ku oo awood u yeelan doona inuu si dhaqso ah xun iga sheego. Kii aan idinka gees ahayn wuxuu idiin la yahay. Waayo kii siiya idin koob biyo magacayga ku, sababtoo ah Masiix baad tihiin, runtii waxaan idinku leeyahay, ma lumin doono abaalka isaga. Iyo ku alla kii turunturooyo mid ka mid ah yaryarkan kuwa ii rumaysan, waxaa isaga ka fiican in dhagax shiid ah qoortiisa lagu sudho oo badda lagu tuuro. Oo haddii gacantaadu ay ku turunturiso, jar iyada; waa wanaagsan tahay adiga inaad nolosha gashid adigoo naafaysan, ama adigoo haysta labada gacan inaad tagtid Jahannamada, dabka aan la demin karin, halka dixirkoodu aan dhiman oo dabka aan la demin. Oo haddii cagahaagu ku turunturooyo, jar; waa wanaagsan tahay inaad noloshaada ku gashid adoo curyaan ah, ama inaad yeeshid labada cag oo lagu tuuro Jahannamada, dabka aan la demin karin, halka dixirkoodu ayan dhiman oo dabkuna aan la demin. Oo haddii ishaadu ku turunturooyo adiga, saar iyada; wanaagsan adigaa weeye inaad

mid il ah ku gasho boqortooyada Ilaah, ama adigoo laba indhood leh aad tagto jahannamada dabka, halka dixirkoodu aan dhiman oo dabka aan la demin. Qof walba dab baa lagu cusbayn doonaa, oo allabari walba cusbo ayaa lagu cusbayn doonaa. Wanaagsan yahay cusbada; laakiin haddii cusbada noqoto mid aan cusbo lahayn, maxaad ku dhadhanin doontaan? Yeeshaa dhexdiinna cusbo oo nabad kula jira midkiinna iyo kan kale.

10

Oo halkaas ayuu ka kacay oo yimid xadka Yahuudiya oo dhex maray dhanka shishe ee Webi Urdun, oo haddana dadkii badnaa ayaa u soo ururay, oo sidii uu caado u lahaa ayuu haddana wax u baray. Oo Fariisiyiintii markay soo dhowaadeen ayay weyddiinayeen isaga in ay ninka u bannaan tahay inuu naagta furo, iyagoo isaga imtixaanaya. Laakiin isagu intuu jawaabay ayuu ku yidhi iyaga, Maxay Muuse idinku amray? Laakiin iyagu waxay yidhaahdeen, Muuse wuxuu fasaxay in la qoro buug furitaan oo la furo. Oo Ciise intuu jawaabay ayuu ku yidhi iyaga, Qalbi-adkaanta idinka darteed ayuu idiinku qoray amarka tan; laakin bilowgii abuurista lab iyo dheddig ayuu ka dhigay iyaga Ilaah; sababta tan darteed ayuu nin ka tegi doonaa aabbihiis iyo

hooyadiis, oo wuxuu ku dhegi doonaa xagga naagtiisa, oo waxay noqon doonaan labada jidhka mid ah. Sidaa darteed mar dambe ma aha laba, laakiin waa hal jiidh; waxa Ilaah isugu xidhay darteed, qofku yaanu kala soocin. Oo markii dambe guriga xertii waxay ku weyddiiyeen isaga ku saabsan tan, oo wuxuu ku yidhi iyaga: kii furi doona naagtiisa oo uu guursado mid kale, wuxuu sinaystaayaa dusheeda; oo haddii naag furisay ninkeeda ay guursato mid kale, way sinaysataa. Oo waxay u keenayeen isaga carruur, si uu taabto iyaga. Laakiin xertii way canaanayeen kuwii keenayay. Markuu arkay laakiin Ciise wuu xanaaqay oo wuxuu ku yidhi iyaga, Daaya carruurta inay ii yimaadaan, oo ha celina iyaga, waayo kuwa noocaas oo kale waa boqortooyada Ilaah. Runtii waxaan idinku leeyahay, ku alla kii haddii aan aqbalin boqortooyada Ilaah sida ilmo, ma geli doono gudaheeda. Oo markuu iyaga qabsaday ayuu barakeeyey isagoo gacmaha dul saaray iyaga. Oo markuu jidka u baxayay, mid ayaa u soo orday oo jilba-joogsaday, wuxuuna weyddiiyay, Macallinka wanaagsan, maxaan samayn doonaa si aan nolosha weligeed ah u dhaxlo? Laakiin Ciise wuxuu ku yidhi: Maxaad ii sheegaysaa mid wanaagsan? Qof ma wanaagsana haddii aan ahayn mid ah Ilaaha. Amarrada waad ogtahay: ha sinayn, ha dilin, ha xadin, ha marag been ah furin, ha khiyaanayn, sharfi aabbahaaga iyo

hooyadaa. Laakiin isagu wuxuu ugu jawaabay, Macallinkow, waxyaalahan oo dhan waan dhawray tan iyo dhallinimadaydii. Ciise wuu eegay oo jeclaaday, markaasuu ku yidhi, Hal ayaad u baahan tahay. Haddii aad rabto inaad kaamil noqoto, tag, wax alla wixii aad leedahay iibso oo masaakiinta sii, oo waxaad heli doontaa khasnado samada ku taal. Oo kaalay oo i raac, adoo qaadanaya iskutallaabta. Laakiin wuxuu ku murugaysan erayga, wuuna ka tegey isagoo murugoobaya, waayo, wuxuu lahaa hanti badan. Oo Ciise markuu hareerihiisa eegay wuxuu xertiisii ku yidhi: sidee ay adag tahay kuwa lacagta haysta inay galaan boqortooyada Ilaah. Xertiina way la yaabeen erayadiisa. Ciise mar labaad jawaabay oo wuxuu ku yidhi iyaga: Carruurta, sidee bay adag tahay kuwa lacagta isku halleeyay inay galaan boqortooyada Ilaah; waa ka fudud tahay geel inuu dhex maro daloolka irbadda marka loo eego nin taajir ah inuu galo boqortooyada Ilaah. Laakiin aad bay ugu yaabeen, iyagoo is-leh, Haddaba yaa la badbaadi karaa? Ciise intuu iyaga eegay ayuu yidhi, Dadka dhexdooda taasu waa suurtogal darro, laakiin Ilaah dhexdiisa ma aha, waayo wax walba waa suurtogal Ilaah agtiisa. Butros wuxuu bilaabay inuu ku yidhaahdo isaga, Eeg, annagu waxaan ka tagnay wax walba oo aan ku raacnay adiga. Ciise oo jawaabaya ayuu yidhi, Runtii waxaan idinku leeyahay, ma jiro

qof ka tegey guri ama walaalaha ama walaasha ama aabe ama hooyo ama naag ama carruur ama beeraha daraaddeed aniga iyo daraaddeed injiilka, haddii aanu helin boqol jibbaar hadda wakhtigaan guriyada iyo walaalaha iyo walaasha iyo aabe iyo hooyo iyo carruur iyo beeraha silsilado la jiro, iyo cimrigii imaanaya nolosha weligeed. Dad badan oo hore ahaa ayaa noqon doona kuwa dambe, kuwa dambe na kuwa hore. Waxay ku jireen jidka iyagoo kor u socda Yeruusaalem, oo Ciise ayaa iyaga hor socday, wayna yaabeen, oo kuwa sii raacayay way baqayeen. Oo markuu mar labaad kaxeeyay laba-iyo-tobankii wuxuu bilaabay inuu iyaga u sheego waxyaalaha dhici doona isaga, in eeg waxaan u kacaynaa Yeruusaalem oo Wiilka Dadka waa la gacangelin doonaa wadaaddada sare iyo culimada, oo waxay xukumi doonaan isaga dhimasho oo waxay gacangelin doonaan isaga quruumaha, oo waxay ku majaajiloon doonaan isaga oo waxay karbaashi doonaan isaga oo waxay ku candhuufi doonaan isaga oo waxay dili doonaan isaga, oo maalinta saddexaad wuu sara kici doonaa. Waxay isaga u soo dhowaadaan Yacquub iyo Yooxanaa oo ah wiilashii Sebedi, iyagoo leh, Macallinkow, waxaan doonaynaa inaad noogu samayso wax alla wixii aan ku weyddiisanno. Laakiin wuxuu ku yidhi iyaga, Maxaad rabtaan inaan idiin sameeyo? Laakiin waxay ku yidhaahdeen, Na sii inuu

mid midigaaga ka fadhiisto iyo mid bidixdaada ka fadhiisto sharaftaada dhexdeeda. Laakiin Ciise wuxuu ku yidhi iyaga: Ma taqaaniin waxa aad weyddiisanaysaan. Miyaad awoodi kartaan inaad cabtaan koobka aan cabayo, iyo baabtiiska aan lagu baabtiisayo inaad la baabtiismaan? Laakiin waxay ku yidhaahdeen: waan awoodnaa. Ciise wuxuu ku yidhi iyaga: Koobka aan cabbo waad cabbi doontaan, oo baabtiiska aan la baabtiiso waad la baabtiisi doontaan, laakiin fadhiisashada midigta kayga iyo bidixda kayga ma aha mid aan siiyo, laakiin waa kuwa loo diyaariyay. Markii tobankii kalena taas maqleen, waxay bilaabeen inay ka xanaaqaan Yacquub iyo Yooxanaa. Ciise markuu u yeedhay iyaga wuxuu ku yidhi iyaga: waad ogaataan in kuwa u muuqda inay xukumaan quruumaha ay u talinayaan iyaga, iyo kuwa waaweyn oo iyaga ay amar ku haystaan iyaga. Laakiin ma noqon doonto sidaas dhexdiinna, laakiin ku alla kii doono inuu noqdo weyn dhexdiinna wuxuu noqon doonaa midiidin idinka, iyo ku alla kii doono idinka inuu noqdo kii ugu horreeyay wuxuu noqon doonaa addoon dadka oo dhan. Waayo wiilka ninka ma uu iman in loo adeego laakiin inuu adeego, iyo inuu bixiyo ruuxa isaga madax furasho beddelka dad badan. Oo waxay u imaadaan Yerixoo. Oo markuu isaga ka baxayay Yerixoo iyo xertiisii iyo dad badan oo ku filan, wiilkii Timaa'os

Bartimaayos oo indha la'aa wuxuu fadhiyey agta jidka isagoo baryaya. Markuu maqlay in Ciise kan reer Naasared yahay, wuxuu bilaabay inuu qayliyo oo yidhaahdo, Wiilka Daa'uud Ciisow, ii naxariiso. Dad badan ayaa canaantay isaga si uu u aamusnaado, laakiin isagu aad buu ugu sii qayliyey in ka badan, Wiilka Daa'uud, ii naxariiso! Ciise oo taagan ayaa yidhi, Yeedhaa isaga. Markaasay yeedheen ninkii indha la'aa iyagoo ku leh, Dhiirranow, kac, wuu ku yeedhayaa. Kan laakiin markuu dharkiisa tuuray oo kacay ayuu u yimid Ciise. Oo isagoo jawaabaya, Ciise wuxuu ku yidhi isaga, Maxaad rabtaa inaan kuu sameeyo? Laakiin indha-la'aanka wuxuu ku yidhi isaga: Rabbooni, si aan mar labaad u arko. Ciise wuxuu ku yidhi: tag, rumaysadkaaga ayaa ku badbaadiyey. Oo markiiba kor buu eegay, wuxuuna Ciise ku raacay jidka.

11

Oo markay soo dhowaadaan Yeruusaalem, Beytfaage iyo Beytaaniya xagga buurta saytuunka, wuxuu diray laba xertiisii oo wuxuu ku yidhi iyaga: taga tuulada idinka soo hor jeedda, oo markiiba aad gelaysaan gudaheeda waxaad heli doontaan qayl xidhan, kaas oo aan qof dadka ah ka fadhiisin; fura oo keena

isaga. Iyo haddii qof idiin yidhaahdo: maxaad samaysaan tan? Dhaha in Sayidku u baahan yahay, oo isla markiiba dib halkan u soo dirayo. Way tageen, laakiin waxay heleen qayl ku xidhan albaabka dibaddiisa jidka dhinaciisa, markaasay furaan. Waxaa qaar ka mid ah kuwii halkaas taagnaa ku yidhi iyaga, Maxaad u furayaan qaylka? Laakiin waxay ugu jawaabeen sida Ciise ku amray, kolkaasay iska daayeen. Oo waxay qaylka u keeneen Ciise, oo waxay dharkoodii ku saareen, oo isna wuu ku fadhiistay. Dad badan ayaa dharkoodii ku goglay jidka, kuwa kalena laamaha caleemaha leh ayay ka soo jarayeen geedaha oo ku goglay jidka. Kuwii hore socday iyo kuwii daba socdayna way qaylinayeen iyagoo leh, Hoosaana! Barakaysan yahay kan ku imanaya magaca Rabbiga. Waxaa barakaysan boqortooyadii imaanaysa magaca Rabbiga, tan aabahayaga Daa'uud, hoosaana meelaha ugu sarreeya. Ciise wuxuu galay Yeruusaalem iyo macbudka, oo markuu wax walba eegay, saacaddii fiidkii mar hore ahayd, wuxuu u baxay Beytaani isagoo la socda laba iyo tobankii. Oo maalinta xigta markay ka baxeen Betani ayuu gaajootay, oo wuxuu meel fog ka arkay geed berde oo caleemo leh, markaasuu u yimid inuu arko haddii uu wax ku heli doono, oo markuu u yimid waxba kuma helin caleemo mooyee, waayo ma ahayn wakhtigii berdaha. Oo isagoo jawaabaya ayuu ku yidhi iyada:

Mar dambe adiga weligaa qof midho cuni maayo. Oo xertiisii way maqleen. Oo waxay yimaadeen mar kale Yeruusaalem, oo markuu galay Ciise macbudka wuxuu bilaabay inuu saaro kuwa iibinaya iyo kuwa iibsanaya macbudka gudihiisa, oo miisaskii lacag beddelayaasha iyo kursiyada kuwa iibinaya qoolleyaha wuu afgembiyey, oo uma oggolaanin in qof weel dhex qaado macbudka, oo wuu barayay isagoo ku leh iyaga: Miyaan la qorin in gurigaygu guriga tukashada loo yeedhi doono dhammaan quruumaha? Laakiin idinka waxaad isaga ka dhigteen god tuugto. Waxayna maqleen culimada iyo Fariisiyiinta iyo wadaaddada sare, oo waxay doonayeen sidii ay u baabbi'in lahaayeen, waayo waxay ka baqayeen isaga, sababtoo ah dadkii badnaa oo dhammu waxay la yaabeen waxbarashadiisa. Oo markii fiidkii dhacay, wuxuu baxayay magaalada dibaddeeda. Oo subaxdii markay ag marayeen waxay arkeen geedkii berdaha oo ka engegay xididdadiisa. Oo Butros isagoo xasuusanaya ayuu ku yidhi, Macallin, eeg geedka berdaha aad habaartay wuu engegay. Oo Ciise oo jawaabaya ayaa ku yidhi iyaga, Rumaysad Ilaah yesha. Runtii waxaan idinku leeyahay in kii hadduu ku yidhaahdo buurtan, Kor loo qaado oo badda lagu tuuro, oo aan qalbigiisa ku shakiyin, laakiin rumaysan doono in waxa uu leeyahay dhacayo, wuxuu heli doonaa wax alla wixii uu

yidhaahdo. Sababta tan awgeed waxaan idinku leeyahay, wax walba oo aad tukasho markaad weydiisanaysaan, rumaysta inaad heshaan, oo wuu idiin noqon doonaa. Oo marwalba markaad taagantihiin idinkoo tukanaya, cafiya haddii wax aad qof ka haysataan, si Aabbihiinna kan samooyinka ku jira uu idiin cafiyo xadgudubyada idinka. Haddii laakiin idinka aydaan cafin, aabahiinna isna ma cafiyi doono xadgudubyadiinna. Oo waxay mar labaad u yimaadeen Yeruusaalem, oo markuu macbudka ku dhex socday waxaa u yimid wadaaddada sare iyo culimada iyo odayaasha oo waxay ku yidhaahdeen: Amar kee baad waxyaalahan ku samaysaa? Mise yaa ku siiyey awoodda tan si aad waxyaalahan u sameyso? Laakiin Ciise intuu jawaabayay ayuu ku yidhi iyaga, Aniguna hal su'aal ayaan idin weydiin doonaa, oo ii jawaaba, markaasaan idiin sheegi doonaa awood kee aan waxyaalahan ku sameeyo. Baabtiiskii Yooxanaa ma jannada buu ka yimid mise dadka buu ka yimid? Ii jawaaba. Oo waxay isku fikiraysay iyagoo leh, Haddii aynu nidhaahno, Samada, wuxuu odhan doonaa, Maxaa darteed sidaa daraaddeed aydaan u rumaysan isaga? Laakiin aan nidhaahno, dadka laga helay? Waxay ka baqayeen dadkii; dhammaan waayo waxay u haysteen Yooxanaa inuu nebi ahaa. Oo markay jawaabeen waxay Ciise ku yidhaahdaan ma aan ogayn. Oo Ciise jawaabay

wuxuu ku yidhi iyaga: aniga sidoo kale idiinma sheego awood kee ah waxyaalahan sameeyo.

12

Wuxuu bilaabay inuu masaallo ugu hadlo iyaga, nin baa beercanab beeray oo hareeraha deyrad dhigay oo macsarad khamri qoday oo munaarad dhisay, markaasuu beeraleyda u kiraystay oo safar tegey. Wuxuu u diray beeraleyaasha waqtigii addoon, si uu uga qaado beeraleyaasha midhaha beerta canabka. Oo intay qaadeen ayay garaaceen, markaasay direen isagoo madhan. Oo mar labaad wuxuu xaggooda u diray addoon kale, oo kaasna dhagxiyeen, madaxa ku dhaawaceen, oo sharafdarrada la direen. Oo haddana mid kale ayuu diray, oo kaasna way dileen, oo dad badan oo kale, qaar garaacaya, qaar kalena dilaya. Weli haddaba mid wiil haysta oo uu jeclaa ayuu u diray isaga ugu dambeyn xaggooda, isagoo leh, Waxay xushmeyn doonaan wiilkayga. Laakiin kuwaas beeraleyda, markay arkeen isaga imanaya, waxay isla yidhaahdeen, Kanu waa dhaxalaha. Kaalaya aynu dilno isaga, oo dhaxalku wuxuu noqon doonaa kan annaga. Oo intay qaadeen ayay dileen, markaasay isaga ku tuureen dibadda beerta canabka. Maxaa sidaas darteed samayn

doona sayidka beerta canabka? Wuu iman doonaa oo wuu baabbi'in doonaa beeralayda kuwan, oo wuu siin doonaa beercanabka kuwa kale. Xataa qoraalkan ma aad akhriyin, dhagaxii ay diideen dhisayaashu, kaasu wuxuu noqday madaxa geeska; Rabbiga ayuu ka yimid tanu, waxayna tahay yaab indhaheenna dhexdooda? Oo waxay doonayeen inay isaga qabtaan, oo waxay ka baqeen dadkii badnaa; waayo waxay ogaadeen inuu masaalka iyaga u sheegay. Oo isagay ka tageen wayna tageen. Oo waxay xaggiisa u diraan qaar ka mid ah Fariisiyiinta iyo Heerodiyaanada si ay erayo ugu qabtaan. Kuwa yimid ayaa ku yidhi: Macallinka, waan ognahay inaad run tahay oo aadan ka fikirin qof kale; sababtoo ah wejiyadooda dadka ma fiiriso, laakiin runta jidka Ilaah barataa. Sidaa darteed waxay nagu yidhaahdeen: ma la siin karaa canshuur Kaysar ama maya? Miyaan siinnaa mise miyaanan siinin? Laakiin isaga oo ogaa munaafaqnimadooda wuxuu ku yidhi iyaga, Maxaad ii tijaabinaysaan? I soo keena lacag diinaarius si aan u arko. Laakiin iyagu way keeneen. Oo wuxuu ku yidhi iyaga: Yaa iska leh sawirkan iyo qoraalkan? Laakiin waxay yidhaahdeeen: Tii Kaysar. Ciise ayaa u jawaabay oo ku yidhi iyaga, Siiya Kaysar waxa Kaysar leeyahay, oo siiya Ilaah waxa Ilaah leeyahay, wayna ka yaabeen. Oo waxaa u yimid Saduukiyiinta isaga, kuwaas oo

yidhaahda sarakicid aan jirin, oo waxay weyddiinayeen isaga iyagoo leh: Macallimow, Muuse wuu noogu qoray in haddii qof walaalkiis dhinto oo uu ka tago naag, oo carruur uusan ka tagin, in walaalkiis qaato naagtiisa oo uu u kiciyo farcan walaalkiis. Sidaa darteed toddoba walaal ayaa jiray. Oo kii hore wuxuu guursaday naag, oo markuu dhimanayay ma reebinin farcan. Oo kii labaad ayuu guursaday iyada, oo wuu dhintay, oo isna ma reebinin farcan. Oo kii saddexaad sidoo kale. Oo waxay qaadeen iyada toddobadii, oo ma ay reebin abuur. Ugu dambeyntii dhammaan, naagtiina way dhimatay. Markaa sarakicidda dhexdeeda, marka ay sara kacaan, kee naagtiisa ay noqon doontaa iyaga? Toddobadii waayo way lahaayeen iyada naag ahaan. Ciise ayaa ugu jawaabay oo ku yidhi iyaga, Miyaydnaan sababtaas aawadeed khaldanayn, idinkoo aan aqoon Qorniinka iyo xataa xoogga Ilaah? Markaasay ka soo sara kacaan kuwii dhintay, ma guursan oo ma la guuriyo, laakiin waxay yihiin sida ergayaasha ku jira samooyinka. Laakiin ku saabsan kuwii dhintay in la sara kiciyo, miyaydnaan aqriyin buugga Muuse, qodobka geedka yar, siduu Ilaah ugu yidhi isaga oo leh, Aniga waxaan ahay Ilaaha Ibraahim iyo Ilaaha Isxaaq iyo Ilaaha Yacquub? Ma aha Ilaaha kuwii dhintay, laakiin kuwa nool. Idinka sidaa darteed aad baad u qaldantihiin. Oo mid ka mid ah

culimada ayaa soo dhowaaday, markuu maqlay iyagoo doodaya, oo arkay inuu si fiican ugu jawaabay, wuxuu weyddiiyay isaga, Waa maxay amarka ugu horreeya ee dhammaantood? Ciise wuxuu ugu jawaabay isaga in tan ugu horreysa dhammaan amarku tahay: maqal, Israa'iil, Rabbiga Ilaahayaga Rabbigu waa mid; oo waxaad jeclaanaysaa Rabbiga Ilaahaa ka dhammaan qalbigaaga iyo ka dhammaan naftaada iyo ka dhammaan maskaxdaada iyo ka dhammaan xooggaaga. Tanu waa amarkii ugu horreeyay. Tan labaadna waa la mid ah, waa tan: waxaad jeclaanaysaa deriskaa sida naftaada. Amar kale oo kuwan ka weyn ma jiro. Oo wuxuu ku yidhi isaga karraanigii, Wanaagsan, macallinka, runta korkeeda waxaad tidhi in mid weeye oo aan jirin mid kale ka sokow isaga; oo in la jecelaado isaga ka dhan qalbiga oo dhan iyo ka dhan waxgarashada oo dhan iyo ka dhan nafta oo dhan iyo ka dhan xoogga oo dhan, iyo in la jecelaado deriska sida naftiisa waa ka badan yahay dhamaan qurbaannada la gubo iyo allabariyada. Ciise markuu arkay inuu si caqli leh u jawaabay, wuxuu ku yidhi, Ma fogid boqortooyada Ilaah, oo qofna mar dambe kuma dhicin inuu su'aalo weydiiyo. Ciise oo jawaabaya ayuu yidhi isagoo wax ku baraya macbudka, Sidee bay culimada u sheegaan in Masiixa uu yahay wiilka Daa'uud? Isaga qudhiisu Daa'uud ayaa ku yidhi Ruuxa Quduuska ah,

Waxaa Rabbigu ku yidhi Rabbigayga, fadhiiso midigtayda ilaa aan cadaawayaashaaga ka dhigo cagtooye cagahaaga. Isaga dhufadiisa Daa'uud wuxuu isaga ugu yeedhaa Sayidka; oo xagee ka wiilkiisa yahay? Dadkii badnaa wuxuu si faraxsan ugu dhageysanayay isaga. Oo wuxuu iyaga ku yidhi waxbariddiisa: ka jira culimada doonaya inay ku socdaan dhar iyo inay salaan ku helaan suuqyada iyo kuraasta ugu horreeya shirarku iyo meelaha sharafta cashooyinka. Kuwa cunaya guryaha carmalada oo been ugu tukanaaya si dheer, kuwan waxay heli doonaan xukun ka weyn. Ciise oo fadhiistay meel ka soo horjeedda khasnadda ayuu daawanayay sidii dadka badani lacagta naxaasta ah ugu tuurayeen khasnadda. Waxaa jirtay dad taajir ah oo badan oo wax badan dhigayay, markaasaa waxaa timid carmal miskiin ah, waxayna dhigtay laba lacagood oo yaryar, taasoo ah kodaraantis. Oo markuu u yeedhay xertiisii wuxuu ku yidhi iyaga: Runtii waxaan idinku leeyahay in carmaladdii saboolka ahayd tan wax badan ka riday dhammaan kuwii wax ku riday khasnadda; dhammaan waayo waxay ka riday wixii ugu badnaa iyaga, tan laakiin waxay ka riday baahitaanka iyada wax kasta intii ay lahayd, dhammaanta nolosha iyada.

13

Oo markuu ka baxayay macbudka, wuxuu ku yidhi mid ka xertadiisa, Macallinka, eeg nooca dhagaxyada iyo nooca dhismayaasha. Oo Ciise intuu jawaabay ayuu ku yidhi, Ma aragtaa dhismayaasha waaweyn kuwan? Ma jiri doono dhagax halkan dul saaran dhagax oo aan la dumin doonin. Oo markuu isagu fadhiyey buurta saytuunka ka soo horjeedda macbudka, waxay weyddiinayeen isaga si gaar ah Butros iyo Yacquub iyo Yooxanaa iyo Andaraawis; noo sheeg goorma waxyaalahan noqon doonaan, iyo waa maxay calaamadda marka dhamaan waxyaalahan dhammaanayaan? Ciise ayaa jawaabay oo bilaabay inuu ku yidhaahdo iyaga, Iska jira in qof idin khaldamiyo. Qaar badan ayaa iman doona iyagoo magacayga sita, oo leh Aniga ayaa isaga ah, oo ay dad badan khiyaano gelin doonaan. Markaad maqashaan dagaallo iyo warar ku saabsan dagaallo, ha argagaxina, waayo waa in ay dhacaan, laakiin weli ma aha dhammaadka. Waayo quruun baa kici doonta quruun kale, boqortooyana boqortooy kale, waxaana jiri doona dhulgariiro meelo kala duwan, abaaro iyo rabshadooyin. Kuwani waa bilowga fooraraha dhalmooyinka. Laakiin idinka eega naftiinna. Waayo waxay idin gacanta gelin doonaan golaha, oo shirarooda dhexdooda waxaa laydinku garaaci doonaa, oo hogaamiyayaasha iyo boqorrada hortooda waxaad istaagi

doontaan aniga aawadiis markhaati iyaga u noqon doonta. Dhammaan quruumaha dhexdooda waa in marka hore lagu naadiyo warkan wanaagsan. Marka ay idin hogaaminayaan iyagoo idin gacangelinaya, ha ka welwelin hore waxa aad ku hadli doontaan, hana ku celcelin, laakiin waxa laydin siinayo saacaddaas ku hadla, waayo ma aha idinka kuwa hadlaya, laakiin waa Ruuxa Quduuska ah. Walaal baa walaal dhimasho u gacangelin doona, aabbena ilmihiisa, carruurtuna waxay ku kici doonaan waalidkood oo dili doonaan. Waxaad noqon doontaan kuwo la neceb dadka oo dhan sababtoo ah magacayga, laakiin kan adkeysta ilaa dhammaadka, kaas waa la badbaadin doonaa. Markii aad aragto karaahiyadda baabba'a ee laga hadlay Daanyeel Nebiga taagan halka aan looma baahna, kii akhrinaya ha fahmee, markaas kuwa Yahuudiya joogaa ha u carareen buuraha, kii saqafka joogana yaanu u degin guriga ama ha gelin inuu wax ka qaado gurigiisa, kii beerta joogana yaanu dib ugu noqon inuu qaado dharkiisa. Hoogay u dhow kuwa uur leh iyo kuwa nuujinaya maalmahaas. Tumasho laakiin si aan baxsashadaadu u noqon jiilaalka. Waayo, maalmahaas waxay noqon doonaan dhibaato aan mid la mid ahu jirin tan oo kale bilowgii abuuritaanka Ilaah abuuray ilaa hadda, mana jiri doonto. Iyo haddii Rabbigu aan gaabinin maalmahaas, jidhka oo

dhan lama badbaadi lahaa, laakiin kuwa la doortay oo uu doortay aawadood ayuu maalmahaas gaabiyey. Iyo markaas haddii qof idiin yidhaahdo, Eeg, halkan waa Masiixa, ama Eeg, halkaas, ha rumaysanina. Waayo waxaa kici doona masiixyo been ah iyo nebiyo been ah, oo waxay bixin doonaan calaamooyin iyo yaabab si ay u qaldaan, haddii suurtogal tahay, xataa kuwa la doortay. Idinka laakiin iska jira, bal eega, wax walba hore baan idiin sheegay. Laakiin maalmaha taas gudahood, dhibaatada taas ka dib, qorraxda waa la madoobayn doonaa, oo dayaxu siin maayo iftiinka iyada, oo xiddigahu waa ay samada ka soo dhici doonaan, oo xoogagga samooyinka ku jira waa la gariirin doonaa. Oo markaas waxay arki doonaan Wiilka Aadanaha oo ku imanaya daruuraha xoog badan iyo ammaan. Markaas wuxuu diri doonaa ergadiisa, wuxuuna soo ururin doonaa kuwa uu doortay afarta dabaylood, laga bilaabo dhammaadka dhulka ilaa dhammaadka samada. Haddaba ka geedka teenka barta masaalka. Marka laamaheedu horeyba noqdo jilicsan oo uu soo saaro caleemaha, waad garanaysaan in xagaagu dhow yahay; sidaas oo kale idinkuna, marka aad aragto waxyaalahan dhacaya, ogaada in uu dhow yahay albaabada. Runtii waxaan idinkula sheegayaa in qarnigan aan dhaafi doonin ilaa ay dhammaan waxyaalahan dhacaan. Cirka iyo

dhulka way dhammaan doonaan, laakiin erayadayda ma dhammaan doonaan. Laakiin maalintaas ama saacaddaas ciduna ma yaqaano, xataa ergayaasha jannada ku jira iyo wiilka toona ma yaqaanaan, aabaha mooyee. Eega, feejignow oo duceeya, waayo ma garanaysaan goorta wakhtigu yahay. Sida nin safar tegay oo gurigiisa ka tegay, oo addoommadiisa awood siiyay, oo mid kasta shaqadiisa siiyay, oo iridjooga amray inuu soo dhawro. Ilaaliya sidaas darteed, ma taqaaniin waayo goorma sayidka guriga yimaado, dambe ama habeenbadhkii ama digaaga qaylada ama subaxda, si aan markuu yimaado si lama filaan ah helo idinka seexanaya. Waxa aan idinku leeyahay, dhammaan waan ku leeyahay: feejignow.

14

Waxay ahayd Iidda Kormaridda iyo rootiyada aan khamiirka lahayn laba maalmood kadib. Oo waxay raadsanayeen wadaaddadii sare iyo culimadii sidee ay isaga khiyaano ku qabsadaan oo ay dilaan. Waxay lahaayeen laakiin, Ma aha in ciidda, waaba intaasoo buuq ka dhex dhici doona dadka. Oo intuu isagu Bethany joogay oo uu guriga Simon baraslaha ku jiray, isagoo jiifsan ayaa waxaa timid naag haysa weelka

cadarkan oo ay ku jirto cadar naardiga ah oo saafi ah oo qaali ah, oo ay jebisay weelkii cadarkan oo ay madaxiisa ugu shubatay. Waxay jiri jireen laakiin dad qaar oo ka xanaaqayay iyagoo is-leh, maxay u dhacday baabba'aan cadarkan? Waayo cadarkan waxaa la iibin karay in ka badan saddex boqol oo diinaar, oo masaakiinta la siin karay, markaasay iyada canaanteen. Laakiin Ciise wuxuu yidhi: ka daaya iyada; maxaad dhibaato ugu keenaysaan iyada? Shaqo wanaagsan ayuu igu sameeyay. Weligiin waad haysataan masaakiinta idinkala, oo markaad doonaysaan waad awoodaan inaad wanaag u samaysaan, laakiin aniga weligiin ima haysataan. Waxay samaysay wixii ay lahayd, wayna hortagtay inay subagto jidhkayga aasidda. Runtii waxaan idinku leeyahay, meel kasta oo la naadiyey waxa wanaagsan tan gudaha dunida oo dhan, iyo waxa tan samaysay ayaa laga hadli doonaa si loo xusuusto iyada. Yuhuudh Iskaariyood, oo ka mid ahaa laba-iyo-tobankii, wuxuu u tegey wadaaddadii sare si uu iyaga ugu gacangeliyo isaga. Kuwa laakiin markay maqleen way farxeen, oo waxay u ballan qaadeen inay lacag qadhaadh ah siiyaan, oo wuxuu doondoonayay sidee si waqti ku habboon uu ugu gacanta gelin lahaa. Oo maalinta kowaad ee rootiga aan khamiirka lahayn, markii Iidda Kormaridda la allabaryi jiray, waxay xertii ugu yidhaahdeen, Xaggee aad doonaysaa inaynu

tagno oo aynu kuugu diyaarino si aad u cunto Iidda Kormaridda? Oo wuxuu diray laba xertii uu lahaa oo wuxuu ku yidhi iyaga: taga magaalada, oo waxaa idin kulmi doona nin weelka biyaha qaadaya: raaca isaga, oo meelkasta haddii uu galo, u sheega sayidka guriga in macalinka yidhaahdo: meeye qolka martida ah ee aan Iidda Kormaridda xertayda la cuni doono? Isaga qudhiisu wuxuu idin tusi doonaa qol sare oo weyn oo la goglay oo diyaar ah, halkaas noogu diyaariya. Xertii isaga way baxeen oo magaaladii bay yimaadeen, waxayna heleen siduu ugu sheegay iyaga, markaasay diyaariyeen Iidda Kormaridda. Oo fiidkii dhacay ayuu yimid laba-iyo-tobankii, oo markay fadhiisanayeen oo ay cunayeen ayuu Ciise yidhi, runtii waxaan idinku leeyahay in mid idinka mid ah i gacangelin doono, kan ila cunaya. Kuwii laakiin waxay bilaabeen inay murugoodaan oo ay isaga u sheegaan mid mid ahaan, Miyaanan aniga ahayn? Oo mid kale: miyaanan ahay aniga? Laakiin isagii oo jawaabaya ayaa ku yidhi iyaga, Mid ka mid ah kuwa laba iyo tobanka, kii la aniga weelka wax ku geliya. Wiilka aadanaha runta ahu wuxuu socda sida loogu qoray, laakiin hoogay ninka uu wiilka aadanaha lagu khiyaaneeyo. Waxay ka fiicnaan lahayd isaga haddii aan la dhalin ninka kaas. Oo intay cunayeen, Ciise wuxuu qaatay rootiga, barakeeyey, jebiyey, oo siiyey iyaga, wuxuuna yidhi,

Qaata oo cuna, tani waa jidhkayga. Wuxuu qaatay koobka, mahad celiyey, wuxuuna siiyay iyaga, oo kulligood ayaa ka cabbay. Oo wuxuu ku yidhi iyaga, Kani waa dhiigayga ee axdiga cusub ee dadka badan loo daadiyayo. Runtii waxaan idinku leeyahay in aan mar dambe cabbi doonin midhaha canabka ilaa maalinta taas markaan cabbo mid cusub Boqortooyada Ilaah. Oo markay heeso qaadeen ayay u baxeen xagga Buurta Saytuunka. Ciise wuxuu iyaga ku yidhi in dhammaantiin laydinku turunturoon doono aniga habeenkan, maxaa yeelay waa la qoray, waxaan dhufan doonaa adhijirka oo idaha way kala firdhi doonaan, laakiin ka dib markaan la sara kiciyo waxaan idinka hor mari doonaa Galili. Laakiin Butros wuxuu ku yidhi isaga, Xataa haddii dhammaan ay noqon doonaan kuwa turunta ka siibta, aniga ma noqon doono. Ciise wuxuu ku yidhi, Runtii waxaan kugu leeyahay in adiga maanta habeenkan ka hor inta diiqdu laba jeer qayliso, saddex jeer aad i diidi doonto. Laakiin Butros aad buu u sii yidhi in badan: haddii ay ii qasab tahay inaan kula dhinto, ma aan ku diidi doono. Sidoo kale dhammaan way yiraahdeen. Waxay yimaadeen meel magaceeda la yidhaahdo Gethsemane, wuxuuna ku yidhi xertiisii, halkan fadhiista ilaa aan salaado. Oo wuxuu la watay Butros iyo Yacquub iyo Yooxanaa naftiisa, oo wuxuu bilaabay inuu aad u

murugaysto oo uu murugaysto oo uu ku yidhaahdo iyaga: Naftaydu waa murugo badan tahay ilaa dhimasho; halkan joogaa oo soo jeeda. Oo intuu in yar u socday ayuu wejigiisa dhulka ugu dhacay, wuuna tukanayay in saacaddu uga gudubto isaga, haddii ay suurtowdo, wuxuuna odhanayay: Aabbo Aabbaha, wax walba way kuu suurtowdaa; koobkan iga qaad; laakiin ma aha waxaan doonayo aniga, laakiin waxaad doonayso adiga. Oo wuu yimaadaa oo wuxuu helay iyaga oo hurdaya, oo wuxuu ku yidhi Butros: Simoon, ma hurdaysaa? Ma awodin inaad saac hal soo jeedaan? Feejignaada oo tukada, si aydaan u galin jirrabid, ruuxa runtii rabitaan yahay, laakiin jidhku waa daciif. Oo haddana markuu tegey ayuu ku tukadey erayga oo kale oo uu yidhi. Oo markuu soo noqday wuxuu helay iyaga mar kale oo ay seexanayaan, waayo indhahoodu way la culeysiinayeen, mana ay ogayn waxay ugu jawaabaan isaga. Oo wuxuu yimid mar saddexaad oo wuxuu ku yidhi iyaga: Ma hurdaan hadda oo ma nasataan? Wuu fog yahay. Saacaddii way timid. Bal eeg, wiilka aadanaha waxaa loo gacanta gelinayaa gacmaha dembilayaasha. Sara joogsada, aan tagno. Bal eeg, kii i gacanta u gelinaya wuu soo dhowaaday. Oo degdeg ah, intuu weli hadlayay, waxaa yimid Yuhuudh Iskariyood, oo ahaa mid ka mid ah laba-iyo-tobanka, oo waxaa la socday dad fara badan oo wata seefo iyo ulo, kuwaas oo

ay soo direen wadaaddada sare iyo culimada iyo waayeelada. Laakiin kii isaga gacangelinayay wuxuu iyaga siiyey calaamad, isagoo leh, Kan aan dhunkado, isagaa weeye; qabta oo si ammaan ah u kaxeeya. Markuu yimid ayuu isla markiiba u soo dhowaaday oo ku yidhi, Nabad gelyo, Macallin, kolkaasuu dhunkaday. Kuwa laakiin waxay gacmahooda saareen kor, wayna qabateen. Mid ka mid ah kuwii taagnaa ayaa seeftiisii soo jiitay, wuxuuna ku dhuftay addoonkii wadaadka sare, dhegtiisiina wuu ka gooyay. Oo Ciise intuu jawaabay ayuu ku yidhi iyaga: Sida tuug baad ugu soo baxdeen seefaha iyo ulaha si aad iigu qabataan. Maalin kasta waxaan idinla jiray macbudka anoo wax barayay, oo ma aydaan i qaban. Laakiin si ay u buuxsamaan qorniimadii. Oo isagii ka tageen, dhammaan way carareen. Oo nin dhallinyaro ah ayaa raacay isaga, isagoo huwan maro cad oo jidhka qaawanaanta ah kor saaran, markaasaa dhallinyarradii qabtay isaga. Laakiin isagoo daayay maro-marada cad ayuu qaawan uga cararay iyaga. Oo waxay Ciise u kaxeeyeen wadaadka sare, waxayna isaga u yimaadeen dhammaan wadaaddada sare iyo odayaasha iyo culimada. Butros wuxuu isaga ka meel fog raacay ilaa uu galay gudaha barxadda wadaadka sare, wuxuuna la fadhiyay caawimayaasha oo ku kulaylayay dabka. Wadaaddadii sare iyo golihii oo dhan

waxay raadsanayeen markhaati Ciise ku saabsan si ay u dilaan isaga, mana ay helin; waayo dad badan ayaa been ugu marag furay isaga, oo markhatiyadii ma ahayn isku mid. Oo qaar kacay waxay marag been ah ka fureen isaga iyagoo leh, Annaga waxaan maqalnay isaga oo leh, Aniga waan burburin doonaa macbudkan tan gacanta lagu sameeyay, oo saddex maalmood dhexdooda mid kale oo aan gacanta lagu samayn aan dhisi doonaa. Sidaas markhaatiyadoodu ma ahayn kuwo isku mid ah. Oo wadaadkii sare ayuu istaagay oo dhexda galay oo Ciise weyddiiyay isagoo leh, miyaadan wax ka jawaabeyneyn? Maxay kuwan kugu marag furaan? Laakiin isagu wuu aamusay oo waxba kama jawaabin. Mar labaad wadaadkii sare ayuu weyddiiyay isaga oo ku yidhi isaga: Adigu ma tahay Masiixa wiilka kan la barakeeyey? Laakiin Ciise wuxuu yidhi, Aniga waan ahay, oo waxaad arki doontaan Wiilka Aadanaha oo midigta xoogga ku fadhiya oo daruuraha samada ku imanaya. Wadaadkii sare ayaa dharkiisii jeexjeexay oo yidhi, maxaynu weli markhaatiyaal u baahanahay? Waxaad maqasheen dhammaan caydii; maxaa idiin muuqda? Laakiin dhammaan waxay ku xukumeen isaga inuu yahay eedaysan dhimasho. Oo waxay bilaabeen qaar inay tufaan isaga oo daboolaan wejigiisa oo garaacaan isaga oo ku yidhaahdaan isaga: Sii sheeg noo yaa

ah kii ku garaacay adiga. Oo shaqaalayaashii garaacmo ayay ku dhufteen isaga. Oo Butros markuu ku jiray hoosta barxadda, waxaa timid mid ka mid ah gabdhihii addoommada ahayd wadaadka sare, oo markay aragtay Butros isagoo diirinaayo oo si fiiro leh u eegay, waxay ku tidhi: Adiguna waxaad la jirtay Ciise kii reer Naasared. Laakiin isagu wuu diidey isagoo leh, Ma aqaan mana garanayo waxa aad sheegeyso. Oo wuxuu u baxay dibadda una tegay barxadda, oo diiqii baa qayliyay. Gabadha yar markay mar labaad aragay isaga, waxay bilaabatay inay kuwa taagan u sheegto in kanu ka mid yahay iyaga. Laakiin mar labaad ayuu diiday. Oo wax yar ka dib mar kale kuwii taagnaa waxay Butros ku yidhaahdeen: Runtii waxaad ka mid tahay iyaga, waayo waxaad tahay reer Galili oo hadalkaaguna wuu la mid yahay. Laakiin wuxuu bilaabay inuu habaaro oo dhaarto inaan aqaan ninka tan aad sheegtaan. Oo mar labaad ayaa diiqii qayliyay. Butros wuxuu xasuustay erayga Ciise uu ku yidhi in ka hor inta aan diiqdu laba jeer qaylin, aad saddex jeer i diidi doonto, markaasuu bilaabay inuu ooyo.

15

Oo markiiba aroorta talada samaysay wadaaddada sare iyo

odayaasha iyo culimada iyo golaha oo dhan, waxay xidheen Ciise oo qaadeen oo u dhiibeen Bilaatos. Oo Bilaatos wuxuu weyddiiyey isaga, Adigu ma tahay boqorka Yuhuudda? Laakiin markuu jawaabay ayuu ku yidhi: Adigu waad sheegtaa. Wadaaddada sare ayaa wax badan ku eedeeyay, laakiin isagu waxba kama uu jawaabin. Laakiin Bilaatos mar labaad ayuu weyddiiyay isaga oo leh, miyaadan waxba jawaabi? Eeg inta badan oo kugu marag furaya. Laakiin Ciise mar dambe waxba ka jawabin, sidaa darteed Bilaatos wuu la yaabay. Sida loo habboon ciid kasta wuxuu u sii daayay iyaga hal maxbuus, kii ay weyddiisanayeen. Wuxuu jiray ninkii la odhan jiray Barabbas oo la xidhay caasiyiintii kale, kuwaas oo dhexda kacdoonkii dilka sameeyey. Oo dadkii badnaa markuu qayliyey ayuu bilaabay inuu weyddiisto sida uu mar walba u samayn jiray iyaga. Laakiin Bilaatos wuxuu ugu jawaabay iyaga isagoo leh, ma rabtaan inaan idiin sii daayo boqorka Yuhuudda? Wuu ogaa in masiirnimo ay ugu dhiibeen isaga wadaaddada sare. Laakiin wadaaddada saareeya waxay kiciyeen dadka badan si uu Barabaas ugu sii daayo iyaga. Laakiin Bilaatos mar kale ayuu ugu jawaabay iyaga, Maxaad haddaba doonaysaan inaan ku sameeyo kan aad tidhaahdaan boqorka Yuhuudda? Laakiin iyagu mar kale ayay qayliyeen, Iskutallaabta ku qodh! Laakiin Bilaatos wuxuu iyaga

ku yidhi, Maxaa uu sameeyey oo xun ah? Laakiin iyagu aad bay ugu sii dheeraad ah u qayliyeen: Iskutallaabta ku qodso isaga. Pilate, isagoo doonaya inuu dadka badanka ah wax ku filan u sameeyo, wuxuu u sii daayay Barabbas, wuxuuna u dhiibay Ciise, isagoo karbaashay, si loo qodbo. Askartii wayna geeyeen isaga gudaha barxadda, taas oo ah praetorium, oo waxay isu yeedheen dhammaan kooxdii, oo waxay u xidheen isaga dhar guduudan, oo waxay u saareen isaga markay sameeyeen taaj qodxan leh, oo waxay bilaabeen inay salaamaan isaga. Nabad gelyo boqorka Yuhuudda; oo waxay madaxiisa ku garaacayeen cawsduur oo waxay isaga ku tufayeen, oo jilbaha dhigayeen waxay isaga u sujuudayeen. Oo markay ku majaajiloodeen, ayay guduudkii ka bixiyeen oo dharkiisii gaarka ahaa u geliyeen, markaasay dibadda u bixiyeen si ay u qarmaan. Oo waxay qasbeen nin ag marayay oo la odhan jiray Simoon Kuraynaawi, oo beerta ka imaanayay, oo ahaa aabbaha Aleksandar iyo Ruufus, si uu u qaado iskutallaabtiisa. Oo waxay isaga u keeneen meel la yidhaahdo Golgotha, taas oo macneheedu yahay meelaha dhakada. Waxay siinayeen inuu cabbo khamri malmal lagu qasey, laakiin isagu ma qaadan. Oo markay iskutallaabteen isaga, way qaybiyaan dharkiisa, iyagoo saami ku ridaya si qof kasta u qaato waxa uu heli doono. Waxay ahayd saacaddii saddexaad,

wayna iskutallaabteen. Waxaa jiray qoraalka sababtiisa oo qoran, Boqorka Yuhuudda. Oo waxay la iskutallaabiyeen laba tuug, mid midigtiisa iyo mid bidixdiisa. Oo waxaa la buuxiyey qorniinkii odhanayay: oo wuxuu la tirsanaa kuwa sharci-darrada ah. Oo kuwa ag marayay waxay caytamayeen isaga iyagoo dhaqaajinaya madaxooda oo leh: Hooray, kii burburinayay macbudka oo saddex maalmood ku dhisaya, badbaadi naftaada oo ka soo deg iskutallaabta. Si la mid ah ayay wadaaddada sare, iyagoo ku majaajilaya oo isla hadlaya qorayaasha, yidhaahdeen, Dadka kale wuu badbaadiyey, laakiin naftiisa ma badbaadin karo. Masiixu boqorka Israa'iil ha ka soo dego hadda iskutallaabta, si aan u aragno oo aan isaga u rumaysanno. Oo kuwii isaga la iskutallaabta lagu qodbay waxay canaanayeen isaga. Markii dhacday saacaddii lixaad, mugdi noqday dhulka oo dhan ilaa saacaddii sagaalaad; oo saacaddii sagaalaad Ciise cod weyn ku qayliyey isagoo leh: Elooy Elooy, lema sabaktaani? Waxaa ah la turjumayo, Ilaahayga Ilaahayga, maxaad iigu tagtay? Iyo qaar ka mid ah kuwa taagnaa, markay maqleen, waxay yidhaahdeen, Eeg, Eliiyaah wuu u yeedhayaa. Mid baa orday oo isbuunjo khal ka buuxiyey, cawsduurna ku dhejiyey, markaasuu cabsiiyey isagoo leh, Daaya aan aragno haddii Ilyaas u imaanayo inuu soo dejiyo. Laakiin Ciise markuu

cod weyn ku qayliyay ayuu naftii bixiyey. Daahkii macbudka waa lagu kala jeexay laba qaybood oo laga bilaabo kor ilaa hoos. Markuu arkay laakiin boqol-u-taliyihii taagnaa ka soo horjeeday isaga in sidaas u qayliyay uu neefsaday dambe, wuxuu yidhi, Runtii ninkan wiil Ilaah buu ahaa. Waxay jireen sidoo kale dumar meel fog ka daawanayay, kuwaas oo ka mid ahayd Maryan Magdalene iyo Maryan hooyadii Yacquub yar iyo Yoose, iyo Salome, kuwaas oo markuu Galili joogay raacayeen isaga oo u adeegayeen isaga, iyo kuwo kale badan oo isaga la soo raacay Yeruusaalem. Oo mar haddii fiidkii dhacay, maadaama ay ahayd diyaarinta, taas oo ah maalinta ka horreysa sabtida, Yuusuf kii ka yimid Arimathea, oo ahaa lataliye sharaf leh, kaasoo isna sugayay boqortooyadii Ilaah, intuu dhiirranaystay ayuu u galay Bilaatos oo weyddiistay meydkii Ciise. Biilaatos wuu la yaabay haddii uu horeba u dhintay, oo markuu u yeedhay sirkaalka askarta ayuu weyddiiyey isaga haddii uu waa hore u dhintay; oo markuu ka ogaaday sirkaalka askarta wuxuu meydka Yuusuf u siiyey siday hadiyad. Wuxuu iibsaday maro linen ah, markaasuu hoos u soo dejiyay, oo ku duudduubay maro linen ah, oo dhigay gudaha xabaal, kaasoo ahaa mid dhagax laga jaray, markaasuu giringiriyay dhagax uu saaray albaabka xabaalka. Maryan Magdalene iyo Maryan Yoose waxay arkayeen meeshii la dhigay.

16

Markii sabtida dhamaatay, Maryan Magdalene iyo Maryan tan Yacquub iyo Salome waxay iibsadeen uunsiyado si ay u yimaadaan oo ay isaga u subkaan. Oo aad subax hore maalintii kowaad ee sabtiyada ayay yimaadeen xabaalka, markii qorraxdu soo baxday. Oo waxay isku yidhaahdeen, Yaa inoo giringirin doona dhagaxa albaabka qabriga? Markay kor u eegeen waxay arkeen in dhagaxii la rogay, waayo wuxuu ahaa mid aad u weyn. Oo markay galeen xabaashii waxay arkeen nin dhallinyaro ah oo fadhiya dhanka midig, oo xidhan dhar cad, wayna la yaabeen aad u badan. Wuxuu ku yidhi iyaga, Ha baqina, Ciise Naasareha ee la iskutallaabiyey ayaad doondoonaysaan. Waa la sara kiciyey, halkan ma joogo. Eega meesha ay isaga dhigeen. Laakiin taga oo u sheega xertiisa iyo Butros inuu idinka hor marayo xagga Galili, oo halkaas ayaad isaga arki doontaan, siduu idiin yidhi. Oo markay baxeen ayay ka carareen qabriga, waxaana qabsaday iyaga gariir iyo argagax, oo qofna waxba uma ay sheegin, waayo way baqayeen. Markuu soo kacay, subaxdii maalinta kowaad ee sabtida, wuxuu marka hore u muuqday Maryan tii Magdalene, tii uu ka saaray toddoba jinni. Taas way tagtay oo waxay u sheegtay kuwii la jiray isaga, iyagoo barooranaaya oo ooyanaaya. Kuwaas

markay maqleen inuu nool yahay iyo in iyada ay aragtay, ma ay rumaysan. Waxyaalahaas ka dib, laba ka mid ah iyaga oo socda ayuu ugu muuqday muuqaal kale, iyagoo u socda beer. Kuwaasna markay tageen ayay u warrameen kuwii kale, laakiin kuwaasna ma ay rumaysan. Dambe markay jiifayeen kow-iyo-tobankii ayuu isu muujiyay, wuxuuna canaantay rumaysadla'aantoodii iyo qalbi-adkaantoodii, maxaa yeelay kuwa arkay isagoo la sara kiciyay ma ay rumaysan. Wuxuu ku yidhi iyaga, Taga dunida oo dhan oo ku naadiya khabar wanaagsan abuuritaanka oo dhan. Kii rumaysta oo la baabtiiso wuu badbaadi doonaa, laakiin kii rumaysan waayo waa la xukumi doonaa. Calaamado laakiin kuwa rumaysaday waxyaalahan way raaci doonaan; magacayga jinniyo way saari doonaan; afafka cusub way ku hadli doonaan; abeeso way qaadi doonaan; xitaa haddii wax dhimasho ah ay cabbaan, iyaga ma waxyeelin doono; kuwa buka gacmaha way saari doonaan, oo si fiican way yeelan doonaan. Kan runtii sidaa darteed Rabbigu kadib markii uu kula hadlay iyaga wuxuu kor loogu qaaday samada, wuxuuna fadhiistay midigta Ilaaha. Kuwaas laakiin markay baxeen waxay ku wacdiyeen meel kasta, Rabbiga la shaqeynayay oo erayga ku xaqiijinayay calaamadaha raacay. Runtii, aamiin.

Injiilka Yooxanaa

1

Bilowga waxaa jiray Erayga, Erayguna wuxuu la jiray Ilaaha, Erayguna wuxuu ahaa Ilaah. Kan wuxuu ku jiray bilowgii xagga Ilaaha. Wax walba waxaa lagu abuuray isaga, oo wax isaga la'aantii lagu abuuray ma jiro wax kasta oo abuurmay. Gudihiisa nolosha ku jirtay, oo noloshuna waxay ahayd iftiinka aadanaha. Iftiinku wuxuu ka dhex ifayaa gudcurka, gudcurkuna ma uu qabsan karin. Waxaa jiray nin la soo diray Ilaah dhankiisa, magiciisu wuxuu ahaa Yooxanaa; kaasu wuxuu u yimid markhaati, si uu uga markhaati furo iftiinka, si dadka oo dhan ay u rumaysto isaga dhexdiisa. Isagu ma ahayn iftiinka, laakiin wuxuu u yimid inuu ka marag furo iftiinka. Wuxuu ahaa iftiinka runta ah ee iftiimiya dhammaan dadka imanaya adduunka.

Dunida ayuu ku jiray, dunidana isaga ayaa lagu abuuray, laakiin dunidu ma ay aqoon. Gudihiisa ayuu yimid, oo kuwiisii isaga ma aqbalin. Laakiin in badan sida ay qaadeen isaga, wuxuu siiyey iyaga amar inay carruur Ilaah noqdaan, kuwa rumaysan magaciisa, kuwa aan ka dhiig dhalin, mana ka doonista jidhka, mana ka doonista nin, laakiin ka Ilaah ay dhaleen. Oo Eraygu jidhka wuu noqday oo wuxuu dhex degay innaga, oo waxaannu aragnay ammaantiisa, ammaanta sida kan keliya ee dhalay oo ka yimid Aabbaha, oo buuxda nimco iyo run. Yooxanaa wuxuu markhaati ka furay isaga, wuuna qayliyay isagoo leh, Kanu wuxuu ahaa kii aan idhi, Kan iga dambeeya oo imanaya ayaa iga hor maray, maxaa yeelay, isagu waa iga horreeyey. Oo ka buuxnaantiisa annaga dhammaantayo waan helnay, oo nimco beddelka nimco; sababtoo ah sharciga Muuse ayaa lagu siiyay, nimcada iyo runta Ciise Masiix ayay ku timid. Ilaah cidna weligeed ma arkin, wiilka keliya ee ku jira laabta Aabbaha ayaa isaga sharraxay. Tanna waa markhaatida Yooxanaa, markii Yuhuuddu ka soo direen Yeruusaalem wadaaddo iyo Laawiyiin inay weyddiiyaan isaga, Adigu yaa tahay? Wuxuu qiray, mana diidey, wuxuuna qiray inuusan ahayn Masiixa. Oo waxay weyddiiyeen isaga: maxaa haddaba? Ma adiga Eliyas tahay? Oo wuxuu yidhi: ma ahi. Nebiga ma adigu tahay? Oo wuu jawaabay,

maya. Sidaas darteed waxay ku yidhaahdeen: Yaa tahay? Si aan jawaab siinno kuwii noo soo diray; maxaad naftaada ka dhihi kartaa? Wuxuu yidhi, Aniga waxaan ahay codka mid cidlada ku qaylinaya, Jidka Rabbiga toosiya, sida Nebi Isayos yidhi. Oo kuwa la diray waxay ka yimaadeen Farisiinta, oo waxay weyddiiyeen isaga oo waxay ku yidhaahdeen isaga, Maxaa darteed baabtiisaysaa haddii aad ma tihid Masiixa ama Ilyaas ama Nebigu? Yooxanaa wuxuu ugu jawaabay iyaga isagoo leh, Aniga waxaan dadka ku baabtiisaa biyaha, laakiin dhexdiinna waxaa taagan mid aydaan aqoon. Isagu waa kan dabadayda imanaya, kaasoo iga horreeyey, kan aanan istaahilin inaan furo xidhka kabtiisa. Waxyaalahan waxay ka dhaceen Betaani oo ku tiil dhinaca shishaysa Webi Urdun, halkaas oo Yooxanaa ku baabtiisayay. Maalinta ku xigta Yaxye wuxuu arkaa Ciise oo u imanaya xaggiisa, wuxuuna yidhi, Eeg wanka Ilaah ee qaadaya dembiga dunida. Kani waa kii aan ka hadlay, kaas oo nin iga dambeeya oo iga hor maray, maxaa yeelay isagu wuu iga horreeyay. Oo aniga ma aan aqoon isaga, laakiin si loo muujiyo Israa'iil, sababta darteed ayaan u imid aniga inaan biyaha ku baabtiiso. Oo Yooxanaa ayaa markhaati furay isagoo leh, Waxaan arkay Ruuxii soo degayay sida qoolley oo kale samada ka, wuxuuna ku hadhay isaga. Aniga iyo ma aan aqaannin isaga,

laakiin kii i soo diray inaan dadka ku baabtiiso biyo, kaasu wuxuu ii yidhi, Kii aad ku aragto Ruuxa soo degaya oo ku sii joogaya, kaasu waa kan dadka ku baabtiisaya Ruuxa Quduuska ah. Aniga waan arkay oo waan marag furay in kanu yahay Wiilka Ilaaha. Maalintii dambe mar kale wuxuu taagnaa Yooxanaa iyo laba ka mid ah xertiisii, oo wuxuu si fiiro leh u eegay Ciise oo socday wuxuuna yidhi, Eeg wanka Ilaah. Labadii xerta ayaa maqlay isagoo hadlaya, oo waxay raaceen Ciise. Jeesus markuu jeestay oo uu arkay iyaga soo raacaya, wuxuu ku yidhi iyaga: Maxaad doondoonaysaan? Kuwii waxay ku yidhaahdeen isaga: Rabii, kaas oo la yidhaahdo marka la turjumayo macallin, xaggee baad joogtaa? Wuxuu ku yidhi iyaga: Kaalaya oo arka. Sidaa darteed way yimaadeen oo way arkeen meeshuu joogaa, oo agtiisa ayay joogeen maalintaas; waqtigii wuxuu ahaa sida saacaddii tobnaad. Andaraas oo ahaa walaalkii Simoon Butros wuxuu ahaa mid ka mid ah labadii qof ee maqlay Yooxanaa oo raacay isaga. Kan wuxuu marka hore helay walaalkiis Simoon oo wuxuu ku yidhi isaga: waxaan helnay Masiixa oo ah la turjumayo Masiix, oo wuxuu isaga u keenay Ciise. Markuu eegay isaga Ciise wuxuu yidhi adigu waxaad tahay Simoon wiilka Yuunus adigu waxaa lagu yeedhi doonaa Kefas kaas oo la turjumay Butros. Maalinta ku xigta Ciise wuxuu rabay inuu u

baxo Galili, wuxuuna helay Filibos oo ku yidhi, i raac. Filibos wuxuu ka yimid Beytesayda, magaalada Andaros iyo Butros. Filibos wuxuu helay Natana'el oo wuxuu ku yidhi, Kii Muuse ku qoray sharciga iyo nebiyadu waynu helnay, waa Ciise ina Yuusuf oo ka yimid Nasared. Oo Netanel wuxuu ku yidhi isaga miyaa wax wanaagsan Naasared ka iman karaa? Filibos wuxuu ku yidhi: kaalay oo arag. Ciise wuxuu arkay Natanayeel oo u imaanaya, wuxuuna ka yidhi isaga, Eeg, runtii waa reer binu Israa'iil aan khiyaano ku jirin. Netanel wuxuu ku yidhi: xaggee baad iga taqaan? Ciise wuu jawaabay oo wuxuu ku yidhi: ka hor intii Filibos kuu yeedhin, markaad geedka berdaha hoostiisa joogtay waan ku arkay. Natanaa'el wuu jawaabay oo wuxuu ku yidhi, Macallin, adigu waxaad tahay wiilka Ilaah, adigu waxaad tahay boqorka Israa'iil. Ciise wuu jawaabay oo wuxuu ku yidhi: Sababtoo ah waxaan kuu idhi waxaan ku arkay hoosta geedka berdaha, ma rumaysantahay? Waxyaalo kuwan ka weyn waad arki doontaa. Wuxuu ku yidhi isaga, Runtii, runtii waxaan idinku leeyahay, hadda waxaad arki doontaan samada oo furan, iyo malaa'igaha Ilaah oo kor u socda oo hoos u socda dushooda Wiilka Aadanaha.

2

Oo maalintii saddexaad aroos ayaa dhacay Kaana tii Galili, oo hooyadii Ciise ayaa halkaas joogtay; laakiin waxaa sidoo kale loo yeedhay Ciise iyo xertiisii arooskii. Oo markii khamrigu dhamaaday, hooyadii Ciise ayaa ku tidhi isaga, Khamri ma hayaan. Ciise wuxuu ku yidhi iyada: maxay ii dhexeysa aniga iyo adiga, naagay? Weli ma iman saacaddayda. Hooyadiis ayaa addoommadii ku tidhi, Wax alla wixii uu idinku yidhaahdo, sameeya. Waxaa halkaas taagnaa lix weelal biyo oo dhagax ah oo loo dhigay sida daahirinta Yuhuudda, kuwaas oo mid walba qaadi kara laba ama saddex qiyaas. Ciise wuxuu iyaga ku yidhi, Buuxiya dhalooyinka biyaha. Wayna buuxiyeen ilaa ay dhinaca sare buuxeen. Oo wuxuu iyaga ku yidhi: Qaada hadda oo u keena madaxa diyaafadda. Oo way keeneen. Markii uu dhadhemay madaxa diyaafadda biyihii khamri noqday oo uusan ogayn meeshay ka timid, laakiin addoommadii way ogaayeen kuwii soo dhaamiyey biyaha, wuxuu u yeedhay arooska madaxa diyaafadda oo wuxuu ku yidhi isaga: qof kasta marka hore wuxuu dhigaa khamriga wanaagsan, oo markay sakhraamaan, markaas kan yar; adigu waxaad haysatay khamriga wanaagsan ilaa hadda. Tani waxay ahayd bilowgii calaamadaha uu Ciise ku sameeyay Kaana Galili, wuuna muujiyay ammaantiisa, xertiisuuna way rumaysteen isaga. Kadib tan wuxuu u degay

Kafarnahum isaga iyo hooyadiis iyo walaalihiis iyo xertiisii, oo halkaas joogeen maalmaha badan ma ahayn. Ciidda Yuhuudda way dhow ahayd, Ciisena wuxuu tegey Yeruusaalem. Wuxuu macbudka ka helay kuwa iibinayay dibiyo, ido iyo qoolleyyo, iyo kuwa lacag is-beddelayaasha oo fadhiya. Oo markuu ka sameeyay karbaash xadhkaha, dhammaan ka saaray macbudka, idaha iyo dibida, oo lacagbaddeleyaasha wuxuu daadshay lacagta yar oo miisaska rogay, oo kuwa qoolleyda iibinaya wuxuu ku yidhi qaada kuwan halkan, ha ka dhigina guriga aabbahay guriga suuqa. Xertii isaga waxay xusuusteen in qoran yahay, Qiirada guriga adigga wuu cuni doonaa aniga. Sidaa darteed Yuhuuddu way u jawaabeen oo waxay ku yidhaahdeen, Maxay calaamad aad noo tustaa, maadaama aad waxyaalahan samayso? Ciise wuu u jawaabay oo wuxuu ku yidhi, Dumiya macbudkan, oo saddex maalmood gudahood ayaan kicin doonaa. Yuhuuddii ayaa sidaa darteed yidhi, Afartan iyo lix sannadood ayaa macbudkan lagu dhisay, adna saddex maalmood ayaad ku kicin doontaa isaga? Laakiin kan wuxuu ka hadlayay macbadka jidhkiisa. Markii sidaa darteed laga sara kiciyay kuwii dhintay, way soo xusuusteen xertiisii inuu tan yidhi, oo way rumaysteen qorniinka iyo erayga uu yidhi Ciise. Markuu Yeruusaalem joogay wakhtiga Kormaridda iyo iidda, dad badan ayaa magaciisa

rumeeyay, iyagoo arkayay calaamooyinkii uu sameeyay. Laakiin Ciise isaga kuma aaminsan iyaga sababtoo ah isagu wuxuu ogaa dhammaan, iyo sababtoo ah uma uu baahnayn in qof marag furo ku saabsan dadka; isagu qudhiisa waayo wuxuu ogaa waxa ku jiray dadka.

3

Wuxuu jiray nin ka mid ah Fariisiyiinta, magiciisana waxaa la odhan jiray Nikodemos, oo ahaa taliye Yuhuudda. Ninkani wuxuu u yimid isaga habeennimo oo wuxuu ku yidhi, Macallin, waan ognahay inaad Ilaah ka timid oo aad macallin tahay, waayo qofna ma awoodo inuu sameeyo calaamadahan aad sameyso, haddii Ilaah aan la jirin. Ciise wuu u jawaabay oo wuxuu ku yidhi, runtii runtii waxaan kugu leeyahay, haddii aan qof kor looga dhalan, ma awoodo inuu arko boqortooyada Ilaah. Nikodemos wuxuu ku yidhi: Sidee nin uu awoodi karaa inuu dhalo isagoo oday ah? Miyuu awoodi karaa inuu galo maxalka hooyadiis mar labaad oo uu dhasho? Ciise wuu jawaabay, Runtii, runtii waxaan kugu leeyahay, haddii qof aan ka dhalanin biyaha iyo Ruuxa, ma geli karo boqortooyada Ilaah. Kan jidhka ka dhallay jidhkaa weeye, kana Ruuxa ka dhallay ruuxaa weeye. Ha

ka yaabina sababta aan kugu idhi, waa lagama maarmaan in laydinku dhalmo kor. Ruuxu meeluu doono ayuu ku dhacaa, oo codkiisa waad maqashaa, laakiin ma taqaano meeluu ka yimaado iyo meeluu aado; sidaas oo kale ayay tahay qof kasta oo Ruuxa ka dhashay. Nikodemos ayaa jawaabay oo ku yidhi isaga, Sidee bay waxyaalahan u noqon karaan? Ciise wuu u jawaabay oo wuxuu ku yidhi, Adigu ma tahay macalinka Israa'iil, waxyaalahanna ma ogid? Runtii runtii waxaan kugu leeyahay: waxa aan ognahay ayaan ku hadalnaa, oo waxa aan aragnay ayaan marag ka furnaa, laakiin mar□□ga keenna ma aqbalaysaan. Haddii aan waxyaalaha dhulka idiin sheegay oo aydaan rumaysanin, sidee baad u rumaysan doontaan haddii aan waxyaalaha samada idiin sheego? Oo qofna ma fuulin samada haddii aanu ahayn kan samada ka soo degay, Wiilka Aadanaha oo jooga samada. Oo sida Muuse uu u sarraysiiyey abeesada cidlada dhexdeeda, sidaas waa in la sarraysiiyaa wiilka ninka, si qof kasta oo isaga rumaysan uusan u halligmin, laakiin uu yeesho nolosha weligeed ah. Sidaas ayuu Ilaah u jeclaaday dunida, si uu u siiyay Wiilkiisa keligiis dhalay, in qof kasta oo isaga rumaysan aanu halligmin, laakiin uu yeesho nolol weligeed ah. Ilaah uma dirin Wiilkiisa dunida inuu xukumo dunida, laakiin si dunida iyada loogu badbaadiyo. Kii isaga rumaysta

lama xukumo, laakiin kii aan rumaysan durba waa la xukumay, maxaa yeelay ma rumaysan magaca Wiilka keliya ee Ilaah. Tani waa xukunku, in iftiinka yimid adduunka gudihiisa, oo dadku ay jecel yihiin mugdiga in ka badan iftiinka, waayo shaqooyinkoodu shar bay ahaayeen. Qof kasta oo sameeya waxyaalo aan qiimo lahayn wuxuu neceb yahay iftiinka oo uma imaado xagga iftiinka, si aan loo caddayn shuqulladiisa; laakiin kan sameeya runta wuxuu u imaadaa xagga iftiinka, si loo muujiyo shuqulladiisa, sababtoo ah Ilaah bay ku samaystameen. Kadib waxyaalahan waxaa yimid Ciise iyo xertiisii dhulka Yuhuudiya, oo halkaas ayuu la joogay iyaga oo uu baabtiisayay. Waxay ahayd iyo Yooxanaa wuxuu baabtiisayay Caynoon oo u dhow Saalim, sababtoo ah biyo badan ayaa halkaas jiray, oo waxay imaanayeen oo waxaa la baabtiisayay; weli gama ahayn la tuuray xabsiga Yooxanaa. Sidaas darteed waxaa dhex martay baadhis ardayda Yooxanaa iyo Yuhuudi ku saabsan daahirinta. Oo waxay u yimaadeen Yooxanaa oo waxay ku yidhaahdeen isaga: Macallinka, kii kula jiray dhinaca kale ee Webi Urdun, kaas oo aad markhaati u furtay, bal eeg kan wuu baabtiisayaa oo dhammaan way u imanayaan isaga. Yooxanaa wuu jawaabay oo yidhi, Nin ma awoodi karo inuu wax qaato haddii aan jannada laga siin. Idinka qudhiinnu waad iigu marag furtaan inaan idhi,

Anigu ma ahi Masiixa, laakiin waxaan ahay mid hortiisa loo soo diray. Kan haya arooska waa arooska; laakiin saaxiibka arooska, kan taagan oo maqalaya isaga, farxad buu ku farxayaa codka arooska aawadeed. Sidaa darteed farxaddaydan waa la buuxiyey. Isaga waa in la kordhiyaa, anigase waa in la yaraynayaa. Kan sare ka imanaya wuxuu ka sarreeyaa dhammaan. Kii dhulka ka yimid dhulka wuu ka yimid oo dhulka ayuu ka hadlaa; kii samada ka imanaya kuwa oo dhan wuu ka sarreeyaa, oo wuxuu arkay iyo wuxuu maqlay ayuu marag ka furaa, oo marag furitaankiisa qofna ma qaato. Kii qaatay markhaatigiisa wuxuu shaabadeeyey in Ilaah run yahay. Kan Ilaah diray erayada Ilaah ku hadlaa, waayo Ilaah Ruuxa qiyaas kama siiyo. Aabbuhu wuu jecel yahay wiilka, wuxuuna gacanta ugu dhiibay wax walba. Kii rumaynaya Wiilka wuxuu leeyahay nolol weligeed ah, laakiin kii ka addeecaya Wiilka nolol ma arki doono, waase cadhadii Ilaah way sii joogtaa korka isaga.

4

Sidaa darteed Rabbigu wuu ogaaday in Fariisiyiintu ay maqleen in Ciise uu sameeyo xer badan oo uu baabtiiso ka badan Yooxanaa, in kastoo Ciise laftiisu uusan baabtiisi laakiin xertiisii,

wuu ka tegey Yahuudiya oo wuu u kacay Galili. Waxay lagama maarmaan ahayd in uu isagu dhex maro Samaariya. Sidaa darteed wuu yimid magaalo Samaariya oo la yidhaahdo Sukaar, meel u dhow meeshii Yacquub siiyey wiilkiisa Yuusuf; waxaana halkaas jirtay ilihii Yacquub. Sidaas darteed Ciise markuu safarka ka daaladay fadhiistay sidaas ilaha dusheeda; waqtigii ahaa qiyaastii saacadda lixaad. Naag baa ka timid Samaariya inay biyo soo dhaansato. Ciise wuxuu ku yidhi iyada i sii wax la cabbo. Xertii isaga waxay tageen magaalada si ay cunto u iibsadaan. Sidaa darteed waxay ku tidhi naagta reer Samaariya isaga, Sidee baad Yuhuudi ahaan iga weyddiisanaysaa inaad cabto, anoo ah naag reer Samaariya? Maayo, waayo Yuhuuddu ma la isticmaalaan Samaariyaanka. Ciise wuu u jawaabay oo wuxuu ku yidhi, Haddii aad ogaatay hadiyada Ilaah ee bilaashka ah, iyo cidda ah kan kugu leh, Biyo i sii aan cabbo, adiga ayaa isaga weyddiisan lahaa, oo isna wuxuu ku siin lahaa biyo nool. Naagtu waxay ku tidhi, Sayidow, baaldi ma haysatid, ceelkuna aad buu u qoto dheer yahay, xaggee baad ka heshay biyaha nool? Ma adiga ka weyn tahay aabaheen Yacquub, kii na siiyey ceelka, oo isna ka cabay, iyo wiilashiisii iyo xoolihiisii? Ciise wuu ka jawaabay oo wuxuu ku yidhi iyada: qof kasta oo cabba biyaha tan wuu harraadi doonaa mar labaad; laakiin qof kasta oo cabba

biyaha aan siinayo isaga, ma harraadi doono weligiis, laakiin biyaha aan siinayo isaga, wuxuu noqon doonaa gudihiisa il biyo ah oo u boodboodaya nolosha weligeed ah. Naagtu waxay ku tidhi, Sayidow, i sii biyahan, si aanan u harraadin oo aanan halkan u iman inaan biyo soo dhaadhaco. Ciise wuxuu ku yidhi, Tag oo u yeedh ninkaaga, oo halkan kaalay. Naagti way jawaabday oo waxay tidhi: Nin ma lihi. Ciise wuxuu iyada ku yidhi: si fiican baad u tidhi nin ma lihi; waayo shan nin baad lahayd, oo hadda kii aad haysato ma aha ninkaaga; tani run baad ku sheegtay. Naagtii waxay ku tidhi, Sayidow, waxaan arkayaa inaad nebi tahay. Awoowayaashayadu buurtan ku caabudeen, laakiin idinka waxaad tidhaahdaan in Yeruusaalem ay tahay meesha lagu caabudo. Ciise wuxuu iyada ku yidhi, Naagtan, ii aamin, waayo waxaa imanaysa saacad marka aydaan Aabbaha ku caabudi doonin buurtan iyo Yeruusaalem toona. Idinka waxaad caabuddaan waxa aydaan aqoon, annaga waxaannu caabudnaa waxa aannu aqoon, sababtoo ah badbaadadu waxay ka timid Yuhuudda. Laakiin waxaa imanaysa saacad, oo hadda waa jirtaa, marka caabudayaasha runta ahu ay Aabaha ugu caabudayaan ruuxa iyo runta, waayo Aabaha wuxuu doondoonaa kuwa sidaas oo kale isaga caabudaya. Ilaah waa ruux, oo kuwa isaga caabudaya waa inay ku caabudaan ruux iyo

run. Naagtu waxay ku tidhi isaga, Waan ogahay in Masiixa imaanayo kan la yidhaahdo Masiix; marka uu yimaado kaas, wuu noo sheegi doonaa wax walba. Ciise ayaa ku yidhi, Aniga ayaa ah kan kula hadlaya. Waxay u yimid xertii isaga, waxayna la yaabeen inuu naag la hadlayay, laakiin qof walba ma yidhin, Maxaad raadsataa? ama Maxaad ula hadlaysaa iyada? Sidaa darteed naagtu waxay dayday weelkeedii biyaha oo waxay tagtay magaalada, oo waxay ku tidhi dadka: kaalaya oo arka nin ii sheegay wax walba intii aan sameeyay; miyuusan kanu ahayn Masiixa? Sidaa darteed ayay magaalada ka baxeen oo u soo socdeen isaga. Dhexda laakiin, xertii waxay weyddiinayeen isaga iyagoo leh, Macallimow, cun. Laakiin wuxuu ku yidhi iyaga, Aniga waxaan leeyahay cunto aan cuno oo aydaan idinka garanayn. Sidaa darteed xertiisii way isku yidhaahdeen, Miyaa qof cunto u keenay inuu cuno? Ciise wuxuu ku yidhi iyaga, Cuntadaydu waa inaan sameeyo doonista kan i soo diray iyo inaan dhammaystiro shaqadiisa. Miyaadan idinka tidhaahdaan in weli afar bilood ay jirto oo beergooysku imaanayo? Eeg, waxaan idinku leeyahay, kor u qaada indhahaaga oo fiiriya dhulalka, waayo cad yihiin xagga beergoosashada hadda. Kan beergoosanaya mushahaar wuu helaa, wuxuuna ururiyaa midho nolosha weligeed ah u ah, si kan beeraya iyo kan

beergoosanayana isla mar ahaantood u farxaan. Tan erayga waa mid run ah, waayo qof baa beera oo qof kalena waa kan gooya. Aniga waxaan idin soo diray inaad goosataan waxaad idinka aydaan u hawshoon, kuwa kale ayaa u hawshoobay, oo idinkuna waxaad gasheen hawshooda. Laakiin magaalada taas dad badan oo Samaariyiin ah ayaa isaga rumaysatay sababta u ahayd erayga naagta, taas oo markhaati furaysa inuu ii sheegay wax walba oo aan sameeyay. Markii ay reer Samaariya u yimaadeen, waxay ka codsadeen inuu dhexdooda joogto, wuxuuna halkaas ku sii joogay laba maalmood. Oo dad badan oo dheeraad ah ayaa rumeeyey sababta eraygiisa, oo naagtiina waxay ku yidhaahdeen in aannu mar dambe rumaysanayn sababta hadalkaaga, waayo annaga qudhayada ayaannu maqalnay, oo waxaannu ognahay in kanu yahay runtii badbaadiyaha dunida Masiixu. Labadii maalmood dabadood ayuu halkaas ka baxay oo Galili tegey. Isaga qudhiisu waayo Ciise wuxuu markhaati furay in nebi dhulkiisa gaarka ah sharaf ku ma leeyahay. Markii sidaas darteed uu Galili yimid, waxay isaga soo dhoweeyeen dadkii Galili, iyagoo arkay wax kasta oo uu Yeruusaalem ku sameeyey iidda dhexdeeda, waayo iyaguna iiddii ayay yimaadeen. Ciise wuxuu haddaba mar kale yimid Kaana ee Galili, meeshii uu biyaha ka dhigay khamri. Waxaa jiray qof boqortooyo ah, kaas oo wiilkiisu bukaa

Kafarna'um; kan markuu maqlay in Ciise ka yimid Yahuudiya oo uu galay Galili, wuxuu u tegey isaga oo uu weyddiiyey isaga si uu u soo dejiyo oo uu u bogsiiyo wiilkiisa; waayo wuxuu ku dhow yahay inuu dhinto. Ciise ayaa sidaas darteed ku yidhi, Haddii aydaan calaamooyin iyo yaabab arkin, ma rumaysan doontaan. Ninkii boqorka wuxuu ku yidhi isaga, Sayidow, soo deg ka hor inta uu dhinto ilmahayga. Ciise ayaa ku yidhi: Tag, wiilkaagu wuu nool yahay. Oo ninkii wuu rumeeyey eraygii Ciise ugu yidhi, wuuna tegey. Haddeer laakiin intuu soo degayay, addoommadii isaga waxay la kulmeen isaga oo waxay u warrameen iyagoo leh wiilkaaga wuu nool yahay. Sidaa darteed wuu ka bartay iyaga saacaddii uu ku sii fiicnaaday. Oo waxay ku yidhaahdeen isaga in shalay saacaddii toddobaad qandhadii ka baxday isaga. Aabbuhu wuxuu ogaaday in saacaddaas oo kale ay ahayd tii Ciise ugu yidhi Wiilkaagu waa nool yahay, wuxuuna rumeeyay isaga iyo reerkiisii oo dhan. Tani mar labaad ayaa calaamad ah oo Ciise sameeyay markuu ka yimid Yahuudiya oo uu u tegay Galili.

5

Kadib waxyaalahan waxay ahayd ciidda Yuhuudda, oo Ciise wuxuu u kacay Yeruusaalem. Waxaa Yeruusaalem ku taal balliga

idaha, tan Cibraaniga loogu yeedho Beytsda, oo leh shan tiirar. Gudaha kuwan wuxuu jiifay dad badan oo ah kuwa buka, kuwa indha la, kuwa curyaan, kuwa qallalan, oo sugaya dhaqdhaqaaqa biyaha. Farriisame ayaa waqti walba hoos ugu soo degi jirey barkadda, oo biyaha way dhaqdhaqaaqi jireen. Kii ugu horreeyey ee gala ka dib dhaqdhaqaaqa biyaha caafimaad buu noqon jirey cudur kasta oo uu qabi jirey. Wuxuu halkaas jiray nin soddon iyo siddeed sannadood ku jiray cudurka. Ciise markuu arkay isaga oo jiifay, oo ogaaday inuu waqti dheer hadda hore qabtay, wuxuu ku yidhi, Ma rabtaa inaad caafimaad noqotid? Ninkii jirranaa wuxuu ugu jawaabay, Sayidow, nin ma lihi aan si markii biyaha la qalqaliyo uu gudaha balliga i geliyo, laakiin inta aan imanayo, mid kale ayaa hortayda hoos u dega. Ciise wuxuu ku yidhi, Kac, qaado sariirtaada oo soco. Oo markiiba ninkii wuxuu noqday mid caafimaad qaba, oo wuxuu qaaday sariirtiisii oo wuu socday. Maalintaas waxay ahayd sabti. Sidaas darteed Yuhuuddu waxay ku yidhaahdeen kii la bogsiiyey, Sabtidu waa jirta, umana bannaana inaad qaaddo sariirta. Wuxuu ugu jawaabay iyaga, Kii i caafimaad siiyey, kaasaa ii yidhi, Kor u qaad sariirtaada oo soco. Sidaa darteed waxay weyddiiyeen isaga, Yaa ah ninkii kugu yidhi, Kor u qaad sariirtaada oo soco? Kii la bogsiiyey ma uu ogeyn qof uu yahay,

waayo Ciise wuu ka leexday dadkii meeshaas joogay. Waxyaalahaas dabadeed, Ciise ayaa macbudka ku helay oo ku yidhi, Eeg, caafimaad qabta waad noqotay, mar dambe ha dembaabinin, si wax ka sii xun aanay kuugu dhicin. Ninkii wuu tegey oo wuxuu u warramay Yuhuudda in Ciise yahay kan isaga caafimaad siiyey. Iyo sababtan ayay Yuhuuddu Ciise u silsilayeen oo doonayeen inay dilaan, maxaa yeelay waxyaalahan ayuu ku sameeyey sabti. Laakiin Ciise wuxuu ugu jawaabay, Aabbahaygu ilaa hadda wuu shaqeeyaa, aniguna waan shaqeeyaa. Sababtan darteed si aad ah ayay Yuhuuddu ugu doonayeen inay dilaan, maxaa yeelay ma aha oo keliya inuu jebinayay sabtida, laakiin sidoo kale wuxuu Ilaah ku sheegayay aabbihiis gaarka ah, isagoo naftiisa la siman Ilaah ka dhigayay. Ciise ayaa sidaa darteed u jawaabay oo ku yidhi iyaga, Runtii, runtii waxaan idinku leeyahay, wiilku ma awoodo inuu wax ka naftiisa sameeyo haddii aanu wax arkin aabbaha samaynaya, waxa uun kaas sameeyo, kuwaas wiilkuna si la mid ah ayuu u sameeyo. Aabbaha waayo wuu jecel yahay wiilka, waxna walba wuu u tusaa waxa uu isagu sameeyo, oo kuwan ka waaweyn ayuu u tusin doonaa shuqullo, si aad u yaabban. Sida Aabbuhu u kiciyo kuwii dhintay oo uu nolaysiiyaa, sidaas oo kale Wiilku wuxuu nolaysiiyaa kuwa uu doono. Waayo Aabbaha ma xukumo qof,

laakiin xukunkii oo dhan wuxuu siiyey Wiilka, si dadka oo dhan u maamuusaan Wiilka sida ay u maamuusaan Aabbaha. Kii aan sharafaynin Wiilka ma sharafo Aabbaha soo diray isaga. Runtii runtii waxaan idinku leeyahay in kii erayga kayga maqla oo rumaysanaya kii ii soo diray uu leeyahay nolosha weligeed ah, oo uusan xukunka u iman, laakiin uu ka gudbay dhimashada oo uu u gudbay nolosha. Runtii runtii waxaan idinku leeyahay in ay timaaddo saacad, oo hadda weeye, marka kuwii dhintay ay maqli doonaan codka Wiilka Ilaah, oo kuwa maqlay ay noolaan doonaan; sida Aabbuhu ugu leeyahay nolol naftiisa gudaheeda, sidaas oo kale wuxuu siiyey Wiilka inuu nolol ku yeesho naftiisa gudaheeda; oo amar buu siiyey isaga iyo inuu xukun sameeyo, sababtoo ah wuxuu yahay Wiilka Aadanaha. Ha la yaaban tan, waayo waxaa imanaya waqti ay dhammaan kuwa xabaalaha ku jira maqli doonaan codkiisa, oo ay ka soo bixi doonaan kuwa waxyaalaha wanaagsan sameeyey sarakicidda nolosha, laakiin kuwa waxyaalaha aan qiimaha lahayn falay sarakicidda xukun. Aniga keligay ma awoodo inaan wax sameeyo. Sida aan maqlo ayaan xukumaa, oo xukunkaygu waa caddaalad yahay, maxaa yeelay ma doondoono doonistayda, laakiin doonista aabbaha i soo diray. Haddii aan nafteeyda u marag furo, markaygii ma aha mid run ah. Mid kale ayaa ii marag furaya, waanan ogahay in

markhaatifurkiisa uu ii furo run yahay. Idinka waxaad u soo dirteen Yooxanaa, oo isna wuxuu markhaati u furay runta; aniga laakiin maaha nin ka aan maragga qaato, laakiin waxyaalahan waxaan idiin sheegayaa si aad u badbaabtaan. Kaas wuxuu ahaa laambaddii gubanaysay oo iftiimaysay, idinkuse waxaad doonayseen inaad saacad ku faraxdaan iftiinkiisa. Aniga laakiin waxaan leeyahay markhaati ka weyn kan Yooxanaa, waayo shuqullada uu Aabbuhu i siiyey inaan dhammaystiro, shuqulladaas oo aan sameeyo waxay iga markhaati furaan in Aabbuhu i soo diray. Iyo Aabbihii i soo diray, isagu qudhiisu wuu markhaati furay aniga ku saabsan. Ma maqasheen codkiisa weligiin mana aydaan arkin muuqaalkiisa, oo eraygiisa ma haysataan oo idinka dhex joogaya, sababtoo ah kii uu soo diray kaas, tan aydaan rumaynaysaan. Baadha qoraallada, waayo idinka waxaad u maleynaysaan in idinka iyaga ku leedihiin nolosha weligeed ah; oo kuwaas waa kuwa marag fura ku saabsan aniga; oo idinka ma doonaysaan inaad ii timaaddaan si aad nolosha u yeeshaan. Sharaf dad ka aan qaadan; laakiin waan idinka ogaaday in aydaan jacaylka Ilaah naftiinna ku lahayn. Aniga waxaan ku imaaday magaca aabahay, oo ima aydaan aqbalaynin. Haddii mid kale ku yimaado magaciisa u gaar ah, kaas waad aqbali doontaan. Sidee baad u rumaysan kartaan,

markaad ammaano iska dhexdiinna ka heshaan, ammaanada Ilaaha keliya ah ka timid ma raadisaan? Ma u maleynaysaan in aniga aan idin dacweyn doono xagga Aabbaha? Waxaa jira kan idin dacwoonaya, waana Muuse, kii aad rajaysateen. Haddii aad rumaysteen Muuse, waxaad rumaysan lahaydeen aniga, waayo isagu wuxuu qoray wax iga saabsan. Haddii aad qoraalkiisa ku aaminsan weydaan, sidee baad erayadayda ku aaminsan doontaan?

6

Kadib waxyaalahan Ciise wuxuu tegey meel ka shisheysa badda Galili tan Tiberiyas; oo dad badan ayaa la socday isaga, sababtoo ah waxay arkayeen calaamadiisa kuwa uu ku samaynayay kuwa buka. Ciise ayaa buurta u kacay, halkaasna wuxuu la fadhiyey xertiisii. Waxay dhow ahayd Iidda Kormaridda ee Yuhuudda. Sidaa darteed Ciise markuu indhaha kor u qaaday oo arkay in dad badan u imanayaan, wuxuu Filibos ku yidhi, Xaggee rooti ka iibsanaa si ay kuwan u cunaan? Tan laakiin wuu yidhi isagoo tijaabinaya, waayo isaga qudhiisu wuu ogaa waxa uu samayn lahaa. Filibos wuxuu ugu jawaabay: Laba boqol oo deenaar oo rootiyada ah kuma filna si mid kasta oo ka mid ah ay wax yar

qaato. Wuxuu ku yidhi mid ka mid ah xertiisii, Andaraawis oo ahaa walaalkii Simoon Butros: waxaa halkan jooga wiil yar oo haysta shan xabbo oo shaciir ah iyo laba kalluun yaryar; laakiin kuwan maxay u tahay dad sidaas u badan? Ciise wuxuu yidhi: yeela dadka inay fadhiistaan; waxaa jiray caws badan meesha. Sidaa darteed raggii way fadhiisteen, tiradooduna waxay ahayd sida shan kun. Ciise wuxuu qaatay rootiyada, oo markuu mahad naqay ayuu u qaybiyay xerta, xertuna waxay u qaybiyeen dadkii fadhiyay, oo sidoo kale kalluunkana inta ay doonayeen. Markay buuxsameen, wuxuu xertiisa ku yidhi, Soo ururiya jajabka haray, si waxba u lumi. Sidaa darteed waxay ururiyeen oo buuxiyeen laba iyo toban dambiilo oo jajabyo ah oo ka haray shanta rootiyada shaciirka kuwii cunay ka hadhay. Dadka, markay arkeen calaamadda uu Ciise sameeyey, waxay yidhaahdeen, Kanu runtii waa nebiga dunida u imanaya. Ciise sidaa darteed wuu ogaaday inay ku saabsan yihiin inay yimaadaan oo ay qabsadaan isaga si ay uga dhigaan boqor, markaasuu dib ugu noqday buurta isaga keligiis. Markii fiidkii yimid, xertiisii waxay u degeen xagga badda, oo markay doonnida galeen waxay u socdeen dhinaca kale ee badda xagga Kafarna'um. Oo mugdi horeba wuu noqday oo Ciise uma uu iman iyaga, oo baddana dabayl weyn oo dhacaysa ayaa lagu kiciyay. Markay wadeen sida

labaatan iyo shan ama soddon stades, waxay arkaan Ciise oo ku socda bada oo u soo dhowaaday doonnida, wayna baqeen. Laakiin wuxuu ku yidhi iyaga, Waa aniga, ha cabsanina. Sidaa darteed waxay doonayeen inay isaga doonida gudaheeda geliyaan, oo isla markiiba doonidu waxay ku soo degtay dhulkii ay u socdeen. Maalinta xigta dadkii badnaa oo taagnaa dhinaca kale ee badda markay arkeen in doon yar oo kale aan halkaas joogin haddii aan ahayn mid keliya oo ah kii ay xertii isaga galeen, iyo in Ciise uusan la gelin xertii isaga doonta yar, laakiin xertii isaga oo keliya ay tageen; laakiin doonnyo yaryar oo kale ayaa ka yimid Tiberiyas oo u dhow meeshii ay ku cuneen kibista markii Sayidku mahad naqay; markaa sidaa darteed markii dadkii badnaa ay arkeen in Ciise uusan halkaas joogin iyo xertii isaga toona, iyaga qudhoodii ayaa galay doonnyadii oo yimid Kafarna'um iyagoo doondoonaya Ciise. Oo markay ka shisheeya badda isaga heleen, waxay ku yidhaahdeen, Macallin, goormaad halkan timid? Ciise wuu u jawaabay oo wuxuu ku yidhi, Runtii, runtii waxaan idinku leeyahay, waad i doonaysaan, ma aha sababtoo ah waad aragteen calaamooyin, laakiin sababtoo ah waad ka cuntay kibista oo waad ka dheregtay. U shaqeeya ma aha cuntada baabba'aysa, laakiin cuntada sii jirta xagga nolosha weligeed ah, tan uu Wiilka Aadanahu idin siin doono, waayo

isaga ayaa Aabbuhu shaabadeeyay, Ilaaha. Sidaa darteed waxay ku yidhaahdeen, Maxaan samaynaynaa si aan u qabanno shuqullada Ilaah? Ciise wuu u jawaabay oo wuxuu ku yidhi iyaga, Tani waa shaqada Ilaah, inaad rumaysataan kan uu diray. Sidaa darteed waxay ku yidhaahdeen isaga, Maxaad samaysaa calaamad si aan u aragno oo aan ku rumaysanno? Maxaad shaqeynaysaa? Aabayaashayadu waxay cuneen manna cidlada dhexdeeda, sida qoran yahay, rootiga samada ka yimid ayuu siiyay iyaga inay cunaan. Ciise wuxuu iyaga ku yidhi, Runtii, runtii waxaan idinku leeyahay, Muuse kuma siin rootiga samada ka yimid, laakiin Aabbahay ayaa idin siinaya rootiga runta ah ee samada ka yimid. Rootiga Ilaah waa kan samada ka soo degaya oo nolol siiya dunida. Waxay ku yidhaahdeen, Sayidow, mar walba na sii kibistan. Ciise ayaa ku yidhi iyaga, Aniga waxaan ahay rootiga nolosha. Kii ii imaada ma gaajoon doono, kii i rumaystana ma harraadan doono weligii. Laakiin waxaan idiin sheegay in aad i aragteen, haddana aydaan rumaysan. Wax walba oo aabbuhu i siinayo, xaggayga ayuu iman doonaa, oo kan ii imanaya ma aan dibadda u tuuri doono; waayo waxaan ka soo degay jannada, si aanan u sameeyo doonistayda, laakiin doonista kii i soo diray. Tanna waa doonista Aabbaha ii soo diray, si aan wax walba uu i siiyay uga lumin midkoodna, laakiin aan u sara

kiciyo maalinta ugu dambeysa. Tani waa doonista kan i soo diray, in mid kasta oo arka Wiilka oo rumaysan isaga uu yeesho nolol weligeed ah, oo aan aniga kiciyo isaga maalinta ugu dambeysa. Sidaa darteed Yuhuuddu way ka gunuunacayeen isaga sababtoo ah wuxuu yidhi, aniga waxaan ahay rootiga ka soo degay samada, oo waxay lahaayeen, miyuusan kanu ahayn Ciise wiilka Yuusuf, kan aannu ognahay aabbihiis iyo hooyadiis? Sidee haddaba kan u yidhaahdo inaan samada ka soo degay? Sidaa darteed Ciise wuu u jawaabay oo wuxuu ku yidhi iyaga, Ha isku gunuunacina. Qofna ma awoodi karo inuu ii yimaado, haddii aan Aabbaha i soo diray soo jiidan isaga, oo anna waxaan kicin doonaa isaga maalinta ugu dambeysa. Waa qoran yahay kitaabka nebiyadii: oo dhammaan waxay noqon doonaan kuwa Ilaah baray. Qof kasta oo Aabbaha wax ka maqla oo barta wuu ii yimaadaa; ma aha in qof Aabbaha arkay, haddii aanu ahayn kan Ilaah la jira, kaasu wuxuu arkay Aabbaha. Runtii, runtii, waxaan idinku leeyahay, kii i rumaysta wuxuu leeyahay nolol weligeed ah. Aniga waxaan ahay rootiga nolosha. Aabayaashiinnii waxay cuneen manna cidlada dhexdeeda oo way dhinteen; kanu waa kibista samada ka soo degaysa, si qof uga cuno oo uusan u dhiman. Aniga waxaan ahay rootiga nool kan samada ka soo degay; haddii qof cuno rootigan, wuu noolaan doonaa weligiis.

Oo rootiga aan siin doono waa jidhkayga, kaas oo aan u siin doono nolosha adduunka. Sidaa darteed Yuhuuddu way isku diriraysanayeen iyagoo leh, Sidee buu ninkan noogu siin karaa hilibkiisa inaan cunno? Ciise ayaa sidaas darteed ku yidhi iyaga, Runtii, runtii waxaan idinku leeyahay, haddii aydaan cunin hilibka Wiilka Aadanaha oo aydaan cabbin dhiiggiisa, nolosha iskiinna kuma lihidin. Kii cuna jidhkayga oo cabba dhiigayga wuxuu leeyahay nolol weligeed ah, oo anna waan sare kicin doonaa isaga maalinta ugu dambeysa. Waayo jidhkaygu runtii waa cunto, dhiiggayguna runtii waa cabitaan. Kii cunaya jidhkayga oo cabbaya dhiigayga wuxuu iigu jiraa gudahayga, aniguna waxaan ku jiraa gudihiisa. Sida aabbaha nool uu ii soo diray oo aan anigu ugu noolahay aabbaha, sidaas oo kale kii i cuna isna wuu ugu noolaan doonaa aniga. Kani waa rootiga samada ka soo degay, ma aha sida aabbayaashiin u cuneen manna oo ay u dhinteen, kii cuna rootigan wuxuu weligiis noolaan doonaa. Waxyaalahan wuxuu ku yidhi ururka isagoo wax ku baraya Kafarnahum gudaheeda. Dad badan oo xertiisa ka mid ah markay maqleen ayay yidhaahden, Eraygan waa adag yahay, yaa awooda inuu maqlo? Laakiin Ciise isagoo gudihiisa ogaanaya in xertii uu lahaa ay ku saabsan tan gunuunacayaan, ayuu iyaga ku yidhi, tanu ma idin xumaynaysaa? Haddii sidaa

darteed aad aragto Wiilka Aadanaha kor u kacaya halka uu hore u joogay? Ruuxa ayaa wax nooleeya, hilibku waxba faa'iido ma leh, erayadii aan idinla hadlay ruux iyo nolol bay yihiin. Laakiin waxaa jira qaar ka idinka mid ah oo aan rumaysanayn. Waayo wuxuu Ciise ogaa bilowgii kuwa ahaa kuwa aan rumaysanayn iyo kii ahaa kii gacangelin doona isaga. Oo wuxuu yidhi, Sababtaas darteed ayaan idiin idhi in qofna awoodi karin inuu ii yimaado, haddii aan Aabbahay taas isaga siin. Tan ka dib, qaar badan oo xertiisii ka mid ahaa ayaa dib u noqday oo mar dambe la socon jirin isaga. Markaas Ciise wuxuu ku yidhi labadii iyo tobankii, Miyaad idinkuna doonaysaan inaad tagaan? Sidaa darteed wuxuu ugu jawaabay isaga Simoon Butros: Sayidow, yaa kale baynu u tegi doonnaa? Erayada nolosha weligeed ah waad leedahay; oo annana waan rumaysannay oo waan ogaannay in aad tahay Masiixa Wiilka Ilaaha nool. Ciise wuxuu ugu jawaabay, Miyaanan aniga idinka dooranin labada iyo tobanka? Oo mid idinka ka mid ah waa shaydaan. Wuxuu ka hadlayay Yahuudah ina Simoon Iskariyood, waayo isagu wuxuu ku dhowaa inuu gacanta u geliyo, isagoo ahaa mid ka mid ah laba iyo tobanka.

7

Ciise wuxuu ku socday Galili ka dib waxyaalahaas, waayo ma uu doonayn inuu Yahuudiya ku socdo, maxaa yeelay Yuhuuddu way doonayeen inay dilaan. Waxay dhow ahayd iidda Yuhuudda ee Teendhooyinka. Sidaa darteed waxay walaalihiis ku yidhaahdeen isaga, ka guur halkan oo tag Yahuudiya, si ay xertaada u arkaan shuqulladaada aad sameyso; qofna ma sameeyo wax qarsoodi ah oo uu doondoonayo isaga inuu noqdo mid si dhiirranaan ah u jira. Haddii aad waxyaalahan sameyso, naftaada adduunka u muuji. Waayo xataa walaalihiis ma rumaysan isaga. Ciise wuxuu sidaa darteed ku yidhi iyaga, Waqtigaygu weli ma iman, laakiin waqtigiinnu had iyo jeer diyaar yahay. Dunidu ma awoodo inay idin neceb tahay, laakiin aniga way i neceb tahay, sababtoo ah waxaan ka markhaati furaa inuu shuqulladiisu shar yihiin. Idinka taga iiddan, aniga weli ma tegi doono iiddan, waayo waqtigaygu weli ma buuxsamin. Waxyaalahaas ka dib markuu iyaga u sheegay ayuu Galili ku sii joogay. Markii walaalihiisii ay tageen, markaas isna wuu tegey iidda, laakiin ma aadin si cad, wuxuu u tegey si qarsoon. Yuhuudda sidaa darteed waxay isaga ka doonayeen iidda oo waxay yiraahdeen, Meeye kan? Oo gunuunac badan oo ku saabsan isaga ayaa ku dhex jiray dadkii badnaa. Qaar waxay yidhaahdeen inuu wanaagsan yahay, laakiin kuwa kale waxay

yidhaahdeen maya, laakiin wuxuu dadka badan khiyaameeyaa. Qofna, si kastaba ha ahaatee, daacadnimo kuma hadlin isaga ku saabsan cabsida Yuhuudda darteed. Horeba, laakiin markii iiddu badhtankeedii ahayd, Ciise wuxuu u kacay macbudka oo wax barayay. Yuhuuddii way yaabeen iyagoo leh, Sidee buu ninkan xarfaha u yaqaanaa isagoo aan wax baran? Sidaa darteed Ciise wuu uga jawaabay iyaga oo yidhi: Waxbarashada kayga ma aha tan kayga, laakiin tan kii ii soo diray; haddii qof doonayo inuu sameeyo doonista isaga, wuu ogaan doonaa ku saabsan waxbarashada, in ay xagga Ilaah ka timid ama aniga aan iska naftayda ka hadlayo. Kii nafsadiisa ka hadlaya wuxuu raadiyaa sharaftiisa gaarka ah, laakiin kii raadiya sharafta kii soo diray isaga, kaasu waa run, oo xaqdarrona gudihiisa kuma jirto. Miyuusan Muuse idiin siin sharciga? Oo ma jiro mid idinka ka mid ah sameeya sharciga. Maxaad ii raadineysaan inaad i dishaan? Dadkii badnaa ayaa jawaabay oo yidhi, Jini baad leedahay! Yaa ku doonaya inuu ku dilo? Ciise wuu u jawaabay oo wuxuu ku yidhi, Hal shaqo ayaan sameeyay, oo dhammaantiin waad ka yaabban tihiin. Muuse wuxuu idin siiyey guditaanka, ma aha sababtoo ah inuu ka yimid Muuse, laakiin wuxuu ka yimid awowayaasha, oo maalinta sabtida waxaad gududan nin. Haddii nin gudniinka qaato maalinta Sabtida si aan loo jebinin

sharciga Muuse, miyaad iiga xanaaqaysaan sababtoo ah nin dhan oo caafimaad qaba ayaan ka dhigay maalinta Sabtida? Ha xukumina sida muuqaalka, laakiin xukunta caddaaladda ah xukuma. Sidaa darteed qaar ka mid ah dadka Yeruusaalem waxay yidhaahdeen, Sow kan ma aha kii ay doonayaan inay dilaan? Oo eeg, dhiirranaan buu ku hadlayaa, oo waxba uma ay yidhaahdaan isaga. Miyaanay runtii ogaadeen taliyayaashu in kan yahay runtii Masiixa? Laakiin kan waxaan ognahay meesha uu ka yimid, laakiin Masiixu marka uu imaado, qofna ma yaqaano meesha uu ka yimid. Ciise wuu ku qayliyey macbudka isagoo wax baraya oo leh, aniga waad taqaaniin, oo waad taqaaniin meesha aan ka imid, oo aniga naftayda kama aan iman, laakiin waa run kii i soo diray, kaas oo idinka aad ma taqaaniin, aniga waan aqaan isaga, maxaa yeelay isaga ayaan ka imid oo kaasna wuu i soo diray. Sidaa darteed waxay raadayeen inay qabtaan isaga, laakiin qofna gacanta kuma saarin, sababtoo ah saacaddiisu weli ma iman. Dad badan oo dadkii ka mid ahaa ayaa rumaysadeen isaga, waxayna yidhaahdeen, Marka Masiixa yimaado, miyaanu calaamooyin ka badan kuwan samayn doonaa kuwa kan sameeyey? Fariisiyiintu waxay maqleen dadka badnaa oo isaga ku saabsan waxyaalahan gunuunacaya, markaasay Fariisiyiintu iyo wadaaddada sare caawimayaal u

direen si ay isaga qabsadaan. Ciise wuxuu yidhi, Weli waqti yar ayaan idinla jiraa, dabadeedna waxaan u tegayaa kii i soo diray. Waad i doonayaan oo ima heli doontaan, oo meesha aan joogona ma awoodi kartaan inaad yimaaddaan. Sidaa darteed Yuhuudda waxay isku yiraahdeen: xagee uu kan tegi doonaa, sababtoo ah annaga ma heli doonno isaga? Miyuu u socod doonayaa kala firdhinta Giriigga oo bari doono Giriigga? Waa maxay eraygan uu yidhi, Waad i doonaysan doontaan oo ima heli doontaan, oo meeshaanan joogo, idinka ma iman kartaan? Maalintii ugu dambeysay ee weyn ee iidda ayuu Ciise taagnaa oo ku qayliyay isagoo leh, Haddii qof harraado, ha ii yimaado oo ha cabbo. Kii i rumaysta, sida ay tidhi Qorniinka, webiyo ayaa caloolihiisa ka qulquli doona biyo nool. Tan laakiin wuxuu ku hadlay Ruuxa ay heli lahaayeen kuwa isaga rumeynaya, waayo weli ma jirin Ruuxa Quduuska ah, sababtoo ah Ciise weli lama ammaanin. Qaar badan sidaa darteed dadkii ka mid ah markay maqleen erayga waxay yiraahdeen: Kanu runtii waa nebigii; kuwa kalena waxay yiraahdeen: Kanu waa Masiixa; kuwa kalena waxay yiraahdeen: Sow Masiixa Galili kama yimaado? Miyaanay qorniinku sheegin in farcanki Daa'uud iyo Beytlaxam tuulada, meeshii Daa'uud joogay, Masiixu ka yimaado? Kala-qaybsasho haddaba ayaa dadka weynaa dhexdooda ku dhex dhacday isaga

awgeed. Qaar laakiin waxay doonayeen inay ka dhexdooda qabsadaan isaga, laakiin ninna gacmaha kuma saarin. Sidaas daraaddeed, caawiyayaashii waxay u yimaadeen wadaaddada sare iyo Farisiinta, oo kuwaas waxay iyaga ku yidhaahdeen, maxaad u keenin isaga? Caawimayaashii way jawaabeen, Weligiis nin sidaas uma hadlin, sida ninkan u hadlay. Farisiintii ayaa sidaas darteed ugu jawaabay, Miyaydnan idinkuna la khaldeen? Ma qof ka mid ah taliyayaasha rumaysan isaga ama ka mid ah Fariisiyiinta? Laakiin dadkan aan garanaynin sharciga waa inkaaran yihiin wuxuu yidhi Nikodemos oo iyaga u, kii habeennimadii u yimid isaga, mid ka mid ah iyaga, miyaan sharcigayagu xukumi ninka haddii aan ka isaga maqlin hore iyo ogaado wuxuu sameeyaa Waxay u jawaabeen oo ku yidhaahdeen, Miyaad adna Galili ka timid? Baadh oo arag in nebi Galili ka soo kicin. Oo mid kasta wuxuu tegey gurigiisa.

8

Ciise wuxuu tegey buurta saytuunka; aroorta haddana wuxuu yimid macbudka, oo dadkii oo dhan wuxuu u imanayay isaga; oo intuu fadhiistay ayuu wax baray iyaga. Waxay keenaan laakiin culimada iyo Fariisiyiinta naag sinnaanta lagu qabtay, oo markay

dhigeen iyada dhexda waxay ku yidhaahdaan isaga: macallinka, tan naagta waa la qabtay falka dhexdiisa sinnaanta samaynaysa; oo sharciga naga Muuse wuxuu amray kuwa sidaas oo kale in la dhagxiyo. Adiga sidaa darteed maxaad dhahaysaa? Laakiin tan bay yidhaahdeen iyagoo isaga tijaabinaaya si ay ugu helaan dacwad ka dhanka ah isaga. Laakiin Ciise hoos u soo foorarsaday, farta ayuu dhulka ku qorayay. Markay sii waday inay weyddiiyaan isaga, ayuu kor u joogsaday oo ku yidhi iyaga, Kan idinka dembilaawe ahu marka hore ha tuurayo dhagax iyada. Oo mar labaad ayuu hoos u foorarsaday oo dhulka wax ku qoray. Kuwa maqlay ayaa baxay mid mid u, iyagoo ka bilaabay duqowga, markaasaa waxaa hadhay Ciise iyo naagtii dhexda joogtay. Markuu kor u eegay, Ciise wuxuu ku yidhi iyada, Naagay, xaggee bay yihiin? Qofna ma ku xukumin? Markaasay tidhi: Cid ma jirto, Sayidow. Ciise wuxuu yidhi: aniguna kuma xukumi maayo; tag oo hadda ka bilaabo mar dambe ha dembabin. Mar labaad sidaa darteed Ciise ayaa iyaga la hadlay isagoo leh, Aniga waxaan ahay iftiinka dunida. Kan i raacaya ma socon doono gudcurka dhexdiisa, laakiin wuu yeelan doonaa iftiinka nolosha. Sidaa darteed Fariisiyiintii waxay ku yidhaahdeen, Adiga naftaada ayaad ka markhaati furtaa, markhaatifurashadaaduna run maaha. Ciise wuu u jawaabay oo wuxuu ku yidhi iyaga,

Xataa haddii aan aniga nafteeyda markhaati u furo, markhaatiyadeeydu waa run, waayo waan ogahay meesha aan ka imid iyo meesha aan aado, laakiin idinka ma taqaaniin meesha aan ka imaado ama meesha aan aado. Idinka sida jidhka ayaad u xukuntaan, aniga cidna ma xukunayo. Haddii aan xukumo, xukunkaygu waa run, sababtoo ah keligay ma ihi, laakiin waxaan jiraa aniga iyo Aabbaha i soo diray. Waxaa sharcigaaga ku qoran in marag laba qof run yahay. Aniga waa kan marag fura ku saabsan nafteeyda, oo waxaa kaloo marag ii fura Aabbaha i soo diray. Sidaa darteed waxay isaga ku yidhaahdeen: mee waa aabbahaaga? Ciise wuxuu jawaabay: ma taqaaniin aniga iyo aabbahay toona; haddii aad aniga tiqiin, aabbahay baad tiqiin lahaydeen sidoo kale. Ciise waxyaalahan erayada ku hadlay khasnadda, isagoo wax ku baraya macbudka, qofna ma qabsan isaga, sababtoo ah saacaddiisu weli ma iman. Ciise ayaa haddana iyaga ku yidhi, Aniga waan tagayaa, waadna i doonaysan doontaan, oo waxaad ku dhiman doontaan dembigiinna. Meesha aan tagayo, idinka ma awoodi kartaan inaad timaadaan. Sidaa darteed Yuhuuddu waxay yiraahdeen, Miyaanu dilaynin naftiisa, maxaa yeelay wuxuu leeyahay, Meeshaan tago, idinka ma awoddaan inaad timaaddaan? Wuxuu ku yidhi iyaga, Idinka waxaad ka timaadeen kuwa hoose, aniga

waxaan ka imid kuwa kor. Idinka waxaad ka timaadeen dunidan, anigase kama aan iman dunidan. Sidaa darteed waxaan idiin sheegay inaad ku dhiman doontaan dembiyadiinna, waayo haddii aydaan rumaysan inaan anigu ahay, waad ku dhiman doontaan dembiyadiinna. Sidaa darteed waxay isaga ku yidhaahdeen: Adigu yaa tahay? Oo Ciise wuxuu iyaga ku yidhi: bilowgii waxa aan idinla hadlayo. Waxyaabo badan ayaan haystaa oo aan idinku saabsan hadlo oo xukumo, laakiin kii i soo diray run wuu yahay, oo aniguna waxa aan ka maqlay isaga, waxyaalahan ayaan dunida ugu sheegayaa. Ma ay garanaynin inuu aabbaha ugu sheegayay. Ciise wuxuu iyaga ku yidhi, Marka aad kor u qaaddaan Wiilka Aadanaha, markaas waxaad ogaan doontaan inaan aniga ahay, iyo inaan naftayda waxba ka sameeyo, laakiin sida Aabbahay i baray ayaan waxyaalahan ku hadlaa. Kan ii diray aniga wuu la jiraa, aabahu ima siidayin keligay, sababtoo ah aniga waxyaalaha isaga ka farxiya sameeyo had iyo jeer. Waxyaalahan markuu isaga hadlayay, dad badan ayaa isaga rumaysatay. Sidaa darteed Ciise wuxuu ku yidhi Yuhuudda rumeeyey isaga, Haddii idinka aad ku joogtaan erayga kayga, runtii xerta kayga waad tihiin, oo waxaad ogaan doontaan runta, oo runtu waxay idin xoroyn doontaa. Waxay ugu jawaabeen isaga, Waxaan nahay farcan Ibraahim, oo

weligeen qofna uma aan addoonsanayn. Sidee baad u tidhaahdaa, Xor baad noqon doontaan? Ciise wuxuu ugu jawaabay iyaga, Runtii runtii waxaan idinku leeyahay in qof kasta oo sameeya dembiga uu yahay addoon u ah dembiga. Laakiin addoonku ma joogo guriga weligiis, wiilkuse waa joogaa weligiis. Haddii Wiilku sidaa darteed idinka xoreeyaa, runtii xor noqon doontaan. Waan ogahay inaad farcanka Ibraahim tihiin, laakiin waxaad doonaysaan inaad i dishaan, sababtoo ah erayga kaygu kuma dhex maro. Aniga waxa aan arkay aabbahayga agtiisa ayaan ka hadlayaa, idinku sidaa darteed waxa aad aragteen aabbihiinna agtiisa samaysaan. Waxay u jawaabeen oo ku yidhaahdeen: Aabahayaga waa Ibraahim. Ciise wuxuu iyaga ku yidhi: haddii aad carruurta Ibraahim ahaydeen, shuqullada Ibraahim ayaad samayn lahaydeen. Hadda laakiin waxaad doonaysaan inaad i dishaan, nin runta idiin sheegay oo aan ka maqlay Ilaaha. Tani ma ahayn wixii Ibraahim sameeyey. Idinka waxaad samaysaan shuqullada aabbihiinna. Sidaa darteed waxay ku yidhaahdeen isaga: Annaga sinada jinsiga ah kama dhalannay; mid aabe aynu leennahay, Ilaaha. Ciise wuxuu sidaas darteed ku yidhi iyaga, haddii Ilaah aabbihiinna ahaa, waad i jeclaanteen lahaydeen, waayo waxaan ka baxay Ilaah oo waan imid, mana aanan naftayda ka imin, laakiin kaasu wuu i diray.

Maxay hadalka kayga aydnaan u garanayn? Sababtoo ah ma awoodi kartaan inaad maqashaan eraygayga. Idinka waxaad ka tihiin aabbaha shayddaanka, oo waxaad rabtaan inaad samaysaan rabitaannada aabbihiinna. Kaas ahaa dilay-dad bilowgii ka bilaabay oo runta kuma taagno, sababtoo ah run kuma jirto isaga; markuu hadlo beenta, wuxuu ka hadlaa kuwiisa, sababtoo ah waa beenlow oo aabbihiisna sidoo kale. Laakiin sababta aan runta u sheegayo, ima rumaysanaysaan. Yaa idinka ka iga canaanta dembi ahaan? Haddii laakiin runta aan sheego, maxaad idinku ii rumaysan weydeen? Kii Ilaah ka yimid erayada Ilaah wuu maqlaa, sababtaas aawadeed idinka ma maqashaan, maxaa yeelay Ilaah kama aydaan iman. Yuhuuddu sidaas darteed way u jawaabeen oo waxay ku yidhaahdeen, Miyaannu si fiican u nidhi inaad tahay Samaariyan oo aad jinni leedahay? Ciise wuxuu ku jawaabay, Aniga jinni ma haysto, laakiin waxaan sharfayaa Aabbahay, idinkuse waad i ceebaynaysaan. Aniga laakiin ma doono sharafta kayga; waa jira kan doondoonaya oo xukumaya. Runtii, runtii waxaan idinku leeyahay, haddii qof erayga kayga dhawro, dhimasho ma arki doono weligiis. Sidaa darteed Yuhuudda waxay isaga ku yidhaahdeen: Hadda waxaan ogaannay inaad jinni leedahay. Ibraahim wuu dhintay iyo nebiyadii, oo adiga waxaad

tidhaahdaa, haddii qof eraygayga dhawro, ma dhadhan doono dhimasho weligiis? Miyaad ka weyn tahay aabbahayaga Ibraahim, kii dhintay? Oo nebiyada way dhintay; yaa adiga naftaada ka dhigaysaa? Ciise wuu jawaabay: haddii aniga aan ammaano naftayda, ammaantaydu waxba maaha; waa aabbahay kan i ammaanaya, kaas oo aad tidhaahdaan Ilaahiinna waa, oo aad ma aqoonteen isaga; aniga laakiin waan aqaan isaga. Oo haddii aan idhaahdo inaan isaga aqaanin, waxaan noqon doonaa sidiinna beenaalaha; laakiin waan aqaanaa isaga oo eraygiisa waan dhawraa. Abraham aabihiinna ayaa aad u farxay inuu arko maalintayda, wuuna arkay oo farxay. Sidaa darteed Yuhuuddii waxay ku yidhaahdeen isaga, Konton sannadood weli ma gaadhin, Ibraahimna ma aragtay? Ciise wuxuu ku yidhi iyaga, Runtii, runtii waxaan idinku leeyahay, ka hor intii Ibraahim dhalan, aniga waan jiray. Sidaa darteed dhagaxyo bay qaadeen si ay ugu tuuraan isaga. Ciise laakiin wuu la qariyay, oo wuxuu ka baxay macbadka, isagoo dhex maray dhexdooda, oo sidaas ayuu u socday.

9

Oo intuu soo marayay wuxuu arkay nin dhalashadiisa ka indha

la ahaa. Waxay weyddiiyeen isaga xertiisii iyagoo leh, Macallin, yaa dembaabay, kan mise waalidkiis, si uu indho la'aan u dhashay? Ciise wuxuu ku jawaabay, Isagu ma dembaabin, waalidkiisuna ma dembaabin, laakiin waxay ahayd in shuqullada Ilaah lagu muujiyo isaga. Waa inaan shaqeeyaa shuqullada kan i soo diray intay maalin tahay, waayo waxaa imanaysa habeen aan ciduna awoodi karin inay shaqeyso. Markaad aan dunida ku jiro, iftiin baan u ahay dunida. Waxyaalahan markuu yidhi, wuxuu candhuufay dhulka oo wuxuu ka sameeyey dhoobada candhuufta, oo wuxuu mariyey dhoobada indhaha ninka indha la'a, oo wuxuu ku yidhi: tag oo ku maydho balliga Siloam, kaas loo fasiro la diray. Sidaa darteed wuu tegey oo wuu ismaydhaay, oo wuu yimid isagoo arkaya. Sidaa darteed deriska iyo kuwii isaga hore u arkayay inuu indha la yahay, waxay yidhaahdeen, Sow kan ma aha kii fadhiyi jiray oo dawarsado jiray? Kuwo kale waxay yiraahdeen in kaasu yahay; kuwo kale laakiin waxay yiraahdeen in uu u eg yahay. Kaasu wuxuu yidhi inaan anigu ahay. sidaa darteed waxay ku yiraahdeen isaga, sidee indhahaaga loo furay? Wuu jawaabay kaas oo wuxuu yidhi, nin la yidhaahdo Ciise ayaa dhoobada sameeyay oo subkay indhahayga, wuxuuna ii yidhi, tag balliga Siloam oo mayso. Markii aan tegay oo aan maydhanayay waan

arkay. Sidaa darteed waxay ku yiraahdeen isaga, Meeye kan? Wuxuu yidhaahda: ma aqaan. Waxay isaga u wadaan Farisiinta, kii hore indha la'aa. Waxay ahayd sabtida markii Ciise dhoobada ka sameeyay oo uu indhihiisa furay. Markale sidaa darteed Fariisiyiintii way ku weyddiinayeen isaga sidee uu araggiisa dib u helay. Laakiin wuxuu iyaga ku yidhi: dhoobada ayuu saaray indhahaygii, oo aan ismaydhaay, oo waan arkaa. Sidaa darteed qaar ka mid ah Fariisiyiinta ayaa yidhi: Ninkan ma aha mid Ilaah ka yimid, sababtoo ah sabtida ma dhawro. Kuwa kale waxay yidhaahdeen: sidee buu nin dembile ahu u awoodi karaa inuu calaamooyin noocaas ah sameeyo? Oo kala qaybsanaan ayaa dhexdooda ku jirtay. Waxay ku yidhaahdaan ninkii indha la'aa mar labaad: adiga maxaad ka leedahay isaga, sababtoo ah wuu furay indhahaaga? Laakiin wuxuu yidhi inuu nebi yahay. Sidaa darteed Yuhuuddu ma rumaysan isaga in uu ahaa indha la oo uu araggiisa helay, ilaa ay u yeedheen waalidkii kii araggiisa helay oo ay weyddiiyeen iyaga iyagoo leh: kanu ma waa wiilkiinna, kan aad tidhaahdaan in uu indha la ku dhashay? Sidee haddaba hadda buu arkaa? Waxay u jawaabeen laakiin iyaga waalidkiisii, oo ay yidhaahdeen: Waxaan ognahay in kanu yahay wiilkayaga iyo in indho la'aan ku dhashay; sidee laakiin hadda u arkayo ma ognahay, ama yaa furay indhihiisa annaga ma ognahay; isagu da

leeyahay, isaga weyddiiya, isagu ku saabsan naftiisa hadli doonaa. Kuwan waxay yidhi waalidkiisii, sababtoo ah waxay ka baqayeen Yuhuudda, waayo mar hore Yuhuuddu way heshiiyeen in haddii qof isaga Masiix ahaan u qirto, laga eryo sunagogga. Sababtaan waalidkiisii yidhi in da leeyahay, isaga weyddiya. Sidaa darteed mar labaad ayay u yeedheen ninkii indha la'aa, oo waxay ku yidhaahdeen, Ilaah ammaan sii; annagu waan ognahay in ninkan dembiile yahay. Sidaas darteed kii baa jawaabay oo yidhi, Haddii uu dembile yahay ma aqaan; hal wax baan aqaan, inaan indha la ahaa oo hadda arko. Waxay mar labaad ku yidhaahdeen isaga: maxuu kuu sameeyey? Sidee uu furay indhahaaga? Wuu u jawaabay iyaga: waxaan idiin sheegay mar hore, oo idinka ma aydaan maqlin; maxaad mar labaad doonaysaan inaad maqashaan? Miyaad idinkuna rabtaan inaad xertiisa noqotaan? Waxay caayeen isaga oo waxay yidhaahdeen, Adiga waxaad tahay xerta kaas, laakiin annagu waxaan nahay xerta Muuse. Innagu waxaan ognahay in Ilaah la hadlay Muuse, laakiin kan ma ognahay meel uu ka yimid. Ninkii ayaa u jawaabay oo ku yidhi iyaga, Tani waa yaab, waayo idinka ma garanaysaan meesha uu ka yimid, laakiin wuxuu furay indhahaygii. Waan ognahay in Ilaah dembilayaasha ma maqlo, laakiin haddii qof Ilaah ka cabsada yahay oo doonistiisa

sameeyo, kaas wuu maqlaa. Tan iyo bilowgii lama maqlin in qof furay indhaha nin indho la ah oo sidaas u dhashay. Haddii aanuu xagga Ilaah ka iman, wax kasta samayn kari ma lahaan. Waxay jawaabeen oo waxay ku yidhaahdeen isaga: dembiyo dhexdooda adiga dhammaantaa lagu dhalay, oo adiga ma baraysa annaga? Oo waxay iska saareen isaga dibadda. Ciise wuxuu maqlay in ay isaga dibadda u saareen, oo markuu helay ayuu ku yidhi, ma rumaysataa Wiilka Ilaah? Wuu jawaabay oo wuxuu yidhi, Oo yaa yahay, Sayidow, si aan u rumaysto isaga? Ciise baa ku yidhi, Waad aragay isaga, kan kula hadlayaa waa kaas. Wuxuu yidhi, Waan rumaysanahay, Sayidow, oo wuu caabuday. Ciise wuxuu yidhi, Waxaan xukun ugu imid dunidan, si kuwa aan arkin ay u arkaan, kuwii arkana ay indho la u noqdaan. Qaar ka mid ah Fariisayiinta oo la joogay isaga ayaa maqlay waxyaalahan, oo waxay ku yidhaahdeen, Ma annaga indho la baan nahay? Ciise wuxuu ku yidhi iyaga, Haddii aad indho la ahaydeen, ma aad lahayn dambiga, hadda laakiin waxaad tidhaahdaan Waan aragnaa, sidaa darteed dambiginna wuu sii jiraa.

10

Runtii runtii waxaan idinku leeyahay, kii aan ku soo galaynin

albaabka xerada idaha, laakiin fuulaynaya meel kale, kaasu waa tuug iyo dhac; kii ku soo galaynaya albaabka waa adhijirka idaha. Kan irid-jiraha ayaa u furaa, iduhuna codkiisa way maqlaan, idihiisa gaarka ahna magac magac buu u yeedhaa, wuuna soo bixiyaa. Oo markii uu idihiisa soo saaro, hortood ayuu socda, oo idihuna way raacaan isaga, sababtoo ah way yaqaanaan codkiisa; mid qalaad laakiin ma raaci doonaan, laakiin way ka carari doonaan isaga, sababtoo ah ma yaqaanaan codka kuwa qalaad. Maahmaahdan ayaa Ciise ugu sheegay iyaga, laakiin kuwaas ma ay garanaynin waxa uu ula jeeday wixii uu kula hadlayay iyaga. Ciise ayaa haddana iyaga ku yidhi, Runtii, runtii waxaan idinku leeyahay, aniga ayaa ah albaabka idaha. Dhammaan kuwa ka hor i yimid tuugo iyo dhac bay ahaayeen, laakiin idahu ma dhegaysan. Aniga waxaan ahay albaabka, haddii qof dhexdayda galo, wuu badbaadi doonaa, wuuna soo geli doonaa oo bixi doonaa, daaqna wuu heli doonaa. Tuuggu ma imaanayo haddii aan ahayn inuu xado, dilo, oo burburiyo. Aniga waxaan imid si ay nolol u helaan oo ay si buuxda u helaan. Aniga waxaan ahay adhijirka wanaagsan. Adhijirka wanaagsan naftiisa wuxuu dhigaa idaha aawadiis; shaqaalaha la kiraysto laakiin aan ahayn adhijir, kaas oo aan idaha lahayn kuwiisa, wuxuu arkaa yeyga imaanaya oo wuxuu sii daayaa idaha oo wuu

cararaa; oo yeygu wuxuu qabtaa iyaga oo wuxuu kala firdhiyaa idaha. Shaqaalaha laakiin wuu cararaa, sababtoo ah shaqaale wuu yahay oo idaha kama danaynayo. Aniga waxaan ahay adhijirka wanaagsan, oo waan aqaan kuwaygii oo waxaa la iga yaqaan kuwaygii, sida uu ii yaqaan aabbaha oo aan u aqaan aabbaha, oo naftayda waxaan u dhigayaa idaha. Waxaan kaloo leeyahay ido kale oo aan ka mid ahayn barxaddan, oo kuwaasna waa inaan keeno, codkaygana way maqli doonaan, waxayna noqon doonaan hal idaha iyo hal adhijir. Sababtan aabbahaygu wuu i jecelyahay, maxaa yeelay aniga waxaan dhigayaa naftayda, si aan mar labaad u qaato iyada. Qofna igama qaado iyada, laakiin aniga ayaa iyada naftayda u dhigaya. Amar ayaan u leeyahay inaan iyada dhigo, oo amar ayaan u leeyahay inaan mar kale iyada qaato. Amarkan waxaan ka helay Aabbahay. Sidaa darteed, kala-qaybsanaan mar labaad ayaa dhexda Yuhuudda ku dhacday sababta erayadan. Waxay yidhaahdeen laakiin dad badan oo ka mid ah iyaga, Jinni buu leeyahay oo wuu waalan yahay, maxaad isaga u maqashaan? Kuwo kale ayay yidhaahdeen, Kuwani erayada ma aha kuwo nin jinni qaba. Miyaan jinni awoodi karaa inuu furo indhaha kuwa indhala ah? Waxay dhacday daahfurka Yeruusaalem, oo jiilaal ahaa; oo Ciise wuxuu ku socday macbudka balbalada Sulaymaan. Sidaas

darteed Yuhuudda ayaa hareereeyay isaga oo waxay ku yidhaahdeen isaga: ilaa goorma ayaad qaadaysaa ruuxayaga? Haddii adigu tahay Masiixa, si cad noogu sheeg. Ciise wuu ugu jawaabay iyaga: waan idiin sheegay, oo aydaan rumaysanaysaan; shuqullada aan sameeyo magaca aabbahay, kuwaasu wuu markhaati furayaa aniga; laakiin idinka aydaan rumaysanaysaan; waayo ma tihiin ka idaha aniga, sida aan idiin sheegay. Idaha aniga codkayga way maqlaan, oo aniguna waan aqaan iyaga, oo way i raacaan, oo aniguna nolosha weligeed ah ayaan siiyaa iyaga, oo ma ay halligmi doonaan weligood, oo qofna ma dhici doono iyaga gacantayda ka. Aabbahay, kan i siiyey, waa ka weyn dhammaan, oo qofna ma awoodo inuu wax ka qabsado gacanta aabbahay. Aniga iyo Aabbaha mid baynu nahay. Sidaa darteed Yuhuuddu mar labaad waxay qaadeen dhagaxyo si ay dhagax ugu tuuraan isaga. Ciise wuxuu ugu jawaabay, Shuqulo badan oo wanaagsan ayaan idiin tusay tan ka timid Aabbahayga. Kuwaas shuqulka aad dhagax iigu tuuraysaan waa kee? Yuhuuddu waxay ugu jawaabeen iyagoo leh, Shaqo wanaagsan aawadeed kuma dhagxinayno, laakiin caydii aawadeed, iyo sababtoo ah adiga oo nin ah ayaad naftaada Ilaah ka dhigaysaa. Ciise wuxuu ugu jawaabay iyaga, Miyaanay ku qornayn sharciginna, Waxaan idhi, ilaahyo baad tihiin?

Haddii uu kuwa yidhi ilaahyo, kuwaas oo erayga Ilaah u yimid, iyo qorniinka aan la karin in la furo, kan Aabbaha quduus ka dhigay oo u diray dunida, idinka ma waxaad ku tidhaahdaan waad caytamaysaa, sababtoo ah waxaan idhi, waxaan ahay wiilka Ilaah? Haddii aanan samayn shuqullada aabbahay, ha i rumaysanina; haddii laakiin aan sameeyo, xitaa haddii aydaan i rumaysanin, shuqullada rumaysta, si aad u garataan oo aad u rumaysataan in aabbaha igu jiro aniguna isaga ku jiro. Sidaa darteed mar labaad way doonayeen inay qabsadaan isaga, laakiin wuxuu ka baxay gacantoodii. Oo haddana wuxuu tegey dhanka shishaha ee Webi Urdun, meeshii Yooxanaa markii hore ku baabtiisayay, wuuna halkaas joogay. Dad badan ayaa u yimid isaga, oo waxay yidhaahdeen, Yooxanaa runtii calaamad ma samayn, laakiin wax kasta oo Yooxanaa ka sheegay kan waxay ahaayeen run. oo dad badan oo halkaas joogay ayaa isaga rumaysday.

11

Wuxuu jiray nin buka oo la odhan jiray Laasaros oo ka yimid Betaani, tuulada Maryan iyo walaasheed Marta. Waxay ahayd Maryan tii Rabbiga cadarkaaga ku subkay oo cagihiisa

timaheedii ku tirtay, taas oo walaalkeed Laasaros uu bukooday. Sidaas darteed, walaalaha (dumarka) ayaa u diray isaga iyagoo leh, Sayidow, eeg, kii aad jeceshahay wuu buka yahay. Markuu maqlay, Ciise wuxuu yidhi, Cudurkan dhimashada uma aha, laakiin wuxuu u yahay sharafta Ilaah, si Wiilka Ilaah loogu sharfo iyada. Ciise wuxuu jeclaa Marta iyo walaasheed iyo Laasaros. Sidaa darteed markuu maqlay inuu bukaa, markaas runtii wuxuu joogay meeshii uu joogay laba maalmood; dabadeed tan ka dib wuxuu ku yidhi xertiisii: aan tagno Yahuudiya mar labaad. Xertii waxay ku yiraahdeen, Macallin, hadda Yuhuuddii waxay doonayeen inay ku dhagxiyaan, oo mar labaad ma halkaas aad tagtaa? Ciise wuu jawaabay: sow ma aha laba iyo toban saacadood maalinta? Haddii qof maalinta socdo, ma turunturoonayo, sababtoo ah iftiinka dunidan wuu arkaa; haddii laakiin qof habeenka socdo, wuu turunturoonayaa, sababtoo ah iftiinku isaga kuma jiro. Kuwaan ayuu yidhi, dabadeedna wuxuu ku yidhi iyaga, Laasaros saaxiibkeenna wuu hurday, laakiin waxaan tagayaa si aan u toosiyoo. Sidaa darteed xertiisii waxay yidhaahdeen, Sayidow, haddii uu seexday, wuu badbaadi doonaa. Ciise wuxuu ka hadlay dhimashadiisa, laakiin kuwaas waxay u maleeyeen inuu ka hadlayo hurdada caadiga ah. Markaas sidaa darteed wuxuu Ciise iyaga ugu yidhi si cad:

Laasaros wuu dhintay, oo waan ku faraxsanahay idinka aawadiinna, si aad rumaysataan, sababtoo ah ma aanan joogin halkaas; laakiin aan u tagno isaga. Sidaas darteed, Tomas kan la yidhaahdo Mataanaha ayaa ardayda saaxiibbada ah ku yidhi, Aan tagno annaguna si aan isaga ula dhimanno. Markuu yimid Ciise wuxuu helay isagoo afar maalmood horeba xabaalka ku jira. Betani waxay u dhowayd Yeruusaalem sida shan iyo toban istaadiyo, oo dad badan oo Yuhuudda ka mid ah ayaa u yimid Marta iyo Maryan si ay ugu qalbi qabowjiyaan walaalkood. Sidaa darteed Martha markay maqashay in Ciise imanayo, ayay ka hor tagtay, laakiin Maryan guriga ayay fadhiisatay. Maartha waxay Ciise ku tidhi, Sayidow, haddii aad halkan joogtay, walaalkay ma dhiman lahaa. Laakiin xataa hadda waan ogahay in wax kasta oo aad Ilaaha weyddiisato, Ilaah uu ku siinayo. Ciise ayaa ku yidhi, Walaalkaa wuu kici doonaa. Maartha waxay ku tidhi isaga, Waan ogahay inuu sarakici doono sarakicidda maalinta ugu dambeysa. Ciise ayaa ku yidhi, Aniga ayaa ah sarakicidda iyo nolosha. Kii i rumaysta, xataa hadduu dhinto, wuu noolaan doonaa; iyo mid kasta oo nool oo i rumaysta ma dhiman doono weligiis. Ma rumaysantahay tan? Waxay ku tidhi, Haa, Sayidow, waan rumaysaday inaad tahay Masiixa, Wiilka Ilaaha ee dunida ku soo socda. Oo kuwan markay tidhi ayay tagtay, waxayna si qarsoodi

ah ugu yeedhay walaasheed Maryan, iyada oo leh, Macalinka wuu jooga, wuuna ku yeedhayaa. Taas markay maqashay, si degdeg ah ayay u kacday oo waxay u timid isaga. Weli Ciise ma iman tuulada gudaheeda, laakiin wuxuu ku jiray meesha ay Marta kaga hor tagtay. Yuhuuddii sidaa darteed ee iyada la joogay guriga gudihiisa oo tacsiyeynayay, markay arkeen Maryan inay si dhakhso ah u kacday oo baxday, ayay raaceen iyada iyagoo leh waxay u socotaa xabaalka si ay halkaas ugu ooydo. Sidaa darteed Maryan markay timid meeshii Ciise joogay, oo aragtay isaga, waxay ku dhacday cagihiisa iyada oo ku leh, Sayidow, haddii aad halkan joogtay, walaalkay ma dhiman lahaa. Ciise sidaas darteed markuu arkay iyada oo ooyaysa iyo Yuhuuddii iyada la yimid oo ooyaysa, aad buu ugu dhaqdhaqaaqay ruuxiisa oo wuu dhibay naftiisa, oo wuxuu yidhi: Xaggee baad dhigteen isaga? Waxay ku yidhaahdaan isaga: Sayidow, kaalay oo arag. Ciise wuu ooyay. Sidaas darteed Yuhuuddu waxay lahaayeen: eeg siduu u jeclaa isaga; qaar ka mid ah iyaga laakiin waxay yidhaahdeen: miyuusan awoodin kan, kii furay indhaha ninka indha la'aa, inuu sameeyo si kan uusan u dhiman? Ciise sidaa darteed, isagoo mar kale si weyn uga dhaqdhaqaaqay gudihiisa, wuxuu yimid xabaalaha, kaasoo ahaa god, oo dhagax baa dul saarnaa. Ciise wuxuu yidhi: kor u

qaada dhagaxa. Waxaa isaga ku tidhi walaashii kii dhintay Maartha: Sayidow, hadda wuu urayaa; waayo, waa maalintii afraad. Ciise wuxuu ku yidhi, Miyaanan kuu sheegin inaad arki doonto ammaanta Ilaah haddii aad rumaysato? Sidaa darteed waxay kor u qaadeen dhagaxii meeshii uu jiifay kii dhintay. Ciise wuxuu kor u qaaday indhihiisa oo yidhi: Aabbow, waan kuu mahadnaqayaa sababtoo ah waad i maqashay. Aniga laakiin waan ogaa in aad mar walba i maqasho, laakiin dadka weynaha hareereysan dartood ayaan u sheegay, si ay u rumeysto in aad i soo dirtay. Oo markuu waxyaalahan yidhi ayuu cod weyn ku qayliyay, Laasare, dibadda kaalay. Oo wuxuu soo baxay kii dhintay oo cagaha iyo gacmaha lagu xidhay maro, oo wejigiisa maro ayaa lagu duubtay. Ciise wuxuu iyaga ku yidhi: Fura isaga oo u daaya inuu aado. Sidaa darteed dad badan oo Yuhuudda ka mid ah, kuwa u yimid Maryan oo arkay wixii Ciise sameeyay, ayaa rumaysday isaga. Qaar laakiin ka mid ah iyaga ayaa tagay xagga Fariisiyiinta oo u sheegay wixii Ciise sameeyey. Sidaa darteed wadaaddada sare iyo Fariisiyiintu waxay ururiyeen golaha, waxayna yidhaahdeen, Maxaan samaynaa, waayo ninkan calaamooyin badan buu sameeyo? Haddii aan sidaas u siidaynno isaga, dhammaan waxay rumaysan doonaan isaga, oo waxay iman doonaan Roomaanku, wayna ka qaadi doonaan

meesheenna iyo quruunteenna. Mid ka mid ah iyaga Kayafas, oo wadaad sare ahaa sannadkaas, wuxuu ku yidhi iyaga: Idinka waxba ma taqaaniin, mana fikirayaan in faa'iido inoo ah in qof keliya u dhinto dadka aawadiis iyo aanay qumaantiida oo dhan halligmin. Laakiin tan isaga qudhiisa ka ma uu yidhi, laakiin wadaad sare ahaan sannadkaas uu ahaa wax u sii sheegay in Ciise u dhimanayo dadka, iyo ma aha dadka oo keliya aawadiis, laakiin si carruurta Ilaah ee kala firdhay u wada ururiyo oo mid noqdaan. Maalintaas ka bilaabay, sidaa darteed waxay isla tashadeen inay dilaan isaga. Ciise sidaa darteed mar dambe si cad uguma socon Yuhuudda dhexdooda, laakiin wuxuu ka tegey halkaas oo wuxuu u kacay dhulka u dhow cidlada, magaalo la yidhaahdo Efrayim, oo halkaasuu la joogay xertiisii. Waxay u dhowyd Iidda Kormaridda ee Yuhuudda, oo dad badan ayaa Yeruusaalem ka yimid dalalka kahor Iidda Kormaridda si ay isu daahiriyaan. Sidaa darteed waxay raadsanayeen Ciise, oo intay macbudka dhexdiisa taagnaayeen ayay isku yidhaahdeen, Maxay idiin u egtahay? Miyuusan iman doonin iidda? Wadaaddada sare iyo Farisiinta waxa ay siiyeen amar in haddii qof yaqaan meel uu jiro, uu sheego si ay isaga u qabtaan.

12

Sidaa darteed Ciise, lix maalmood ka hor Iidda Kormaridda, wuxuu yimid Beytaaniya, halkaas oo uu joogay Laasaros kii dhintay, kii uu ka sare kiciyay kuwii dhintay. Sidaa darteed halkaas ayay casho ugu sameeyeen, Marthana way u adeegaysay, laakiin Lazarus wuxuu ka mid ahaa kuwii la jiifay isaga. Maryan sidaas darteed, waxay qaadatay rodol cadar ah oo naardh saafi ah oo qaali ah, waxayna subkatay cagaha Ciise, oo ku tirtay timaha madaxeeda cagihiisa, guriguna wuxuu ka buuxsamay urta cadarku. Sidaa darteed mid ka mid ah xertiisii, Yahuuda ina Simoon Iskariyood, kii ku dhowaa inuu isaga gacangaliyo, yidhi: Maxaa cadarkan lagu iibin waayay saddex boqol oo diinaar oo masaakiinta loo siin waayay? Wuxuu yidhi tan laakiin ma aha sababtoo ah masaakiinta ay isaga u walaacsan tahay, laakiin sababtoo ah tuug buu ahaa, oo sanduuqa lacagta ayuu haystay oo waxyaalaha la dhex riixayo ayuu qaadi jiray. Ciise wuxuu yidhi, Ka daa iyada, waxay u haystay maalinta aaskayga. Masaakiinta waayo had iyo jeer waad la haysataan, aniga laakiinse had iyo jeer ima haysataan. Sidaa darteed dad badan oo Yuhuudda ah ayaa ogaaday inuu halkaas joogo, oo waxay u yimaadeen ma aha Ciise oo keliya, laakiin si ay sidoo kale u arkaan Laasaros oo uu kuwii dhintay ka sara kiciyey. Waxay talo qaadeen laakiin wadaaddadii sare si ay u dileen sidoo kale Laasaros, sababtoo ah

dad badan Yuhuudda ka mid ah sabab isaga aawadeed tagayeen oo waxay rumeeyeen Ciise. Maalinta xigta dadkii badan oo yimid iidda, markay maqleen in Ciise yimaado Yeruusaalem, waxay qaadeen laamihii geedaha timirta oo waxay u baxeen inay ka hor tagaan isaga, oo waxay qayliyeen: Hoosaana, barakaysan yahay kii imanaya magaca Rabbiga, boqorka Israa'iil. Ciise markuu helay dameer yar ayuu ku fadhiistay, sida la qoray: ha baqin, gabadha Siyoon; bal eeg boqorkaaga wuu imanayaa isagoo ku fadhiya qayl dameer. Kuwan laakiin xertii isaga marka hore ma ay garanaynin, laakiin markii Ciise la ammaanay, markaas waxay xusuusteen in kuwan ku isaga qoran yihiin, oo kuwan isaga loo sameeyey. Sidaa darteed dadkii badnaa oo isaga la jiray ayaa markhaati furay markii uu Laasaros uga yeedhay qabriga oo uu ka sara kiciyey kuwii dhintay. Sababtaas darteed ayaa dadkii badnaa la kulmay isaga, maxaa yeelay waxay maqleen inuu isagu sameeyay calaamaddaas. Fariisiyiintii sidaa darteed waxay isla yiraahdeen: ma aragtaan in aydnaan waxba ka faa'iidaysan? Eeg, dunidu dhabarkiisa ayay u tagtay. Waxay jireen qaar Giriigyo ah oo ka mid ahaa kuwa soo kacayay si ay ugu soo caabudaan ciidda. Kuwan sidaa darteed waxay u yimaadeen Filibos kii ka yimid Beytesayda tan Galili, oo waxay weyddiisanayeen isaga iyagoo leh, Sayidow, waxaan doonaynaa

inaan Ciise aragno. Wuxuu yimaadaa Filibos oo wuxuu u sheegaa Andaraawis, oo haddana Andaraawis iyo Filibos waxay u sheegaan Ciise; laakiin Ciise wuxuu ugu jawaabay iyaga isagoo leh waxaa timid saacaddii si loo ammaano Wiilka Aadanaha. Runtii runtii waxaan idinku leeyahay, haddii hadhuudhka midho ahi dhulka ku dhicin oo uusan dhiman, isaga keligiis ayuu hadhaa, laakiin haddii uu dhinto, miidho badan ayuu keenaa. Kii jecel naftiisa wuu lumi doonaa, kii neceb naftiisa dunida tan gudaheeda, wuxuu u dhawri doonaa nolosha weligeed ah. Haddii qof i adeego, ha i raaco, oo meeshaan joogto halkaasna waxaa joogayaa addoonkayga, oo haddii qof i adeego Aabbuhu wuu sharfi doonaa. Hadda naftaydu way dhibtootay, oo maxaan dhaho? Aabbow, iga badbaadi saacaddan. Laakiin sababta tan darteed ayaan u imid saacaddan. Aabbow, ammaani magacaaga. Sidaa darteed cod baa ka yimid samada: oo waxaan ammaanay oo mar labaad waan ammaanayn doonaa. Sidaas daraaddeed dadkii taagnaa oo maqlay wuxuu yidhi in onkod dhacday, kuwa kalena waxay yidhaahdeen, Fariin-qaade ayaa isaga la hadlay. Ciise wuu jawaabay oo yidhi, Codkanu uma yimaadin aniga aawadiis, laakiin idinka aawadiinna. Hadda waa xukunka dunida tan, hadda taliyaha dunida tan dibadda ayaa lagu tuurayaa; aniga haddii dhulka laga kor u qaado, dhammaan

waxaan xagayga u soo jiidan doonaa. Laakiin tan wuxuu ku yidhi isagoo muujinaya nooca dhimashada uu ku dhimanayay. Dadkii ayaa ugu jawaabay isaga: Annagu waxaan ka maqalnay sharciga in Masiixa uu joogto weligiis, oo sidee baad u leedahay, waa in la sarraysiiyo Wiilka Aadanaha? Yaa yahay kan wiilka ninka? Ciise ayaa sidaa darteed ku yidhi iyaga, Weli waqti yar ayaa iftiinka idinla jira. Socda intii aad iftiinka haysataan, si aan gudcurku idinka qabsan. Kii gudcurka ku socda ma yaqaan meel uu tagayo. Ilaa aad iftiinka haysataan, rumaysta iftiinka, si aad wiilasha iftiinka u noqotaan. Waxyaalahan ayuu ku hadlay Ciise, oo markuu tegey ayuu ka dhuumay iyaga. Laakiin waxyaalahan badan oo calaamado ah oo uu sameeyay hortooda, iyaga kuma ay rumaysan isaga, si erayga Isayos nebiga loo buuxiyo kii uu yidhi: Sayidow, yaa rumaysaday maqalkeenna? Oo gacanta Rabbiga yaa loo muujiyay? Sababtan darteed uma awoodi karin inay rumaysto, sababtoo ah mar kale wuxuu yidhi Isayos: wuxuu indhatiriyey indhahoodii oo wuxuu qallajiyey qalbigooda, si aanay indhahooda ugu arkin oo aanay qalbigooda ugu fahin oo aanay u soo noqon, oo anna waan bogsiinayaa iyaga. Kuwaan wuxuu yidhi Isayos markuu arkay sharaftiisa, wuxuuna ka hadlay isaga. Si kastaba ha ahaatee dad badan oo madaxda ka mid ah ayaa isaga rumaysday, laakiin Fariisiyiinta dartood kuma

ay qiran, si aanay sunagogga looga saarin; waayo waxay jeclaayeen sharafta dadka in ka badan sharafta Ilaah. Ciise laakiin wuu qayliyey oo yidhi: Kii i rumaysan aniga ma rumaysanayo, laakiin wuxuu rumaysanayaa kii i soo diray, oo kii i arkaa wuxuu arkaa kii i soo diray. Aniga iftiin baan u imid dunida, si qof kasta oo i rumaysan uusan mugdiga ku sii hadhin. Haddii qof maqlo erayadayda oo aan rumaysan, aniga ma xukumi doono isaga, waayo ma iman inaan xukumo dunida, laakiin inaan badbaadiy dunida. Kii i diidaya aniga oo aan qaadanaynin erayadayda, wuxuu leeyahay kii xukumaya isaga; erayga aan ku hadlay, kaasu wuxuu xukumi doonaa isaga maalinta ugu dambaysa; maxaa yeelay aniga keligay kama aan hadlin, laakiin Aabbaha ii soo diray isagu amar buu i siiyay waxa aan dhaho iyo waxa aan ku hadlo; oo waan ogahay in amarka uu leeyahay nolosha weligeed ah yahay. Waxyaalaha sidaa darteed aan ku hadlayo aniga, sida uu Aabbahu iigu yidhi, sidaas ayaan u hadlayaa.

13

Kahor ciidda Kormaridda, Ciise isagoo og in saacaddiisu timid si uu uga tago dunidan xagga Aabbaha, isagoo jeclaa kuwiisa

gaarka ah ee dunida ku jira, wuxuu iyaga u jeclaaday ilaa ugu dambaysta. Oo casho dhacday, shayddaanka horeba geliyay qalbiga Yuhuuda ina Simoon Iskariyood si uu isaga u gacangaliyo, isagoo og Ciise in Aabbuhu wax walba siiyay gacmihiisa, iyo in Ilaah ka baxay oo Ilaah u socdo, wuxuu ka kacay cashada oo dhigay dharkii, oo qaatay maro wuuna naftiisa ku xidhay. Kadibdeed wuxuu ku shubay biyo weelka dhaqida, wuxuuna bilaabay inuu dhaqo cagaha xertiisa oo uu ku tirtiro maro khamiiska uu guntan yahay. Sidaa darteed wuxuu u yimaadaa Siimoon Butros, oo kaasna wuxuu ku yidhi, Sayidow, ma adigu baad lugahayga i maydhaysaa? Ciise wuu u jawaabay oo wuxuu ku yidhi, Waxa aan sameeyo, adigu hadda ma garanaysid, laakiin waad ogaan doontaa ka dib. Butros ayaa ku yidhi: maya, ma dhaqaysid cagahayga weligaa. Ciise wuxuu ugu jawaabay: Haddii aanan ku maydh□□, qayb igala ma lihid. Simoon Butros wuxuu ku yidhi, Sayidow, ha noqon cagahayga oo kaliya, laakiin sidoo kale gacmaha iyo madaxa. Ciise wuxuu ku yidhi isaga, Kii la maydhay uma baahna in cagaha la maydho, laakiin waa nadiif oo dhan, idinkana nadiif baad tihiin, laakiin ma aha dhammaantiin. Wuu yiqiin kan isaga khiyaanaynayay, sababtaas ayuu u yidhi, Dhammaantiin nadiif ma tihiin. Markii sidaa darteed uu maydhay cagahooda oo qaaday dharkiisa, oo uu

hurdoday mar kale, ayuu ku yidhi iyaga, Miyaad garanaysaan waxaan idiin sameeyay? Idinka waxaad iigu yeedhaysaan Macallinka iyo Sayidka, oo si fiican baad u tidhaahdaan, waayo waan ahay. Haddii sidaa darteed aniga oo ah Rabbiga iyo Macallinka aan idiin dhaqay lugihiinna, idinkuna waa inaad is dhaqaan lugaha. Waayo, tusaale baan idiin siiyey si sida aan idiinku sameeyey, idinkuna sidaas yeeshaan. Run ahaantii, run ahaantii, waxaan idinku leeyahay, ma jiro addoon ka weyn sayidkiisa, mana jiro rasuul ka weyn kii soo diray. Haddii aad waxyaalahan taqaaniin, waad barakaysan tihiin haddii aad samaysaan. Ma hadlayo dhammaan idinka; aniga waan aqaan kuwa aan doortay; laakiin si qorniinka loo buuxiyo, kii cunaya rootiga ila jira ayuu ceedhibtiisa kor iigu qaaday. Waxaan hadda idiin sheegayaa intaan wax dhicin ka hor, si markaas ay dhacdo aad u rumaysataan inaan aniga ahay. Runtii runtii waxaan idinku leeyahay, kii qaata qof alla qofkii aan diro, aniga ayuu qaataa, kii aniga qaatana wuxuu qaataa kii i soo diray. Kuwan markuu yidhi, Ciise wuxuu ku dhibtooday ruuxiisa, wuuna markhaati furay oo yidhi, Runtii runtii waxaan idinku leeyahay in mid idinka mid ah i gacangelin doono. Sidaa darteed xertii way isku eegayeen, iyagoo jahawareersan qofka uu ka hadlayo. Waxaa jiray mid ka mid ah xertiisii oo ku jiifay laabta Ciise, kaas

oo Ciise jeclaa; sidaa darteed Simoon Butros wuu u ishaaray isaga inuu weyddiiyo cidda uu ka hadlayo. Markaasuu ku dhacay sacdiga Ciise, oo wuxuu ku yidhi, Sayidka, yuu yahay? Ciise wuxuu jawaabay: kaas waa kan aan aniga geliyey murqaha aan siinayo. Oo markuu qaybtii cuntada geliyey wuxuu siiyaa Yahuudah ina Simoon Iskariyood. Oo ka dib cuntada yar, markaas Shaydaanku wuxuu galay isaga. Sidaas darteed Ciise wuxuu ku yidhi: Waxaad samaysid, samee si dhaqso badan. Laakiin tani mid kama aha kuwii jiifay oo ogaaday waxa uu ula jeedey isaga; qaar baa u ekaa, maadaama Yuhuuda uu haystay sanduuqii lacagta, in Ciise uu ku leeyahay isaga, iibso waxa aan u baahanahay iidda, ama masaakiinta si uu wax u siiye. Markuu qaatay muruqda, degdeg ayuu u baxay, waxayna ahayd habeen. Markii sidaas darteed uu baxay, Ciise wuxuu yidhi, Hadda waxaa la sharafay Wiilka Aadanaha, oo Ilaahna wuu ku sharafay. Haddii Ilaah lagu ammaanay isaga dhexdiisa, Ilaahuna wuxuu ku ammaani doonaa naftiisa dhexdeeda, oo degdeg ayuu ku ammaani doonaa. Carruurtayda yaryar, weli wakhti yar baan idinla jiraa. Waxaad i doonaysan doontaan, oo sidaan ugu idhi Yuhuudda in meesha aan tago aniga, idinka ma awoodi kartaan inaad timaadaan, oo idinka waxaan idiin leeyahay hadda. Amar cusub ayaan idin siinayaa in aad is jeclaataan, sida aan idiin

jeclaaday, si idinna aad is jeclaataan. Gudaheenna tan ayay dhammaan ku ogaan doonaan inaad xertayda tihiin, haddii aad jacayl isugu qabtaan. Wuxuu ku yidhi Simoon Butros: Sayidow, xaggee baad tagaysaa? Ciise wuxuu ugu jawaabay: Meesho aan aado, hadda ma awoodi kartid inaad i raacdo, laakiin dambe waxaad i raaci doontaa. Butros wuxuu ku yidhi, Sayidow, maxaan hadda kuu raaci kari waayay? Naftayda aawadiis dhigi doonaa. Ciise ayaa ugu jawaabay, Naftaada miyaad iigu dhigi doontaa? Runtii runtii waxaan kugu leeyahay, diiqsigu ma qaylin doono ilaa aad saddex jeer i beeniso.

14

Ha la dhibin qalbigiinna, Ilaah rumaysta, anigana rumaysta. Guriga aabahay waxaa ku jira meelo badan; haddii kale, waan idiin sheegi lahaa; waxaan tagayaa inaan meel idiin diyaariyo; oo haddii aan tago oo aan meel idiin diyaariyo, mar labaad waan imanayaa oo waan idin qaadan doonaa xaggayga, si meesha aan jiro aniga, idinkuna aad joogtaan. Iyo halka aan tago waad taqaaniin, jidkana waad taqaaniin. Tomas wuxuu ku yidhi, Sayidow, garan mayno xagee aad tagayso, haddaba sidee baannu u awoodna inaan jidka ogaanno? Ciise wuxuu ku yidhi, Aniga

waxaan ahay jidka iyo runta iyo nolosha. Qofna uma yimaado Aabbaha haddii uusan iga soo dhex marin. Haddii aad i aqoon lahaydeen, aabbahay oo kale waa aad aqoon lahaydeen. Oo hadda waxaad taqaanaan isaga oo waxaad aragteen isaga. Filibos wuxuu ku yidhi, Sayidow, na tus aabbaha oo taasi way nagu filan tahay. Wuxuu ku yidhi Ciise: waqti aad u badan ayaan idinla joogay, oo adigu ima aadan aqoon, Filibos? Kii i arkay wuxuu arkay Aabbaha; oo sidee baad u tidhaahdaa, na tus Aabbaha? Ma rumaysantahay in aan ku jiro Aabbaha iyo in Aabbaha uu igu jiro? Erayadii aan idinkula hadlay, aniga qudhayda kama hadlo; laakiin Aabbaha iigu jira isagu sameeya shuqullada. I rumaysta in aan ku jiro Aabbaha oo Aabbahuna igu jiro, haddii kalese maya, shaqooyinka qudhoodood aawadood i rumaysta. Runtii runtii waxaan idinku leeyahay, kii i rumaysta, shuqullada aan sameeyo isaguna wuu samayn doonaa, oo kuwan ka weyn ayuu samayn doonaa, sababtoo ah waxaan u socday Aabbahay, oo wax kasta oo aad magacayga ku weyddiisataan, tani waan samayn doonaa, si Aabbaha loogu ammaano Wiilka. Haddii aad wax ku weyddiisataan magacayga, aniga ayaa samayn doona. Haddii aad jeceshihiin aniga, amarrada kayga xajiya, oo aniga waxaan weydiin doonaa aabbaha oo mid kale oo taageere ah ayuu idiin siin doonaa, si uu weligeed idinkala

joogto, Ruuxa runta, kaas oo dunida ma awooddo inay qaadato, sababtoo ah ma aragto isaga mana yaqaanno isaga; idinka laakiin waad taqaaniin isaga, sababtoo ah dhexdiinna ayuu joogaa oo gudaheenna ayuu ahaan doonaa. Ma ku dayn doono agoon ahaan, waxaan idiin imanayaa. Weli in yar ka dib dunidu mar dambe ima arki doonto, laakiin idinka waad i arki doontaan, maxaa yeelay aniga waan noolahay oo idinkuna waad noolaan doontaan. Maalintaas waxaad ogaan doontaan in aniga ku jiro Aabbahay, idinkuna igu jirtaan aniga, oo aniguna idinku jiro. Kii haysta amarradayga oo xajiya, kaasu waa kii i jecel, kii i jecelna wuxuu la jeclaan doonaa Aabbahay, oo anna waan jeclaan doonaa isaga oo waxaan isaga u muujin doonaa naftayda. Yuhuudh, oo aan ahayn kii Iskariyood, ayaa ku yidhi, Sayidow, maxaa dhacay oo aad annaga noo muujinaysaa naftaada oo aadan dunida u muujin? Ciise wuu u jawaabay oo wuxuu ku yidhi, Haddii qof i jecelyahay, eraygayga dhawri doonaa, oo Aabbahay isaga jecel doonaa, oo isaga ayaan u iman doonnaa oo agtiisa ayaan degaan ka dhigan doonnaa. Kii aan i jecel erayadayda ma dhawro, erayga aad maqashaan na maaha kayga, laakiin waa kan Aabbaha i soo diray. Waxyaalahan waan idiinla hadlay anigoo dhexdiinna joogaya; laakiin mid difaaca, Ruuxa Quduuska ah kan Aabbuhu ku soo diri doono magacayga, kaasu

wuu idin bari doonaa wax walba oo wuu idin xusuusin doonaa wax walba wixii aan idinku idhi. Nabad waan idinka tagayaa, nabadkayga waan idiin siinayaa; ma aha sida dunida wax u siiso, aniga waan idiin siinayaa. Ha qalqalmin qalbigiinna hana baqina. Waxaad maqasheen in aniga waxaan idiin idhi, waan tagayaa oo waxaan idinku imanayaa; haddii aad i jeclaydeen, waad farxi lahaydeen in aan idhi, waxaan u socday aabbaha; sababtoo ah aabbahay waa ka weyn yahay aniga; oo hadda waxaan idiin sheegay idinka ka hor noqosho, si markii noqdo aad rumaysataan. Mar dambe waxyaalo badan kula hadli maayo idinka; waayo wuxuu imanayaa taliyaha dunida, oo anigu gudahayga wax ma laha waxba; laakiin si dunida u ogaato inaan aabbaha jeclahay, oo sidii aabbuhu ii amray, sidaas ayaan yeelayaa. Kaca, aan halkan ka tagno.

15

Aniga waxaan ahay geedka canabka runta ah, aabbahayna waa beeraleyga. Dhamaan laan aniga ku jirta oo aan midhaha wadin wuu qaadaa, iyo dhamaan laanta midhaha wadda wuu nadiifiyaa, si ay midhaha badan u waddo. Horeba idinka nadiif ah tihiin sababta erayga aan idinla hadlay. Iga sii jira, aniguna

idin baan ku jiraa. Sida laamaha aan awoodi karin inuu midhaha dhalo isaga qudhiisa, haddii aanu ku sii jirin geedka canabka, sidaas oo kale idinkuna ma awoddaan, haddii aydaan igu sii jirin. Aniga waxaan ahay geedka canabka, idinkuna waxaad tihiin laamaha. Kii igu sii jira aniga iyo aniguna isaga ku jira, kaasu wuxuu dhala midhaha badan, waayo iyada oo aydaan aniga la jirin ma aydaan awoodin inaad samaysaan waxba. Haddii aan qof igu sii jirin, waa la tuuray dibadda sida laanta, waana la qallajiyey, kolkaasna waa la ururiyaa iyaga oo dabka gudihiisa waa la tuuraa, waana la gubaa. Haddii aad iigu sii jirtan oo erayadaydu idinku sii jiraan, wax alla wixii aad doonaysaan weyddiista, waana idiin noqon doonaa. Gudaha tan ayaa Aabbahay lagu ammaanay, si aad midhaha badan u qaadataan, oo aad xertiyadayda u noqotaan. Sida Aabbuhu ii jeclaaday, sidaas oo kale ayaan idiin jeclaaday, ku sii jira jacaylkayga. Haddii aad amarradayda dhawrtaan, waxaad sii joogteen jacayladayda, sida aan amarradii aabbahay u haystay oo aan jacaylkiisa ku jiro. Waxaan idinla hadlay waxyaalahan si farxaddaydu idinka dhexdiinna ugu sii jirto oo farxaddiinnuna u buuxsanto. Tani waa amarkayga: in aad is jeclaataan sida aan idiin jeclaaday. Jacayl tan ka weyn qof ma leh, in qof naftiisa u dhigo saaxiibadiisa. Idinka saaxiibadayda ah tihiin, haddii aad

samaysaan waxa aan idinku amrayo oo dhan. Ma idhi idinku addoommo, sababtoo ah addoonku ma ogsoon waxa sayidkiisu sameeyo, laakiin waxaan idhi saaxiibbo, sababtoo ah wax kasta oo aan ka maqlay aabbahay ayaan idiin ogeysiiyey. Ma idinka aniga i doorateen, laakiin aniga ayaa idinka doortay, oo waxaan idinka dhigay si aad u tagaan oo aad midhaha keentaan, oo midhihiinna sii jiraan, si wax alla wixii aad Aabbaha ku magacayga ka weyddiisataan, uu idin siiyo. Waxaan idinku amrayaa waxyaalahan, si aad isugu jeclaataan. Haddii dunidu idin neceb tahay, ogaada inay aniga marka hore idinka ka hor ii necbaaday. Haddii aad ka ahaydeen dunida, dunidu waxay jeclaan lahayd tan iyada u gaar ah, laakiin ka dunida ma tihiin, waayo aniga ayaa idinka doortay dunida, sababta darteed dunidu way idin neceb tahay. Xusuusta erayga aan idiin sheegay: addoon ma ka weyn yahay sayidkiisa. Haddii aniga ay i eryeen, idinkana way idin eryayaan doonaan; haddii erayga kayga ay dhawreen, tan idinku way dhawri doonaan. Laakiin waxay idinku samayn doonaan waxyaalahan oo dhan magacayga aawadiis, maxaa yeelay ma yaqaaniin kii i soo diray. Haddii aanan iman oo aanan kula hadlin iyaga, dembi ma ay lahayn, laakiin hadda cudur-daar kuma laha dembiga kooda. Kii i neceb yahay aabbahay buu neceb yahay. Haddii aan shuqullada ugu

samayn iyaga kuwa aan qof kale sameeyn, dembi ma ay lahayn, hadda laakiin way arkeen oo way necbaadeen aniga iyo aabbahayga. Laakiin si loo buuxiyo erayga ku qoran sharcigooda, in ay ii necbaadeen sababla'aan. Markii yimaado Gargaaraha aan idiin soo diri doono Aabbaha, Ruuxa runta kaas oo Aabbaha ka soo baxa, kaasu wuu ii marag furayaa; idinkuna waad marag furateen, sababtoo ah bilowgii waad ila jirteen.

16

Waxyaalahan waxaan idiinku sheegay si aydaan u xanaaqin. Masaajidka ayay idinka eryi doonaan, laakiin waxaa imanaysa saacad uu qof kasta oo idin dilay u maleynayo inuu Ilaah adeeg u bixinayo. Waxyaalahan samayn doonaan, sababtoo ah ma ay garanayn Aabbaha iyo aniga toona. Laakiin waxyaalahan waan idinkula hadlay si markii saacaddu timaado aad u xusuusataan iyaga inaan idiin sheegay. Laakiin waxyaalahaan bilowga ka idiinkuma aan sheegin, sababtoo ah idinla waan jiray. Hadda laakiin waxaan u tagayaa kii i soo diray, oo mid kama mid ah idinka ma i weyddiinayo xaggee baad tagaysaa, laakiin sababta aan waxyaalahan idiin sheegay, murugtii waxay buuxisay qalbiginna. Laakiin aniga runta waxaan idiin sheegayaa: waxaa

idiin faa'iido ah in aniga tago. Haddii aan aniga aan baxo, gargaaraha ma iman doono idinka; haddii laakiin aan tago, waan soo diri doonaa isaga idinka; oo markuu yimid kaas wuxuu canaanan doonaa dunida ku saabsan dembi iyo ku saabsan xaqnimo iyo ku saabsan xukun. Ku saabsan dembi, sababtoo ah iyaga ima rumaysanayaan; ku saabsan xaqnimo, sababtoo ah xagga aabbahay baan tagayaa oo mar dambe ima arki doontaan; ku saabsan xukunka, sababtoo ah taliyaha dunidan waa la xukumay. Weli waxyaalo badan ayaan leeyahay in aan idinkula hadlo, laakiin ma awoodi kartaan inaad sidataan hadda. Laakiin marka kan yimaado, Ruuxa runta, wuxuu idin hagi doonaa dhammaan runta, waayo ma hadli doono wax ka yimid naftiisa, laakiin wuxuu hadli doonaa wax alla wixii uu maqlo, oo wuxuu idiin sheegi doonaa waxyaalaha imanaya. Kaasu aniga sharafayn doonaa, sababtoo ah wuxuu ka qaadan doonaa kayga oo idiin sheegi doonaa. Dhammaan wax kasta oo Aabbuhu leeyahay waa kuwaygii, sababtaas darteed waxaan idhi inuu ka aniga qaadan doono oo uu idiin sheegi doono. In yar dabadeed ima arki doontaan, oo haddana in yar dabadeed waad i arki doontaan, maxaa yeelay waxaan u tegayaa Aabbaha. Sidaa waxay yidhaahdeen qaar ka mid ah xertiisii iyagoo is la hadlaya, Waa maxay tan oo uu nagu leeyahay, In yar oo aydaan i arki doonin,

oo haddana in yar oo aad i arki doontaan, iyo Waayo aniga waxaan u socday Aabbaha? Sidaa darteed waxay yiraahdeen: waa maxay waxan yar ee uu leeyahay? Ma ogaano waxa uu hadlayo. Ciise sidaa darteed wuu ogaaday inay doonayeen inay isaga su'aalaan, oo wuxuu iyaga ku yidhi, Tan ma wada doodeysaan? Waxaan idhi, In yar oo iima arki doontaan, oo haddana in yar oo i arki doontaan. Runtii runtii waxaan idinku leeyahay in aad ooyi doontaan oo aad barooranayso doontaan idinka, laakiin dunidu way farxi doontaa; idinkase waa la murugoobi doonaa, laakiin murugtiinna waxay noqon doontaa farxad; naagtu marka ay dhasho, murug bay leedahay, sababtoo ah waxaa timid saacaddeedii; marka ay dhashay ilmaha, mar dambe ma xusuusato dhibaatadii sababta farxadda darteed in la dhashay qof gudaha dunida. Idinka sidaa darteed murugo hadda haysataan, laakiin mar labaad waan arki doonaa idinka, oo wadnahiinna way farxi doontaa, oo farxaddiinna qofna kaama qaadi doono. Oo maalintaas ima weydiin doontaan waxba, runtii runtii waxaan idinku leeyahay in wax kasta oo aad Aabbaha magacayga ku weyddiisataan, uu idin siin doono. Ilaa hadda ma aydaan weydiisan waxba magacayga. Weyddiya oo waxaad heli doontaan, si farxaddiinnu ay noqoto mid buuxsan. Kuwan waxaan idiinku hadlay maahmaahyo, laakiin waxaa imanaysa

saacad aan mar dambe idiinku hadli doonin maahmaahyo, laakiin si cad ayaan idiinku sheegi doonaa wax ku saabsan Aabbaha. Maalintaas magacayga waad weydiisan doontaan; oo uma sheegayo idinku inaan Aabbaha idinka weydiisan doono; isaga qudhiisu Aabbaha wuu idin jecel yahay, sababtoo ah idinka aniga waad i jeclaydeen, oo waad rumaysateen inaan Ilaaha ka soo baxay. Waxaan Aabbaha ka soo baxay oo dunida ayaan u imid, haddana dunida waan ka tegayaa oo Aabbaha ayaan u socday. Xertiisii waxay ku yiraahdeen, Bal eeg, hadda si cad baad u hadlaysaa, oo masaal innaba ma sheegeysid. Hadda waan ognahay inaad ogtahay wax walba oo aadan u baahnaan in qof ku weyddiyo. Tan waxaan ku rumaysanaynaa inaad Ilaah ka timid. Wuxuu ugu jawaabay iyaga Ciise, Haddeer ma rumaysanaysaan? Eega, waxaa imanaysa saacad, oo hadda way timid, si aad u kala firdhaan mid kasta gurigiisa oo aad aniga keligay iga tagtaan. Mana ahi keligay, sababtoo ah Aabbaha wuu ila jiraa. Waxyaalahan waan idinla hadlay si aad nabad iigu heshaan. Gudaha dunida dhibaato waad yeelan doontaan; laakiin dhiirranow, aniga waan ka adkaaday dunida.

17

Waxyaalahan ayuu ku hadlay Ciise, oo indhihiisii ayuu u taagay samada oo yidhi: Aabbow, saacaddii way timid; sharafee wiilkaaga, si wiilkaaga uu kaaga sharafo, sida aad u siisay isaga amar jidhka oo dhan, si uu kuwa oo dhan aad siisay isaga uu u siiyo iyaga nolol weligeed ah. Tani waa nolosha daa'imka ah, si ay kuugu gartaan adiga oo ah Ilaaha runta ah oo keliya iyo kii aad soo dirtay Ciise Masiix. Aniga adigu waxaan ku ammaanay dhulka dushiisa, shuqulka waxaan dhammaystay kaas adigu i siisay si aan u sameeyo; oo hadda adigu i ammaan, Aabbow, agtagaada ammaanta aan lahaa ka hor intaan dunida jirin agtagaada. Waxaan u muujiyay magacaaga dadkii aad iga siisay dunida ka. Adigay ahaayeen oo aniga ayaad iyaga i siisay, oo eraygaaga ayay dhawreen. Hadda way ogaadeen in dhammaan waxyaalaha aad i siisay adiga ka yimaadeen; in erayada aad i siisay aan siiyay iyaga, oo iyagu way qaadeen, oo runtii way ogaadeen in adiga ka baxeen, oo way rumaysteen in adigu aad i soo dirtay. Aniga waxaan ku weyddiiyayaa iyaga; kuma weyddiiyayo dunida, laakiin kuwa aad i siisay, maxaa yeelay iyagu waa kuwaaga, oo waxyaalahayga oo dhan waa kuwaaga oo waxyaalahaaga waa kuwaygii, oo waxaa laygu sharr□□ay iyaga dhexdooda. Oo mar dambe ma ahi dunida dhexdeeda, oo kuwan waxay ku jiraan dunida dhexdeeda, oo aniga waxaan kuu

imanayaa. Aabbow quduuska ah, ku ilaali iyaga magacaaga aad i siisay, si ay mid u noqdaan sida aannu nahay. Markaan iyaga la joogay dunida dhexdeeda, aniga waan ilaalinayay iyaga magacaaga gudihiisa; kuwa aad i siisay waan dhawray, oo mid keliya iyaga ka mid ah ma halligmin haddii aan ahayn wiilkii halligaadda, si qorniinka loo buuxiyo. Hadda laakiin xagaaga ayaan u imanayaa, oo waxyaalahan ayaan dunida kaga hadlayaa si ay farxaddayda oo dhammaystiran ugu yeeshaan gudahooda. Aniga waxaan siiyay iyaga eraygaaga, oo dunidu way necbatay iyaga, sababtoo ah kama ay yimaadaan dunida, sida aniga aan ka imaan dunida. Ma weydiisanayo inaad iyaga dunida ka qaaddo, laakiin waxaan weydiisanayaa inaad sharka ka ilaaliso iyaga. Kama ay yihiin dunida, sida aniguna aanan ka ahayn dunida. Quduusi ka dhig iyaga runtaada dhexdeeda; eraykaagu waa runta. Sida aad iigu soo dirtay dunida, sidaas oo kale ayaan iyaga ugu soo diray dunida. Waxaan u quduusiyaa nafteydii iyaga dartood, si ay iyaguna runta dhexdeeda ugu noqdaan kuwo la quduusiyey. Ma aha kuwan oo keliya oo aan ku weyddiinayo, laakiin sidoo kale kuwa rumaysan eraygooda oo ii yimid, si ay dhammaan mid u noqdaan, sida adiga, Aabbow, igu jirto aniguna kugu jiro, si ay iyaguna inagu mid u noqdaan, si dunidu u rumaysto inaad adigu i soo dirtay. Oo aniga sharafta aad i siisay

ayaan siiyey iyaga, si ay u noqdaan mid sida aannu mid u nahay, aniga dhexdooda oo adiga iigu jirto, si ay u noqdaan kuwo dhammaystiran oo mid ah, oo si dunida u ogaato inaad i soo dirtay oo aad iyaga u jeclaatay sida aad iigu jeclaatay. Aabbow, kuwa aad i siisay, waxaan doonayaa in meesha aan jiro aniga, kuwaasna ay ila jiraan, si ay u arkaan ammaanta tayda oo aad i siisay, waayo waad i jeclayd ka hor aasaaska dunida. Aabbaha xaqa ah, dunidu kuma aqoon, laakiin aniga waan ku aqaanay, oo kuwan way ogaadeen inaad i soo dirtay; oo waxaan iyaga u ogeysiiyay magacaaga oo waan u ogeysiinayaa, si jacaylka aad igu jeclaatay uu iyaga dhexdooda ku jiro, oo aniguna iyaga dhexdooda.

18

Kuwaan markuu yidhi, Ciise wuxuu la baxay xertiisii meel ka shishaysa durdurka Kedroon, halkaas oo ay ku tiil beer uu galay isaga iyo xertiisii. Yuhuudah kii isaga gacangeliyey ayaa goobta yiqiin, maxaa yeelay Ciise iyo xertiisii ayaa inta badan halkaas isugu iman jiray. Yahuda sidaas daraadeed wuxuu qaatay kooxdii ciidanka iyo caawimayaashii wadaaddada sare iyo Fariisiyiinta, wuxuuna yimid halkaas isagoo wata fanoosyo,

laambadaha iyo hubka. Ciise sidaa darteed wuxuu ogaa dhammaan waxyaalaha ku imanaya, ayuu u baxay oo ku yidhi iyaga, Yaa baadhtaan? Waxay ugu jawaabeen isaga: Ciise kan Naasared. Ciise wuxuu iyaga ku yidhi, Aniga ayaan ahay. Wuxuu taagnaa sidoo kale Yahuudah kii gacangelinayay isaga iyaga la. Markuu ku yiri iyaga Aniga ayaan ahay, dib bay u noqdeen oo dhulka bay ku dhaceen. Mar labaad sidaa darteed iyaga ayuu weyddiiyey: yaa aad doondoonaysaan? Waxay yiraahdeen Ciise kan reer Naasared. Ciise wuu jawaabay: Waxaan idin idhi inaan aniga ahay. Haddii sidaa darteed aniga aad i doonaysaan, kuwan u oggolaada inay tagaan; si loo buuxiyo erayga uu yidhi, in kuwa aad i siisay, aanan ka lumin iyaga mid. Simoon Butros sidaa darteed isagoo seef sita ayuu soo jiitay, oo wuxuu ku dhuftay addoonkii wadaadka sare oo ka gooyay dhegtiisa midig; magaca addoonkana wuxuu ahaa Malkos. Ciise wuxuu ku yidhi Butros, Seefta geliso qabriga. Koobka Aabbuhu i siiyey, miyaanan cabbaynin? Ciidanka iyo sarkaalka ciidanka iyo addoommadii Yuhuudda sidaa darteed waxay qabteen Ciise oo xidheen isaga, oo waxay u kaxeeyeen Annas marka hore; waayo wuxuu ahaa soddogga Kayafas, kaasoo ahaa wadaadka sare sannadkaas. Kayafas wuxuu ahaa kii lataliyey Yuhuudda in ay waxtar leh hal nin u dhinto dadka. Waxay raacayeen laakiin Ciise Simoon

Butros iyo xerta kale. Xertii taas wuxuu ahaa mid la yaqaan wadaadka sare, oo wuxuu Ciise la soo galay barxaddii wadaadka sare; laakiin Butros wuxuu ku taagnaa albaabka agtiisa dibadda. Sidaa darteed xertii kale, kii wadaadka sare yiqiin, ayuu baxay oo la hadlay iridjirayda, oo soo geliyey Butros. Sidaa darteed gabadha addoonka ahayd oo iridjoogta ahayd ayaa Butros ku tidhi: miyaadan adiguna ka mid ahayn xertii ninkan? Wuxuu yidhi kaas: ma ahi. Addoommadii iyo caawiyayaashii way taagnaayeen iyagoo dabka dhuxusha samaysay, maxaa yeelay qabow baa jiray, wayna is diiriyeen. Butros wuxuu la taagnaa iyaga isagoo is diiraya. Sidaa darteed wadaadka sare wuxuu weyddiiyay Ciise ku saabsan xertiisa iyo ku saabsan waxbarashadiisa. Ciise wuxuu ugu jawaabay: Aniga daacadnimo ayaan ugu hadlay dunida, mar walba waxaan wax ku baray shir gudihiisa iyo macbudka gudihiisa, halka Yuhuuddu mar walba ku soo wada uruurtaan, oo sirta gudaheeda waxba kuma aan hadlin. Maxaad i weyddiisanaysaa? Weyddii kuwa maqlay waxaan ula hadlay iyaga; eeg, kuwan way ogaan waxaan idhi aniga. Kuwaan laakiin markuu isagu waxaas yidhi, mid ka mid ah caawimayaasha taagnaa ayaa garaac siiyay Ciise, isagoo leh, Sidaas ma ugu jawaabaysaa wadaadka sare? Ciise wuxuu ugu jawaabay, Haddii aan si xun u hadlay, markhaati fur waxa xun;

laakiin haddii aan si fiican u hadlay, maxaad iigu garaacaysaa? Annas wuxuu isaga xidhan u diray Kayafa oo ahaa wadaadka sare. Simoon Butros wuxuu ahaa taagan oo isdiinaynaya. Sidaa darteed waxay isaga ku yidhaahdeen: miyaadan adigu ka mid ahayn xertiisa? Sidaas darteed kii wuu diidey oo wuxuu yidhi ma ihi. Mid ka mid ah addoommadii wadaadka sare, oo ahaa qaraabo kii Butros dhegta ka jaray, wuxuu yidhi: Miyaanan ku arkin beerta isaga? Mar labaad sidaa darteed Butros wuu diidey, oo degdeg ayuu diiqii qayliyey. Sidaa darteed waxay Ciise ka wadeen guriga Kayafa oo ay geeyeen praetorium. Waxay ahayd subaxdii hore, oo iyagu ma ay gelin praetorium si aanay u nijaasoobin, laakiin si ay u cunaan Kormaridda. Sidaas darteed Bilaatos ayaa u baxay xaggoodii oo wuxuu yidhi, Dacwad maxaad ku keenaysaan ninkan? Waxay u jawaabeen oo ku yidhaahdeen, Haddii ninkan xumaanfale ahaan waayay, kuu dhiibi lahayn. Sidaa darteed Bilaatos wuxuu iyaga ku yidhi: Idinka qaada isaga oo sharciga idinka ku xukuma isaga. Sidaa darteed Yuhuudda waxay isaga ku yidhaahdeen: annaga looma ogola inaan ninna dilno; si erayga Ciise uu sheegay oo muujinayay nooca dhimashada uu ku dhimanayo loo oofiyo. Pilate ayaa sidaa darteed mar labaad galay gudaha praetorium oo u yeedhay Ciise oo ku yidhi, Adigu ma tahay boqorka

Yuhuudda? Ciise wuxuu ugu jawaabay: Ma waxaad tan naftiisaada ka leedahay, mise kuwo kale ayaa kugu yidhi wax iga saabsan? Bilaatos wuxuu jawaabay; ma aniga Yuhuudi baan ahay? Quruuntaada iyo wadaaddada sare ayaa ii dhiibay adiga; maxaad samaysay? Ciise wuu jawaabay, Boqortooyadaydu kama timaado dunidan. Haddii boqortooyadaydu dunidan ka timaadeen, caawimayaashaydu way ii diriri lahaayeen si aan Yuhuudda loogu dhiibin. Laakiin hadda boqortooyadaydu halkan kama timaado. Sidaa darteed Bilaatos wuxuu ku yidhi, Miyaad tahay boqor adiga? Ciise wuu jawaabay: Adigu waad sheegeysaa inaan aniga boqor ahay. Aniga waxaan u dhashay tan, oo waxaan ugu imid dunida tan, si aan runta ugu marag furo. Qof kasta oo runta ka yimid ayaa codkayga dhegaysta. Bilaatos wuxuu ku yidhi Maxay tahay runta? Oo tan markuu yidhi mar kale wuu u baxay xagga Yuhuudda oo wuxuu ku yidhi iyaga aniga wax sabab ah kama helo isaga gudihiisa waxaa jirta laakiin caado idiin ah in mid idinka aan idiin sii daayo Iidda Kormaridda ma rabtaan sidaa darteed aan idiin sii daayo boqorka Yuhuudda Sidaa darteed dhammaantood mar labaad ayay qayliyeen iyagoo leh: maya kan, laakiin Barabaas. Laakiin Barabaas wuxuu ahaa tuug.

19

Markaas sidaa darteed Bilaatos wuxuu qaaday Ciise oo karbaashay. Oo askartigii taaj bay ka sameeyeen qodxan, madaxiisana way saareen, oo dhar guduudan ah ayay ku wareejiyeen, oo waxay yidhaahdeen: Reyree, boqorka Yuhuudda! Oo garaacid bay siinayeen. Sidaa darteed Bilaatos mar kale ayuu dibadda u baxay oo wuxuu ku yidhi iyaga, Eega, waxaan dibadda idiinku soo wadaa isaga, si aad u garataan inaan isaga sabab ku helin. Sidaas darteed Ciise wuxuu u baxay dibadda isagoo xidhan taajka qodxanta leh iyo dharka guduudan, wuxuuna ku yidhi iyaga: eega ninka. Haddaba markay wadaaddadii sare iyo midiidinnadii arkeen isaga, way qayliyeen iyagoo leh: iskutallaabta ku qodh, iskutallaabta ku qodh isaga. Bilaatos wuxuu iyaga ku yidhi: Qaada isaga idinka oo iskutallaabta; aniga waayo ma heli eed gudihiisa. Yuhuuddu waxay ugu jawaabeen: Annagu sharci baynu leennahay, oo sida sharcigayagu yahay, wuxuu ku qalma inuu dhinto, maxaa yeelay, wuxuu naftiisa ka dhigay wiilka Ilaah. Markii sidaa darteed Bilaatos maqlay eraygan, aad buu u baqay, markaasuu mar kale galay guriga taliska gudihiisa oo wuxuu Ciise ku yidhi, Xaggee baad ka timid? Laakiin Ciise jawaab uma siin isaga. Sidaas

darteed Bilaatos wuxuu ku yidhi isaga: Anigu miyaadan ila hadlin? Ma ogtahay in aan amar leeyahay inaan ku qotomiyo oo aan amar leeyahay inaan ku sii daayo? Ciise wuxuu ku jawaabay, Awood kasta oo anigu ku saabsan ma aad lahayn, haddii adigii lagu siin jirin kor. Sababtaas awgeed, kii aniga kuu soo dhiibayaa dembi ka weyn ayuu leeyahay. Tan iyo taas Bilaatos wuxuu raadsanayay inuu sii daayo isaga, laakiin Yuhuuddu way qayliyeen iyagoo leh, Haddii aad kan sii daysid, ma aha saaxiibka Kaysar. Qof kasta oo boqor isaga ka dhigaya ayaa Kaysar ka soo horjeeda. Sidaa darteed Bilaatos markuu maqlay hadalkan wuxuu Ciise dibadda u soo kexeeyey, oo wuxuu ku fadhiistay meeshii garsoorashka oo ah meel la yidhaahdo Dhagax lagu saldhigay, Cibraaniga ahna Gabata; waxayna ahayd diyaarinta Iidda Kormaridda, saacadduna waxay ahayd sida lixaad; oo wuxuu Yuhuudda ku yidhi: Eega boqorkiinna. Laakiin way qayliyeen: kor u qaad, kor u qaad, iskutallaabta ku dhufo isaga. Bilaatos wuxuu iyaga ku yidhi: Miyaan iskutallaabgelin boqorkiinna? Wadaaddadii sare way jawaabeen: boqor ma lihino haddii aanu ahayn Kaysar. Markaas sidaa darteed wuxuu isaga ugu dhiibay iyaga in la qodbo. Waxay qaadeen Ciise oo ay wadeen; oo isagoo sida iskutallaabtiisa ayuu u baxay meeshii la odhan jiray meesha dhakada, taas oo Cibraaniga loogu yeedho

Golgotha, halkaas oo ay ku qodbeen isaga, iyo isaga la laba kale dhinacan iyo dhinacaas, dhexda Ciise. Bilaatos wuxuu qoray cinwaan oo dhigay iskutallaabta dusheeda, waxaana lagu qoray, Ciise Naasaraawi boqorka Yuhuudda. Sidaas darteed dad badan oo Yuhuudda ah ayaa cinwaanka akhriyey, sababtoo ah meeshii Ciise lagu iskutallaabiyey waxay u dhowayd magaalada, waxayna ku qornaa Cibraani, Giriig, iyo Roomaan. Wadaaddadii sare ee Yuhuudda waxay Bilaatos ku yidhaahdeen, Ha qorin, Boqorka Yuhuudda, laakiin in kaas yidhi, Waxaan ahay boqorka Yuhuudda. Bilaatos ayaa jawaabay, Waxaan qoray, waan qoray. Askartii sidaa darteed markay Ciise ku qotomiyeen, waxay qaadeen dharkiisa oo waxay ka dhigeen afar qayb, askar kasta qayb, iyo khamiiska. Khamiiskuna wuxuu ahaa mid aan tollayn, oo sare laga sameeyey oo dhan. Sidaa darteed waxay isyidhaahdeen: Yaanaan jeexin isaga, laakiin aynu saami u ridno isaga ku saabsan kan uu noqon doono; si qorniinka loo dhammeeyo kan leh: Dharkayga way u qaybsadeen naftooda, oo dharkayga dushiisa ayay saami ku rideen. Askartii sidaa darteed waxyaabahan ayay sameeyeen. Waxay taagnaa dhinaca iskutallaabta Ciise hooyadiis iyo walaashii hooyadiis, Maryan tii Kolofas iyo Maryan Magdaleen. Ciise sidaas darteed markuu arkay hooyadii iyo xerta taagnaa kii uu jeclaa, wuxuu hooyadiis

ku yidhi, Naagay, arag wiilkaaga. Markaas wuxuu ku yidhi ardayga: eeg hooyadaa. Oo saacaddaas laga bilaabo ardaygu wuxuu iyada gurigiisa u kaxeeyay. Kadib tan Ciise isagoo og in wax walba hadda la dhammeeyay, si loo dhammaystiro qorniinka, wuxuu yidhi: Waan harraadsan ahay. Weelkii oo khal ka buuxay ayaa halkaas dhigay jiifay, kuwa kalena waxay buuxiyeen isbuunjo khal ah oo husoob ku duubeen, markaasay afkiisa u keeneen. Markii Ciise khalka qaatay ayuu yidhi, Waa la dhammeeyey, oo intuu madaxiisii soo jiifiyey ayuu ruuxii dhiibay. Yuhuudda sidaa darteed, si meydadku ugu hadhaan iskutallaabta maalinta sabtida, maadaama maalintii diyaarinta ahayd—waayo maalintaas sabtida waxay ahayd mid weyn—waxay weyddiiyeen Bilaatos in lugahooda la jebiyo oo la qaado. Sidaa darteed askartii way yimaadeen, oo kii kowaad lugihiisii way jebiyeen iyo kii kale oo isaga la iskutallaabta lagu qodbay; laakiin Ciise markay u yimaadeen, sidii ay arkeen isaga horeba uu dhintay, ma jebinin lugihiisa, laakiin mid ka mid ah askartii waran ku mudday dhinaciisa, oo markiiba waxaa ka baxay dhiig iyo biyo. Kii arkay ayaa marag furay, oo marag furniisii waa run, oo isna wuu ogyahay inuu runta sheegayo, si idinkuna aad rumaysataan. Waxyaalahaas way dhaceen, si qorniinka loo buuxiyo, laf kiisa kama jabi doono. Oo haddana qoraal kale

wuxuu leeyahay: waxay arki doonaan kii ay mudeen. Ka dib waxyaalahaas Yuusuf kii Arimataya oo ahaa xer Ciise, laakiin qarsoonaa cabsida Yuhuudda darteed, wuxuu weyddiiyey Bilaatos inuu qaado jidka Ciise, oo Bilaatos wuu u oggolaadey. Sidaa darteed wuu yimid oo wuxuu qaaday jidhka Ciise. Wuxuu yimid Nikodemos kii markii kowaad Ciise ugu yimid habeennimada, isagoo wata isku-dar malmal iyo caleemo oo qiyaastii boqol rodol ah. Sidaa darteed waxay qaadeen jirka Ciise oo waxay ku duudeen maro linen iyo ubaxyada, sida caadada u tahay Yuhuudda inay aasaan. Waxay ahayd oo meeshii uu iskutallaabta lagu qodbay waxaa ku yiil beer, oo beerta gudaheeda waxaa ku yiil xabaal cusub, oo aan weli qof lagu dhigin; halkaas haddaba sababta diyaarinta Yuhuudda, sababtoo ah xabaalku dhow yahay, waxay Ciise dhigeen.

20

Maalintii kowaad ee sabtiyada Maryan tan Magdalene waxay timid aroortii markii ay weli gudcurku jiray xabaalka, oo waxay aragtay in dhagaxii laga qaaday xabaalka. Sidaa darteed way ordaysaa oo waxay u timid Simoon Butros iyo xerta kale uu Ciise jeclaa, oo waxay ku tidhi, Sayidka ayay xabaalka ka qaadeen,

mana aqaano meeshay dhigeen. Sidaa darteed Butros iyo xertii kale ayaa u baxay oo waxay u imaanayeen xagga qabriga. Waxay ordayeen labadii si wada jir ah, oo xertii kale wuxuu Butros ka hor ordey si dhakhso leh oo wuxuu yimid kii ugu horreeyey xabaashii, oo intuu soo foorarsaday wuxuu arkaa dharka marada ah oo jiifa, laakiin ma gelin. Sidaa darteed wuxuu yimid Simoon Butros isagoo raacaya isaga, oo wuxuu galay xabaalka oo wuxuu arkay maradihii maro ahaa oo dhigay, iyo maro wejigu, kaas oo ku jiray madaxa isaga, ma aha maradihii maro ahaa oo la dhigay, laakiin gooni ahaan duubnayd hal meel. Markaas sidaa darteed wuu galay xerta kale kii yimid marka hore xabaasha, oo wuu arkay oo wuu rumeeyey; weli ma ay garanaynin qorniinka in lagama maarmaan yahay inuu isaga kuwii dhintay ka sara kaco. Sidaa darteed xertii ayay mar labaad gurigooda ku noqdeen. Maryan laakiin waxay taagnay qabriga agtiisa iyada oo dibadda ka ooyeysa. Sidaas darteed intay ooynaysay ayay qabrigii gudihiisa u soo foororsatay, waxayna aragtay laba malaa'igood oo dhar cad xidhan oo fadhiya, mid madaxa agtiisa iyo mid cagaha agtooda, meeshii jirtay jirkii Ciise. Oo waxay ku yidhaahdeen iyada kuwaas: naagay, maxaad u ooyaysaa? Waxay ku leedahay iyaga: Waxay qaadeen Rabbigayga, oo ma aqaan meel ay dhigeen isaga. Markay waxan tidhi ayay dib u jeesatay,

oo waxay aragtay Ciise oo taagan, mana ogayn inuu Ciise yahay. Ciise wuxuu ku yidhi iyada, Naagay, maxaad u ooyaysaa? Yaa baad raadineysaa? Taas u maleynaysa in uu yahay beeraleyga, waxay ku tidhi isaga: Sayidow, haddii aad qaadday isaga, ii sheeg meeshaad dhigtay isaga, oo aniguna isaga waan qaadi doonaa. Ciise wuxuu ku yidhi iyada: Maryan. Iyada oo jeeday ayay ku tidhi: Rabbuuni, kaas oo la yidhaahdo, macallinka. Ciise wuxuu iyada ku yidhi, Ha i taaban, waayo weli uma aan kicin Aabbahay. Laakiin tag walaalahay oo u sheeg, Waxaan u kacayaa Aabbahay iyo Aabbihiinna, iyo Ilaahay iyo Ilaahiinna. Maryan Magdalene ayaa u timid xertii iyada oo u sheegaysa inay aragtay Rabbiga, iyo waxyaalahan uu ugu sheegay iyada. Sidaa darteed, fiidkii maalintaas oo ahayd maalintii kowaad ee sabtiyadii, markii albaabbadii la xidhay meeshii xertii ku soo urureen cabsida Yuhuudda darteed, Ciise ayaa yimid oo dhexda istaagay, wuxuuna ku yidhi, Nabaddu ha idiin ahaato. Oo markuu tan yidhi ayuu u tusay iyaga gacmihiisa iyo dhinaciisa Sidaa darteed ardaydu way farxeen markay arkeen Sayidka. Ciise sidaa darteed mar labaad ayuu iyaga ku yidhi: Nabadu ha idinla jirto. Sida Aabbaha uu ii soo diray, aniguna waan idin diraa. Oo tan yiri ayuu neefsaday oo wuxuu iyaga ku yidhi: qaata Ruuxa Quduuska ah; haddii aad qaar dembiyadooda cafisaan, waa loo cafiyaa

iyaga; haddii aad qaar haysataan, waa la haystay. Tomas laakiin wuxuu ahaa mid ka mid ah laba iyo tobanka, kan la yidhaahdo Mataanka, kuma jirin iyaga markii Ciise yimid. Sidaa darteed xertii kale waxay isaga ku yidhaahdeen: Waxaan aragnay Sayidka. Laakiin wuxuu ku yidhi iyaga: Haddii aanan arkin gacmihiisa qaabka musaamiirta, oo aanan gelin fartayda qaabka musaamiirta, oo aanan gelin gacantayda dhinaciisa, ma rumaysan doono. Oo siddeed maalmood kadib, mar labaad xertiisii gudaha bay ku jireen, oo Tomas wuxuu la jiray iyaga. Ciise wuu yimid albaabbadii la xidhay, oo wuxuu istaagay dhexda oo wuxuu yidhi: nabadu ha idinla jirto. Markaas wuxuu ku yidhi Tomas, Keen fartaada halkan oo arag gacmahayga, keen gacantaada oo gel dhinacayga, hana noqon mid aan rumaysnayn, laakiin noqo mid rumaysan. Thomasna wuu jawaabay oo wuxuu ku yidhi, Rabbigayga iyo Ilaahayga. Ciise wuxuu ku yidhi isaga, Sababtoo ah waad i aragtay, waad rumaysatay. Waxaa barakaysan kuwa aan arkin oo rumaysta. Waxyaalo badan oo kale oo calaamooyin ah ayuu Ciise sameeyay hortooda xertiisa, kuwaas oo aan ku qornayn buuggan; kuwashan laakiin waa la qoray si aad u rumaysataan in Ciise yahay Masiixa wiilka Ilaah, iyo si aad rumaysanaysaan nolosha ku haysataan magiciisa.

21

Waxyaalahaas ka dib, Ciise ayaa mar kale naftiisa u muujiyey xertiisii badda Tiberiyas dusheeda, wuxuuna u muujiyey sidan. Waxay wada joogeen Simon Peter, iyo Thomas oo la odhan jiray Mataanaha, iyo Natanael oo ka yimid Qanaah ee Galili, iyo wiilashii Sebedi, iyo laba kale oo ka mid ahaa xertiisii. Simoon Butros wuxuu ku yidhi iyaga: Waxaan tagayaa inaan kalluumo. Waxay ku yidhaahdaan: Annaguna waannu kula imaanaynaa. Waxay baxeen oo markiiba waxay galeen doonnida, oo habeenkaas waxba ma qabsan. Subaxii markii uu horeba dhacay ayaa Ciise xeebta istaagay, laakiin xertii ma ay ogayn inuu Ciise yahay. Markaa Ciise wuxuu iyaga ku yidhi: Caruurta, miyaadan wax cunto haysan? Waxay ugu jawaabeen isaga: Maya. Laakiin wuxuu ku yidhi iyaga, Tuura shabagga dhinaca midig ee doonnida, waad heli doontaan. Sidaa darteed way tuureen, oo mar dambe ma awoodi karin inay soo jiidaan sababtoo ah tirada badnayd ee kalluunka. Sidaas wuxuu yiri xertii kaas, kan Ciise jeclaa, Butros: Sayidka weeye. Simoon sidaa darteed Butros markuu maqlay in Sayidku yahay, dharka dibadda ah ayuu xidhay; waayo wuu qaawanaa; oo wuxuu isku tuuray badda; laakiin xertii kale doonida yar ayay ku yimaadeen; waayo ma ay

ahayn meel fog dhulka ka, laakiin sida laba boqol oo dhudhun, iyagoo jiidaya shabagga kalluunka. Markay dhulka degeen, waxay arkeen dabka dhuxusha ah oo dhigani iyo kalluun kor saaran iyo rooti. Ciise wuxuu ku yidhi iyaga, Keena kalluunka aad hadda qabateen. Simoon Butros ayaa kor u baxay oo shabagga dhulka ku soo jiitay, isagoo buuxay kalluun waaweyn oo ah boqol iyo konton iyo saddex, oo in kastoo ay intaas tiradoodu ahayd, shabagga ma dillaacin. Ciise wuxuu ku yidhi iyaga Kaalaya oo quraac cuna. Qof kama mid ahaa xertii dhici jiray inuu weyddiiyo isaga Adigu yaa tahay?, iyagoo og inuu Sayidka yahay. Sidaas darteed Ciise wuu yimaadaa oo qaataa rootiga oo siiyaa iyaga, kalluunkana sidaas oo kale. Tani waxay ahayd markii saddexaad oo Ciise uu isugu muujiyey xertiisii ka dib markii uu ka sara kacay kuwii dhintay. Markay sidaas daraaddeed quraaceen, Ciise wuxuu ku yidhi Simoon Butros, Simoon Yuunus, ma waxaad i jeceshahay wax ka badan kuwan? Wuxuu ku yidhi: haa, Sayidow, adigu waad ogtahay inaan ku jeclahay. Wuxuu ku yidhi: quudi wananka yaryar kayga. Wuxuu ku leeyahay isaga mar labaad labaad: Simoon Yuunusow, miyaad i jeceshahay? Wuxuu ku yidhi: haa, Sayidow, adigu waad ogtahay inaan ku jeclahay. Wuxuu ku yidhi: daaji idahayga. Wuxuu ku yidhi isaga mar saddexaad: Simoon Yoonis, ma jeceshahay aniga?

Wuu murugooday Butros sababtii uu u yidhi isaga saddexaad, Ma i jeceshahay, oo wuxuu ku yidhi isaga: Sayidow, adiga wax walba waad ogtahay, adiga waad ogtahay inaan ku jeclahay. Ciise wuxuu ku yidhi, Quudi idahayga. Runtii runtii waxaan kugu leeyahay, markii aad da'yar tahay, waad is-xidhay oo waad socotay meeshii aad rabay, laakiin markii aad gaboobto, waad kala bixin doontaa gacmahaaga, oo qof kale ayaa ku xidhi doona oo ku qaadi doona meeshii aadan doonayn. Tanna laakiin wuxuu yidhi isagoo tilmaamaya nooca dhimashada uu ku ammaani doono Ilaaha. Oo markuu tan yidhi, wuxuu ku yidhaahda isaga, I raac. Jeexay laakiin Butros wuxuu arkaa xerta uu Ciise jeclaa oo soo raacaya, kaas oo weliba jiifay cashadii kor laabtiisa oo yidhi, Sayidow, yaa ah kan ku gacangalinaya? Butros markuu kan arkay wuxuu Ciise ku yidhi, Sayidow, kanna maxay? Ciise wuxuu ku yidhi: haddii aan doonayo inuu sii joogo ilaa aan imaado, maxaa kuu taalla? I raac. Sidaa darteed eraygan wuxuu u baxay walaalaha in xertii kaas ma dhiman doono, laakiin Ciise kuma uu odhan isaga in ma dhiman doono, wuxuuse yidhi, Haddii aan doono inuu sii joogo ilaa aan imaado, maxaa kuu ah? Kani waa xerta ka marag furaya waxyaalahan oo qoray waxyaalahan, waanan ognahay in marag furitaankiisu run yahay. Waxaa jira sidoo kale waxyaalo kale badan oo uu sameeyey Ciise, kuwaas

haddii la qoro mid kasta, xataa isaga waxaan u maleynayaa in dunida ma qaadi karto buugaagta la qorayo. Runtii, aamiin.

Warqadda Yacquub

1

Yacquub, addoonka Ilaah iyo Rabbiga Ciise Masiix, wuxuu salaan u dirayaa laba iyo tobanka qabiil ee ku jira kala firdhinta. Dhammaan farxad u tixgeliya, walaalahayga, markaad ku dhacaan jirrabyo kala duwan, idinkoo og in imtixaanka rumaysadkiinna soo saaro adkaysiga; laakiin adkaysiguna ha yeesho shaqo dhammaystiran, si aad u noqotaan dhammaystiran iyo buuxda, waxna kama maqnayn. Haddii qof idinka mid ah uu u baahan yahay xigmad, ha weyddiisto Ilaaha siiya dadka oo dhan si fudud oo aan canaanayn, oo waa la siin doonaa isaga; laakiin ha weyddiisto iimaanka, isagoo aan waxba ka shakiyn; waayo kan shakiya wuxuu u ekaadaa mawjadda badda oo dabaysha lagu kaxaynayo oo lagu ruxayo. Waayo ha u maleynin

ninka kaas inuu wax ka Rabbiga heli doono. Nin laba maskax leh ma xasilloonaayo dhammaan jidadkiisa. Walaalkii hooseeya ha ku faano sarajooggiisa, kan taajirka ahna wuxuu ku faanaa hoosaysashada, sababtoo ah sida ubax doogga ayuu u dhammaan doonaa. Waayo qorraxdu waxay soo baxday iyadoo leh kulaylka gubaya oo waxay engejisay cawska, oo ubaxiisa wuu dhacay, oo quruxda wejigiisa way baabbe'day. Sidaas oo kale ninka taajirka ahu safarradiisa dhexdooda ayuu ku engi doonaa. Barakaysan yahay ninka u adkaysta jirrabka, sababtoo ah markuu noqdo mid la aqbalay wuxuu heli doonaa taajka nolosha, kaas oo Rabbigu u ballan qaaday kuwa isaga jecel. Qof la jaribaynayo ha yidhaahdo in Ilaah laga jaribaynayo; waayo Ilaah lama jaribi karo sharka, isna ma jaribiyo qof. Qof kasta wuxuu la jirrabmaa rabitaankiisa oo jiidaya oo sasabaya; markaas rabitaanka uuraysanaya wuxuu dhalaa dembi, dembigana dhammaystirmay wuxuu dhalaa dhimasho. Ha la khaldamin, walaalahayga jecelka ah; hadiyad kasta oo wanaagsan iyo hadiyad kasta oo kaamil ah waxay ka soo degaysaa kor Aabbaha iftiimaha, kaas oo aan ku jirin isbeddel ama hooska rogrogashada. Isagoo doonayay wuxuu inagu dhalay erayga runta si aan noqonno midho hore qaarkood oo abuurisihiisa ah. Sidaa darteed, walaalahayga jecelka ah, ha

noqdo qof kasta mid degdeg ah dhagaysashada, mid gaabis ah hadalka, mid gaabis ah cadhada; waayo cadhada nin xaqnimada Ilaah ma soo saarto. Sidaa darteed markaad dhinac dhigteen dhammaan wasakhda iyo badnaanta sharka, dabacsan ku aqbalaa erayga qalbiga dhexdiisa ku beegan ee awooda u leh inuu badbaadiyo nafihiinna. Noqda kuwa sameeya erayga oo ha ahaanina kaliya kuwa maqla, idinkoo khiyaanaynaya naftiinna. In qof dhegeyste erayga yahay oo aan sameeye ahayn, kan wuxuu u ekaadaa nin daawanaya wejigiisa dhalashada muraayadda; waayo wuu daawday naftiisa oo wuu tegey, oo markiiba wuu illoobay nooca uu ahaa. Laakiin kan soo foororsaday inuu eego sharciga kaamilka ah ee xorriyadda oo sii joogay, kanu ma noqon dhegeyste ilaawe ah, laakiin sameeyaha shaqada, kanu wuxuu noqon doonaa mid barakaysan samayntiisa. Haddii qof u muuqdo inuu yahay diimeed dhexdiinna isagoo aan xakamaynin carrabkiisa, laakiin khiyaanaynaya qalbigiisa, kanu diintiisu waa aan waxtar lahayn. Diinta nadiifta ah iyo aan nijaasta lahayn Ilaaha iyo Aabbaha agtiisa tani waa, in la booqdo agoomaha iyo carmalada dhibaatadooda dhexdeeda, oo qofku naftiisa ka dhawro dunida isagoo aan wasakh lahayn.

2

Walaalahaygow, rumaysadka Rabbigayaga Ciise Masiix kan ammaanta ha ku haysan eexashada. Haddii waayo nin gacan dahab leh oo dhar dhalaalaya qaba uu soo galo sunagoogginna, oo uu soo galo sidoo kale miskiin ah oo dhar wasakh leh qaba, oo aad u fiirisaan kan xidhan dharka dhalaalaaya oo aad ku tidhaahdaan isaga, adiga fadhiiso halkan si fiican, oo aad miskiniga ku tidhaahdaan, adiga istaag halkaas ama fadhiiso halkan hoosta cagta-taagayga, oo miyaydnaan kala soocin nafsaddiinna oo aad noqoteen garsooreyaal fikirro xun? Maqla, walaalahayga jeclayow. Miyuu Ilaah dooran masaakiinta dunida inay noqdaan taajiriinta rumaysadka iyo dhaxalayaasha boqortooyada uu u ballan qaaday kuwa isaga jecel? Laakiin idinka waxaad ceebayseen miskiinka. Miyaanay taajiriinta idinka dulmi garaynayaan, oo miyaanay iyagu idinku jiidayaan xagga maxkamadaha? Miyaanay iyagu laftoodu caytamayaan magaca wanaagsan ee laydiinku yeedhay? Haddii si kastaba ha ahaatee aad buuxisaan sharciga boqornimada sida qoraalka, waxaad jeclaanaysaan deriskiinna sida naftiinna, si fiican baad samaysaan; haddii laakiin aad muujisaan eexashada, dembi baad shaqaysaan, oo waxaa idin canaanaya sharciga sida kuwa

xadgudbay. Qofkii dhawra sharciga oo dhan, laakiin turunturoodaa mid, wuxuu noqday mid eedaysan dhammaan. Kan yidhi Ha sinaysan, wuxuu sidoo kale yidhi Ha dishina; haddii aad sinayn weydid laakiin aad dishid, waxaad noqotay mid sharciga ku xadgudbay. Sidaas u hadla oo sidaas u sameeya, sida kuwa sharciga xorriyadda loogu xukumi doono; waayo xukunku waa mid aan naxariis lahayn kii aan naxariis samayn; naxariisdu way ka gudbataa xukumka. Maxay faa'iidada tahay, walaalahayga, haddii qof yidhaahdo inuu rumaysad leeyahay, laakiin shuqul ma laha? Miyuu rumaysadku awoodi karaa inuu isaga badbaadsho? Haddii walaal ama gabadh qaawan yihiin oo ay u baahan yihiin cuntada maalintii, qof idinka mid ah uu ku yidhaahdo iyaga, taga nabadgelyo, kululeya oo dherga, laakiin aydaan siin iyaga waxyaalaha baahida jirka, waa maxay faa'iidada? Sidaas oo kale rumaysadka, haddii aanuu shuqullada lahayn, waa dhintay keligiis. Laakiin qof buu dhihi doonaa: adiga rumaysad baad leedahay, oo aniguna shuqullo ayaan leeyahay; iga tus rumaysadkaaga shuqulladaada, oo aniguna waxaan kugu tusi doonaa shuqulladayda rumaysadkayga. Adiga waxaad rumaysataa in Ilaaha mid yahay; si fiican baad u samaysaa; oo shayaadiintuna way rumaysaan oo way gariiraan. Ma rabtaa inaad ogaato, aadanaha madhnaan yahow, in rumaysadku aan

shuqullada la'aan dhintay yahay? Ibraahim aabaheen miyuusan xaq laga dhigin shaqooyin markuu bixiyey Isxaaq wiilkiisa meesha allabariga? Waxaad aragtaa in rumaysadku ka shaqeeyay falimihiisa, oo rumaysadka laga dhammeeyey falimaha, oo la buuxiyey qorniinkii yidhi: Ibraahim wuxuu rumaysaday Ilaah, oo waxaa isaga loogu tiriyey xaqnimo, oo waxaa loo yeedhay saaxiibka Ilaah. Aragtaan sidaa darteed in qof shuqulladiisa laga xaq dhigo, mana aha rumaysad keliya. Si la mid ah, Raaxaab dhillada miyaanay xaq laga dhigin shuqullada, markay soo dhoweysay wargeeyayaasha oo ay jid kale ku dirtay? Sida jirku uu yahay meyd la'aan ruuxa, sidaas oo kale rumaysadku waa meyd la'aan shuqullada.

3

Ha noqonina macallimiin badan, walaalahayga, idinkoo og in xukun weyn ayaan heli doonno; waxyaalo badan ayaannu ku turunturoodaa dhammaantayo. Haddii qof erayga ku turunturoodin, kaasu waa nin kaamil ah, oo awood u leh inuu xakameeyo jidhka oo dhan. Eeg, fardaha xakameeyayaasha afka gudihiisa waxaan dhignaa si ay inoogu hoggaansamaan, oo jidhkooda oo dhan waxaan wareejinaa. Eeg, maraakiibta, oo ah

kuwo aad u waaweyn oo ay dabaylo adag ku kaxaynayaan, waxaa lagu leexiyaa sukaan ugu yar meel kasta oo xamaasadda kii hagaya doonayo. Sidaas oo carrabku xubin yar yahay oo aad u faanaa. Eeg dab yar intee u weyn tahay qoryaha uu shido oo carrabku waa dab, dunida xumaanta. Sidaas carrabku wuxuu noqdaa xubnaha naga dhexeeya kan wasakheeya jidhka oo dhan iyo kan shidaya giraangiraha dhalashada iyo la shidayo Jahannam. Dhammaan dabiicada xayawaanka dibadda iyo shimbiraha iyo waxyaalaha gurguurta iyo waxyaalaha badda waa la xakameeyaa oo waa la xakameeyay dabiicada aadanaha, laakiin carrabka ma jiro qof dadka ka mid ah oo awood u leh inuu xakameeyo; shar aan la xakamayn karin, buuxa sun dhimasho keena. Iyada waxaan ku ducaynaa Ilaaha iyo Aabbaha, oo iyada waxaan ku habaarnaa dadka sida u ekaanta Ilaah u noqday; afka isla ah waxaa ka baxaa ducada iyo habaarka. Ma aha lagama maarmaan, walaalahayga, in waxyaalahan sidaas u dhacaan. Miyaanay ilinta isla daloolka ka soo bixin macaanka iyo qadhaadha? Ma kari karto, walaalahaygow, geed berde inuu sameeyo saytuun ama geed canab berde? Sidaas ma jirto il biyo ah oo samayso biyo cusbo iyo macaan. Yaa caqli leh oo aqoon leh dhexdiinna? Ha muujiyo shaqooyinkiisa dhaqanka wanaagsan, ku dhex jira camalka qabow ee xigmadda. Haddii laakiin

xamaasad qadhaadh leedihiin iyo damac shakhsi ah qalbiginna gudihiisa, ha ku faanina oo ha been sheeganina runta ka gees ah. Tani maaha xigmadda sare ka soo degta, laakiin waa mid dhulka ah, ruuxa ah, jinni ah. Meeshii masayr iyo hunguri gaara ah jiraan, halkaas buuq iyo wax kasta oo aan qiimo lahayn ayaa jira. Xigmadda sare ka timid marka hore waa daahir, dabadeed nabadeed, caqlibadan, dulqaad leh, buuxda naxariis iyo midhaha wanaagsan, aan takoor lahayn iyo aan munaafaqnimo lahayn. Midhaha xaqnimada waxaa lagu beeraa nabad kuwa sameeya nabadda.

4

Xagee ka yimaadaan dagaallada iyo dirirrada dhexdiinna? Miyaanay ahayn halkan ka, raaxooyinkaaga kuwa dagaalamaya xubnihiinna dhexdooda? Wax baad jeceshihiin, oo ma haysataan; waad dishaan oo wax baad masayrsanaataan, oo ma awoodaan inaad heshaan; waad dagaalantaan oo waad dirirtaan, oo ma haysataan, sababtoo ah idinku ma weyddiisataan; waad weyddiisataan oo ma heshaan, sababtoo ah si xun baad u weyddiisataan, si aad raaxaddiinna ugu bixisaan. Sinayaalayaasha iyo sinaayaalayadaha, ma ogidaan in

saaxiibtinimada dunida cadaawad Ilaah la tahay? Qofkii sidaas darteed doonaya inuu noqdo saaxiib dunida, wuxuu noqdaa cadow Ilaah. Miyaad u maleynaysaan in Qorniinku si aan waxba tarayn u yidhaahdo, Ruuxii nagu degay wuxuu u xiisoodaa xasad? Laakiin wuxuu bixiyaa nimco weyn; sidaa darteed wuxuu yiraahdaa: Ilaah wuxuu ka soo horjeedaa kuwa kibirsan, laakiin kuwa is-hoosaysiiya wuxuu siiyaa nimco. Isu dhiibta sidaa darteed Ilaaha. Iska caabiya shaydaanka, oo wuu idinka carari doonaa; u soo dhowaada Ilaaha, oo isna wuu idin soo dhowaan doonaa. Nadiifiya gacmaha dembilayaashow oo daahiriya qalbiyada kuwa laba maskaxood leh. Noqda kuwo dhibaataysan oo baroorta oo ooya; qosolka idinka ha loo rogo baroorasho oo farxadda ha loo rogo murugasho. Is-hoosaysiya Rabbiga hortiisa, oo isna wuu idin sarraysiin doonaa. Ha isku xan qaadin midkiin midka kale, walaalayaal. Kii ka hadlaya walaal iyo xukumaya walaalka isaga wuxuu ka hadlayaa sharciga iyo xukumayaa sharciga; haddii laakiin sharciga aad xukunto, ma aha sameeye sharciga, laakiin garsoore. Waxaa jira mid ah sharcideeye iyo garsoore, kan awooda u leh inuu badbaadiyo iyo inuu baabbi'iyo; laakiin adiga yaa tahay kaas xukumaya kan kale? Kaalaya hadda kuwa yidhaahda maanta iyo berri waxaan tegi doonaa magaaladan oo waxaan samayn

doonaa halkaas sannad hal ah oo waxaan ganacsan doonaa oo waxaan faa'iido heli doonaa kuwaasoo aan garanin waxa berri nooc ah maxay noloshinniinna Waayo waxaad noqon doontaan uumi soo muuqda wakhti yar, dabadeed baxda oo libdhaa; halkii aad tidhaahdaan, haddii Rabbigu doonayo, waannu noolaan doonnaa oo waxaannu samayn doonnaa tan ama taas. Hadda laakiin waxaad ku faanaysaan faanidadiinna, dhamaan faanid sidaas oo kale shar weeye. Sidaa darteed qofka yaqaan in uu wanaag sameeyo oo aan samaynin, dembi buu leeyahay.

5

Kaalaya hadda kuwa taajiriinta ah, ooya idinkoo barooranaya dhibaatooyinka idinku soo socda; maalka idinku wuu qudhmuuday oo dharka idinku waxay noqdeen cayayaan cunay, dahabka idinku iyo lacagta birta ah way daxalsiiyeen, oo daxalka iyaga wuxuu idiin noqon doonaa markhaati oo wuxuu cuni doonaa hilibka idinku. Sida dab ayaad ugu kaydisateen maalmaha ugu dambeeya. Eeg, mushahaaradii shaqaalihii goostay dhulkiinna oo laydinaga hadhay ayaa qaylinaysa, oo qayladii kuwii beergoystay waxay gashay dhegaha Rabbiga Sabaoth. Waxaad ku noolaydeen raaxo dhulka dushiisa oo

waxaad ku noolaydeen isdhiifsasho, waxaad cayiliseen qalbiyadiinna sida maalinta gowracidda. Waxaad xukuntay, waxaad dishay kan xaqa ah; uma hor istaago idin. Dulqaad yesha haddaba, walaalayaal, ilaa imaatinka Rabbiga. Eeg, beeraleygu wuu sugayaa midhaha qaaliga ah ee dhulka, isagoo dulqaad ku haysta ilaa uu helo roobka hore iyo kan dambe. Dulqaad yesha oo idinkuna, xoogeeya qalbiyadiinna, waayo jiritaanka Rabbiga wuu soo dhowaaday. Ha cabaadin midkiinna kan kale, walaalayaalow, si aydaan loo xukumin; bal eega garsooraha albaabada hortooda ayuu taagan yahay. Tusaale u qaata, walaalahayga, dhibaatada iyo dulqaadka nebiyada, kuwa ku hadlay magaca Rabbiga. Eeg, waxaan u yeedhaa barakaysan kuwa adkaysta; adkaystida Ayuub waad maqasheen, ugu dambayntii Rabbiga waad aragteen, maxaa yeelay Rabbigu aad buu u naxariis badan yahay oo waa mid naxariis leh. Ka hor wax kasta, walaalahaygow, ha dhaaranna samada ama dhulka ama dhaar kale, laakiin haa idinka ha ahaato haa, iyo maya maya, si aydaan munaafaqnimo ugu dhicin. Ma jiraa qof dhib ku jira dhexdiinna? Ha tukado; ma qof baa faraxsan yahay? Ha gabyo. Ma jiraa qof taag daran dhexdiinna? Ha u yeedho odayaasha shirka, oo ha u duceeyen isaga iyagoo ku subkay isaga saliid magaca Rabbiga; oo ducada rumaysadka waxay badbaadin

doontaa qofka buka, oo Rabbiga ayaa kicin doona isaga; xataa haddii dembiyo uu sameeyay, waa loo cafin doonaa. Qirta midkiinna midka kale xadgudubyadiinna, oo u duceeya midkiinna midka kale, si aad u bogsataan; aad bay u xoog badan tahay baryootanka kan xaqa ah markuu shaqeeyo. Eliyas nin buu ahaa oo dabiici la mid ah sida annaga, oo tukasho ayuu ku tukasaday inaan roobku da'in, oo ma da'in dhulka kor saddex sano iyo lix bilood; oo mar labaad ayuu tukasaday, oo samadu roob bay siisay oo dhulku wuxuu soo bixiyey midhihiisa. Walaalayaal, haddii qof dhexdiinna ka qaldamo runta, oo qof isaga soo celiyo, ha ogaado in kii soo celiyey dembilaha qalalkiisa jidka ka badbaadin doono nafta dhimasho ka, oo daboolid doono tiro badan oo dembiyo ah.

Warqadda Butros

1

Simeon Butros, addoon iyo rasuul Ciise Masiix, kuwa heshay rumaysad qiimo la mid ah tan keenna ku xaqnimada Ilaahayaga iyo badbaadiyaha Ciise Masiix; nimco iyo nabad ha laydinku badin aqoonta Ilaaha iyo Ciise Rabbiga keenna. Sida awooddiisa Ilaaheed oo dhan inoo siisay waxyaalaha oo dhan ee ku saabsan nolosha iyo cibaadada iyada oo loo marayo aqoonta kii nagu yeedhay sharafta iyo wanaagga, kuwaas oo dhexdooda ballamaha qaaliga ah iyo kuwa ugu weyn inoo la siiyey, si aad ku noqotaan kuwa la wadaaga dabeecadda Ilaaheed markaad ka baxsateen kharribka ku jira dunida oo ku jira damaca. Oo tan oo kale, dadaal dhan dhinac ka keenaya, ku bixiya rumaysadkiinna wanaag, wanaagga dhexdiisana aqoon, aqoonta dhexdeedana is-

xakamayn, is-xakamaynta dhexdeedana dulqaad, dulqaadka dhexdiisana cibaado, cibaadada dhexdeedana jacaylka walaalnimo, jacaylka walaalnimada dhexdiisana jacayl. Waxyaalahan waayo idinka jira oo kordhaya kama dhigaan caajis ama aan midho lahayn aqoonta Rabbiga naga Ciise Masiix; kan waayo ma jiraan waxyaalahan indho la weeye, aragtiisa gaaban, ilaawin qaatay daahirintiisa dembiyadiisa hore. Sidaa darteed si ka badan, walaalayaal, dadaala inaad xoogeysiisaan yeedhiddinna iyo xulashadinna; waxyaalahan samaynaya abid ma turunturoonaysaan. Sidan darteed si hodannimo leh ayaa idiin la siin doonaa gelitaanka boqortooyada weligeed ah ee Rabbigayaga iyo Badbaadiyaha Ciise Masiix. Sidaa darteed ma aan dayrin doono inaan mar walba idinku xusuusiyo waxyaalahan, in kastoo aad taqaaniin oo lagu adkaystay runta jirta. Xaq waxaan u malaynayaa, inta aan ku jiro taambuuggan, inaan idin kiciyo xusuus ahaan, anigoo og in dhaqso leh tahay iska-dhigista taambuuggayga, sida Rabbigeenna Ciise Masiix ii muujiyey. Waan dadaali doonaa oo mar walba idinku yeelataan inay kadib bixiddayda tan waxyaalahan xusuusta samaysataan. Ma aha sheekooyin si xariif ah loo hindisay oo aan raacnay ayaan idiinku ogeysiinnay xoogga iyo imaatinka Rabbigeenna Ciise Masiix, laakiin waxaan noqonnay markhaatiyo indhaha ku

arkay haybaddiisa. Waayo wuxuu ka helay Ilaah Aabbaha sharaf iyo ammaan, markii codka noocaan oo kale loo keenay isaga ammaanta weyn, Kanu waa wiilkayga kan jeclahay, kan aan ku faraxsanahay, oo codkan annagu waan maqalnay samada laga keenay, markaan isaga la jirnay buurta quduuska ah. Oo waxaan leeynahay xaqiijisan oo aad u dhow erayga nebiyada, kaas oo aad si fiican u samaysaan oo aad u fiirsanaysaan sida laambad iftiimaysa meel mugdi ah, ilaa maalinta ay beryado oo xiddigta subaxdu soo baxdo qalbiyadiinna, tan marka hore ogaanaya, in nebi kasta qorniinka fasiraaddiisa gaarka ah ma noqoto. Waayo wax sii sheegidda weligeed lama keenin doonista nin, laakiin Ruuxa Quduuska Ah ayaa wadday nimankii quduuska ahaa oo Ilaah oo ay hadaleen.

2

Waxay noqdeen sidoo kale nebiyo been ah dadka dhexdiisa, sida sidoo kale idinku dhexdiinna ay noqon doonaan macallimiin been ah, kuwaas oo si qarsoodi ah u soo gelin doona doorashooyin baabba'a, iyo sayidka iyaga iibsaday diidaya, iyagoo naftooda u keenaya baabba dhaqso ah; oo qaar badan ayaa raaci doona nijaasadooda, kuwaas oo loo marayo jidka

runta waa lagu caytami doonaa; oo damac ahaan erayada la sameeyay idinka ay ganacsan doonaan, kuwaas oo xukunka waa hore ma raagin, oo baabba'ooda ma lulo doonto. Haddii Ilaah malaa'igihii dembaabay uma uu tudhin, laakiin silsilado mugdi ah ku riday Taartaaros oo u dhiibay in xukun la sugo, iyo dunidii hore uma uu tudhin, laakiin Nuux siddeedaad oo ahaa naadiyihii xaqnimada ayuu dhawray, daad uu ku keenay dunida dadkii cibaadalaawayaasha ahaa, iyo magaalooyinkii Sodom iyo Gomora dambas ka dhigay oo burburka ku xukumay, tusaale u dhigay kuwa dambi falaya, iyo Luud oo xaq ahaa oo ku dhibtoonaa dhaqankii sharci darrada ahaa ee fajicada ku socday ayuu samatabbixiyey; aragga iyo maqalka ninkii xaqa ahaa oo dhex degganaa iyaga, maalin ka maalin nafta xaqa ahayd shuqullada sharci darrada ah ayuu ku silcin jiray; Rabbigu waa yaqaan kuwa cibaadada leh in uu ka samatabbixiyo jirrabka, laakiin kuwa xaqa daran in uu u hayo maalinta xukunka iyagoo la ciqaabayo, gaar ahaan kuwa jidhka daba socda rabitaanka nijaasta ah oo socda iyo kuwa amarkana quudhsada. Kuwa dhiiranaaya, madax-adayga ah, ra'yiga ma gariiraan markay caytamayaan, halka malaa'igaha, xoog iyo awood ku weyn yihiin, aan keenin iyaga ka gees ah Rabbiga xukun caay ah. Kuwan laakiin, sida xayawaanka aan caqliga lahayn ee dabiici ah oo u

dhashay qabashada iyo halligaadda, waxyaalaha ay ka jahli yihiin caytamaya, halligaadkooda dhexdiisa ayay ku halligmi doonaan, helaya mushahaar xaqdarrada ah, raaxada u tixgeliya raaxada maalinta, wasakhyo iyo ceebo, ku raaxaystaya khiyaanooyin kooda, idinla diyaafadaya, indho leh oo buuxa dhillanimada iyo dembiyo aan joogsan, sasabaya nafaha aan xooggan, qalbi ku tababaran damac leh, carruurta inkaaraha, ka tagay jidka toosan ayay qaldameen, raacay jidka Balcaam ina Bosoor, kii mushahaar xaqdarrada jeclaaday, canaanta laakiin lahaa sharci-darradiisa gaarka ah: bahal aan codka lahayn oo codka nin ku hadlay ayaa joojiyay waallida nebiga. Kuwan waa ilo aan biyo lahayn, daruuro duufaan lagu kaxaynayo, kuwaas oo mugdiga gudcurka weligiis loo haystay. Waayo, hadallo xad-dhaaf ah oo aan micne lahayn ku hadlaya, waxay ku sasabaan raaxooyinka jidhka iyo shahawaadka kuwa runtii ka baxsaday kuwa khaladka ku nool, xorriyadna iyaga u ballanqaadaya, iyaga laftoodu addoommo u ah kharribka; waayo qofkii wax lagu adkaado, kaasna waa loo addoonsaday. Haddii waayo ay ka baxsadeen wasakhaha adduunka aqoonta dhammaysan Rabbiga iyo Badbaadiyaha Ciise Masiix, kuwan laakiin mar kale ku dhex qasmeen oo lagu adkaystay, noqotay iyaga waxyaalaha dambe kuwo ka sii xun kuwii hore. Waxay ahayd wax ka fiican iyaga

inayan aqoon jidka xaqnimada ama markay si buuxda u ogaadeen inay ka noqdaan amarkii quduuska ahaa ee loo dhiibay iyaga. Waxaa ku dhacay iyaga maahmaahda runta ah, eeyga ku soo noqday mantadiisa, iyo doofaarka ismaydhatay dhoobaadka dhoobada.

3

Tan horeyba, kuwa la jecel yahay, labaad baan idiin qorayaa warqad, kuwaas oo aan idinku kiciyaa xusuusin maskaxdiinna daacadda ah, inaad xusuusataan erayadii hore loo sheegay nebiyada quduuska ah iyo amarkii rasuulladiinna Rabbiga iyo Badbaadiyaha, tan marka hore ogaanaya, in ay iman doonaan maalmaha dambe majaajilayaasha, oo u socda rabitaankooda oo leh: meeye ballanqaadkii joogitaankiisa? Waayo tan laga bilaabo markii aabayaashu seexdeen, wax walba sidaas ayay u sii jirtaa bilowgii abuurista. Wuu ka qarsoon yahay iyaga tan doonaya in samooyinkii jireen waa hore iyo dhulka biyaha ka iyo biyaha dhexdooda ku dhisan erayga Ilaah, kuwaas oo dunida markaas biyaha lagu daadiyay baabtay; laakiin hadda samooyinka iyo dhulka eraygiisa lagu kaydiyay waa dab lagu hayo maalinta xukunka iyo halligaadda dadka cibaadalaawayaasha. Laakiin

mid ha idinka qarmin tan, kuwa la jecel yahay, in maalin mid ah Rabbiga agtiisa tahay sida kun sannadood, iyo kun sannadood yihiin sida maalin mid ah. Ma raagin Rabbigu ballanqaadka, sida qaar ay u tixgeliyaan raagitaan, laakiin wuu dulqaad naga yeeshaa, isagoo aan doonayn in qaar halligmaan, laakiin in dhammaan toobad galaan. Waxay iman doontaa maalinta Rabbiga sida tuug habeen dhexdiis, taas oo samooyinku ku dhaafi doonaan qaylo weyn, walxahuna iyagoo la gubo ayay kala baabbi'i doonaan, oo dhulka iyo shuqullada ku jira ayaa la gubi doonaa. Kuwan oo dhan sidaa darteed markay la kala baxayaan, noocee ayaa idiin baahan tahay inaad ahaataan dhexdooda socodsiimo quduuska ah iyo cibaadooyin Ilaah, idinkoo sugaya oo degdegaya imaatinka maalinta Ilaaha, taas oo ay sababteeda samooyinku dab lagu ridayo ayay la kala bixi doonaan oo walxahuna iyagoo la gubayo way dhalaalayaan, laakiin samooyinka cusub iyo dhul cusub sidii ballanqaadkiisa ayaannu sugeynaa, kuwaas oo xaqnimadu ku dhex degganaato. Sidaa darteed, kuwa la jecel yahay, waxyaalahan filaya dadaala inaad isaga la heli doontaan idinkoo aan bar lahayn oo aan ceyb lahayn nabad dhexdeeda, oo dulqaadashada Rabbigeenna badbaado u tixgeliya, sida uu walaalkeen la jecel yahay Bawlos idiinku qoray sida xigmadda isaga la siiyay, sida uu kaloo warqadaha oo dhan

kaga hadlayo dhexdooda waxyaalahan ku saabsan, kuwaas oo ku jira waxyaalo qaar oo adag in la fahmo, kuwaas oo kuwa aan aqoonta lahayn iyo kuwa aan xasilloonayn qalloociyaan sida ay u qalloociyaan qoraallada kale xagga halligaaddooda u gaar ah. Idinka sidaa darteed, kuwa la jecel yahay, horeba u ogaanaya is-ilaaliya, si aydaan ula dhaqaaqin khaladka kuwa sharciga ka baxsan oo aad uga dhicin taageeradaada gaarka ah, laakiin kora nimcada iyo aqoonta Rabbigeenna iyo Badbaadiyaha Ciise Masiix. Isaga sharafta iyo hadda iyo ilaa maalinta weligeed; aamiin.

Warqadda Yooxanaa

1

Wixii jiray bilowgii, wixii aan maqalnay, wixii aan indhahayaga ku aragnay, wixii aan daawannay oo gacmahayagu taabteen, ku saabsan erayga nolosha; oo noloshu way la muuqatay, oo waannu aragnay oo waannu markhaati furnay oo waxaannu idiin sheegeynaa nolosha weligeed ah, taas oo la jirtay Aabbaha oo noogu muuqatay; wixii aan aragnay oo aan maqalnay, waannu idiin sheegeynaa, si aad idinkuna wadaagid nala yeeshaan; oo wadaagiddayada waxay la jirtaa Aabbaha iyo Wiilkiisa Ciise Masiix. Waxaan idinku qoraynaa waxyaalahan si farxaddayadu u buuxsanto. Tanuna waa farriinta aan isaga ka maqalnay oo aan idiin sheegeynno, in Ilaah iftiin yahay, oo mugdi gudihiisa uusan ku jirin waxba. Haddii aan nidhaahno in

aan wadaagid la leennahay isaga oo aan ku socono gudcurka, been baan sheeganaa oo runta ma samayno; haddii laakiin aan ku socono iftiinka, sida isagu ku jiro iftiinka, wadaagid baan la leennahay midba midka kale, iyo dhiigga Ciise Masiix wiilkiisa ayaa naga nadiifiya dembiga oo dhan. Haddii aynu nidhaahno inaanan dambiga lahayn, nafteenna aynu khaldaynaa oo runtu naguma jirto. Haddii aan qirno dembiyadayada, isagu waa aamin yahay oo xaq ah, si uu noogu cafiyo dembiyadayada oo uu naga nadiifiyo xaqdarrada oo dhan. Haddii aan nidhaahno inaanan dembaabin, beenaalaha waxaan ka dhigaynaa isaga, oo eraygiisu kuma jiro innaga.

2

Carruurtayda yaryar, waxyaalahan waxaan idiin qorayaa si aydaan u dembaabiniin; oo haddii qof dembaabo, mid u ololeeya ayaan la leennahay xagga Aabbaha, Ciise Masiix kan xaqa ah; oo isagu waa kafaaraggudka ku saabsan dembiyadayada, oo ma aha kuweenna oo keliya laakiin weliba ku saabsan dunida oo dhan. Oo tani waxaan ku ogaanaa inaan isaga ogaannay, haddii aan amarradiisa xajinno. Kii leh, waan aqaanay isaga, oo aan xajinayno amarradiisa, beenlow weeye, oo runta kuma jirto

kaas; laakiin kii xajiya eraygiisa, runtii jacaylka Ilaah ayaa lagu dhammaystay kaas. Tani waxaan ku ognahay inaan isaga ku jirno. Kii sheega inuu gudihiisa ku jiro waa inuu u socdaa sida kan socday oo kale. Walaalayaal, ma aha amar cusub oo aan idiin qorayo, laakiin waa amar hore oo aad lahaydeen tan iyo bilowga, amarku hore waa erayga aad maqasheen tan iyo bilowga. Mar labaad amar cusub ayaan idiin qoraa, kaas oo run ku ah isaga iyo idinka, maxaa yeelay gudcurku wuu dhaafayaa oo iftiinka runta ahu hadda wuu ifayaa. Kii sheega inuu iftiinka ku jiro, isagoo walaalkiis neceb, wuxuu mugdiga ku jiraa ilaa hadda. Kii jecel walaalkiis iftiinka ayuu ku jiraa, oo wax lagu turunturoobo isaga kuma jiro; laakiin kii neceb walaalkiis gudcurka ayuu ku jiraa oo gudcurka ayuu ku socdaa, oo ma yaqaano meel uu aado, waayo gudcurku indhihiisii buu indhatirray. Waxaan idiin qorayaa, carruur yaryarow, in dembiyadiinna laydiin cafiyey magiciisa aawadiis. Waxaan idiin qorayaa, aabayaal, sababtoo ah waxaad tiqiin kan bilowga ka yimid. Waxaan idiin qorayaa, ragga dhallinyarada ah, sababtoo ah waad ka adkaateen kan sharka ah. Waan idiin qoray, carruurta, waad garateen aabbaha. Waan idiin qoray, aabbayaal, sababtoo ah waad garateen kii bilowgii ka yimid. Waan idiin qoray, ragga dhallinyarada ah, sababtoo ah xoog badan tihiin oo erayga Ilaah dhexdiinna joogaa oo aad ka

adkaatay kan sharka ah. Ha jeclaanina dunida iyo waxyaalaha dunida ku jira. Haddii qof jecel yahay dunida, jacaylka aabaha kuma jiro isaga; sababtoo ah wax kasta oo dunida ku jira, damaca jidhka iyo damaca indhaha iyo kibirkii nolosha, kama aha aabaha, laakiin waa ka dunida. Dunida iyo damaceeda way dhammaan, laakiin kii sameeya doonista Ilaah weligiis buu waari doonaa. Caruurta, waa saacaddii ugu dambaysay, oo sida aad maqasheen in Antikiriistka yimaado, oo hadda Antikiriisto badan ayaa noqday; sidaas darteed waxaan ognahay in ay tahay saacaddii ugu dambaysay. Ka naga way baxeen, laakiin ma ay ahayn ka naga. Haddii runtii ay ahaayeen ka naga, way la sii jiri lahaayeen naga. Laakiin waxay noqotay si loo muujiyo inay yihiin kuwo dhammaantood ka naga ma aha. Idinkuna subkid baad ka haysataan kan quduuska ah, oo wax walba waad taqaaniin. Ma aan idiin qorin sababtoo ah aydaan runta aqoon, laakiin sababtoo ah aad iyada taqaaniin, iyo sababtoo ah been kasta runta ka mid ma aha. Ayaa weeye beenaalaha haddii aan ahayn kan diidaya in Ciise aha Masiixa? Kanu waa antikiriiska, kan diidaya Aabbaha iyo Wiilka. Qof kasta oo inkiraya Wiilka, Aabbahana ma laha. Idinka sidaa darteed waxa aad bilowga ka maqasheen, ha ku sii jiro idinka. Haddii ay dhex idinka sii jirto wixii bilowgii ka maqasheen, idinkuna Wiilka dhexdiisa iyo

Aabbaha dhexdiisa waad sii jiri doontaan. Tanuna waa ballan-qaadkii uu isagu noogu ballan-qaaday, nolosha weligeed ah. Kuwan waxaan idiinku qoray oo ku saabsan kuwa idin khiyaameynaya. Idinkuna, subagga aad ka hesheen isaga, wuu idinku jiraa, oo uma baahna in qof idin baro, laakiin sida subagga isku ahu idiin baro wax kasta oo dhan, oo run buu yahay oo been ma aha, oo sida uu idin baray ayaad isaga ku sii jiri doontaan. Haddaba hadda, carruurta yaryar, ku sii jira isaga, si markii uu muuqdo aynu yeelano dhiirranaan oo aynan kaga ceeboobin isaga joogitaankiisa. Haddii aad garanaysaan inuu xaq yahay, ogtihiin in qof kasta oo xaqnimada sameeya uu ka dhashay isaga.

3

Eega nooca jacaylka uu Aabbaha ina siiyey si aan carruurta Ilaah loo yeedho. Sababtaan dunidu idin ma aqaanto, maxaa yeelay isaga ma ay aqoonin. Kuwa la jecel yahay, hadda waxaan nahay carruurta Ilaah, welina lama muujin waxa aan noqon doonno, laakiin waxaan ognahay in haddii la muujiyo, waxaan noqon doonnaa kuwo isaga la mid ah, waayo waxaan arki doonnaa isaga sida uu yahay. Qof kasta oo rajadan isaga ku qaba, wuu

isdaahiriyaa sida isagu u daahir yahay. Qof kasta oo dembi sameeya wuxuu kaloo sameeya sharcidarro, dembiguna waa sharcidarro. Waxaad ogtihiin in kaas la muujiyay si uu dembiyadayada u qaado, oo dembi isaga ku ma jiro. Qof kasta oo isaga ku sii jira dembi ma galo, qof kasta oo dembi galana ma arkin isaga mana aqoon isaga. Carruurtoy yaryar, qofna ha idin khaldoon; kan sameeya xaqnimada waa xaq yahay, sida kaas xaq yahay; kan sameeya dembiga wuxuu ka yimid shaydaanka, maxaa yeelay bilowgii shaydaanku wuu dembaabay. Tan ayaa lagu muujiyey Wiilka Ilaah, si uu u burburiyo shuqullada Shaydaanka. Qof kasta oo Ilaah ka dhashay dembi ma sameeyo, waayo iniinihiisa gudihiisa ayuu ku jiraa, mana awoodo inuu dembaabo, waayo Ilaah buu ka dhashay. Tan gudaheeda waxaa muuqda carruurta Ilaah iyo carruurta shaydaanka. Qof kasta oo aan samaynin xaqnimo ma aha mid ka yimid Ilaah, iyo kan aan jecel walaalkiisa. Waa in tan tahay farriintii aad maqasheen bilowgii, si aan u jecelnahay midba midka kale, ma aha sida Qaabiil uu ka ahaa kan sharka ah oo uu laayay walaalkiis; oo maxuu ugu laayay isaga? Sababtii shuqulladiisii xun ahaayeen, laakiin kuwii walaalkiisii xaq ahaayeen. Ha yaabina, walaalahayga, haddii dunidu idin neceb tahay. Waxaan ognahay inaan ka gudubnay geerida oo aan galay nolosha, maxaa yeelay

waxaan jecelnahay walaalaha. Kii aan walaalkiis jeclayn wuxuu ku sii jiraa geerida. Qof kasta oo walaalkiis neceb yahay waa gacankudhiigle, waad garanaysaan in gacankudhiigle kasta aanu gudihiisa ku lahayn nolol weligeed ah oo sii jirta. Tani waxaan ku gannay jacaylka, maxaa yeelay kaas naftiisii buu inoo dhigay, oo annana waa inaan walaalaha nafaha u dhignaa. Kii haya nolosha adduunka oo arka walaalkiis oo baahan yahay, haddana uu ka xidho naxariistiisa, sidee jacaylka Ilaah ugu sii jiri karaa gudihiisa? Carruurtayda yar, aynu jacaylka ku muujin erayo iyo carrab oo keliya, laakiin fal iyo run. Oo tan dhexdeeda waxaan ku ogaanaa inaan runta ka nimid, oo hortiisa ayaan qalbiyadayada ku qancin doonaa, sababtoo ah haddii qalbigayagu nagu xukumo, Ilaah waa ka weyn yahay qalbigayaga oo wuxuu yaqaan wax walba. Kuwa la jecel yahay, haddii qalbigayaga aanu nagu xukumin innaga, dhiirranaan ayaan u leennahay xagga Ilaah, oo wax kasta oo aan weyddiisanno waan ka helnaa isaga, sababtoo ah amarradiisa ayaan xajinnaa oo waxyaalaha isaga hortiisa ku farxiya ayaan samaynnaa. Tanuna waa amartiisa, inaan rumayno magaca Wiilkiisa Ciise Masiix iyo inaan is-jeclaano sida uu nagu amray. Oo kii xajiya amarradiisa isaga gudihiisa ayuu sii joogaa oo isna isaga gudihiisa. Oo tanan ku waynu ognahay inuu nagu jiro,

Ruuxa uu inna siiyey awgeed.

4

Kuwa la jecel yahay, ha rumaysan ruux kasta, laakiin imtixaana ruuxaha inay Ilaah ka yimaadeen, waayo nebiyo been ah oo badan ayaa dunida u soo baxay. Tan dhexdiisa waxaad ku garanaysaan ruuxa Ilaah: dhamaan ruux oo qirta in Ciise Masiix jidhka ku yimid, Ilaah wuu ka yimid; iyo dhamaan ruux oo aan qirin in Ciise Masiix jidhka ku yimid, Ilaah kama yimaado; iyo tanu waa tan antikiriistka oo aad maqasheen inuu imaanayo, oo hadda dunida dhexdeeda ayuu ku jiraa durba. Idinka Ilaah baad ka timaadeen, carruur yaryarow, oo waxaad ka adkaadeen iyaga, maxaa yeelay kan idinku jira waa ka weyn yahay kan dunida ku jira. Iyaga dunida ayay ka yimaadeen, sababtaas darteed dunida ayay ka hadlaan, oo duniduna way maqlaysaa iyaga. Annagu Ilaah baynu ka nimid; kii Ilaah yaqaan wuu na maqlaa. Kii aan Ilaah ka iman ma na maqlo. Tan waxaan ka garanaa ruuxa runta iyo ruuxa qaldanka. Kuwa la jecelyahay, aynu is-jeclaano, sababtoo ah jacaylku wuxuu ka yimaadaa Ilaah, qof kasta oo jecelna wuxuu ka dhashay Ilaah wuuna yaqaan Ilaah. Kii aan jacaylka lahayn ma aqoon Ilaaha, waayo Ilaah waa jacayl. Tan

dhexdiisa ayaa lagu muujiyey jacaylka Ilaah inoo dhex jira, maxaa yeelay Wiilkiisa keliya ee dhashay ayuu Ilaah u soo diray dunida si aynu isaga ku noolaanno. Kani waa jacaylka: ma aha in annagu Ilaah jeclaannay, laakiin waa in isagu ina jeclaaday oo uu soo diray Wiilkiisa kafaaraggud ahaan dembiyadeenna aawadiis. Kuwa la jecel yahay, haddii Ilaah sidaas noogu jeclaaday, annaguna waa inaan is-jeclaanno. Ilaah qof ma jiro weligiis arkay, haddii aan jecelnahay midba midka kale, Ilaah dhexdeenna joogaa oo jacaylkiisa ayaa dhammaystiran yahay dhexdeenna. Tani waxaan ku ogaanaa inaan isaga ku jirno oo uu isna inna ku jiro, maxaa yeelay wuxuu inna siiyay Ruuxiisa. Oo annaga waynu aragnay oo waynu markhaati furnaa in Aabbuhu uu soo diray Wiilka Badbaadiyaha dunida. Qofkii qira in Ciise yahay Wiilka Ilaah, Ilaah baa isaga ku jira, oo isaguna Ilaah buu ku jiraa. Oo annaga waynu ogaannay oo waynu rumaysnay jacaylka uu Ilaah nagu leeyahay. Ilaah waa jacayl, oo kii ku jira jacaylka Ilaah buu ku jiraa, oo Ilaah isaga buu ku jiraa. Jacaylka nala jira ayaa tan ku dhammaystay, si aan ugu yeelano dhiirranaan maalinta xukumaadda, maxaa yeelay sida isagu yahay, sidaas oo kale annaguna waynu ku nahay dunidan. Cabsi kuma jiro jacaylka, laakiin jacaylka dhammaystiran ayaa dibadda u tuurta cabsida, maxaa yeelay cabsidu waxay leedahay

ciqaab, kii cabsanayase kuma dhammaystirna jacaylka. Annaga waxaynu jecelnnahay isaga, sababtoo ah isagu marka hore buu na jeclaaday. Haddii qof yidhaahdo Waxaan jeclahay Ilaah, oo uu walaalkiis neceb yahay, beenlow weeye, waayo kan aan jecel walaalkii uu arkay, sidee buu Ilaah uu aan arkin ugu kari karaa inuu jecel yahay? Oo amarkan waxaan ka helnay isaga, in kii Ilaah jecel yahay uu weliba walaalkiis jecel yahay.

5

Qof kasta oo rumaysan in Ciise yahay Masiixa, Ilaah buu ka dhashay, oo qof kasta oo jecel kan dhalay wuxuu sidoo kale jecel yahay kan isaga ka dhashay. Tani waxaynu ku ogaanaa inaynu jecelnahay carruurta Ilaah, marka aynu Ilaah jecelnahay oo aynu amarradiisa dhawrano. Tanu waa jacaylka Ilaah, si aan amarradiisa u dhawrano; oo amarradiisa culus ma aha, sababtoo ah wax kasta oo Ilaah ka dhashay wuu ka adkaadaa dunida; oo tanu waa guusha ka guulaysatay dunida, rumaysadkeenna. Yaa ah kan adduunka ku guulaysta haddii aanu ahayn kan rumaysan in Ciise yahay Wiilka Ilaah? Kani waa kan yimid biyaha iyo dhiigga, Ciise Masiix, ma aha biyaha oo keliya, laakiin biyaha iyo dhiigga, oo Ruuxuna waa kan marag furaya, waayo Ruuxu waa

runta. Waayo saddex waa kuwa marag furaya samada, Aabbaha, Erayga iyo Ruuxa Quduuska ah, oo saddexdaas mid bay yihiin; oo saddex waa kuwa marag furaya dhulka, Ruuxa iyo biyaha iyo dhiigga, oo saddexdaasu mid bay u yihiin. Haddii aan qaadanno markhaatifurka dadka, markhaatifurka Ilaah waa ka weyn yahay, waayo tan waa markhaatifurka Ilaah uu markhaati furay oo ku saabsan Wiilkiisa. Kii rumaysta Wiilka Ilaah wuxuu qalbigiisa ku haystaa markhaatida, kii aan Ilaah rumaysan wuxuu isaga ka dhigay beenaaleh, maxaa yeelay ma rumaysan markhaatida Ilaah ka markhaati furay Wiilkiisa. Tanna waa markhaatida, in Ilaah noogu siiyey nolol weligeed ah, oo noloshaasu ku jirto Wiilkiisa. Kii Wiilka haysta wuxuu leeyahay nolosha; kii aan Wiilka Ilaaha haysan nolosha ma laha. Waxaan kuwan idiin qoray idinka kuwa rumaysa magaca Wiilka Ilaah, si aad u ogaataan inaad haysataan nolosha weligeed, iyo si aad u sii rumeysataan magaca Wiilka Ilaah. Tanna waa kalsoonida aan xaggiisa ku leennahay, in haddii wax aan weyddiisanno si waafaqsan doonistiisa, wuu na maqlaa. Haddii aynu ognahay inuu na dhegaysto wax kasta oo aynu weyddiisanno, waxaynu ognahay inaynu haynno codsiyada aan ka weydiisannay isaga. Haddii qof arko walaalkiis dembaabaya dembi aan ahayn mid geya dhimashada, wuu weyddiisan doonaa, oo wuxuu siin

doonaa isaga nolol, kuwa dembaabaya oo aan ahayn mid geya dhimashada. Waxaa jira dembi u socda dhimasho; kuma hadlayo taa si uu/ay u weyddiisto. Dhammaan xaqdarrada dembi weeye, waana jiraa dembi aan ahayn mid u horseedda dhimashada. Waan ognahay in dhammaan kan Ilaah ka dhashay uusan dembaabinin, laakiin kan Ilaah ka dhashay ayaa naftiisa dhawra, oo kan sharka ahuna ma taabto isaga. Waan ognahay inaan Ilaah ka nimid, dunida oo dhammuna sharka ayay ku jirtaa. Waan ognahay in Wiilka Ilaah yimid oo uu na siiyey maskax si aan u ogaano kan runta ah; oo waxaan ku jirna kan runta ah, ku jirna Wiilkiisa Ciise Masiix. Kan waa Ilaaha runta ah iyo nolosha weligeed ah. Carruurta yaryar, naftiinna ka ilaaliya sanamyada, aamiin.

Didaake

1

Waxaa jira laba jidad, mid nolosha iyo mid dhimashada, kala duwanaanshaduna way badan tahay labada jidad dhexdooda. Tan waa jidka nolosha: marka hore waxaad jeclaanaysaa Ilaaha ku abuuray, marka labaad waxaad jeclaanaysaa deriskaga sida naftaada, oo wax kasta oo aad rabto inayan kugu dhicin, adna ha ku samayn qof kale. Kuwan waxyaalaha laakiin erayada, waxbarashada waa tan: barakeeyaa kuwa idin habaara, oo u tukaada cadaawayaashiinna, oo u sooma kuwa idin silsilaya; maxay waayo nimco, haddii jeclaataan kuwa idin jecel? Miyaanay quruumaha isla waxa sameeyaan? Laakiin idinka jecel kuwa idin neceb, oo ma yeelan doontaan cadow. Ka fogow rabitaannada jirka iyo jidhka. Haddii qof ku dhufto dhabanka

midig, u jeedi tan kale, oo waxaad noqon doontaa qof kaamil. Haddii qof kugu qasbo mayl hal, la tag laba mayl. Haddii qof qaado dharkaga, sii isaga shaatiga sidoo kale. Haddii qof wax kaaga qaado, ha doonin in lagu celiyo, waayo ma awoodid. Qof kasta oo ku weyddiista sii, oo ha doonin dib, waayo dhammaan Aabbuhu wuxuu doonayaa in laga siiyo hadiyooyinkiisa u gaar ah. Barakaysan yahay kii bixiya sida amarku yahay; waayo wuu eedla'aan yahay. Hoog u qofka qaadanaya, eed la'aan ayuu ahaan doonaa; laakiin kan aan baahi u haysan wuxuu siin doonaa ciqaab, maxuu u qaatay iyo maxuu u qaatay; xabsi dhexdiisa markuu noqdo waxaa lagu baari doonaa waxa uu sameeyey, oo kama bixi doono halkaas, ilaa uu soo celiyo kodraan ugu dambeeyey. Laakiin sidoo kale waxaa laga hadlay arrintan: Ha dhididiso sadaqadaadu gacmahaaga ilaa aad ogaato qofka aad siinayso.

2

Amarka labaad ee tacliinta; ma dilin doontid, ma sinaysan doontid, ma kharribin doontid carruurta, ma sinaysan doontid, ma xadin doontid, ma sixir samayn doontid, ma falfalloow isticmaalin doontid, ma dilin doontid ilmo gudaha kharribid,

mana ilmo dhalatay dilin doontid, ma damcin doontid waxyaalaha deriska. Ma dhaaranaysid been, ma markhaati been ah furanaysid, ma xun ka hadli doontid, ma cadho sii qaadan doontid. Ha noqon qof laba-maskax ah, hana noqon qof laba-carrab ah, waayo laba-carrabku waa dabin dhimasho. Eraygaagu been ma noqon doono, mana madhnaan doono, laakiin wuxuu ka buuxsami doonaa ficil. Ma noqon doontid qof damac badan, ama tuug, ama jilaa, ama xun, ama isla weyn. Ma qaadan doontid talo xun oo ku saabsan deriskaa. Ma aad necbaan doontid qof kasta, laakiin qaar waxaad canaanan doontaa, qaar kalena waxaad u ducaysan doontaa, qaar kalena waxaad jeclaanaysan doontaa in ka badan naftaada.

3

Ilmahaygow, ka cararo shar kasta iyo wax kasta oo la mid ah. Ma noqon qof cadhaysan, waayo cadhaddu waxay u horseedaa dilka, hana noqon masayr, hana noqon muran-jecel, hana noqon kulul-dhiig, waayo kuwan oo dhan waxaa ka dhasha dilal. Ilmahaygow, ha noqon mid wax damciya, waayo damaca wuxuu ku hogaamiyaa xagga sinada, hana noqon mid af xun, hana noqon mid indho kibray, waayo kuwan oo dhan waxaa ka

dhasha sinada. Ilmahaygow, ha noqon faal-sheege, maadaama uu u hogaaminayo sanamgalka, hana noqon sixirle, hana noqon xisaabiye, hana noqon mid daahiriya, hana doonin inaad iyaga aragto, waayo kuwan oo dhan sanamgal baa ka dhasha. ilmahayga, ha noqon beenaalaha, waayo beentu waxay u horseedaa xatooyadda, hana noqon mid lacag jecel hana noqon mid faano madhan, waayo kuwan oo dhan waxaa ka dhalataa xatooyado Ilmahaygow, ha noqon mid gunuunaca, maadaama ay ku hogaamiso caydda, hana noqon madax-adag, hana noqon mid fikrad-xun, waayo kuwan oo dhan caydaha ayaa ka dhalanaya. ogow oo qabow noqo, waayo kuwa is-hoosaysiiya ayaa dhaxli doona dhulka. Noqo qof dulqaad badan, naxariis badan, aan xumaan lahayn, deggan, wanaagsan, oo mar walba ka gariiraya erayadii aad maqashay. Ma sarayn doontid naftaada mana siin doontid naftaada kibir. Naftaada lama xidhi doonto kuwa sarreeya, laakiin waxaad la macaamiloon doontaa kuwa xaqa ah iyo kuwa is-hoosaysiiya. Waxyaalaha kugu dhacaya u qaado sida waxyaalo wanaagsan, adoo og in la'aan Ilaah waxba dhici karin.

4

Ilmahaygow, kii kula hadlaya ereyga Ilaah waxaad xusuusan

doontaa habeen iyo maalin, oo waxaad isaga u murwayn doontaa sida sayid, waayo meeshii sayidnimada laga hadlo, halkaas Sayid baa jooga. Maalin walba doondoon wejiyada quduusiinta si aad ugu nasato erayadooda. Ma rabin doontid kala-qaybsanaan, laakiin nabad u samayn doontaa kuwa dagaalama, si caddaalad ah ayaad u xukumi doontaa, ma qaadan doontid weji si aad ugu canaantid dambiyada. Ma labajibbaaran doontid in ay dhici doonto iyo in kale. Ha noqon mid gacmaha u fidiya marka wax la qaadanayo, laakiin dib u jiidiya marka wax la bixinayo. Haddii aad wax gacmahaaga ku haysatid, waxaad bixin doontaa kafaaraggud dembiyadaada. Ma aad shaki gelin inaad bixiso, mana gunuunaci doonto markaad bixinayso, waayo waxaad ogaan doontaa cidda ah celiyaha wanaagsan ee abaalgudka. Ma aad jesan doontid qofka baahan, waxaadse la wadaagi doontaa wax walba walaalkaa, mana odhan doontid inay kuwaaga gaarka ah yihiin. Haddii aad ku wadaagaysaan waxa aan dhiman karin, intee in ka badan ayaad ku wadaagi lahaydeen waxyaalaha dhimanaaya? Ma qaadi doontid gacanta kaaga wiilkaaga ama gabadhaada, laakiin tan iyo dhallinyarada waxaad bari doontaa cabsida Ilaaha. Ma amar ku siin doontid addoonkaaga ama addoontaada dhedig, kuwa Ilaaha isla ah rajeeya, qadhaadhaadaada dhexdeeda, waaba intaasoo aysan ka

baqayn doonin Ilaaha labadaba kor jooga; sababtoo ah uma imaado sida weji inuu yeedho, laakiin kuwa Ruuxa diyaariyey ayuu u yimaadaa. Idinka oo addoommo ah waa inaad u hoggaansamtaan sayidyadiinna sida Ilaah ugu jiro ceeb iyo cabsi. Waxaad nebcaan doontaa munaafaqnimada oo dhan iyo wax kasta oo aan Rabbiga ka farxin. Ma ka tegin amarrada Rabbiga, laakiin waxaad dhawri doontaa kuwa aad heshay, iyadoon wax ku darin ama wax ka saarin. Shirarka dhexdooda waxaad ku qiran doontaa xadgudubyadaada, oo salaaddaada uma iman doontid adigoo miyir xun leh. Tanu waa jidka nolosha.

5

Tan laakiin jidka dhimashada waa tan: marka hore oo dhan waa shar, oo ay ka buuxaan inkaar. Waxaa ka mid ah: dil, sinaysi, damacyo, sinaysi, xato, sanamgal, sixir, sixir, dhac, marag been ah, munaafaqnimo, laba-qalbi, khiyaano, kibir, shar, madax-adkayn, damac, afxumo, masayr, degdeg, sarajoog, iyo faanfaano. Kuwa waxyaalaha wanaagsan u silcay, nebcaanaya runta, jecelaya beenta, aan garanayn abaalgudka xaqnimada, aan ku dheganayn wanaagga ama xukun xaq ah toona, u jira wanaagga maaha laakiin u jira sharka, kuwaas oo naxariis iyo dulqaad ka

fog yihiin, jecelaya waxyaalaha aan waxba tarayn, raadiya abaalmarin, aan u naxariisan miskiinka, aan u hawshoon mid la dulmo, aan garanayn kii iyaga sameeyey, dilayaasha carruurta, kharribayaasha abuurka Ilaah, ka jeesanaya mid baahan, dulmaya mid cidhiidhi ah, u doodayaasha taajiriinta, xaakinno sharci la'aan ah oo masaakiinta, gebi ahaanba dembilayaal. Ha la samatabbixiyo, carruurta, kuwan oo dhan.

6

Arag, yaan qof ku khaldeeyin jidka waxbarashadan, waayo isagu Ilaah maaha oo adiga ayuu wax ku baraya. Haddii runtii aad awoodi kartaa inaad qaadato harqoodka Rabbiga oo dhan, kaamil baad noqon doontaa, laakiin haddii aadan awoodi karin, wixii aad awooddo, taas samee. Ku saabsan cuntada, waxaad awooddo qaado, laakiin allabariga sanamka aad uga taxaddar, waayo waxay tahay caabud ilaahyo dhintay.

7

Ku saabsan baabtiiska, sidan u baabtiisa: waxyaalahan oo dhan markaad hore u sheegtaan, ku baabtiisa magaca Aabbaha iyo

Wiilka iyo Ruuxa Quduuska ah gudaha biyaha nool. Haddii aadan biyaha nool haysan, ku baabtiis biyo kale, haddii aadan ku awoodi karin biyo qabow, ku baabtiis biyo kulul. Haddii labadaba aadan haysanin, saddex jeer biyo ugu shub madaxa magaca Aabbaha iyo Wiilka iyo Ruuxa Quduuska ah. Laakiin ka hor baabtiiska ha soomo hore kan baabtiisaya iyo kan la baabtiisayo iyo haddii dad kale awood u leeyihiin; amar laakiin in soomo kan la baabtiisayo ka hor hal ama laba.

8

Soonkiinna ha la ahaanin kuwa munaafiqiinta. Waayo waxay soomaan maalinta labaad ee sabtiyada iyo maalinta shanaad; laakiin idinka sooma maalinta afraad iyo maalinta diyaarinta. Hana u tukanina sida munaafiqiinta, laakiin sida Sayidku ku amray injiilkiisa, sidaas u tukada: Aabahayaga jannada ku jira, magacaaga ha la quduusiyo, boqortooyadaada ha timid, doonishadaada ha noqoto sida jannada iyo dhulka dushiisa; rootiga maalinta ah ee naga na sii maanta, sida annaguna u cafinnay deynayaheenna, oo ha na gelin jirrabka, laakiin naga samatabbixi sharka; waayo adigaa leh xoogga iyo ammaanta weligeed ba. Saddex jeer maalintii sidaas u tukada.

9

Ku saabsan mahad-celinta, sidatan mahad celi: marka hore ku saabsan koobka; Waannu kuu mahad celinaynaa, Aabahayaga, u jeeda canabka quduuska ah ee Daa'uud addoonkaaga; adiga sharaftu weligaa. Ku saabsan jabinta, waannu kuu mahadnaqaynaa, Aabahayaga, nolosha iyo aqoonta oo aad noogu ogeysiisay dhexdeeda Ciise wiilkaaga. Adigaa leh sharafta weligeed. Sida ay ahayd tan jajabku kala firdhay dushooda buuraha oo la soo ururiyey noqotay mid, sidaas ha loo soo ururiyo shirkaaga ka soohdinaha dhulka una geeyo boqortooyadaada. Waayo kaaga weeye ammaanta iyo xoogga loo marayo Ciise weligeed. Qofna ha cuno hana cabbo mahad celintinna, laakiin kuwa la baabtiisay magaca Rabbiga, waayo waxaa ku saabsan tan yidhi Rabbigu, Ha siinina waxa quduuska ah eeyaha.

10

Kadib buuxinta sidaas mahad naqo: Waannu kuu mahadnaqaynaa, Aabbow quduuska ah, magacaaga quduuska

ah oo degay qalbiyadayada gudahooda, iyo aqoonta iyo rumaysadka iyo dhimasho la'aanta noogu siiyay Ciise wiilkaaga; adiga ammaanta weligeed. Adiga, Sayidka Qaadirka ah, waxaad abuurtay waxyaalaha oo dhan magacaaga aawadiis, cuntada iyo cabbitaanka waxaad siisay dadka si ay u raaxaystaan, si ay kuugu mahadnaqaan, laakiin annaga waxaad na siisay cunto ruuxi ah iyo cabbitaan iyo nolol weligeed ah ilmahaaga dhexdiisa. Hore inta aan wax kale samayn, waxaan kuu mahad naqeynaa, maxaa yeelay adigu awood badan tahay, adigaa leh sharafta weligeed. Xusuuso, Sayidow, kiniisadda adigaa, si aad ugu samatabbixiso iyada jacaylkaaga dhexdiisa, oo soo ururso iyada afarta dabayl, tan la quduusiyey, boqortooyadaada, taas oo aad u diyaarisay iyada, waayo adigaa leh xoogga iyo ammaanta weligoodba. Ha timaado nimco oo ha dhaafto dunidan. Hoosanna Ilaaha Daa'uud. Haddii qof quduus yahay, ha yimaado; haddii qof quduus ma aha, ha toobad keeno; Rabbigeenna wuu yimid; aamiin. Nebiyada laakiin u oggolaada inay mahad naqaan inta ay doonayaan.

11

Qofkii sidaa darteed yimid oo idin bari doono waxyaalahan oo

dhan kuwa hore loo sheegay, soo dhaweya isaga; haddii laakiin isaga qudhiisa kan baraya jeesanaya uu baro waxbarasho kale si uu u dumiyo, ha maqlin isaga; si uu u kordhiyo xaqnimada iyo aqoonta Rabbiga, soo dhaweya isaga sida Rabbiga. Ku saabsan rasuullada iyo nebiyada, sida waafaqsan amarkii injiilka, sidaas sameeya. Rasuul kasta oo idiin imanaya ha loo aqbalo sida sayid; ma joogi doono mooyee maalin hal ah; laakiin haddii baahi jirto, tan kalena; saddex hadduu jiro, nebi been ah weeye. Rasuulka imaanaya waxba yaanu qaadan haddii aan ahayn rooti, ilaa uu degto, laakiin haddii lacag weyddiisto, nebi been ah weeye. Oo nebi kasta oo ruuxa ku hadlaya ma tijaabinaysaan mana xukumaysaan, waayo dhamaan dembi waa la cafiyi doonaa, laakiin dembigan ma la cafiyi doono. Ma aha mid kasta oo ku hadlaya ruuxa nebi yahay, laakiin haddii uu leeyahay siyaabaha Rabbiga. Sidaa darteed, dhaqammada ayaa laga garan doonaa nebiga beenta ah iyo nebiga. Nebi kasta oo miis ku qeexaya ruuxa, ma cuni doono wax ka mid ah, haddii kale waa nebi been ah. Laakiin nebi kasta oo runta bara, haddii uusan samayn waxa uu baro, wuxuu yahay nebi been ah. Nebi kasta oo la aqbalay oo run ah, oo sameeya waxyaalo sireed oo dunida ah oo ururkii ku saabsan, laakiin aan barin in la sameeyo waxa uu isagu sameeyo, laguma xukumi doono idinka, waayo garsooriddiisa Ilaah buu la

leeyahay, waayo sidaas oo kale ayay yeeli jireen nebiyada hore. Qofkii laakiin ruuxa dhexdiisa ku yidhaahdo, i sii lacagta qadhaadh ama waxyaalo kale, ha maqlin isaga. Haddii laakiin uu ku hadlo kuwa kale ee baahan in wax la siiyo, qofna yaanu xukumin.

12

Dhammaan qofkii ku imanaya magaca Rabbiga ha la aqbalo, dabadeed markii aad tijaabiseen waxaad ogaan doontaan, waayo waxaad yeelan doontaan fahamka midigta iyo bidixda. Haddii runtii socda yahay kan imaanaya, caawin isaga inta aad awoodaan. Laakiin kuma joogi doono dhexdiinna haddii aan ahayn laba ama saddex maalmood, haddii baahi jirto. Haddii uu doonayo inuu idinla fadhiisto, isagoo farsamayaqaan ah, ha shaqeeyo oo ha cuno. Haddii uu farshaxan ma haysto, sida fahamkiinna u dhiganta ka fiirsada sidee Masiixigu caajis ahaan idiinla noolaan doono. Haddii uu diido inuu sidaas sameeyo, khaa'in buu yahay, ka feejignow dadkan oo kale.

13

Laakiin nebi kasta oo run ah oo doonaya inuu dhexdiinna fadhiisto wuxuu xaq u leeyahay cuntadiisa. Sidoo kale macallinka runta ahu waa mudan isaga qudhiisa sida shaqaalaha cuntadiisa. Sidaa darteed, dhamaan midhaha ugu horreeya ee wax soo saarka macsarada canabka iyo goobta hadhuudhka tumista, dibi iyo ido, markaad qaadato waxaad siin doontaa midhaha ugu horreeya nebiyada, waayo iyagu waa wadaaddada sare ee idinka. Haddii aydaan nebi haysan, masaakiinta siiya. Haddii aad cunto samaysid, midhaha ugu horreeya qaado oo u sii sida amarku yahay. Si la mid ah dhalo khamri ama saliid furtay, midhaha hore qaadday u sii nebiyada; laakiin lacagta iyo dharka iyo hanti kasta, midhaha hore qaadday, sida aad u aragto, u sii sida amarkii.

14

Maalinta Rabbiga, markaad is-ururisataan, rootiga jeexjeexiya oo Ilaah ku mahadnaqda, idinkoo markii hore qirtay xadgudubyadiinna, si qurbaankiinnu daahir u ahaado. Qof kasta oo shaki la leh saaxiibkiisa ha idinla kulmin, ilaa ay heshiiyaan, si aan allabariginna loo nijaasayn. Tan waayo waa tan Rabbiga laga yidhi: Meel kasta iyo waqti kasta igu bixiya allabari nadiif

ah. Waayo boqor weyn baan ahay, ayuu yidhaahda Rabbiga, oo magacaygu waa yaab quruumaha dhexdooda.

15

Haddaba naftiinna u magacaaba kormeero iyo adeegayaal ku qalma Rabbiga, rag camal qabow oo aan lacag jeclayn oo run ah oo la tijaabiyey, waayo iyagu waxay idiin adeegaan adeegga nebiyada iyo macallimiinta. Haddaba ha iska indhatirin iyaga, waayo iyagu waa kuwa sharafta leh oo idinka la jira nebiyada iyo macallimiinta. Canaanta midkiinna midka kale laakiin ha ku canaanina cadho, laakiin nabad sida aad ugu haysataan injiilka; oo qof kasta oo dembaabay mid kale, qof ha la hadlin hana idinka maqlin ilaa uu toobad keeno. Laakiin tukashooyinkiinna iyo sadaqooyinka iyo dhammaan ficillada sidaas u sameeya, sida aad ugu haysataan injiilka Rabbigeenna

16

Dhawra noolaanshadiinna; laambadihiinna yaanay demin, iyo dhexdiinna yaanay dabcin, laakiin noqda diyaar; waayo ma taqaaniin saacadda, tan uu Rabbigeenna ku imanayo. Inta badan

waa laydin soo wada ururin doonaa idinkoo raadinaya waxyaalaha ku habboon nafihiinna; waayo ma tari doono idinka dhammaan wakhtigii rumaysadkiinna haddii aydaan ku dhammaystirmin wakhtiga ugu dambeeyay. Waayo gudaha maalmaha ugu dambeeya waxaa la badin doonaa nebiyada beenta ah iyo kuwa kharribayaasha ah, oo idaha waxaa loo rogin doonaa yeeylo, oo jacaylka waxaa loo rogin doonaa nacayb. Waayo kordhinta sharcidarro darteed, way isku nacayaan oo way silsilayaan oo way gacangeliyaan, markaasna wuxuu muuqan doonaa khiyaanada dunida sida wiilka Ilaah, wuxuuna samayn doonaa calaamooyin iyo yaabab, dhulkana waxaa loo gacangeliyi doonaa gacmihiisa, wuxuuna samayn doonaa waxyaalo sharci darro ah oo aan weligood dhicin tan iyo weligeed. Markaas waxaa iman doonta aasaaskii dadka oo geli doona gubashada imtixaanka, oo dad badan ayaa la turunturoon doonaa oo way halligmi doonaan, laakiin kuwa rumaysadkooda ku adkaysanaya waxaa lagu badbaadin doonaa habaarkii isaga. Oo markaas waxaa muuqan doona calaamadaha runta: calaamada ugu horreysa kala bixitaan samada dhexdeeda, dabadeed calaamada codka buunka, iyo tan saddexaad sarakicidda kuwii dhintay. Ma aha dhammaan, laakiin sida la yidhi: Rabbiga wuu iman doonaa oo dhammaan quduusiinta

ayaa isaga la iman doona. Markaas dunidu waxay arki doontaa Rabbiga ku imanaya kor daruuraha samada.

Bilowga

1

Bilowga Ilaah wuxuu sameeyay samada iyo dhulka. Dhulkuna wuxuu ahaa mid aan la arki karin oo aan la qaban, mugdina wuxuu ka sarreeyay moolka, ruuxa Ilaahna wuxuu dul socday biyaha. Ilaahuna wuxuu yidhi, Iftiin ha ahaado, iftiinkiina wuu ahaaday. Ilaah wuxuu arkay iftiinka inuu wanaagsan yahay, markaasuu Ilaah kala soocay iftiinka iyo mugdiga. Oo Ilaah wuxuu u yeedhay iftiinka maalin, oo mugdiga wuxuu u yeedhay habeen. Oo waxay noqotay fiid, oo waxay noqotay subax, maalin kow. Ilaahna wuxuu yidhi, Cuf ha dhex joogto biyaha, oo ha kala soocdo biyaha iyo biyaha, sidaasna way noqotay. Ilaahna wuxuu sameeyay cirka, oo wuxuu kala soocay biyihii cirka ka hooseeyay iyo biyihii cirka ka korreeyay. Ilaahna wuxuu dhulka sare u

bixiyey samada, oo Ilaah wuxuu arkay inay wanaagsan tahay, oo waxay noqotay fiidkii, waxayna noqotay aroortiidii, maalintii labaad. Oo Ilaah wuxuu yidhi, Biyaha samada ka hooseeya ha lagu ururiyo meel ursi ah oo keliya, oo dhulka engegan ha muuqdo, oo sidaas bay noqotay, oo biyihii samada ka hooseeyay waxaa lagu uruuriyay meelaha ururkooda, oo dhulkii engeganna wuu muuqday. Ilaahna wuxuu dhulkii engegnaa u bixiyey dhul, ururraddii biyahana wuxuu u bixiyey bado, oo Ilaah wuxuu arkay inay wanaagsan tahay. Oo Ilaah wuxuu yidhi, Dhulku ha soo bixiyo doog cawska ah, oo iniino beera u dhigma noociisa iyo u ekaanshaha, iyo geed midho dhal ah oo midho dhala, oo iniinada isaga gudihiisa ku jirto u dhigma noociisa, dhulka dushiisa, oo sidaasay noqotay. Dhulkii wuxuu soo bixiyey doog cawska ah oo iniino beera si waafaqsan noociisa iyo u ekaanshadiisa, iyo geed midho dhal ah oo soo saara midho ay iniinadu ku jirto si waafaqsan noociisa dhulka dushiisa, oo Ilaah wuxuu arkay inay wanaagsan tahay. Waxay noqotay fiidkii, waxayna noqotay aroortiidii, maalintii saddexaad. Ilaahuna wuxuu yidhi, Ha noqdaan iftiimayaal qotada samada dhexdeeda si ay ugu iftiimaan dhulka, oo ay u kala soocaan maalinta iyo habeenka, oo ay u noqdaan calaamooyin, waqtiyo, maalmo, iyo sannado. Oo ha noqdaan iftiimo ku jira cirka dhulka adkaa, si ay

ugu iftiimiyaan dhulka, oo sidaasay noqotay. Oo Ilaah wuxuu sameeyay labada iftiimayaal ee waaweyn, iftiimaha weyn oo u taliya maalinta, iyo iftiimaha yar oo u taliya habeenka, iyo xiddigaha. Oo Ilaah wuxuu iyaga dhigay dhexda cirka samada, si ay ugu ifiyaan dhulka dushiisa, oo ay ugu xukumaan maalinta iyo habeenka, oo ay u kala soocaan inta u dhaxaysa iftiinka iyo inta u dhaxaysa mugdiga; oo Ilaah wuxuu arkay inuu wanaagsan yahay. Oo waxay noqotay fiid, waxayna noqotay subax, maalintii afraad. Oo Ilaah wuxuu yidhi, Biyuhu ha soo saaraan waxyaalo gurguurta oo naf nool leh, iyo shimbirro duulaya kor dhulka sida cirka samada, oo sidaasay noqotay. Ilaah wuxuu sameeyey xayawaanka badda ee waaweyn, iyo nafta oo dhan ee xayawaanka waxyaalaha gurguurta, kuwa biyuhu soo saareen sida noocyadooda, iyo shimbir kasta oo baalal leh sida noociisa, Ilaahna wuxuu arkay inay wanaagsan yihiin. Ilaah baa barakeeyey iyaga, isagoo leh, Kordhiya oo tarma, oo buuxiya biyaha badaha dhexdooda, shimbirahuna ha ku tarmeen dhulka dushiisa. Oo waxay noqotay fiid, waxayna noqotay subax, maalintii shanaad. Ilaahna wuxuu yidhi, dhulku ha soo saaro naf nool sida noocyada, xayawaanka afar lugood leh, iyo waxyaalaha gurguurta, iyo xayawaanka duurjoogta ah dhulka sida noocyada, oo sidaasay noqotay. Oo Ilaah wuxuu sameeyay xayawaanka

dugaagga dhulka siday u kala noocyihiin, iyo xoolaha siday u kala noocyihiin, iyo dhammaan waxyaalaha dhulka ku gurguurta siday u kala noocyihiin, oo Ilaah wuxuu arkay inay wanaagsan yihiin. Ilaahna wuxuu yidhi, Aan samayno dad u eg sawirkayaga oo u dhigma ekaanshadayada, oo ha xukumeen kalluunka badda, iyo shimbiraha samada, iyo xoolaha, iyo dhulka oo dhan, iyo waxyaalaha gurguurta oo dhan ee dhulka ku gurguurta. Ilaahna wuxuu abuuray dadka, sida muuqaalka Ilaah ayuu u abuuray, lab iyo dheddig ayuu u abuuray. Ilaah baa barakeeyey iyaga, isagoo leh, Kordha oo badala, oo dhulka buuxiya, oo xukunta, oo taliya kalluunka badda, iyo shimbiraha samada, iyo dhammaan xoolaha, iyo dhulka oo dhan, iyo dhammaan waxyaalaha gurguurta ee dhulka kor socda. Oo wuxuu yidhi Ilaah, Bal eega waxaan idiin siiyey dhirta oo dhan abuurka iniinaya beerata abuurka, kaas oo ah kor dhulka oo dhan dushiisa; iyo geed kasta, kaas oo leeyahay gudihiisa midhaha abuurka iniinaya, idiin noqon doonaa cunto, iyo dugaagga oo dhan dhulka, iyo shimbiraha oo dhan samada, iyo wax kasta oo gurguurta gurguuraya dhulka dushiisa, kaas oo leeyahay gudihiisa nafta nolosha, iyo dhirta oo dhan cagaaran cunto; oo sidaas buu noqday. Ilaahna wuxuu arkay waxyaalihii uu sameeyay oo dhan, oo bal eeg, way aad u wanaagsanaayeen,

markaasaa waxaa dhacday fiid, oo waxaa dhacday subax, maalintii lixaad.

2

Oo waxaa la dhammeeyay samada iyo dhulka, iyo dunida oo dhan oo ay lahaayeen. Oo Ilaah wuxuu dhammeeyay maalintii lixaad shuqulladiisii uu sameeyay, wuxuuna nasaday maalintii toddobaad dhammaan shuqulladiisii uu sameeyay. Ilaah wuxuu barakeeyey maalinta toddobaad, wuuna quduus ka dhigay, maxaa yeelay wuxuu ku nastay dhammaan shuqulladiisii uu Ilaah bilaabay inuu sameeyo. Tani waa buugga asalka samada iyo dhulka, markay noqotay, maalintii uu Rabbiga Ilaaha sameeyey samada iyo dhulka, iyo dhir cagaar ah oo beerta oo dhan ka hor intaanay noqon dhulka dushiisa, iyo caws beerta oo dhan ka hor intaanay soo bixin, waayo Ilaaha ma roobin dhulka dushiisa, oo nin ma jirin inuu iyada shaqeeyo. Isha ayaa kor uga soo baxaysay dhulka, oo waxay waraabinaysay dhulka oo dhan. Ilaah baa ninka ka sameeyay boodh dhulka ka timid, wuxuuna wejiga isaga ku neefsaday neefta nolosha, ninkiina wuxuu noqday naf nool. Oo Ilaah wuxuu beertay jannada Ceeden xagga bari, oo halkaas wuxuu dhigay ninkii uu uumay. Ilaahna wuxuu

dhulka ka soo bixiyey geed kasta oo qurux badan oo la arko, oo cunto u wanaagsan, iyo geedkii nolosha oo jannada dhexdeeda yiil, iyo geedkii aqoonta wanaagga iyo sharka. Webiga wuxuu ka soo baxaa Eden si uu u waraabiyo jannada, halkaas ayuu ku kala qaybsamaa afar meelood. Magaca kan kowaad waa Pishon, kaasoo wareegaya dhulka Havilah oo dhan, halkaas oo dahabku ku yaal. Dahabka dhulkaas waa wanaagsan, oo halkaas waxaa jira dhuxul iyo dhagax cagaaran. Magaca webiga labaadna waa Giixoon, kaasoo ku wareegsan dhulka Itoobiya oo dhan. Webiga saddexaadna waa Tigris, kaasoo socda meel ka soo hor jeedda Ashuuriyiinta, webiga afraadna waa Yufraad. Rabbiga Ilaaha ayaa qaaday ninkii uu uumay, wuxuuna dhigay jannada raaxada gudaheeda inuu shaqeeyo oo dhawro. Oo Rabbiga Ilaaha ahu wuxuu amray Aadan, isagoo leh, geedaha jannada ku jira oo dhan waad ka cuni doontaa. Laakiin geedka garashada wanaagga iyo sharka, waa inaydaan ka cunin, maalinta aad ka cuntaan, dhimashada waad dhiman doontaan. Rabbiga Ilaaha ahu wuxuu yidhi, Ma wanaagsana in ninka keligiis ahaado, aynu isaga u samayno caawiye u dhigma. Ilaahna wuxuu weliba dhulka ka sameeyey dhammaan xayawaanka duurka iyo dhammaan shimbiraha samada, wuuna u keenay Aadan si uu u arko waxa uu u yeedhi doono, oo wax kasta oo Aadan u yeedhay

nafta nool, taasu waxay ahayd magaciisa. Aadam wuxuu magacyo u bixiyey dhammaan xoolaha, iyo dhammaan shimbiraha samada, iyo dhammaan dugaagga duurka, laakiin Aadam lama helin caawiye la mid ah isaga. Ilaahna wuxuu ku riday yaab Aadan, wuuna seexday, wuxuuna ka qaatay mid dhinacyadiisa, wuxuuna ku buuxiyey hilib meesheeda. Ilaah wuxuu dhisay dhinacii uu ka qaaday Aadan naag, wuxuuna iyada u keenay Aadan. Oo wuxuu yidhi Aadan, Tani hadda waa laf ka mid ah laftahayga, iyo jiidh ka mid ah jidhkayga. Tan waxaa loo yeedhayaa naag, maxaa yeelay, ninkeedii ayaa laga soo qaaday. Sababtan darteed, nin wuxuu ka tegi doonaa aabbihiis iyo hooyadiis, wuxuuna ku dhegi doonaa naagtiisa, labaduna waxay noqon doonaan jiidh keliya. Oo labadii way ahaayeen qaawan, Aadam iyo naagtiisii, mana ay ceeboobin.

3

Masku wuxuu ahaa kan ugu caqli badan dhammaan xayawaanka dhulka ku noolaa, kuwaas oo Rabbiga Ilaah sameeyay. Markaasuu masku naagta ku yidhi, Maxaa sababta ah in Ilaah yidhi, Waa inaydaan wax ka cunin dhammaan geedaha jannada? Waxay naagtii ku tidhi abeesadii, waxaan cuni

doonnaa midhaha geedaha Jannada; laakiin midhaha geedka kaas oo ku yaal bartamaha Jannada, Ilaah baa yidhi, ma aad cuni doontaan, mana aad taaban doontaan, si aydaan u dhiman. Oo wuxuu abeesadu ku yidhi naagta: ma dhiman doontaan dhimasho; waayo Ilaah wuu ogaa in maalinta aad ka cuntaan isaga, indhihiinna la furi doono, oo aad noqon doontaan sida ilaahyo, idinkoo og wanaagga iyo sharka. Naagtiina waxay aragtay in geedku wanaagsan yahay cunto ahaan, iyo in uu farxad ku yahay indhaha in la arko, iyo in uu qurux badan yahay si wax loo fahmo, markaasay ka qaadatay mirahiisa, wayna cuntay, oo waxay sidoo kale siisay ninkeedii oo iyada la joogay, wayna cuneen. Oo waxaa la furay indhihii labadii, oo waxay ogaateen inay qaawan yihiin, oo waxay tolleen caleemaha geedka berdaha, oo waxay u sameeyeen naftooda guntiyo. Oo waxay maqleen codkii Rabbiga Ilaaha oo ku socday jannada fiidkii, markaasay Aadan iyo naagtiisii ka dhuunteen wejiga Rabbiga Ilaaha oo waxay ku dhuunteen dhexdii geedka jannada. Oo Rabbiga Ilaaha ayaa u yeedhay Aadan, oo wuxuu ku yidhi, Aadan meeday? Oo wuxuu ku yidhi isaga, Codkaaga waan maqlay markaad jannada ku sii socotay, waanan baqay sababtoo ah qaawan baan ahay, oo sidaas darteed waan dhuuntay. Oo Ilaah baa ku yidhi, Yaa kuu sheegay inaad caadisnimo tahay?

Miyaadan ka cunin geedkii aan kugu amray inaadan keliya ka cunin? Oo wuxuu yidhi Aadan, Naagta aad ila siisay, iyadu waxay iga siisay geedka, oo waan cunay. Oo wuxuu yidhi Rabbiga Ilaaha ah naagta maxaa waxan samaysay adigu Oo waxay tidhi naagti, abeesadu way i khiyaaneysay, oo waan cunay. Oo wuxuu Rabbiga Ilaaha ku yidhi abaaska, Sababta aad tan samaysay aawadeed, habaaran tahay adiga dhammaan xoolaha iyo dhammaan dugaagga dhulka jooga oo dhan. Laabta iyo caloosha ayaad ku socon doontaa, oo carro ayaad cuni doontaa maalmaha noloshaada oo dhan. Oo cadaawad dhigi doonaa dhexdaada iyo dhexda naagta, iyo dhexda farcankiaga iyo dhexda farcankeed, isagu madaxaaga dhawri doonaa, adiguna cedhiibtiisa dhawri doontaa. Oo naagta wuxuu ku yidhi, Kordhinta waan kordhin doonaa murugadaada iyo taahidaada, murugooyin dhexdooda waad dhali doontaa carruur, oo xagga ninkaaga ayaa jeesashadaadu noqon doontaa, oo isna wuu ku xukumi doonaa. Adanna laakiin wuxuu ku yidhi, sababtoo ah adigu waxaad maqashay codkii naagtaada, oo waxaad ka cuntay geedkii aan kugu amray kaas oo keliya inaadan ka cunin, waxaad ka cuntay, inkaaran dhulka shaqooyinkaaga dhexdooda, murugooyinka dhexdooda waxaad cuni doontaa maalmahaaga noloshaada oo dhan. Qodxan iyo yamaarug ayaa kuu soo bixi doona, oo waxaad

cuni doontaa cawska beerta. Dhididka wejigaaga ayaad ku cuni doontaa rootigaaga, ilaa aad ku noqotid dhulka lagaa soo qaaday, waayo dhul baad tahay, oo dhul baad ku noqon doontaa. Oo Aadan wuxuu naagtiisa u bixiyey magaca Nolol, maxaa yeelay iyadu waxay ahayd hooyadii dhammaan kuwa nool. Oo Rabbiga Ilaaha ahu wuxuu u sameeyay Aadan iyo naagtiisa khamiisyo maqaarro ah, wuuna xidhay. Oo Ilaah wuxuu yidhi, bal eeg Aadam wuxuu noqday sida mid naga mid ah, inuu ogaado wanaagga iyo sharka, oo hadda yaanu weligiis soo fidiyin gacantiisa, oo uu ka qaato geedka nolosha oo uu cuno, oo uu weligiis noolaan doono. Oo Rabbiga Ilaaha ahu wuxuu isaga ka diray jannada raaxada inuu ka shaqeeyo dhulka uu laga soo qaaday. Wuxuu saaray Aadan, oo wuxuu isaga dejiyey meel ka soo hor jeedda jannada raaxada, wuxuuna amray keruubiimta iyo seefta ololaysa ee wareegaysa inay ilaaliyaan jidka geedka nolosha.

4

Adam wuxuu yiqiin Eve oo ahayd naagtiisa, oo markay uuraysatay ayay dhashay Cain, oo waxay tidhi, Waxaan helay nin sababta Ilaah. Oo waxay ku dartay inay dhashay walaalkiis

Haabiil, oo Haabiil wuxuu noqday adhijir ido, Qaabiilse wuxuu ahaa mid beerfalay dhulka. Oo waxay noqotay maalmo ka dib Qaabiil wuxuu keenay midhaha dhulka allabari u ah Rabbiga. Oo Haabiil wuxuu isna keenay curadka idihiisa, iyo baruurtooda. Oo Ilaah wuxuu eegay Haabiil, iyo hadiyooyinkiisa. Kaa'in iyo allabaryadiisa laakiin lama fiiro siin, oo Kaa'in aad buu u murugooday, wejigiisuna hoos buu u dhacay. Oo wuxuu Rabbiga Ilaaha ku yidhi Kaa'in, Maxaad aad ugu murugaysatay, oo maxaa wejigaaga hoos ugu dhacay? Miyaanad dembaabin haddii aad si sax ah u bixiso, laakiin aadan si sax ah u qaybinin? Aamusnow; xagaaga ayuu u jeesanayaa, oo adiga ayaa xukumi doonta isaga. Qaabiil wuxuu ku yidhi walaalkiis Haabiil, Aan tagno bannaanka. Markay bannaanka joogeen ayaa Qaabiil ku kacay walaalkiis Haabiil, wuuna dilay. Oo wuxuu Rabbiga Ilaaha ah ku yidhi Qaabiil: mee waa Haabiil walaalkaa? Oo wuxuu yidhi, ma aqaan; miyaanan ahayn ilaaliyaha walaalkay aniga? Oo Rabbigu wuxuu yidhi, maxaad samaysay? Codka dhiigga walaalkaa wuxuu ii qaylinayaa dhulka. Oo hadda waxaad habaar ka heshay dhulka, kaasoo furay afkiisa si uu u qaado dhiigga walaalkaa oo ka yimid gacantaada. Markaad shaqeyso dhulka, ma uu ku dari doono xooggiisa inuu ku siiyo, oo taahaya iyo gariiraya ayaad ku noqon doontaa dhulka dushiisa. Oo Qaabiil wuxuu Rabbiga

Ilaaha ku yidhi, Sababtaydu way ka weyn tahay in la iga cafiyo. Haddii aad maanta iga tuurto wajiga dhulka, oo aan ka qarsoomo wajigaaga, waxaan noqon doonaa mid taahaya oo gariiraya dhulka dushiisa, oo qof kasta oo i helaa wuu i dili doonaa. Oo Rabbiga Ilaaha ayaa ku yidhi isaga, ma sidaas; qof kasta oo dila Qaabiil, toddoba jeer ayaa laga aarsanayaa. Oo Rabbiga Ilaaha wuxuu dhigay calaamad Qaabiil, si aanay u dilin isaga dhammaan kii helaya isaga. Qaabiil wuxuu ka baxay wejiga Ilaah, wuxuuna degay dhulka Naid oo ka soo horjeedda Ceden. Oo Qaabiil wuxuu yiqiin naagtiisii oo markay uuraysatay waxay dhashay Enuug. Oo wuxuu dhisayay magaalo, oo wuxuu u bixiyey magaalada magaca wiilkiisa Enoch. Eenokh wuxuu yeeshay Gayadad, Gayadad wuxuu dhalay Malaleel, Malaleel wuxuu dhalay Matuusala, Matuusala wuxuuna dhalay Laameg. Oo Lamek wuxuu naftiisa u qaatay laba naagood, mid magaceeda Aadaa, iyo tan labaad magaceeda Sella. Oo Aada waxay dhashay Yoobeel, kaasoo ahaa aabbihii dadkii teendhooyinka ku noolaa oo xoolo dhaqayaasha ahaa. Magaca walaalkiis wuxuu ahaa Jubal, kaasoo ahaa kii aasaasay biyaanada iyo kataarada. Zillah iyana qudheedu waxay dhashay Tubal; wuxuuna ahaa tumaal naxaasta iyo birta tumaalaya. Walaashii Tubal waxay ahayd Naamah. Wuxuu yidhi Lamech

naagihiisa, Adah iyo Sella, codkayga i maqla, naagaha Lamechow, erayadayda dhegaysta, waayo nin baan dilay nabar laygu sameeyay darteed, iyo nin dhallinyaro ah buro laygu sameeyay darteed. Inay toddoba jeer loo aar goostay Qaabiil, laakiin Laameg toddobaatan jeer toddoba. Yiqiin laakiin Aadam Xaawa naagtiisa, oo markay uuraysatay waxay dhashay wiil, oo u bixiyey magaciisa Sheed, iyadoo leh, Waayo Ilaaha wuxuu ii kiciyey farcan kale beddelka Haabil, kii Qaabiil dilay. Oo Seth waxaa u dhashay wiil, magaciisana wuxuu u bixiyay Enos, kaasoo rajay inuu loogu yeedho magaca Rabbiga Ilaaha.

5

Tani waa buugga asal-dhalashada dadka; maalintii Ilaah sameeyay Aadam, si waafaqsan sawirka Ilaah ayuu u sameeyay isaga; Lab iyo dheddig ayuu ka dhigay iyaga; wuuna u duceeyay iyaga; oo magacooda wuxuu u bixiyay Aadam, maalintii uu sameeyay iyaga. Aadam wuxuu noolaa soddon iyo laba boqol oo sano, wuxuuna dhalay wiil u ekaa qaabkiisa iyo sawirkiisa, wuxuuna u bixiyey magiciisa Seed. Maalmahaasi Aadan ee uu ku noolaa ka dib markuu dhalay Seed waxay noqdeen toddoba boqol oo sannadood, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho. Oo

dhammaan maalihii Aadan ee uu noolaa waxay noqdeen sagaal boqol iyo soddon sannadood, wuuna dhintay. Seth wuxuu noolaa shan iyo laba boqol sano, wuxuuna dhalay Enos. Oo Seth wuxuu noolaa ka dib markuu dhalay Enos, toddoba boqol iyo toddoba sano, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho. Dhammaan maalmihii Seeth waxay ahaayeen laba iyo toban iyo sagaal boqol oo sannadood, wuuna dhintay. Enos wuxuu noolaa boqol iyo sagaashan sannadood, wuxuuna dhalay Kaynaan. Enos wuxuu noolaa shan iyo toban sannadood iyo toddoba boqol ka dib markuu dhalay Kaynan, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho. Oo dhammaan cimrigii Enoos wuxuu noqday shan iyo sagaal boqol oo sannadood, markaasuu dhintay. Oo Kaynaan wuxuu noolaa boqol iyo toddobaatan sannadood, wuxuuna dhalay Malaleel. Kaynaan wuxuu noolaa toddoba boqol iyo afartan sannadood ka dib markuu dhalay Mahalaleel, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho. Oo dhammaan maalmahooda Kaynaan waxay noqdeen toban sannadood iyo sagaal boqol, wuuna dhintay. Mahalalel wuxuu noolaa shan iyo lixdan iyo boqol sannadood, wuxuuna dhalay Jared. Oo Maleleel wuxuu noolaa ka dib markuu dhalay Jared, todobaah boqol iyo soddon sannadood, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho. Oo dhammaan maalmihii Maleleel waxay noqdeen sanado siddeed boqol iyo sagaashan iyo shan, wuuna

dhintay. Jared wuxuu noolaa laba iyo lixdan sannadood iyo boqol, wuxuuna dhalay Enoch. Oo Jared wuxuu noolaa siddeed boqol oo sannadood ka dib markuu dhalay Enoch, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho. Oo dhammaan maalmihii Yared waxay noqdeen laba iyo lixdan iyo sagaal boqol oo sannadood, wuuna dhintay. Enoch wuxuu noolaa boqol iyo lixdan iyo shan sano, wuxuuna dhalay Methuselah. Enoch wuxuu la raalliyey Ilaaha ka dib markuu dhalay Methuselah, laba boqol sannadood, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho. Oo dhammaan maalmihii Eenook waxay noqdeen shan iyo lixdan iyo saddex boqol sannadood. Enoch wuxuu ka farxiyey Ilaaha, oo lama helin, maxaa yeelay Ilaaha ayaa qaatay isaga. Methuselah wuxuu noolaa boqol iyo lixdan iyo toddoba sannadood, wuxuuna dhalay Lamek. Oo Methuselah wuxuu noolaa ka dib markuu dhalay Lamech laba iyo siddeed boqol sannadood, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho. Oo dhammaan maalihii Matusalax ee uu noolaa waxay noqdeen sagaal iyo lixdan iyo sagaal boqol oo sannadood, wuuna dhintay. Lamek wuxuu noolaa boqol iyo siddeetan iyo siddeed sannadood, wuxuuna dhalay wiil. Oo wuxuu u bixiyey magaciisa Nuux, isagoo leh, kan wuxuu ina nasin doonaa shaqooyinkeenna, iyo murugada gacmaheenna, iyo dhulka uu Rabbiga Ilaaha habaaray. Laameg wuxuu noolaa

shan boqol iyo shan iyo lixdan sannadood ka dib markuu dhalay Nuux, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho. Oo dhammaan maalihii Lamek waxay noqdeen toddoba boqol iyo konton iyo saddex sannadood, markaasuu dhintay. Nuux wuxuu ahaa shan boqol oo sanno jir, wuxuuna dhalay saddex wiil: Sheem, Xaam, iyo Yaafed.

6

Oo waxay dhacday markii dadku bilaabeen inay ku badan yihiin dhulka dushiisa, gabdhona waa loo dhashay. Markay arkeen wiilashii Ilaaha gabdhihii dadka, inay qurux yihiin, waxay u qaadeen naftooda dumar ka dhammaan kuwii ay doortay. Oo wuxuu Rabbiga Ilaaha yidhi, Ruuxaygu kuma sii jiri doono dadkan weligood, maxaa yeelay iyagu waa jidhka, laakiin maalmahooduna waxay noqon doonaan boqol iyo labaatan sannadood. Gorgorradu waxay joogeen dhulka maalmihii, oo ka dib taas markii wiilashii Ilaah u galeen gabdhihii dadka oo ay u dhaleen carruur, kuwaasu waxay ahaayeen gorgorradu weligood jiray, dadkii caanka ahaa. Markuu arkay Rabbiga Ilaaha ah, in ay badnaadeen shararka dadka dhulka dushiisa, iyo in qof kasta uu qalbigiisa ku fikiro si taxaddar leh waxyaalaha sharka ah

maalmaha oo dhan; Oo Ilaaha wuxuu ka fikiray, inuu sameeyay ninka dhulka dushiisa, wuuna ka fikiray. Oo Ilaah wuxuu yidhi, Waxaan tirtiri doonaa dadka aan abuuray oo ka muuqda dhulka, dadka iyo xoolaha, iyo waxyaalaha gurguurta iyo shimbiraha samada, waayo waan ka xunahay inaan abuuray iyaga. Nuux laakiin wuxuu helay raalli u noqosho hortii Rabbiga Ilaaha ah. Kuwani waa abtirsiinyada Nuux. Nuux nin xaq ah, oo kaamil ku ahaa qarnigii isaga, Ilaah buu ka farxiyey Nuux. Nuux wuxuu dhalay saddex wiil: Sheem, Xaam, iyo Yaafed. Dhulkii waa la burburiyey Ilaah hortiisa, dhulkiina waa ka buuxsamay xaqdarro. Rabbiga Ilaaha ahu wuxuu arkay dhulka, oo wuxuu ahaa burbursan, sababtoo ah jidhkii oo dhammu wuxuu burburiyey jidkiisa dhulka dushiisa. Oo wuxuu Rabbiga Ilaaha ku yidhi Nuux, Wakhtigii dadka oo dhan wuxuu yimid hortayda, maxaa yeelay dhulka waxaa ka buuxsamay xaqdarradooda, oo bal eeg, aniga waan baabbi'in doonaa iyaga iyo dhulka. Sidaa darteed samayso adiga u sanduuq ka alwaax afar geesood ah, buulal samee sanduuqa, oo dabool ku samee iyada gudaha iyo dibadda shidaalka. Oo sidaas ayaad u samayn doontaa sanduuqa: saddex boqol oo dhudhun dhererka sanduuqa, konton dhudhun ballaadhka, iyo soddon dhudhun sarajoogga. Ururinta waxaad samayn doontaa sanduuqa, oo dhudhun keliya

ayaad ku dhammayn doontaa iyada xagga sare, albaabka sanduuqase waxaad ka samayn doontaa dhinacyada, dabaqyo hoose, labaad iyo saddexaadna waxaad ka dhigan doontaa iyada. Aniga laakiin eeg, waxaan keenayaa daadka biyaha ah dhulka dushiisa, si aan u baabbi'iyo jidhka oo dhan oo ay ku jirto nafta nolosha ee ka hooseysa cirka, iyo wax kasta oo dhulka jooga way dhiman doonaan. Oo waxaan axdigayga kula dhisi doonaa, waad geli doontaa sanduuqa, adiga, iyo wiilashaada, iyo naagtaada, iyo naagaha wiilashaada oo kula jira. Oo xoolaha oo dhan, iyo waxyaalaha gurguurta oo dhan, iyo dugaagga oo dhan, iyo jidhka oo dhan, laba laba ka mid ah waxaad gudaha sanduuqa soo gelin doontaa, si aad iyaga naftaada la noolaysato, waxayna noqon doonaan lab iyo dheddig. Laga dhammaan shimbiraha duulaya sida noocyadooda, iyo laga dhammaan xoolaha sida noocyadooda, iyo laga dhammaan waxyaalaha gurguurta ee dhulka ku gurguurta sida noocyadooda, laba laba oo ka mid ah kulli waxay kuu iman doonaan si lagula quudiyo adiga, lab iyo dhaddig. Adiga laakiin waxaad naftaada u qaadan doontaa dhammaan cuntada aad cuni doontaan, oo waxaad soo ururin doontaa, waxayna noqon doontaa cunto adiga iyo iyaga. Oo Nuux wuxuu sameeyay dhammaan wixii Rabbiga Ilaaha ahu ku amray, sidaasuu u sameeyay.

7

Waxaa yidhi Rabbiga Ilaaha Nuux u, gal adiga iyo dhammaan gurigaaga gudaha doonnida, waayo adiga waxaan ku arkay xaq hortayda qarnigan. Xoolaha nadiifka ah laga keeno toddoba toddoba, lab iyo dheddig, laakiin xoolaha aan nadiifka ahayn laga keeno laba laba, lab iyo dheddig. Iyo shimbiraha cirka oo nadiifka ah toddoba toddoba lab iyo dhudig, iyo shimbiraha aan nadiifka ahayn oo dhan laba laba lab iyo dhudig, si loo quudiyo farcan dhulka oo dhan. Weli waayo toddoba maalmood, aniga waxaan ku soo dejinayaa roob dhulka, afartan maalmood iyo afartan habeen, oo waxaan tirtiri doonaa dhammaan noolaha aan abuuray wejiga dhulka oo dhan. Oo Nuux wuxuu sameeyay wax kasta oo Rabbiga Ilaaha ugu amray. Nuux laakiin wuxuu ahaa lix boqol oo sanno jir, oo daadkii biyaha ayaa dhulka ku dhacay. Nuux iyo wiilashiisii, iyo naagtiisii, iyo naagihii wiilashiisa ayaa la galay sanduuqii sababtoo ah biyihii daadka. Oo ka mid ah shimbiraha daahirka ah, iyo ka mid ah shimbiraha aan daahirka ahayn, iyo ka mid ah xoolaha daahirka ah, iyo ka mid ah xoolaha aan daahirka ahayn, iyo ka mid ah dhammaan waxyaalaha gurguurta dhulka, laba laba ayay u galeen Nuux oo galeen doonnida, lab iyo dheddig, sida Ilaah uu Nuux ku amray.

Waxayna noqotay toddobadii maalmood ka dib, biyihii daadkii ayaa ku soo degay dhulka. Sanadkii lix boqolka ee nolosha Nuux, bisha labaad, maalintii toddoba iyo labaatanaad ee bisha, maalintaas waxaa dillaacay dhammaan ilaha yamayska, albaabbadii samadana way furmeen. Oo roobkii ayaa ku da'ay dhulka afartan maalmood iyo afartan habeen. Maalintaas waxaa galay Nuux, Sheem, Xaam, Yaafed oo ahaa wiilashii Nuux, iyo naagtii Nuux, iyo saddexdii naagood oo wiilashiisa, oo isaga la socday, waxayna galeen doonnidii. Iyo dhammaan xayawaanka duurjoogta ah sida noocyadooda, iyo dhammaan xoolaha sida noocyadooda, iyo wax kasta oo gurguurta oo dhulka ku dhaqaaqa sida noocyadooda, iyo shimbir kasta oo duula sida noociisa, waxay u galeen Nuux ilaa doonnida, laba laba lab iyo dheddig ka yimid jidhka oo dhan, kuwaas oo ku jira neefta nolosha. Kuwii soo galayay oo ahaa lab iyo dhaddig oo ka mid ah jidhka oo dhan ayaa galay, sidii Ilaah ugu amray Nuux, markaasaa Rabbiga Ilaah xidhay sanduuqii dibaddiisa. Oo waxay noqotay daadkii afartan maalmood iyo afartan habeen kor dhulka, oo biyihii way korodheen, oo waxay kor u qaadeen sanduuqii, oo wuu kor loo qaaday dhulka. Oo biyihii way xoog yeesheen, wayna aad u korodheen dhulka dushiisa, oo sanduuqiina wuxuu ku socday biyaha dushiisa. Biyahuse aad iyo

aad ayuu uga adkaatay dhulka, wuxuuna daboolay dhammaan buuraha dhaadheer ee samada ka hooseeyay. Shan iyo toban dhudhun ayaa biyaha kor ugu kacay, waxayna dabooleen dhammaan buuraha sare. Oo waxaa dhintay jidhkii oo dhan ee dhulka ku dhaqdhaqaaqi jiray oo ahaa shimbiraha, iyo xoolaha, iyo dugaagga, iyo wax kasta oo gurguurta oo dhulka ku dhaqdhaqaaqa, iyo dadkii oo dhan. Oo wax kasta oo neef nolol leh iyo wax kasta oo dhulka engegan joogay, way wada dhinteen. Oo wuxuu tirtiray dhammaan noolaha ku jiray wajiga dhulka, laga bilaabo dadka ilaa xayawaanka, iyo waxyaalaha gurguurta, iyo shimbiraha samada, oo waxaa laga tirtiray dhulka. Waxaa hadhay Nuux keligiis iyo kuwii la jiray doonnida gudaheeda. Oo biyihii waxay kor ugu kaceen dhulka dushiisa boqol iyo konton maalmood.

8

Ilaahna wuxuu xusuustay Nuux, iyo dhammaan xayawaanka dibadda, iyo dhammaan xoolaha, iyo dhammaan shimbiraha, iyo dhammaan waxyaalaha gurguurta ee gurguurta, intii la jiray isaga gudaha doonnida, oo Ilaahna wuxuu keenay dabayl dhulka dusheeda, biyihiina way joogsadeen. Oo la daboolay ilaha

moolka, iyo albaabbadii biyaha samada, oo la joojiyay roobkii samada ka yimid. Biyihii way yaraanayeen iyagoo dhulka ka socda, oo biyihii way dhimanayeen konton iyo boqol maalmood ka dib. Oo sanduuqii wuxuu ku fadhiistay bisha toddobaad, maalintii toddobaad iyo labaatanaad ee bisha, buuraha Ararat dushooda. Biyihii wuxuu sii yaraanayay ilaa bishii tobnaad. Oo bishii tobnaad, maalintii kowaad ee bisha, madaxyada buuraha waa la arkay. Waxay dhacday in ka dib afartan maalmood Nuux furay daaqadda sanduuqa uu sameeyay. Wuxuu diray tukaha, oo markuu baxay, ma uu soo noqon ilaa biyaha dhulka ka engegay. Wuxuu diray qoolleydii ka dib isaga, si uu u arko haddii biyihii ka yaraadeen dhulka. Qoolleydii ma helin nasasho cagaheeda, wayna ku noqotay isaga sanduuqa, sababtoo ah biyo ayaa kor joogay wejiga dhulka oo dhan, markaasuu gacanta fidiyey oo qabtay iyadii, oo wuxuu iyada u soo geliyey naftiisa sanduuqa gudihiisa. Oo isagoo weli sugay toddoba maalmood oo kale, mar labaad ayuu qoolleydii ka diray sanduuqii. Oo qoolleydii ayaa fiidkii xaggiisa ku soo noqotay, oo waxay afkeeda ku haysatay caleenta saytuunka oo qallalan, oo Nuux wuu ogaaday in biyihii dhulka ka yaraadeen. Oo isagoo weli sugay toddoba maalmood oo kale, mar labaad ayuu diray qoolleydii, oo mar dambe uma ay soo noqon. Waxay noqotay sannadkii lix boqol iyo kowaad ee

nolosha Nuux, bishii kowaad, maalintii kowaad ee bisha, biyihii way ka tageen dhulka. Oo Nuux wuxuu kashifay saqafka doonnida, tii uu sameeyay; oo wuxuu arkay in biyihii ka tageen wejiga dhulka. Bishii labaad, maalintii toddoba iyo labaatanaadka, dhulkii wuu engegay. Oo wuxuu Rabbiga Ilaaha ahu ku yidhi Nuux, isagoo leh, Ka bax doonnida adiga, iyo naagtaada, iyo wiilashaada, iyo naagaha wiilashaada oo kula jira. Iyo dhammaan dugaagga inta kula jira, iyo jidhka oo dhan laga bilaabo shimbiraha ilaa xoolaha, iyo wax walba waxa gurguurta oo dhulka ku dhaqaaqa, la soo bax adiga qudhkaaga. Oo kordhiya oo badhaadhiya dhulka dushiisa. Waxaa baxay Nuux, iyo naagtiisa, iyo wiilashiisa, iyo naagaha wiilashiisa oo isaga la jira; Waxaa dhammaan dugaagga dibadda, iyo dhammaan xoolaha, iyo shimbir kasta, iyo waxa gurguurta oo dhulka ku socda oo dhan sida noocyadooda, ka baxeen doonnida. Nuux wuxuu Rabbiga u dhisay meel allabari, wuxuuna ka qaatay dhammaan xoolaha nadiifka ah iyo dhammaan shimbiraha nadiifka ah, wuxuuna meel allabariga dusheeda ugu bixiyey qurbaan la gubo. Oo wuxuu uriyey Rabbiga Ilaaha urta udgoon. Oo wuxuu yidhi Rabbiga Ilaaha markuu ka fikiray, ma aan ku dari doono weli inaan habaaro dhulka sababta u ah shuqullada dadka, maxaa yeelay maskaxda ninka waxay ku jirtaa si

taxaddar leh waxyaalaha sharka ah tan iyo dhallinyaranimada isaga, ma aan ku dari doono sidaa darteed weli inaan wax u dhufto jidhka kasta oo nool, sida aan sameeyay. Dhammaan maalmaha dhulka, iniinyo iyo beergooys, qabow iyo kulayl, xagaa iyo gu, maalin iyo habeen ma joojin doonaan.

9

Ilaah wuxuu barakaysiiyey Nuux iyo wiilashiisii, oo wuxuu ku yidhi iyaga: Korodhsada oo badbaada, oo buuxiya dhulka, oo xukunta iyada. Oo gariirka iyo cabsida idinka ayaa ahaan doonta kor dhamaan xayawaanka dhulka, iyo kor dhamaan shimbiraha samada, iyo kor dhamaan waxa dhaqaaqa dhulka, iyo kor dhamaan kalluunka badda, gacmihiinna hoostooda ayaan idiin siiyey. Wax kasta oo gurguurta oo nool idiin noqon doonaa cunto, sida khudaarta doogga ayaan idiin siiyay waxyaalaha oo dhan. Laakiin hilib ku jira dhiigga nafta ha cunina. Oo sababtoo ah dhiiggaaga nafihiinna idinka, gacanta dhammaan dugaagga waan ka doonayaa isaga, oo gacanta nin walaal waan ka doonayaa nafta ninka. Kan daadiya dhiiga nin, meeshii dhiiggiisa ayaa la daadin doonaa, waayo sawirka Ilaah ayaan ku abuuray ninka. Idinka laakiin kordhiya oo tarma, dhulka buuxiya, oo

xukunta. Oo wuxuu yidhi Ilaah Nuux iyo wiilashiisii, isaga la joogay, isagoo leh, oo bal eega aniga waxaan idinkula dhisayaa axdigayga idinka, iyo farcankiinna idinka daba, iyo nafta kasta oo nool idinkala jirta, shimbiraha, iyo xoolaha; iyo dugaagga dhulka oo dhan, inta idinkala jirta kuwii doonnidii ka soo baxay oo dhan. Oo waxaan idinka dhisi doonaa axdigayga, oo dhammaan jidhku mar dambe kama dhiman doono biyaha daadka, oo mar dambe ma jiri doono daad biyo ah oo burburinaya dhulka oo dhan. Oo wuxuu Rabbiga Ilaaha ahi Nuux ku yidhi, tanu waa calaamadda axdiga aan aniga iyo idinka dhexdayada siinayo, iyo dhexda nafta nool oo dhan ee idinla jirta, qarniyo weligood ah. Qaansadayda waxaan dhigayaa daruurta dhexdeeda, oo waxay noqon doontaa calaamad axdi u dhexeeya aniga iyo dhulka. Oo waxay noqon doontaa markaan daruuraha dhulka ku soo ururiyo, qaansada waxaa lagu arki doonaa daruurta. Waxaan xusuusan doonaa axdigayga, kaas oo ah dhexda aniga iyo idinka, iyo dhexda dhammaan nafta nool ee jirka oo dhan ku jirta, oo biyuhu mar dambe ma noqon doonaan daad si ay u baabbi'iyaan jirka oo dhan. Qaansadaydu waxay ku jiri doontaa daruurta, oo waxaan arki doonaa si aan u xusuusto axdiga weligiis ah oo u dhexeeya aniga iyo dhulka, iyo kan u dhexeeya nafta nool oo ku jirta jidhka oo dhan ee dhulka ku yaal.

Oo Ilaah wuxuu ku yidhi Nuux, Tanu waa calaamadda axdiga aan dhex dhigay aniga iyo dhammaan jidhka ku jira dhulka. Waxay ahaayeen wiilashii Nuux, kuwii ka baxay doonnidii, Sheem, Xaam, Yaafed. Xaam wuxuu ahaa aabbihii Kancaan. Saddexdan waa wiilashii Nuux, kuwaasoo laga kala firdhay dhulka oo dhan. Nuuxna wuxuu bilaabay inuu noqdo nin beeraley dhulka, wuuna beertay beer canab ah. Oo wuu ka cabay khamriga, wuuna sakhraamay, wuuna qaawanaaday gurigiisa gudihiisa. Oo Xaam oo ahaa aabbaha Kancaan ayaa arkay cawrada aabbihiis, markaasuu dibadda u baxay oo u sheegay labadii walaalihiis. Oo Sheem iyo Yaafed markay qaadeen dharka, waxay saareen labadooda dhabar, oo waxay socdeen dib u socod, oo waxay dabooleen cawradii aabbahood; oo wejigooduna wuxuu ahaa dib u socod, oo cawradii aabbahood ma ay arkin. Nuux ayaa ka toosay khamrigii, wuxuuna ogaaday wixii wiilkiisii yaraa ku sameeyay. Oo wuxuu yidhi, inkaaran yahay Kana'aan wiilka; addoon u noqon doonaa walaalihiisa. Oo wuxuu yidhi, barako leh yahay Rabbiga Ilaaha Sheem; oo Kancaan wiil addoon ah u ahaan doonaa isaga. Ilaah ha balaadhiyo Yaafed, oo isagu ha degganaado guryaha Sheem; oo Kancaan ha noqdo wiilkiisa. Nuux wuxuu noolaa daadkii ka dib saddex boqol iyo konton sannadood. Oo dhammaan maalihii

Nuux waxay noqdeen sagaal boqol iyo konton sannadood, wuuna dhintay.

10

Kuwanuna waa qarniyada wiilasha Nuux, Sheem, Xaam, iyo Yaafed, oo waxaa iyaga u dhashay wiilal ka dib daadkii. Wiilashii Yaafed waxay ahaayeen: Gomer, iyo Magooj, iyo Maaday, iyo Yaawaan, iyo Eliishaa, iyo Tuubal, iyo Mesheg, iyo Tiiraas. Wiilashii Gomer waxay ahaayeen Ashkenaz, iyo Riphath, iyo Togarmah. Oo wiilashii Jovan waxay ahaayeen Elisha, iyo Tarshish, Kittim, iyo Rodanim. Kuwan waxaa laga soocay jasiiradaha quruumaha dhulkooda, mid kasta sida afkiisa qabiilooyinkiisa, iyo quruumihiisa. Wiilashii Xaam waxay ahaayeen Kuush, Misrayim, Fuud, iyo Kancaan. Wiilashii Khuush waxay ahaayeen Sabaa, Xawiilah, Sabtah, Racmah, iyo Sabtaka. Wiilashii Racmahna waxay ahaayeen Sabaa iyo Dadaan. Kuush wuxuu dhalay Nimrod, kaasoo bilaabay inuu noqdo nin weyn dhulka korkeeda. Isagu wuxuu ahaa nin weyn oo ugaadhsade hortii Rabbiga Ilaaha. Sababtaas darteed waxay odhan doonaan, Sida Nimrod oo kale, nin weyn oo ugaadhsade hortii Rabbiga. Oo bilowgii boqortooyadiisa wuxuu ahaa Baabuloon, iyo Orekh, iyo

Arkaad, iyo Kalaanne, oo ku yiil dhulka Senaaar. Dhulkaas wuxuu ka baxay Ashuur; wuxuuna dhisay Ninawaa, iyo magaalada Rexoobod, iyo Kaalax, iyo Daseeh oo u dhexaysa Ninawaa iyo Kaalax; tanna waa magaalada weyn. Oo Misraaim wuxuu dhalay Luudiim, iyo Naftaaliim, iyo Enamiim, iyo Lahabiim, iyo Pathrusiim, iyo Kasluuxiim, kuwii ay ka soo baxeen Falastiiniyiim, iyo Kaftoriim. Kancaan wuxuu dhalay Siidoon oo ahaa curadkiisii, iyo Xitiga, iyo Yebuusiga, iyo Amorriga, iyo Girgaashiga, iyo Xiwiga, iyo Arqiga, iyo Siiniga, iyo Arwaadiga, iyo Semariga, iyo Xamaadiga. Oo taas ka dib ayaa kala firdheen qabiilooyinkii reer Kancaan. Oo soohdimihii Kancaaniyiintu waxay ahaayeen laga bilaabo Siidoon ilaa la yimaado Geraar iyo Gaasa, oo ilaa la yimaado Sodom iyo Gomora, Admaah iyo Seboyiim ilaa Laashaa. Kuwan waa wiilashii Xaam, qabiilooyinkooda dhexdooda, sida afafkooda, dhulalkooda dhexdooda, iyo quruumahoodii dhexdooda. Shem waxaa u dhashay, isagoo ah aabbaha dhammaan wiilasha Eber, walaalkii Japheth oo weynaa. Wiilashii Shem waxay ahaayeen Elam, iyo Assyria, iyo Arphaxad, iyo Lud, iyo Aram, iyo Cainan. Wiilashii Araam waxay ahaayeen Uus, iyo Uul, iyo Gaater, iyo Meshek. Arphaxad wuxuu dhalay Cainan, Cainan wuxuu dhalay Sala, Salana wuxuu dhalay Eber. Eber waxaa u dhashay laba wiil,

mid magiciisa la odhan jiray Phaleg, maxaa yeelay wakhtigiisa ayaa dhulka loo qaybiyay, walaalkiisna magiciisa waxaa la odhan jiray Joktan. Joktan wuxuu dhalay Elmodad, iyo Sheleph, iyo Hazarmaveth, iyo Jerah, iyo Hadoram, iyo Uzal, iyo Diklah, iyo Obal, iyo Abimael, iyo Sheba, iyo Ophir, iyo Havilah, iyo Jobab; kuwan oo dhan waxay ahaayeen wiilashii Joktan. Waxay noqotay deganaanshahoodu, laga bilaabo Masse ilaa la gaaro Buurta Saphera ee bari. Kuwan waa wiilashii Sheem, qabiilooyinkooda dhexdooda, sida afafkooda, dhulalkooda dhexdooda, iyo quruumahoodii dhexdooda. Kuwani waa qabiilooyinka wiilasha Nuux sida ay u qarniyada iyaga, sida ay u quruumaha iyaga. Kuwantan ayaa laga kala firdhiyey jasiiradaha quruumaha dhulka dushiisa dabadiis daadkii.

11

Dhulka oo dhammuna wuxuu lahaa af hal ah, oo dadka oo dhammuna waxay ku hadli jireen luuqad keliya. Oo waxay dhacday markay bari ka soo guureen, inay heleen bannaanka ku yaal dhulka Shinar, oo halkaas ay degeen. Nin baa deriskiisa ku yidhi, Kaalaya aan samayno leben, oo aan dab ku dubno, waxaana lebenta ugu noqotay dhagax, asfaltiina waxay u

noqotay dhoobada. Oo waxay yidhaaheen, Kaalaya aan nafteenna u dhisanno magaalo iyo munaarad, oo madaxeedu samada gaadho, oo aan nafteenna magac u samayno, ka hor intaan lagu kala firdhin wejiga dhulka oo dhan. Oo Rabbigu wuu soo degay inuu arko magaalada iyo munaaraddii ay wiilashii aadanaha dhiseen. Oo Rabbigu wuxuu yidhi, bal eeg, jinsi mid iyo bushimo mid ayaa dhammaan leh, oo tan ayay bilaabeen inay sameeyaan, oo hadda wax kasta oo ay damacaan inay sameeyaan kama fashilmi doonaan. Kaalaya, oo soo degay aan ku khalkhalinno afkooda halkaas, si aanay mid kastaaba u maqlin codka deriskiisa. Oo Rabbigu wuxuu iyaga ka kala firdhiyey halkaas oo ku kala firdhiyey dhulka oo dhan dusheeda, wayna joojiyeen dhismihii magaalada iyo munaaraddii. Sababtaas darteed magaceeda waxaa loo yidhi Qasnaanta, maxaa yeelay halkaas ayuu Rabbigu ku qasay afafkii dhulka oo dhan, oo halkaasna wuxuu Rabbigu kaga kala firdhiyey wejiga dhulka oo dhan. Kuwanuna waa qoysaskii Sheem, Sheemna wuxuu ahaa wiil boqol sannadood jira, markii uu dhalay Arfaksad, sannadkii labaad daadkii ka dib. Sheem wuxuu noolaa shan boqol oo sano ka dib markuu dhalay Arfaksad, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho, dabadeedna wuu dhintay. Arfaksad wuxuu noolaa boqol iyo shan iyo soddon sannadood, wuxuuna

dhalay Kaynaan. Oo Arfaksad wuu noolaa, ka dib dhaliddii isaga Kaynaan, sanado afar boqol, oo wuxuu dhalay wiilal iyo gabdho, oo wuu dhintay. Oo wuxuu noolaa Kaynaan boqol iyo soddon sano, oo wuxuu dhalay Saalax; oo wuxuu noolaa Kaynaan, ka dib markii uu dhalay Saalax, sano saddex boqol iyo soddon, oo wuxuu dhalay wiilal iyo gabdho, oo wuu dhintay. Sala wuxuu noolaa boqol iyo soddon sannadood, wuxuuna dhalay Eber. Oo Sala wuxuu noolaa saddex boqol iyo soddon sannadood ka dib markuu dhalay Eber, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho, dabadeedna wuu dhintay. Eber wuxuu noolaa boqol iyo soddon iyo afar sano, wuxuuna dhalay Faaleg. Oo Eber wuxuu noolaa, ka dib markuu dhalay Faaleg, laba boqol iyo toddobaatan sannadood, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho, dabadeedna wuu dhintay. Oo Faaleg wuxuu noolaa boqol iyo soddon sannadood, wuxuuna dhalay Ragaw. Faaleg wuxuu noolaa, ka dib markuu dhalay Raaguu, sagaal iyo laba boqol sannadood, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho, dabadeedna wuu dhintay. Oo Ragau wuxuu noolaa boqol iyo soddon iyo laba sannadood, wuxuuna dhalay Seruug. Oo Ragau wuxuu noolaa laba boqol iyo toddoba sannadood ka dib markuu dhalay Seruug, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho, markaasuu dhintay. Seruug wuxuu noolaa boqol iyo soddon sannadood, wuxuuna dhalay Naaxoor. Oo Seruug wuxuu

noolaa, ka dib markuu dhalay Naaxoor, laba boqol oo sano, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho, wuuna dhintay. Nahor wuxuu noolaa boqol iyo sagaal iyo toddobaatan sannadood, wuxuuna dhalay Terax. Waxaana noolaa Nahor, ka dib markuu dhalay Terah, boqol iyo shan iyo labaatan sannadood, wuxuuna dhalay wiilal iyo gabdho, wuuna dhintay. Terah wuxuu noolaa toddobaatan sannadood, wuxuuna dhalay Abram, iyo Nahor, iyo Haran. Kuwanuna waa qolooyinkii Terah. Terah wuxuu dhalay Abram, Nahor, iyo Haran, Haranna wuxuu dhalay Lot. Oo Haran wuxuu ku dhintay hortiisa aabbihiis Terah dhulkii uu ku dhashay, oo ahaa dhulkii Kaldiiyiinta. Oo Aabraam iyo Naaxoor waxay guursadeen naago, magaca naagta Aabraam wuxuu ahaa Saaray, magaca naagta Naaxoor wuxuu ahaa Melka, oo ahayd gabadha Aaraan, oo ahaa aabbaha Melka iyo aabbaha Iskaah. Waxaana ahaa Saaray madhalays, mana ay dhalin carruur. Terah wuxuu kaxeeyey wiilkiisa Abram, iyo Luud oo ahaa wiilkii Arran ina wiilkiisa, iyo Saaray oo ahayd gabadha uu guursaday wiilkiisa Abram, oo wuxuu iyaga ka soo bixiyey dalkii Kaldeeyiinta si ay u tagaan dhulka Kanacan. Waxay yimaadeen ilaa Xaaraan, oo halkaas ayuu degay. Oo dhammaan maalmihii Terax ee uu ku noolaa dhulka Xaaraan waxay ahaayeen laba boqol iyo shan sannadood, oo Terax wuxuu ku dhintay Xaaraan.

12

Oo Rabbigu wuxuu ku yidhi Abram, ka bax dhulkaaga, iyo qoyskaaga, iyo guriga aabbahaaga, oo kaalay dhulka aan ku tusi doono. Oo waxaan kaa dhigi doonaa quruun weyn, waanan ku barakayn doonaa, magacaagana waan weynaan doonaa, oo waxaad noqon doontaa mid la barakeeyey. Oo waxaan barakayn doonaa kuwa ku barakaynaya, oo kuwa ku habaara waan habaari doonaa, oo dhammaan qabiilooyinka dhulka waxay kugu barakayn doonaan. Aabraam wuu tegey, sida Rabbigu ugu hadlay, Luudna wuu la tegey. Aabraam wuxuu ahaa toddobaatan iyo shan sannadood markii uu ka baxay Xaaraan. Oo wuxuu Aabram qaatay Saaray oo ahayd naagtiisii, iyo Luud oo ahaa wiilkii walaalkiis, iyo dhammaan hantidoodii intay haysteen oo dhan, iyo dhammaan nafihii ay haysteen, oo ka yimid Xaaraan, oo way baxeen inay tagaan dhulka Kanacan. Aabraam wuxuu dhex maray dhulka oo dhan ilaa uu gaadhay meesha Shekem, xagga geedka oak ee dheer, Kancaaniyiintuna markaas ayay dhulka degganaan jireen. Rabbigu wuxuu u muuqday Abrām, oo wuxuu ku yidhi, Farcankaa waxaan siinayaa dhulkan. Abrām wuxuu halkaas uga dhisay meel allabari Rabbiga u muuqday isaga. Oo halkaas ayuu ka tegey oo wuxuu u kacay buurta bari ka

xigta Beytel, oo wuxuu halkaas ka dhisay teendhadiisii, Beytel galbeed, Angai bari, oo wuxuu halkaas Rabbiga uga dhisay meel allabari, oo wuxuu ku baryay magaca Rabbiga. Oo Aabraam wuu tegey, oo intuu socday ayuu xerada ku dhigay cidlada. Waxayna dhacday abaaro dhulka dushiisa, markaasaa Aabraam u degay Masar inuu halkaas degganaado, maxaa yeelay abaartii way sii xumaatay dhulka dushiisa. Waxay dhacday markii Aabraam ku soo dhowaaday inuu Masar galo, Aabraam wuxuu ku yidhi Saaray oo ah naagtiisa, waan ogahay in aad tahay naag qurux badan. Noqon doonaa sidaa darteed, sida ay Masriyiintu ku arkaan, waxay dhihi doonaan in naagtiisu tahay tan, oo waxay i dili doonaan, adigase way ku badbaadin doonaan. Sidaa darteed waxaan idhi inaan walashiis ahay, si wanaag iigu dhaco sababtaada awgeed, oo naftaydu adigaa awgeed noolaan doonto. Waxay dhacday markii Aabraam galay Masar, Masriyiintii way arkeen naagtiisii, inay aad u qurux badnayd. Oo taliyayaashii Fircoon ayaa iyada arkay, oo Fircoon bay u ammaaneen, oo waxay iyada geliyeen gurigii Fircoon. Oo Ibraahim si fiican ayay ula macaamiloodeen iyada aawadeed, oo waxaa u yeeshay ido, iyo weylal, iyo dameerro, iyo addoommo, iyo addoommo dumar ah, iyo baqlo, iyo geel. Oo Ilaah wuxuu ku dhibay Fircoon belaayooyin waaweyn oo shar ah, iyo gurigiisa, Saaray oo ahayd

naagtii Aabraam aawadeed. Fircoon ayaa u yeedhay Aabram, oo wuxuu ku yidhi, maxay waxani aad ii samaysay? Sababtoo ah iima aadan sheegin in ay naagtaada tahay. Maxaad u sheegtay in ay walaashayda tahay? Oo waxay ii qaadeen iyada naag ahaan, oo hadda eeg naagtaadu waa hortaada, qaado oo orod tag. Oo Fircoon wuxuu ragga ku amray Aabraam in la diro isaga, iyo naagtiisa, iyo wax kasta oo uu lahaa.

13

Aabraam wuxuu ka tegey Masar isaga iyo naagtiisa iyo wax walba oo uu lahaa, iyo Luud oo la socday, waxayna u kaceen xagga cidlada. Abram aad buu u taajir ahaa xoolo, lacag, iyo dahab. Oo wuxuu tegey meeshii uu ka yimid oo cidlada ahaa ilaa Beytel, ilaa meeshii teendhadiisu joogtay hore, inta u dhaxaysa Beytel iyo Aacay, meeshii allabariga, oo uu halkaas bilowgii sameeyey, oo Aabraam halkaas wuxuu ku baryay magaca Rabbiga. Luud oo la socday Aabraam wuxuu lahaa ido, dibiyo, iyo teendhooyiin. Dhulkii ma qaadi karin inay wada degaan isla mar, sababtoo ah hantidoodu ahayd badan, oo dhulkii ma qaadi karin inay wada degaan isla mar. Waxaa dhex maray dagaal adhijirradii xoolaha Aabraam iyo adhijirradii xoolaha Luud,

halka reer Kancaan iyo reer Feris markaas degganaan jireen dhulka. Aabraam wuxuu ku yidhi Luud, ha jirin dagaal inoo dhexeeya aniga iyo adiga, iyo adhijirradayda iyo adhijirradaada, waayo waxaynu nahay dad walaalo ah. Sow dhulka oo dhan hortaada ma yaallo? Iga kala sooc; haddii aad adiga bidix tagto, aniga midig baan tagayaa; haddii aad adiga midig tagto, aniga bidix baan tagayaa. Oo Luud markuu indhihiisa kor u qaaday, wuxuu arkay gobolka Webi Urdun oo dhan, in uu dhammaantiis biyo badnaa, intaan Ilaah burburin Sodom iyo Gomora, oo uu ahaa sida Jannada Ilaah, iyo sida dhulka Masar, ilaa la gaadho Sogor. Oo Luud wuxuu naftiisa u doortay dhammaan gobolka Webi Urdun ku wareegsan, oo Luud wuxuu ka tegey xagga bari, oo mid kastaa walaalkiis ayuu ka soocday. Abram laakiin wuxuu degay dhulka Canaan, Lot laakiin wuxuu degay magaalada aagga ku wareegsan, wuxuuna teendhadiisa ka dhisay Sodom. Dadka ku jiray Sodom waxay ahaayeen kuwo shar ah iyo dembilayaal Ilaaha hortiisa aad u xun. Ilaahna wuxuu ku yidhi Aabram ka dib markii Luud ka kala soocday isaga, Kor u eeg indhahaaga, oo ka fiiri meesha aad hadda joogto xagga woqooyi iyo koonfur iyo bari iyo galbeed; waayo dhulka oo dhan oo aad aragtid, adiga ayaan siin doonaa iyada iyo farcankaa tan iyo weligaa. Oo waxaan farcankaaga ka dhigi doonaa sida ciidda dhulka, haddii

qof awood u yeesho inuu tiriyo ciidda dhulka, sidaas oo kale farcankaagana waa la tirin doonaa. Kac oo dhex mar dhulka dhererka iyo ballaadhka, waayo waxaan ku siinayaa adiga iyo farcankaa weligaa. Oo Aabraam markuu teendhadiisa raray, ayuu yimid oo degay agta geedka Mamre, kaas oo ku yiil Xebroon, oo halkaas ayuu meel allabari uga dhisay Rabbiga.

14

Waxay dhacday boqortooyadii Amrafeel boqorkii Shinar, iyo Ariyook boqorkii Ellasar, Kedorlaacomer boqorkii Ceelaam, iyo Tidcaal boqorkii quruumaha, inay sameeyeen dagaal la Bilhah boqorkii Sodom, iyo la Birsha boqorkii Gomora, iyo la Shinar boqorkii Admah, iyo la Shemeber boqorkii Seboyim, iyo boqorkii Balaaq; tanu waa Socar. Dhammaan kuwan waxay ku heshiiyeen inay ku kulmaan dooxada cusbada leh, taas oo ah badda cusbooyinka. Laba iyo toban sannadood ayay u adeegeen Kodorlago'omor, laakiin sannadkii saddex iyo tobnaad ayay ka caasiyoobeen. Sannadkii afar iyo tobnaad ayaa Chedorlaomer iyo boqorradii la socday yimid, oo waxay laayeen gariirradii Ashtaroth joogay iyo Karnaim, iyo quruumaha xoogga badnaa oo iyaga la jiray, iyo reer Ommaeans oo magaalada Saue joogay. Iyo

reer Xoriyadii ku jiray buuraha Seciir, ilaa geedka terebiinta ee Faaraan, taasoo ku taal cidlada. Oo markay soo noqdeen waxay yimaadeen ilihii garsooridda; tanu waa Kaadeesh; oo waxay laayeen dhammaan amiirradii Camaaleeg, iyo reer Amor oo degganaa Xasason Taamar. Waxaana baxay boqorkii Sodom, iyo boqorkii Gomora, iyo boqorkii Admaah, iyo boqorkii Seboyiim, iyo boqorkii Baalak; tanu waa Sogor; oo waxay iyaga ula soo safeen dagaal dooxadii cusbada ahayd, Kodorlaacomer boqorkii Ceelaam, iyo Tidcaal boqorkii quruumaha, iyo Amrafal boqorkii Shincaar, iyo Aryook boqorkii Ellaasaar, afartii boqor oo la diriraya shantii boqor. Dooxadii cusbada lahayd ceelashii dhoobada lahaa, boqorkii Sodom iyo boqorkii Gomora way carareen, oo halkaas ayay ku dhaceen, kuwii hadhay na waxay u carareen dhanka buuraha. Waxay qaadeen dhammaan fardihii Sodom iyo Gomorah, iyo dhammaan cuntadoodii, wayna tageen. Waxay qaadeen Luud oo ahaa wiilka walaalkii Aabram, iyo alaabtiisii, wayna tageen, waayo wuxuu degganaa Sodom. Markii uu yimid mid ka mid ah kuwa la badbaadiyey ayaa u warramay Aabraam kan Cibraaniga ah, isaguna wuxuu degganaa agta geedka Mamre oo ahaa reer Amor, walaalkiis Eskol, iyo walaalkiis Awnaan, kuwaas oo ahaa xulafada Aabraam. Markuu Aabraam maqlay in maxbuus ahaan loo qabtay Luud oo ahaa

walaalkiis, wuxuu tiriyey dadkiisii gurigiisa oo isaga u dhashay saddex boqol iyo toban iyo siddeed, wuxuuna eryaday iyaga ilaa Daan. Oo wuxuu ku dhacay iyaga habeenka isaga iyo carruurtiisa, oo wuxuu dilay iyaga, oo wuxuu eryay iyaga ilaa Xoobah, taas oo ku taal bidixda Dimishiq. Wuxuu soo celiyey dhammaan fardihii Sodom, iyo Luud oo ahaa ina walaalkiis, iyo dhammaan hantidiisii, iyo dumarkii, iyo dadkii. Boqorkii Sodom ayuu u soo baxay inuu la kulmo isaga, ka dib markii uu ka soo noqday layntii Chedorlaomer iyo boqorradii la jiray isaga, wuxuuna u yimid dooxadii Shaveh, taasoo ahayd bannaankii boqorrada. Oo Melchizedek oo ahaa boqorka Salem ayaa soo bixiyey rootiyada iyo khamri, wuxuuna ahaa wadaadkii Ilaaha ugu sarreeya. Wuxuu barakeeyey Aabraam, oo wuxuu yidhi, Barakaysan yahay Aabraam Ilaaha ugu sarreeya, kan abuuray samada iyo dhulka. Waxaana mahad leh Ilaaha ugu sarreeya, kaas oo cadaawayaashaada gacankaaga soo geliyey, oo Aabraam wuxuu isaga siiyey tobannaad ka mid ah wax walba. Laakiin boqorkii Sodom wuxuu Aabram ku yidhi, Nimanka i sii, fardahase adiga qaado. Wuxuu Aabraam ku yidhi boqorkii Sodom, waxaan kor u qaadi doonaa gacantayda xagga Rabbiga Ilaaha ugu sarreeya, kan abuuray samada iyo dhulka, haddii aan ka qaadan doono dunta ilaa xadhigga kabaha wax ka mid ah

waxyaalahaaga oo dhan, si aadan u odhan, aniga ayaa Aabraam taajir ka dhigay. Marka laga reebo wixii ay cuneen ragga dhallinyarada ah, iyo qaybta nimanka kuwii ila socday aniga: Eshcol, Onan, Mamre, kuwan qaybta qaadan doonaan.

15

Kadib erayadan waxay noqotay eray Rabbiga oo u yimid Aabram riyo dhexdeeda, isagoo leh, ha baqin Aabram, aniga waxaan ku gaashaanayaa, abaalkaaguna aad buu u badan doonaa. Wuxuu yidhi Aabraam, Sayidka Rabbiyow, maxaad i siinaysaa? Aniga laakiin waxaan la baxayaa anigoo carruur la'aan ah; wiilka Masek ee qoyskaygii, kanu waa Dimishiq Eliiser. Oo Aabraam wuxuu yidhi, Maadaama aadan i siinin farcan, kan gurigayga ku dhashay ayaa i dhaxli doona. Oo markiiba codkii Rabbiga ayaa u yimid isaga, oo leh, Kanu kuma dhaxli doono, laakiin kan kaa soo bixi doona, kaasu wuu ku dhaxli doonaa. Wuxuu isaga dibadda u soo bixiyey, oo wuxuu ku yidhi, kor u eeg samada, oo xiddigaha tiri, haddii aad awooddo inaad tirisid iyaga, oo wuxuu yidhi, sidaas ayay farcankaagu noqon doontaa. Aabraam wuu rumeeyay Ilaah, waxaana loogu tiriyay xaqnimo. Laakiin wuxuu ku yidhi, Aniga waxaan ahay Ilaaha kaa soo bixiyey dalka

Kaldiyan, si aan dhulkan kuu siiyo inaad dhaxasho. Laakiin wuxuu yidhi, Sayidka Rabbiyow, sidee baan u ogaan doonaa inaan dhaxli doono iyada? Wuxuu ku yidhi isaga, Ii qaado qaalin saddex jir ah, iyo ri saddex jir ah, iyo wan saddex jir ah, iyo qoolley, iyo xamaam. Wuxuu isaga u qaaday kuwan oo dhan, markaasuu badhtankooda kala qaybiyey, oo iyaga is-hor-dhigay midba midka kale, laakiin shimbiraha ma uu kala qaybinin. Shimbirro ayaa hoos u dhacay jidhadka iyo qaybaha laba u kala go'ay, Aabraamna wuu la fadhiistay iyaga. Ku saabsan dhicitaankii qorraxda dhacday Aabram markay galbeedka u dhacaysay, oo bal eeg cabsi mugdi ah oo weyn ayaa ku dhacday. Waxaa loo sheegay Aabraam, hubaal ogaan doontaa in farcankaagu qurbajoog ku ahaan doono dal aan iska lahayn, oo way addoonsan doonaan, wayna xumayn doonaan, wayna hoosaysiin doonaan afar boqol oo sannadood. Laakiin dadka ay u adeegi doonaan, aniga ayaa xukumi doona, ka dibna waxay halkan kaga bixi doonaan alaab badan. Adiga laakiin waxaad ku noqon doontaa awowayaashaada adigoo nabad ku jira, oo la soo barbaariyey da weyn oo wanaagsan. Jiilka afraad ayay halkan ku soo noqon doonaan, waayo weli ma buuxsamaan dembiyadii reer Amor ilaa hadda. Markii laakiin qorraxdu galbeedka u dhacday, olol baa dhacay, oo bal eeg foorno qiiqaya iyo

faanadooyin dab ah ayaa dhex maray dhexda qaybaha kala go'an kuwan. Maalintaas Rabbigu wuxuu la dhigtay Aabraam axdi, isagoo leh, farcankaa waxaan siin doonaa dhulkan, laga bilaabo webiga Masar ilaa webiga weyn Yufraad; Qeyniyiinta, iyo Qenesiiyiinta, iyo Qadmooniyiinta, iyo Xeetiiyiinta, iyo Feresiiyiinta, iyo Rafaa'iimta, iyo Amoriyiinta, iyo Kancaaniiyiinta, iyo Xiwiyiinta, iyo Girgaashiyiinta, iyo Yebuusiyiinta.

16

Sarai oo ahayd naagtii Abram uma ay dhalin, waxayna lahayd gabadh addoon Masaawiyadeed oo magaceeda la odhan jiray Haagar. Saaray waxay Aabraam ku tidhi, Bal eeg, Rabbigu wuu iga xiray inaan dhalo. Haddaba u gal addoontayda, si aan carruur ka helo iyada. Aabraamna wuu maqlay codkii Saaray. Oo Saaray oo ahayd naagtii Aabraam ayaa qaadatay Haagaar tii Masaaridda ahayd oo ahayd addoonteedii dhalaanka, ka dib toban sannadood oo Aabraam ku noolaa dhulka Kanacan, oo waxay iyada u siisay Aabraam oo ahaa ninkeedii inay naag u noqoto. Oo wuxuu u galay Haagar, wayna uuraysatay, oo markay aragtay inay uur leedahay, sayidaddii ayay ku sharafdarowday

horteedii. Waxay tiri Saaray Aabraam, waan dulmi ka heli jiraa adiga; aniga waxaan siiyay addoontayda dhedig laabta aad, markii ay aragtay laakiin in uurka ay leedahay, waan sharaf la'aan ku noqday horteeda. Ilaah ha garsooro inta u dhexeysa aniga iyo adiga. Wuxuu Aabraam ku yidhi Saaray, eeg addoontaada dumarka ah waxay ku jirtaa gacmahaaga, isticmaal iyada sida ay kuu farxad leh tahay. Oo Saaray way dhibtay iyada, oo way ka cararatay wejigeedii. Fariin-qaadihii Rabbigu wuxuu iyada ka helay ilihii biyaha cidlada, ilihii ku yiil jidka Shur. Oo wuxuu ku yidhi iyada farriinqaadkii Rabbiga, Haagar addoonta Saarah, xaggee ka timaadaa? Oo xaggee baad tagaysaa? Oo waxay tidhi: wejiga Saarah sayidaddayda aniga waan ka cararayaa. Malaa'igta Rabbiga ayaa ku tidhi, Ku noqo sayidadaada oo isu hoosaysii gacmaheedii. Oo wuxuu malaa'igta Rabbigu ku yidhi, hubaal waan kordhin doonaa farcankaaga, oo tirada badnaanta darteed lama tirin doono. Oo wuxuu iyada ku yidhi malaa'igtii Rabbiga, Bal eeg, adigu uurka ayaad leedahay, oo waxaad dhali doontaa wiil, oo waxaad magiciisa u bixin doontaa Ismaaciil, maxaa yeelay Rabbigu wuu maqlay dhibaatadaada. Kan noqon doonaa nin miyir ah, gacmihiisu waxay saarnaan doonaan dhammaan dadka, oo gacmaha dhammaan dadka way saarnaan doonaan isaga, oo wuxuu degi

doonaa dhammaan walaalihiisa hortooda. Oo waxay u yeedhay magaca Rabbiga kii la hadlayay iyada, Adigu waxaad tahay Ilaaha i arkay, waayo waxay tidhi, Oo weliba hortayda ayaan arkay kan i arkay. Sababta tan darteed wuxuu u yeedhay ceelka, ceelka aan hortayda ku arkay; bal eeg wuxuu ku yaalaa inta u dhaxaysa Kaadeesh iyo Baarad. Waxayna Haagar u dhashay Aabraam wiil, oo Aabraam wuxuu u bixiyey magaca wiilkiisa, kii Haagar u dhashay, Ismaaciil. Abram wuxuu ahaa siddeetan iyo lix sanno markii Haagar u dhashay Abram wiilkii Ismaaciil.

17

Aabraam wuxuu ahaa sagaal iyo sagaashan sannadood. Oo Rabbigu wuxuu u muuqday Aabraam, oo wuxuu ku yidhi, aniga waxaan ahay Ilaahaa adigaa, hortayda ku raalli noqo, oo noqo mid aan eedda lahayn. Oo waxaan dhigi doonaa axdigayga dhexdayda iyo dhexdaada, oo aad ayaan kuu tarmin doonaa. Oo Aabraam ayaa wejigiisa ku dhacay. Oo Ilaah baa la hadlay isaga, oo yidhi, Oo aniga bal eeg axdigayga waa kula, oo waxaad noqon doontaa aabbaha quruumo badan. Magacaaga mar dambe lama yeedhi doono Aabram, laakiin magacaaga wuxuu noqon doonaa Ibraahim, waayo waxaan kaa dhigay aabbe quruumo badan. Oo

aad iyo aad baan kuu kordhin doonaa, waxaanan kaa dhigi doonaa quruumo, boqorrona way kaa soo bixi doonaan. Waxaan dhisi doonaa axdigayga inuu dhexmaro adiga iyo farcankaaga ka dambeeya tan iyo jiilalkooda, inuu noqdo axdi weligiis ah, si aan Ilaahaa ugu ahaado adiga iyo farcankaaga ka dambeeya. Oo waxaan ku siin doonaa adiga iyo farcankaga kaa dambeeya dhulka aad deggan tahay, dhulka Kanacan oo dhan, inuu ahaado hanti weligeed ah, oo waxaan iyaga u noqon doonaa Ilaah. Oo Ilaah wuxuu Ibraahim ku yidhi, adiga laakiin tan. Axdigayga waxaad dhawri doontaa, adiga iyo farcankaga kaa dambeeya ilaa qarniyadooda. Tanuna waa axdiga aad dhawri doontaan oo u dhexeeya aniga iyo idinka, iyo u dhexeeya farcankiinna idinka daba tan iyo qarniyada iyaga: waa in la gudo dhammaan labkiinna. Oo waa inaad guddaan jidhka buuryadiinna, oo wuxuu noqon doonaa calaamad axdi ah oo u dhexaysa aniga iyo idinka. Oo ilmo siddeed maalmood waa la gudi doonaa idinka, dhammaan lab ah ilaa qarniyadiinna; iyo kan guriga ku dhashay iyo kan lacagta lagu iibsaday ka mid ah dhammaan wiilka shisheeyaha, kaasoo aan ka ahayn farcankaa. Guduudka waa la gudi doonaa kan guriga ku dhashay gurigaaga, iyo kan lacagta lagu iibsaday; oo waxay noqon doontaa axdigayga kor jiidhkiinna u noqon axdi weligiis ah. Wiilka aan la gudin oo aan

la gudin doonin hilibka buuryadiisa maalinta siddeedaad, nafta taas waa laga gooyn doonaa dadkeeda, maxaa yeelay axdigayga wuu jebiyey. Oo Ilaah wuxuu ku yidhi Ibraahim, Saaray oo ah naagtaada, magaceeda lama yeedhi doono Saaray, Saarah ayaa noqon doona magaceeda. Waan barakayn doonaa iyada, oo waxaan kaa siin doonaa iyada ilmo, oo waan barakayn doonaa isaga, oo wuxuu noqon doonaa quruumo, oo boqorro quruumaha ayaa ka iman doona isaga. Oo Ibraahim wuxuu ku dhacay wejigiisa, wuuna qoslay, oo wuxuu maankiisa ku yidhi, isagoo leh, miyaa boqol jir ah wiil u dhalan doonaa? Oo haddii Saarah sagaashan sano jirto ay dhalin doonto? Ibraahim ayaa Ilaah ku yidhi, Ismaaciil kan ha noolaado hortaada. Ilaahna wuxuu ku yidhi Ibraahim, Haa, bal eeg, Saarah naagtaada ayaa wiil kuu dhali doonta, magiciisana waxaad u bixin doontaa Isxaaq, oo waxaan la dhigan doonaa axdigayga isaga, axdi weligiis ah, inaan isaga iyo farcankiisa oo isaga la jira Ilaah u ahaado. Ku saabsan Ismaaciil, bal eeg, waan maqlay baryootankaaga, oo bal eeg, waan barakeeyey isaga, waan kordhin doonaa isaga, oo waan tarmin doonaa isaga aad iyo aad. Laba iyo toban quruumood ayuu dhali doonaa, oo waxaan ka dhigi doonaa quruun weyn. Laakiin axdigayga waxaan la dhisi doonaa Isxaaq, kan Saarah kuu dhalin doonto waqtigan,

sannadka kale. Wuu dhammeeyey laakiin hadlayay xaggiisa, oo Ilaah baa kor uga baxay Abraham. Oo wuxuu Ibraahim qaatay Ismaaciil oo ahaa wiilkiisa, iyo dhammaan xubnaha gurigiisa, iyo dhammaan kuwii lacagta lagu iibsaday, iyo lab kasta oo ka mid ahaa raggii guriga Ibraahim joogay, wuxuuna guday buuryooyinkoodii wakhtigii maalintaas, sidii Ilaah kula hadlay. Ibraahim laakiin wuxuu ahaa sagaal iyo sagaashan iyo sagaal sannadood, markii la guday hilibka buuryadiisa. Ishmael laakiin wiilkiisu wuxuu ahaa saddex iyo toban sanno markii la guday hilibka buuryadiisa. Waqtigii maalintaas, waxaa la guday Ibraahim, iyo Ismaaciil oo ahaa wiilkiisa, iyo dhammaan nimankii gurigiisa, iyo kuwii reerka ka dhashay oo isaga lahaa, iyo kuwii lacagta lagu iibsaday oo ka yimid quruumaha shisheeyayaasha ahaa.

18

Ilaah wuxuu isaga ugu muuqday geedka Mamre, isagoo fadhiya albaabka teendhadiisa hadhka. Markuu indhihiisa kor u eegay, wuxuu arkay, oo bal eeg, saddex nin ayaa kor ka taagnaa isaga, oo markuu arkay, wuxuu uga soo orday albaabka teendhadiisa inuu la kulmo iyaga, wuxuuna dhulka ugu sujuuday. Oo wuxuu

yidhi, Sayidow, haddii aan raalli ka helay hortaada, ha dhaafin addoonkaaga. Ha la qaado runtii biyo, oo ha ay dhaqaan cagihiinna, oo ku qaboojiya geedka hoostiisa. Oo waxaan qaadan doonaa rooti, oo waad cuni doontaan. Oo ka dib tan aad u gudbi doontaan jidkiinna, kaasoo aad ugu leexateen addoonkiinna. Oo wuxuu yidhi, sidaas u samee, sida aad u hadashay. Ibraahim ayaa degdeg ugu dhaqaaqay teendhadii xagga Saarah, oo wuxuu ku yidhi iyada, Degdeg, oo cajiimi saddex qiyaas oo bur wanaagsan ah, oo samee kibis dambas ku dubay. Oo Ibraahim wuxuu u orday xagga dibida, wuxuuna qaatay weyl jilicsan oo wanaagsan, oo wuxuu siiyey wiilka, oo isna wuu degdegay inuu sameeyo. Wuxuu qaaday subag, iyo caano, iyo weylkii uu sameeyay, wuuna hor dhigay iyaga. Wayna cuneen, isaga laakiin wuxuu ku taagnaa agtooda geedka hoostiisa. Wuxuu ku yidhi, Mee Saarah naagtaada? Laakiin isagii markuu jawaabay ayuu yidhi, eeg teendhadii dhexdeeda. Wuxuu yidhi, markaan soo noqdo waxaan kuu iman doonaa adiga sida waqtigan gudihiisa saacadaha, oo waxay yeelan doontaa wiil Saarah naagtaada. Saarah laakiin way maqashay xagga albaabka teendhada, iyada oo ku jirta gadaashiisa. Abraham iyo Sarah waayeeliin bay ahaayeen oo maalmaha way ku horumareen, waxaana Sarah ka joogsaday waxyaalaha dumarka. Saarah ayaa qososhay iyada

nafteeda, iyadoo leh, Weli runtii iima noqon ilaa hadda, sayidkayguna waa da'weyn. Oo Rabbigu wuxuu Ibraahim ku yidhi, maxaa sababta u qososhay Saarah gudaheeda, iyadoo leh, run ahaantii ma dhali doonaa? Laakiin aniga waan da'weeyay. Ma noqon doontaa wax aan suurtogal ahayn Ilaah agtiisa eray? Waqtigan gudihiisa waan kuu soo noqon doonaa saacadaha gudahooda, oo Saarah wiil bay yeelan doontaa. Laakiin Saarah way diidday, iyadoo leh, Ma aan qoslin; waayo way baqday. Oo wuxuu ku yidhi iyada, Maya, laakiin waad qososhay. Markay ka kaceen halkaas, nimankii waxay hoos u eegeen xagga Sodom iyo Gomora. Ibraahim laakiin wuu la socdaalay iyaga, isagoo sii raacaya iyaga. Rabbigu laakiin wuxuu yidhi, ma aan qarin doono aniga Ibraahim oo ah addoonkayga waxa aniga sameeyo. Abraham laakiin wuxuu noqon doonaa quruun weyn oo badan, oo dhammaan quruumaha dhulka ayaa isaga lagu barakaysan doonaa. Waan ogaa waayo inuu amar siin doono wiilashiisa iyo gurigiisa ka dib isaga, oo ay dhawri doonaan jidadka Rabbiga, inay sameeyaan xaqnimo iyo garsoorid, si Rabbigu ugu keeno Ibraahim dhammaan wixii uu kula hadlay isaga. Rabbiguna wuxuu yidhi, qaylada Sodom iyo Gomorah way i soo batay, oo dembiyadooduna aad bay u waaweyn yihiin. Degay sidaas darteed waan arki doonaa, haddii sida qaylada iyaga tan

imaanaysa xagayga la dhammaynayo, haddii laakiin maya, si aan u ogaado. Nimankii halkaas ka jeesteen, oo waxay yimaadeen Sodom, laakiin Ibraahim weli wuxuu taagnaa Rabbiga hortiisa. Oo Ibraahim markuu soo dhowaaday, wuxuu yidhi, Ha la wada baabbi'in kan xaqa ah iyo kan cibaado-xumo leh, oo kan xaqa ahu wuxuu noqon doonaa sida kan cibaado-xumo leh. Haddii ay jiraan konton qof oo xaq ah magaalada gudaheeda, ma aad baabbi'in doontaa iyaga? Ma ka dayn doonin meeshii oo dhan sababta kontonka xaqa ah, haddii ay ku jiraan iyada? Sida kasta ha aad samayn sidan, in aad dishid kan xaqa ah iyo kan diidmada ah, oo uu noqon doono kan xaqa ah sida kan diidmada ah. Sida kasta ha! Kan xukumaya dhulka oo dhan, miyaanad samayn xukun? Rabbiguna wuxuu yidhi, haddii Sodom ay ku jiraan konton qof oo xaq ah oo magaalada dhex jira, waxaan u dayn doonaa magaalada oo dhan iyo goobta oo dhan iyaga aawadood. Oo Ibraahim intuu jawaabay ayuu yidhi, hadda waxaan bilaabay inaan la hadlo Rabbiga kayga, aniga laakiinse waxaan ahay dhul iyo dambas. Haddii laakiin ay yaraadaan kontonka xaq ah ilaa shan iyo afartan, miyaad baabbi'in doontaa magaalada oo dhan sababta shanta? Oo wuxuu yidhi, ma aan baabbi'in doono, haddii aan halkaas ka helo shan iyo afartan. Oo haddana wuu ku sii waday inuu la hadlo, oo wuxuu yidhi, haddii

laakiin afartan laga helo halkaas, oo wuxuu yidhi, ma baabbi'in doono afartan daraaddood. Oo wuxuu yidhi, sow ma aha wax, Sayidow, haddii aan hadlo? Laakiin haddii soddon laga helo halkaas? Oo wuxuu yidhi, ma aan baabbi'in doono sababta soddonka. Oo wuxuu yidhi, maadaama aan haysto inaan kula hadlo Rabbiga, laakiin haddii labaatan laga helo halkaas? Oo wuxuu yidhi, ma aan burburin doono, haddii aan halkaas ka helo labaatan. Oo wuxuu yidhi, miyaanan wax dhihin, Sayidow, haddii aan hadlo mar kale? Laakiin haddii toban lagu helo halkaas? Oo wuxuu yidhi, ma baabbi'in doono sababta tobanka. Rabbigu wuu tegey, markuu joojiyey inuu la hadlo Ibraahim, Ibraahamna wuxuu ku noqday meeshiisii.

19

Waxay yimaadeen labadii ergayaal Sodom fiidkii. Luud wuxuu fadhiyey albaabka Sodom agtiisa; markii Luud arkay, wuxuu u kacay inuu la kulmo iyaga, oo wuxuu wejigiisa dhulka ugu sujuuday. Oo wuxuu yidhi, eeg, Sayidyadow, u leexda guriga addoonkiinna, oo degta, oo dhaqda cagihiinna, oo aroor hore kacdaan ka dib waxaad ku noqon doontaan jidkiinna. Oo waxay yidhaaheen, maya, laakiin waxaynu ku hoyan doonnaa jidka

ballaaran. Wuu ku adkaystay, markaasay u leexdeen xaggiisa oo galeen gurigiisa, wuuna u sameeyey cabitaan, oo kibis aan khamiir lahayn ayuu u dubay, wayna cuneen. Kahor hurdada laakiin, nimankii magaalada, reer Sodom, ayaa hareereeyey gurigii, laga bilaabo nin dhallinyaro ilaa oday, dhammaan dadkii isla mar. Oo waxay u yeedhayeen Luud, oo waxay ku yidhaahdeen isaga, mee waa raggii xaggaaga soo galay habeenkii? U soo saar iyaga xaggeenna, si aan ula qaraabo noqonno iyaga. Luud baa u baxay xaggooda iridda, albaabkana dhabarkiisa ayuu ka xiray. Laakiin wuxuu ku yidhi iyaga, Si kasta ha noqon, walaalayaalow, ha samaynina shar. Waxaa ii jira laba gabdhood oo aan ninna garanayn, waxaan idiin soo saari doonaa iyaga, oo isticmaala sidaad jeceshihiin, kaliya nimanka kuwan ha xaq darrayn, waayo waxay galeen daboollida gurigayga hoostiisa. Waxay yiraahdeen laakiin isaga, iska fogow halkaas; waad soo gashay inaad deggan ahaato, miyaadan sidoo kale xukun xukunin? Hadda sidaa darteed waxaan ku xanuuneynaa adiga in ka badan kuwaas. Oo waxay aad ugu khasbanayeen ninkii Luud, oo waxay u soo dhowaadeen inay albaabka burburiyaan. Laakiin nimanka ayaa gacmaha kala bixiyey, Luud gudaha guriga xaggooda u soo jiideen, albaabkii gurigana way xireen. Nimankii ku jiray albaabka guriga waxaa

lagu dhufay indho la'aan, yar iyo weyn, oo way ku daaleen iyagoo albaabka raadiya. Waxay yidhi nimankii Luud, ma jiraan adiga halkan wiilal soddogga ah, ama wiilal, ama gabdho? Haddii qof kale adiga kuu jiro magaalada, ka soo saar meeshan, waayo annagu waxaan baabbi'inaynaa meeshan, waayo qaylada iyaga waxaa kor loo qaaday Rabbiga hortiisa, oo Rabbigu wuu na soo diray inaan baabbi'inno iyada. Luud wuu baxay, wuxuuna la hadlay wiilashii soddogga ahaa ee guursaday gabdhihiisa, oo wuxuu ku yidhi, Kaca oo meeshan ka baxda, waayo Rabbigu magaalada wuu burburinayaa, laakiin waxay ugu ekayd kaftan hortooda wiilashii soddogga ahaa. Markii waagii subaxnimo yimid, malaa'igihii ayaa Luudh ku dadaalay, iyagoo leh, Kac oo qaado naagtaada iyo labadaada gabdhood oo aad haysato, oo bax, si aadan adna ula halaabin xadgudubyadii magaalada. Wayna dhibaataysteen, oo malaa'igihii waxay qabteen gacantiisa iyo gacantii naagtiisa iyo gacmihii labadii gabdhoodiisa, maxaa yeelay Rabbigu wuu u naxariistay. Oo waxay noqotay markay dibadda u soo bixiyeen iyaga, oo waxay yidhaahdeen, badbaadinta badbaadi naftaada, ha fiirin xagga dambe, hana istaag dhulka hareeraheeda oo dhan, buurta u badbaado, yaanan weligaa la qaadan. Luudh wuxuu ku yidhi iyaga, waan ku baryayaa Sayidow, maadaama wiilkaaga uu helay naxariis

hortaada, oo aad weynaysay xaqnimadaada, taas oo aad ku samaysay aniga, in naftaydu noolaato; aniga laakiin ma awoodi doono inaan badbaado buurta, waaba intaasoo shararka i qabtaan, oo aan dhinto. Eeg magaaladan waxay u dhow tahay meesha aan u cararo, taasoo yar tahay; oo halkaas ayaan ku badbaadi doonaa; sow ma yar tahay? Oo naftaydu way noolaan doontaa sababtaada. Oo wuxuu ku yidhi isaga, bal eeg, waan la yaabay wejigaaga iyo eraygan, si aanan u burburin magaalada aad ka hadashay. Degdeg sidaas darteed inaad ku badbaaato halkaas, waayo ma awoodi doono inaan wax sameeyo, ilaa aad halkaas timaaddo. Sababtaas darteed wuxuu u yeedhay magaca magaaladaas, Segor. Qorraxdii baxday dhulka dushiisa, oo Luudna wuxuu galay Sogor. Oo Rabbigu wuxuu Sodom iyo Gomorra ku soo da'iyey baaruud iyo dab Rabbiga ka yimid samada. Wuxuu afgembiyey magaalooyinkaas iyo gobolka hareeraheeda oo dhan, iyo dadkii magaalooyinka degganaa oo dhan, iyo waxyaalihii dhulka ka soo baxayay oo dhan. Oo naagtiisii ayaa dib u eegay, oo waxay noqotay tiir cusbo ah. Ibraahim aroor hore ayuu u kacay oo tegey meeshii uu Rabbiga hortiisa taagnaa. Wuxuu eegay xagga Sodom iyo Gomorah, iyo xagga gobolka ku wareegsan, wuuna arkay, oo bal eeg, olol baa ka soo kacayey dhulka, sida uumi foorno oo kale. Waxaana

dhacday markii Ilaah burburiyay dhammaan magaalooyinkii gobolka ku wareegsanaa, Ilaah wuxuu xusuustay Ibraahim, wuxuuna diray Luud ka dhexda baabba'a, markii Rabbigu burburiyay magaalooyinkii uu Luud ku dhex noolaa. Luud wuxuu ka tegey Sogar oo wuxuu u kacay buurta, isaga iyo labadii gabdhoodii, waayo wuxuu ka cabsaday inuu Sogar sii dego, markaasuu godka degay isaga iyo labadii gabdhoodii. Tan weyn ayaa ku tidhi tan yar, Aabbaheen waa da weyn, oo ma jiro qof dhulka jooga oo nagu iman doona, sida ay caado u tahay dhulka oo dhan. Kaalay oo aan siinno aabbahayaga khamri in uu cabbo, oo aan la seexanno isaga, oo aan aabbahayaga farcan ka helnoo. Waxay siiyeen aabbahood khamri habeenkaas, markaasaa tan weyn gashay oo la seexatay aabbaheed habeenkaas, mana uu ogayn markuu seexday iyo markuu kacay. Waxay dhacday maalinta xigta, markaasay tan weyn ku tidhi tan yar, Eeg, waan seexday shalay aabbaheen, aan isaga khamri siinno habeenka maanta, oo adigu gal oo la seexo, oo aan aabbaheen farcan ka helnoo. Waxay habeenkaas aabbahood khamri siiyeen inuu cabbo, markaasay tan yar gashay oo la seexatay aabbaheed, mana uu ogayn markuu seexday iyo markuu kacay. Oo waxay uuraysteen labada gabdhood ee Luud aabbahood. Oo gabadha weyn waxay dhashay wiil, oo waxay u bixisay magiciisa Moab,

iyadoo leh, Aabbahay ayuu ka yimid, isagu waa aabbaha reer Moab ilaa maanta. Tan yaruna waxay dhashay wiil, oo waxay magiciisa u bixisay Ammon, iyadoo leh, Wiilkan waa wiilka qabiiladayda, kanu waa aabbaha reer Ammon ilaa maanta.

20

Oo Abraham ayaa halkaas ka guuray oo wuxuu u dhaqaaqay dhulka Koonfureed, wuxuuna degay meel u dhexeysa Kaadeesh iyo Shuur, wuxuuna qariib ahaan ku noolaa Geraar. Ibraahim wuxuu yidhi Saarah oo ahayd naagtiisa, Walaashay ayay tahay, waayo wuu ka cabsaday inuu yidhaahdo, Waa naagayga, si aan nimankii magaalada markaas u dilaan isaga iyada aawadeed. Abiimeleg oo ahaa boqorkii Geraar ayaa u soo diray, wuuna kaxeeyey Saarah. Oo Ilaah wuxuu u yimid Abiimeleg hurdo habeenka, oo wuxuu ku yidhi, bal eeg, waad dhimanaysaa naagta aad qaadatay aawadeed, laakiin iyadu waxay la noolayd nin. Abimelech laakiin ma taaban iyada, oo wuxuu yidhi, Rabbiyow, quruun aan waxba garanayn oo xaq ah ma aad baabbi'in doontaa? Miyuusan isagu iiga sheegin, Walaashay tahay? Oo tan waxay igu tidhi, Walaalkay miyuu yahay? Qalbi nadiif ah iyo xaqnimada gacmaha ayaan tani ku sameeyay. Ilaah

buu ku yidhi isaga intuu hurdada ku jiro, Aniguna waan ogaa inaad qalbi nadiif ah ku samaysay tan, oo waan kaa tudhaystay inaadan ii dembaabin, sababtaas darteed kuma aan ogolaan inaad iyada taabato. Hadda laakiin celi naagta ninka, waayo isagu waa nebi, wuuna kuu ducayn doonaa, oo waad noolaan doontaa. Haddii aadan celinna, ogow inaad dhiman doonto adiga iyo waxa kuu dhammaan ah. Oo Abiimeleg aroor hore ayuu kacay subaxdii, oo wuxuu u yeedhay dhammaan addoommadiisii, oo wuxuu erayadaas oo dhan kula hadlay dhegahooda; laakiin dhammaan dadkii aad bay u baqeen. Oo Abiimeleg wuxuu u yeedhay Ibraahim oo wuxuu ku yidhi isaga, maxaad tani noogu samaysay? Miyaanaan ku dembaabin, maxaad ugu keentay aniga iyo boqortooyadayda dembi weyn? Shaqada aan ciduna samayn doonin, waad ii samaysay. Abiimeleg wuxuu Ibraahim ku yidhi, Maxaad aragtay oo aad waxan u samaysay? Wuxuu yidhi laakiin Ibraahim, Waxaan idhi waayo, markaas ma jirto taqwad meeshan, oo aniga way i dili doonaan sababta naagayga. Oo sababtoo ah runtii, walaashay waa iyada aabbahay ka timid, laakiin ma aha hooyaday ka timid, waxayna ii noqotay xaas. Waxay dhacday markii Ilaaha iga soo bixiyey guriga aabbahay, oo waxaan ku idhi iyada, Tan xaqnimada ii samayso: meel kasta oo aan tagno, ii sheeg in aan

walaalkeed ahay. Abiimeleg wuxuu qaatay kun diidraagmo, iyo ido, iyo weylal, iyo carruur, iyo addoommo dumar ah, oo wuxuu siiyey Ibraahim; oo wuxuu u celiyey Saarah oo ahayd naagtiisii. Oo wuxuu Abiimeleg ku yidhi Ibraahim, Bal eeg, dhulkaygu waa hortaada, meel kasta oo kugu farxiso, deg. Tay laakiin Saarah wuxuu ku yidhi, Bal eeg, waxaan siiyay kun laba dirham walaalkaa. Kuwan waxay kuu noqon doonaan sharaf wejikaaga, iyo kuwa kula jira oo dhan, oo runta oo dhan sheeg. Ibraahim ayaa Ilaah u tukasho, Ilaahna wuxuu bogsiiyey Abiimeleg, iyo naagtiisii, iyo addoommadii dumarka ahaa, wayna dhaleen. Sababtoo ah Rabbigu si buuxda wuxuu dibadda uga xidhay dhammaan maxalka guriga Abiimeleg, Saarah oo ahayd naagtii Ibraahim darteed.

21

Oo Rabbigu wuxuu booqday Saarah, siduu yidhi, oo Rabbigu wuxuu u sameeyey Saarah, siduu hadlay. Oo markay uuraysatay ayay Ibraahim u dhashay wiil isagoo da weyn yahay, wakhtigii uu Rabbigu kula hadlay sidii uu u sheegay. Waxaa Ibraahim u bixiyey magaca wiilkiisa kii u dhashay isaga, kii Saarah u dhashay isaga, Isxaaq. Waxaana Ibraahim guday Isxaaq

maalintii siddeedaad, sida uu Ilaah ugu amray isaga. Iyo Abraham wuxuu ahaa boqol sannadood markii uu u dhashay Isxaaq oo ahaa wiilkiisa. Saarah waxay tidhi, Rabbigu qosol buu ii sameeyay, waayo ku alla kii maqla wuu ila farxi doonaa. Oo wuxuu yidhi yaa u sheegi doona Ibraahim in Saarah nuujineyso ilmo? Inaan dhalay wiil markaan da'da weyn ahaa. Oo ilmihii wuu koray, oo waa la naasay; oo Ibraahim wuxuu sameeyey diyaafad weyn, maalintii la naasay Isxaaq wiilkiisii. Markay aragtay Saarah wiilkii Haagar tii Masaaridda, kii u dhashay Ibraahim, isagoo ciyaaraya Isxaaq wiilkeeda, waxay ku tidhi Ibraahim, eri addoontaan iyo wiilkeeda; waayo ma dhaxli doono wiilka addoontaan tan wiilkayga Isxaaq. Eraygu aad buu u adag u muuqday Ibraahim marka ay ku saabsanayd wiilkiisa. Wuxuu Ilaah ku yidhi Ibraahim, yaanay ahaanin adag hortaada ku saabsan wiilka, iyo ku saabsan addoonta, wax walba inta ay kuu sheegto Saarah, dhegayso codkeeda, maxaa yeelay Isxaaq ayaa lagugu yeedhi doonaa farcan. Wiilka addoontadan gabadha ahna quruun weyn baan ka dhigi doonaa, maxaa yeelay farcankaaga weeye. Ibraahim wuu kacay aroorta, wuxuuna qaatay rooti iyo qarbad biyo ah, wuxuuna siiyay Haagar; wuxuuna saaray garbaha iyada ilmaha, wuxuuna diray iyada; markay tagtay waxay ku wareertay cidlada, ku dhawaan ceelka dhaarta. Biyihii

wuu ka dhamaaday qarbadda; oo waxay ilmaha ku tuurtay hoosta geed bine ah; Tagtay oo waxay fadhiisatay ka soo hor jeedda isaga meel fog, sida toogashada qaanso; waayo waxay tidhi, ma arki maayo dhimashada ilmahayga. Oo wuxuu fadhiistay ka soo hor jeedka isaga; ilmuhuna wuu qayliyay oo ooyay. Ilaah wuxuu maqlay codkii ilmaha meeshii uu ku jiray; oo farriinqadihii Ilaah ayaa Haagar uga yeedhay samada, oo wuxuu ku yidhi iyada, waa maxay Haagar? Ha baqin; waayo Ilaah wuu maqlay codka ilmaha meesha uu ku jiro. Kac oo qaad ilmaha, oo gacantaada ku qabso isaga; waayo quruun weyn ayaan ka dhigi doonaa isaga. Oo Ilaah furay indhaheedii oo waxay aragtay ceel biyo nool oo tagtay oo buuxisay qarbaddii biyaha oo siisay ilmaha cabbitaan Oo Ilaah wuxuu la jiray ilmaha; wuuna koray, oo wuxuu degay cidlada; wuxuuna noqday qaansoole. Wuxuu degay cidlada, hooyadiisna waxay isaga u soo qaadday naag ka timid Faaraan oo Masar. Waxay dhacday waqtigaas, oo waxaa yidhi Abiimeleg, iyo Axusad oo ahaa lataliyihiisii, iyo Fiikol oo ahaa taliyaha sare ee ciidankiisa, iyagoo Ibraahim la hadlaya, Ilaah waa kula jiraa wax kasta oo aad sameyso. Haddaba sidaa darteed Ilaaha iigu dhaaro inaadan i dhaawici doonin aniga, ama farcankayga, ama magacayga, laakiin sida xaqnimada aan kugula macaamilooday, sidaas oo kale igula macaamil, iyo

dhulka aad qariib ahaan ugu nooshahay. Oo Ibraahim wuxuu yidhi, Aniga waan dhaaran doonaa. Oo Ibraahim wuxuu canaantay Abiimeleg ku saabsan ceelasha biyaha, kuwaas oo ay qaadeen addoommadii Abiimeleg. Oo wuxuu Abiimeleg ku yidhi, Ma aqaanin qofkii waxan kuu sameeyay, adiguna iima aad sheegin, aniguna ma aan maqlin, laakiin maanta. Ibraahim wuxuu qaatay ido iyo weylal, wuxuuna siiyey Abiimeleg, labadoodiina axdi bay dhigteen. Oo Ibraahim wuxuu gooni u taagay toddoba niyaad oo ido ah. Oo Abiimeleg wuxuu Ibraahim ku yidhi, Maxay yihiin toddobadan naagoodi idaha ee aad gooni u soocday? Ibraahim wuxuu yidhi, Toddobada naagoodi idaha waxaad iga qaadanaysaa si ay iigu noqdaan markhaati inaan ceelkan qoday. Sababta tan darteed ayuu u bixiyey magaca meesha taas Ceelka Dhaarta, maxaa yeelay halkaas ayay labadooduba ku dhaartay. Oo waxay axdi ku dhigteen ceelka dhaarta. Markaasaa waxaa kacay Abiimeleg, iyo Oxosaad oo ahaa lataliyihiisa, iyo Fiikol oo ahaa taliyaha ciidankiisa, wayna ku noqdeen dhulkii reer Falastiin. Ibraahim wuxuu beer ku beertay ceelka dhaartu, oo halkaas wuxuu ugu yeedhay magaca Rabbiga, Ilaaha weligiis ah. Ibraahim wuxuu degay dhulka reer Falastiin maalmaha badan.

22

Oo waxay noqotay dabadii erayadaas Ilaah jirrabay Ibraahim, oo wuxuu ku yidhi, Ibraahim, Ibraahim, oo wuxuu yidhi, bal eeg waan joogaa. Oo wuxuu yidhi, qaado wiilkaaga tan aad jeceshahay, kaas aad jeclayd, Isxaaq, oo tag dhulka sare, oo halkaas ugu bixi qurbaan guban dushooda mid ka mid ah buuraha aan kuu sheegi doono. Ibraahim markuu kacay subaxdii, wuxuu koorayay dameertiisii; wuxuuna la qaatay laba wiil, iyo Isxaaq oo ahaa wiilkiisii; oo markuu u jaray qoryihii allabaryada guban, intuu kacay ayuu tegey, oo wuxuu yimid meeshii Ilaah ugu sheegay, maalintii saddexaad. Oo Ibraahim markuu indhihiisa kor u taagay, meeshaas ayuu ka arkay meel fog. Oo wuxuu yidhi Ibraahim carruurtiisa, halkan dameerka la joogta fadhiista, aniga iyo wiilka yar waxaan dhex mari doonaa tan iyo halkan, oo markaan sujuudnay waxaan idiin soo noqon doonaa. Ibraahim wuxuu qaaday qoryihii qurbaanka guban, wuuna saaray Isxaaq oo ahaa wiilkiisa, isna wuxuu gacmihiisa ku qaaday dabka iyo seefta, labadoodiina way wada socdeen. Wuxuu yidhi Isxaaq xagga Ibraahim aabbihiis, Aabbow. Isna wuxuu yidhi, Waa maxay, wiilkaygiiyow? Wuxuu yidhi, laakiin eeg dabka iyo qoryaha, meeye idaha qurbaanka la wada gubo?

Wuxuu yidhi Ibraahim, Ilaah wuxuu isaga qudhiisa u arki doonaa ido ah qurbaan guban oo dhan, wiilka. Markay labaduba isla mar tageen, waxay yimaadeen meeshii uu Ilaah u sheegay; oo Ibraahim halkaas wuxuu ka dhisay meeshii allabariga, oo wuxuu saaray qoryihii; oo markuu xidhay Isxaaq wiilkiisii, wuxuu isaga saaray meeshii allabariga korkeeda qoryihii dushooda. Oo Ibraahim wuxuu fidiyey gacantiisa inuu qaado seefta, si uu u gowraco wiilkiisa. Malaa'igta Rabbiga ayaa samada uga yeedhay oo waxay tidhi, Ibraahim, Ibraahim, isna wuxuu yidhi, Waa kan aniga. Oo wuxuu yidhi, ha saarin gacantaada dushiisa ilmaha yar, hana u samayn wax, hadda waayo waan ogaaday, inaad ka baqaysid Ilaah; oo aadan u tudhin wiilkaaga jecelka ah aawaday. Oo Ibraahim markuu indhihiisa kor u eegay wuu arkay, oo bal eeg wan lab ah oo geesiihiisa dhirta Sabek ku xidhan. Oo wuxuu tegey Ibraahim, oo wuxuu qaaday wanka, oo wuxuu u bixiyey isaga qurbaan guban oo dhan beddelka Isxaaq wiilkiisa. Ibraahim wuxuu goobta magaceedii u bixiyey Rabbigu wuu arkay, si ay maanta u yiraahdaan, Buurta dusheedii Rabbiga ayaa lagu arkay. Oo wuxuu yeedhay Fariin-qadaha Rabbiga Ibraahim mar labaad samada ka, isagoo leh, Aniga qudhayda ayaan ku dhaartay, wuxuu leeyahay Rabbiga, sababta aad u samaysay eraygan, oo aadan u tudhin wiilkaaga jecelka ah

aawaday, Sida runta ah barakeyn waan ku barakayn doonaa, oo tarmin waan u tarmin doonaa farcankaaga, sida xiddigaha samada, iyo sida ciidda ku taal qarka badda; oo wuxuu dhaxli doonaa farcankaaga magaalooyinka cadaawayaasha. Waxaa lagu barakayn doonaa farcankaaga quruumaha dhulka oo dhan, maxaa yeelay waad addeecday codkayga. Wuu u leexday Ibraahim xagga carruurtiisii; oo markay kaceen way tageen isla mar ahaanteed xagga ceelka dhaarta. Ibraahim wuxuu degay ceelka dhaarta agtiisa. Waxay noqotay ka dib erayada kuwan, oo waxaa loo soo warramay Ibraahim, iyagoo leh, bal eeg waxay dhashay Milkah oo iyada qudheedu wiilal u dhashay Naaxoor walaalkaa, Cuus curadka, iyo Buus walaalkiis, iyo Kamuuweel aabbaha Suuriyiinta, iyo Kesed, iyo Xasoo, iyo Fildash, iyo Yidlaaf, iyo Betuuweel. Betuel baa dhalay Rifqa. Siddeeddan wiilal waxaa dhashay Melcha oo u dhashay Nahor oo ahaa walaalkii Ibraahim. Oo naagtiisii addoonta ahayd oo magaceeda la odhan jiray Reuma, iyana waxay dhashay Tebah, iyo Gaham, iyo Tahash, iyo Maacah.

23

Nolosha Saarah waxay ahayd boqol iyo toddoba iyo labaatan

sannadood. Waxay dhimatay Saarah magaalada Arboc, taas oo ah dooxada, taasina waa Xebroon dhulka Kanacan. Ibraahim wuxuu u yimid inuu u baroorto Saarah oo uu u barooto. Oo wuxuu kacay Ibraahim meydkiisii; oo wuxuu Ibraahim ku yidhi wiilashii Xeed, isagoo leh, Qariib iyo socoto shisheeye ah ayaan idinla ahay; haddaba i siiya hanti xabaal idinla ah, oo waxaan aasi doonaa meydkayga aniga ka. Wiilashii Xeed ayaa Ibraahim ugu jawaabay iyagoo leh, Maya, sayidkow. Na maqal, boqor Ilaah ka timid baad noo tahay, xabaalahayaga ugu fiican ku aas meydkaaga, mid kaloo naga ma celinayo xabaalka isaga adiga, inaad meydkaaga halkaas ku aastid. Markuu kacay, Ibraahim wuxuu u sujuuday dadka dhulka, wiilasha Xeed. Ibraahim ayaa iyaga la hadlay oo ku yidhi, Haddii aad naftiinna ku haysataan in aad meydkayga wejigayga ka aastaan, i maqla oo Cefroon ina So'ar igula hadla. Oo ha i siiyo godka labanlaabka ah oo uu isagu leeyahay, kan ku yaal qaybta beertiisa, lacagta qiimaha mudan darteed i siiya isaga dhexdiinna inuu noqdo hanti xabaalo. Efron wuxuu fadhiyey dhexda wiilashii Xeed; laakiin Efron kii reer Xeed ayaa u jawaabay Ibraahim oo yidhi, iyadoo ay maqlayaan wiilashii Xeed iyo kuwii soo gelayay magaalada oo dhan, isagoo leh, Iga dhex noqo, sayidkaygiiyow, oo i maqal; beerta iyo godka ku jira, adigaan ku siinayaa; hortood dadkayga oo dhan ayaan ku

siiyey; aas meydkaaga. Oo Ibraahim ayaa u sujuuday dadka dhulka hortooda. Oo wuxuu Efron kula hadlay dhegaha hortooda dadka dhulka, hadday xagga aniga tahay, i maqal, lacagta beerka iga qaado, oo waxaan meydkayga halkaas ku aasi doonaa. Wuxuu jawaabay laakiin Cefroon Ibraahim, isagoo leh, Maya, sayidkow; waayo waan maqlay, dhulku waa afar boqol sheqel oo lacag ah; laakiin maxay noqon lahayd tani inta u dhaxaysa aniga iyo adiga? Adiga laakiin aas meydkaaga. Ibraahim wuxuu maqlay Cefroon, wuxuuna Ibraahim u celiyay Cefroon lacagtii uu kaga hadlay dhegaha wiilashii Xeed, afar boqol oo laba-dirham oo lacag ah oo ganacsatada dhexdooda la aqbalay. Oo waxaa la xaqiijiyey beertii Cefroon, taas oo ahayd godka labanlaabka ah, oo ku yaal horta Mamre, beertii iyo godkii, oo ku jiray gudaheeda, iyo geed kasta oo ku jiray beerta gudaheeda, iyo wax kasta oo ku jira soohdimaha wareegsan, Ibraahim, hanti hortooda wiilashii Xeed, iyo kuwii oo dhan galay magaalada. Kadib waxyaalahaas wuxuu Ibraahim aasay Saarah oo ahayd naagtiisii, wuxuuna ku aasay godka ku yaal beerta labanlaabka ah, taas oo ku taal Mamre horteeda, taasoo ah Xebroon oo ku taal dhulka Kanacan. Oo waxaa la xaqiijiyay beerta iyo godka oo ku jiray gudaheeda Ibraahim u hanti qabri, wiilasha Xeed.

24

Ibraahim wuxuu ahaa oday da weyn, Rabbiguna wuxuu ku barakeeyey Ibraahim wax walba. Waxaa yidhi Ibraahim wiilkiisa ugu weynaa gurigiisa oo ahaa madaxda dhammaan waxyaalihiisa, dhig gacantaada hoosta bowdadayda. Waxaan kugu dhaarinaayaa Rabbiga Ilaaha samada iyo Ilaaha dhulka, inaadan wiilkayga Isxaaq u guursan gabdhaha reer Kancaan ee aan dhex deggan ahay. Laakiin waa inaad tagtaa dhulka aan ku dhashay iyo qabiiladayda, oo halkaas waa inaad wiilkayga Isxaaq naag uga soo qaadataa. Wuxuu yidhi wiilkii isaga, haddii naagtu aan doonin inay ila socoto aniga dib u dhulkan, ma aan ku celin wiilkaaga dhulkii aad ka soo baxday halkaas? Ibraahim baa ku yidhi isaga, naftaada u fiirso, wiilkayga halkaas ha ku celin. Rabbiga Ilaaha samada iyo Ilaaha dhulka, kaasoo iga soo kaxeeyey gurigii aabbahay iyo dhulkii aan ku dhashay, kaasoo ila hadlay oo ii dhaartay isagoo leh, Adiga iyo farcankaa waxaan siin doonaa dhulkan, isagu wuxuu Malaa'igtiisa kuu soo diri doonaa, oo wiilkayga naag baad halkaas uga soo qaadan doontaa. Haddii laakiin naagtu doonin in ay kula tagto dhulkan, nadiif baad ka ahaan doontaa dhaartayda, kaliya wiilkayga ha ku celin halkaas. Oo wiilkii wuxuu dhigay gacantiisii hoosta bowdada Ibraahim oo

ahaa sayidkiisii, oo wuxuu ugu dhaaray isaga arrintan. Oo wiilkii wuxuu qaaday toban awr ka mid ah awrihii sayidkiisa, iyo ka mid ah dhammaan waxyaalihii wanaagsanaa ee sayidkiisa oo uu la socday; oo intuu kacay ayuu tegey Mesobotamiya magaaladii Naaxoor. Oo wuxuu jiifiyey geelaha magaalada dibaddeeda agta ceelka biyaha xagga fiidka, markii ay baxaan dumarka biyaha soo dhaaminaya. Oo wuxuu yidhi, Rabbiyow Ilaaha sayidkayga Ibraahim, iga guulaysi maanta, oo u naxariiso sayidkayga Ibraahim. Eeg, aniga waxaan taagan ahay ilaha biyaha agtiisa, gabdhaha dadka magaalada deggan ayaana u soo baxaya inay biyo dhaansadaan. Oo waxay noqon doontaa gabadha aan u dhaho, soo janjeedhi weelkaaga biyaha, si aan u cabbo, oo ay igu tidhaahdo, adigu cab, oo geelashaadana waan siin doonaa biyo, ilaa ay joogsadaan cabbidda, iyada ayaad u diyaarisay wiilkaaga Isxaaq; oo tani waan ogaan doonaa inaad naxariis kula samaysay sayidkayga Ibraahim. Waxayna dhacday ka hor intaanu dhammayn hadalkiisa maskaxdiisa gudaheeda, oo bal eeg Rebeeka ayaa soo baxday, tii u dhashay Betuu'eel oo ahaa wiilka Melkas oo ahayd naagtii Naaxoor, oo ahaa walaalkii Ibraahim, iyadoo sita weelka biyaha garbaha kor saaran. Gabadha bikradda ahayd waxay ahayd mid aad u qurux badan muuqaalka. Bikrad bay ahayd, ninna ma aqoon iyada. Hoos bay

ugu degtay ilaha, weelkeedii biyaha way buuxisay, oo kor bay u kacdey. Wiilkii wuxuu u orday inuu la kulmo iyada, oo wuxuu yidhi, Biyo yar iga sii weelkaaga biyaha. Tan laakiin waxay tidhi, Cab, sayidkayow, oo waxay degdegsiisay oo soo dejisay weelka biyaha gacanteedii, oo waxay siisay cabbitaan isaga, ilaa uu joogsaday inuu cabbo. Oo waxay tidhi, Awrkaagana biyo ayaan siin doonaa ilaa ay dhammaantood cabbaan. Oo way dhaqsatay oo waxay ku madmadowday weelka biyaha baaldiga, oo waxay u oroday ceelka inay mar kale biyo soo dhaansato, oo waxay biyo u soo shubatay dhammaan geela. Ninkii laakiin wuxuu si taxaddar leh u fiirinayay iyada, wuxuuna aamusnaayey inuu ogaado haddii Rabbigu jidkiisa u barwaaqeeyey, ama maya. Waxay dhacday markii ay dhammaan geeluhu joogsadeen cabbidda, ninkii wuxuu qaatay hilqado dahab ah oo miisaankoodu yahay daram, iyo laba dugaagadood oo dahab ah oo uu saaray gacmaheeda, oo miisaankoodu yahay toban dahab. Oo wuu weyddiiyey iyada, oo wuxuu yidhi, gabar qof kee baad tahay? Ii sheeg, haddii ay jirto guriga aabbahaa meel noo ah inaan degno. Iyada laakiin waxay ku tidhi, Waxaan ahay gabadha Bethuel, tan Milcah ay u dhashay Nahor. Waxay ku tidhi, Jebinno iyo cunto xoolo oo badan ayaa naga jira, iyo meel lagu nasto. Oo ninkii wuu farxay oo wuxuu u sujuuday Rabbiga. Oo wuxuu yidhi, mahad

waxaa leh Rabbiga Ilaaha sayidkayga Ibraahim, kaasoo aan ka tegin xaqnimadiisa iyo runtii, sayidkayga; oo anigana Rabbigu wuxuu i soo hagay guriga walaalkii sayidkayga. Oo gabadhii markay ordatay ayay u sheegtay guriga hooyadeed, sida erayadan. Rebeeka laakiin waxay lahayd walaal oo magiciisa la odhan jiray Laabaan, oo Laabaan wuxuu u orday ninka dibadda ilaha. Oo waxay noqotay markii uu arkay hilqadaha dhegaha iyo dugaagadaha ku jira gacmaha walaashiis, iyo markii uu maqlay erayadii Rebeeka oo ahayd walaashiis, iyadoo leh, Sidaas ayuu iigu hadlay ninka, oo wuxuu u yimid ninka, isagoo taagan raradka agtooda ilaha. Oo wuxuu ku yidhi isaga, halkan soo gal, barakaysan Rabbiga; maxaad dibadda ugu taagan tahay? Aniga waxaan diyaariyey guriga, iyo meel geela. Ninkii ayaa galay guriga, wuxuuna soo dejiyey raaradii, wuxuuna siiyey raaradii caws iyo cunto, iyo biyo in lagu maydhsado cagihiisa iyo cagihii nimankii la socday isaga. Oo wuxuu hor dhigay iyaga rootiyada in la cuno, oo wuxuu yidhi, Ma aan cuni doono ilaa aan ku hadlo erayadayda, oo wuxuu yidhi, Hadal. Oo wuxuu yidhi, Waxaan ahay wiil Ibraahim ah. Rabbiga wuxuu u barakeeye sayidkayga aad iyo aad, oo wuu la sarreeyey, oo wuxuu siiyey isaga ido, iyo weylal, iyo lacag, iyo dahab, carruur, iyo addoommo dumar ah, geel, iyo dameerro. Saarah, naagtii sayidkayga, wiil ayay u

dhashay sayidkayga ka dib markuu waayeelooday, wuxuuna siiyey wixii uu lahaa oo dhan. Oo sayidkaygu wuu i dhaariyey, isagoo leh, Wiilkayga naag ugama aad qaadan doontid gabdhaha reer Kancaan, kuwaas oo aan qariib ku ahay dalkooda. Laakiin waxaad tegaysaa guriga aabahay iyo qabiiladayda, oo halkaas waxaad wiilkayga uga soo qaadaysaa naag. Waxaan sayidkayga ku idhi, waaba intaasoo ay naagtu ila socon weydo. Oo wuxuu ii yidhi, Rabbiga Ilaaha ah oo aan hortiisa ku farxiyey, isagu wuxuu soo diri doonaa Farriinkiisii inuu kula jiro, oo wuxuu barwaaqayn doonaa jidkaaga, oo waxaad u qaadan doontaa naag wiilkayga ka mid ah qabiiladayda iyo ka mid ah guriga aabbahay. Markaas eed la'aan baad ahaan doontaa habaarkayga, waayo haddii aad timaado qabiiladayda oo aanay ku siinin, waad ahaan doontaa eed la'aan dhaarkaygii. Oo maanta markaan imid ilaha biyaha waxaan idhi, Rabbiyow Ilaaha sayidkayga Ibraahim, haddii aad barwaaqayso jidkayga aan hadda ku socdo, bal eeg waxaan taagan ahay ilaha biyaha, oo gabdhaha dadka magaalada way u soo baxayaan inay biyo soo dhaamiyaan; oo waxay noqon doontaa gabadha aan ku idhaahdo, iga sii biyo yar weelkaaga biyaha, oo ay igu tidhaahdo, adiguna cab, oo geelashaadana biyo siin doonaa, iyadu waa naagtii Rabbigu u diyaariyay addoonkiisa Isxaaq; oo tan waan ku garan doonaa

inaad naxariis u samaysay sayidkayga Ibraahim. Waxay dhacday in ka hor intaanan dhammayn hadalkayga maskaxdayda gudaheeda, isla markiiba Rebeeka ay baxday iyadoo sita dharkii biyaha oo garbaha kor saaran, oo ay u degtay ilka, oo ay biyo soo shubatay, markaasaan ku idhi, biyo i sii aan cabbo. Oo degdegay oo waxay hoos uga dhigtay dharkii biyaha gacanteedii, oo waxay tidhi, adigu cab, oo geelashaagana waan siin doonaa biyo, oo way cabbeen, oo geelashiina biyo buu siiyey. Oo waxaan weyddiiyay iyada, oo waxaan idhi, Gabadh yaa ah haddii aad tahay? Ii sheeg. Iyada laakiin waxay tidhi, Waxaan ahay gabadhii Betuu'eel oo ahaa wiilkii Naaxoor, kaas oo Melka u dhashay isaga. Oo waxaan u dhigay iyada hilqadaha dhegaha, iyo hilqadaha gacmaha ku wareegsan gacmaheedii. Oo aad u faraxsanayd ayaan u sujuuday Rabbiga, oo waxaan u duceeyay Rabbiga Ilaaha sayidkayga Ibraahim, kaas oo iga barwaaqeeyey jidka runta si aan u qaado gabadha walaalkii sayidkayga wiilkiisa. Haddii sidaa darteed aad naxariis iyo caddaalad u muujisaan sayidkayga, haddii kale ii sheega si aan xagga midig ama bidix u leexdo. Laabaan iyo Betuu'eel way jawaabeen oo waxay yidhaahdeen, Arrintan waxay ka timid Rabbiga, ma awoodi karno inaan kugula hadalno wax xun ama wax wanaagsan. Bal eeg, Rebeeka waa hortaada, iyada qaado oo tag, oo ha noqoto naagta wiilka sayidkaaga, sida

Rabbigu ku hadlay. Waxay dhacday markii maqlay wiilkii Ibraahim erayadoodii, wuxuu ugu sujuuday dhulka Rabbiga. Oo wiilkii markuu soo bixiyey weelal lacag ah iyo dahab ah iyo dhar, wuxuu siiyey Rebeeka; oo hadiyado wuxuu siiyey walaalkeed iyo hooyadeed. Waxay cuneen oo cabbeen, isaga iyo nimankii la jiray, wayna seexdeen. Markuu subaxdii kacay ayuu yidhi, Ii dira, si aan u tago sayidkayga. Waxay yidhi walaalaheedii iyo hooyadeed, Gabadha bikradda ahu ha nala joogto maalmaha sida toban, oo ka dib taas way tegi doontaa. Laakiin wuxuu ku yidhi iyaga, Ha i celinina, waayo Rabbigu wuxuu barwaaqeeyey jidkayga. Ii dira si aan u aado sayidkayga. Laakiin waxay yidhaahdeen, Aan u yeedhno gabadhda, oo aan weydiinno afkeeda. Oo waxay u yeedheen Rebeeka, oo waxay iyada ku yidhaahdeen, ma adigu la tegi doontaa ninkan? Markaasay tidhi, Waan tegi doonaa. Oo waxay direen Rifqo oo ahayd walaashood, iyo alaabteeda, iyo midiidinkii Ibraahim, iyo kuwii la jiray isaga. Oo waxay ducaysteen Rebeeka, oo waxay ku yidhaahdeen: Walaashayada waad tahay, noqo kumaan toban kumaan, oo farcankaagu ha dhaxlo magaalooyinka cadaawayaasha. Markay kacday Rifqo iyo gabdhihii addoommadeedii, waxay fuuleen geelashii, oo waxay raaceen ninkii; oo wiilkii markuu qaatay Rifqo ayuu tegey. Isxaaq wuxuu socday lamadegaanka

agagaarka ceelka daawashada, isaguna wuxuu degganaa dhulka xagga Koonfurta. Isxaaq wuxuu u baxay inuu sheekaysto oo uu tago bannaanka xagga fiidka, oo markuu indhihiisa kor u taagay wuxuu arkay awr soo socda. Rebeeka indhaheeda kor u taagay waxay aragtay Isxaaq, markaasay geela ka degtay. Oo wuxuu ku yidhi wiilka, yaa ah ninka kan socda berrinka inuu nagu soo hor mariyo? Wuxuu yidhi wiilkii, Kanu waa sayidkayga; laakiin iyada markay qaadatay go'skii, way huwateen. Oo wiilkii wuxuu u sheegay Isxaaq dhammaan erayadii uu sameeyey. Isxaaq wuxuu galay guriga hooyadiis, wuxuuna qaaday Rebekka, wayna noqotay naagtiisii, wuuna jeclaaday, Isxaaqna waa lagu qalbi qaboojiyey Saarah oo ahayd hooyadiis.

25

Ku daray, laakiin Abraham wuxuu guursaday naag magaceeda la yidhaahdo Keturah. Waxay isaga u dhashay Zombran, iyo Iezan, iyo Madal, iyo Midian, iyo Iesbok, iyo Soie. Iezan wuxuu dhalay Saba iyo Dedan, wiilashii Dedan waxay ahaayeen Asshurim, iyo Letushim, iyo Leummim. Wiilashii Midian waxay ahaayeen Gepher, iyo Apher, iyo Enoch, iyo Abida, iyo Eldaag; kuwan oo dhammu waxay ahaayeen wiilashii Keturah. Ibraahim wuxuu

dhammaan hantidiisii siiyey wiilkiisii Isxaaq. Wiilashii naagihii addoommaha ahaa ee uu lahaa wuxuu Ibraahim siiyey hadiyado, oo intuu weli noolaa ayuu iyaga ka diray wiilkiisii Isxaaq, oo wuxuu u diray xagga bari dhulka bari. Kuwanuna waa sannadihii cimriga Ibraahim oo dhan intuu noolaa, boqol iyo shan iyo toddobaatan sannadood. Oo isagoo liitaya ayuu Abraham dhintay isagoo da wanaagsan oo oday ah, oo cimri buuxa, wuxuuna ku darmaday dadkiisii. Waxay aaseen isaga Isxaaq iyo Ismaaciil wiilashiisii gudaha godka labanlaabka ah, gudaha beerta Cefron ina Saxar oo ahaa reer Xeed, kaas oo ku yaal ka soo horjeeda Mamre, beerta iyo godka, kaas oo Ibraahim ka iibsaday wiilashii Xeed; halkaas waxay aaseen Ibraahim, iyo Saarah naagtiisii. Waxay dhacday ka dib dhimashada Ibraahim, Ilaah wuxuu barakeeyey Isxaaq wiilkiisa, Isxaaqna wuxuu degay agta ceelka aragtida. Kuwanuna waa qoysaska Ismaaciil oo ahaa wiilka Ibraahim, kii ay u dhashay Haagar tii Masriyadda ahayd, oo ahayd addoonta Saarah, u Ibraahim. Oo kuwani waa magacyada wiilashii Ismaaciil, sida magacyada qarniyihiisa: curadkii Ismaaciil, iyo Nebayod, iyo Qedaar, iyo Nabdeel, iyo Mibsam, iyo Mishma, iyo Duumah, iyo Masaa, iyo Xadad, iyo Teymaan, iyo Yetuur, iyo Naafesh, iyo Qedmaah. Kuwan waa wiilashii Ismaaciil, oo kuwanuna waa magacyadooda oo ku jira

teendhooyinkooda iyo xeradooda, laba iyo toban amiir sidii quruumahoodii. Kuwanuna waa sannadihii nolosha Ismaaciil, boqol iyo toddoba iyo soddon sannadood, oo isagoo itaal darnaaday ayuu dhintay, oo wuxuu ku darmaday dadkiisii. Wuxuu degay laakiin ka bilaabay Havilah ilaa Shur, taas oo ah meel ku taal horta Masar ilaa la gaaro Ashuuriyiinta, oo horta walaalihiisa oo dhan ayuu degay. Kuwanuna waa qarniyada Isxaaq oo ahaa wiilka Ibraahim; Ibraahim wuxuu dhalay Isxaaq. Isxaaq wuxuu jiray afartan sannadood markii uu guursaday Rebeeka, oo ahayd gabadha Betuu'el kii reer Suuriya ee ka yimid Mesopotamiya Suuriya, walaashii Laabaan kii reer Suuriya, oo uu naag u qaatay. Isxaaq wuxuu Rabbiga uga baryayay Rebekka oo ahayd naagtiisa, maxaa yeelay way madhalays ahayd, Ilaahna wuu maqlay, oo Rebekka oo ahayd naagtiisa ayaa uuraysatay. Laakiin carruurtii way ku boodayeen gudaheeda; oo waxay tidhi, haddii sidaas aniga loo noqon doono, maxaa tan aniga ii ah? Wuxuu u tegey inuu weydiisto Rabbiga. Oo Rabbigu wuxuu iyada ku yidhi, Laba quruumood ayaa maxalkaaga ku jira, oo laba dad ayaa caloosha kaaga kala sooci doona, oo dad baa dad ka sarraysiinaya, oo kan weyn ayaa u adeegi doona kan yar. Waxaa la buuxiyey maalmahooda uu dhashay, oo maxalkeeda waxaa ku jiray mataano. Curadkii baxay isagoo guduudan, dhammaantiis

sida haragga oo dhogor badan, waxayna u bixiyeen magiciisa Ceesaw. Oo dabadeed tan wuxuu baxay walaalkiis, oo gacantiisu way qabsatay cidhib Ceesaw; oo wuxuu u bixiyey magiciisa, Yacquub. Isxaaq wuxuu jiray lixdan sannadood markii Rifqa ay iyaga dhashay. Dhallinyaradii way koreen, Ceesaw wuxuu ahaa nin yaqaan ugaarsi oo miyiga ah, Yacquub laakiin wuxuu ahaa nin fudud oo guriga degganaa. Isxaaq wuxuu jeclaa Ceesaw, sababtoo ah ugaarsadiisu cunto u ahayd isaga, Rebeeka laakiinse waxay jeclayd Yacquub. Yacquub wuxuu kariyey maraq, Ceesawna wuxuu ka yimid beeraha isagoo daalan. Oo Ceesaw wuxuu ku yidhi Yacquub, Iga quudi cuntada cas ee la kariyey tan, waayo waan daciifayaa. Sababtaas darteed magiciisa waxaa loo bixiyey Edom. Yacquub wuxuu Ceesaw ku yidhi, Maanta iibi curadnimadaada. Oo wuxuu yidhi Ceesaw, Bal eeg, aniga waan u socdaa dhimashada, haddaba maxay ii taraan curadnimadan? Yacquub wuxuu ku yidhi, Maanta ii dhaar, markaasuu isaga ugu dhaartay. Ceesaw wuxuu curadnimada ka iibiyey Yacquub. Laakiin Jacob wuxuu siiyay Esau rooti iyo maraq misir ah, wuuna cunay oo cabbay, markaasuu kacay oo tegey, oo Esau wuxuu quudhsiyey curadnimada.

26

Waxaa dhacday abaar dhulka kortiisa, oo ka duwan abaartii hore ee dhacday wakhtigii Ibraahim, markaasaa Isxaaq u tegey Abiimeleg oo ahaa boqorkii reer Falastiin, wuxuuna tagay Geraar. Rabbiga ayaa isaga u muuqday, oo wuxuu ku yidhi, Ha tegin Masar, laakiin deg dhulka aan kuu sheego. Deg dhulkan, oo waxaan kula jiri doonaa, oo waan ku barakayn doonaa, waayo adiga iyo farcankaaga ayaan siin doonaa dhulkan oo dhan, oo waxaan adkayn doonaa dhaartaydii aan ugu dhaartay Ibraahim oo ahaa aabbahaa. Waxaan badin doonaa farcankaaga sida xiddigaha samada, oo waxaan farcankaaga siin doonaa dhulkan oo dhan, oo quruumaha dhulka oo dhan waxay ku barakoobi doonaan farcankaaga. Beddelka waxa uu Ibraahim aabbahaa addeecay codkayga, oo uu dhawray amarradayda, iyo awoodooyinkayga, iyo xukummadayda, iyo sharciyaddayda. Isxaaq ayaa degay Geraar. Nimankii meeshii ayaa ka weyddiiyey Rebeeka oo ahayd naagtiisii, wuxuuna yidhi, Walaashay ayay tahay, waayo wuxuu ka baqay inuu yidhaahdo, Naagtayda ayay tahay, si aysan nimankii meeshii weligood ugu dilin isaga Rebeeka aawadiis, maxaa yeelay way qurux badan tahay muuqaalka. Waxay noqotay muddo dheer halkaas, oo Abiimeleg oo ahaa boqorka Geraar ayaa daaqadda ka soo fiirsaday, wuxuuna arkay Isxaaq oo la ciyaarayay Rebeeka oo ahayd

naagtiisa. Abiimeleg wuxuu u yeedhay Isxaaq, oo wuxuu ku yidhi, haddaba runtii naagta aad leedahay ma weeye? Maxaad u tidhi, Walaashay tahay? Wuxuu ku yidhi Isxaaq, waayo waxaan idhi, waligay ha u dhiman iyada aawadiis. Abiimeleg ayaa isaga ku yidhi, Maxaa tan aad nagu samaysay? Qof ka mid ah qoyskaygii ayuu ku dhow yahay inuu la seexdo naagtaada, oo waxaad nagu keen lahayd jahwareer. Abimelech ayaa amray dhammaan dadkiisa, isagoo leh, Qof kasta oo taabta ninkan iyo naagtiisa, dhimasho ayuu eedaysan noqon doonaa. Isxaaq wuxuu beeray dhulkii, oo sannadkii wuxuu helay shaciir boqol jibbaar ah, Rabbiguna wuu barakeeyey. Oo ninkii waa la sarraysiiyay, oo intuu sii socday ayuu sii weynaaday, ilaa uu aad iyo aad u weynaaday. Wuxuu lahaa xoolo ido ah, iyo xoolo dibi ah, iyo beer badan. Waxay masayriyeen isaga reer Falastiin. Oo dhammaan ceelashii ay qoday wiilashii aabbihiis wakhtigii aabbihiis, ayaa reer Falastiin xidhay, oo waxay ku buuxiyeen dhul. Abiimeleg wuxuu Isxaaq ku yidhi, Naga tag, waayo, aad baad nooga xoog batay. Isxaaq halkaas wuu ka tegey, wuxuuna degay dooxada Geraar, halkaasna wuu degay. Oo mar labaad Isxaaq qoday ceelasha biyaha kuwaas oo ay qodeen carruurta Ibraahim aabbihiis, oo ay xidheen reer Falastiin ka dib dhimashada Ibraahim aabbihiis; oo u bixiyey iyaga magacyo sida

magacyada kuwaas oo uu u bixiyey aabbihiis. Oo waxay qodeen carruurta Isxaaq dhexda dooxada Geraar, oo waxay halkaas ka heleen ceel biyo nool. Oo adhijirradii Geraar waxay la dagaallameen adhijirradii Isxaaq, iyagoo sheegaya in biyuhu ay iyaga leeyihiin, oo waxay ceelka u bixiyeen magaca Xaqdarrada, waayo way xaq-darro u galeen isaga. Halkaas kadib ayuu tegey, markaasuu qoday ceel kale, laakiin kaasna way ku dirireen, wuuna u bixiyey magiciisa Cadaawad. Tegey laakiin halkaas ka, wuxuu qoday ceel kale, mana ay ku dagaallameen. Wuxuuna u bixiyey magaca Meel-ballaaran, isagoo leh, Sababtoo ah hadda Rabbigu wuu noo ballaariyey, wuuna dhulka nagu kordhiyey. Wuxuu halkaas ka tegey oo u kacay Bi'ir Shebac (ceelka dhaarku). Oo Rabbigu wuxuu isaga ugu muuqday habeenkaas, oo wuxuu ku yidhi, Aniga waxaan ahay Ilaaha Ibraahim oo ah aabbahaa, ha baqin, waayo waan kula jiraa, oo waan ku barakayn doonaa, oo farcankaaga waan badin doonaa Ibraahim aabbahaa aawadiis. Oo wuxuu dhisay halkaas meel allabari, oo wuxuu ku baryay magaca Rabbiga, oo wuxuu ka dhisay halkaas teendhadiisii; oo waxay qoday halkaas carruurta Isxaaq ceel dooxadii Geraar. Oo Abimelech ayaa u tegey isaga oo ka yimid Geraar, iyo Ahuzzath oo ahaa lataliyihiisa, iyo Phicol oo ahaa taliyaha sare ee ciidankiisa. Oo Isxaaq wuxuu iyaga ku yidhi,

maxaad iigu timaadeen? Idinka laakiin waad i necbaydeen, oo waad iga dirteen. Kuwii laakiin waxay yidhaahdeen, aragnayna waxaan aragnay in Rabbigu uu kula jiray adiga, oo waxaan nidhi, ha noqoto haddaba dhexdeenna iyo dhexdaada, oo waxaan kula dhigan doonaa adiga axdi, Inaadan nala samayn sharka, sida aannan ku nacayn adiga annaga, iyo sida aannu kugula macaamiloonnay si wanaagsan, oo aannu kuugu dirnay adiga nabad, oo hadda barakaysan tahay adiga Rabbiga. Wuxuu u sameeyey diyaafad, wayna cuneen oo cabbeen. Subaxdii markay soo kaceen, mid walba wuxuu deriskiisa ugu dhaartay, Isxaaqna wuu iska diray, wayna ka tageen isagoo nabad ku sii daayay. Waxay noqotay maalintaas, oo markay yimaadeen wiilashii Isxaaq waxay ugu soo warrameen ceelkii ay qoday, oo waxay yidhaahdeen, ma aanan helin biyo. Oo wuxuu u yeedhay Dhaar, sababtaas darteed wuxuu u bixiyey magaca magaalada taas Ceelka Dhaarta, ilaa maanta. Ceesaw wuxuu ahaa afartan sannadood, wuxuuna guursaday Yuudid oo ahayd gabadha Be□okh reer Xeed, iyo Basemad oo ahayd gabadha Eloon reer Xeed. Waxay la muranayeen Isxaaq iyo Rifqo.

27

Waxay dhacday ka dib markii Isxaaq gaboobay, oo indhihiisii waa la muddiyey si uu wax u arko, markaasuu u yeedhay wiilkiisii weynaa Ceesaw, oo wuxuu ku yidhi, Wiilkaygow, kolkaasuu yidhi, Waa kan aniga. Wuxuu yidhi, Eeg, waan da'weeyey, mana aqaan maalinta dhimashadeeyda. Hadda sidaas darteed qaado weelkaaga, gabooyaha iyo qaansada, oo bax bannaanka, oo ugaarso ii ugaarsasho. Oo ii samee cuntooyin sida aan jeclahay, oo ii keen si aan u cuno, si naftaydu kuu ducayso intaanan dhiman. Rebecca laakiin waxay maqashay Isxaaq oo la hadlaya wiilkiisa Ceesaw, Ceesaw wuxuu tegey bannaanka inuu u ugaadho ugaadh aabbihiis. Rifqo laakiin waxay ku tidhi Yacquub wiilkeedii yaraa, eeg, waxaan maqlay aabbahaaga oo la hadlaya Ceesaw walaalkaa, isagoo leh, ii keen ugaarsho, oo ii samee cunto, si markaan cuno aan kuu duceeyo Rabbiga hortiisa ka hor intaanan dhiman. Hadda sidaas darteed wiilkaygiiyow, i maqal sida aan kuu amar bixinayo. Tag xoolaha idaha, oo halkaas iga soo qaad laba orgi oo jilicsan oo wanaagsan, markaasaan uga dhigi doonaa cuntooyin aabbahaa u jecel yahay. Oo waxaad u keeni doontaa aabbahaaga, wuuna cuni doonaa, si aabbahaagu kuugu duceeyo ka hor inta uusan dhiman. Yacquub wuxuu ku yidhi hooyadiis Rebeqah, Ceesaw walaalkay waa nin xaad badan, aniga laakiinse waxaan ahay nin

siman. Miyaanay aabbuhu weligay i taaban doonin, oo waxaan hortiisa ku ahaan doonaa sida mid quudhsanaya, oo waxaan nafteydii ku soo jiidi doonaa habaar, mana ahaan doonto barako. Hooyadii ayaa ku tidhi, Habaarkiinna ha igu soo dego, ilmahaygiiyow, kaliya codkayga i maqal, oo tag oo ii keen. Wuu tegey, wuuna qaatay, oo wuxuu u keenay hooyadii, markaasay hooyadiis samaysay cuntooyinka sida aabihiis u jeclaa. Oo Rebeeka waxay qaadatay dharkii Ceesaw oo ahaa wiilkeedii weynaa, dharkii wanaagsanaa ee ay guriga ku haysatay, oo waxay u gelisay Yacquub oo ahaa wiilkeedii yaraa. Wuxuu hargaha riyaha yaryar ku duubay gacmihiisa iyo meelaha qaawan ee luquntiisa. Waxay siisay cuntooyinka iyo kibista uu sameeyay, gacmaha Yacquub oo ahaa wiilkeedii. Wuxuu u keenay aabbihiis, markaasuu yidhi, Aabbow. Isna wuxuu yidhi, Waa kan aniga. Yaad tahay, ilmahaygow? Waxaa yidhi Yacquub aabaha, Aniga waxaan ahay Ceesaw curadkaaga, waxaan sameeyay sidii aad iigu hadashay. Kac oo fadhiiso, oo cun ugaadhaydayda, si ay naftaadu iigu ducayso. Isxaaq wuxuu ku yidhi wiilkiisa, Waa maxay waxan, kaas aad si dhaqso ah u heshay, wiilkaygiiyow? Laakiin wuxuu yidhi, Wixii Rabbiga Ilaahaaga ahi hortayda ii dhiibay. Isxaaq ayaa Yacquub ku yidhi, Ii soo dhowow, oo waan ku taaban doonaa, ilmahayow, in aad

tahay wiilkayga Ceesaw iyo in kale. Yacquub wuxuu u dhowaaday Isxaaq oo ahaa aabbihiis, markaasuu taabtay, oo yidhi, Codku waa codka Yacquub, laakiin gacmahu waa gacmaha Ceesaw. Oo ma aqoonsan isaga, waayo gacmihiisa ahaayeen sida gacmihii Ceesaw walaalkiisa, timo badan; oo barakeeyey isaga, oo yidhi, ma adigu tahay wiilkayga Ceesaw? Wuxuu yidhi, Aniga. Oo wuxuu yidhi, Ii keen, oo waxaan cuni doonaa ugaadhaadaada, ilmahayow, si ay naftaydu kuu ducayso. Markaasuu u keenay, wuuna cunay. Wuxuuna u keenay khamri, wuuna cabbay. Waxaa ku yidhi Isxaaq oo ahaa aabbihiis, Ii soo dhowow oo i dhunkasho, wiilkaygiiyow. Oo intuu soo dhowaaday ayuu dhunkaday, wuxuuna uriyay urta dharkiisa, wuuna barakeeyay, oo wuxuu yidhi, bal eeg urta wiilkayga waxay u eg tahay sida urta beer buuxa oo Rabbigu barakeeyay. Oo Ilaaha ha ku siiyo qoyaanka samada iyo barwaaqada dhulka iyo tiro badan oo hadhuudh iyo khamri ah. Oo quruumo ha kuu adeegeen, oo taliyayaal ha kuu sujuudeen, oo noqo sayidka walaalkaa, oo wiilasha aabbahaaga ayaa kuu sujuudi doona. Kan ku habaara, inkaaran ha ahaado, kan ku duceeyaase, barakaysan ha ahaado. Waxay dhacday ka dib markii Isxaaq joojiyay barakeynta Yacquub wiilkiisa, waxayna dhacday, markii Yacquub ka baxay wajiga Isxaaq aabbihiis, Ceesaw walaalkiis

ayaa ka yimid ugaarshadii. Oo isna wuxuu sameeyay cuntooyin, oo wuxuu u keenay aabbihiis, oo wuxuu aabbihii ku yidhi, Aabahay ha kaco, oo ha cuno ugaadha wiilkiisa, si naftaadu ii ducayso. Oo wuxuu Isxaaq oo ahaa aabbihiis ku yidhi isaga, Yaa tahay adiga? Laakiin wuxuu yidhi, aniga waxaan ahay wiilkaaga curadka Ceesaw. Isxaaq wuxuu la yaabay yaab weyn aad u xoog badan, oo wuxuu yidhi, yaa haddaba ii ugaadhsaday ugaadh oo ii keenay, oo waxaan cunay wax kasta kahor intaadan adigu iman? Oo waan u duceeyey isaga, oo ducaysan wuu ahaan doonaa. Waxay dhacday markii Ceesaw maqlay erayadii aabbihiis Isxaaq, ayuu ku qayliyey cod weyn oo qadhaadh aad u badan, oo wuxuu yidhi, aabbahayow, anigana barakayn. Wuxuu ku yidhi isaga, Walaalkaa khiyaano buu la yimid oo barakadaadii buu qaatay. Oo wuxuu yidhi, Si xaq ah ayaa loogu bixiyey magiciisa Yacquub, waayo wuxuu i khiyaameeyey bal eeg markan labaadna. Curadnimadaydii wuu qaatay, oo haddana wuxuu qaatay barakkadaydii. Oo Ceesaw wuxuu ku yidhi aabbihiis, Miyaadan ii reebin barakka, Aabbow? Isxaaq ayaa u jawaabay Ceesaw oo ku yidhi, haddii aan isaga sayid kaaga dhigay, oo aan dhammaan walaalihiisa addoommo uga dhigay, oo aan hadhuudh iyo khamri ku xoojiyay, adiga laakiin maxaan kuu samayn doonaa, wiilkaygiiyow? Wuxuu yidhi Ceesaw aabbihiis, miyaadan lahayn

barakad keliya, aabbow? I barako aniga sidoo kale, aabbow; laakiin Isxaaq markuu aad u calool xumaaday, Ceesaw codkiisa ayuu ku qayliyey, wuuna ooyay. Isxaaq oo ahaa aabbihiis ayaa ugu jawaabay oo ku yidhi, bal eeg, deganaanshahaagu wuxuu ka iman doonaa barwaaqada dhulka iyo dharabka samada sare. Oo seeftaada ayaad ku noolaan doontaa, oo walaalkaa ayaad u adeegi doontaa, laakiin waxay noqon doontaa marka aad burburisid oo aad harqoodkiisa ka saartid qoortaada. Oo Ceesaw wuxuu xanaaq u qabay Yacquub ku saabsan barakadii uu aabbihiis ku barakeeyey isaga, wuxuuna Ceesaw maankiisa ugu yidhi, maalaha baroorashada aabahay ha soo dhowaadeen, si aan u dilo walaalkay Yacquub. Waxaa loo soo sheegay Rebekka erayadii Ceesaw oo ahaa wiilkeedii weynaa, markaasay u dirtay oo u yeedhay Yacquub oo ahaa wiilkeedii yaraa, oo waxay ku tidhi isaga, Bal eeg, Ceesaw oo ah walaalkaa ayaa kugu hanjabaaya inuu ku dilo. Hadda sidaas darteed, ilmow, dhegayso codkayga, oo kac oo u car□□ Mesopotamia xagga walaalkay Laban oo Haran jooga. Oo la deg isaga maalmaha qaar ah, ilaa uu ka leexdo cadhadii, iyo xanaaqii walaalkaa adiga, oo uu hilmaamo waxaad u samaysay isaga; oo markaan diro waan kuu soo celin doonaa halkaas, si aanan u gablan labadiin maalin hal ah. Rebeeka waxay ku tidhi Isxaaq, Waxaan ka daalay

noloshadayda gabdhaha wiilasha Xeed. Haddii Yacquub naag ka guursado gabdhaha dhulkan, maxaa ii taraysa inaan noolaado?

28

Isxaaq ayaa yeedhay Yacquub, oo barakeeyey, oo amray isagoo leh, Ma aad qaadan doontid naag ka mid ah gabdhaha reer Kancaan. Kac oo caraar xagga Mesopotamia, oo tag guriga Bethuel oo ah aabaha hooyadaa, oo halkaas naag uga guursado gabdhaha Laban oo ah walaalkii hooyadaa. Ilaahayga laakiin ha ku barakeeyo, oo ha ku kordiyo, oo ha ku tarmiy, oo waxaad noqon doontaa ururada quruumaha. Oo uu ku siiyo baraka Ibraahim oo ahaa aabbahay, adiga iyo farcanka kaaga daba, inaad dhaxashid dhulka socdaalka kaaga, kaasoo Ilaah siiyey Ibraahim. Oo Isxaaq wuxuu diray Yacquub, wuxuuna tegey Mesobotamiya xagga Laabaan oo ahaa wiilka Betuu'eel kii reer Suuriya, oo ahaa walaalkii Rebeeka oo ahayd hooyadii Yacquub iyo Ceesaw. Eeg, laakiin Ceesaw wuxuu arkay in Isxaaq barakeeyey Yacquub, oo u diray Mesobotaamiya Suuriya, inuu naag halkaas ka qaato, markii uu barakeeyay isaga, oo uu amray isaga, isagoo leh, ma aad qaadan doontid naag ka mid ah gabdhaha Kancaaniinta. Yacquub wuxuu maqlay aabbihiis iyo

hooyadiis, wuxuuna tegey Mesopotamia oo Suuriya. Markii uu Ceesaw arkay in gabdhihii Kancaan xun yihiin hortiisa Isxaaq aabbihiis, wuxuu Ceesaw tegey xagga Ismaaciil; oo wuxuu guursaday Mahalath, gabadhii Ismaaciil oo ahaa wiilkii Ibraahim, walaashii Nebayod, naagihiisii naag. Yacquub wuxuu ka baxay ceelka dhaartu, wuxuuna tegey Xaaraan. Wuxuu la kulmay meel, oo halkaas ayuu ku seexday, waayo qorraxdii way dhacday, markaasuu dhagaxyadii meeshaas ka soo qaatay, oo madaxiisa ayuu hoos dhigay, oo meeshaas ayuu ku seexday. Wuu riyooday, oo bal eeg jaranjar lagu dhisay dhulka, kaas oo madaxiisu gaadhi jiray samada, oo farriinbixiyayaasha Ilaah ayaa kor ugu soo kacayay oo hoos ugu soo degayay dusheeda. Laakiin Rabbigu wuxuu ku taagnaa dusheeda, oo wuxuu yidhi, Aniga waxaan ahay Ilaaha Ibraahim oo ah aabbahaa, iyo Ilaaha Isxaaq. Ha baqin. Dhulka aad ku seexanayso, adiga ayaan siin doonaa, iyo farcankaaga. Oo farcankaagu noqon doonaa sida ciidda dhulka, oo wuxuu ku balaadhi doonaa xagga badda, iyo Koonfurta, iyo Woqooyiga, iyo xagga bari, oo qabiilooyinka dhulka oo dhammu waxay kugu barakoobi doonaan adiga iyo farcankaaga. Oo eeg, aniga waxaan kula jiraa, oo waxaan ku ilaalinayaa jidka oo dhan meel kasta oo aad tagto, oo waxaan ku soo celin doonaa dhulkan, waayo, ma ku dayn doono ilaa aan

sameeyo wax kasta oo aan kugula hadlay. Oo Yacquub wuxuu ka toosay hurdadiisii, oo wuxuu yidhi, Rabbiga ayaa jira meeshan, aniguse ma aan aqoon. Wuu baqay, oo wuxuu yidhi, Sida cabsi badanaa meeshan! Tani ma aha wax kale, laakiin waa guriga Ilaah, oo tani waa iridda samada. Oo Yacquub wuxuu kacay subaxdii, wuxuuna qaaday dhagaxii uu madaxiisa hoosteeda halkaas dhigay, wuxuuna ka dhigay tiir, wuxuuna saliid ku shubay dharafkeedii. Wuxuu goobta taas u bixiyey magaca Guriga Ilaah, magaaladuna waxay markii hore la odhan jirtay Uulamluus. Waxaa Yacquub baryay baryo, isagoo leh, haddii Rabbiga Ilaaha ila jiro, oo uu i ilaaliyo jidkan aan ku socdo, oo uu i siiyo cunto aan cuno, iyo dhar aan xidho, oo uu igu soo celiyo badbaado guriga aabbahay, waxaa Rabbigu ii noqon doonaa Ilaah. Oo dhagaxan kan oo aan tiir ka dhigay wuxuu ii noqon doonaa guriga Ilaah, oo wax kasta oo aad i siisona toban meelood meel ayaan kaaga bixin doonaa.

29

Oo Yacquub intuu cagaha kor u qaaday ayuu tegey dhulka bari, xagga Laabaan oo ahaa wiilka Betuu'eel kii reer Suuriya, oo ahaa walaalkii Rifqo, hooyadii Yacquub iyo Ceesaw. Wuu arkaa, oo bal

eeg ceel ku yaal bannaanka. Waxaa halkaas joogay saddex adhyo ido ah oo ku nasanaya agtiisa, waayo ceelkaas ayay adhyaha ka waraabi jireen, dhagaxna weyn ayaa ku yiil afka ceelka. Oo halkaas waxaa lagu soo ururin jiray adhyaha oo dhan, markaasay giringirin jireen dhagaxii afka ceelka ka saarnayd, oo waxay waraabi jireen idaha, dabadeedna waxay dhagaxii dib ugu celin jireen afka ceelka meeshiisii. Yacquub wuxuu ku yidhi iyaga, Walaalayaal, xaggee ka tihiin? Laakiin waxay yidhaahden, waxaannu ka nimid Xaaraan. Wuxuu ku yidhi iyaga, miyaad taqaanaan Laabaan ina Naaxoor? Iyaga waxay yiraahdeen, waan ognahay. Wuxuu ku yiri iyaga, miyuu caafimaad qabaa? Iyaguse waxay yidhaahdeen, wuu caafimaad qabaa; oo bal eeg Raaxeel gabadhiisa waxay la imaanaysay idaha. Yacquub wuxuu yidhi, Weli maalintii way dheer tahay, weli ma aha wakhtigii xoolaha la isu soo ururin lahaa. Idaha waraabiya, dabadeedna taga oo daajiya. Laakiin waxay yidhahdeen, Ma awoodi doonno ilaa la isu soo ururiyo dhammaan adhijirrada, oo ay dumin doonaan dhagaxa afka ceelka, dabadeedna waxaan waraabi doonnaa idaha. Intuu weli iyaga la hadlayay, eeg Raaxeel oo ahayd gabadhii Laabaan ayaa la timid idaha aabbaheed, waayo iyadu waxay daajin jirtay idaha aabbaheed. Waxay dhacday markii Yacquub arkay Raaxeel oo ahayd gabadha Laabaan, walaalkii

hooyadiis, iyo idihii Laabaan oo ahaa walaalkii hooyadiis, in Yacquub u soo dhowaaday oo giringiriyey dhagaxii afka ceelka ka saaray, oo uu waraabiyey idihii Laabaan oo ahaa walaalkii hooyadiis. Oo Yacquub wuxuu dhunkaday Raaxeel, codkiisana kor u qaaday wuuna ooyay. Wuxuu Raaxeel u sheegay inuu yahay walaalkii aabbaheed, iyo inuu yahay wiilkii Rebeeka, markaasay orday oo aabbaheed ugu sheegtay erayadaas. Waxay dhacday markii Laabaan maqlay magaca Yacquub oo ahaa wiilka walaashiis, wuu u orday inuu la kulmo, oo intuu isku duubay ayuu dhunkaday, oo wuxuu keenay gurigiisa, oo wuxuu Laabaan u sheegay dhammaan erayadaas. Oo Laabaan wuxuu ku yidhi, Adigu waxaad ka mid tahay lafaha iyo hilibka aniga, oo wuxuu la jiray bil oo maalmaha ah. Laaban wuxuu Yacquub ku yidhi, Sababtoo ah walaalkay tahay, bilaash iima adeegi doontid. Ii sheeg waxa abaalgudkaagu yahay? Labaan wuxuu lahaa laba gabdhood, magaca tan weyn wuxuu ahaa Lee'ah, iyo magaca tan yar wuxuu ahaa Raaxeel. Indhaheeda Leah tabar darnaayeen, laakiin Rachel waxay ahayd mid qurux badan oo jidh ahaan, iyo mid aad u qurux badan muuqaal ahaan. Yacquub wuxuu jeclaa Raaxeel, wuxuuna yidhi, Waxaan kuu adeegi doonaa toddoba sannadood Raaxeel gabadhaada yar. Laban baa ku yidhi, Waxaa ka wanaagsan in aan ku siiyo iyada adiga, ama in aan siiyo iyada

nin kale. Ila deg. Oo Yacquub wuxuu u adeegay Raaxeel toddoba sannadood, waxayna ku ahaayeen hortiisa sida maalmaha yar, sababtoo ah jacaylka uu u qabay iyada. Yacquub wuxuu ku yidhi Laabaan, i sii naagayda, waayo maalmuhu way buuxsameen si aan u galo xaggeeda. Laabaan wuxuu ururiyay dhammaan nimankii goobta, wuuna sameeyay aroos. Oo waxay noqotay fiidkii, oo wuxuu qaaday Lee'ah oo ahayd gabadhiisii, wuxuuna u keenay Yacquub, oo Yacquub wuxuu galay xaggeedii. Laaban wuxuu gabadhiisii Lee'ah siiyey addoontiisii Silfah, si ay iyada addoon ugu noqoto. Waxay noqotay subaxdii, oo bal eeg waxay ahayd Lee'ah; Yacquub wuxuu Laabaan ku yidhi, maxaad tan iigu samaysay? Miyaanan Raaxeel daraadeed kuugu adeegi? Oo maxaad ii khiyaaneysay? Laakiin Laaban wuu jawaabay, Ma aha sidaas meesha naga dhexda in la siiyo tan yar ka hor tan weyn. Dhammaystir sidaa toddobada tan, oo waxaan ku siin doonaa tan sidoo kale beddelka shaqada aad iigu shaqaynayso weli toddoba sannadood oo kale. Yacquub wuxuu sidaas sameeyey, wuxuuna buuxiyey toddobaadkeedii, markaasaa Laabaan wuxuu isaga siiyey gabadhiisii Raaxeel inay naag u noqoto. Laabaan wuxuu gabadhiisa siiyay addoontiisii dhedig ahayd oo Bilhah la odhan jiray, inay iyadu addoon dhedig ah noqoto. Wuxuu galay xagga Raaxeel, laakiin Raaxeel ayuu ka sii

jeclaaday Lee'ah, oo toddoba sannadood oo kale ayuu u adeegay. Rabbigu Ilaaha ahu markuu arkay in Layxa la necbaa, ayuu furay maxalkeeda, Raaxeel se waxay ahayd madhalays. Oo Lee'ah way uuraysatay, oo waxay Yacquub u dhashay wiil, laakiin waxay magiciisa u bixisay Ru'uubeen, iyadoo leh, sababtoo ah Rabbigu wuu arkay dulqaadashadeydii, oo wuxuu i siiyay wiil, haddaba sidaa darteed ninkaygu waa i jeclaan doonaa. Oo haddana way uuraysatay, oo waxay Yacquub u dhashay wiil labaad, oo waxay tidhi, Rabbiga wuu maqlay inaan la i neceb yahay, oo isna wuu i siiyay kan, oo waxay magiciisa u bixisay Simecoon. Oo haddana way uuraysatay, oo waxay dhashay wiil, oo waxay tidhi, Wakhtigan hadda ninkaygu xaggayga ahaan doonaa, waayo saddex wiil ayaan u dhalay. Sidaas darteed magiciisa waxay u bixisay Laawi. Oo haddana way uuraysatay oo wiil dhashay, markaasay tidhi, Hadda waxaan Rabbiga ku mahadnaqayaa, sidaas darteed magiciisii waxay u bixisay Yahuudah, dabadeedna way joogsatay dhalista.

30

Raaxeel markay aragtay in aanay Yacquub u dhalin, waxay masayraysatay walaasheed, oo waxay Yacquub ku tidhi, Carruur

i sii, haddii kale waan dhiman doonaa. Yacquub oo cadhaysan ayaa Raaxeel ku yidhi iyada, ma anaa ah meel Ilaah ah, kan ku maneeyey midhaha maxalka? Raaxeel waxay Yacquub ku tidhi, bal eeg addoontayda Bilhah, u tag iyada, oo waxay ku dhali doontaa jilbahayga korkooda, aniguna carruur baan ka heli doonaa iyada. Oo waxay isaga siisay Bilhah oo ahayd addoonteedii inuu guursado, oo Yacquub wuu u tegey iyada. Oo waxay uuraysatay Bilhah oo ahayd addoontii Raaxeel, oo waxay Yacquub u dhashay wiil. Waxay tidhi Raaxeel, Ilaah wuu ii xukumay, wuuna maqlay codkayga, wuuna i siiyay wiil; sababta tan darteed waxay magiciisa ugu bixisay Daan. Oo haddana waxay uur yeelatay Bilhah oo ahayd addoonta Raaxeel, oo waxay Yacquub u dhashay wiil labaad. Oo waxay Raaxeel tidhi, Ilaahay baa iigu halgamay, oo waan la legdamay walaashay, waanan ka adkaaday, oo waxay u bixisay magiciisa Naftaali. Laakiin Lee'ah waxay aragtay in ay joogsatay umulka, markaasay qaadatay Silfah addoonteeda, oo waxay u siisay Yacquub sidii naag, wuuna u galay. Oo Silfah oo ahayd addoon-yarta Layxa ayaa uur-qaadatay, oo waxay Yacquub u dhashay wiil. Oo Lee'ah waxay tidhi, Nasiib baa la helay, oo waxay magiciisa u bixisay Gaad. Oo Silfah oo ahayd addoonta Lee'ah ayaa mar labaad uuraysatay, oo waxay Yacquub u dhashay wiil labaad. Oo waxay Lee'ah tidhi,

Barakaysan baan ahay, waayo dumarka ayaa barakaysan doona, oo waxay magiciisa u bixisay Aasheer. Ruuben wuxuu tegey wakhtigii goosashada sarreenka, wuxuuna beerta ka helay tufaaxyo mandragoor ah, wuxuuna u keenay hooyadiis Lee'aa. Raaxeel waxay walaasheed Lee'aa ku tidhi, I sii mandragooryada wiilkaaga. Waxay tidhi Lee'ah, miyaanay kugu filnayn inaad qaadatay ninkayga? Miyaadan qaadanayn mandreykii wiilkayga? Raxeel waxay tidhi, maya sidaas ma aha; ha seexdo adiga la habeenkan inta lagu beddelo mandragoradii wiilkaaga. Yacquub wuxuu ka galay beeraha fiidkii, Lee'ahna waxay u baxday inay la kulanto, oo waxay ku tidhi, Maanta waa inaad ii timaadaa, waayo waan ku kiraystay mandaragorada wiilkayga beddelkood, oo habeenkaas ayuu la seexday. Oo Ilaaha wuu maqlay Lee'ah, oo markay uuraysatay ayay Yacquub u dhashay wiil shanaad. Oo waxay Lee'ah tidhi, Ilaah wuxuu i siiyay mushahaaradayda, maxaa yeelay waxaan siiyay gabadhaydii ninkayga, oo magiciisana wuxuu u bixiyey Isaakaar, taasoo ah mushahaarad. Oo haddana Lee'ah way uuraysatay, oo waxay Yacquub u dhashay wiil lixaad ah. Oo waxay Lee'ah tidhi, Ilaah wuxuu anigu siiyey hadiyad wanaagsan wakhtigan hadda, ninkaygu wuu i dooran doonaa, waayo waxaan isaga u dhalay lix wiil, oo magiciisana wuxuu u bixiyey Sebulun. Dabadeedna

waxay dhashay gabadh, oo magaceeda wuxuu u bixiyey Diina. Ilaah wuxuu xusuustay Rachel, Ilaah wuxuuna maqlay iyada, wuxuuna furay maxalkeedii. Oo markay uuraysatay ayay Yacquub u dhashay wiil, Raaxeelna waxay tidhi, Ilaahaygu ceebtaydii wuu iga qaaday. Oo waxay u bixisay magiciisa Yuusuf, iyadoo leh, Ilaah ha ii daro wiil kale. Waxay dhacday markii Raaxeel ay dhashay Yuusuf, Yacquub wuxuu ku yidhi Laabaan, ii dir aniga, si aan u tago meeshayda iyo dhulkayga. Sii naagahayga iyo carruurtayda, kuwaas oo aan ugu adeegay, si aan u tago: waayo adigu waad taqaan addoonsiga aan kuu adeegay. Wuxuu Laaban ku yidhi, haddii aan raalli ahaansho hortaada ka helay, waxaan faaliyey, waayo Ilaaha ayaa imaatinkaaga aawadeed i barakeeyey. Sheeg mushahaaradaada ii, oo waan ku siin doonaa. Yacquub wuxuu yidhi, Adigu waad taqaan sida aan kuugu adeegay, iyo inta xoolahaagi ila jirtay. Yar ayuu ahaa wixii aad lahayd hortayda, oo wuxuu u koray dad badan, oo Rabbiga Ilaaha ahu wuu kugu barakeeyey cagahayga aawadiis. Haddaba markee sameeyo aniga qudhayda guri? Oo wuxuu ku yidhi isaga Laabaan, maxaan ku siinayaa? Yacquub wuxuu ku yidhi isaga, ma siin doontid i waxba, haddii aad ii samaysid erayga tan, mar labaad waan daajin doonaa idaha adigga, oo waan dhawri doonaa. Maanta ha dhaafeen dhammaan idahaaga, oo halkaas

ka kala saar ido kasta oo madow ah oo wananka ku jirta, iyo mid kasta oo dhibicyo leh oo barbaro leh oo riyaha ku jirta, oo taasu waxay ii noqon doontaa abaalmarin. Oo xaqnimadaydu waxay ii marag furaysaa maalinta dambe, sababtoo ah mushahaaradaydu waxay ku hor taal adiga. Wax kasta oo aan ahayn mid dhibic leh ama xariiqsan oo ku jira riyaha, iyo mid madow oo ku jira wananka, waxaa lagu tirin doonaa mid la ii xaday. Laabaan baa ku yidhi, Ha noqoto sida aad tidhi. Oo maalintaas wuxuu soocay orgida lab ee dhibicyada iyo kuwa bararsan, iyo dhammaan riyaha dheddigga ee dhibicyada iyo kuwa bararsan, iyo wax kasta oo madow oo ku dhex jiray wananka, iyo wax kasta oo caddaan oo ku dhex jiray iyaga, oo wuxuu u dhiibay gacanta wiilashiisa. Wuxuu meesha ka saaray jid saddex maalmood, oo wuxuu dhex dhigay iyaga iyo Yacquub. Yacquubna wuxuu daajiyey idihii Laabaan ee hadhay. Yacquub wuxuu naftiisa u qaatay ul styrax oo cagaar ah, iyo lows, iyo dacar. Yacquubna wuxuu ka qolofjay qolofyo caddaan ah, oo markuu cagaarta xoqayay, waxaa ululka ku muuqday caddaankii uu qolofjay oo kala duwan ahaa. Oo wuxuu ulaha uu qalinqalinay dhigay gudaha berkedaha biyaha lagu waraabiyo, si markii idaha yimaadaan inay cabbaan, hortooda ulaha, markii ay yimaadaan inay cabbaan, idaha ugu uuryeystaan ulaha. Idihii way

uuraysanayeen iyagoo ku jira ushaha, oo idihii waxay dhaleen kuwo caddaan ah, iyo kuwo kala duwan, iyo kuwo dambas ah oo baro ah. Wanankii Yacquub wuu gooni u soocay, wuxuuna idaha hortooda taagay wan cad oo xariijimay iyo wax kasta oo kala duwan oo wananka ku jira, wuxuuna naftiisa u soocay adhyo, mana isku qasan Laabaan idihiisa. Waxay dhacday in waqtigii ay idaha uuraysanayeen, Yacquub dhigay ulaha hortooda idaha dhexda biyaha, si ay ugu uuraysadaan sida ulaha. Markii ay idaha dhali lahaayeen, ma uu dhigin, oo kuwa aan calaamad lahayn waxay noqotay kuwa Laabaan, kuwa calaamad lehna waxay noqotay kuwa Yacquub. Oo ninkii wuxuu noqday mid aad iyo aad u taajir ah, oo wuxuu yeeshay xoolo badan, iyo dibi, iyo carruur, iyo addoommo dumar ah, iyo geel, iyo dameerro.

31

Yacquub wuxuu maqlay erayadii wiilashii Laabaan oo leh, Yacquub wuxuu qaatay dhammaan wixii aabbaheen, oo wixii aabbaheen ayuu ka sameeyay ammaantan oo dhan. Oo Yacquub wuxuu arkay wejiga Laabaan, oo bal eeg, sidii shalay iyo maalinta saddexaad uma uu ahayn. Rabbigu wuxuu Yacquub ku yidhi, Ku noqo dhulka aabahaa iyo qoyskaaga, oo anna waan

kula jiri doonaa. Dirayna laakiin Yacquub wuxuu u yeedhay Lee'ah iyo Raaxeel inay yimaadaan bannaanka, meeshii adhyuhu joogeen. Wuxuu ku yidhi iyaga, waan arkaa wejiga aabbihiinna, inuusan ahayn xagga aniga sida shalay iyo maalinta saddexaad, laakiin Ilaaha aabbahay wuxuu ila jiray. Idinkuna waad ogtihiin in aan dhammaan xoogga kayga ugu adeegay aabihiinna. Aabihiinna ayaa iga khiyaaneeyey, wuxuuna beddelay mushaharkayga toban jeer, Ilaahna uma oggolaanin inuu i waxyeeyo. Haddii uu sidaas yidhaahdo, kuwa kala duwani waxay noqon doonaan mushahaaradaada, oo dhammaan idaha waxay dhali doonaan kuwa kala duwan, haddii uu laakiin yidhaahdo, kuwa caddaani waxay noqon doonaan mushahaaradaada, oo dhammaan idaha waxay dhali doonaan kuwa caddaan. Ilaahna wuxuu ka qaatay aabbihiin dhammaan xoolihiisii, oo aniguu i siiyey. Oo waxay noqotay markii idaha uurka qaadanayeen, oo waxaan arkay indhahayga gudaha hurdada; oo bal eeg orgidii iyo wanankii kor u fuulanaya idaha iyo riyaha, kuwo aad u caddaan ah oo kala duwan oo dambas ah oo barbaran. Oo Malaa'igtii Ilaah ayaa riyada iigu tidhi, Yacquubay, anna waxaan idhi, waa maxay? Oo wuxuu yidhi, Kor u eeg indhahaaga, oo arag orgida iyo wananka lab ee kor u fuulaya idaha iyo riyaha dhibicyo leh, midabyo kala duwan, iyo

kuwa dambas ah oo barbaro leh, waayo waxaan arkay wax kasta oo Laabaan kugu sameeyo. Aniga waxaan ahay Ilaaha kuu muuqday meesha Ilaaha, meeshaad halkaas tiir iigu subagtay, oo aad halkaas nidar iigu nidartay. Haddaba sidaa darteed kac, oo dhulkan ka bax, oo tag dhulka dhalashadaada, oo waxaan la jiri doonaa adiga. Oo Raaxeel iyo Lee'ah ayaa ugu jawaabay oo ku yidhi, Miyaanaan weli lahayn qayb ama dhaxal guriga aabbahayo? Miyaanaan sidii naago shisheeye ugu tirsan nahay isaga? Wuu ina iibiyey waayo, oo cunid buu lacagteenna ku cunay. Dhammaan maalinta iyo ammaanta uu Ilaaha aabbahayaga ka qaaday aabbahayaga annaga iyo carruurtayada ayuu noqon doonaa. Haddaba sidaa darteed wax alla wixii Ilaahu kuu sheegay, samee. Yacquub markuu kacay, wuxuu qaaday naagihiisii iyo carruurtii uu lahaa oo kor saaray awrtii; Wuxuuna kaxeeyey dhammaan waxyaalihii uu lahaa, iyo dhammaan alaabtiisii, tii uu ku helay Mesobotamiya, iyo wax kasta oo uu lahaa, si uu ugu tago Isxaaq aabbihiis dhulka Kancaan. Laban wuu tegey inuu dhogorsado idihiisa, laakiin Rachel way xadday sanamyadii aabbaheed. Yacquub wuxuu ka qariyey Laabaan kii reer Suuriya inuu u sheegin inuu cararayo. Wuu cararay isaga iyo wixiisii oo dhan, webigii wuu ka gudbay, oo wuxuu u dhaqaaqay Buurta Gilcaad. Maalintii saddexaad

ayaa Laabaan kan Suuriyaha loo soo sheegay in Yacquub baxsaday. Oo wuxuu kaxeeyay walaalihiisii oo uu la socday, wuxuuna ka daba galay isaga jid toddoba maalmood ah, wuxuuna ku gaadhay isaga buurta Gilead. Ilaah wuxuu u yimid Laabaan kii reer Suuriya riyo habeennimo, oo wuxuu ku yidhi isaga, Iska ilaali inaadan weligaa kula hadlin Yacquub wax xun. Oo wuxuu Laabaan gaadhay Yacquub, Yacquubna wuxuu dhisay teendhadiisii buurta, Laabaanna wuxuu walaalihiis ka taagay buurta Gilcaad. Wuxuu yidhi Laabaan Yacquub, maxaad samaysay? Maxaad si qarsoodi ah ugu cararay, oo aad i xadday, oo aad u kaxaysay gabdhahayga, sida maxaabiis seef lagu qabtay? Oo haddii aad ii soo sheegtay, waan ku diri lahaa adiga farxad, muusiko, durbaan, iyo kataarad. Oo ma aanan la tixgelin inaan dhunkado carruurtayda iyo gabdhahayga, haddase nacasnimo baad samaysay. Oo hadda gacantaydu waa xoog badan tahay inaan wax xun kugu sameeyo, laakiin Ilaaha aabbahaaga shalay buu igu yidhi, isagoo leh, Iska ilaali inaadan weligaa Yacquub la hadlin wax xun. Hadda sidaa daraaddeed waad tagtay, waayo aad baad u rabitay inaad tagto guriga aabahaa, maxaadse u xadday ilaahyadayda? Yacquub ayaa u jawaabay Laabaan oo ku yidhi, Waan baqay, waayo waxaan is-idhi, Waaba intaasoo aad gabdhaha aad iyo wixii aan lahaa oo

dhan iga qaaddid. Oo wuxuu yidhi Yacquub, Qofkii aad ka heli doonto ilaahyadaada, ma noolaan doono horta walaalahayaga, aqoonso wax alla wixii aniga ila jira oo kuwaaga ah, oo qaado. Oo waxba kama uu aqoonsan isaga. Laakiin Yacquub ma uu ogeyn in Raaxeel naagtii uu xadday iyaga. Laabaan markuu galay ayuu baadhay guriga Lee'ah, mana helin, wuxuuna ka baxay guriga Lee'ah, wuxuuna baadhay guriga Yacquub, iyo guriga labada gabdhaha addoommada ah, mana helin, laakiin wuxuu kaloo galay guriga Raaxeel. Rachel laakiin waxay qaadatay sanamyada, oo waxay ku dhigatay boorsooyinka koorka geel, waxayna ku dul fadhiisatay. Oo waxay ku tidhi aabaheed, Ha si culus u qaadan, sayidkow, ma awoodo inaan hortaada kaco, waayo caadada dumarka ayaa i haysata. Laabaan wuxuu baadhay guriga oo dhan, mana uu helin sanamyadii. Wuu cadhooday Yacquub, oo wuu la diriray Laabaan; Yacquub oo jawaabay ayaa Laabaan ku yidhi, waa maxay xadgudubkayga? Oo waa maxay dembigayga, in aad i eryaday gadaashayda, oo in aad baadhitay dhammaan weelasha gurigayga? Maxaad ka heshay dhammaan weelasha gurigaaga? Dhig halkan hortooda walaalahaa iyo walaalahayga, oo ha garsooreen dhexda labadeenna. Kuwani labaatan sano aniga waxaan kula joogay; idahaaga iyo riyahaaga ma ay dhalan la'aadeen; wananka idahaaga ma aan cunin. Xayawaanka u

baxay kuma aan keenin, anigaa ka bixin jiray dhaca maalinta iyo dhaca habeenka. Waxaan noqday mid maalinta lagu gubo kulaylka, iyo qabowga habeenka, oo hurdadaydiina way ka tagtay indhahaygii. Kuwan labaatan sannadood ayaan gurigaaga joogay, waxaan kuu adeegay afar iyo toban sannadood labadaada gabdhood aawadood, iyo lix sannadood idahaaga dhexdooda, oo waxaad toban jeer isbedeshay mushahaaradaydii. Haddii aan ahayn Ilaaha aabbahay Ibraahim iyo cabsida Isxaaq oo ii ahaa, hadda waxaad madhnaan iga diri lahayd. Dulmigiigii iyo hawshii gacmahayga ayuu Ilaaha arkay, shalay wuuna ku canaantay. Laabaan ayaa u jawaabay Yacquub oo ku yidhi, gabdhaha waa gabdhahayga, wiilashuna waa wiilashayga, xoolahuna waa xoolahayga, oo wax alla wixii aad aragtaa anigaa iska leh, oo gabdhahayga maxaan ku samayn doonaa maanta ama carruurtooda ay dhaleen? Hadda sidaas darteed kaalay aan sameeyo axdi aniga iyo adiga, oo wuxuu noqon doonaa markhaati ina dhexeeya aniga iyo adiga. Wuxuu ku yidhi isaga, Bal eeg, ma jiro qof nala jooga. Eeg, Ilaah baa markhaati ina dhexeeya aniga iyo adiga. Yacquub wuxuu qaatay dhagax, wuxuuna ka dhigay tiir. Yacquub ayaa walaalihiis ku yidhi, Ururiya dhagaxyo, oo waxay ururiyeen dhagaxyo, oo waxay sameeyeen buur, oo waxay halkaas buurtii dusheeda wax

ku cuneen, oo Laabaan ayaa isaga ku yidhi, Buurtani waxay maanta markhaati ka dhex furaysa aniga iyo adiga. Oo Laabaan wuxuu u yeedhay taallada markhaatifurka, laakiin Yacquub wuxuu u yeedhay taallada markhaatiga. Yidhi Laabaan Yacquub, bal eeg taalladan iyo tiirkan aan taagay inta u dhexeysa aniga iyo adiga, taalladan waxay markhaati ka furtaa, tiirkanuna wuu markhaati ka furtaa, sababta tan darteed magacii loo bixiyay, Taallade Markhaati Furta. Iyo araggii uu yidhi, Ilaah ha eego dhexda aniga iyo adiga, maxaa yeelay waynu kala sooci doonnaa midkeen ba kan kale. Haddii aad hoosaysiiso gabdhahayga, haddii aad naago la guursato oo aad ku darto gabdhahayga, eeg, ninna nala ma joogo oo wax arka, Ilaah baa markhaati u ah inta dhexaysa aniga iyo adiga. Haddii waayo aniga aan gudbin xagaaga, hana adiga gudubtid xaggayga kurtan iyo tiirkan si shar ah. Ilaaha Ibraahim iyo Ilaaha Naaxoor ha nagu xukumaan dhexdeenna, oo Yacquub wuxuu ku dhaartay cabsida aabbihiis Isxaaq. Wuxuu buurta ku allabariyey allabari, wuxuuna u yeedhay walaalihiis, wayna cuneen oo cabbeen, oo buurta ayay ku seexdeen.

32

Laabaan baa subaxdii kacay, markaasuu dhunkaday wiilashiisii iyo gabdhihiisii, wuuna barakeeyey iyaga, oo Laabaan markuu jeestay ayuu tegey meeshiisii. Yacquub wuxuu u kacay jidkiisii, oo markuu kor u eegay wuxuu arkay xeradii Ilaah oo deggan, malaa'igihii Ilaahna way la kulmeen. Yacquub wuxuu yidhi markuu arkay iyaga, Tani waa xerada Ilaah, oo wuxuu meesha magaceeda u bixiyey Xerooyinka. Yacquub wuxuu hortii u diray ergooyiin xagga walaalkiis Ceesaw dhulka Seciir, dhulka Edom. Oo wuxuu iyaga ku amray, isagoo leh, sidatan waxaad ku odhan doontaan sayidkayga Ceesaw: sidatan wuxuu leeyahay addoonkaaga Yacquub: Laabaan ayaan la degganaa, oo waan raagay ilaa hadda. Waxaa ii noqday dibiyo, iyo dameerro, iyo ido, iyo carruur, iyo addoommo dumar ah; oo waxaan u diray inaan u sheego sayidkayga Ceesaw, si uu addoonkaagu raalli kaaga helo hortaada. Oo farriinqaadayaashii ayaa ku soo noqday Yacquub, iyagoo leh, Waxaannu nimid walaalkaa Ceesaw, oo bal eeg, isagu wuxuu u imanayaa inuu kula kulmo, oo afar boqol oo nin ayaa la socda. Yacquub aad buu u baqay, wuuna murugooday, markaasuu u qaybiyey dadkii la joogay, iyo dibidii, iyo geelii, iyo idihii, laba xero. Oo wuxuu Yacquub yidhi, Haddii Ceesaw yimaado xero mid oo uu gooyo iyada, xeroota tan labaad waxay noqon doontaa mid la badbaado. Wuxuu yidhi Yacquub, Ilaaha

aabbahay Ibraahim, iyo Ilaaha aabbahay Isxaaq, Rabbiyow adigu kii ii yidhi, ku noqo dhulka dhalashadaada, oo wanaag baan kuu samayn doonaa; ha ii filan iga xaqnimada oo dhan, iyo runta oo dhan, taas oo aad u samaysay addoonkaaga; waayo ushan kaygan ayaan Webi Urdun ka gudbay; haddase waxaan noqday laba xero. Iga badbaadi gacanta walaalkay, gacanta Ceesaw, waayo waan ka cabsadaa isaga, waaba intuu yimaado oo i dhufto aniga iyo hooyaday iyo carruurtaba. Adiga laakiin waxaad tidhi, Si wanaagsan ayaan kuu samayn doonaa, oo farcankaaga waxaan ka dhigi doonaa sida ciidda badda, tan aan la tirin doonin badan aawadeed. Oo wuu seexday halkaas habeenkii kaas; oo wuxuu qaatay wixii uu keenay hadiyado; oo wuxuu u diray Ceesaw walaalkiis, riyaha laba boqol, orgida labaatan, idaha laba boqol, wananka labaatan, geela nuujinaya iyo dhallaankoodii soddon, dibida afartan, dibida lab toban, dameeraha labaatan, iyo qaaylaha toban. Oo wuxuu siiyay iyaga carruurtiisa, adhi kasta gooni ahaanshaha. Wuxuuna ku yiri carruurtiisa, hortayda socda, oo meel bannaan ka dhex dhiga adhi iyo adhi. Oo wuxuu amarkay kii ugu horreeyay, isagoo leh, haddii Ceesaw walaalkay kula kulmo, oo uu ku weydiiyo, isagoo leh, kan yay tahay? Oo xaggee baad tagaysaa? Oo yaa leh waxyaalahan ku hor socda adiga? Waxaad dhihi doontaa,

wiilkaaga Yacquub; hadiyado wuu u diray sayidkayga Ceesaw; oo bal eeg isagu waa inuu na daba socda. Wuxuu amray kii kowaad, iyo kii labaad, iyo kii saddexaad, iyo dhammaan kuwii ka hor socday adhyaha tan, isagoo leh, sida eraygan u hadla Ceesaw markaad helaysaan isaga. Oo waxaad odhan doontaan, bal eeg wiilkaaga Yacquub wuxuu imanayaa gadaasheenna. Waayo wuxuu yidhi, waxaan ku dejin doonaa wejigiisa hadiyadaha ka hor socda isaga, oo dabadeed waxaan arki doonaa wejigiisa, waayo malaha wuxuu aqbali doonaa wejigayga. Hadiyadaha ayaa hore u tegey sida wejigiisa, laakiin isaga wuxuu huruday habeenkaas xerada gudaheeda. Kacay habeenkaas, wuxuu qaatay labadii naagood, iyo labadii addoommadii dumarka ahaa, iyo kow iyo tobankii carruurtii uu lahaa, wuxuuna ka gudbay gudbinta Webi Yabboq. Wuu qaatay iyaga, webigii buu gudbay, wuxuuna gudbiyey dhammaan waxyaalihiisii. Waxaa hadhay Yacquub keligiis, oo wuxuu nin la legdamayay ilaa subaxdii. Wuxuu arkay laakiin inuusan awoodi karin inuu ka adkaado, markaasuu taabtay godka bowdada isaga, oo wuxuu ka dhigay murqo-la'aan godka bowdada Yacquub intuu la legdamayay isaga. Oo wuxuu ku yidhi, ii dir, waayo waabariigii wuu soo baxay. Laakiin wuxuu yidhi, Maya maya ku sii dayn maayo, haddii aadan i barakayn. Wuxuu ku yiri, Waa maxay

magacaaga? Laakiin wuxuu yidhi, Yacquub. Oo wuxuu ku yidhi, Mar dambe laguma yeedhi doono magacaaga Yacquub, laakiin Israa'iil ayaa noqon doona magacaaga, maxaa yeelay waxaad la adkaatay Ilaah, oo dadka dhexdoodana xoog baad yeelan doontaa. Wuxuu weyddiiyey Yacquub, oo wuxuu yidhi, ii sheeg magacaaga; oo wuxuu yidhi, maxaad u weyddiisanaysaa magacayga? Oo halkaas ayuu ugu duceeyey isaga. Yacquub wuxuu u yeedhay magaca meesha taas, Muuqaalka Ilaah; waayo waxaan arkay Ilaah waji ilaa waji, oo naftaydii way badbaatay. Qorraxdii ayaa u soo baxday markii uu dhaafay qaabkii Ilaah, isaguna wuxuu ku curyaamayay bowdiisii. Sababtan darteed wiilasha Israa'iil ma cunaan xanjadda taasoo midiidmisay, tan ku taal ballaadhka bowdada, ilaa maanta, maxaa yeelay wuxuu taabtay ballaadhka bowdada Yacquub xanjaddii taasoo midiidmisay.

33

Yacquub kor u eegay indhihiisa wuuna arkay; oo bal eeg Ceesaw walaalkiis soo socda, oo afar boqol oo nin la socda; oo Yacquub u kala qaybiyey carruurtii Lee'ah, iyo Raaxeel, iyo labadii addoommood. Oo wuxuu dhigay labadii addoommo iyo

wiilashoodii hore, oo Lee'ah iyo carruurteedii gadaal, oo Raaxeel iyo Yuusuf ugu dambeeyay. Isaga laakiin wuu ka hor socday iyaga, oo wuxuu dhulka ugu sujuuday toddoba jeer, ilaa uu u soo dhowaaday walaalkiis. Oo Ceesaw ayaa u soo orday inuu la kulmo, oo intuu isku duubay ayuu qoortiisa ku dhacay, oo dhunkaday, oo labadooduba way ooyeen. Oo Ceesaw markuu kor u eegay wuxuu arkay dumarka iyo carruurta, oo wuxuu yidhi, waa maxay kuwan kuu ah? Wuxuu yidhi, Carruurtii ay Ilaah u naxariistay addoonkaaga. Oo waxay soo dhowaadeen gabdhihii yaryaray iyo carruurtoodii, wayna sujuudeen. Oo wuxuu soo dhowaaday Leeyah iyo carruurteedii, wayna sujuudeen, dabadeedna waxay soo dhowaaday Raaxeel iyo Yuusuf, wayna sujuudeen. Oo wuxuu yidhi, waa maxay waxan adiga ah, dhammaan xerooyinkan kuwaas aan la kulmay? Laakiin wuxuu yidhi, si uu wiilkaaga u helo raalli ahaansho hortaada, Sayidkaygiiyow. Ceesaw wuxuu yidhi, Waxaan leeyahay wax badan, walaalkayow, kuwaagu ha kuu ahaadeen. Yacquub wuxuu yidhi, haddii aan raalli ka noqotay hortaada, aqbal hadiyadaha gacmahayga dhexdooda; sababta tan darteed waxaan arkay wejigaaga, sida qof arki lahaa wejiga Ilaah, oo waad iga farxi doontaa. Qaado barakooyinkayga aan kuu keenay, waayo Ilaah baa ii naxariistay, oo wax walba waan leeyahay,

markaasuu ku adkaystay isaga, wuuna qaatay. Oo wuxuu yidhi, Markaan tegno, aan si toosan u socono. Wuxuu ku yidhi isaga, sayidkaygu wuu ogyahay, in caruurtu ay yihiin kuwo jilicsan oo daciif ah, iyo in idaha iyo lo'du ay dhalayaan oo ay kor i saaran yihiin; haddii aan sidaas daraaddeed eryo iyaga maalin hal ah, waxaa dhiman doona xoolaha oo dhan. Ha hor maro sayidkaygu hortayda ilmihiisa; aniga laakiin waan xoogaysan doonaa jidka sida nasashada safarka ka hor jeeda aniga, iyo sida cagta carruurta, ilaa aan imaado sayidkayga Seciir. Wuxuu yidhi Ceesaw, waan kaga tegi doonaa dadka ila jira adiga. Isna wuxuu yidhi, maxaa taas? Ku filan in aan helay raalli hortaada, Sayidow. Laakiin Ceesaw maalintaas wuxuu ku noqday jidkiisii xagga Seciir. Yacquub wuxuu tegey xagga teendhooyinka, oo halkaas wuxuu isaga u dhisay guryo, xoolihiisana wuxuu u sameeyey teendhooyiin, sababtaas darteed wuxuu meesha magaceeda u bixiyey Teendhooyinka. Oo wuxuu Yacquub yimid Saalem, magaalada Sheekem, taas oo ku taal dalka Kanacan, markii uu ka soo noqday Mesobotaamiya Suuriya, wuxuuna degay horteeda magaalada. Oo wuxuu ka iibsaday qaybtii beerka uu halkaas ku dhisay teendhadiisii, Emmor oo ahaa aabbaha Shekem, boqol amnon. Oo wuxuu halkaas ka dhisay meel allabari, wuxuuna u yeedhay Ilaaha Israa'iil.

34

Waxay baxday Diinah, gabadhii Lee'ah, tii ay Yacquub u dhashay, si ay u aragto gabdhihii dadkii deegaanka. Oo wuxuu iyada arkay Shekem ina Emmor kii reer Xiwi, taliyihii dhulka, oo intuu qabtay ayuu la seexday, wuxuuna dulqaaday. Wuxuu u fiiriyay nafta Dinah oo ahayd gabadha Yacquub, wuuna jeclaaday gabadha bikradda ah, wuxuuna kula hadlay si waafaqsan maskaxdeeda. Shekem wuxuu ku yidhi Xamoor aabbihiis, isagoo leh, iga qaad gabadhaan tan si ay ii noqoto naag. Yacquub laakiin wuu maqlay in wiilka Xammoor uu nijaaseeyey Diinah oo ahayd gabadhiisa, wiilashiisiina waxay la joogeen xoolihiisa bannaan, Yacquubna wuu aamusay ilaa ay yimaadeen. Wuxuu baxay laakiin Emmor oo ahaa aabbihii Shekem xagga Yacquub si uu ula hadlo. Wiilashii Yacquub ayaa ka yimid beeraha, oo markay maqleen, nimankii aad bay u murugoodeen, oo aad bay uga xun yihiin, maxaa yeelay wuxuu sameeyey wax ceeb ah Israa'iil dhexdeeda isagoo la seexday gabadha Yacquub, oo sidaas ma noqon doonto. Oo Xamoor wuxuu kula hadlay iyaga, isagoo leh, Shekem wiilkaygu wuxuu naftiisa ku doortay gabadhadiinna; haddaba siiya isaga naag, oo nala guursooda; gabdhihiinna na siiya, oo gabdhahayaga qaata wiilashiinna. Oo dhexdeenna nagu

deganaada, oo dhulkuna bal eeg, wuu ballaadhan yahay hortiin, deganaada, oo dusheeda ganacsada, oo dhexdeeda hanti ku heshiiya. Shekem wuxuu ku yidhi aabbaheed iyo walaalaheed, Raxmad ha ka helo hortiinna, oo waxaad tidhaahdaan waannu siin doonnaa. Kordhiya meherka aad iyo aad, oo waxaan siin doonaa sida aad igu tidhaahdaan, oo i siiya gabadhan naag ahaan. Wiilashii Yacquub waxay ugu jawaabeen Shekem iyo Xammoor oo ahaa aabbihiis khiyaano, oo waxay kula hadleen iyaga, maxaa yeelay waxay nijaaseeyeen Diinah oo ahayd walaashood. Oo waxay iyaga ku yidhaahdeen Simeon iyo Levi oo ahaa walaalaha Diinah, Ma awoodi karno inaan waxan samayno, inaan walaashayada siino nin buuryoqab leh, waayo taasi waa ceeb inoo ah. Kaliya arrintan oo keliya ayaan idinla mid noqon doonaa, oo waxaan dhexdiinna deganaanaynaa, haddii aad noqotaan sida annaga, idinkoo gudaya wiilashiinna oo dhan. Oo waxaan idiin siin doonaa gabdhahayaga, oo waxaan ka qaadan doonaa gabdhihiinna naago inoo ah, oo waxaan dhexdiinna degi doonaa, oo waxaan noqon doonaa sida qoys keliya. Haddii aydaan na dhegaysan oo aydaan gudniinka qaadan, waxaan qaadan doonnaa gabadheenna oo waan tegi doonnaa. Oo erayadii waxay ka farxiyeen Emmor iyo Shekem ina Emmor. Wiilkii dhallinyarada ahaa ma uu raagin inuu sameeyo eraygan,

waayo wuxuu aad ugu xiisoonaa gabadha Yacquub, isaga laakiin wuxuu ahaa kii ugu sharafta badnaa dhammaan kuwii ku jiray guriga aabbihiis. Waxaa yimid Xamoor iyo Shekem oo ahaa wiilkiisa xagga iridda magaaladooda, oo waxay la hadleen raggii magaaladooda, iyagoo leh, Dadkan waa dad nabdoon, ha la degganaadeen nala dhulka korka, oo ha ku ganacsadeen; dhulku eeg waa ballaaran yahay hortooda; gabdhahoodana waxaan u qaadan doonaa naago inoo ah, oo gabdhahayagana waan siin doonaa iyaga. Tan oo keliya ayay dadku nala mid noqon doonaan inay nala degganaadaan, si aan noqonno dad hal ah, haddii aan gudno raggeenna oo dhan, sida iyaga loo guday. Xoolaha iyaga, iyo xayawaanka afarta lugood leh, iyo hantida iyaga, sow kuweenna ma noqon doonaan? Kaliya haddaan sidan ula mid noqonno iyaga, way nala degan doonaan. Waxay dhageysteen Emmor iyo wiilkiis Shekem iyo dhammaan kuwii ka ganacsanayay iridda magaalooda, oo dhammaan labka waxay guteen hilibka buuryadooda. Waxay dhacday maalintii saddexaad, markii ay xanuun ku jireen, labadii wiil ee Yacquub oo ahaa Simeon iyo Lewi, oo ahaa walaalaha Dinah, mid kastaa seeftiisii qaatay, oo si ammaan ah magaaladii u galeen, oo ay dileen dhammaan labka. Emmor iyo wiilkiisa Shekem ayay seefta ku dileen, oo waxay Diinah ka soo qaadeen gurigii

Shekem, wayna baxeen. Wiilashii Yacquub waxay galeen kuwii dhaawacmay dushooda, oo waxay dhaceen magaaladii ay gudaheeda nijaaseeyeen Diinah oo ahayd walaashood. Waxay qaadeen idahoodii, iyo dibidoodii, iyo dameerradoodii, iyo wixii magaalada ku jiray oo dhan, iyo wixii bannaanka ku jiray oo dhan. Waxay maxaabiis ahaan u qaateen dhammaan jidhkooda, iyo dhammaan alaabtooda, iyo dumarka iyaga, waxayna dhaceen wax kasta oo ku jiray magaalada iyo wax kasta oo ku jiray guryaha. Yacquub wuxuu ku yidhi Simecoon iyo Laawi, waxaad iga dhigteen mid la neceb yahay, si aan ugu noqdo mid shar ah dhammaan kuwa deggan dhulka, Kancaaniinta iyo Fereesiinta dhexdooda. Aniguna waan yar yahay tiro ahaan, oo haddii ay iigu soo wada urureen, way i layn doonaan, oo waa la baabbi'in doonaa aniga iyo gurigayga. Kuwa laakiin waxay yidhahdeen, Laakiin ma sida dhillo ayay walaashayada u isticmaali doonaan?

35

Ilaah wuxuu ku yidhi Yacquub, Kac oo u kac meesha Beytel, halkaas deg, oo halkaas ka samee meel allabari Ilaaha kuu muuday markaad ka baxsanaysay wajiga Ceesaw oo ahaa

walaalkaa. Yacquub wuxuu ku yidhi reerkiisa iyo dhammaan kuwii la joogay, Qaada ilaahyada qalaad ee dhexdiinna idinka, oo isdaahiriya, oo dharkiinna beddelaya. Oo markaan kacno aynu tegno Beytel, oo aynu halkaas ka sameyno meel allabari Ilaaha i dhageystay maalintii dhibaatada, kaasoo ila jiray, oo iga badbaadiyey jidkii aan maray. Oo waxay Yacquub siiyeen ilaahyadii shisheeyaha ahaa ee gacmahooda ku jiray, iyo hilqadihii dhegahooda ku jiray, oo Yacquub wuxuu ku qariyey geedka terebinth ee Shekem ku yiil, oo wuxuu baabbi'iyey ilaa maanta. Oo Israa'iil wuxuu ka guuray Shekiim, oo cabsida Ilaah ayaa ku dhacday magaalooyinkii ku wareegsanaa iyaga, oo ma ay eryeen reer binu Israa'iil. Yacquub wuxuu yimid Luus oo ku taal dhulka Kancaan, taasoo ah Beytel, isaga iyo dadkii uu la socday oo dhan. Oo wuxuu halkaas ka dhisay meel allabari, wuxuuna goobta magaceeda u bixiyey Beytel, waayo halkaas ayaa Ilaah ugu muuqday intuu ka cararayay walaalkiis Ceesaw wejigii. Deborah oo ahayd xannaanada Rebeeca ayaa dhimatay, waxaana lagu aasay Beytel hoostiisa geedka, Yacquubna magaceedii wuxuu u bixiyey geedkii baroorashada. Ilaah wuxuu u muuqday Yacquub isagoo weli jooga Luus, markii uu ka yimid Mesobotaamiya Suuriya, oo Ilaah baa isaga barakeeyey. Ilaahna wuxuu ku yidhi, Magacaaga mar dambe lama yeedhi doono

Yacquub, laakiin Israa'iil ayaa noqon doona magacaaga, oo wuxuu magiciisa u bixiyey Israa'iil. Ilaah baa ku yidhi isaga, Aniga ayaa ah Ilaahaa, kordh oo bado, quruumo iyo uruuro quruumaha ayaa ka iman doona adiga, oo boqorro ayaa ka soo bixi doona dhexdaada. Dhulkii aan siiyay Ibraahim iyo Isxaaq, adigaan ku siiyay, oo adiga ayuu noqon doonaa, farcankaagana kaa dambeeya waxaan siin doonaa dhulkan. Ilaahna wuu ka tegey meeshii uu kula hadlay. Oo Yacquub wuxuu taagay tiir meeshii Ilaah kula hadlay, tiir dhagax ah, wuxuuna ku kor shubay qurbaan cabniin, wuxuuna ku kor shubay saliid. Yacquub wuxuu u bixiyey magaca goobta Ilaah kula hadlay halkaas Beytel. Yacquub baa ka tegay Beytel, wuxuuna teendhadiisii ka dhisay meesha ka shisheysa munaaradda Gaader, waxaana dhacday markii uu soo dhowaaday Khabraatha inuu yimaado Efraataa, Raaxeel way umulisay, waxayna ku adkaatay dhalashada. Waxay dhacday markay si adag u umulaysay, umulisooyinkii ayaa ku tidhi, Dhiirranow, waayo kanna wiil buu kuu yahay. Waxay dhacday markay sii daynaysay nafteedii, waayo way dhimanaysay, waxay u bixisay magiciisa wiilka xanuunkayga, laakiin aabbihii wuxuu u bixiyay magiciisa Benyaamiin. Rachel way dhintay, waxaana lagu aasay jidka hippodrome Ephrathah, taasoo ah Bethlehem. Oo Yacquub

wuxuu taag ku dhigay qabriga iyada, tanna waa taagga qabriga Raaxeel ilaa maanta. Waxay dhacday markii Israa'iil degay dhulkaas, in Ruuben tegay oo uu la seexday Ballas, oo ahayd addoontii aabbihiis Yacquub, Israa'iilna wuu maqlay, waxayna hortiisa ka muuqatay shar. Wiilashii Yacquub waxay ahaayeen laba iyo toban. Wiilashii Leah, curadkii Yacquub Ruubeen, Simeon, Leevi, Yahuudah, Isaakar, iyo Sebulun. Wiilashii Raaxeel waxay ahaayeen Yuusuf iyo Benyamiin. Wiilashii Bilhah addoonta Raaxeel waxay ahaayeen Daan iyo Naftaali. Wiilashii Zilfah oo ahayd addoontii Lee'ah waxay ahaayeen Gaad iyo Aasheer, kuwaas oo ahaa wiilashii Yacquub oo ugu dhashay Mesobotaamiya tan Suuriya. Yacquub wuxuu u yimid Isxaaq oo ahaa aabbihiis, Mamre, oo ah magaalada bannaanka, taasoo ah Xebroon oo ku taal dhulka Kanacan, meeshii Ibraahim iyo Isxaaq ay degganaan jireen. Maalmihii Isxaaq ee uu noolaa waxay noqdeen boqol iyo siddeetan sannadood. Oo Isxaaq intuu liidayay ayuu dhintay, wuxuuna ku darmaday qolyihiisii isagoo da weyn oo cimri dheer, oo waxaa aasay wiilashiisii Ceesaw iyo Yacquub.

36

Kuwan waa qoysaska Ceesaw, isagoo ah Edom. Esau laakiin wuxuu guursaday naago ka mid ah gabdhaha reer Kanacan: Adah oo ahayd gabadhii Ailom oo ahaa reer Xeed, iyo Olibema oo ahayd gabadhii Ana oo ahaa wiilkii Sebegon oo ahaa reer Xuwi. Iyo Basemath, gabadhii Ismaaciil, walaashii Nebayod. Adah waxay isaga u dhashay Elifaas, Basemadna waxay dhashay Ragueel. Olibema waxay dhashay Ieous, Ieglom, iyo Kore. Kuwanu waa wiilashii Esau oo ugu dhashay dhulka Kanacan. Ceesaw wuxuu qaaday naagihiisii, iyo wiilashiisii, iyo gabdhihiisii, iyo dadkii gurigiisa oo dhan, iyo hantidiisii oo dhan, iyo xoolihii oo dhan, iyo wixii uu helay oo dhan, iyo wixii uu ku soo ursaday dhulkii Kanacan oo dhan. Markaasuu Ceesaw ka tegey dhulkii Kanacan walaalkiis Yacquub hortiisa. Waayo hantidoodu aad bay u badan tahay inay isla mar ahaantii wada degaan, dhulkii ay degganaan jireenna ma uu qaadi karin iyaga tirada badan ee hantidooda darteed. Ceesaw wuxuu degay buurta Seciir, Ceesaw isaga waa Edom. Kuwan waa qoysaska Ceesaw oo ahaa aabbaha Edom ee buurta Seciir. Kuwanuna waa magacyada wiilasha Ceesaw: Eliifas oo ahaa ina Aadaas oo ahayd naagta Ceesaw, iyo Raguueel oo ahaa ina Basemad oo ahayd naagta Ceesaw. Wiilashii Eliifas waxay ahaayeen Taymaan, Omaar, Sofaar, Gotom, iyo Kenes. Thamna laakiin waxay ahayd

addoon-naag Elifaas oo ahaa wiilka Ceesaw, waxayna u dhashay Elifaas Camaaleq, kuwaas waa wiilashii Aadas oo ahayd naagtii Ceesaw. Kuwan laakiin waa wiilashii Raguel: Nahath, Zare, Some, iyo Moze. Kuwan waxay ahaayeen wiilashii Basemath oo ahayd naagtii Esau. Kuwan waa wiilashii Oholibamah oo ahayd gabadha Ana ina Zibeon, naagtii Esau, wayna u dhashay Esau: Jeush, Jaalam, iyo Korah. Kuwan waa hogaamiyayaashii wiilashii Ceesaw; wiilashii Eliifas curadkii Ceesaw; hogaamiye Teemaan, hogaamiye Oomaar, hogaamiye Soofar, hogaamiye Kenas, hogaamiye Qore, hogaamiye Gatam, hogaamiye Camaaleq; kuwan waa hogaamiyayaashii Eliifas dhulkii Edom; kuwan waa wiilashii Caadah. Oo kuwan waa wiilashii Raguu'eel oo ahaa wiilka Ceesaw: hogaamiyaha Naxood, hogaamiyaha Sare, hogaamiyaha Some, hogaamiyaha Mose. Kuwan waa hogaamiyayaashii Raguu'eel oo joogay dhulka Edom, oo kuwan waa wiilashii Basemad oo ahayd naagtii Ceesaw. Kuwan waa wiilashii Olibemas oo ahayd naagtii Ceesaw: hogaamiye Ieous, hogaamiye Ieglom, hogaamiye Kore. Kuwan waxay ahaayeen hogaamiyaashii Olibemas oo ahayd gabadhii Ana iyo naagtii Ceesaw. Kuwan waa wiilashii Ceesaw, oo kuwan waa madaxdoodii, kuwan waa wiilashii Edom. Kuwan waa wiilashii Seciir kii reer Xori, kii degganaa dhulka: Lootaan, Shobaal,

Sibecoon, Anaa, iyo Dishoon, iyo Eser, iyo Dishaan; kuwan waxay ahaayeen hogaamiyeyaashii reer Xori, wiilkii Seciir, dhulkii Edom. Wiilashii Lotan waxay ahaayeen Chorri iyo Heman, walaashiis Lotan waxay ahayd Thamna. Kuwan laakiin waxay ahaayeen wiilashii Shobal: Golam, Manahath, Gaibel, Zophar, iyo Omar. Oo kuwan waa wiilashii Sebegoon, Aiye iyo Anaa; kanu waa Anaa, kii helay Yamiin cidlada dhexdeeda, markuu daajinayay xoolihii xamuulka lahaa ee Sebegoon oo aabbihiis ahaa; Kuwan na waa wiilashii Anaa: Dishoon iyo Oholiibamah oo ahayd gabadhii Anaa. Kuwan laakiin waa wiilashii Deson: Amadah, iyo Asban, iyo Ithran, iyo Haran. Kuwan laakiin waa wiilashii Asar: Balaam, iyo Zoukam, iyo Ioukam. Kuwan laakiin waa wiilashii Rison: Sida iyo Habaar. Kuwan waa hogaamiyayaasha Xori: hogaamiye Lootaan, hogaamiye Shoobaal, hogaamiye Sibecoon, hogaamiye Canaa, hogaamiye Dishoon, hogaamiye Eser, hogaamiye Dishaan; kuwan waa hogaamiyayaasha Xori ee hogaaminnadooda ku dhex jira dhulka Edom. Oo kuwanu waa boqorradii taliyey Edom, ka hor intaan boqor Israa'iil talin. Balak ina Beor ayaa boqor uga noqday Edom, magaca magaaladiisuna wuxuu ahaa Dennaba. Balak wuu dhintay, oo meeshiisii waxaa boqor ka noqday Jobab ina Zerah oo ka yimid Bosorra. Yoobab wuu dhintay, oo waxaa halkiisii

boqor ka noqday Asom oo ka yimid dhulka Thaiman. Asom wuu dhintay, oo waxaa meeshiisii boqor ka noqday Adad ina Barad kii ku laayay Midian bannaanka Moab, magaca magaaladiisuna wuxuu ahaa Gethaim. Hadad wuu dhintay, oo Samlah oo ka yimid Masrekah ayaa meeshiisii boqor ka noqday. Samada wuu dhintay, oo meeshiisii waxaa boqor ka noqday Saa'uul oo ka yimid Roobooth tan webiga agteeda. Saul wuu dhintay, oo meeshiisii waxaa boqor ka noqday Ballenon ina Achobor. Ballenon ina Achobor wuu dhintay, oo waxaa meeshiisii boqor ka noqday Arad ina Barad, magaalada magaceeduna wuxuu ahaa Peor, naagtiisa magaceeduna wuxuu ahaa Metebeel, ina Matraith, oo ahaa ina Maizoob. Kuwani waa magacyada hogaamiyayaasha Ceesaw, qabiilooyinkooda dhexdooda, meelahooda, dhulalkooda dhexdooda, iyo quruumahooda dhexdooda; hogaamiye Timnaah, hogaamiye Gaalaah, hogaamiye Yeter, hogaamiye Oholiibamaah, hogaamiye Eelaah, hogaamiye Fiinoon, hogaamiye Kenas, hogaamiye Teemaan, hogaamiye Masar, hogaamiye Magdii'eel, hogaamiye Safoo'iin; kuwanu waa hogaamiyayaasha Edom, degmooyinka laga dhisay dhulka hantidooda dhexdiisa; kanu waa Ceesaw aabbaha Edom.

37

Yacquub wuxuu degay dhulkii aabbihiis ku soo joogay oo ahaa dhulka Kancaan, kuwanuna waa qarniyada Yacquub. Yuusuf wuxuu jiray toban iyo toddoba sannadood, isagoo daajinayay idaha aabbihiis walaalihiis, isagoo dhalinyaro ah, oo la jira wiilashii Bilhah iyo wiilashii Zilpah oo ahaa naagihii aabbihiis. Yuusuf wuxuu keenay cay xun Israa'iil oo ahaa aabbahoodii. Yacquub wuu jeclaa Yuusuf wiilashiisii oo dhan ka sii badan, maxaa yeelay wuxuu ahaa wiilkii da'diisa weynaa, wuxuuna u sameeyey khamiis midabyo badan leh. Walaalihiisii markay arkeen in aabbahood isaga ka jecel yahay dhammaan wiilashiisa kale, way naceen, mana awoodi karin inay wax nabadeed kula hadlaan. Yuusuf riyo arkay, wuxuuna u sheegay walaalihiis. Oo wuxuu ku yidhi iyaga, Maqla riyadan aan ku riyooday. Waxaan maleeyay inaad xidhxidhaysaan xidhmooyin dhexda bannaanka, markaasaa xidhmadaydu kacday oo si toosan u istaagday, xidhmadihiinnuna way ku soo wareegeen oo caabudeen xidhmadayda. Walaalihiis ayaa ku yidhi, Ma boqor baad nagu noqon doontaa, mise ma nagu tali doontaa? Waxay sii wadeen inay nacaan sababta riyadihiisa iyo erayadiisa. Wuxuu arkay riyo kale, wuxuuna u sheegay aabbihiis iyo walaalihiis, oo wuxuu yidhi, Bal eeg, waxaan riyooday riyo kale: qorraxda, dayaxa, iyo kow iyo toban xiddigood ayaa ii sujuudayay. Oo

wuxuu canaantay isaga aabbihiis, oo wuxuu ku yidhi isaga, waa maxay riyadan tan oo aad ku riyootay? Markaas runtii annagoo yimaadnay miyaan iman doonnaa aniga iyo hooyadaa iyo walaalahaa inaan dhulka kugu sujuudno? Walaalihiis ayaa masayray isaga, laakiin aabbihiis ayaa erayga dhawray. Walaalihiisii ayaa tagay inay daajiyaan idaha aabbahood Shekem. Oo wuxuu Israa'iil ku yidhi Yuusuf, sow ma aha in walaalahaa ay adhijiraan Shekem? Halkan waan ku diri doonaa adiga xaggooda; wuxuuna ku yidhi, bal eeg aniga. Israa'iil baa ku yidhi isaga, Tag oo arag haddii walaalahaa iyo iduhuba caafimaad qabaan, oo ii sheeg, markaasuu ka diray dooxadii Xebroon, wuuna yimid Shekem. Nin baa isaga ka helay isagoo wareegaya bannaan, markaasaa ninkii weyddiiyay oo ku yidhi, maxaad raadsataa? Laakiin wuxuu yidhi, Waxaan doonayaa walaalahay, ii sheeg meesha ay xoolaha ku daajinayaan. Ninkii ayaa ku yidhi, Way ka tageen halkan, waayo waxaan maqlay iyagoo leh, Aan tagno Dothaim, oo Yuusuf wuxuu raacay walaalihiis, wuxuuna ka helay Dothaim. Waxay hore uga arkeen meel fog ka hor intaanu iyaga u soo dhowaan, oo waxay shirqool u samayeen inay dilaan. Yiri laakiin mid kasta walaalkiis, Bal eeg, riyooyaha kaas wuu imanayaa. Haddaba sidaas darteed kaalaya aynu dilno oo aynu ku tuurnee mid ka mid ah godadka,

oo aynu odhan doonnaa, bahal xun ayaa cunay, oo aynu arki doonnaa waxa riyooyinkiisu noqon doonaan. Markuu maqlay laakiin Ruuben, wuu samatabbixiyey isaga gacmaha iyaga, oo yidhi, Aannu u dhufanaynin isaga nafta. Ruuben baa ku yidhi iyaga, Ha daadina dhiig, ku tuuraya isaga mid ka mid ah godadka kuwan ee cidlada ku yaal, gacanna ha saarina isaga, si uu uga samatabbixiyo gacmahooda, oo uu ugu celiyo aabbihiis. Waxay dhacday markii Yuusuf walaalihiis u yimid, waxay Yuusuf ka bixiyeen khamiiskii kala duwaanaa ee uu qabay. Oo intay isaga qaadeen ayay godka ku dhex tuureen, godkuna wuxuu ahaa mid madhan oo aan biyo lahayn. Waxay fadhiisteen si ay u cunaan rooti; oo indhaha kor u eegeen waxay arkeen, oo bal eeg socdaalayaal reer Ismaaciil ayaa ka imanayay Gilecaad; oo geelashoodu waxay ka buuxsanaa foox iyo dheeman iyo malmal. Waxay aadayeen inay hoos u keenaan Masar. Yahuudah ayaa walaalihiis ku yidhi, Maxay faa'iido noo leedahay haddii aynu dilno walaalkeen oo aynu qarino dhiiggiisa? Kaalaya aan iibinno isaga kuwan Ismaaciiliyiinta; laakiin gacmahayaga ha ahaadeen kor isaga, waayo walaalkeen iyo jidhkayaga wuu yahay. Walaalihiisii way maqleen. Oo waxay soo marayeen dadkii nimankii reer Midyan ganacsatadii, oo waxay ka soo jiideen oo kor u soo qaadeen Yuusuf godkii; oo waxay u iibiyeen Yuusuf

reer Ismaaciil labaatan dahab. Oo waxay hoos u keeneen Yuusuf Masar. Reuben ayaa ku noqday godka dhinaciisa, mana arkin Yuusuf oo godka ku jira, markaasuu jeexjeexay dharkiisii. Oo wuxuu ku noqday xagga walaalihiis, oo wuxuu yidhi, wiilkii yar ma jiro; aniga laakiin xagee aan tagayaa haddana? Qaadeen laakiin dharkii Yuusuf, gowraceen ilmo riyo, oo ku wasakhayeen dharkii dhiigga. Oo waxay direen khamiiska midabka badan, oo waxay u keeneen aabbahood, oo waxay yidhaahdeen, Kan waxaan helnay, aqoonso haddii uu yahay khamiiska wiilkaaga, ama maya. Oo wuu aqoonsaday isaga, oo wuxuu yidhi, Khamiiska wiilkaygu weeye, bahal xun baa cunay isaga, bahal baa qabtay Yuusuf. Yacquub wuxuu jeexjeexay dharkiisa, oo wuxuu dhexdiisa saaray joonyad, oo wuxuu wiilkiisa u barooray maalmaha badan. Waxaa la soo ururiyay dhammaan wiilashiisii iyo gabdhihiisii, oo waxay yimaadeen inay u qalbiqabowjiyaan, laakiin ma uu doonin in la qalbiqabowjiyo, isagoo leh, Waxaan ku dhaadhici doonaa wiilkayga anigoo barooranaaya xagga aakhiro, oo aabbihiis ayaa u ooyay. Reer Midiyaan waxay Yuusuf ugu iibiyeen Masar Potifar oo ahaa bohonkii Fircoon ee madaxa kariyayaasha.

38

Waxay dhacday waqtigaas, Yuudah wuxuu ka tegey walaalihiis, oo wuxuu u safray ilaa nin Adullamiite ah oo magiciisa la odhan jiray Xiiraah. Oo Yahuudah wuxuu halkaas ku arkay gabadha nin reer Kancaan ah oo magaceeda la odhan jiray Shuuca, markaasuu guursaday iyada, wuuna la seexday. Oo way uuraysatay oo wiil dhashay, magiciisana waxay u bixisay Eer. Oo haddana way uuraysatay oo wiil dhashay, magiciisana waxay u bixisay Oonaan. Oo mar kale way dhalatay wiil, oo magiciisa waxay u bixisay Shiiloh, taasna waxay joogtay Khasbii markay iyaga dhashay. Yuhuudah wuxuu u qaatay wiilkiisii curadka ahaa oo Er la odhan jiray naag magaceeda la odhan jiray Taamar. Waxay dhacday in Eer oo ahaa curadkii Yuhuudah uu ahaa mid shar ah Rabbiga hortiisa, markaasaa Ilaah dilay isaga. Yahuudah wuxuu ku yidhi Oonaan, gal xagga naagta walaalkaa, oo guursado iyada, oo u kici farcan walaalkaa. Oonaan markuu ogaaday in abuurku aanay isaga lahaanaynayn, wuxuu dhici jiray markii uu u galo naagtii walaalkiis, inuu dhulka ku shubo si aanay abuur u siin walaalkiis. Xun ayuu ku muuqday Ilaah hortiisa, sababtii uu sameeyay tan, oo isna dilay. Yaxuudah wuxuu ku yidhi Taamar oo ahayd aroosaddiisa, fadhiiso carmal ah guriga aabbahaaga, ilaa Sheelaax wiilkaygu uu weyn noqdo; waayo wuxuu yidhi, yaanay weligiis dhiman kan sidii

walaalihiis. Tagtay, laakiin Taamar waxay fadhiisatay guriga aabbaheed. Maalmuhu way sii badnaadeen, markaasaa dhimatay Shua'a oo ahayd naagtii Yuhuuda. Yuhuuda markuu la tacsiyeeyay ayuu u kacay xagga kuwii xiiri jiray idihiisa, isaga iyo Xiiraas oo ahaa adhijirkiisa oo reer Odollaam, waxayna tageen Thamnaa. Waxaa loo sheegay Taamar oo ahayd soddohdiisa, iyagoo leh, Bal eeg, awoowkaaga wuxuu u socda Tamnaa inuu dhogortaa idihiisa. Waxay ka qaadday dharkii carmalnimadiisa, waxayna xidhay dharka xagaaga, oo waxay qurxisay nafteeda, oo waxay fadhiisatay irdaha Enan, taas oo ah meel laga maro Thamna, waayo waxay aragtay in Shilow weyn noqday, laakiin isagu uma siin iyada naag ahaan. Oo markuu arkay iyada Yuudah wuxuu u maleeyay inay tahay dhillo, waayo wejigeedii way daboolatay oo ma uu garan iyada. Wuxuu ka leexday jidka oo xaggeeda u jeeday, wuxuuna ku yidhi, Ii oggolow inaan kuu imaado, waayo ma uu ogayn in ay tahay aroosaddiisa. Iyaduna waxay tidhi, Maxaad i siinaysaa, haddii aad ii timaaddo? Isagu laakiin wuxuu yidhi, aniga waxaan kuu soo diri doonaa wiil riyaha idaha ka mid ah idaha hoolka kayga, iyadu laakiin waxay tidhi, haddii aad rahmad i siiso, ilaa aad ii soo dirto. Laakiin wuxuu yidhi, waa maxay rahaamadda aan ku siinayo? Laakiin waxay tidhi, kaatunkaaga, iyo silsiladda, iyo ushada tan

gacantaada ku jirta. Oo wuu siiyey iyada, oo wuxuu u galay iyada; oo uur bay ka heshay isaga. Markaasay kacday oo tagtay, waxayna iska qaadday dharkeeda qabow, oo waxay xidhay dharkii carmalnimadeeda. Yahuudah wuxuu diray wanka riyaha ah isagoo ku jira gacanta adhijirkiisa kii Adullamite, si uu uga soo celiyo naagta rahmadda, mana helin iyada. Wuxuu weyddiiyay laakiin nimankii meeshaas ka yimid, meeye dhillada joogtay Enan jidka dushiisa? Oo waxay yidhahdeen, Ma jirin halkan dhillo. Oo wuu u leexday Yuudah, oo wuxuu ku yidhi, Ma aan helin, oo dadkii meeshaas waxay yidhaahdaan in dhillo halkan ma joogin. Yahuudah wuxuu yidhi, Ha yeeshato iyaga, laakiin yaanan abid lagu qoslin. Aniga runtii waan soo diray wiilka riyaha kan, adiga laakiin ma aadan helin. Waxay dhacday saddex bilood ka dib, waxaa Yuudah loo soo sheegay, iyagoo leh, Taamar oo ah soddohdaada ayaa dhillaysatay, oo bal eeg, uurka ayay uga leedahay dhillanimada. Yuudah wuxuu yidhi, Soo bixiya iyada, oo ha la gubo. Tan laakiin markii la wadayay ayay u dirtay soddoggeedii, iyadoo leh, Ninka waxyaalahan leh ayaan uurka ka leeyahay, oo waxay tidhi, Aqoonso yaa leh kaatinka iyo silsilada iyo ushan. Yahuudah wuu aqoonsaday, oo wuxuu yidhi, Taamar way xaq u leedahay aniga ka badan, maxaa yeelay ma aan siin iyada Shiiloh wiilkayga. Oo mar dambe ma uu la

jiifsanin iyada. Waxay dhacday markii ay dhali jirtay, oo waxaa maxalkeeda gudihiisa ku jiray mataano. Waxay dhacday markay dhalaysay, mid ka mid ah ayaa gacanta soo saaray, umulisaduna way qaadatay oo gacanta isaga ku xidhay casaan, iyadoo leh, kan ayaa bixi doona marka hore. Laakiin markuu gacanta dib u soo uruuriyey, isla markiiba walaalkiis ayaa soo baxay; iyana waxay tidhi, maxaa xajis laguu kala jaray adiga daraaddaa? Oo wuxuu u yeedhay magiciisa, Feres. Oo dabadeedna wuxuu soo baxay walaalkiis, oo gacanta uu ku haystay casaanka, oo wuxuu u yeedhay magiciisa Serax.

39

Yuusuf laakiin waxaa la keenay Masar, oo waxaa isaga iibsaday Potiphar oo ahaa bohonkii Fircoon, taliyihii kariyayaasha, nin Masri ah, gacmihii reer Ismaaciil, kuwa isaga halkaas keenay. Oo Rabbigu wuxuu la jiray Yuusuf, wuxuuna ahaa nin liibaanaya, wuxuuna joogay guriga sayidkiisa Masaariga ahaa. Sayidkiisu wuu ogaa in Rabbigu la jiro isaga, iyo in wax kasta oo uu sameeyo Rabbigu gacmihiisa ku liibaano. Yuusuf wuxuu helay raalli ahaanshaha hortii sayidkiisa, wuuna farxiyey isaga. Oo wuxuu u magacaabay isaga gurigiisa dusheeda, oo wax kasta oo

uu lahaa wuxuu siiyey gacanta Yuusuf. Waxay dhacday dabadeed markii la dhigay isaga madaxa gurigiisa iyo madaxa wax kasta oo uu lahaa, oo Rabbigu wuxuu barakeeyey gurigii Masaariga sababta Yuusuf, oo barakadii Rabbigu waxay ku jirtay dhammaan hantidiisii oo guriga ku jirtay iyo beertiisii. Oo wuxuu u dhiibay wax kasta oo uu lahaa gacmaha Yuusuf; oo ma uu ogeyn wax ka mid ah kuwa naftiisa waxba, ka sokow kibista oo uu isagu cuni jiray. Yuusuf wuxuu ahaa mid qurux muuqaalkiisa, iyo qurux aragtidiisa aad u badan. Waxayna dhacday erayadaas ka dib, markaasaa naagtii sayidkiisa indhaheedii ku tuurtay Yuusuf, oo waxay tidhi, ila seexo. Laakiin isagu ma doonaynin; wuxuuna ku yidhi naagtii sayidkiisa, Haddii sayidkaygu uusan waxba ka ogeyn gurigiisa aniga dartay, oo dhammaan wixii uu lahaa uu gacmahayga u dhiibay, oo uusan gurigaan wax iga weyn ahayn, oo uusan waxba iga celinay, adiga mooyee, sababtoo ah adigu waxaad tahay naagtiisa, oo sidee baan u samayn doonaa falkan sharka ah, oo aan Ilaah hortiisa ku dembaabi doonaa? Markay maalin kasta Yuusuf la hadlaysay, mana uu addeecin iyada inuu la seexdo, si uu ula jiifsado. Waxay noqotay maalin sidan oo kale, Yuusuf wuxuu galay guriga inuu sameeyo shaqadiisa, qof kale oo guriga gudihiisa jirana ma jirin. Oo waxay dharkiisa ka jiidday isaga, iyada oo leh ila seexo, oo

isagu wuxuu dharkiisii kaga tegey gacmaheedii, wuuna cararay, oo dibadda buu u baxay. Oo waxay noqotay markay aragtay inuu ka tegey dharkiisii gacmaheeda oo uu cararay, oo ay baxday dibadda, oo ay u yeedhay kuwii guriga ku jiray, oo ay ku tidhi iyaga, iyadoo leh, eega, wuxuu inoogu keenay wiil Cibraani, inuu inagu majaajilooyo; wuu ii soo galay, isagoo leh, ila seexo aniga; oo anna waan ku qayliyay cod weyn. Markuu maqlay inaan codkayga kor u qaaday oo aan qayliyay, isagoo dharkiisa iga tegey ayuu cararay oo dibadda u baxay. Oo waxay dharkii ag dhigtay ilaa uu sayidku gurigiisa yimid. Oo waxay isaga kula hadashay erayadan, iyadoo leh, wiilkii Cibraaniga ahaa oo aad noogu keentay ayaa ii soo galay inuu igu majaajilooyo, oo wuxuu igu yidhi, waan kula seexan doonaa. Laakiin markuu maqlay inaan codkayga kor u qaaday oo aan qayliyay, isagoo dharkiisa iga tegay ayuu cararay oo dibadda u baxay. Waxay noqotay, markii uu maqlay sayidkii erayadii naagtiisii, intii ay kula hadashay isaga, iyadoo leh, sidaas ayuu igu sameeyey wiilkaaga, oo wuu u cadhooday cadho. Oo sayidka Yuusuf wuu qabtay, wuxuuna geliyay qalcadda, meeshii maxaabiista boqorka lagu hayo qalcadda dhexdeeda. Rabbigu wuxuu la jiray Yuusuf, wuxuuna ku soo shubay naxariis, wuxuuna hortiisa ka helay raalli u noqoshada taliyaha xabsiga. Oo madaxa xabsiga ayaa

xabsiga u dhiibay gacanta Yuusuf, iyo dhammaan maxaabiista ku jira xabsiga, iyo wax kasta oo halkaas lagu sameeyo, isagaa samaynayay. Madaxa xabsiga ma ogeyn wax iyaga ku saabsan, waayo wax walba wuxuu ku jiray gacanta Yuusuf, sababtoo ah Rabbigu wuxuu la jiray isaga, oo wax kasta oo uu sameeyey, Rabbigu wuxuu ka dhigay mid barwaaqaysan gacmihiisa.

40

Waxay dhacday ka dib erayadaas, in madaxa khamriga ee boqorka Masar iyo madaxa rootida ay dembaabeen sayidkooda boqorka Masar. Waxaa Fircoon u cadhooday labadii bohommadii uu lahaa, kii madaxa u ahaa kii khamriga siin jiray, iyo kii madaxa u ahaa kii rootiga dubi jiray. Wuxuuna iyagii dhigay xabsi gudihiisa xabsiga, meeshii Yuusuf lagu xidhnaa halkaas. Oo taliyaha xabsiga ayaa Yuusuf ugu xilsaaray iyaga, wuuna ugu adeegay iyaga, waxayna maalmo ku jireen xabsiga. Labadoodiiba riyo bay arkeen hal habeen; laakiin muuqaalka riyada madaxa khamriga-siinta iyo madaxa rootiga-dubista, kuwaas oo boqorka Masar u adeegi jiray, kuwaas oo xabsiga ku jiray, waxay ahayd tan. Yuusuf ayaa subaxdii u galay xaggooda, wuuna arkay iyaga, wayna dhibaataysan yihiin. Wuxuu

weyddiiyey raggii bohommadii Fircoon, kuwaas oo la joogay xabsiga agta sayidkiisa, isagoo leh, Maxaa wejiyada idinka murugaysan maanta? Iyaga laakiin waxay isaga ku yidhaahdeen, riyo ayaan aragnay, oo kii fasiri lahaa ma jiro; laakiin Yuusuf wuxuu iyaga ku yidhi, sow ma aha xagga Ilaah fasirkoodu yahay? Haddaba ii sheega. Oo wuxuu kan madaxa u ah kuwa khamriga qaada u sheegay riyadiisii Yuusuf, oo wuxuu yidhi, dhexda hurdadayda waxaa jiray canab hortayda. Canabku wuxuu lahaa saddex laan, wayna barwaaqaysay oo biqilo soo saartay, rucubyadii canabkuna way bislaadeen. Koobkii Fircoon wuxuu ku jiray gacantayda, markaasaan qaaday canabkii, oo aan ku cadaadiyay koobka gudihiisa, dabadeedna koobkii waxaan geliyay gacantii Fircoon. Oo Yuusuf wuxuu ku yidhi isaga, tani waa fasirkiisa: saddexda laamaha waa saddex maalmood. Weli saddex maalmood ayaa hadhay, oo Fircoon wuxuu xusuusan doonaa jagadaada, wuuna ku soo celin doonaa jagadaada madaxa khamriga-shubayaasha, oo waxaad koobka Fircoon gacanta u gelin doontaa sida jagadaadii hore, sidii aad u ahayd khamri-shube. Laakiin i xusuuso naftaada aawadiis, marka wax kuu fiicnaadaan, oo naxariis ii samee, oo Fircoon iigu soo xusuuso, oo xabsigan ka ii soo saar. Sababtoo ah xatooyin ayaa layga xaday dhulka Cibraaniyiinta, oo halkan ma aan samayn

waxba, laakiin iyagu waxay igu tuureen godkan. Wuxuu arkay madaxa rootidiileyaasha inuu si sax ah u fasiray, oo wuxuu ku yidhi Yuusuf, aniguna waxaan arkay riyo, oo waxaan maleeyay inaan qaadayo saddex dambiil oo rooti ah madaxayga dushiisa. Dambiilka sare waxaa ku jiray dhammaan noocyada cuntada Fircoon cuno, shaqada rootidiileye, oo shimbirraha samada ayaa ka cunayay dambiilka sare ee madaxayga dushiisa. Jawaabay laakiin Yuusuf wuxuu ku yidhi isaga, tani waa fasirkiisa: saddexda dambiil, saddex maalmood weeye; Weli saddex maalmood, oo Fircoon wuxuu kaa qaadi doonaa madaxaaga; oo wuxuu kugu deldeli doonaa geed, oo shimbirraha samada ayaa cuni doona hilibkaaga. Waxay noqotay maalintii saddexaad, maalintii dhalashada Fircoon ahayd, oo wuxuu u sameeyey cabbitaan dhammaan addoommadiisa; oo wuxuu xusuustay jagadii kii koobka qaadi jiray iyo jagadii kii rootiga dubi jiray dhexda addoommadiisa. Wuxuu soo celiyey madaxa khamriga-siiyo jagadiisii, oo koobkii wuxuu geliyey gacantii Fircoon. Laakiin madaxa dubbaabayaasha wuu deldelay, sida Yuusuf ugu fasiray iyaga. Madaxa khamrigu ma uu xusuusan Yuusuf, laakiin wuu illoobay.

41

Laba sannadood ka dib, Fircoon riyo buu arkay, wuxuuna maleeyay inuu webiga ag taagan yahay. Oo bal eeg, sida webiga ka soo baxayeen toddoba sac oo muuqaal qurux badan, oo hilib la doortay leh, waxayna daaqayeen Axei dhexdeeda. Kale laakiin toddoba lo ayaa ka soo baxayay biyaha ka dib kuwan, oo ahaa kuwo fool xun qaabkooda iyo caato jidhkooda, waxayna daaqayeen agta lo'da dhinaca qarka biyaha. Toddobadii lo oo foolxumaa oo jidhka caato ahayd ayaa cunay toddobadii lo oo muuqashada quruxda lahayd iyo kuwa jidhka la doortay, markaasaa Fircoon toosay. Oo haddana mar labaad ayuu riyooday, oo bal eeg, toddoba sabuullo oo xulal ah oo qurux badan ayaa ka soo baxayay jirrid keliya. Oo bal eeg, toddoba sabuullo oo cabiir ah oo dabayl burburisay ayaa ka soo baxayay iyaga dhamaadkood. Toddobadii sabuul ee caatada ahaa oo dabayshu burburisay ayaa liqay toddobadii sabuul ee la doortay iyo kuwii buuxnaa. Markaasaa Fircoon kacay, waxayna ahayd riyo. Waxay dhacday subaxdii, oo naftisii way dhibtootay, markaasuu u cid diray oo wuxuu u yeedhay dhammaan turjubaannada Masar iyo dhammaan ragga xigmadda leh, oo Fircoon ayaa ugu sheegay riyadiisii, laakiin ma jirin cid u fasiri karta Fircoon. Oo wuxuu madaxa koobka-biidhka ahu kula hadlay Fircoon, isagoo leh, dembigayga ayaan maanta

xusuusanayaa. Fircoon wuxuu ka xanaaqay carruurtii isaga, oo wuxuu na dhigay xabsi, guriga madaxa kariyaha, aniga iyo madaxa dubaha. Labadayada waxaan riyo ku aragnay hal habeen, aniga iyo isaga, mid kastaba wuxuu arkay riyadiisii. Waxaa joogay halkaas nala wiil dhallinyaro ah oo ahaa wiil Cibraani ah oo madaxa kariyayaasha, oo waxaan u sheegnay isaga, oo wuxuu noogu fasiray. Waxay noqotay, sida uu noogu fasiray ayaa sidaas ku dhacday, aniga waa la ii soo celiyey jagadaydii, isaga se waa la deldelay. Diraya laakiin Fircoon wuxuu u yeedhay Yuusuf, oo waxay ka soo saareen qalcaddii, oo way xiirteen, oo waxay beddeleen khamiiskiisii, oo wuxuu u yimid Fircoon. Fircoon wuxuu ku yidhi Yuusuf, Riyo ayaan arkay, oo qof fasiri kara ma jiro, laakiin waxaan ku maqlay in adigu riyadaad maqasho fasirtid. Yuusuf wuxuu Fircoon ugu jawaabay, Ilaah la'aantiis jawaab badbaado ah Fircoon looma siin doono. Fircoon wuxuu la hadlay Yuusuf, isagoo leh, Hurdadayda waxaan u maleeyay inaan taagnaa qarka webiga. Oo sida webiga looga soo baxay toddoba sac oo qurux badan muuqaal ahaan oo jidhkoodu la doortay, waxayna daaqayeen Achei dhexdeeda. Oo bal eeg, toddoba sac oo kale ayaa ka soo baxayay webiga iyaga ka dib, kuwaas oo xun oo fool xun muuqaalka, oo caato jidhka, kuwaas oo aan arag kuwo sidaas oo kale ah dalka Masar oo dhan

oo ka sii fool xun. Oo toddobadii dibi ee foolxumaa oo caatada ahaa ayaa cunay toddobadii dibi ee hore ee wanaagsanaa oo la doortay. Oo waxay galeen caloolahooda, mana muuqan in ay galeen caloolahooda, muuqaalladooduna waxay ahaayeen kuwo fool ah sidii bilowgii, laakiin markaan toosay ayaan haddana seexday. Oo mar kale waxaan ku arkay hurdadayda, oo sida toddoba sabuullo oo ka soo baxayay jir hal ah oo buuxa oo qurux badan; laakiin toddoba sabuullo oo kale oo caato ah oo dabayl burburisay ayaa soo baxayay iyagoo ku xiran. Oo toddobadii sabuul ee caatada ahayd iyo kuwa dabayshu burburisay ayaa liqay toddobadii sabuul ee wanaagsanaa iyo kuwa buuxnaa, markaasaan turjumaanada u sheegay, laakiin ma jirin mid ii sharxaya waxaas. Oo Yuusuf wuxuu Fircoon ku yidhi, riyadii Fircoon mid bay tahay, waxa badan oo Ilaah sameeyo ayuu Fircoon tusay. Toddobada lo ee wanaagsan waa toddoba sannadood, toddobada sabuul ee hadhuudhka ee wanaagsanna waa toddoba sannadood, riyada Fircoon waa mid. Toddobada lo ee caatada ah ee ka dambeeya waa toddoba sannadood, toddobada sabuul ee caatada ah ee dabayshu burburisayna waa toddoba sannadood, waxayna noqon doonaan toddoba sannadood oo abaar ah. Erayga aan Fircoon u sheegay, Ilaah baa Fircoon tusay waxa uu samaynayo oo dhan. Bal eeg, toddoba

sannadood oo barwaaqo badan ah ayaa imanaya dhulka Masar oo dhan. Toddoba sannadood oo abaar ah ayaa iman doona ka dib kuwan, oo waxay illoobi doonaan buuxnaanta ku iman doonta Masar oo dhan, oo abaartuna waxay baabbi'in doontaa dhulka. Oo barwaaqada dhulka kuma la aqoonsan doono sababtoo ah abaarta ka dib iman doonta, waayo way noqon doontaa mid aad u xoog badan. Sababta riyadii Firaun loo soo celiyay laba jeer waxay tahay in erayga Ilaah ka yimid run noqon doono, oo Ilaah dhaqso buu u samayn doonaa. Haddeer sidaas darteed fiiri nin caqli leh oo garasho leh, oo isaga ku magacaab dhulka Masar. Oo Fircoon ha sameeyo oo ha magacaabo masuuliyiin dhulka dushiisa, oo ha qaadaan shan meelood meel dhammaan waxa soo baxa dhulka Masar ee toddobada sannadood ee barwaaqada, oo ha soo ururiyaan dhammaan cuntada toddobada sannadood ee imanaya ee wanaagsan kuwan, oo hadhuudhka ha lagu soo ururiyo gacanta Fircoon, cuntada magaalooyinka ha lagu xafido. Oo cuntada la kaydiyay dhulka waxay u ahaan doontaa toddobada sannood ee abaarta oo ka dhici doonta dalka Masar, oo dhulka abaartu kuma baabbi'in doonto. Eraygu wuu ka farxiyey Fircoon, iyo dhammaan addoommadiisa hortooda. Oo Fircoon wuxuu ku yidhi dhammaan carruurtiisa, miyaannan heli doonaa nin sidaas

oo kale ah, kaas oo leeyahay ruuxa Ilaah gudihiisa? Fircoon wuxuu Yuusuf ku yidhi, Maadaama Ilaah kuu muujiyey waxyaalahan oo dhan, ma jiro nin kaaga caqli badan oo kaaga garasho badan. Adiga ayaa ahaan doonta kan u taliya gurigayga, oo afkaaga ayay dhageysanayaan dadkayga oo dhan, mooyee carshiga oo keliya ayaan kaa weyn ahaan doonaa aniga. Fircoon wuxuu Yuusuf ku yidhi, Bal eeg, maanta waxaan kugu magacaabayaa dhulka Masar oo dhan. Oo Fircoon markuu ka saaray giraanta gacantiisa, wuxuu u geliyay gacanta Yuusuf, wuxuuna u xidhay khamiis maro wanaagsan ah, wuxuuna qoortiisa ugu xidhay silsilad dahab ah. Oo wuxuu kor ugu qaaday gaadhigii labaad ee uu lahaa, oo dhawaaqihii baa ku dhawaaqay hortiisa, oo wuxuu isaga u magacaabay dhulka Masar oo dhan. Fircoon wuxuu ku yidhi Yuusuf, Aniga Fircoon ah, adigaa la'aan qof kasta gacanta kor uma qaadi doono dhulka Masar oo dhan. Fircoon wuxuu Yuusuf u bixiyey magaca Psontomphanech, wuxuuna siiyey Aseneth oo ahayd gabadha Potiphera oo ahaa wadaadka Heliopolis inay noqoto naagtiisa. Yuusuf wuxuu jiray soddon sannadood, markii uu hor istaagay Firaun oo ahaa boqorka Masar, Yuusuf wuxuu ka baxay wajiga Firaun, wuxuuna dhex maray dhulka Masar oo dhan. Oo dhulku wuxuu soo saaray xidhmooyinka toddobadii sannadood ee barwaaqada. Wuxuu

ururiyey dhammaan cuntadii toddobadii sannadood ee barwaaqadu ku jirtay dhulka Masar, oo cuntadii wuxuu dhigay magaalooyinka. Cuntadii bannaannada magaalada oo hareeraheeda ku tiil ayuu gudaheeda dhigay. Yuusuf wuxuu ururiyey hadhuudh aad u badan oo u ekaa ciidda badda, ilaa aanay suurtogal ahayn in la tiriyo, waayo tiro ma jirin. Yuusuf laakiin waxaa u dhashay laba wiil ka hor intii ay iman lahaayeen toddobadii sannadood ee abaarta, kuwaas oo ay u dhashay Asenath oo ahayd gabadhii Potiphera oo ahaa wadaadkii Heliopolis. Yuusuf wuxuu u bixiyey magaca curadka Manaseh, sababtoo ah Ilaah wuxuu iga dhigay inaan illoobo dhibaatooyinkayga oo dhan iyo kuwa aabbahay oo dhan. Magaca labaadna wuxuu u bixiyey Efrayim, sababtoo ah Ilaah wuxuu igu kordhiyey dhulka dulmiyadayda. Toddobadii sannadood ee barwaaqada oo ka dhacay dhulka Masar way dhaafeen. Oo waxaa bilaabmay toddobadii sannadood ee abaarta inay yimaadaan, sida uu yidhi Yuusuf, oo waxaa dhacday abaar dhulka oo dhan, laakiin dhulka oo dhan ee Masar waxaa jiray kibis. Oo dhulkii Masar oo dhammu wuu gaajooday, dadkiina wuxuu Fircoon uga qayliyay cunto aawadiis, Fircoonna wuxuu Masriyiintii oo dhan ku yidhi, Yuusuf u taga, oo wax alla wixii uu idinku yidhaahdo sameeya. Abaartii waxay ka jirtay weji dhulka

oo dhan, Yuusuf na wuxuu furay bakhaarka hadhuudhka oo dhan, wuxuuna wax ka iibinayay Masriyiintii oo dhan. Dhammaan dalalkii waxay u yimaadeen Masar inay wax ka iibsadaan Yuusuf, waayo abaartii ayaa ka xoog badnayd dhulka oo dhan.

42

Yacquub markuu arkay in ay Masar ku jirto iib, ayuu wiilashiisii ku yidhi, maxaad u caajisaan? Eeg, waxaan maqlay in hadhuudh ku jiro Masar. Hoos ugu dhaadhaca halkaas, oo noo soo iibsada cunto yar, si aan u noolaano oo aanan u dhimanayn. Waxay u dhaadhaceen walaalihii Yuusuf tobankii, inay iibsadaan hadhuudh Masar; laakiin Benyamiin, walaalka Yuusuf, kuma uu dirin walaalihiis; waayo wuxuu yidhi, waaba intaasoo wax xun ku dhaca. Wiilashii Israa'iil waxay yimaadeen inay wax iibsadaan iyagoo la socda kuwii imaanayay, waayo abaari baa ka jirtay dhulka Kana'aan. Yuusuf wuxuu ahaa taliyaha dhulka, wuuna wax ka iibinayay dadka dhulka oo dhan, markii ay yimaadeen walaalihii Yuusuf ayay u sujuudeen iyagoo wejigooda dhulka saara. Markuu arkay laakiin Yuusuf walaalihiisii, wuu aqoonsaday; oo wuu ka shisheeyay iyaga, oo si adag ayuu ula

hadlay; oo wuxuu ku yidhi, xaggee ka timaadeen? Laakiin waxay yidhaaheen, Dalka Kana'aan, si aan cunto uga iibsanno. Yuusuf wuxuu aqoonsaday walaalihiisii; laakiin iyagu ma ay aqoonsan isaga. Oo Yuusuf wuxuu xusuustay riyooyinkiisii, kuwaas oo uu isagu arkay; oo wuxuu ku yidhi iyaga, Basaasyo baad tihiin, inaad ogaataan raadadka dalka ayaad u timadeen. Laakiin waxay yidhaaheen, maya, sayidkow; addoommadaada ayaan u nimid in aan cunto iibsanno. Dhammaanteen waxaan nahay wiilal nin hal ah; nabadoon waxaan nahay, carruurta aad ma aha basaasayaal. Wuxuu ku yiri iyaga, Maya, laakiin waxaad u timaadeen inaad aragto raadadka dhulka. Laakiin waxay yidhaahden, laba iyo toban ayaannu nahay carruurtaada walaalaha ku jira dhulka Kancaan; oo bal eeg kan ugu yar aabbahayaga ayuu la jiraa maanta; kan kalena ma jiro. Yusuf wuxuu ku yidhi iyaga, Tani waa waxaan idiin sheegay markaan idhi, Basaasyo baad tihiin. Tan ayaa lagu muujin doonaa, waxaan ku dhaartay caafimaadka Firaun, ma bixi doontaan halkan, haddii aan walaalkiinna kan yar halkan yimaado. Dir mid idinka ah, oo soo qaada walaalkiin, idinkana la kaxaysto ilaa ay cad noqoto erayadiinna, haddii aad runta sheegtaan ama maya. Haddii kale, dhiigga caafimaadka Fircoon, runtii basaasyo baad tihiin. Oo wuxuu iyaga dhigay xabsi saddex maalmood. Wuxuu

ku yidhi iyaga maalinta saddexaad, tan sameeya, oo waad noolaan doontaan, waayo aniga waxaan cabsadaa Ilaaha. Haddii aad nabadoon tihiin, mid ka mid ah walaalihiinna ha la xiro xabsiga, idinkuna taga oo keena iibka sarreenka idinka. Oo walaalkiinna kan yar ii keena, oo erayadiinna waa la rumaysan doonaa; laakiin haddii kale, waad dhiman doontaan. Laakiin sidaas ayay sameeyeen. Oo mid kasta wuxuu walaalkiis ku yidhi, Haa, sababtoo ah waannu ku jirnaa dembiyo ku saabsan walaalkayaga, maxaa yeelay waannu dayacnay dhibaatada naftiisa, markuu naga baryayay, oo aannu dhegaysan isaga, oo sababta tan awgeed ayaa dhibaatadan noogu timid. Jawaabay laakiin Ruubeen wuxuu iyaga ku yidhi, miyaanan idinkula hadlin, anigoo leh, ha dembaabin ilmaha yar, oo miyaydaan i dhegaysan? Oo bal eeg dhiiggiisa waa la doonayaa. Iyaga laftoodu ma ay ogayn in Yuusuf maqlo; waayo turjubaankii dhexdooda ayuu ku jiray. Laakiin Yuusuf markuu ka jeestay iyaga ayuu ooyay; oo haddana u soo dhowaaday iyaga, oo kula hadlay iyaga; oo wuxuu ka qaaday Simecoon iyaga, oo xidhay isaga hortooda. Yuusuf wuxuu amray in la buuxiyo weelashooda hadhuudh, iyo in lacagtoodii loo celiyo mid kasta joonyidiisa gudaheeda, iyo in la siiyo sahay jidka, oo sidaasay u noqotay. Oo markay hadhuudhka saareen dameerradooda dushiisa, halkaas

way ka tageen. Mid baa furay kiishiisa inuu cunto siiyo dameerradiisa halka ay degeen, wuxuuna arkay xidhka lacagtiisa oo ku yiil afka kiishiisa. Oo wuxuu walaalihiis ku yidhi, Lacagtaydii waa la ii soo celiyay, oo bal eeg waxay ku jirtaa boorsohaygii. Qalbigooda way yaabeen, wayna argagaxeen iyagoo is weydiinaya, Maxaa Ilaah inoogu sameeyay tan? Waxay yimaadeen xagga Yacquub oo ahaa aabbahood, dhulka Kancaan, oo waxay u warrameen isaga waxyaalaha oo dhan oo ku dhacay iyaga, iyagoo leh, Ninkii ahaa sayidka dhulka ayaa nala hadlay si adag, oo wuxuu na dhigay xabsi, sidii kuwo dhulka basaasaya. Waxaan ku nidhi isaga, Waxaan nahay dad nabad-doon, ma nihin basaasiin. Laba iyo toban walaal baan nahay, wiilasha aabahayo. Mid ma jiro, kan ugu yaruna maanta wuxuu la jooga aabahayo dalka Kanacan. Ninkii sayidka dhulka ahaa ayaa nagu yidhi, Tan waxaan ku ogaan doonaa inaad nabadoon tihiin: walaal hal halkan igala daaya, iibsashada qamadiga guriginna qaatay taga. Oo keena xagayga walaalkiinna kan yar, oo waxaan ogaan doonaa inaydaan ahayn basaasayaal, laakiin inaad tihiin nabadoon, oo walaalkiinna waan idiin celin doonaa, oo dhulka waad ka ganacsan doontaan. Waxay noqotay markay iyagu madaashadooda banneeyeen, oo mid kasta xidhkiisii lacagta ahaa wuxuu ku jiray madaashadiisa; oo waxay arkeen

xidhmooyinkii lacagta ahayd iyaga iyo aabbahood, wayna baqeen. Wuxuu iyaga ku yidhi Yacquub oo ahaa aabbahood, aniga waad iga gablamayseen carruurta; Yuusuf ma jiro, Simoon ma jiro, oo Benyamiin waad qaadan doontaan? Kor aniga ayaa waxyaalahan oo dhan ku dhacay. Ruubeen wuxuu ku yidhi aabbahood, Laba wiilashayda dil, haddii aanan isaga kuu keenin. Isaga gacantayda ii dhiib, oo anna waan kuu keeni doonaa. Laakiin wuxuu yidhi, wiilkaygu idinla tegi maayo, sababtoo ah walaalkiis wuu dhintay, oo isaga keligiis ayaa hadhay, oo waxaa dhici doonta inuu daciifoobo jidka aad ku socotaan, oo aad da'dayda murugo kula soo dejisaan aakhiro.

43

Abaartii ayaa ku sii xoogeysatay dhulka. Waxay dhacday markay dhammeeyeen inay cunaan sarreenka ay ka keeneen Masar, markaasaa aabbahood ku yidhi iyaga, Mar labaad taga oo noo iibsada cunto yar. Yahuudah ayaa ku yiri, Ninkii sayidka dhulka ahaa ayaa si xoog leh inoogu marag furay oo yiri, Ma arki doontaan wejigayga haddii aan walaalkiinna kan yar idinka la jiro. Haddii runtii aad dirto walaalkeen inuu nala socdo, waannu dhaadhici doonnaa oo waannu kuu iibsan doonnaa cunto.

Haddii aadan walaalkeenna nala soo dirin, ma tegi doonno, waayo ninkii wuxuu noogu yidhi, Wejigayga ma arki doontaan haddii aan walaalkiinna kan yar idinka la jirin. Israa'iil wuxuu yidhi, Maxaad iigu xumayseen markaad ninka u sheegtaan inaad walaal kale leedihiin? Laakiin waxay yidhaahden, Ninkii aad buu naga wax weyddiiyey annaga iyo qolyahayaga, isagoo leh, Miyuu weli aabbihiin nool yahay, oo ma leedihiin walaal? Waxaannu ugu jawabnay sida uu na weyddiiyey. Miyaannu ogayn inuu nagu odhan doono, Keena walaalkiin? Wuxuu Yahuudah ku yidhi Israa'iil oo ahaa aabbihiis, dir wiilka yar ila; oo annagoo kacnay waynu tegi doonnaa, si aynu u noolaanno oo aynu u dhiman wayno annaga, iyo adiga, iyo alaabteenna. Aniga laakiin waan sugayaa isaga, gacantayda ka doonasho isaga, haddii aanan isaga xaggaaga keenin oo aanan hortaada taaginin, waxaan ahaan doonaa mid xaggaaga ku dembaabay maalmaha oo dhan. Haddii aannan raagi lahayn, durba waxaan laba jeer soo noqon lahayn. Wuxuu ku yidhi iyaga Israa'iil oo ahaa aabbahood, Haddii sidaas tahay, tan sameeya: ka qaata midhaha dhulka oo weelashiinna ku shubta, oo ninka u keena hadiyado ah sharab, malab, cadar, malmal, terebinto, iyo lows. Oo lacagta laba-laab ah gacmihiinna ku qaada, lacagta joonyaddihiinna laga soo celiyay celiya idinkoo wadata, waaba intaasoo ay khalad

ahayd. Walaalkiinna qaada, oo kaca oo ninka u dhaadhaca. Ilaahaygu ha idiin siiyo raalli ahaanshaha hortiisa ninka, oo ha soo diro walaalkiinna kii mid ahaa iyo Benyamiin. Aniga runtii, sida aan carruurla'ahay, waan carruurla'ahay. Nimankii waxay qaadeen hadiyadaha iyo lacagtii labanlaabka ahayd, oo waxay gacmahooda ku soo qaadeen Benyaamiin, markaasay kaceen oo hoos ugu dhaadhaceen Masar, oo waxay hor istaageen Yuusuf. Yuusuf wuxuu arkay iyaga iyo Benyaamiin oo ahaa walaalkiis hooyo la ah, markaasuu ku yidhi kii gurigiisa u talinayay, Dadka guriga geli, neef gowrac, oo wax diyaari, waayo dadku hadhka aniga ayay rootiga ila cuni doonaan. Ninkii wuxuu sameeyey sidii Yuusuf yidhi, wuxuuna nimankii keenay gurigii Yuusuf gudihiisa. Markay arkeen nimankii in la soo geliyey gurigii Yuusuf, waxay yidhaahdeen, waa lacagtii lagu celiyey joonyadeenna markii hore, annaga waa la soo geliyaa, si uu si been ah noogu dacweeyo oo nagu duulo, si uu annaga addoommo ahaan noo qaato, iyo dameerradayada. Markay u soo dhowaadeen ninkii guriga Yuusuf ka sarreeyey, waxay kula hadleen iriddii guriga, iyagoo leh, waannu u baahanahay, sayidow; bilowgii waannu u soo degnay inaan cunto iibsanno. Waxay dhacday markii aynu nimid in aynu burburino, oo aynu furaynay kiisasheenna, oo tan lacagtii mid kasta oo ku jiray

kiiskiisa, lacagteenna miisaankeeda aynu soo celinnay, hadda oo gacmaheenna ku jirta. Oo lacag kale ayaan la keennay si aan u iibsanno cunto, mana ogayn qof baa lacagta geliyey boorsooyinkeenna gudahooda. Wuxuu ku yidhi iyaga, Naxariis ha idiin lahaato, ha baqina. Ilaahiinna iyo Ilaaha aabbayaashiinna ayaa idiin siiyey khasnado ku jira boorsooyinkiinna, oo lacagtaydii caanbaxsanayd waan helay. Markaasuu u soo bixiyey iyaga Simecoon. Wuxuu keenay biyo si loo dhaqo cagahooda, wuxuuna siiyay cunto dameerradooda. Waxay diyaariyeen hadiyadihii ilaa Yuusuf imaanayo hadhka, waayo waxay maqleen inuu halkaas wax cuni doono. Yuusuf ayaa gurigii galay, oo waxay isaga u keeneen hadiyadihii ay gacmahooda ku haystaan, oo isagay u sujuudeen iyagoo wejigooda dhulka saaraya. Wuxuu weyddiiyey iyaga: Sidee tihiin? Oo wuxuu ku yidhi iyaga, ma caafimaad qabaa aabbihiinna odayga ah, kii aad sheegtay? Weli nool yahay? Iyaga laakiin waxay yiraahdeen, Wiilkaaga oo ah aabbahayaga caafimaad qabaa, weli wuu nool yahay. Oo wuxuu yidhi, barakaysan yahay ninkaas Ilaaha; oo intay foororsadeen ayay u sujuudeen isaga. Eegay kor indhahooda Yuusuf, wuxuu arkay Benyamiin walaalkiis hooyo isku ah; oo wuxuu yidhi, kanu ma walaalkiinna yarka ah, kaas aad ii sheegtay inaad keentaan? Oo

wuxuu yidhi, Ilaah ha ku naxariisto, ilmow. Yuusuf wuu dhibtoomay, waayo uurkujirkiisa ayaa rogrogmayay walaalkiis aawadii, wuuna doonayay inuu ooyaa, laakiin markuu qolka galay ayuu halkaas ku ooyay. Oo markuu wejigiisa maydhay, baxay oo naftiisa xakameeyay, oo yidhi, kibista dhiga. Oo waxay hor dhigeen isaga keligiis, oo iyaga gooni ahaantooda, oo Masriyiintii la casheeyay isaga gooni ahaantooda, waayo ma awoodi karin Masriyiintu inay wada cunaan Cibraaniyada kibis, waayo karaahiyo bay Masriyiintu u ahayd. Waxay fadhiisteen hortiisa, kan curadka ah sida sharafihiisa, iyo kan ka yar sida dhallinyaranimadiisa, oo dadkii mid kastaaba walaalkiis ayuu la yaabay. Waxay qaadeen qayb laga soo qaatay isaga oo u qaadeen naftooda, laakiin qaybtii Benyaamiin waxaa laga weyneysiiyey qaybooyinkii kuwa kale oo dhan shan jeer, waxayna cabbeen oo la farxeen isaga.

44

Oo Yuusuf wuxuu amray kii gurigiisa u talinayay, isagoo leh, joonyada nimanka ka buuxiya cunto in le'eg inta ay qaadi karaan, oo mid kasta lacagtiisa geliya afka joonyada. Oo koobkayga lacagta ah geliya kiisha kan ugu yar, iyo qiimaha

hadhuudhka isaga. Waxayna noqotay sida erayga Yuusuf siduu yidhi. Subaxnimadii ayaa waagacday, oo dadkii la diray iyaga iyo dameerradoodii. Markay baxeen magaalada, kuma ay joogin meel fog, oo Yuusuf wuxuu ku yidhi kii gurigiisa u talinayay, Kac oo dadka daba eryo, oo markaad hesho iyaga, waxaad ku odhan doontaa, Maxaa sababta aad xumaan ugu celiseen wanaagga? Maxaad u xadeen koobkayga lacagta ahaa? Miyaanan tanu ahayn tii uu ku cabbo sayidkayga? Laakiin isaga qudhiisu wuxuu faal ku sameeyaa gudihiisa. Waxaad dhammaystirteen waxyaalaha sharka ah ee aad samayseen. Markuu helay iyaga, wuxuu kula hadlay erayadan. Laakiin waxay isaga ku yidhaahdeen, maxaa sayidku ugu hadlayaa sidan erayadan? Yaanay noqon in carruurta adigaa ay sameeyaan sida eraygan. Haddii lacagta-qalin ahayd ee aan ku helnay baqshadahayaga aan kuugu soo celinnay dhulka Kancaan, sidee baannu uga xadi lahayn guriga sayidkaaga lacagta-qalin ah ama dahab? Dhexda kan aad ka heli doonto koobka carruurta kaaga, ha dhinto; oo annaguna waxaan noqon doonnaa carruur sayidka keenna. Laakiin wuxuu yidhi, hadda, sida aad tidhaahdaan, sidaas ayay noqon doontaa: kii koobka laga helo, wuxuu noqon doonaa addoonkayga, idinkuse waxaad noqon doontaan kuwo nadiif ah. Markaasay degdegeen, oo mid kasta wuxuu dhulka dhigay

kiishiiskii, oo mid kastana wuxuu furay kiishiiskii. Wuu baadhay laakiin ka bilaabay kii ugu weynaa, ilaa uu yimid kii ugu yaraa. Oo wuxuu helay koobka ku jiray boorshada Benyamiin. Oo waxay jeexjeexeen dharkoodii, oo mid kastaa wuxuu saaray joonyad kiisii dameer kiisa kor, oo waxay ku noqdeen magaaladii. Yahuudah iyo walaalihiis ayaa u galay Yuusuf isagoo weli halkaas jooga, markaasay hortiisa dhulka ugu dhaceen. Yuusuf wuxuu ku yidhi iyaga, waa maxay waxan aad samayseen? Miyaydaan ogayn in ninka faalka u sameeyo, mid aan oo kale ah? Wuxuu yidhi Yahuudah, maxaan kaga jawaabi doonnaa sayidka, ama maxaan ku hadli doonnaa, ama sidee baannu xaq loo yeelan doonnaa? Ilaah laakiin wuxuu helay xadgudubka carruurta kaaga; eeg waxaan nahay addoommo sayidka keenna, annaga iyo kii koobka laga dhex helay. Yuusuf wuxuu yidhi, ha noqon inaan sameeyo eraygan, ninka laga helay koobka, isagu wuxuu noqon doonaa wiilkayga; idinkuse nabad ku noqda aabbihiin. Markuu u soo dhowaaday isaga Yahuudah wuxuu yidhi, waan ku baryayaa, sayidkaygiiyow; wiilkaagu eray ha ku hadlo hortaada, oo ha u cadhoon wiilkaaga, maxaa yeelay adigu waxaad la jirtaa Fircoon. Sayidow, adiga waxaad weyddiisay carruurtaada, adiga oo leh, haddii aad leedihiin aabe ama walaal. Oo waxaan ku nidhi sayidka, waxaa noo jira aabbe

da weyn, oo ilmo yar oo da weyn ayuu leeyahay, oo walaalkiis wuu dhintay, isaga keliya ayaa loo haray hooyadiis, oo aabbuhu wuu jeclaa isaga. Waxaad ku tidhi carruurta aad leedahay, keena isaga xaggayga, oo waan daryeeli doonaa isaga. Oo waxaan sayidka ku nidhi, ilmuhu ma awoodi doono inuu aabbihiis ka tago; haddii uu aabbaha ka tagose, wuu dhiman doonaa. Adiga laakiin waxaad ku tidhi carruurtaada, haddii aan walaalkiinna kan yar uu idinla soo degin, ma sii wadi doontaan inaad wejigayga aragtan. Waxay noqotay markii aynu u tagnay wiilkaaga oo ahaa aabbahayaga, aynu u sheeganay isaga erayadii sayidkayaga. Aabbahayagu wuxuu yidhi, Mar labaad taga oo cunto yar noo soo iibsada. Annaga laakiin waxaan nidhi, Ma awoodi doonno inaan degno, laakiin haddii runtii walaalkeen kan yar uu nala dego, waxaan degi doonnaa, waayo ma awoodi doonno inaan arko wejiga ninka, marka walaalkeen kan yar uusan nala joogin. Wuxuu yidhi wiilkaaga aabahayaga inoo, idinka waad ogtihiin in laba ay ii dhashay naagtayda, oo mid ka mid ah ayaa iga baxay; oo waxaad tidhaahdeen in bahal cunay uu noqday, oo ma aan arkin isaga ilaa hadda. Haddii sidaa darteed aad kanna wajigayga ka qaadataan, oo uu jidka dhexdiisa itaal darro ku dhacdo, waad hoos u keeni doontaan da'dayda weyn murug la aakhiro. Haddaba sidaa darteed haddii

aan u galo wiilkaaga, oo aabbaha naga ah, oo ilmuhu uusan nala jirin, oo naftiisuna ka laadhanayso naftan ilmaha, oo waxay noqon doontaa markuu arko inuusan ilmuhu nala jirin, wuu dhiman doonaa, oo wiilashaadu waxay soo dejin doonaan da'da weyn ee wiilkaaga, oo aabbaha naga ah, murugo Haadees. Wiilkaaga waayo aabbaha ayuu ka qaatay ilmaha, isagoo leh, haddii aanan isaga kuu keenin oo aanan isaga hortaada taaginin, dembiile ahaan doonaa aabbaha dhammaan maalmaha. Hadda sidaa darteed waxaan kuu sii joogayaa wiil halkii ilmaha, addoon sayidka; laakiin ilmaha ha kaco walaalihiis. Sidee waayo waan u tegi doonaa aabbaha, ilmaha aan nala jirin? Si aanan u arkin sharka kuwaas oo heli doona aabbahay

45

Yuusuf ma awoodi karin inuu u adkaysto dhammaan kuwii isaga ag taagnaa, laakiin wuxuu yidhi, Dhammaan iga dira, oo ciduna kuma ag taagnayn Yuusuf markii uu walaalihiis isu ogeysiiyey. Oo wuxuu siidaayay cod isagoo ooyaya, dhammaan Masriyiintii way maqleen, waxaana la maqlay gurigii Fircoon. Yusuf wuxuu ku yidhi walaalihiis, aniga waxaan ahay Yusuf; miyuu aabbahay weli nool yahay? Oo walaalihii ma awoodi karin inay ugu

jawaabaan isaga, waayo way argagaxeen. Yuusuf wuxuu walaalihiis ku yidhi, Ii soo dhowaada, wayna soo dhowaadeen. Markaasuu yidhi, Aniga waxaan ahay Yuusuf walaalkiin kii aad Masar ku iibiseen. Hadda sidaa darteed ha murugoonina, hana idiin muuqato mid adag, inaad halkan iigu iibiseen, waayo Ilaah ayaa nolol aawadiis hortiin ii soo diray. Tani waayo waa sanaddii labaad ee abaarta ku dhulka, weli waxaa hadhay shan sannadood, kuwaas oo aan ku jiri doonin beerashada, iyo aan jiri doonin beergoosashada; waayo Ilaah ayaa hortiin ii diray, si hadhay idinka ah loo dhigo dhulka, iyo si hadhay weyn idinka ah loo quudiyo. Haddaba sidaas darteed ma aha idinka aniga halkan ii soo dirtay, laakiin waa Ilaaha, oo wuxuu iga dhigay sida aabbaha Fircoon, iyo sayidka gurigiisa oo dhan, iyo taliyaha dhulka Masar oo dhan. Sidaas dartay haddaba u kaca aabbahay, oo u sheega isaga, waxyaalahan wuxuu leeyahay wiilkaaga Yuusuf: Ilaah wuxuu iga dhigay sayid dhulka Masar oo dhan; haddaba iigu soo deg, oo ha joogin; Oo waxaad degganaan doontaa dhulka Goshen oo Carabiya; oo waxaad ahaan doontaa ii dhow adiga, iyo wiilashaada, iyo wiilasha wiilashaada, idahaaga, iyo lo'daada, iyo in alla intii aad leedahay. Oo waan ku quudin doonaa halkaas, waayo weli waxaa jiri doonta shan sannadood oo abaaro ah, si aanad u baabba'in adiga iyo

wiilashaada iyo dhammaan hantidaada. Eeg, indhahaagu way arkayaan, iyo indhaha Benyamiin oo ah walaalkay, in afkaygu yahay kan idinla hadlaya. Sidaa darteed u sheega aabahay sharaftayda oo dhan tan Masar ku jirta, iyo wixii aad aragteen oo dhan, oo degdega oo aabahay halkan keena. Wuxuu ku dhacay qoorta Benyamiin oo ahaa walaalkiis, wuuna ku ooyay, Benyamiinna wuxuu ku ooyay qoortiisa. Oo markuu dhunkaday dhammaan walaalihiisii ayuu iyaga ugu ooyay, dabadeedna walaalihiisii ayaa la hadlay isaga. Oo codkii waxaa laga maqlay gurigii Fircoon, iyagoo leh, Walaalihii Yuusuf way yimaadeen. Fircoon iyo addoommadiisii way farxeen. Fircoon wuxuu Yuusuf ku yidhi, Waxaad walaalahaa ku tidhaahdaa, tan sameeya: buuxiya joonyaddihiinna, oo dhulka Kancaan taga. Oo markaad qaadataan aabihiin iyo hantidiinna, ii kaalaya, oo waxaan idin siin doonaa dhammaan waxyaalaha wanaagsan ee Masar, waadna cuni doontaan dhuuxa dhulka. Adiga laakiin amar kuwan: qaado iyaga gaadhifardood ka dhulka Masar u carruurtiinna iyo naagihiinna, oo qaadanaya aabihiinna oo kaalaya. Oo ha u naxariisanina indhaha alaabtaada, waayo dhammaan waxyaalaha wanaagsan Masar idinka ayaa noqon doona. Sidaas ayay sameeyeen wiilashii Israa'iil; wuxuuna Yuusuf siiyey iyaga gaadhi sida waxyaalihii lagu yidhi Fircoon

boqorka; wuxuuna siiyey iyaga sahay jidka; Dhammaan wuxuu siiyey laba dhar; Benyaamiin laakiin wuxuu siiyey saddex boqol dahab, iyo shan beddelka dhar. Oo aabbihiis u diray sidaas oo kale, iyo toban dameer oo qaadaya dhammaan waxyaalaha wanaagsan ee Masar, iyo toban baqal oo aabbihiis u qaadaya rootiyada safarka. Wuxuu diray walaalihiis, wayna tageen, wuxuuna ku yidhi, Ha isku cadhoonina jidka dhexdiisa. Oo waxay ka soo kaceen Masar, oo waxay yimaadeen dhulka Kancaan oo u tageen Yacquub oo ahaa aabbahood. Waxay u soo warrameen isagoo leh, Wiilkaaga Yuusuf waa nool yahay, oo isagu wuxuu taliyaa dhulka Masar oo dhan. Yacquubna maskaxdiisii way la yaabtay, waayo ma uu rumaysan iyaga. Waxay kula hadleen isaga dhammaan waxyaalaha ay tidhi Yuusuf, intii uu ku yidhi iyaga. Markuu arkay gaadhifardoodkii kuwaas oo Yuusuf soo diray si uu u qaado isaga, ruuxii Yacquub aabbahood ayaa soo noolaaday. Israa'iil wuxuu yidhi, Waa wax weyn oo ii ah, haddii Yuusuf wiilkaygu weli nool yahay. Waan tegi doonaa oo waan arki doonaa isaga intaanan dhiman.

46

Israa'iil baa tegey isaga iyo wixiisii oo dhan, wuxuuna yimid

ceelkii dhaarta, oo wuxuu allabari u bixiyey Ilaahii aabbihiis Isxaaq. Ilaahna wuxuu Israa'iil kula hadlay riyo habeenka, oo yidhi, Yacquub, Yacquub, isna wuxuu yidhi, waa maxay? Laakiin wuxuu ku yidhi, Aniga waxaan ahay Ilaaha aabayaashaa, ha cabsan inaad Masar ku dhaadhacdo, waayo quruun weyn ayaan kaa dhigi doonaa halkaas. Oo aniga waxaan kula dhaadhici doonaa Masar, oo aniga waxaan kuu keeni doonaa dhammaadka, oo Yuusuf wuxuu saari doonaa gacmihiisa indhahaaga. Yacquub wuxuu ka kacay Ceelka Dhaarta, wiilashii Israa'iilna waxay ku qaadeen aabbahoodii, iyo alaabta, iyo naagahoodii gaadhifardoodkii uu Yuusuf u soo diray inuu isaga ku qaado. Oo waxay qaadeen hantidoodii iyo dhammaan hantidii ay ka heleen dhulka Kancaan, waxayna galeen Masar, Yacquub iyo dhammaan farcankiisii oo la socday. Wiilashii, iyo wiilashii wiilashiisa la isaga; gabdhihii, iyo gabdhihii gabdhihiisa; iyo dhammaan abuurkiisa wuxuu keenay Masar. Kuwanuse waa magacyadii wiilashii Israa'iil kuwii galay Masar wax la socda Yacquub aabbahood. Yacquub iyo wiilashiisii: curadkii Yacquub wuxuu ahaa Ruubeen. Wiilashii Ruubeen waxay ahaayeen Enokh, iyo Fallos, Asroon, iyo Kharmi. Wiilashii Simeon waxay ahaayeen: Jemuel, iyo Jamin, iyo Ehud, iyo Jachin, iyo Zohar, iyo Saul oo ahaa wiilkii naagta reer Canaan. Wiilashii Lewi waxay

ahaayeen Geershoon, Qaad, iyo Meraari. Wiilashii Yuudah waxay ahaayeen Eer, iyo Oonaan, iyo Shiiloh, iyo Fares, iyo Serax, laakiin Eer iyo Oonaan waxay ku dhinteen dhulka Kancaan, wiilashii Fares waxay ahaayeen Xesroon iyo Yemuueel. Wiilashii Isaakar waxay ahaayeen Tolaa, iyo Fuuaa, iyo Xashum, iyo Shimroon. Wiilashii Sebulun waxay ahaayeen Sered, iyo Elon, iyo Axoel. Kuwan waa wiilashii Lee'ah, kuwaas oo ay u dhashay Yacquub dhexda Mesobotaamiya tan Suuriya, iyo Diinah oo ahayd gabadhiisa, dhammaantood nafaha, wiilal iyo gabdho, soddon iyo saddex. Wiilashii Gaad waxay ahaayeen Safoon, iyo Angis, iyo Sannis, iyo Thasoban, iyo Aedeis, iyo Aroedeis, iyo Areeleis. Wiilashii Aasher waxay ahaayeen Yemna, Yeshuwa, iyo Ye'uul, iyo Bariiya, iyo Saara oo walaashood ahayd. Wiilashii Baria waxay ahaayeen Chobor iyo Melchiil. Kuwan waa wiilashii Silfah, tii uu Laabaan siiyay Lee'ah gabadhiisa, oo ay u dhashay Yacquub lix iyo toban qof. Wiilashii Rachel oo ahayd naagtii Jacob waxay ahaayeen Joseph iyo Benjamin. Noqdeen laakiin wiilashii Yuusuf dhulka Masar, kuwaas ay u dhashay Aasenad gabadhii Fotiiferaa oo ahaa wadaadkii Heliiyoobolis: Manaseh iyo Efrayim. Noqdeen laakiin wiilashii Manaseh, kuwaas ay u dhashay naagta addoonta ahayd ee Suuriyada: Maakiir. Maakiir laakiin wuxuu dhalay Gilecaad. Wiilashii laakiin Efrayim oo

ahaa walaalkii Manaseh: Suutalacam iyo Tacam. Wiilashii laakiin Suutalacam: Edoom. Wiilashii Benyamiin, Bala iyo Bokhor, iyo Ashbel. Waxay noqdeen wiilashii Bala, Gera, iyo Noeman, iyo Anchis, iyo Rosh, iyo Mamphim; Gera na wuxuu dhalay Arad. Kuwanu waa wiilashii Raaxeel, kuwaas oo ay u dhashay Yacquub, dhammaan nafuhu waa siddeed iyo toban. Wiilashii Daan wuxuu ahaa Asom. Oo wiilashii Naftaali waxay ahaayeen Asiil, iyo Guuni, iyo Isaar, iyo Sollem. Kuwanu waa wiilashii Ballas, tii uu Laabaan siiyay gabadhiisii Raaxeel, oo ay u dhashay Yacquub, dhammaan toddoba qof. Dhammaan nafihii galay Masar la socday Yacquub, kuwa ka soo baxay bowdadiisa, iyagoo aan la jirin dumarkii wiilashii Yacquub, dhammaan nafihii, lix iyo lixdan; wiilashii Yuusuf oo u dhashay isaga dhulka Masar, sagaal nafood. Dhammaan dadkii guriga Yacquub, kuwii galay Masar la socday Yacquub, waxay ahaayeen shan iyo toddobaatan qof. Laakiin Yahuudah ayuu ku hor diray Yuusuf, si uu kula kulmo magaalada Halyeeyada, dhulka Ramesees. Yuusuf markuu gaadhifardoodkiisa xidhay, wuxuu u kacay inuu la kulmo aabbihiis Israa'iil magaalada Geesiyaasha, oo markuu isaga u muuqday, wuxuu ku dhacay qoortiisa, wuxuuna si aad ah u ooyay. Oo wuxuu Israa'iil ku yidhi Yuusuf, hadda waan dhiman doonaa, tan iyo markii aan wejigaaga arkay, waayo weli waad

nool tahay. Yuusuf wuxuu ku yidhi walaalihiis, Kor baan u tegi doonaa oo waxaan u sheegi doonaa Fircoon, oo waxaan ku odhan doonaa, Walaalahay iyo reerka aabbahay oo joogay dhulka Kancaan ayaa ii yimid. Ragguse nimanka waa adhijirro, waayo nimanka xoolo-dhaqato bay ahaayeen, oo xoolaha, iyo dibida, iyo dhammaan waxyaalaha ay leeyihiin ayay keeneen. Haddii sidaa darteed Fircoon idinku yeedho oo uu idin weydiiyo, Waa maxay shaqaddiinnu? Waxaad dhihi doontaan, nimanyahow xoolo-dhaqatayaal ayaan nahay carruurta aad leedahay ilaa carruurnimo tan iyo hadda, iyo annaga, iyo aabbayaashayada; si aad ugu degtaan dhulka Goshen ee Carabiya; waayo karaahiyo ayaa u ah Masriyiinta adhijir kasta oo idaha.

47

Markuu yimid Yuusuf, wuxuu u warramay Fircoon, isagoo leh, Aabahay iyo walaalahay, iyo xoolaha iyo dibida iyaga, iyo wax kasta oo ay leeyihiin, waxay ka yimaadeen dhulka Kancaan, oo bal eeg, waxay joogaan dhulka Goshen. Walaalihiisa wuxuu ka qaaday shan nin, wuxuuna iyaga hor taagay Fircoon. Oo Fircoon wuxuu ku yidhi walaalaha Yuusuf, Waa maxay shaqadiinna? Oo

waxay Fircoon ku yidhaahdeen, adhijirro ido ah addoommadaada, iyo annaga iyo aabbayaasheen. Waxay u yidhaahdeen Fircoon, inaan deganno dhulka waan u nimid, waayo ma jiro daaq xoolaha carruurta aad leedahay, waayo abaarta way xoogaysatay dhulka Kancaan; haddaba sidaa darteed waxaan deganaanaynaa dhulka Goshen. Wuxuu yidhi Fircoon Yuusuf, Ha degaan dhulka Goshen; haddii aad ogaatana in ay ku dhex jiraan niman awood leh, magacaab iyaga taliyayaal xoolahayga. Waxay yimaadeen Masar u Yuusuf Yacquub iyo wiilashiisii; oo wuxuu maqlay Fircoon boqorkii Masar. Fircoon wuxuu ku yidhi Yuusuf, Aabbahaaga iyo walaalahaa way kuu yimaadeen. Eeg, dhulka Masar hortaada ayuu yaallaa, dhulka ugu fiican ku deg aabbahaa iyo walaalahaa. Yuusuf wuxuu soo geliyey aabihiis Yacquub, oo wuxuu isaga hor taagay Fircoon, oo Yacquub wuxuu barakeeyey Fircoon. Fircoon wuxuu Yacquub ku yidhi, Immisa sannadood ayaa cimrigaagu yahay? Waxaa Yacquub ku yidhi Fircoon, Maalmahooda sannadaha noloshaydaan qariibka ku ahay waa boqol iyo soddon sannado, yar iyo xun ayay noqdeen maalmahooda sannadaha noloshaydaan, mana ay gaadhin maalmahooda sannadaha nolosha aabayaashayda kuwaas maalmahooda ay qariibka ku ahaayeen. Yacquub markuu Fircoon barakeeyey ayuu ka tegey.

Yuusuf wuxuu dejiyey aabbihiis iyo walaalihiis, wuxuuna siiyey iyaga hanti dhulka Masar, dhulka ugu wanaagsan, dhulka Ramesees, sidii uu amray Fircoon. Yuusuf wuxuu hadhuudh u qoday aabihiis, walaalihiis, iyo dhammaan guriga aabihiis, mid kasta siday jidhkoodu ahaa. Hadhuudh ma jirin dhulka oo dhan, waayo abaartii way sii xoogeysatay aad iyo aad, dhulkii Masar iyo dhulkii Kancaan way ku fashilmeen abaartii. Yuusuf wuxuu ururiyey dhammaan lacagtii laga helay dalka Masar iyo dalka Kancaan, hadhuudhkii ay dadku iibsanayeen, wuuna u qiyaasay iyaga, wuxuuna Yuusuf dhammaan lacagtii keenay guriga Fircoon. Oo waxay dhammaaday lacagtii oo dhan dhulkii Masar iyo dhulkii Kancaan; oo waxaa yimid Masriyiintii oo dhan Yuusuf, iyagoo leh, na sii cunto, oo maxaannu hortaada ugu dhimanayaa? Lacagtayadu way dhammaatay waayo. Yuusuf wuxuu iyaga ku yidhi, Keena xoolahiinna, oo waxaan idin siin doonaa rooti xoolahiinna meeshood, haddii lacagtinnu dhammaatay. Waxay xoolahoodii u keeneen Yuusuf, oo Yuusuf wuxuu iyaga siiyey rooti beddelka fardaha, iyo beddelka idaha, iyo beddelka dibida, iyo beddelka dameerrada, oo wuxuu ku quudinayay rooti intii uu beddelay dhammaan xoolahoodii sanadkaas. Sannadkii kaas wuu baxay, oo waxay u yimaadeen isaga sannadkii labaad, oo waxay ku yidhaahdeen isaga,

miyaanaan weligeen laga baabbi'in sayidkeenna? Haddii waayo wuu dhamaaday lacagteenna annaga, iyo hantideenna iyo xoolahayaga xaggaaga sayidka, oo ma hadhay annaga hortaada sayidkeenna, laakiin jidhkeenna u gaar ah iyo dhulkeenna, si aannan u dhiman hortaada adiga, oo dhulku uu cidla noqdo, noo soo iibso annaga iyo dhulkeenna halkii rootiga, oo waxaannu noqon doonnaa annaga iyo dhulkeenna addoommo Fircoon; na sii iniinyo, si aannu u beeranno, oo aannu u noolaanno oo aannan u dhiman, oo dhulku uusan cidla noqon doonin. Yuusuf wuxuu Fircoon u soo iibsaday dhulkii Masriyiinta oo dhan, waayo Masriyiintu waxay Fircoon u iibiyeen dhulkoodii, maxaa yeelay abaartii ayaa ka adkaatay iyaga, oo dhulkii wuxuu noqday kii Fircoon. Oo dadkii wuxuu ka dhigay addoommo isaga ah carruur, laga bilaabo xuduudaha Masar ilaa xuduudaha, ka sokow dhulka wadaaddada oo keliya; ma helin tan Yuusuf; bixinta darteed waayo wuxuu siiyey hadiyad wadaaddada Fircoon, oo waxay cunayeen bixintii, taas uu siiyey iyaga Fircoon; sababtaas darteed ma ay iibin dhulkooda. Yuusuf wuxuu ku yidhi dhammaan Masriyiinta, Bal eega, maanta waxaan Fircoon u helay idinka iyo dhulkiinna. Iniinaha qaata oo dhulka beeraha. Oo waxay noqon doonaan waxa ka soo baxa, oo waxaad siin doontaan qaybta shanaad Fircoon, laakiin afarta

qayb waxay idiin noqon doonaan abuur dhulka ah, iyo cunto idiin ah, iyo kuwa guryihiinna ku jira oo dhan. Oo waxay yidhaaheen, waad na badbaadisay; raalli ka helaynay hortii sayidkeenna, oo waxaan noqon doonnaa addoommo Fircoon. Oo Yuusuf wuxuu iyaga u dhigay amar ilaa maanta, in dhulka Masar Fircoon loo diro, dhulka wadaaddada mooyee, kaasoo aan Fircoon lahayn. Israa'iil wuxuu degay dhulka Masar dusheeda dhulka Gesem, oo way dhaxleen, wayna koreen oo aad iyo aad u tarmeen. Yacquub wuxuu ku noolaa dhulka Masar toddoba iyo toban sano, oo maalmihii Yacquub ee sannadihii nolosha isaga waxay noqdeen boqol iyo toddoba iyo afartan sano. Waxay soo dhowaadeen maalmahaasi Israa'iil inuu dhinto; oo wuxuu u yeedhay wiilkiisii Yuusuf, oo wuxuu ku yidhi, haddii aan helay raalli ahaansho hortaada, geli gacantaada hoosta bowdadayda, oo waxaad ii samayn doontaa naxariis iyo run, inaadan i aasan Masar; laakiin waan seexan doonaa awowayaashay, oo waxaad iga qaadi doontaa Masar, oo waxaad i aasi doontaa xabaashoodii; isaguna wuxuu yidhi, aniga waan samayn doonaa sida eraygaaga. Yidhi laakiin, Ii dhaar, oo wuxuu isaga ugu dhaaray, markaasaa Israa'iil ku sujuuday korkii ushiisa.

48

Waxay dhacday dabadeed erayadaas, oo waxaa loo sheegay Yuusuf in aabbihiis jirran yahay, markaasuu kaxeeyay labadii wiilashiisii oo ahaa Manaseh iyo Efrayim, oo wuxuu u yimid Yacquub. Waxaa loo soo sheegay Yacquub iyagoo leh, Eeg, wiilkaaga Yuusuf wuxuu kuu imanayaa, oo Israa'iil intuu isxoojiyey ayuu sariirta ku fadhiistay. Waxaa Yacquub ku yidhi Yuusuf, Ilaahaygu wuxuu ila muuqday aniga Luus oo ku taal dhulka Kancaan, wuxuuna i barakeeyey, wuxuuna ii yidhi, bal eeg aniga waxaan kordhin doonaa adiga, waxaanan tarmin doonaa adiga, waxaanan ka dhigi doonaa adiga shirar quruumaha, waxaanan siin doonaa adiga dhulkan, iyo farcankaaga kadib adiga, hanti weligeed ah. Haddaba sidaa darteed labadaada wiil ee kugu dhashay dalka Masar intaanan ku iman Masar, kuwaygay yihiin, Efrayim iyo Manaseh, waxay ii noqon doonaan sida Ruubeen iyo Simecoon. Laakiin carruurta aad dhaliso ka dib kuwan waxay noqon doonaan magaca walaalahood, oo waxaa loogu yeedhi doonaa dhaxalka kuwaas. Aniga laakiin markii aan ka imanayay Mesopotamia ee Syria, waxaa dhimatay Rachel oo ahayd hooyadaa, dhulka Canaan, anigoo ku soo dhowaaday hippodrome Chabratha ee dhulka, intii aan Ephrathah imanayo, oo waxaan iyada ku aasay jidka hippodrome, taas oo ah Bethlehem. Markii uu arkay Israa'iil

wiilashii Yuusuf, ayuu yidhi, Yaa kuu kuwan? Yuusuf wuxuu ku yidhi aabbihiis, Wiilashayda waa kuwan, kuwaas oo Ilaah halkan i siiyey. Oo wuxuu yidhi Yacquub, ii keen iyaga, si aan u duceeyo iyaga. Indhahaasi Israa'iil laakiin way madmadoobeen da weynida awgeed, oo ma uu awoodi karin inuu arko. Markaasuu iyaga u soo dhowaadey, oo uu dhunkaday, oo uu isku duubay. Oo Israa'iil wuxuu Yuusuf ku yidhi, Bal eeg, wejigaaga kama aan la waayay, oo bal eeg, Ilaah wuxuu kaloo i tusay farcankaa. Oo Yuusuf wuxuu iyaga ka soo saaray jilbihiisa, oo waxay ugu sujuudeen wejigooda dhulka saareen. Yuusuf wuxuu qaatay labadii wiilashiisii, Efrayim gacantiisa midig ah, oo ka xagga bidix ah Israa'iil, iyo Manaseh gacantiisa bidix ah, oo ka xagga midig ah Israa'iil, wuxuuna iyaga u soo dhoweysiiyey isaga. Israa'iil baa taagay gacantiisa midig, oo dhigay madaxa Efrayim, isagoo ahaa kan ugu yar, iyo gacantiisa bidix madaxa Manaseh, isagoo gacmihiisa isku-wareejiyey. Oo wuu u duceeyey iyaga, oo wuxuu yidhi, Ilaaha, kan ay awoowayaashay hortiisa ka farxiyeen, Ibraahim iyo Isxaaq, Ilaaha i quudinayay tan iyo dhallinyaranimadayda ilaa maanta, Wargeeyaha iga samatabbixinayay sharka oo dhan, ha u duceeyo carruurtan; oo magacayga ayaa loogu yeedhi doonaa iyaga dhexdooda, iyo magaca awoowayaashay Ibraahim iyo Isxaaq; oo ha ku bataan

tiro badan dhulka dushiisa. Markii uu arkay Yuusuf in aabbihiis dhigay gacanta midigta ah ee isaga kor madaxa Efrayim, culus ayay isaga u muuqatay, oo Yuusuf wuxuu qabsaday gacanta aabbihiis, si uu uga qaado madaxa Efrayim oo uu saaro madaxa Manaseh. Yuusuf ayaa aabbihiis ku yidhi, maya sidan ma aha aabbow, waayo kan waa curadka, gacantaada midig madaxiisa dhig. Oo ma uu doonin, laakiin wuxuu yidhi, waan ogahay, ilmow, waan ogahay, oo kanu wuxuu noqon doonaa dad, oo isaga waa la sarraysiin doonaa, laakiin walaalkiisa kan yar wuu ka weyn noqon doonaa, oo farcantiisu waxay noqon doontaa tiro badan oo quruumo ah. Oo wuxuu u duceeyey iyaga maalintaas, isagoo leh, Idinkaan laguugu ducayn doonaa Israa'iil, iyagoo leh, Ilaah ha kaa yeelo sida Efrayim iyo sida Manaseh, oo wuxuu dhigay Efrayim Manaseh ka hor. Israa'iil wuxuu ku yidhi Yuusuf, Bal eeg, aniga waan dhimanayaa, oo Ilaah wuu idinla jiri doonaa, wuxuuna idin celin doonaa dhulka aabbayaashiin. Aniga laakiin waxaan ku siinayaa Shekem oo gaar ah oo walaalahaa ka sarreeya, tan aan gacanta reer Amor kaga qaatay seeftayda iyo qaansadayda.

49

Yacquub wuxuu yeedhay wiilashiisii, oo wuxuu ku yidhi iyaga, isu soo ururs ada, si aan idiin sheego waxa idinku dhici doona maalmaha ugu dambeeya. Isu soo uruura oo i maqla, wiilasha Yacquubow, maqla Israa'iil, maqla aabbihiinna. Reuben curad-bixiyahayga, adiga waxaad tahay xoogayga iyo bilowga carruurahayga, adag in la qaado, oo adag oo madax-adag. Waxaad si kibir leh u dhaqantay sida biyo oo kale, hana karkarinaysid. Waayo, waxaad fuushay sariirta aabbahaa, markaas waxaad nijaasaysay gogolka meeshii aad fuushay. Simeon iyo Levi walaalo waxay dhammeeyeen xaqdarrada ka saarista iyaga. Guddigoodii yaanay iman naftayda, iyo ku saabsan dhismahoodii yaanay murmeen beerayga. Sababtoo ah cadhadoodii waxay ku dileen niman, iyo rabitaankoodii waxay ku gooyeen xargaha dibi. Inkaaran ha ahaato cadhada iyaga, maxaa yeelay way madax-adkayd, iyo cadhadooda iyaga, maxaa yeelay way engejisatay. Waan u qaybin doonaa iyaga Yacquub dhexdiisa, oo waan u kala firdhin doonaa iyaga Israa'iil dhexdeeda. Judah, waxaa ku ammaani doona walaalahaa, gacmahaagu waxay saarnaan doonaan dhabarka cadaawayaashaada, wiilashii aabbahaaga ayaa kuu sujuudi doona. Libaax yar Yahuudah, biqilka ka soo baxday, wiilkaygiiyow, kor u kacday. Jiifay oo seexatay sida libaax iyo

sida libaax yar. Yaa kicin doona isaga? Ma dhammaan doono taliye ka Yahuudah, iyo hogaamiye ka bowdooyinka isaga, ilaa ay yimaadaan waxyaalaha loo kaydiyey isaga, oo isagu wuxuu noqon doonaa rajada quruumaha. Wuxuu ku xidhayaa canabka qayl kiisa, iyo xargaha canabka ku xidhayaa qayl dameerka kiisa, wuxuu ku dhaqayaa khamriga dharka kiisa, iyo dhiigga canabka ku dhaqayaa dhariga kiisa. Indhuhu waxay uga dhalaalayaan khamri, ilkuhuna waxay uga caddaanyihiin caano. Zebulun wuxuu degganaan doonaa xeebta, oo isagu wuxuu ahaan doonaa meel dekedda maraakiibta ku taal, wuxuuna sii fidsan doonaa ilaa Sidon. Issachar wuxuu jeclaa wanaagga, isagoo ku nasanaya dhexda qoybaha. Oo markuu arkay in nasashadii fiicnayd, iyo in dhulkii buuran yahay, garabkiisii ayuu hoos u dhigay si uu u hawshoodo, wuxuuna noqday nin beeraley. Daan wuxuu xukumi doonaa dadkiisa, sida qabiil kale oo Israa'iil ku jira. Oo ha noqdo Daan mas jidka dul saaran, fadhiya wadada dusheed, qaniinaya cidhib faras, oo wuxuu dhici doonaa fardooleygu dhinaca dambe, isagoo sugaya badbaadinta Rabbiga. Gad, koox weerarka ah ayaa weerar gelin doonta isaga, laakiin isaga qudhiisu wuxuu weerar gelin doonaa iyaga ilaa cagaha. Asher, rootigisu waa barwaaqaysan yahay, oo isagu wuxuu taliyayaasha siin doonaa raaxo. Naphtali waa jirrid fidsan, oo qurux ku

siinaya dhalashada. Wiil koray Yuusuf, wiilkayga koray oo la masayrayo, wiilkayga ugu yar, xagayga soo noqo. Gudaha kaas oo ay ka wada hadlayeen ayay caayeen, oo waxay u qabeen cadho isaga sayidkii fallaadhaha. Oo qaansooyinkoodii xoog bay ku burbureen, xanjadihii cududdii gacantoodana way daciifeen, taasoo ay sababtay gacantii taliyaha Yacquub, kaasoo ahaa kan xoogga badan ee Israa'iil oo ka yimid Ilaaha aabbahaaga. Oo wuxuu ku caawiyay Ilaahayga, oo wuxuu kugu barakeeyey barakada samada kor, iyo barakada dhulka haysta wax walba, sababta barakada naasaha iyo maxalka, barakada aabbahaa iyo hooyadaa; wuxuu ka adkaatay barakada buuraha joogta ah, iyo barakooyinka kuraha weligood ah; waxay noqon doonaan madaxa Yuusuf, iyo dhaladka kuwii uu hogaamiyey walaalaha. Benjamin waa yeeye dhuuban oo kharaabsan, subaxda weli wuu cuni doonaa, galabtana cunto buu siiyaa. Dhammaan kuwan waa wiilashii Yacquub ee laba iyo tobanka ahaa, oo waxan ayaa aabbahood kula hadlay iyaga, wuuna u duceeyey iyaga, mid kasta sida ducadiisa ayuu ugu duceeyey. Oo wuxuu ku yidhi iyaga, aniga waxaa la igu darayo dadkaygii; igu aasa aabbayaashay la godka ku jira beerta Cefroon kii reer Xeed, godka labanlaabka ah, ka soo horjeeda Mamre, dalka Kancaan, kaas oo Ibraahim ka iibsaday godka Cefroon kii reer Xeed hanti

xabaal ahaan. Halkaas waxay ku aaseen Ibraahim iyo Saarah naagtii isaga; halkaas waxay ku aaseen Isxaaq iyo Rifqo naagtii isaga; halkaas waxay ku aaseen Lee'ah; dhaxalkii beerta iyo godka ku jiray, ka wiilashii Xeed. Oo wuxuu Yacquub joojiyay amridii uu wiilashiisa siinayay, oo markuu cagihiisa sariirta kor ugu qaaday ayuu naf baxay, oo wuxuu ku darmaday dadkiisii.

50

Yuusuf wuxuu ku dhacay wejigiisii aabbihiis, wuuna u ooyay, wuuna dhunkaday. Oo Yuusuf wuxuu amarkay carruurtiisa kuwa dharkiciyayaasha ahaa, inay dharkiciyaan aabbihiis; oo dharkiciyayaashii way dharkiciyeen Israa'iil. Oo waxay dhammeeyeen afartankii maalmood ee isaga, waayo sidaas ayaa loo tiriyaa maalmahaas aasidda, oo Masar waxay isaga u barooratay toddobaatan maalmood. Markii laakiin ay dhaafeen maalimihii baroorashada, wuxuu la hadlay Yuusuf taliyayaashii Fircoon, isagoo leh, haddii aan helay raalli ahaansho hortiinna, kala hadla wax anigu ku saabsan dhegaha Fircoon, idinkoo leh, aabahay wuxuu iga dhaariyey aniga, isagoo leh, qabriga aan u qoday naftayda dhulka Kancaan, halkaas igu aas; haddaba sidaa darteed anigoo tegaya waan aasi doonaa aabahay, oo waan soo

noqon doonaa; Oo wuxuu yidhi Fircoon Yuusuf, tag, aas aabahaa, sida uu kugu dhaariyey. Wuxuu Yuusuf u kacay inuu aaso aabbihiis; oo waxaa isaga la socday dhammaan carruurta Fircoon, iyo odayaashii gurigiisa, iyo dhammaan odayaashii dalka Masar, iyo qoysaskii Yuusuf oo dhan, iyo walaalihiis, iyo gurigii aabbihiis oo dhan, iyo xigaalkadiis; oo idihii iyo dibidii waxay kaga tageen dhulkii Goshen. Oo waxay isaga la socdeen gaadhifardood iyo fardooley, oo xeradii aad bay u weynayd. Waxay yimaadeen goobta hadhuudhka lagu tumo ee Atad, taas oo ku taal shisheeyaha Webi Urdun, oo aad bay ugu baroorteen baroor weyn oo xoog badan, wuxuuna u sameeyey aabbihiis baroor toddoba maalmood. Oo waxay arkeen dadkii degganaa dhulka Kana'aan baroorta ku taal goobta hadhuudhka lagu tumo ee Atad, oo waxay yidhaahdeen, baroortan waa mid weyn oo Masriyiinta ah; sababtaas darteed wuxuu u bixiyey magiciisa, Baroorta Masriinta, kaas oo ah meel ka shishaysa Webi Urdun. Oo wiilashiisii ayay sidaas ugu sameeyeen. Oo wiilashiisii ayaa qaatay isaga oo geeyay dhulka Kanacan, oo waxay ku aaseen godka labalaabka ah, kaasoo Ibraahim ka iibsaday godka oo uu hanti xabaal ka helay Cefroon kii reer Xeed, meel ka soo hor jeedda Mamre. Yuusuf wuxuu ku soo noqday Masar, isaga iyo walaalihiis, iyo kuwii la socday inay aasaan aabbihiis. Walaalihii

Yuusuf markay arkeen in aabbahoodii dhintay, waxay yidhaahdeen, Miyaanu Yuusuf weligii nagu cadho hayn oo noogu abaalgudi doonaa dhammaan xumaantooyinkii aan isaga ku samaynay? Oo markay u yimaadeen Yuusuf waxay yidhaahden, aabbahaagu wuu ku dhaarsaday ka hor intaanu dhiman, isagoo leh, sidaas ugu sheega Yuusuf: ka saamax iyaga xadgudubkooda iyo dembigoodaba, maxaa yeelay shar bay kuu muujiyeen: oo hadda aqbal xadgudubka addoommada Ilaaha aabbahaaga: oo Yuusuf wuu ooyay markay la hadlayeen. Oo intay u yimaadeen ayay ku yidhaahdeen, ogow annagu waxaynu nahay addoommadaada guriga. Yuusuf wuxuu iyaga ku yidhi, Ha baqina, waayo waxaan ahay kan Ilaah. Idinka waxaad iga taliyeen shar, laakiin Ilaah wuxuu iga taliyey wanaag, si ay u noqoto sida maanta, oo la quudiyo dad badan. Wuxuu ku yidhi iyaga, Ha baqina, aniga waan quudin doonaa idinka iyo guryahiinna. Wuuna dhiirrigeliyey iyaga, oo qalbigooda ayuu kula hadlay. Yuusuf wuxuu degay Masar, isaga iyo walaalihiis, iyo qoysaskii aabbihiis oo dhan, Yuusufna wuxuu noolaa boqol iyo toban sannadood. Oo wuxuu arkay Yuusuf carruurtii Efrayim, ilaa jiilkii saddexaad; oo wiilashii Maakiir oo ahaa ina Manaseh waxay ku dhasheen bowdooyinka Yuusuf. Yuusuf wuxuu walaalihiis ku yidhi, Aniga waan dhimanayaa, laakiin

Ilaah hubaal wuu idin booqan doonaa, oo wuxuu idinka kaxayn doonaa dhulkan oo idin geeyn doonaa dhulkii uu Ilaah ugu dhaartay aabayaasheen Ibraahim, Isxaaq, iyo Yacquub. Oo Yuusuf wuxuu dhaariyey wiilashii Israa'iil, isagoo leh, marka Ilaah idin soo booqdo, waxaad halkan kala qaadi doontaan lafihayga idinkiinna. Yuusuf wuxuu dhintay isagoo jira boqol iyo toban sannadood, wayna aaseen, oo waxay ku dhigeen sanduuqa dhimashada Masar.

Bixitaanka

1

Kuwan waa magacyada wiilasha Israa'iil ee galay Masar oo la socday Yacquub aabbahood, mid kastaa wuxuu la galay qoysaskiisa oo dhan. Reuben, Simeon, Levi, Judah, Issachar, Zebulun, Benjamin, Dan, iyo Naphtali, Gad, iyo Asher. Yuusuf laakiin wuxuu ku jiray Masar, waxayna ahaayeen dhammaan dadkii ka soo farcamay Yacquub shan iyo toddobaatan. Yuusuf wuu dhintay, iyo walaalihiisii oo dhan, iyo qarnigaas oo dhan. Wiilashii Israa'iil way koreen, wayna tarmeen, wayna noqdeen tiro badan, wayna aad iyo aad u xoog yeesheen, dhulkuna wuu iyaga tarmeeyay. Boqor kale ayaa ka kacay Masar, oo aan aqoon Yuusuf. Wuxuu ku yidhi dadkiisa, bal eega faca wiilasha Israa'iil waa tiro badan oo weyn, wayna ka xoog badan yihiin innaga.

Kaalaya sidaa darteed aynu si xeelad leh ula macaamilno iyaga, waaba intaasoo ay ku badan yihiin, oo markii dagaal nagu dhaco, kuwan sidoo kale ay ku darmi doonaan cadaawayaasha, oo ay dagaal nagu sameeyaan, dabadeedna ay ka baxaan dhulka. Oo wuxuu u taagay iyaga kuwa u taliya shuqullada, si ay ugu dhibaan iyaga shaqooyinka. Oo waxay u dhiseen Fircoon magaalooyin xooggan, Pithom iyo Rameses iyo On, taasoo ah magaalada Qorraxda. Laakiin sida ay iyaga hoos u dhigayeen, intaas oo kale way sii badnaadeen, oo aad iyo aad bay u xoogaysteen, oo Masriyiintii way ka naxeen wiilashii Israa'iil. Oo Masaarida ayaa wiilashii Israa'iil xoog ku dulmi ku sameeyeen. Oo dhibaynaya noloshooda shaqooyinka adag, dhoobada iyo samaynta leben, iyo dhammaan shaqooyinka berrimmada, sida dhammaan shaqooyinka ay ku addoonsanayeen iyaga xoog. Wuxuu yidhi boqorkii Masaarida umulisooyinkii Cibraaniyiinta, mid iyaga magaceeda Sefora, iyo magaca tan labaad Fuuca. Wuxuu yidhi, markaad umulisaan dumarka Cibraaniyiinta, oo ay yihiin ku dhow inay dhalaan, haddii wiil yahay, dishiiya; haddii laakiin gabadh, badbaadiya. Umulisooyinkii waxay ka baqeen Ilaaha, mana ay samayn sidii uu ku amray boqorkii Masar, wayna nooleeyen wiilashii. Laakiin boqorkii Masar ayaa u yeedhay umulisada, oo wuxuu ku yidhi, Maxaa sababta aad

samayseen shaygan, oo aad nool ka dhigteen carruurta labka ah? Umulisooyinkii waxay Fircoon ku yidhaahdeen, Dumarka Cibraaniyadu ma aha sida dumarka Masar, waayo way dhalaan ka hor inta umulisooyinku u tagaan, markaasay dhaleen. Ilaah si wanaagsan ayuu umulisooyinka ugu sameeyay, dadkuna wuu kordhay, aad buuna u xoogaystay. Maadaama umulisooyinku Ilaah ka cabsadeen, ayay guryaha naftooda u sameyeen. Fircoon wuxuu amray dadkiisa oo dhan, isagoo leh, Dhammaan wiilka lab oo Cibraaniyada u dhasha, webiga ku tuura, iyo dhammaan dheddig, nool haysta.

2

Wuxuu jiray nin ka mid ah qabiilka Laawi, oo guursaday gabdhaha Laawi. Oo uurka way uuraysatay, oo waxay dhashay wiil, markay arkeen inuu qurxoon yahay, way qariyeen saddex bilood. Maaddaama laakiin ma awoodi karin inay qarsato isaga weli, hooyadiis waxay qaadatay dambiil, oo waxay ku marisay dhogor iyo biin, oo waxay ilmaha gelisay gudaheeda, oo waxay dhigatay barkadda agteeda webiga. Walaashiis ayay meel fog ka eegaysay, si ay u ogaato waxa ku dhici doona. Gabadhii Fircoon ayaa u degtay inay webiga ku maydhato, addoommadeediina

webiga agtiisa ayay sii maraysay. Markay aragtay dambiishii cawlanka ku dhex yiil, addoontii ayay dirtay, wayna qaadatay. Markay furtay waxay aragtay ilmo ooyaya gudaha dambiisha; oo gabadhii Fircoon way u naxariisatay, oo waxay tidhi, kanu wuxuu ka mid yahay carruurtii Cibraaniyiinta. Oo waxay walaashiisu ku tidhi gabadha Fircoon, ma rabtaa inaan kuu yeedho naag nuujisa oo ka mid ah Cibraaniyiinta, oo ay ilmaha kuu nuujin doonto? Gabadhii Fircoon ayaa tidhi, tag; gabadhdii dhashay markay timid waxay u yeedhay hooyadii ilmaha. Waxay ku tidhi iyada gabadha Fircoon, ii ilaali ilmahan, oo ii nuuji isaga, aniga waxaan ku siin doonaa mushahaaradda; waxayna qaadatay naagtu ilmaha, oo waxay nuujisay isaga. Markii ilmihii la koray, waxay u keentay gabadha Fircoon, oo wuxuu u noqday wiil; waxayna u bixisay magiciisa Muuse, iyadoo leh, biyaha ayaan ka soo saaray isaga. Waxay dhacday in maalmahaas badan, Muuse markuu weynaaday, uu u baxay walaalihiis wiilashii Israa'iil, oo markuu arkay daalkooda, wuxuu arkay nin Masri ah oo garaacaya nin Cibraani ah oo ka mid ahaa walaalihiis wiilashii Israa'iil. Markuu hareeraha eegay halkan iyo halkan, qofna ma arkin, oo wuxuu garaacay Masaarigii, wuxuuna isaga ku qariyay ciidda. Baxay, laakiin maalinta labaad wuxuu arkay laba nin oo Cibraaniyiin ah oo dagaallamaya,

wuxuuna ku yidhi kii xumaanta sameeyay, Maxaad u garaacaysaa deriskaa? Laakiin wuxuu yidhi, Yaa kuu magacaabay taliye iyo garsoore noo korkeenna? Miyaad rabtaa inaad i dishid, sida aad shalay u dishay Masaariga? Mūsa wuu baqay, oo wuxuu yidhi, haddii sidaas u cad noqday eraygan. Fircoon wuxuu maqlay eraygan, wuxuuna doonayay inuu dilo Muuse. Wuu ka noqday Muuse wejiga Fircoon, oo wuxuu degay dhulka Midyan; markuu yimid dhulka Midyan, wuxuu fadhiistay ceelka korka. Wadaadkii Midyan wuxuu lahaa toddoba gabdhood oo daajinayay idaha aabbahood Yetroo. Markay yimaadeen ayay biyo soo dhaansadeen ilaa ay buuxiyeen hawyada, si ay ugu siyaan biyo idaha aabbahood Yetroo. Markay yimaadeen, adhijirradii ayaa eryay iyaga, laakiin Muuse ayaa kacay oo badbaadiyey iyaga, wuuna biyo u soo dhaamiyey, wuuna waraabiyey idihoodii. Waxay u yimaadeen Raguel oo ahaa aabbahood, markaasuu ku yidhi, Maxaad maanta ugu soo degdegtaan? Laakiin waxay yidhaahden, Nin Masri ah ayaa naga samatabbixiyey adhijirrada, wuuna noo soo dhaamiyey biyo, wuuna waraabiyey idaheenna. Markaasuu gabdhihiisa ku yidhi, Oo meeye? Iyo maxaad uga tagtay ninka? U yeedha sidaa darteed isaga si uu rootiga u cuno. Muuse wuxuu la degay ninkaas, oo wuxuu u guuriyey gabadhiisii Sefora Muuse. Naagtu way

uuraysatay oo wiil dhashay, Muusena wuxuu u bixiyay magiciisa Geershom, isagoo leh, Waayo qariib baan ku ahay dal qalaad. Kadib maalmahaas badan, boqorkii Masar wuu dhintay, wiilashii Israa'iil way ka taaheen shuqulladii, wayna qayliyeen, oo qayladoodii Ilaah bay ugu kacday shuqulladii aawadood. Ilaahna wuxuu maqlay taahidoodii, oo Ilaah wuxuu xusuustay axdigii uu la dhigtay Ibraahim, iyo Isxaaq, iyo Yacquub. Oo Ilaah wuxuu eegay wiilashii Israa'iil, wuuna isu muujiyay iyaga.

3

Oo Muuse wuxuu daajinayay idihii Yetroo soddoggiisa, wadaadkii Midiyaan, oo wuxuu idihii u hoggaamiyay xagga cidlada, oo wuxuu yimid buurtii Xoreeb. Waxaa isaga u muuqday Farriinqaadihii Rabbiga oo ku jiray olol dab ah oo ka soo baxay geedka, wuxuuna arkay in geedku dab ku gubayo, laakiin geedku ma gubanayay. Muuse wuxuu yidhi, Waan soo dhaadhici doonaa inaan arko riyaddan weyn, maxaa yeelay geedku ma gubanaayo. Markii Rabbigu arkay inuu soo dhowaanayo inuu arko, Rabbigu wuxuu isaga uga yeedhay geedka, oo yidhi, Muuse, Muuse, isna wuxuu yidhi, waa maxay? Laakiin wuxuu yidhi, ha u dhowaan halkan; fur kabaha cagahaaga, waayo meeshu. Meesha aad ku

taagan tahay, dhulku waa quduus. Wuxuu yidhi, Aniga waxaan ahay Ilaaha aabbahaa, Ilaaha Ibraahim, iyo Ilaaha Isxaaq, iyo Ilaaha Yacquub. Muuse wuxuu leexiyey wejigiisa, waayo wuxuu ka baqay inuu si toos ah u eego Ilaaha hortiisa. Wuxuu Rabbigu ku yidhi Muuse, arkay waan arkay dhibaatada dadkayga ku jira Masar, oo qayladooda waan maqlay oo ka timid madaxda shaqada; waayo waan ogahay xanuunkooda, oo waan soo degay inaan ka samatabbixiyo iyaga gacanta Masriyiinta, iyo inaan ka soo bixiyo iyaga dhulkaas, iyo inaan u geeyo iyaga dhul wanaagsan oo badan, dhul qulqulaya caano iyo malab, meeshii reer Kancaan, iyo reer Xeed, iyo reer Amor, iyo reer Feris, iyo reer Girgaash, iyo reer Xiwi, iyo reer Yebuus. Oo hadda eeg, qaylada wiilasha Israa'iil waxay ii timid, oo aniguna waan arkay dulmiga ay Masriyiintu ku dulmi leeyihiin. Haddaba kaalay, waxaan kuu soo diri doonaa Fircoon oo ah boqorka Masar, oo waxaad ka soo saari doontaa dadkayga reer binu Israa'iil dalka Masar. Muuse wuxuu Ilaah ku yidhi, Yaa aniga ah, inaan u tago Fircoon oo ah boqorka Masar, iyo inaan ka soo saaro wiilasha Israa'iil dhulka Masar? Ilaah baa Muuse ku yidhi, isagoo leh, Waxaan la jiri doonaa adiga, tanuna waxay kuu noqon doontaa calaamad in aniga ku soo diray: markaad dadkayga ka soo saarto Masar, waxaad Ilaah ugu adeegi doontaan buurtan. Oo wuxuu

yidhi Muuse Ilaaha, bal eeg aniga waxaan u bixi doonaa wiilasha Israa'iil, oo waxaan ku odhan doonaa iyaga, Ilaaha aabbayaashayada wuxuu ii soo diray idinka; way i weydiin doonaan, maxaa magaciisu? Maxaan ku dhihi doonaa iyaga? Ilaah wuxuu Muuse ku yidhi isagoo leh, Aniga waxaan ahay Kan Jira, oo wuxuu yidhi, Sidaas waxaad reer binu Israa'iil ku odhan doontaa, Kan Jira ayaa idiinka soo diray. Oo Ilaah mar kale wuxuu ku yidhi Muuse, sidaas waxaad ku odhan doontaa wiilasha Israa'iil, Rabbiga Ilaaha awowayaasheen, Ilaaha Ibraahim, iyo Ilaaha Isxaaq, iyo Ilaaha Yacquub, ayaa ii soo diray xaggiinna, tani waa magacayga weligiis ah, iyo xusuus qarniyo qarniyo. Imanaankaaga sidaa darteed isu soo wada ururso garsoorka waayeelada wiilasha Israa'iil, oo waxaad ku odhan doontaa iyaga, Rabbiga ah Ilaaha aabayaasheen ayaa ii muuqday aniga, Ilaaha Ibraahim, iyo Ilaaha Isxaaq, iyo Ilaaha Yacquub, isagoo leh, Booqasho ayaan idinku booqday, iyo wixii badan oo idinku dhacay Masar. Wuxuu yidhi, Waxaan idinka soo bixi doonaa dhibaatada Masriyiinta, oo waxaan idin geeyn doonaa dhulka Kancaaniinta, iyo Xeetiinta, iyo Amoriinta, iyo Feresiinta, iyo Girgaashiinta, iyo Xiwiyiinta, iyo Yebuusiinta, dhul qulqulaya caano iyo malab. Waxay maqli doonaan codkaaga, oo waxaad geli doontaa adiga iyo golaha odayaasha Israa'iil xagga Fircoon

boqorka Masar, oo waxaad ku odhan doontaa, Ilaaha Cibraaniyadu wuu na yeedhay, haddaba waxaan tegaynaa jid saddex maalmood ah oo lamadegaanka ah, si aan Ilaahayaga ugu allabari karno. Laakiin waan ogahay in Fircoon boqorka Masar aanu sii dayn doonin idinka inaad tagto, haddii aan ahayn gacan xoog leh. Oo markaan gacanta taago, waan ku dhufan doonaa Masriyiinta dhammaan yaababka aan ku samayn doono iyaga, oo taas dabadeed wuu sii dayn doonaa idinka. Oo waxaan siin doonaa raallinimo dadkan hortood Masriyiinta; markii aad baxdaan laakiin, ma tegi doontaan iyagoo madhan; Laakiin naag waxay weydiin doontaa deriskeed iyo qof teendho la deggan iyada weelal lacag ah, iyo dahab ah, iyo dhar; oo waxaad saari doontaan wiilashiinna iyo gabdhihiinna, oo waxaad dhici doontaan Masriyiinta.

4

Muuse ayaa jawaabay oo yidhi, Haddii aanay ii rumaysan, oo aanay dhagaysan codkayga, waxay dhihi doonaan, Ilaah kuuma muuqan, maxaan ku odhan doonaa iyaga? Rabbiga ayuu ku yidhi, Maxay tan ku jirta gacantaada? Laakiin wuxuu yidhi, ul. Oo wuxuu yidhi, Tuur iyada dhulka dushiisa, oo wuu tuuray

iyada dhulka dushiisa, oo waxay noqotay mas, markaasaa Muuse ka cararay. Oo Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, gacanta soo taag, oo dabada qabso, markaasuu gacanta soo taagay oo dabada qabtay, oo waxay noqotay ul gacantiisa dhexdeeda. Si ay kuu rumaysan karaan adiga, in Ilaaha awowayaashooda uu kuu muuqday, Ilaaha Ibraahim, iyo Ilaaha Isxaaq, iyo Ilaaha Yacquub. Rabbigu mar kale wuxuu isaga ku yidhi, Gacantaada laabta geli, wuuna geliyey gacanta laabtiisa, wuuna ka soo saaray gacanta laabtiisa, oo gacantii waxay noqotay sida baraf cad. Oo haddana wuxuu yidhi, Gacantaada laabta ku geli, markaasuu gacanta laabtiisa ku geliyey, oo markuu ka soo saaray laabtiisa, mar kale waxay ku noqotay midabkii hilibkeeda. Haddii laakiin ayan kuu rumaysan, mana dhagaysan codka calaamadda kowaad, waxay kuu rumaysan doonaan codka calaamadda labaad. Oo waxay noqon doontaa haddii aanay ku rumaysan labadan calaamadood, mana ay dhegaysan codkaaga, waxaad ka qaadan doontaa biyaha webiga, oo waxaad ku shubi doontaa dhulka engegan, oo biyaha aad ka qaadato webiga waxay noqon doonaan dhiig ku dul yaal dhulka engegan. Muuse wuxuu Rabbiga ku yidhi, Waan ku baryayaa, Rabbiyow, ma ahi mid awood leh tan iyo shalay iyo tan iyo maalinta saddexaad, iyo tan iyo markaad bilowday inaad addoonkaaga la hadashid. Waxaan

ahay mid cod taag daran oo carrab gaabis ah. Rabbiguna wuxuu Muuse ku yidhi, yaa nin afka siiyey? Iyo yaa sameeyey mid dhegaha ku adag iyo mid carrab la, mid arka iyo mid indha la? Miyaanan aniga ahayn Ilaaha? Haddaba tag, oo aniga ayaa furi doona afkaaga, oo waxaan ku bari doonaa waxa aad ku hadli doonto. Oo Muuse wuxuu yidhi, Waan ku baryayaa, Rabbiyow, magacaab qof kale oo awooda, kan aad diri doonto. Oo Rabbiga cadho buu kaga cadhooday Muuse, wuxuuna yidhi, sow ma aha Haaruun walaalkaa reer Laawi? Waan ogahay inuu hadli doono isagu kula; oo bal eeg isagu wuu u bixi doonaa inuu kula kulmo, oo markuu ku arko farxi doonaa naftiisa. Oo waxaad la hadli doontaa isaga, oo waxaad gelin doontaa erayadayda afkiisa, oo aniga waan furi doonaa afkaaga iyo afkiisa, oo waan bari doonaa idinka waxa aad samayn doontaan. Oo isaga ayaa dadka kuula hadli doona, oo isaga ayaa noqon doona afkaaga, adiga se isaga ayaad u noqon doontaa waxyaalaha Ilaaha. Waxaad gacantaada ku qaadan doontaa ushan tan ee abeeso u rogmatay, oo waxaad iyada ku samayn doontaa calaamooyinka. Wuxuu tegey Muuse, oo wuxuu ku noqday Yetroo soddoggiisa, oo wuxuu yidhi, waan tegi doonaa oo waan ku noqon doonaa walaalahayga kuwa Masar ku jira, oo waan arki doonaa haddii ay weli nool yihiin; oo wuxuu Yetroo ku yidhi Muuse, tag adigoo caafimaad qaba; kadib

maalmihii badnaa kuwaas wuxuu dhintay boqorkii Masar. Rabbigu wuxuu Muuse kula hadlay Midyaan, oo wuxuu ku yidhi, Tag, ka tag oo gal Masar, waayo waxay wada dhinteen kuwii doondoonayay naftaada. Qaatay Muuse naagta iyo carruurta, fuushay iyaga kor xayawaanka culaysyaqaanka, oo noqday Masar; qaatay na Muuse ushii tan Ilaaha ka timid gacantiisa. Yidhi Rabbigu Muuse, markaad socoto oo aad Masar ku soo noqonayso, arag dhammaan yaabka aan gacmahaaga ku siiyay, oo samee iyaga Fircoon hortiisa, aniguse waan adkayn doonaa qalbigiisa, oo isna dadka ma diri doono. Adiga laakiin waxaad Fircoon ku odhan doontaa, waxyaalahan Rabbigu wuxuu leeyahay: Wiilkayga curadka ah waa Israa'iil. Waxaan kugu idhi, dadkayga dir si ay iigu adeegaan. Haddii runtii aadan doonayn inaad dirto iyaga, bal arag, aniga waxaan dili doonaa wiilkaaga curadka ah. Waxay dhacday jidka dhexdiisa meeshii degmada in Malaa'igtii Rabbiga kula kulantay isaga, oo wuxuu doonayay inuu dilo. Oo Sefora qaadatay dhagax, guday buuryaqabka wiilkeeda; oo waxay ku dhacday cagihiisa, oo waxay tidhi, waxaa taagnaa dhiigga guditaanka ilmahayga. Oo wuu ka tegey isaga, maxaa yeelay waxay tidhi, dhiigii guduudka ilmahayga ayaa istaagay. Rabbigu wuxuu Haaruun ku yidhi, Tag oo Muuse kaga hor tag cidlada, markaasuu tegey, oo wuxuu kula kulmay buurta

Ilaah, wayna isdhunkadeen. Muuse wuxuu Haaruun u sheegay dhammaan erayadii Rabbiga ee uu ku soo diray, iyo dhammaan erayadii uu ku amray. Muuse iyo Haaruun way tageen, oo waxay isu soo ururiyeen golaha odayaasha reer binu Israa'iil. Oo Haaruun wuxuu ku hadlay dhammaan erayadaas oo Ilaah kula hadlay Muuse, wuxuuna sameeyey calaamadihii dadka hortooda. Oo dadkii wuu rumaysaday wuuna farxay, sababtoo ah Ilaah wuxuu booqday wiilashii Israa'iil, oo sababtoo ah wuxuu arkay dhibaatadooda, markaasuu dadkii foorarsaday oo sujuuday.

5

Oo waxyaalahaas dabadood waxaa galay Muuse iyo Haaruun xagga Fircoon, oo waxay isaga ku yidhaahdeen, waxan yidhaahda Rabbiga ah Ilaaha Israa'iil, dir dadkayga si ay cidlada iigu dabaalaan. Oo wuxuu yidhi Fircoon, yaa ah kan aan dhegaysan doono codkiisa, si aan u diro wiilashii Israa'iil? Ma aqaano Rabbiga, oo Israa'iil ma diri doono. Oo waxay ku yidhaahdaan isaga, Ilaaha Cibraaniyadu wuu na yeedhay, sidaa darteed waxaan tegaynaa jid saddex maalmood ah oo cidlada ah, si aan Rabbiga Ilaahayaga ah ugu allabariyo, waaba intaasoo

dhimasho ama dil nagu dhacda. Oo boqorkii Masar wuxuu iyaga ku yidhi, maxaad Muuse iyo Haaruun dadka uga leexinaysaan shaqooyinka? Tag mid kasta idinka xagga shaqooyinkiisa. Oo wuxuu Fircoon yidhi, bal eeg hadda dadku aad buu u badan yahay, haddaba yaanaan iyaga ka joojin shuqulka. Wuxuu amray Fircoon kuwa dadka u shaqeeya oo cadaabiya iyo karraaniyada, isagoo leh, mar dambe ma sii wadi doontaan inaad siisaan baalka dadka u sameeynta leben sida shalay iyo maalintii saddexaad, laakiin iyaga qudhoodaa ha tageen oo ha soo ururiyeen naftooda u baalka. Qaabeynta samynta lebenka ee ay maalin kasta sameeyaan waa inaad iyaga saartaa, oo waxba kama aad qaadi doontid, waayo way hawl la'aan yihiin, sababtaas darteed ayay u qayliyeen iyagoo leh, Aan kacno oo aan Ilaahayaga allabarinno. Ha la culeysiyo shaqooyinka dadkan, oo ha ka walaacaan kuwan, oo yaanay ka walaacin erayada madhnaan. Waxay ku dhaqsanayeen laakiin iyaga kuwa hawsha ku khasba iyo kuwa qoraa, waxayna dadka ku odhan jireen, iyagoo leh, waxyaalahan wuxuu leeyahay Fircoon, mar dambe ma siinayo idinka caws. Idinka laftiinnu socda ururiya naftiinna jebinta meel kasta oo aad ka heshaan, waayo waxba lagama dhimi doono nidaamka idinka. Oo dadkii waa lagu kala firdhiyey dhulka Masar oo dhan inay soo ururiyaan jajab caws ahaan.

Hawl-maareeyayaashu way degdegayeen iyaga, iyagoo leh, Dhammaystira shaqooyinka waajibka ah maalin kasta, sida markii jirrida la siin jiray idiin. Oo waa la karbaashay qorayaashii qowmiga wiilasha Israa'iil, kuwa loo magacaabay inay iyaga u taliyaan, oo ay karbaasheen kormeerayaashii Fircoon, iyagoo leh, Maxaad ugu dhammaystirtaan qoondooyinkiinna sameynta leben sida shalay iyo maalinta saddexaad, iyo tan maanta? Galay laakiin kuwa qoray wiilashii Israa'iil ayaa u qayliyey Fircoon, iyagoo leh, Maxaad sidaas ugu samaysaa addoommadaada? Jebinta lama siiyo addoommadaada, oo lebinka nagu yidhaahdaan sameeya, oo bal eeg carruurtaada waa la garaacay, sidaa darteed waxaad xumayn doontaa dadkaaga. Wuxuu ku yidhi iyaga, Caajis baad tihiin, caajis baad tihiin, sababtaas aawadeed waxaad tidhaahdaan, Aan tagno oo aan Ilaahayaga allabaryo. Haddeer sidaas darteed, markaad tagtaan shaqeeya, waayo buunshu lama siin doono idinka, oo qaabaynta samaysiga leben waa inaad soo celisaan. Qorayaashii wiilashii Israa'iil waxay arkeen inay naftoodu xumaanta ku jirto, iyagoo leh, Ma aydaan ka tegi doonin sameynta lebenka qadarka maalinta loo qoondeeyey. Waxay la kulmeen Muuse iyo Haaruun oo u imanayay inay la kulmaan iyaga, markay ka soo baxayeen Fircoon, Oo waxay ku

yidhaahdeen iyaga, ha arko Ilaaha idinka oo ha xukumo, maxaa yeelay waxaad ka dhigteen urinta naga mid karaahiyo ah hortii Fircoon, iyo hortii addoommadiisa, si uu seef gacmihiisa u siiyo, inuu nagu dilo. Wuxuu Muuse ku noqday xagga Rabbiga, oo wuxuu yidhi, waan ku baryayaa, Rabbiyow; maxaad u dhibtay dadkan? Iyo maxaad ii dirtay? Oo tan iyo markii aan u tegay Fircoon si aan magacaaga ugu hadlo, wuxuu dhibay dadkan, oo adigu ma aad samatabbixisin dadkaaga.

6

Oo Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse, Hadda waad arki doontaa waxaan ku samayn doono Fircoon, waayo, gacan xoog leh ayuu ku diri doonaa iyaga, oo cudud sare ayuu kaga tuuray doonaa iyaga dhulkiisa. Ilaahna wuu la hadlay Muuse, oo wuxuu ku yidhi, Aniga waxaan ahay Rabbiga. Waxaan u muuqday Ibraahim iyo Isxaaq iyo Yacquub anigoo ah Ilaahooda, laakiin magacayga Rabbiga kuma muujin. Oo waxaan la dhigtay axdigayga iyaga, si aan u siiyo iyaga dhulka reer Kancaan, dhulkii ay degganaan jireen. Oo aniga waan maqlay taahida wiilasha Israa'iil ee Masriyiintu ay addoonsanayaan, waxaanan xusuustay axdigii idinka. Tag, waxaan ku idhi wiilashii Israa'iil,

idhaahda, aniga waxaan ahay Rabbiga; oo waxaan idinka soo bixin doonaa xoogga Masriyiinta, oo waxaan idinka samatabbixin doonaa addoonsiga, oo waxaan idinku madax furan doonaa gacan sare iyo xukun weyn; Oo waxaan aniga qudhayda idinka qaadan doonaa dad aniga ii ah, oo waxaan idiin noqon doonaa Ilaahiinna; oo waxaad ogaan doontaan inaan aniga ahay Rabbiga Ilaahiinna ah, kii idinka soo bixiyey dulmiggii Masriyiinta. Oo waxaan idin gelin doonaa dhulka aan gacantayda u fidiyey in aan siiyo Ibraahim, iyo Isxaaq, iyo Yacquub, oo waxaan idinka dhaxal ahaan idiin siin doonaa, aniga Rabbiga. Muuse wuxuu sidaas ula hadlay wiilashii Israa'iil, laakiin uma ay dhageysteen Muuse qalbi-jabka darteed iyo shuqullada adag darteed. Rabbiga wuxuu ku yidhi Muuse isagoo leh, gal, kala hadal Fircoon boqorka Masar, si uu u sii daayo wiilasha Israa'iil dhulkiisa. Wuxuu hadlay laakiin Muuse hortii Rabbiga, isagoo leh, bal eeg wiilashii Israa'iil ma ay i dhegaysan, oo sidee buu i dhegaysan doonaa Fircoon? Laakiin aniga macquul ma ahi. Rabbiga wuxuu la hadlay Muuse iyo Haaruun, wuxuuna amar ku siiyey inay u tagaan Fircoon oo ahaa boqorka Masar, si loo sii daayo reer binu Israa'iil dhulka Masar. Oo kuwan waa madaxdii guryaha qolooyinka aabbahood, wiilashii Ruubeen oo ahaa curadkii Israa'iil: Enoog, iyo Falluu, iyo Asroon,

iyo Karmee; tanu waa qaraabadii Ruubeen. Wiilashii Simecoon waxay ahaayeen: Yemuu'eel, Yaamiin, Ehuud, Yaakiin, Sa'aar, iyo Saa'uul oo ka dhashay naagta reer Kancaan. Kuwanu waa qolooyinkii wiilashii Simecoon. Kuwanuna waa magacyada wiilasha Lewi sida qoysaskooda: Gershon, Kohath, iyo Merari, sannadihii nolosha Lewina waxay ahaayeen boqol iyo toddoba iyo soddon. Oo kuwanu waa wiilashii Gershon: Libni iyo Shimei, qoysaska reerkooda. Wiilashii Kaad waxay ahaayeen Amraam, iyo Isaar, iyo Xebroon, iyo Usii'eel, oo sannadihii nolosha Kaad waxay ahaayeen boqol iyo soddon iyo saddex sannadood. Oo wiilashii Meraarii: Maaxlii, iyo Mushii. Kuwani waa guryaha awoowayaasha Laawi sidii qoysaskooda. Oo wuxuu Amraan guursaday Yokabed, oo ahayd gabadha walaasha aabbihiis, oo wuxuu u dhalay Haaruun iyo Muuse, iyo Maryan oo ahayd walaashood, sannadihii nolosha Amraanna waxay ahaayeen boqol iyo laba iyo soddon sannadood. Wiilashii Issachar waxay ahaayeen Korah, iyo Naphek, iyo Zechri. Wiilashii Oseiel waxay ahaayeen Misael, iyo Elisafaan, iyo Segrei. Haaruun wuxuu guursaday Eliisabed oo ahayd gabadha Amiinaddaab iyo walaasha Naxshoon, waxayna isaga u dhashay Naadaab, iyo Abiihuu, iyo Elecaasaar, iyo Iitaamaar. Wiilashii Qorax waxay ahaayeen Asiir, iyo Elqaanah, iyo Abiyaasaar; kuwanu waa

qarniyada Qorax. Oo Elecasar ina Haaruun wuxuu guursaday gabdhaha Fuutiyeel, wayna u dhashay Fiinexaas. Kuwanu waa madaxdii qoysaska reer Laawi, sida jiilashooda. Kani waa Haaruun iyo Muuse, kuwii Ilaah ku yidhi inay ka soo bixiyaan wiilashii Israa'iil dhulkii Masar xooggoodii. Kuwan waa kuwii la hadlayay Fircoon boqorka Masar; oo waxay ka soo bixiyeen wiilashii Israa'iil dhulka Masar, isaga Haaruun iyo Muuse, maalintii Rabbigu la hadlay Muuse dhulka Masar. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, aniga Rabbiga ah, kula hadal Fircoon boqorka Masar waxa aan kuu sheegayo oo dhan. Oo Muuse wuxuu yidhi Rabbiga hortiisa, eeg aniga waxaan ahay mid af-liidato ah, oo sidee buu Fircoon ii maqli doonaa

7

Oo Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, Bal eeg, waxaan kaa dhigay ilaah Fircoon, oo Haaruun walaalkaa wuxuu noqon doonaa nebigaaga. Adiga laakiin waxaad isaga kula hadli doontaa waxyaalaha oo dhan aan kugu amray, Haaruun oo ah walaalkaa ayaa la hadli doona Fircoon, si uu uga sii daayo wiilashii Israa'iil dhulkiisa. Aniga laakiin waan adkayn doonaa qalbiga Fircoon, oo waan badin doonaa calaamadahayga iyo yaabkayga dhulka

Masar. Oo Fircoon ma dhageysanayo idinka, oo waxaan saari doonaa gacantayda Masar dusheeda, oo waxaan ku soo saari doonaa xooggayga dadkayga wiilasha Israa'iil dhulka Masar aarsasho weyn. Waxay ogaan doonaan dhammaan Masriyiintu inaan aniga ahay Rabbiga, marka aan gacantayda ku fidiyo Masar, oo waxaan ka soo saari doonaa wiilasha Israa'iil dhexdooda. Muuse iyo Haaruun waxay sameeyeen sidii Rabbigu ugu amray, oo sidaasay yeeleen. Muuse wuxuu ahaa siddeetan sanno, Haaruun oo ahaa walaalkiis wuxuu ahaa saddex iyo siddeetan sanno, markii ay la hadleen Fircoon. Waxaa ku yidhi Rabbiga Muuse iyo Haaruun, isagoo leh, haddii uu idinkala hadlo Fircoon, isagoo leh, na siiya calaamad ama yaab, waxaad ku odhan doontaa Haaruun walaalkaa, qaado ushada, oo ku tuur dhulka Fircoon hortiisa, iyo addoommadiisa hortooda, waxayna noqon doontaa mas. Muuse iyo Haaruun waxay galeen Fircoon hortiisa iyo adeegayaashiisa hortooda, oo waxay sameeyeen sidii Rabbigu ugu amray, markaasaa Haaruun ushii ku tuuray Fircoon hortiisa iyo adeegayaashiisa hortooda, oo waxay noqotay mas. Fircoon wuxuu isugu yeedhay raggii xigmadda lahaa ee Masar iyo saaxiriintii, oo falaarsadayaashii Masriyiintuna waxay sidoo kale ku sameeyeen saaxirnimadoodii. Oo mid kasta wuxuu tuuray ushiisii, waxayna noqdeen masduulaayaal, oo ushii

Haaruun ayaa liqday ushahooda kuwaas. Oo qalbiga Fircoon ayaa xoog yeeshay, mana uu dhegaysan iyaga, sida Rabbigu ugu amray iyaga. Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, Qalbiga Fircoon wuu adkaday, si uusan u sii dayn dadka. Tag u Fircoon subaxda, bal eeg isagu wuu u baxayaa xagga biyaha, oo waxaad ahaan doontaa mid ka hor yimaada isaga qarka webiga, oo ushii noqotay abeeso waxaad ku qaadi doontaa gacantaada. Oo waxaad ku odhan doontaa isaga, Rabbiga ah Ilaaha Cibraaniyiinta ayaa ii soo diray xaggaaga, isagoo leh, Dir dadkayga si ay iigu adeegaan cidlada, oo bal eeg, ma aadan dhegaysan ilaa hadda. Waxyaalahan wuxuu yidhaahda Rabbiga, tan dhexdeeda waxaad ogaan doontaa inaan aniga Rabbiga ahay, bal eeg, aniga waxaan ku dhufanayaa ushada gacantayda ku jirta biyaha webiga ku jira, oo waxay isu bedeli doontaa dhiig. Kalluunka webiga ku jira way dhiman doonaan, webiguna wuu uri doonaa, Masriyiintuna ma awoodi doonaan inay biyaha webiga ka cabbaan. Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse, U sheeg Haaruun walaalkaa, qaado ushaada oo gacantaada ku hay, oo gacantaada ku kor fidi biyaha Masar, iyo webiyaashooda, iyo kanaalladooda, iyo barkadahooda, iyo biyo kasta oo iyaga la ururay, oo waxay noqon doonaan dhiig. Waxayna dhiig noqotay dhulka Masar oo dhan, alwaaxda iyo dhagaxyada gudahooda.

Waxay sidaas yeeleen Muuse iyo Haaruun, sida Rabbigu ugu amray iyaga, oo intuu ushiisa kor u qaaday ayuu ku dhuftay biyihii webiga ku jiray Fircoon hortiisa iyo addoommadiisa hortooda, oo dhammaan biyihii webiga ku jiray wuxuu u beddelay dhiig. Kalluunkii webiga ku jiray wuu dhintay, webiguna wuu uray, Masriyiintuna ma ay awoodi karin inay biyo ka cabbaan webiga, dhiigguna wuxuu ku jiray dhulka Masar oo dhan. Waxay sidoo kale sameeyeen kuwa sixirka sameeya ee Masriyiinta sixirradooda, oo waxaa qalbigii Fircoon adkaatay, oo ma uu dhegaysan iyaga, sida uu yidhi Rabbigu. Jeestay laakiin Fircoon wuxuu galay gurigiisa, oo maskaxdiisana kuma uu dhigin xataa tan. Masriyiintii oo dhan ayaa qoday hareeraha webiga, si ay biyo u cabbaan, mana awoodi karin inay biyo ka cabbaan webiga. Oo waxaa la dhammaystay toddoba maalmood, ka dib markii Rabbigu ku dhufay webiga. Laakiin Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse, Fircoon u gal, oo waxaad ku tidhaahdaa, Rabbigu wuxuu leeyahay: Dadkayga sii daa si ay ii adeegaan. Haddii adigu doonaysid inaadan dirin, bal eeg, aniga waxaan ku dhufan doonaa dhammaan xuduudahaaga rahyo. Oo wuxuu webiga ka soo buuqin doonaa rahyo, oo intay kor u kaceen ayay geli doonaan guryahaaga, iyo maqsinnadaha qolalkaaga jiifka, iyo sariirahaaga dushooda, iyo guryaha addoommadaada iyo

dadkaaga, iyo weelashaada wax lagu cabo gudahooda, iyo foornooyinkaaga gudahooda. Oo adiga iyo adeegayaashaada iyo dadkaaga dushooda ayaa rahyadu kor u kici doonaan.

8

Rabbiga wuxuu ku yidhi Muuse, U sheeg Haaruun walaalkaa, Gacanta ku fidi ushada kor webiyada, iyo kanaalada, iyo barkadaha, oo soo saar rahyada. Oo Haaruun ayaa gacanta ku fidiyey biyaha Masar dushooda, oo wuxuu soo saaray rahyada, oo rahaday ayaa soo baxday, oo waxay dabooleen dhulka Masar. Waxay sidoo kale yeeleen sixiriyayaashii Masriyiinta sixirradooda, oo waxay soo saareen rahyada dhulka Masar. Oo Fircoon wuxuu u yeedhay Muuse iyo Haaruun, oo wuxuu ku yidhi, iigu tukada Rabbiga, oo ha iga qaado rahyada aniga iyo dadkayga, oo waan sii dayn doonaa iyaga, oo ay Rabbiga allabari u bixiyaan. Muuse wuxuu Fircoon ku yidhi, Amar ii soo dir goorta aan kuu baryayo adiga iyo addoommadaada iyo dadkaaga, si aan u baabbi'iyo rahda kaa adiga iyo dadkaaga iyo guryihiinna, marka laga reebo kuwa webiga ku hadhi doona. Laakiin wuxuu yidhi, berri; sidaas darteed wuxuu yidhi, sida aad sheegtay; si aad u ogaato in aan jirin mid kale Rabbiga mooyee;

Oo waxaa laga qaadi doonaa rahyada adiga, iyo guryaha idinka, iyo degmooyinka, iyo addoommada kaaga, iyo dadka kaaga, mooyee webiga ayaa lagu dayn doonaa. Muuse iyo Haaruun waxay ka baxeen Fircoon, markaasna Muuse wuxuu Rabbiga ugu qayliyay arrinta rahyada, sidii Fircoon ballan qaaday. Rabbigu wuxuu sameeyey sidii uu Muuse yidhi, oo rahyihii way ka dhinteen guryaha, iyo barxadaha, iyo beeraha. Oo waxay soo ururiyeen taallooyin badan, dhulkiina wuu uray. Markii uu arkay Fircoon in ay timid naxariis, ayaa qalbigiisa aad u cuslaatay, oo uma uu dhagaysan iyaga, sida Rabbigu ku hadlay. Rabbiga ayaa Muuse ku yidhi, Haaruun u sheeg, gacantaada ushada ku fidsii, oo ciidda dhulka ku dhufto, oo waxay noqon doonaan diqsiyo dadka dhexdooda, iyo xayawaanka afar-lugta leh dhexdooda, iyo dhulka Masar oo dhan. Sidaa darteed Haaruun wuxuu gacanta ku fidiyey ushada, wuxuuna ku dhuftay ciidda dhulka, oo waxaa dadka iyo xayawaanka afar-lugta leh ku soo baxay injir, oo dhammaan ciidda dhulka waxaa ka soo baxay injir. Sameen laakiin sidoo kale kuwa sixirka falayaasha sixirka iyaga, inay soo bixiyaan duqsiyadda, laakiin ma awoodi kari waayeen, oo noqdeen duqsiyadda gudaha dadka iyo gudaha xayawaanka afar lugood. Sidaa darteed saaxiriintii waxay Fircoon ku yidhaahdeen, Tani waa farta Ilaah, oo qalbigii

Fircoon waa la adkeeyey, mana uu dhegaysan iyaga, sidii Rabbigu ku hadlay. Rabbiga wuxuu Muuse ku yidhi, aroor hore subaxda kac, oo Fircoon hortiisa istaag, oo bal eeg isagu wuxuu u bixi doonaa biyaha, oo waxaad ku odhan doontaa, Rabbigu wuxuu leeyahay: Dadkayga dir, si ay cidlada iigu adeegaan. Haddii laakiin aadan doonayn inaad dirto dadkayga, bal eeg, aniga waxaan soo dirayaa dushaada, iyo dusha addoommadaada, iyo dusha dadkaaga, iyo dusha guryaha idinka, duqsiyo, oo waxaa la buuxin doonaa guryaha reer Masar duqsiyada, iyo dhulka ay ku jiraan dushiisa. Oo maalintaas waxaan yaabab ka shaqayn doonaa dhulka Gesem oo dadkaygu joogo, kaasoo aan duqsigu ku jiri doonin, si aad u ogaato inaan aniga ahay Rabbiga Ilaaha dhulka oo dhan. Waxaan kala saari doonaa dadkayga iyo dadkaaga, berrina taasi waxay dhici doontaa dhulka. Rabbigu sidaas buu yeelay, oo waxaa yimid duqsi tiro badan oo galay guryihii Fircoon, iyo guryihii addoommadiisa, iyo dhulka Masar oo dhan, oo dhulkii wuxuu ku burburay duqsigii. Fircoon wuxuu u yeedhay Muuse iyo Haaruun, isagoo leh, Kaalaya oo Rabbiga Ilaahiinna ah ugu allabarya dhulka. Oo Muuse wuxuu yidhi, Ma suurtogal oo sidaas ma noqon karto, waayo karaahiyadaha Masriyiinta ayaan Rabbiga Ilaaha keenna allabari ugu bixin doonnaa. Haddii aan

karaahiyadaha Masriyiinta hortooda allabari ugu bixinno, dhagax baa nalagu tuurayaa. Jidka saddex maalmood waxaan tegi doonnaa cidlada, oo waxaan allabaryi doonnaa Ilaaha keenna, sida uu Rabbigu noogu yidhi. Oo wuxuu Fircoon yidhi, aniga waan idin dirayaa, oo Ilaahiinna allabari ugu bixiya cidlada, laakiin ha aadin meel fog, haddaba Rabbiga iigu duceeya. Muuse wuxuu yidhi, Aniga waxaan kaa bixi doonaa, oo waxaan Ilaaha u ducayn doonaa, oo duqsigu wuxuu ka tegi doonaa adiga iyo addoommadaada, iyo dadkaaga berri. Fircoonow, mar dambe ha khiyaanayn, si aadan u diidin inaad dadka u dirtid inay Rabbiga allabariyaan. Muuse wuxuu ka baxay Fircoon, markaasuu Ilaah baryay. Rabbigu wuxuu sameeyey sidii uu yidhi Muuse, oo wuxuu ka saaray duqsiyadii Fircoon iyo addoommadiisii iyo dadkiisii, oo waxba kama hadhin. Oo Fircoon wuxuu culus ka dhigay qalbigiisa iyo waqtigan, oo ma doonin inuu diro dadka.

9

Laakiin Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse, Fircoon u gal, oo waxaad ku tidhaahdaa, Rabbigu Ilaaha Cibraaniyiinta wuxuu leeyahay: Dadkayga sii daa si ay ii adeegaan. Haddii run ahaantii

sidaa darteed aadan doonayn inaad dirto dadkayga, laakiin weli aad xukunto isaga, Eeg, gacanta Rabbiga waxay ku dhici doontaa xoolahaga kuu jira beeraha, fardaha, iyo xayawaanka culusta qaada, iyo geela, iyo dibida, iyo idaha, dhimasho weyn oo aad u xoog badan. Oo waxaan cajiib samayn doonaa aniga wakhtigaas dhexda xoolaha Masriyiinta iyo dhexda xoolaha wiilasha Israa'iil, oo waxba kama dhiman doonaan dhammaan xoolaha wiilasha Israa'iil. Oo Ilaah baa xad siiyey, isagoo leh: Berrito Rabbigu eraygan ayuu dhulka ku samayn doonaa. Oo Rabbigu wuxuu sameeyay eraygan maalinta ku xigta, oo dhammaan xoolaha Masriyiinta way dhinteen, laakiin xoolaha wiilasha Israa'iil waxba kama dhiman. Markii Fircoon arkay in aan waxba ka dhiman dhammaan xoolaha wiilasha Israa'iil, qalbigiisii waa culeeysmay, oo dadkii ma uu dirin. Rabbigu wuxuu Muuse iyo Haaruun ku yidhi, Gacmaha ka buuxiya dambaska foornada, oo Muuse samada ha kaga rusheey Fircoon hortiisa iyo addoommadiisa hortooda. Oo boodh ha ku soo degtee dhulka Masar oo dhan, oo waxay noqon doontaa boogyo iyo barcambo soo kacaya oo ku dhici doonta dadka iyo xayawaanka afar-lugeed, dhulka Masar oo dhan. Oo wuxuu qaatay dambaska foornadda Fircoon hortiisa, oo Muuse ayaa samada ku firdhiyey, waxayna noqotay nabarrada iyo bararaha soo kacaya oo ka soo

baxay dadka iyo xayawaanka afar lugood leh. Saaxiriintii ma ay awoodi karin inay Muuse hortiisa istaagaan sababtoo ah boogaha, waayo boogaha ayaa ku dhacay saaxiriintii iyo dhulkii Masar oo dhan. Rabbiga ayaa engejiyey qalbigii Fircoon, mana uu dhageysan iyaga sidii Rabbigu amray. Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, aroor hore subaxda kac, oo Fircoon hortiisa istaag, oo waxaad ku tidhaahdaa, Rabbigu Ilaaha reer Cibraaniyada wuxuu leeyahay, dadkayga u dir si ay iigu adeegaan. Waaqtigan hadda waayo aniga waxaan ku soo dirayaa dhammaan belaayooyinkayga qalbigaaga, iyo addoommadaada, iyo dadkaaga, si aad u ogaato in aan jirin mid kale sida aniga ah dhulka oo dhan. Hadda waayo, anigoo gacanta soo diray, waxaan ku dhufan doonaa adiga iyo dadkaaga waan dili doonaa, oo dhulka waad laga baabbi'in doontaa. Oo sababta tan aawadeed adiga waa lagu ilaaliyay, si aan xooggayga kuugu muujiyo, oo si magacayga loogu naadiyo dhulka oo dhan. Weli haddana ma adigu ku adkaanaysaa dadkayga inaadan sii dayn iyaga? Eeg, aniga waxaan berri saacaddan soo diri doonaa roobdhagaxyaale aad u badan, oo aan weligii mid la mid ahu ka dhicin Masar tan iyo maalintii la abuuray ilaa maanta. Hadda sidaa darteed degdeg u soo wada ururi xoolahaga, iyo wax alla wixii aad ku leedahay bannaanka; waayo dhammaan dadka, iyo xoolaha, wax

alla wixii aad ku leedahay bannaanka; waayo dhammaan dadka, iyo xoolaha, wax alla wixii laga heli doono bannaannada, oo aan gelin guri, laakiin roobdhagaxyaalaha ku dhici doono iyaga, way dhiman doonaan. Kii cabsanayay erayga Rabbiga oo ka mid ahaa addoommadii Fircoon, ayaa soo ururiyay xoolihiisii oo geliyay guryaha gudahooda. Kii aan erayga Rabbiga fiiro u siin ayaa xoolihiisii beeraha kaga tegey. Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, Gacantaada samada u taag, oo waxaa dhici doonta roobdhagaxyaale ku soo degi doonta dhulka Masar oo dhan, dadka, xoolaha, iyo dhirta oo dhan ee dhulka ku taal. Muuse ayaa gacanta u taagay xagga samada, Rabbiguna wuxuu soo dejiyay onkod iyo roobdhagaxyaale, dabkuna wuxuu ku socday dhulka dushiisa, Rabbiguna wuxuu roobdhagaxyaale ku da'iyay dhulka Masar oo dhan. Waxay ahayd roobdhagaxyaalaha iyo dabka ololaya oo ku dhex jira roobdhagaxyaalaha, roobdhagaxyaalahuna wuxuu ahaa mid aad u badan oo aad u xoog badan, oo noocaas oo kale ah aan weligiis ka dhicin Masar tan iyo maalintii quruun dusheeda soo degtay. Roobdhagaxyaalihii wuxuu wax ku dhufay dhulka Masar oo dhan, laga bilaabo dadka ilaa xoolaha, dhirta oo dhan ee bannaanka ku tiil ayuu roobdhagaxyaalihii wax ku dhufay, geedaha oo dhan ee beeraha ku yiilna wuu burburiyey

roobdhagaxyaalihii. Laakiin dhulka Gesem, halkaas oo wiilashii Israa'iil joogeen, roobdhagaxyaalihii ma dhicin. Fircoon ayaa u diray oo wuxuu u yeedhay Muuse iyo Haaruun, wuxuuna ku yidhi iyaga, Waan dembaabay hadda, Rabbigu waa xaq, aniga iyo dadkayguna waxaynu nahay kuwo cibaado la'aan. Sidaa darteed Rabbiga iigu tukada, oo ha joogsado dhicitaanka codadka Ilaah, iyo roobdhagaxyaalaha, iyo dabka, oo waan idin diri doonaa, oo mar dambe ma sii joogi doontaan. Muuse wuxuu ku yidhi isaga, Markaan ka baxo magaalada, waxaan u kala bixin doonaa gacmahayga xagga Rabbiga, oo codadku way joogsan doonaan, roobdhagaxyaalaha iyo roobkuna mar dambe ma jiri doonaan, si aad u ogaato in dhulku Rabbiga yahay. Adiga iyo adeegayaashaadaba, waan ogahay inaydaan weli ka baqin Rabbiga. Laakiin liinaxa iyo shaciirka way la dhuftay, waayo shaciirku wuu taagnaa, liinaxa na sabuul ahaa. Dabka iyo dhirta ololyada lama dhufan, waayo dambe ayay ahaayeen. Muuse wuxuu ka baxay Fircoon dibadda magaalada, oo wuxuu gacmihiisa u fidiyey Rabbiga, codadkiina way joogsadeen, roobdhagaxyaalihii iyo roobkiina mar dambe dhulka kuma soo da'in. Markuu arkay laakiin Fircoon in joogsaday roobkii iyo roobdhagaxyaalihii iyo codadkii, wuxuu ku daray inuu dembaabo, oo wuxuu adkeeyey qalbigiisii iyo kii addoommadii

isaga. Oo qalbigii Fircoon waa la adkeeyay, oo ma uu dirin wiilashii Israa'iil, sida Rabbigu ugu hadlay Muuse.

10

Wuxuu yidhi Rabbiga Muuse, isagoo leh, gal Fircoon u, aniga waayo waxaan engejiyey qalbigiisa iyo addoommadiisa, si ay calaamadahan kuwan ugu yimaadaan iyaga daba daba; si aad ugu sheegtaan dhegaha carruurtinna, iyo carruurta carruurtinna, intaan ku majaajilooday Masriyiinta, iyo calaamadahayga, kuwaas oo aan ku sameeyey iyaga dhexdooda; oo waxaad ogaan doontaan inaan aniga ahay Rabbiga. Waxaa galay Muuse iyo Haaruun hortii Fircoon, oo waxay ku yidhaahdeen isaga, waxyaalahan wuxuu leeyahay Rabbiga Ilaaha Cibraaniyiinta, ilaa goorma aadan doonayn inaad iga xishootid? Dir dadkayga, si ay iigu adeegaan. Haddii aadan adigu doonayn inaad dirtid dadkayga, bal eeg aniga waxaan keenayaa saacaddan berri ayax badan ku dhammaan xuduudahaaga. Wuxuu dabooli doonaa muuqaalka dhulka, mana awoodi doontid inaad aragto dhulka, wuxuuna cuni doonaa wax kasta oo dheeraad ah oo dhulka ka hadhay, kaas uu roobdhagaxyaalihii idiin tegey, wuxuuna cuni doonaa geed kasta

oo idiin dhulka kor ka baxaya. Waxaa la buuxin doonaa guryahaaga, iyo guryaha addoommadaada, iyo dhammaan guryaha ku dhex jira dhulka Masriyiinta oo dhan, kuwaas oo aan weligood arkin awowayaashaada, mana awowayaashii awowayaashooda, tan iyo maalintii ay dhulka ku noqdeen, ilaa maanta. Markaasaa Muuse leexday oo ka baxay Fircoon. Oo waxay yidhaahdaan addoommadii Fircoon isaga, ilaa goorma ayuu tani noqon doontaa dabin inoo ah? Dir dadka, si ay Ilaahkooda ugu adeegaan; mise ma rabtaa inaad ogaato in Masar baabbe'day? Oo waxay soo celiyeen Muuse iyo Haaruun xagga Fircoon, oo wuxuu ku yidhi iyaga, Taga oo u adeega Rabbiga Ilaahiinna, laakiin yaa iyo yaa ah kuwa tegaya? Muuse wuxuu yidhi, Waxaan la tegi doonnaa ragga dhallinyarada ah iyo odayaasha, wiilasha iyo gabdhaha, idaha iyo lo'da keenna, waayo waa iid Rabbiga. Oo wuxuu ku yidhi iyaga, ha noqoto sidaas Rabbigu la idinka; sida aan idin dirayo, miyaanan ahay iyo alaabtiinna? Arka in sharnimo laydinku daray. Ma sidaas, laakiin ragga ha tageen, oo Ilaaha ha u adeegeen, waayo tan idinka doonaysaan, laakiin iyaga wejiga Fircoon ka saareen. Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse, gacanta ku kor taag dhulka Masar, oo ayaxu ha kor u kaco dhulka dushiisa, oo wuxuu cuni doonaa dhammaan geedka dhulka, iyo dhammaan midhaha geedaha, kii

roobdhagaxyaalahu ka tegey. Waxaana kor u qaaday Muuse ushii samada, waxaana Rabbigu keenay dabayl koonfur ah dhulka, maalintii oo dhan taas, iyo habeenkii oo dhan; subaxdii waa noqotay, waxaana dabayshii koonfureed kor u qaadday ayaxa, waxaana keentay iyada dhulka Masar oo dhan; waxayna degtay xuduudaha Masar oo dhan aad iyo aad u badan; horteedii ma noqon ayax sidaas oo kale ah, kadibna waxyaalahan ma noqon doonto sidaas. Oo waxay daboolatay muuqaalka dhulka, dhulkiina wuu burburay, waxayna cuntay dhirta oo dhan ee dhulka, iyo midhaha oo dhan ee geedaha, kuwii ka hadhay roobdhagaxyaalaha dabadeed. Ma hadhin wax cagaar ah geedaha dhexdooda, iyo dhirta oo dhan ee bannaanka, dhulka oo dhan ee Masar. Fircoon ayaa dhaqsaday inuu u yeedho Muuse iyo Haaruun, isagoo leh, Waan dembaabay hortii Rabbiga Ilaahiinna ah iyo xaggiinna. Haddaba aqbala dembigiiga weli hadda, oo Rabbiga Ilaahiinna xaggiisa ugu duceeya, oo ha iga qaado geeridan. Muuse wuxuu ka baxay Fircoon, wuxuuna Ilaah baryay. Rabbiga wuxuu beddelay dabaysha badda oo aad u xoog badan, wuuna qaatay ayaxa, oo wuxuu ku tuuray badda cas, mana hadhin ayax hal ah dhulka Masar oo dhan. Oo Rabbigu wuxuu engejiyey qalbigii Fircoon, mana uu sii dayn wiilashii Israa'iil. Rabbiga wuxuu ku yidhi Muuse, gacantaada samada u

taag, oo mugdi ha ku soo degtee dhulka Masar, mugdi la taaban karo. Taagay Muuse gacanta samada; oo waxay noqotay mugdi, gudcur, duufaan ku dul dhammaan dhulka Masar saddex maalmood. Oo ma arkin qofna walaalkiis saddex maalmood; oo ma kicin qofna sariirtiisa saddex maalmood; dhammaan wiilashii Israa'iil se iftiin baa ku jiray dhammaan meelaha ay degganaan jireen. Oo Fircoon wuxuu yeedhay Muuse iyo Haaruun, isagoo leh, Taga, u adeega Rabbiga Ilaahiinna, laakiin adhiga iyo lo'da ka tagaa, oo alaabtiinna ha raacdo idinka. Oo Muuse wuxuu yidhi, Laakiin adiga waxaad ina siin doontaa qurbaanno la gubo iyo qurbaanno, kuwaas oo aan u samayn doonno Rabbiga Ilaahayaga ah. Xoolahayaguna way na raaci doonaan, oo raaf keliya ma dayn doono, waayo iyaga dhexdooda ayaan wax uga qaadan doonnaa si aan ugu adeegno Rabbiga Ilaahayaga ah, laakiin annagu ma ogayn waxaan Rabbiga Ilaahayaga ugu adeegi doono ilaa aan halkaas nimid. Rabbigu wuxuu engejiyey qalbigii Fircoon, mana doonin inuu sii daayo iyaga. Oo Fircoon wuxuu yidhi, iga tag, iska jir adigu inaadan mar dambe wajigayga arkin, maalinta aad ii muuqato, waad dhiman doontaa. Muuse ayaa yidhi, Waad tidhi, mar dambe weji kugu muuqan maayo.

11

Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, weli hal dharbe ayaan ku keeni doonaa Fircoon iyo Masar, dabadeedna halkan ayuu idinka diri doonaa, oo marka uu dhammaantiin idinka diro, xoog buu idinku saari doonaa. Haddaba si qarsoon ugu sheeg dhegaha dadka, oo mid kasta ha weyddiisto deriskiisa weelal lacag ah iyo dahab ah iyo dhar. Rabbigu laakiin wuxuu siiyay raalli ahaanshaha dadkiisa hortooda Masriyiinta, oo wax bay ka amaahiyeen. Ninkii Muuse aad buu u weynaaday hortooda Masriyiinta, iyo hortooda Fircoon, iyo hortooda addoommadii isaga. Waxaa yidhi Muuse, waxan ku yidhaahda Rabbiga, ku saabsan bartamaha habeenada aniga waxaan galayaa dhexda Masar. Waxaana dhiman doona curad kasta oo ku jira dhulka Masar, laga bilaabo curadka Fircoon kaas oo fadhiya kursigiisa boqortooyada, iyo ilaa curadka addoonta dhedigga ee shiidka ag jirta, iyo ilaa curadka xayawaan kasta. Oo waxay ahaan doontaa qaylo weyn ku dhici doonta dhulka Masar oo dhan, mid aan weligeed la arag oo kale, oo aan mar dambe la arki doonin. Oo dhexda dhammaan wiilasha Israa'iil eey ma ayi carrabkiisa, laga bilaabo nin ilaa xoolo, si aad u ogaato waxa badan oo Rabbigu kala sooci doono dhexda Masriyiinta iyo Israa'iil. Oo dhammaan

carruurtan aad leedahay way ii soo degi doonaan, oo way ii sujuudi doonaan, iyagoo leh, ka bax adiga iyo dadka aad hogaaminayso oo dhan, oo waxyaalahaas dabadood waan bixi doonaa. Muuse wuxuu ka baxay Fircoon isagoo cadhaysan. Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse, Fircoon idinka ma maqli doono, si aan ugu kordhiyo calaamooyinkayga iyo yaababka dhulka Masar. Muuse iyo Haaruun waxay sameeyeen dhammaan calaamadaha iyo yaabka kuwan dalka Masar hortiisa Fircoon, laakiin Rabbigu wuxuu adkeeyey qalbiga Fircoon, oo uma uu dhegaysan inuu sii daayo wiilasha Israa'iil dalka Masar.

12

Wuxuu yidhi Rabbiga Muuse iyo Haaruun dhulka Masar, isagoo leh, bisha tani waa idiin bilowga bilaha; kan kowaad waa idiin dhexda bilaha sannadka. Kula hadal dhammaan ururka wiilasha Israa'iil, oo waxaad ku tidhaahdaa, maalinta tobnaad ee bisha tan ha qaato mid walba ido u dhigma guryaha qolooyinka aabayaasha, mid walba ido u dhigma guri. Haddii laakiin ay yar yihiin guriga gudihiisa, si aanay u ahayn kuwo ido ku filan, wuxuu la qabsan doonaa deriskiisa u dhow, sida tirada dadka, mid kastaa wixii isaga ku filan waxaa loogu tirin doonaa idaha.

Ido dhamaystiran oo lab ah oo sannad jir ah ayaa idiin ahaan doona; waxaad ka qaadan doontaan arnon iyo riyaha yaryar. Oo waxay idiin ahaan doontaa mid la hayn ilaa maalinta afar iyo tobnaad ee bisha tan, oo waxay gowrici doonaan iyada dhamaan dadka weyn ee ururka wiilasha Israa'iil xagga fiidka. Oo waxay ka qaadan doonaan dhiigga, oo waxay dhigi doonaan labada qotyo ee albaabka iyo qotyada sare, guryaha ay ku cuni doonaan iyaga gudahooda. Oo waxay cunaan jidhka habeenkan oo dabka lagu dubay, waxayna cunaan rootiga aan khamiirka lahayn iyagoo ku cunaya dhanaan kulul. Ma cunaysaan wax ka mid ah iyaga oo celin ah, ama wax biyo lagu kariyey, laakiin wax dab lagu dubay, madaxa iyo cagaha iyo uurka gudihiisa. Waxba kama hadhi doonto ilaa subax, oo laf ka his ma jejebin doontaan, laakiin waxa ka hadha ilaa subax dab ku gubi doontaan. Sidaas ayaad u cuni doontaan iyada: dhexdiinnu ha xidhnaato, kabihiinnu ha ku jiraan cagihiinna, ulihiinnuna ha ku jiraan gacmihiinna, oo waxaad iyada ku cuni doontaan degdeg. Waa Kormaridda Rabbiga. Oo waxaan mari doonaa dalka Masar habeenkan, oo waxaan layn doonaa curadka oo dhan ee dalka Masar laga bilaabo dad ilaa xayawaan, oo ilaahyada Masriyiinta oo dhan waxaan ku samayn doonaa aarsasho, aniga Rabbiga. Dhiiggu wuxuu idiin noqon doonaa calaamad kor saaran

guryaha aad joogtaan, oo waan arki doonaa dhiigga, waanan idin dabooli doonaa, mana idinka dhici doonto belaayo baabba'a marka aan ku dhufto dhulka Masar. Maalintan waxay idiin noqon doontaa xusuus, oo waxaad Rabbiga ugu dabaaldegi doontaan iyadoo dabaaldag ah jiilalka idinka oo dhan. Sharci weligiis ah ayaad ugu dabaaldegi doontaan iyada. Toddoba maalmood waa inaad cuntaan kibis aan khamiirka lahayn, laakiin laga bilaabo maalinta kowaad waa inaad khamiirka ka meesha saartaan guryihiinna. Qof kasta oo khamiir cuna, nafta taas waa laga baabbi'in doonaa Israa'iil, laga bilaabo maalinta kowaad ilaa maalinta toddobaad. Maalinta kowaad waxaa loo yeedhi doonaa quduus, maalinta toddobaadna waxay idiin ahaan doontaa quduus loo yeedhan. Dhamaan shaqada addoonnimada ah iyaga dhexdooda kuma samayn doontaan, mooyee waxa naf kasta loo samayn doono, taas oo keliya ayaa laydiinku samayn doonaa. Oo waxaad dhawri doontaan amarka kan; waayo maalinta tan waxaan ka soo saari doonaa xooggiinna dhulka Masar, oo waxaad samayn doontaan maalinta tan qarniyaadkiinna sharci weligiis ah, bilaabanaya maalinta afar iyo tobnaad bisha kowaad, fiidka waxaad cuni doontaan kibis aan khamiir lahayn, ilaa maalinta kow iyo labaatanaad bisha, ilaa fiidka. Toddoba maalmood khamiir lama heli doono

guryihiinna dhexdooda. Qof kasta oo cuna wax khamiir leh, nafta taas waa la baabbi'in doonaa shirkii Israa'iil dhexdiisa, shisheeyayaasha iyo kuwa dhulka ku dhashay labadaba. Dhamaan rooti khamiirka leh ma cuni doonaan, laakiin degmo kasta oo aad degtaan waxaad cuni doontaan rooti aan khamiir lahayn. Muuse wuxuu yeedhay dhammaan golaha odayaasha wiilasha Israa'iil, oo wuxuu ku yidhi iyaga, Taga oo qaata idiin ido sida qoysaska idinka, oo allabari Kormaridda. Waxaad qaadan doontaan xidhmad hyssop ah, oo markaad dhiigga ku ag albaabka yaal ku qasdeen, waxaad ku dhigi doontaan qarka albaabka iyo labada qarka albaabka dhiigga ku ag albaabka yaal. Laakiin midkiin walba ma bixi doono albaabka gurigiisa ilaa subax. Rabbigu wuxuu mari doonaa inuu wax u dhufto Masriyiinta, wuxuuna arki doonaa dhiigga ku dul yaal albaabka iyo labada qarka albaabka, Rabbigu wuxuu mari doonaa albaabka, mana ogolaan doono baabbi'iyaha inuu galo guryihiinna si uu wax u dhufto. Oo ilaaliya eraygan sharcigan adiga iyo wiilashaada u ah, ilaa weligaa. Haddii aad gashaan dhulka uu Rabbigu idin siinayo sida uu ku hadlay, xajiya adeegiddan. Oo waxay noqon doontaa haddii wiilashiinna ay idinku yidhaahdaan, Waa maxay caabbuddan? Waxaad iyaga ku odhan doontaan, allabariga Kormeerta tanu waa tan Rabbiga,

sida uu u dabooli jiray guryaha wiilasha Israa'iil dhulka Masar, markii uu wax ku dhufto Masriyiinta, laakiin guryahayaga uu samatabbixiyey. Markaasaa dadkii sujuuday oo caabuday. Oo markay tageen ayay wiilashii Israa'iil sameeyeen sida Rabbigu ugu amray Muuse iyo Haaruun, oo sidaasay sameeyeen. Waxay dhacday habeenka dhexdiisa, oo Rabbigu wuxuu dilay dhammaan curadka dalka Masar, laga bilaabo curadkii Fircoon oo carshiga ku fadhiyey, ilaa curadkii naagta maxbuuska ahayd ee godka ku jirtay, iyo ilaa curadkii xoolaha oo dhan. Oo Fircoon baa habeennimo kacay, isaga iyo addoommadii uu lahaa, iyo dhammaan Masriyiintii, oo waxaa dhulka Masar oo dhan ka dhex kacday qaylo weyn, waayo ma jirin guri aan ku jirin meyd. Oo Fircoon wuxuu habeennimo u yeedhay Muuse iyo Haaruun, oo wuxuu iyaga ku yidhi, Kaca oo dadkayga ka baxa, idinka iyo reer binu Israa'iil, taga oo u adeega Rabbiga Ilaahiinna ah, sida aad tidhaahdaan. Oo idihiinna iyo dibidiinna qaadanaya taga, runtii anigana i barakeeyaba. Masaaridu waxay si adag ugu cadaadinayeen dadka inay xamaasad ku saaraan si ay dalkii uga saaraan, waayo waxay yidhaahdeen, Dhammaantayo waynu dhimanayaa. Dadkii waxay qaadeen cajiinkoodii ka hor intaan khamiirka lagu darin, cajiinkii la qasay oo xidhxidhan dharkoodii, oo saaran garbahoodii. Wiilashii Israa'iil way

sameeyeen sidii Muuse ugu amray, oo waxay Masaarida ka weyddiisteen weelal lacag ah, iyo dahab ah, iyo dhar. Oo Rabbigu wuxuu dadkiisa u sameeyey inay raallinimo ka helaan Masriyiinta hortooda, oo waxay wax ka amaahiyeen, oo waxay dhaceen Masriyiintii. Wiilashii Israa'iil way ka tageen Ramesee oo waxay u kaceen Sukod, iyagoo ah lix boqol oo kun oo nin oo lug ah, ragga, alaabta mooyee. Iyo dad isku-dhafan oo badan ayaa la socday iyaga, iyo ido, iyo dibiyo, iyo xoolo aad u badan. Oo waxay dubeen cajiinkii ay Masar ka soo bixiyeen, rootiyada dambaaska ah oo aan khamiirka lahayn, waayo ma khamiirin, waayo Masriyiintii ayaa eryay iyaga, oo ma awoodi karin inay sii joogaan, oo sahay uma ay samayn naftooda jidka.
Deganaanshaha wiilasha Israa'iil ee ay ku degganaayeen dhulka Masar iyo dhulka Kana'aan wuxuu ahaa afar boqol iyo soddon sannadood. Waxayna dhacday ka dib afar boqol iyo soddon sannadood, dhammaan ciidankii Rabbiga ayaa ka baxay dhulka Masar habeennimo. Ilaalin waa Rabbiga, si uu iyaga uga soo bixiyo dhulka Masar, taas habeenka tan, ilaalin Rabbiga, si ay dhammaan wiilasha Israa'iil u ahaato qarniyadooda. Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse iyo Haaruun, kanu waa sharciga Iidda Kormaridda; qof kasta oo shisheeye ah kama cuni doono. Oo dhammaan addoon ama mid lacag lagu iibsaday waxaad gudid

doontaa; oo markaas wuu ka cuni doonaa. Qariib ama shaqaale ma cuni doono wax ka yimaada kiisa. Guri hal ayaa lagu cuni doonaa, oo hilibka guriga dibadda ma keeni doontaan, oo lafihiisa ma jebi doontaan. Dhammaan ururka wiilasha Israa'iil way samayn doonaan iyada. Haddii laakiin qof shisheeye ah idiin soo dhowdo inuu Rabbiga ugu sameeyo Iidda Kormaridda, waa inaad guddaan dhammaan labkiisa, oo markaas ayuu u soo dhowaan doonaa inuu sameeyo. Wuxuuna noqon doonaa sida kan waddaniga ah ee dhulka. Qof kasta oo buuryoqab ahna kama cuni doono. Sharci mid ah ayaa u noqon doona dadka waddanka u dhashay iyo shisheeyaha dhexdiinna yimid. Oo wiilashii Israa'iil waxay sameeyeen sidii Rabbigu ugu amray Muuse iyo Haaruun, oo sidaasay yeeleen. Oo waxay noqotay maalintaas in Rabbigu ka soo bixiyey wiilashii Israa'iil dhulkii Masar isagoo wata xooggooda.

13

Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, isagoo leh, ii quduusi curad kasta oo ah curadka furaysa maxal kasta oo ku dhex jira wiilasha Israa'iil laga bilaabo dad ilaa xayawaan, anigaa iska leh. Muuse wuxuu dadka ku yidhi, xusuusta maalinta tan oo aad ka baxdeen

dhulka Masar, guriga addoonsiga, waayo Rabbigu gacan xoog leh ayuu halkan idinka ku soo bixiyey, oo khamiir la cuni maayo. Maanta waxaad ka baxaysaa bisha cusubta. Waxay noqon doontaa markii Rabbiga Ilaahaaga ahi uu ku soo geliyo dhulka dadka Kancaaniinta, iyo Xetiinta, iyo Amoriinta, iyo Xiwiyiinta, iyo Yebuusiinta, iyo Girgaashiinta, iyo Fereesiinta, kaasoo uu ugu dhaartay awowayaashaa inuu ku siiyo dhul caano iyo malab ka qulqulaya, waxaad samayn doontaa adeegiddan bisha tan. Lix maalmood waxaad cuni doontaan kibis aan khamiir lahayn, maalinta toddobaad waxay noqon doontaa ciid Rabbiga. Rootin la'aan waxaad cuni doontaan toddoba maalmood, laguma arki doono rootin leh, mana jiri doono khamiir dhexdaada oo dhan soohdimaha kuu dhow. Oo waxaad u sheegi doontaa wiilkaaga maalintaas, adoo leh, Sababtan darteed ayaa Rabbiga Ilaaha ii sameeyay markaan ka soo baxay Masar. Waxay kuu noqon doontaa calaamad gacantaada kor saaran, iyo xusuus indhahaga hor taal, si sharciga Rabbiga uu afkaaga ugu jiro, waayo gacanta xoog badan ayuu Rabbiga Ilaaha ahu kaa soo saaray Masar. Oo ilaaliya sharcigan tan si waafaqsan waqtiyada xilliga, laga bilaabo maalin ilaa maalin. Oo waxay noqon doontaa markuu Rabbiga Ilaahaa aad ku keeno dhulka reer Kancaan, sida uu ugu dhaartay awowayaashaada, inuu ku siiyo dhulkaas. Oo waxaad

sooci doontaa dhammaan wax kasta oo maxalka fura, kuwa labka ah, Rabbiga. Dhammaan wax kasta oo maxalka fura oo ka mid ah lo'da ama xoolaha kaaga ku jira, in alla intii kuu dhalan doonto, kuwa labka ah waxaad Rabbiga quduus uga dhigi doontaa. Dhamaan wax furitaan maxalka dameerka, waa inaad ku beddeshaa ido, haddii laakiin aadan beddelin, waa inaad furataa. Dhamaan curadka dadka ee wiilashaada waa inaad furataa. Haddii laakiin wiilkaaga uu ku weydiiyo waxyaalahan dabadeed, isagoo leh, waa maxay tan? Oo waxaad ku dhihi doontaa isaga, in gacan xoog leh Rabbigu naga soo saaray dhulka Masar, guriga addoonsiga. Markii laakiin Fircoon adkeeyey inuu na diro, wuxuu dilay dhammaan curadka dalka Masar, laga bilaabo curadka dadka ilaa curadka xoolaha. Sababta darteed waxaan Rabbiga u allabaryo dhammaan lab kasta oo maxalka fura, oo dhammaan curadka wiilashayda waan furan doonaa. Waxay noqon doontaa calaamad gacantaada kor, iyo wax aan la gariirin oo indhahaga hor yaal, waayo gacan xoog leh ayuu Rabbigu kaa soo bixiyey Masar. Markii Fircoon dadka diray, Ilaah kuma hogaamin jidka dhulka Falastiin, maxaa yeelay wuu dhowaa. Ilaah baa yidhi, Waaba intaasoo dadku qoomamo markuu dagaalka arko, oo uu dib ugu noqdo Masar. Oo Ilaah wuxuu dadka ku wareejiyey jidka cidlada, xagga Badda Cas,

jiilkii shanaad ayay reer binu Israa'iil ka soo baxeen dalkii Masar. Muuse wuxuu la qaatay lafihii Yuusuf, waayo dhaartii wuxuu ku dhaarsaday wiilashii Israa'iil, isagoo leh, Rabbigu sida xaqiiqada ah wuu idin booqan doonaa, oo waxaad halkan kala qaadi doontaan lafahayga. Wiilashii Israa'iil markay ka soo gudbeen Sukod, waxay degeen Eetam oo ku taal agagaarka cidlada. Ilaahuna wuxuu iyaga hogaamiyey, maalinta tiir daruur ah si uu u tuso jidka, habeenkana tiir dab ah. Tiirka daruurta maalinta iyo tiirka dabka habeenka ma joogsiin hortii dadka oo dhan.

14

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, Kula hadal wiilasha Israa'iil, oo ay dib u noqdaan oo ha degaan meel ka soo hor jeedda xerada, dhexda Migdol iyo dhexda badda, ka soo hor jeeda Bacal Sefoon; hortooda waxaad degi doontaa badda dusheeda. Oo Fircoon wuxuu dadkiisa ku odhan doonaa, Wiilashii Israa'iil way ku wareegayaan dhulka, waayo cidladu way xirtay iyaga. Aniga laakiin waan adkeyn doonaa qalbiga Fircoon, oo uu eryan doonaa iyaga, oo aan la ammaani doonaa Fircoon iyo ciidankiisa oo dhan, oo ay ogaan doonaan

Masriyiintii oo dhan inaan aniga ahay Rabbiga, oo sidaasay yeeleen. Waxaa loo soo sheegay boqorkii Masaarida in dadkii baxsaday, markaasaa qalbigii Fircoon iyo addoommadiisii isbeddelay oo dadkii ka soo jeesteen, oo waxay yidhaahdeen, Waa maxay waxan aan samaynnay, oo aan u ogolannay in wiilashii Israa'iil ay naga tagaan si aanay noogu adeegin? Sidoo dartay Fircoon wuxuu xidhay gaadhifardoodkiisii, oo dadkiisii oo dhan ayuu la kaxeeyey naftiisa, oo wuxuu qaatay lix boqol oo gaadhifaras oo la doortay, iyo fardihii Masriyiinta oo dhan, iyo saraakiishii saddexaad ee ku dul jiray dhammaantood. Oo Rabbigu wuxuu adkeeyey qalbigii Fircoon oo ahaa boqorkii Masar, iyo qalbiyadii addoommadiisa, markaasuu eryaday wiilashii Israa'iil, laakiin wiilashii Israa'iil waxay ku baxeen gacan kor loo taagay. Oo Masaariyiintii ayaa ka daba eryaday iyaga, waxayna heleen iyagoo deggan badda agteeda, dhammaan fardaha iyo gaadhifardoodkii Fircoon, iyo fardooleyda, iyo ciidankiisii oo ka soo hor jeeda degmada, ka soo hor jeeda Beelsephon. Oo Fircoon wuu soo dhowaaday, oo wiilashii Israa'iil markay indhaha kor u eegeen way arkeen, oo Masriyiintii waxay xeradaysteen gadaashooda, oo aad bay u baqeen. Wiilashii Israa'iilna waxay u qayliyeen Rabbiga. Oo waxay Muuse ku yidhaaheen, Ma xabaalaha Masar kuma jirin? Sidaas daraaddeed

ma cidlada baad noogu soo bixisay inaan ku dhimanno? Maxaad tan noogu samaysay markaad Masar naga soo bixisay? Miyaanan ahayn tan erayga aan kugula hadalnay adiga Masar, annagoo leh, naga daa, si aan ugu adeegno Masriyiinta? Waa ka fiican inaan annaga u adeegno Masriyiinta ama inaan ku dhimano cidladan. Wuxuu yidhi Muuse dadkii, dhiirranada, istaaga oo arka badbaadada tan Rabbiga ka timid, tan uu samayn doono innaga maanta; sida aad u aragteen Masriyiintii maanta, ma sii kordhin doontaan weli inaad aragto iyaga weligood; Rabbigu wuu dagaallami doonaa idinka, oo idinkuna waad aamusan doontaan. Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, maxaad iigu qayshataa? Kula hadal wiilasha Israa'iil, oo ha baxeen xerada. Oo adiga kor u qaad ushaada, oo kala bax gacantaada badda dusheeda, oo kala jeex, oo reer binu Israa'iil ha galaan badda dhexdeeda meel engegan. Oo bal eeg, aniga waxaan adkayn doonaa qalbiga Fircoon iyo kan Masriyiinta oo dhan, oo waxay soo geli doonaan iyaga gadaashood, oo waxaan sharaf ku heli doonaa Fircoon iyo ciidankiisa oo dhan iyo gaadhifardoodka iyo fardihiisa. Oo waxay ogaan doonaan dhammaan Masriyiintu inaan aniga ahay Rabbiga, markaan ku ammaanmo Fircoon, iyo gaadhifardoodkiisa, iyo fardihiisa. Malaa'igtii Ilaah ee hore u socotay xeradii wiilashii Israa'iil way guuratay, oo waxay tagtay

gadaashooda, tiirkii daruurta ahaa oo hortood joogayna wuu guuratay, oo wuxuu istaagay gadaashooda. Wuxuu galay dhexda xerada Masaarida, iyo dhexda xerada Masaarida, iyo dhexda xerada Israa'iil, markaasuu istaagay. Waxaa jiray mugdi iyo gudcur, habeenkiina wuu dhex maray, mana ay isku qasan midba midka kale habeenkii oo dhan. Muuse ayaa gacanta u taagay xagga badda, Rabbiguna wuxuu badda dib ugu celiyay dabayl koonfur oo xoog leh habeenka oo dhan, wuxuuna baddii ka dhigay dhul engegan, biyihiina way kala qaybsameen. Wiilashii Israa'iil waxay galeen badda dhexdeeda iyagoo ku socda dhul engegan, biyahuna waxay ahaayeen derbi midigtooda iyo derbi bidixdooda. Masaaridu way eryeen, wayna galeen iyagoo daba socda, iyo dhammaan fardihii Fircoon, iyo gaadhifardoodkii, iyo wadayaashii, ilaa badda dhexdeedii. Waxay noqotay ilaalada subaxnimada, oo Rabbigu wuxuu ku fiiriyey xerada Masaarida tiirka dabka iyo daruurta, oo wuxuu jahwareeriyey xerada Masaarida, oo wuxuu xidhay dhidibada gaadhifardoodka iyaga, oo wuxuu ku hogaamiyey iyaga xoog. Oo waxay yidhaahdeen Masaarida, aan ka cararno wejiga Israa'iil, waayo Rabbigu wuxuu iyaga ugu dagaallamayaa Masaarida. Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse, Gacantaada ku kor fidi badda, oo biyuhu ha soo noqdaan, oo ha daboolaan Masriyiinta, iyo

gaadhifardoodka iyo fardooleyda. Muuse ayaa gacanta ku fidiyey badda, biyihiina waxay ku soo noqdeen maalintii dhulka dusheeda, Masriyiintiina waxay ka carareen biyaha hoostooda, Rabbiguna wuxuu Masriyiintii ku dhex tuuray badda. Oo biyihii soo noqday ayaa daboolay gaadhifardoodkii iyo fuushannayaashii, iyo dhammaan ciidankii Firacoow, kuwii iyaga daba galay badda dhexdeeda, oo midna kama hadhin. Laakiin wiilashii Israa'iil waxay dhex mareen meel engegan oo ku tiil badda dhexdeeda, biyihiina waxay u ahaayeen derbi midigtooda, iyo derbi bidixdooda. Oo Rabbigu wuxuu Israa'iil ka badbadiyey maalintaas gacantii Masriyiinta, oo Israa'iil waxay arkeen Masriyiintii dhintay oo ku yaal xeebta badda. Israa'iil wuxuu arkay gacantii weyn ee Rabbigu ku sameeyay Masriyiinta, dadkiina wuxuu ka cabsaday Rabbiga, oo waxay rumaysteen Ilaaha iyo Muuse oo ahaa addoonkiisa.

15

Markaas Muuse iyo wiilashii Israa'iil ayaa Ilaah ugu heesay heestan, oo waxay yidhaahdeen, Aynu Rabbiga ugu heesanno, waayo si ammaan leh ayaa loo ammaanay. Fardaha iyo fuushadaha wuxuu ku tuuray badda. Caawiye iyo ilaaliye ayuu ii

noqday badbaado. Kanu waa Ilaahayga, oo waan ammaani doonaa. Ilaaha aabbahay, oo waan sarrayn doonaa. Rabbigu waa kan burburiya dagaallada, Rabbiga magaciisu waa isaga. Gaadhifardoodkii Fircoon iyo xooggiisii wuxuu ku tuuray badda, raggii la doortay oo ahaa wadayaashii saddexaad; waa lagu liqay Badda Cas; biyaha ayaa dabooshay iyaga; waxay u degeen moolka sida dhagax. Gacantaada midig, Rabbiyow, waxaa lagu ammaanay xoog, gacantaada midig, Rabbiyow, waxay burburisay cadaawayaasha. Oo baaxadda ammaantaada ayaad ku burburisay cadaawayaasha, waad soo dirtay cadhadaada oo waxay u cuntay iyaga sida xaab-engegan. Oo sababta ruuxa cadhadaada ayaa biyihii u kala qaybsameen, biyihii waxay u xajmeen sida derbi, hirarkii waxay u xajmeen badda dhexdeeda. Cadowgu wuxuu yidhi, Waan eryan doonaa oo waan qabsan doonaa, boolida waan qaybin doonaa, naftayda waan ka dhergin doonaa, seeftayda ayaan ku dili doonaa, gacantaydu way xukumi doontaa. Waad dirtay ruuxaaga, baddii way daboolatay iyaga, waxay ugu dhaceen sida rasaas oo kale biyaha xoogga badan. Yaa kula mid ah ilaahyada dhexdooda, Rabbiyow? Yaa kula mid ah adiga? Ammaanaysan quduusiinta dhexdooda, yaab leh sharafta dhexdeeda, sameeya cajaa'ibta. Waad fidisay gacantaada midig, dhulku wuu liqay iyaga. Waxaad

xaqnimadaada ku hoggaamisay dadkaagii tan, kaas oo aad furatay, oo waxaad xooggaaga ku dhiirrigelisay ilaa geeskaaga quduuska ah. Quruumaha way maqleen, wayna cadhoodeen; xanuunno baa qabtay dadkii degganaa dalka Falastiiniyiinta. Markaas waxay degdegeen hogaamiyayaashii Edom, iyo taliyayaashii reer Mowaabiit, oo gariir baa qabtay iyaga, wayna wada dhalaaleen kuwii degganaa Kanacan oo dhan. Ha ku dhaco iyaga gariir iyo cabsi, weynida gacantaada darteed ha noqdaan sida dhagax, ilaa ay marayaan dadkaaga, Rabbiyow, ilaa ay marayaan dadkaagan, kaas oo aad heshay. Markii la soo geliyay, beer iyaga buurta dhaxalkaaga, degmada diyaarka ah ee aad diyaarisay, Rabbiyow, meesha quduuska ah, Rabbiyow, tan ay gacmahaagu diyaariyeen. Rabbigu waa kan taliya wakhtigii, iyo tan iyo wakhtigii, iyo weli. Sababtii farasku Fircoon galay badda isagoo la socda gaadhifardood iyo fuulayaal, Rabbigu wuxuu korkooda ku soo dejiyay biyihii badda, laakiin wiilashii Israa'iil waxay ku dhex mareen meel engegan oo badda dhexdeeda ah. Maryan tan nebi ahayd oo walaashii Haaruun ahayd ayaa durbaan gacanta ku qaadatay, dumarka oo dhammuna way ka daba baxeen iyada oo wata durbaanno iyo kooxo. Maryan ayaa iyaga ka horraysay, iyadoo leh, Aynu u heesno Rabbiga, waayo si ammaan leh ayuu isu ammaanay; faraska iyo kii fuushanaa

wuxuu ku tuuray badda. Muuse wuxuu wiilashii Israa'iil ka saaray Baddii Cas, wuxuuna iyaga u hogaamiyey Cidlada Shur, waxayna saddex maalmood cidlada ku socdeen, mana ay helin biyo ay cabbaan. Waxay yimaadeen Merrah, mana awoodi karin inay ka cabbaan Merrah, waayo biyuhu way qadhaadhaayeen, sidaas darteed meeshaas waxaa loo bixiyey magaca Qadhaadhnimo. Oo dadkii ayaa Muuse uga gunuunacday, iyagoo leh, Maxaan cabnaa? Wuxuu u qayliyey Muuse Rabbiga, oo Rabbigu wuxuu tusay isaga geed, oo wuxuu ku tuuray biyaha, oo biyihii way macaanaateen, halkaas wuxuu u dhigay isaga qaynuunno iyo xukummo, oo halkaas wuxuu tijaabiyey isaga, oo wuxuu yidhi, haddii aad dhegaysanaysid dhegaysato codka Rabbiga Ilaahaaga ah, oo aad samaysid waxyaalaha la jeclaado hortiisa, oo aad dhegaysato amarradiisa, oo aad dhawrtid dhammaan qaynuunnadiisa, cudur kasta oo aan ku soo dejiyey Masriyiinta, ma aan ku saari doono adiga, waayo aniga waxaan ahay Rabbiga Ilaahaaga ah kan ku bogsiinaya. Oo waxay yimaadeen Eliim, oo waxay halkaas ku jireen laba iyo toban ilo biyo ah, iyo toddobaatan jirid oo geedaha timirta ah, markaasay halkaas degeen biyaha agtooda.

16

Waxay ka ambabbaxeen Eliim, oo waxay yimaadeen dhammaan ururka wiilashii Israa'iil cidlada Sin, taas oo ah dhexda Eliim iyo dhexda Siinay. Maalintii shanaad iyo tobnaad, bishii labaad markay ka baxeen dhulkii Masar, shirkii reer binu Israa'iil oo dhan ayaa ka gunuunacay Muuse iyo Haaruun. Wiilashii Israa'iil ayaa iyaga ku yidhi, Waxaa laga doonayay inaan dhimanay oo Rabbigu nagu garaacay dhulka Masar, markaasii aan fadhiisannay dheryaha hilibka korkooda, oo aan kibis buuxnaanta u cunnay, sababtoo aad annaga cidladan noo keenteen, si aad ururkan oo dhan abaarta ugu dishaan. Wuxuu yidhi Rabbiga Muuse, bal eeg aniga waxaan idiin da'ayn doonaa rooti samada ka; oo waxaa bixi doona dadka, oo waxay soo ururin doonaan tan maalinta ilaa maalin, si aan u tijaabiyo iyaga haddii ay ku socon doonaan sharcigayga, ama maya; Oo waxay noqon doontaa maalinta lixaad, oo waxay diyaarin doonaan waxa haddii ay soo geliyaan; oo waxay noqon doontaa labanlaab waxa haddii ay soo uruuriyaan tan sida maalinta ilaa maalin. Waxaa yidhi Muuse iyo Haaruun u dhammaan shirka wiilasha Israa'iil, fiidka waad ogaan doontaan in Rabbigu uu idinka soo bixiyey dalka Masar, subaxna waad arki doontaan ammaanta Rabbiga markuu maqlo gunuuskiinna Ilaaha kor; annaguse maxaynu nahay, inaad nagu gunuusataan? Waxaa yidhi Muuse,

markii Rabbiga uu idin siinayo fiidka hilib aad cuntaan, iyo rooti subaxda si aad uga dheregto, sababtoo ah Rabbiga uu maqlayo gunuunacaaga idinka, kaas oo aad ka gunuunacaysaan naga; laakiin annaga maxaynu nahay? Waayo gunuunacaaga idinka naga ma aha, laakiin waa Ilaaha. Muuse wuxuu Haaruun ku yidhi, Ururka wiilasha Israa'iil oo dhan u sheeg inay Ilaah hor yimaadaan, waayo wuxuu maqlay gunuunacaagii idinka. Markii laakiin Haaruun uu la hadlayay dhamaan ururka wiilasha Israa'iil, ayay ku noqdeen xagga cidlada, oo ammaanta Rabbiga waxaa lagu arkay daruurta. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, waan maqlay gunuunka wiilasha Israa'iil; kula hadal iyaga, isagoo leh, fiidka waxaad cuni doontaan hilib, oo subaxda waad ka dhergi doontaan kibis; oo waad ogaan doontaan, inaan ahay Rabbiga Ilaahiinna. Waxay noqotay fiidkii, oo digaagduur baa kor u tagtay oo dabooshay xerada, subaxdiina waxay noqotay markii dharabku joogsaday xerada ku wareegsan. Oo eeg, wejiga cidlada dushiisa waxaa yiil wax dhuuban oo u eg iniinle cad, oo u eg baraf dhulka kor saaran. Markay arkeen waxaas wiilashii Israa'iil, waxay mid walba kan kale ku yidhi, Waa maxay tani? Waayo ma ay ogayn waxa uu ahaa; laakiin Muuse wuxuu ku yidhi iyaga, kanu waa kibista, kan Rabbigu siiyay idinka si aad u cuntaan. Tani waa erayga uu amray

Rabbiga: ka soo ururiya isaga mid kasta wax u dhigma gomer, sida madaxa loo tiriyo tirada nafihiinna, mid kasta oo la jira dadka teendhooyinkiinna ha soo ururiyaan. Wiilashii Israa'iil sidaas bay sameeyeen, oo waxay soo ururiyeen kii wax badan iyo kii wax yar. Oo markay qiyaaseen goomor, kii badan ma uu kordhinin, oo kii yaraa ma uu yaraanin; mid kasta wuxuu u soo ururiyey intii ku habboonayd naftiisa. Muuse wuxuu ku yidhi iyaga, Qofna yaanu wax ka reebin tan isaga ilaa subaxda. Oo ma ay dhegaysan Muuse, laakiin qaar ka mid ah ayaa wax ka tegey ilaa subaxdii, markaasay soo baxday dixiri, wayna uurisay, oo Muuse aad buu uga xanaaqay. Oo waxay soo ururiyeen subax kasta, mid walba qadarkiisa loogu talagalay, markii qorraxdu kululeysay, way dhalaalay. Waxay noqotay maalintii lixaad, waxay soo ururiyeen waxyaalihii loo baahna laba jibbaar, laba gomer qof kasta; waxayna soo galeen dhammaan madaxdii shirgudka, oo waxay u warrameen Muuse. Muuse wuxuu iyaga ku yidhi, miyaan ahayn tan erayga uu Rabbigu ku hadlay? Sabti waa nasasho quduus ah Rabbiga berri; wax alla wixii aad dubaysaan, duba; oo wax alla wixii aad karaysaan, kari; oo dhammaan waxa dheeraadka ah iska reeba ilaa subaxda. Oo waxay ka tageen isaga ilaa subaxda, sida Muuse ugu amray, oo ma ay urin, mana ay dixiri ku dhicin. Muuse wuxuu yidhi,

maanta cuna, waayo maanta waa sabti Rabbiga, bannaan laguma heli doono. Lix maalmood waad soo ururin doontaan, laakiin maalinta toddobaad waa sabti, sababtoo ah waxba kuma jiri doono. Waxay dhacday maalinta toddobaad in qaar ka mid ah dadka ay baxeen inay wax soo ururiyaan, laakiin waxba ma helin. Rabbiga ayaa Muuse ku yidhi, Ilaa goorma aydaan doonayn inaad dhageysataan amarradayda iyo sharciigayga? Eega, waayo Rabbigu wuu idin siiyay sabtida maalintan, sababtaas darteed isagu wuu idin siiyay maalinta lixaad rootiyada laba maalmood, haddaba mid walba ha fadhiisto gurigiisa, qofna yaanu ka bixin meeshiisa maalinta toddobaad. Oo dadkii ayaa nasashay maalintii toddobaad. Reer binu Israa'iil waxay u bixiyeen magaca Manna, wuxuuna ahaa sida iniinyo kooriyo oo cad, dhadhankiisuna wuxuu ahaa sida rootiga malabka leh. Wuxuu yidhi Muuse, kanu waa erayga kan Rabbigu amarkay, buuxiya gomorka manna, maqsin u jiilalka idinka, si ay u arkaan rootiga kan aad cuntay gudaha cidlada, sida uu Rabbigu idinka ka soo bixiyey dhulka Masar. Oo wuxuu Muuse ku yidhi Haaruun, qaado dhalo dahab ah hal, oo ku rid buuxda gomor ee manna, oo adigu dhigi doontaa Ilaah hortiisa, ilaalin u ah qarniyada idinka, sida uu Rabbigu ugu amray Muuse; oo wuxuu Haaruun dhigay markhaatiga hortiisa ilaalin u. Wiilashii Israa'iil

waxay cuneen manna afartan sannadood, ilaa ay yimaadeen dhulka la degay; waxay cuneen manna ilaa ay galeen qaybta Foyniikiya. Gomor wuxuu ahaa tobnaadka saddexda qiyaas.

17

Oo waxay ka guureen shirkii oo dhan ee reer binu Israa'iil lamadegaankii Sin sidii xeradahooda, erayga Rabbiga aawadiis, oo waxay degeen Rafidiin, laakiin ma jirin biyo dadku ay cabbaan. Dadkii ayaa Muuse kula murmay, iyagoo leh, Biyo na sii aan cabnee, Muusena wuxuu ku yidhi iyaga, Maxaad iigu murmaysaan, oo maxaad Rabbiga u tijaabinaysaan? Waxay dadkii harraad u qabeen biyo halkaas; oo waxay dadkii gunuunaceen halkaas Muuse u jeediyey, iyagoo leh, maxaa tan? Waxaad na soo kaxaysay Masar inaad na dishid annaga iyo carruurteenna iyo xoolahayaga harraadka? Muuse wuu u qayliyey Rabbiga, isagoo leh, maxaan u samayn doonaa dadkan? Weli in yar, oo way i dhagxin doonaan. Oo Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse, dadkan hor mar, oo waayeelada dadka qaarkood u soo qaado, iyo ushii aad webiga ku dhufatay, gacantaada ku qaado, oo tag. Tan aniga waan taagnaan halkaas hortaada dhagaxa dushiisa Xoreeb, oo waxaad garaaci doontaa dhagaxa,

oo waxaa ka soo bixi doonta biyo, oo dadku wuu cabbi doonaa. Muuse wuxuu sameeyey sidaas hortood wiilashii Israa'iil. Wuxuu magacaabay goobta taas Tijaabin iyo Cay, sababtoo ah cayda wiilasha Israa'iil, iyo sababtoo ah inay tijaabin jireen Rabbiga, iyagoo leh, Ma Rabbigu waa dhexdeenna mise maya? Camaaleq wuu yimid oo wuxuu la dagaallamay Israa'iil Rafiidiin. Muuse wuxuu ku yidhi Yashuuca, Adiga dooro niman xoog leh, oo bax oo berri Camaaleq la dagaallam, oo bal eeg, aniga waxaan taagnaan doonaa dhalada buurta dushiida, oo usha Ilaah waxay ku jiri doontaa gacantayda. Oo Yashuuca wuxuu sameeyey sidii Muuse ugu yidhi, oo intuu baxay ayuu Camaaleq dagaal ugu soo diyaargaroobay, Muuse iyo Haaruun iyo Xuur waxay fuuleen dhaladii buurta. Oo waxay noqotay markii Muuse gacmihiisa kor u qaaday, Israa'iil way adkaatay, laakiin markii uu gacmihiisa hoos u dhigay, Camaaleq way adkaatay. Gacmihii Muuse waxay ahaayeen kuwo culus, oo waxay qaadeen dhagax oo ay hoos dhigeen, wuxuuna ku fadhiistay, Haaruun iyo Xuur waxay taageerayeen gacmihiisa dhinacan mid, dhinacaas mid, oo gacmihii Muuse waxay noqdeen kuwo xoog leh ilaa qorraxdu dhacdo. Yashuuca wuxuu seef ku laayay oo burburiyey reer Camaaleq iyo dadkiisii oo dhan. Rabbiga ayaa Muuse ku yidhi, Tan buug ugu qor xusuus ahaan, oo Yashuuca dhegihiisa u geli,

waayo, dhammaystiran waxaan tirtiri doonaa xusuusta Camaaleq samada hoosteeda. Muuse wuxuu Rabbiga u dhisay meel allabari, magaceedana wuxuu u bixiyey, Rabbigu waa magangalkayga. Sababtoo ah Rabbigu wuxuu gacanta qarsoodi ah kula dagaalama Camaaleq jiil ilaa jiil.

18

Yetroo oo ahaa wadaadkii Midiyaan iyo soddoggii Muuse ayaa maqlay wixii uu Rabbigu u sameeyay dadkiisii Israa'iil oo dhan, waayo Rabbigu wuxuu Israa'iil ka soo bixiyay Masar. Wuxuu qaatay Yetro soddogga Muuse Sefora oo ahayd naagtii Muuse ka dib siideynteedii, iyo labadii wiilasheedii; magaca mid ka mid ah iyaga wuxuu ahaa Gershom, isagoo leh, qariib baan ku ahaa dhul qalaad; iyo magaca kii labaad Eliezer, isagoo leh, waayo Ilaaha aabbahay caawiyahay kayga ahaa, oo wuxuu iga samatabbixiyey gacanta Fircoon. Oo wuxuu baxay Yetro oo ahaa soddogga Muuse, isaga iyo wiilashiisii iyo naagtiisii, waxayna u yimaadeen Muuse cidladii, meeshii uu degay ee buurta Ilaaha. Waxaa loo soo sheegay Muuse, iyagoo leh, eeg soddogaaga Yetro wuxuu u imanayaa xaggaaga, iyo naagtiisa iyo labadaada wiil oo la socda. Muuse wuxuu u baxay inuu la kulmo soddoggiisa, wuuna u

sujuuday, wuuna dhunkaday, wayna is salaameen, markaasuu teendhadii soo geliyey. Waxaa uu Muuse u sheegay soddoggiisa wax kasta oo Rabbigu ku sameeyey Fircoon iyo Masaarida oo dhan sababta Israel darteed, iyo dhibaatadii oo dhan ee ku timid iyaga intii ay jidka ku jireen, iyo in Rabbigu ka badbaadiyey iyaga gacantii Fircoon iyo gacantii Masaarida. Yetroo aad buu ula yaabay dhammaan waxyaalaha wanaagsan ee Rabbigu u sameeyay iyaga, maxaa yeelay wuxuu ka samatabbixiyay iyaga gacantii Masriyiinta iyo gacantii Fircoon. Oo Yetroo wuxuu yidhi, Rabbiga ha la barakeeyo, waayo isagu wuxuu iyaga ka badbaadiyey gacantii Masriyiinta iyo gacantii Fircoon. Hadda waan ogaaday in Rabbigu ka weyn yahay dhammaan ilaahyada sababtoo ah tan, waayo waxay iyaga ku weerareen. Waxaana qaatay Yetroo soddogga Muuse qurbaanno guban oo dhan iyo allabaryo Ilaaha; waxaana yimid Haaruun iyo dhammaan odayaashii Israa'iil inay wada cunaan kibis la soddogga Muuse, Ilaaha hortiisa. Oo waxay dhacday maalinta xigta ka dib Muuse wuu fadhiistay inuu dadka xukumo, laakiin dadkii oo dhan ayaa Muuse ag taagnaa arooryadii ilaa fiidkii. Oo Yetro markuu arkay waxyaalaha oo dhan inta badan uu u sameeyay dadka, wuxuu yidhi, waa maxay waxan aad u sameyneysid dadka? Maxaad u fadhiisataa keligaa, laakiin dadka oo dhan way istaagaan

agtagaaga laga bilaabo subaxnimo ilaa fiidnimo? Oo Muuse wuxuu soddoggiis ku yidhi, Dadku wuxuu iigu imaadaa inuu xukun Ilaah ka doondoono. Marwalba waayo noqdo iyaga muran, oo ay ii imaadaan, waxaan xukumaa mid kasta, oo waxaan ogeysiin iyaga amarrada Ilaah iyo sharciga isaga. Wuxuu yidhi laakiin awoowga Muuse, Ma si sax ah baad u samaysaa waxan. Burburka ayaad ku burburmi doontaa sabir la'aan, adiga iyo dadkan oo dhan ee kula jira. Eraygan aad baa ugu culus yahay, oo ma awoodi doontid inaad samayso adiga keligaa. Haddaba sidaas daraaddeed i dhegayso, oo waan kula talin doonaa, oo Ilaah wuu kula jiri doonaa. Adiga u noqo dadka waxyaalaha Ilaaha ku saabsan, oo erayadooda Ilaaha u keen. Oo waxaad iyaga ugu marag furi doontaa amarrada Ilaah iyo sharcigiisa, oo waxaad iyaga tusi doontaa jidadka ay ku socon doonaan, iyo shuqullada ay samayn doonaan. Oo adiga naftaada u fiiri, ka dhammaan dadka dooro niman xoog leh, Ilaah ka cabsada, niman xaq ah, oo kibir neceb, oo waxaad iyaga ugu dhisi doontaa taliyayaal kun, iyo taliyayaal boqol, iyo taliyayaal konton, iyo taliyayaal toban. Waxay xukumi doonaan dadka waqti kasta, laakiin erayga aad culusta waxay kuu keeni doonaan, kuwa yaryar ee xukummadase iyagu waxay xukumi doonaan, oo waxay kaa fududayn doonaan, wayna ku caawimi

doonaan. Haddii eraygan samayso, Ilaah wuu ku xoojin doonaa, oo adigu waad awoodi doontaa inaad taagnaato, oo dadkan oo dhammu wuxuu iman doonaa meeshiisa nabad. Muuse wuxuu maqlay codkii soddogga, oo wuxuu sameeyey wixii uu ku yidhi. Muuse wuxuu Israa'iil oo dhan ka doortay rago xoog leh, wuxuuna ka dhigay madaxdii kumiyaal, boqolliyaal, kontonyaal iyo tobanyaal. Oo waxay xukumeen dadka waqti kasta, laakiin eray kasta oo adag ayay u keeneen Muuse, eray kasta oo fududse iyaga ayaa xukumay. Muuse wuxuu diray soddoggiisii, oo wuxuu tegey dhulkiisii.

19

Bishii saddexaad ee bixitaanka wiilasha Israa'iil dhulka Masar, maalintaas, waxay yimaadeen cidlada Siinay. Oo waxay ka tageen Rafidiin, oo waxay yimaadeen cidlada Siinaa, oo Israa'iil halkaas ayuu degay buurta horteeda. Muuse wuxuu fuulay buurta Ilaah, oo Ilaah ayaa uga yeedhay buurta, isagoo leh, Waxyaalahan waxaad ku odhan doontaa reer Yacquub, oo waxaad u sheegi doontaa reer binu Israa'iil. Idinka qudhiinnu waxaad aragteen wixii aan ku sameeyay Masriyiinta, oo waxaan idinka kor u qaaday sida baalasha gorgorrada oo kale, oo waxaan

idinka u keenay xaggayga. Oo hadda haddii aad dhab ahaantii maqashaan codkayga oo aad dhawrtaan axdigayga, waxaad ii noqon doontaan dad gaar ah oo ka duwan dhammaan quruumaha, waayo anigaa iska leh dhulka oo dhan. Laakiin idinka waxaad ii noqon doontaan boqortooyo wadaadnimo iyo quruun quduus ah, oo erayadaas waxaad kula hadli doontaan reer binu Israa'iil. Muuse wuu yimid, wuxuuna u yeedhay waayeelladii dadka, wuxuuna iyaga u dhigay dhammaan erayadaas oo Ilaah ku amray. Dadkii oo dhammu si wada jir ah ayay ugu jawaabeen, oo waxay yidhaahdeen, Wax alla wixii Ilaah yidhi oo dhan waannu samayn doonnaa oo waannu maqli doonnaa. Muusena erayadaas ayuu Ilaah u geeyey. Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, bal eeg aniga waxaan kuu imaanayaa tiir daruur ah, si dadku u maqlo aniga oo kula hadlaya, oo ay adiga kuu rumaysan doonaan weligood. Muusena wuxuu Rabbiga u wariyey erayadii dadka. Wuxuu yidhi laakiin Rabbigu Muuse, Markii aad degtid digniin dadka, oo daahiriso iyaga maanta iyo berri, oo ha maydheen dharkoodii, oo ha noqdeen diyaar maalinta saddexaad; waayo maalinta saddexaad wuxuu degi doonaa Rabbigu buurta Siinay, hortooda dhammaan dadka. Oo waxaad dadka hareeraha sooci doontaa, adoo leh, Iska jira inaad buurta fuushataan, iyo inaad wax ka mid ah taabataan. Qof kasta

oo buurta taabtay, dhimasho ayuu ku dhiman doonaa. Ma taaban doonto gacantiisa, waayo dhagaxyo ayaa lagu dhagxin doonaa, ama fallaadho ayaa lagu toogin doonaa, haddii xoolo iyo haddii nin, ma noolaan doono. Goortii codadka iyo turumbooyin iyo daruurta ka tagto buurta, kuwaas waxay fuuli doonaan buurta. Muuse ayaa buurta ka soo degay oo dadka u tegay, markaasuu quduusiyey iyaga, wayna maydheen dharkoodii. Oo wuxuu dadka ku yidhi, Diyaar ahaada saddex maalmood, hana u dhowaan naag. Waxay dhacday maalintii saddexaad markay waagu beryay, oo waxaa jiray codad iyo hillaacyo iyo daruur mugdi ah oo kor saaran Buurta Siinaa, codkii buunkuna aad buu u dhawaaqay, oo dadkii xerada joogay oo dhammu way baqeen. Oo Muuse wuxuu dadka ka soo hogaamiyey xerada inay Ilaah la kulmaan, waxayna istaageen buurta hoosteedda. Buurta Siinay oo dhan waxay qiiqi lahayd, sababtoo ah Ilaah baa dab ku soo degay korkeeda, oo qiiqii wuxuu kor u kacayay sida qiiq foorno oo kale, oo dadkii oo dhan aad bay u yaabeen. Codadkii buunka ee sii socday ayaa noqday kuwo aad iyo aad u xoog badan. Muuse wuu hadlay, Ilaahna cod buu ugu jawaabay. Rabbigu wuxuu ku soo degay buurta Siinay dusheeda, oo Rabbigu wuxuu Muuse ugu yeedhay korka buurta, markaasuu Muuse fuulay. Oo wuxuu Ilaah ku yidhi Muuse, isagoo leh, markaad degtay digniin dadka,

yaanay weligood u soo dhowaanin xagga Ilaah inay fahmaan, oo yaanay ka dhicin iyaga dad badan. Oo wadaaddada u soo dhowow Rabbiga Ilaaha ha la daahiriyo, waaba intaasoo uu iyaga ka saaro Rabbigu. Oo Muuse wuxuu Ilaaha ku yidhi, dadku ma awoodi doonaan inay buurta Siinay kor ugu kacaan, waayo adigu waad noogu markhaati furtay oo waxaad tidhi, buurta sooci oo quduusi. Rabbiga ayaa isaga ku yidhi, Tag, hoos u deg, oo adiga iyo Haaruun kula socda kor u kaca, laakiin wadaaddada iyo dadku yaanay isku qasbin inay Ilaaha u soo kacaan, waaba intaasoo Rabbigu midkood baabbi'iyaa. Muuse hoos ugu dhacay dadka, wuuna kula hadlay.

20

Oo Rabbigu wuxuu ku hadlay dhammaan erayada kuwan, isagoo leh, aniga waxaan ahay Rabbiga Ilaahiinna ah, kii ku soo bixiyey adiga dalka Masar, guriga addoonsiga. Ma yeeshaan doontid ilaahyo kale aniga mooyee. Ma samayn doontid naftaada sanam, mana samayn doontid ekaansho wax kasta oo ku jira cirka sare, iyo wax kasta oo ku jira dhulka hoose, iyo wax kasta oo ku jira biyaha dhulka ka hooseeya. Ma caabudi iyaga, mana u adeegi iyaga; waayo aniga waxaan ahay Rabbiga Ilaahaaga ah, Ilaah

masayr ah, oo soo celiya dembiyadii aabbayaasha carruurta kor, ilaa jiilka saddexaad iyo afraad ee kuwa ii neceb, oo sameeya naxariis kumaan u kuwa i jecel, iyo kuwa dhawra amarradayda. Ma qaadan doontid magaca Rabbiga Ilaahaaga ah si aan micno lahayn, waayo Rabbiga Ilaahaaga ahu ma nadiifin doono kan qaadanaya magaciisa si aan micno lahayn. Xusuuso maalinta sabtida inaad quduus ka dhigto. Lix maalmood shaqayso, oo waxaad samayn doontaa dhammaan shuqulladaada. Maalinta toddobaad, sabtiyada waa u Rabbiga Ilaahiinna; wax shaqo ah oo dhan ku samayn maysid, adiga, iyo wiilkaaga, iyo gabadhaada, iyo addoonkaaga, iyo addoontaada dumarka ah, iyo dibigaaga, iyo xayawaankaaga culayska qaada, iyo xayawaankaaga oo dhan, iyo qariibka ku dhex nool. Waayo lix maalmood ayuu Rabbigu sameeyay samada iyo dhulka iyo badda iyo waxa ku jira oo dhan, wuxuuna nasaday maalinta toddobaad, sidaas darteed Rabbigu wuu barakeeyay maalinta toddobaad, wuuna quduusiyay. Murugee aabbahaaga iyo hooyadaa, si wanaag kuu noqdo, oo aad cimri dheer ku nooshahid dhulka wanaagsan ee Rabbiga Ilaahaaga ahu uu ku siinayo. Ma sinaysan doontid. Ma xadayn doontid. Ma dilin. Ma aad marag been ah ka furan doontid deriskaaga. Ma damacdo naagta deriskaaga; ma damacdo guriga deriskaaga, ama beertiisa, ama wiilkiisa, ama

addoontiisa, ama dibkiisa, ama dameertiisa, ama xayawaankiisa oo dhan, ama wax alla wixii deriskaaga leh. Dadkii oo dhan waxay arkeen codkii, iyo qorilayaashii, iyo codkii buunka, iyo buurtii qiiqaysay, laakiin dadkii oo dhan way cabsadeen oo meel fog ayay istaageen. Oo waxay ku yidhaahdeen Muuse, Adigu nala hadal, oo Ilaah yaanu nala hadlin, waaba intaasoo aannu dhimanno. Oo Muuse wuxuu ku yidhi iyaga, Dhiirranada, waayo Ilaah wuxuu idiin yimid inuu idin imtixaamo, si cabsidiisu ay idinku dhex jirto, si aydaan dembaabin. Dadkii waxay meel fog ka taagnaayeen, Muusena wuxuu galay gudcurkii Ilaah ku jiray. Yidhi laakiin Rabbigu Muuse, Waxaad ku odhan doontaa reer Yacquub, oo waxaad ku dhawaaqin doontaa reer binu Israa'iil: Idinka waxaad aragteen in aan samada idiinkala hadlay. Ma samayn doontaan idinka qudhiinna ilaahyo lacag ah, iyo ilaahyo dahab ahna ma samayn doontaan idinka qudhiinna. Meel allabari oo dhulka ka samaysan waxaad ii samayn doontaan, oo waxaad ku allabari doontaan qurbaannada la gubo ee idinka, iyo badbaadada idinka, iyo idaha, iyo dibida idinka, meel kasta oo aan magacayga halkaas ku magacaabayo, oo waan idiin iman doonaa, waanan idin barakayn doonaa. Haddii laakiin meesha allabariga dhagaxyo uga samayso aniga, iyaga ma dhisi doontid kuwo la qoray, waayo seeftaada ayaad kor saaray dushooda, oo

way nijaasowdeen. Ma aad fuuli doontid jaranjaro oo aad ugu kacdo meesha allabariga kayga, si aanad cawradaada dusheeda ugu muujin.

21

Oo kuwani waa xeerarka aad hortooda dhigi doonto. Haddii aad heshid ilmo Cibraani ah, lix sannadood ayuu kuu adeegi doonaa; sannadda toddobaad wuxuu bixi doonaa isagoo xor ah oo bilaash ah. Haddii isaga keligiis galo, keligiis ayuu bixi doonaa, haddii laakiin naag la gashay isaga, way bixi doontaa iyo naagtiisa. Oo haddii sayidku siiyaa isaga naag, oo ay u dhashaa isaga wiilal ama gabdho, naagta iyo carruurta waxay noqon doonaan sayidkiisa, laakiin isaga keligiis ayaa bixi doona. Haddii laakiin uu jawaabo oo yidhaahdo wiilku, waxaan jeclaaday sayidkayga, iyo naagta, iyo carruurtayda, ma carari doono anoo xor ah; wuxuu keeni doonaa isaga sayidkiisu xagga xukunkii Ilaah, oo markaas wuxuu keeni doonaa isaga albaabka iyo tiirka, oo wuxuu dalooli doonaa sayidkiisu dhegta mudac, oo wuxuu u adeegi doonaa isaga weligiis. Haddii qof gabadhiisa u iibiyo inay addoon guriga noqoto, ma bixi doonto sida ay u baxaan addoommada dumarka. Haddii aanay farxin sayidkeeda oo uu

isaga u heshiisay, wuu soo furan doonaa iyada, laakiin dad shisheeye ma aha sayid inuu iyada iibiyo, sababtoo ah wuu ku jebiyey iyada. Haddii laakiin wiilka uu u guuriyo iyada, wuxuu ula macaamiloon doonaa sida xaqa gabdhaha. Haddii laakiin mid kale u qaato naftiisa, waxyaalaha lagama maarmaanka ah iyo dharka iyo shukaansiinta iyada kama uu mamnuuci doono. Haddii laakiin uu saddexdan waxyaalahan u sameeyn waayo, waxay si bilaash ah ugu bixi doontaa iyada oo aan lacag lahayn. Haddii laakiin qof mid garaaco oo uu dhinto, dhimasho ha lagu dilo. Kii aan doonayn, laakiin Ilaah gacmihiisa u gacangeliyey, waxaan ku siinayaa meel uu kii dilay halkaas u carari doono. Haddii laakiin qof uu weeraro deriska si uu khiyaano ugu dilo, oo uu magangalo, waxaad ka meeshayda allabariga aniga qaadaysaa isaga si loo dilo. Qofkii garaaco aabbihiis ama hooyadiis, dhimasho ha lagu dilo. Kii aabbihiis ama hooyadiis caaya, dhimasho buu ku dhiman doonaa. Qofkii haddii uu xado mid ka mid ah wiilasha Israa'iil, oo uu dulmiyo oo uu iibiyo, oo lagu helo, dhimasho ha ku dhinto. Haddii laakiin laba nin ay is caayaan, oo ay u dhufteen kan u dhow dhagax ama feedh, oo uusan dhiman, laakiin uu sariirta ku jiifto, haddii ninka uu kacay oo uu dibadda ugu socdo isagoo ul haysta, mid aan eed lahayn ayuu noqon doonaa kii wax dhufay; laakiin caajisnimadiisa wuu

bixin doonaa, iyo dawooyinka. Haddii laakiin qof garaaco addoonkiisa ama addoontiisa dhedig ah ul, oo uu ku dhinto gacmihiisa hoostooda, caddaalad ayaa lagu aargudi doonaa. Haddii laakiin uu noolaado maalin hal ama laba, ha la ciqaabo, waayo lacagtiisa weeye. Haddii laakiin laba nin dagaalamaan, oo ay garaacaan naag uur leh, oo ilmaha iyada ka baxo isagoo aan si buuxda u samaysnayn, ganaax ayaa lagu ganaaxin doonaa; sida uu saaro ninkeeda naagta, wuu bixin doonaa sharaf. Haddii laakiin la sameeyay buuxa yahay, wuxuu bixin doonaa naf beddelka naf, Il beddelka il, ilig beddelka ilig, gacan beddelka gacan, cag beddelka cag, gubid beddelka gubid, nabar beddelka nabar, buro beddelka buro. Haddii qof garaaco isha addoonkiisa ama isha gabadha adeegtiisa oo uu indhooleeyo, waa inuu xor u sii daayaa iyaga beddelka ishoodii. Haddii laakiin uu jaro ilka addoonkiisa ama ilka midiidinada naagtiisa, wuxuu xor u sii dayn doonaa iyaga meeshii ilkooda. Haddii laakiin dibi gef nin ama naag oo uu dhinto, dhagaxyo ayaa lagu dhagxin doonaa dibiga, oo aan la cuni doonin hilibkiisa; laakiin sayidka dibiga eed la'aan buu ahaan doonaa. Haddii dibigu ahaa mid wax gunta ka hor shalay iyo ka hor maalinta saddexaad, oo ay dadku u markhaati furaan sayidkiisa, uuna uu xidhin waayay, markaasuu dilo nin ama naag, dibiga dhagax baa lagu dili doonaa, oo

sayidkiisana waa la dili doonaa. Haddii laakiin madaxfurasho lagu soo rogay isaga, wuu bixin doonaa madaxfurasho naftiisa inta ay ku soo rogaan isaga. Haddii laakiin wiil ama gabadh uu geesey, sida xeerkan ayay ugu samayn doonaan isaga. Haddii laakiin dibi uu guro ilmo ama gabadh addoon ah, lacag lacageed ah soddon sheqel ayuu siin doonaa sayidkooda, oo dibiga dhagax lagu tuurayaa doonaa. Haddii qof furo god ama qodo god, oo uusan daboolin, oo weyl ama dameer halkaas ku dhaco, sayidka goda wuu magdhabi doonaa, lacag wuu siin doonaa sayidkooda; laakiin kan dhintay isagaa ahaan doona. Haddii dibiga qof gees u dhufto dibiga deriska ah, oo uu dhinto, waxay iibin doonaan dibiga nool, oo waxay qaybin doonaan lacagtiisa, oo dibiga dhintay waxay qaybin doonaan. Haddii laakiin la ogaado in dibiga guntade yahay shalay iyo saddex maalmood ka hor, oo ay sayidkiisa u marag fureen, oo uusan meesha ka saarin, wuxuu bixin doonaa dibi dibi meeshiis, dibigii dhintayna isagaa iska lahaan doona. Haddii qof xado weyl ama ido, oo uu gowraco ama iibiyo, wuxuu bixin doonaa shan weyl halkii weylka, iyo afar ido halkii idaha.

22

Haddii laakiin tuugga godka laga helo, oo la garaaco uu dhinto, dhiig uma aha. Haddii laakiin qorraxdu u soo baxdo isaga, eedaysan yahay oo dhiman doonaa, laakiin haddii aan waxba u jirin, ha lagu iibiyo beddelka tuugnimada. Haddii laakiin waxa la xaday laga helo gacantiisa, laga bilaabo dameer ilaa ido oo nool, laba jibbaar wuu bixin doonaa. Haddii qof beertiisa ama beercanabkiisa daaqo, oo uu sii daayo xoolihiisa inay daaqaan beer kale, wuxuu magdhow ka bixin doonaa beerkiisa sida waxa uu soo saaro, laakiin haddii uu dhammaan beerta daaqo, wuxuu bixin doonaa waxyaalaha ugu fiican beerkiisa iyo waxyaalaha ugu fiican beercanabkiisa. Haddii laakiin dab baxay oo helo qodxan, oo gubo meelaha wax lagu tumo ama sabuulka ama bannaanka, wuxuu bixin doonaa kii dabka shiday. Haddii qof deriskiisa lacag ama alaab u dhiibo inuu dhawro, oo laga xado guriga ninkii, haddii tuugii la helo, wuxuu bixin doonaa laba laab. Haddii laakiin aan la helin tuugii xaday, wuxuu u iman doonaa sayidka guriga hortii Ilaah, oo wuxuu ku dhaaran doonaa hubaal inuusan isagu si shar ah uga fal-qabin dhammaan amaanada deriska, sida ku saabsan dhamaan xumaanta la sheego, ku saabsan weylka, iyo dameerka, iyo idaha, iyo dhararka, iyo dhammaan khasaaraha la dacwoonayo; wax kasta oo uu yahay, hortii Ilaah waxaa iman doonta xukunkii

labadooda, oo kii lagu qabto Ilaah dhexdiisa, wuxuu bixin doonaa laba jibbaar deriska. Haddii laakiin qof uu siiyo deriska xayawaan rar ama weyl ama ido ama dhammaan xayawaan inuu ilaaliyo, oo uu jabo ama uu dhinto ama maxbuus noqdo, oo aan qof aqoon, dhaarta Ilaah waxay noqon doontaa dhexda labada, runtii inuusan isaga si shar ah u samayn guud amaanka deriska; oo sidaas wuxuu aqbali doonaa sayidkiisa, oo uusan bixin doonin. Haddii laakiin laga xado, wuu bixin doonaa sayidka; Haddii laakiin bahal la qabsado noqdo, wuu keeni doonaa isaga ugaarsiga, oo ma bixin doono. Haddii laakiin qof wax ka weydiiyo deriskiisa, oo ay jabto ama dhinto ama maxbuus noqoto, sayidkuna uusan la joogin isaga, wuu bixin doonaa. Haddii laakiin sayidku la jiro, ma bixin doono, haddii laakiin uu yahay shaqaale la shaqaysiiyey, wuxuu noqon doonaa mushaharkiisa beddelkiis. Haddii laakiin qof khiyaaneeyo bikrad aan la khudbin, oo uu la seexdo, yarad ahaan wuu u guursan doonaa. Haddii laakiin aabbaha iyada diido oo aan doonayn inuu iyada u guuriyo isaga, lacag ayuu u bixin doonaa aabbaha sida inta meherka bikradaha uu yahay. Saaxiriinta nool ma aad dhawri doontaan. Qof kasta oo la seexda xoolo dhimasho waa in la dilaa. Kii allabarya ilaahyada dhimasho ayaa lagu baabbi'in doonaa, Rabbiga keliya mooyee. Oo qariibka ha

dhibina, hana cidhiidhinina, waayo idinku qariibbo baad ahaydeen dalka Masar. Dhammaan carmal iyo agoonta waa inaydaan dhibin. Haddii laakiin sharnimo aad ugu dhibtaan iyaga, oo ay qayliyeen oo ay xagayga ii qayliyaan, maqal waan maqli doonaa codkooda, oo waan cadhoon doonaa cadho, oo waan idinka dili doonaa seef, oo waxay noqon doonaan naagihiinna carmal, oo carruurtiinna agoon. Haddii aad lacag u deyniso walaalkii miskiinka ah oo kuu dhow, waa inaadan isaga cadaadin, oo aadan ribo ku saarin. Haddii laakiin aad rahaamad u qaadato dharka deriska, ka hor dhicitaanka qorraxda waxaad u celin doontaa; waayo tan waa daboolkiisa, kaliya tan dharka qaawanaantiisa; maxuu ku seexan doonaa? Haddii sidaa darteed uu/ay ii qayliyo, waan dhegaysan doonaa isaga; naxariis badan baan ahay waayo. Ilaahyada xun kama aad hadli doontid, oo hogaamiyaha dadkaaga xun kuma hadli doontid. Bikooro-dhacyada goobta hadhuudhka lagu tumo iyo macsaradda khamriga ee aad leedahay ma aad raagin doonin, curadyada wiilashaadana waxaad ii siin doontaa. Sidaas waxaad samayn doontaa weylka aad leedahay, iyo idaha aad leedahay, iyo xoolaha hawsha qaada ee aad leedahay. Toddoba maalmood wuxuu ahaan doonaa hoosta hooyadiis, laakiin maalinta siddeedaad waxaad ii celin doontaa isaga. Oo nimanka quduuska

ah ayaad ii noqon doontaan, oo hilibka bahaladu dildilleen ha cunina, eeyga u tuura.

23

Ma aqbali doontid maqal aan waxba tarayn, mana heshiin doontid mid aan xaq ahayn inaad la noqotid markhaati aan xaq ahayn. Ma noqon doontid qof la jira dad badan oo shar ku jira, mana lagu dari doono dad fara badan si aad ula leexato kuwa badan oo aad u qalloociso garsooridda. Oo saboolka uma aad naxariisan doonin garsooridda dhexdeeda. Haddii aad la kulanto dibiga cadowgaaga ama xoolaha rarka qaada ee isaga oo habaabaya, waa inaad soo celisaa oo aad u soo celisaa isaga. Haddii laakiin aad aragto xoolaha rarkan ee cadowgaaga oo dhacay hoosta culayskiisa, waa inaadan dhaafin, laakiin waa inaad kor u qaaddaa oo aad la shaqeysaa. Ma qalloocin doontid xukunka miskiinka garsooriddiisa. Dhammaan eray xaq-darro ah ka fogow, qofka aan xaq lahayn iyo kan xaqa ah ha dilin, oo kan cibaado-la'aanta ah hadiyado aawadiis ha u xaq-gelin. Oo hadiyado ma qaadan doontid, waayo hadiyadu waxay indho-tirtaa indhaha kuwa arka, oo waxay kharribaa erayada xaqa ah. Oo qariibka ha dulmin, waayo idinka waxaad taqaaniin nafta

qariibka, idinka qudhiinna waayo qariibo baad ku ahaydeen dalka Masar. Lix sannadood waxaad beeri doontaa dhulkaaga, oo waxaad soo ururin doontaa waxyaalaha ka baxa. Sannadka toddobaad siidaynta samayso, oo sii day dhulka, oo waxaa cuni doona masaakiinta quruuntaada, waxa hadhana waxaa cuni doona xayawaanka dibadda, sidaas samayso beercanabkaaga iyo beersoytankaaga. Lix maalmood waxaad samaynaysaa shaqooyinkaaga, laakiin maalinta toddobaad waa nasasho, si uu u nasto dibigaaga iyo xoolaha aad ku qaaddo oo kuu rar yahay, iyo si uu u nasasho helo wiilka addoontaada iyo qariibka. Dhammaan waxa aan idinku idhi ilaaliya, oo magaca ilaahyo kale ma xusuusan doontaan, mana laga maqli doono afkiinna. Saddex jeer sannadka ii dabaaldega. Iidda rootiga aan khamiirka lahayn ilaaliya oo sameeya, toddoba maalmood cuna rootiga aan khamiirka lahayn, sida aan kugu amray, waqtiga bisha cusub, waayo waxaad gudaheeda ka baxday Masar. Hortayda ha kaga muuqan adigoo madhan. Oo ciid beergoosadka midhaha ugu horreeya waxaad samayn doontaa shaqooyinkaaga, kuwaas oo aad beerato beertaada dhexdeeda, iyo ciid dhammaadka sannadka marka aad soo ursato shaqooyinkaaga kuwa ka yimaada beertaada. Saddex jeer sanadkii, dhammaan labka kaaga waa la arki doonaa Rabbiga Ilaahaaga hortiisa. Marka aan

quruumaha ka eryi doono wejigaaga, oo aan ballaadhin doono xuduudahaaga, waa inaadan dhiigga fooxayga ku allabarin khamiir, mana jiifan doonto baruurta iiddayda ilaa subax. Midhaha ugu horreeya ee dhulkaaga waad keeni doontaa guriga Rabbiga Ilaahaaga ah, waa inaadan wanka ku karsan caanaha hooyadiis. Oo bal eeg, waxaan diraa malaa'igtayda hortaada, si ay kugu ilaaliso jidka, si uu kuugu soo geliyo dhulka aan kuu diyaariyay. Naftaada fiiro gaar ah, oo isaga dhegayso, oo ha caasiyoobin, waayo ma uu celin doono adiga, maxaa yeelay magacaygu wuu saaran yahay isaga. Haddii aad si dhab ah u maqashaan codkayga, oo aad samaysaan waxa aan idinku amro oo dhan, oo aad xajisaan axdigayga, waxaad ii noqon doontaan dad gaar ah oo ka duwan quruumaha oo dhan, waayo dhulka oo dhammu waa kayga, idinkuna waxaad ii noqon doontaan boqortooyo wadaannimo iyo quruun quduus ah, erayadan waxaad u sheegi doontaan wiilasha Israa'iil, haddii aad si dhab ah u maqashaan codkayga, oo aad samaysaan waxa aan idinku idhaahdo oo dhan, waxaan cadaawi u noqon doonaa cadaawayaashiinna, waxaanan lid ku noqon doonaa kuwa idin lid ku ah. Malaa'igtaydu way ku hor kici doontaa oo ku hogaamin doontaa, wayna kuu keeni doontaa xagga reer Amor, iyo reer Xeed, iyo reer Feris, iyo reer Kancaan, iyo reer Girgaash, iyo reer

Xiwi, iyo reer Yebuus, oo anna waan baabbi'in doonaa iyaga. Ma aad u sujuudi doontid ilaahyadooda, mana aad u adeegi doontid iyaga, mana aad samayn doontid sida shuqulladooda, laakiin burburin baad burburin doontaa, oo jejebinta baad jejebin doontaa tiirarradooda. Waxaad u adeegi doontaa Rabbiga Ilaahiinna ah, oo waxaan barakayn doonaa rootigaaga, khamrigaaga iyo biyahaaga, waxaanan idinka celin doonaa cudurka. Ma jiri doono mid aan dhalin, ama mid madhalays ah dhulkaaga; tirada maalmahaga waan buuxin doonaa. Waxaan soo diri doonaa cabsida oo ku hor socota, oo waxaan la yaabi doonaa dhammaan quruumaha aad dhex gelayso, waxaanan ka dhigi doonaa cadaawayaashaada oo dhan kuwo cararaya. Oo waxaan hortaada ku diri doonaa shinida, oo waxaad eryeen doontaa reer Amor, iyo reer Xiwi, iyo reer Kancaan, iyo reer Xeed. Ma saari doono iyaga sannad hal ah, si aan dhulku u noqon cidla, oo dugaagga dhulku kuugu badan noqon. Si yar yar ayaan u saari doonaa iyaga kaa, ilaa aad korodho oo aad dhaxasho dhulka. Waxaan dhigi doonaa soohdimaha kaaga laga bilaabo Badda Cas, ilaa Badda Falastiiniyiinta, iyo laga bilaabo cidlada, ilaa Webiga weyn Yufraad. Waxaan gelin doonaa gacmahaaga dadka deggan dhulka, oo waxaan eryid doonaa iyaga adiga hortooda. Ma aad la samayn doontid iyaga iyo ilaahyadooda

axdi. Oo ma ay deganaanin dhulkaaga, si ayan dembi kaaga dhigin xaggayga, waayo haddii aad u adeegtid ilaahyadooda, kuwan waxay kuu noqon doonaan turunturooyin.

24

Oo Muuse wuxuu yidhi, U kaca xagga Rabbiga adiga iyo Haaruun, iyo Naadaab, iyo Abiihuu, iyo toddobaatan ka mid ah odayaasha Israa'iil, oo waxay Rabbiga uga sujuudi doonaan meel fog. Muuse kaligii ayaa Ilaaha u soo dhowaan doona, laakiin iyaga ma dhowaan doonaan, dadkuna kula socon maayo. Muuse wuu galay, wuuna u sheegay dadka dhammaan erayada Ilaah iyo xeerarkii. Markaasaa dadkii oo dhammu cod qudha ku jawaabeen iyagoo leh, Dhammaan erayada Rabbigu ku hadlay waannu samayn doonnaa, waannuna maqli doonnaa. Muuse wuxuu qoray dhammaan erayadii Rabbiga. Muusena aroor hore ayuu kacay oo wuxuu dhisay meel allabari buurta hoosteedda, iyo laba iyo toban dhagax oo u taalla laba iyo tobanka qabiilka Israa'iil. Oo wuxuu diray ragga dhallinyarada ah ee wiilasha Israa'iil, waxayna keeneen qurbaanno la gubo, oo waxay Ilaaha ugu allabaryeen weylaha allabaryo badbaado. Muuse wuxuu qaatay badhkii dhiigga, wuxuuna ku shubay malaaqadaha,

badhkii kalena wuxuu ku shubay meeshii allabariga. Oo wuxuu qaatay buugga axdiga, wuxuuna ku akhriyay dhegaha dadka, oo waxay yidhaahdeen, Wax alla wixii Rabbigu ku hadlay, waannu samayn doonnaa oo waannu maqli doonnaa. Muuse wuxuu qaatay dhiigga, oo dadka ku rusheeyey, wuxuuna yidhi, Eega dhiigga axdiga ee Rabbigu idinla dhigtay oo ku saabsan dhammaan erayadan. Oo waxaa kor u kacay Muuse iyo Haaruun, iyo Naadaab, iyo Abiihuu, iyo toddobaatan nin oo ka mid ahaa golaha odayaasha Israa'iil. Oo waxay arkeen meeshii uu taagnaa Ilaaha Israa'iil; oo waxa hoos yiil cagihiisa waxay u ekaayeen sida shuqul leben safayr ah, oo sida muuqaalka cirka saafiga ah. Oo kuwa la doortay ee Israa'iil midkoodna ma dhiman, oo waxay ku muuqdeen meeshii Ilaah, wayna cuneen oo cabbeen. Oo Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, Buurta ii soo fuul, oo halkaas joog, oo waxaan ku siin doonaa looxyadii dhagaxa ahayd, sharciga iyo amarradii aan u qoray inaan iyaga wax ku baro. Muuse iyo Yashuuca kii ag taagnaa ayaa kacay, waxayna fuuleen buurta Ilaah. Odayaashiina waxay ku yidhaahdeen, Halkan iska aamusa ilaa aan idiin soo noqonno, oo bal eega Haaruun iyo Xuur way idinla jiraan. Haddii qof dacwo ku dhacdo, ha u tago iyaga. Muuse iyo Yashuuca ayaa fuulay buurta, oo daruurtu way daboolday buurta. Oo sharaftii Ilaah ayaa ku soo degtay Buurta

Siinay, oo daruurtu way qarisay lix maalmood, oo Rabbigu wuxuu Muuse uga yeedhay dhexda daruurta maalintii toddobaad. Qaabka ammaanta Rabbiga, sida dab ololaya oo ku dul yaal meesha ugu sareysa buurta, ayaa ka muuqday reer binu Israa'iil hortooda. Muuse wuxuu galay dhexda daruurta, wuxuuna fuulay buurta, wuxuuna halkaas buurta joogay afartan maalmood iyo afartan habeen.

25

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, waxaad ku tidhi wiilashii Israa'iil, oo qaata midhaha hore ka mid ah dhammaan kuwa qalbigoodu doonayo, oo waxaad qaadan doontaan midhaha hore ee kayga. Oo tanu waa bixintii ugu horreysa, taas oo aad ka qaadan doontaan iyaga: dahab, iyo lacag, iyo naxaas, iyo guduudan, iyo guduud, iyo casaan labanlaab ah, iyo maro wanaagsan oo la maroojiiyey, iyo timaha riyaha, iyo hargaha wananka oo la caseeyey, iyo hargaha buluugga ah, iyo alwaax aan qudhmin, iyo dhagaxyo Sardiyos, iyo dhagaxyo loo qoro eefodka iyo khamiiska dheer. Oo samaysan doontaa meel quduus ah oo aan dhexdiinna ku muuqan doono. Oo waxaad ii samayn doontaa sida waafaqsan dhammaan wixii aan kuu tuso

buurta, tusaalaha teendhada, iyo tusaalaha dhammaan weelasha iyada, sidaas waxaad samayn doontaa. Waxaad samayn doontaa sanduuq markhaati ah oo ka samaysan alwaax aan qudhmin, laba dhudhun iyo badh dhererka, dhudhun iyo badh ballaadhka, iyo dhudhun iyo badh sarajoogga. Oo waxaad ku dahaadhi doontaa iyada dahab nadiif ah, gudaha iyo dibadda waxaad ku dahaadhi doontaa iyada, oo waxaad u samayn doontaa qurxinno dahab ah oo maroorsan oo wareegsan. Oo waxaad tan u samayn doontaa afar siddooyin oo dahab ah, oo waxaad ku saari doontaa afarta dhinac: laba siddooyin dhinac kasta, iyo laba siddooyin dhinaca labaad. Waad samayn doontaa ulaha qaadista alwaax aan qudhmin, oo waad ku dahaari doontaa dahab. Oo waad gelin doontaa ulaha qaadista gudaha sidooyinka ku yaal dhinacyada sanduuqa, si sanduuqa loogu qaado iyaga. Ulaha waxay ku jiri doonaan siddooyinka sanduuqa iyagoo aan dhaqdhaqaaqin. Oo waxaad gelin doontaa sanduuqa gudihiisa markhaatiyada aan ku siin doono. Oo waxaad samayn doontaa kursi naxariis oo ah dabool dahab nadiif ah, laba dhudhun iyo badh dhererka, iyo dhudhun iyo badh ballaadhka. Oo samayso laba keruubiin oo dahab tumid ah, oo dhig iyaga labada dhinac ee daboolka kafaaraggudka. Waxaa la samayn doonaa keruub hal dhinacan ka bixi, iyo keruub hal dhinaca labaad ee daboolka ka bixi, oo

waxaad samayn doontaa labada keruubiin oo ku dul yaal labada dhinac. Keruubiimku waxay noqon doonaan kuwo baalashooda kor u kala bixinaya, iyagoo baalashooda ku hooskeynaya kursiga naxariista, wejiyadooduna waxay u jeedsan doonaan midba midka kale, oo wejiyadooda keruubiimku waxay u jeedsan doonaan kursiga naxariista. Oo waxaad dhigi doontaa daboolka naxariista sanduuqa dushiisa, oo waxaad gelin doontaa sanduuqa gudihiisa marag-furrida aan ku siin doono. Oo halkaas ayaan kaaga soo muuqan doonaa, oo waxaan kugula hadli doonaa kursi naxariista dushiisa, labada keruubiin dhexdooda, kuwaas oo kor saaran sanduuqa markhaatiga, oo waxaan kugu amri doonaa wax kasta oo aan rabay inaad u sheegtid reer binu Israa'iil. Oo waxaad samayn doontaa miis dahab ah oo dahab nadiif ah, laba dhudhun dhererka, iyo dhudhun ballaadhka, iyo dhudhun iyo badh sarajoogga. Oo waxaad u samayn doontaa qalloocyo dahab ah oo wareegsan; oo waxaad u samayn doontaa taaj calaacal ah oo wareegsan; Oo waxaad taajka u samayn doontaa qallooc yar oo wareegsan. Waxaad samayn doontaa afar siddo oo dahab ah, oo afarta siddo waxaad dhigi doontaa afarta qaybo ee cagaha iyada, taajka hoostiisa. Girgirayaashu waxay noqon doonaan meelo u gaar ah ulaha qaadista, si miiska loogu qaado. Waxaad samayn doontaa ulaha qaadista alwaax aan

qudhmuunayn, oo waxaad ku dahabi gelin doontaa dahab nadiif ah, oo miiska waxaa lagu qaadi doonaa iyaga. Oo waxaad samayn doontaa weelasheedii, iyo foornooyin, iyo weelasha qurbaanka cabniin, iyo koobabka, kuwaas oo aad ku shubi doontaa iyaga, dahab saafi ah waxaad ka samayn doontaa iyaga. Oo waxaad miiska kor saari doontaa kibisyada joogitaanka hortayda si joogto ah. Oo waxaad samayn doontaa laambad dahab saafi ah, tumid waxaad samayn doontaa laambadda. Jirriddeeda, iyo cawskeeda, iyo koobabkeeda, iyo kubbadaheeda, iyo ubaxyaddeeda way ka noqon doonaan iyada. Lix laam ayaa ka soo baxayay dhinacyada, saddex laam oo taarikada ah ka dhinaceeda kowaad, iyo saddex laam oo taarikada ah ka dhinaceeda labaad. Iyo saddex koob oo la qoray oo yar ah, laamaha koowaad koob iyo ubax, sidaas lixda laamo ee ka soo baxaya laambadda. Oo laambadda waxaa ku jira afar koob oo qoris leh oo u eg yicib, iyo hal laan oo leh kubbado, iyo ubaxyadii liliiga ah ee iyada. Koobka hoostiisa laba caleemaha ka mid ah iyada, iyo koobka hoostiisa afarta caleemaha ka mid ah iyada, sidaas lixda caleemaha kuwa ka soo baxaya laambadda, iyo gudaha laambadda waxaa jiray afar weel oo la qoray yicib. Burburradu iyo cawsduurradu ha ka mid ahaadeen iyada, dhammaanteed sancad laga sameeyey hal dahab nadiif ah. Oo

waxaad samayn doontaa toddoba laambadood oo iyada, oo waxaad dhigi doontaa laampadhaha, oo waxay ka iftiimin doonaan wejiga keliya. Waxaad ka samayn doontaa girgiraha iyo saldhigyada dahab saafi ah. Dhammaan weelashaan waxay ahaayeen talanti dahab saafi ah. Arag, waxaad u samayn doontaa sida qaabka laguu tusay buurta.

26

Oo teendhadii waxaad samayn doontaa toban daah oo ka samaysan maro wanaagsan oo la marooriyey, iyo buluug, iyo guduud, iyo casaan la marooriyey oo leh keruubiim, shuqul dhar la sameeyey, waxaad iyaga samayn doontaa. Dhererka daahka midka ah waa siddeed iyo labaatan dhudhun, ballacana waa afar dhudhun, daahka midku wuxuu noqon doonaa qiyaas isku mid ah oo dhammaan daahyada u noqon doona. Shan daah waxay noqon doonaan isku xidhan, mid walba tan kale, iyo shan daah oo kale waxay noqon doonaan isku xidhan, mid walba tan kale. Waxaad u samayn doontaa siddooyin buluug ah oo aad ku dhejisaa darafka daahka kowaad, dhinaca hal qayb si ay ugu xidhmaan, oo sidaas oo kalena waxaad u samayn doontaa darafka daahka dibadda ah ee ku yaal dhinaca isku xirka labaad.

Konton ilbiriqsi waxaad u samayn doontaa daahka kowaad, iyo konton ilbiriqsi waxaad u samayn doontaa qaybta daahka sida waafaqsan isku xirka kan labaad, kuwo is hordhigaya oo isku dhacaya midba midka kale. Oo waxaad samayn doontaa konton sideed oo dahab ah, oo waxaad daahyada midba midka kale kaga xidhi doontaa sideedyada, oo teendhadii waxay noqon doontaa mid qudha. Waxaad samayn doontaa hargaha timaha leh oo ah dabool u dul yaal taambuugga, kow iyo toban hargaha ayaad samayn doontaa. Dhererka daaha midkiisa waa soddon dhudhun, ballaadha daaha midkiisana waa afar dhudhun, qiyaasta isla ah ayaa u noqon doonta kow iyo tobanka daah. Waxaad ku biiri doontaa shanta maqaarro oo isku wada xidhi, iyo lixda maqaarro oo isku wada xidhi, oo waxaad labanlaabi doontaa maqaarka lixaad horta taambuugga. Oo waxaad samayn doontaa konton siddooyin oo ku yaal darafka daahka kowaad, kan dhexda ee ku xidhmada, iyo konton siddooyin oo waxaad samayn doontaa darafka daahka kan ku xidhmaya kan labaad. Waxaad samayn doontaa konton siddo oo naxaas ah, oo waxaad siddooyinka ka dabarooyinka ku xidhi doontaa, oo waxaad hargaha isku xidhi doontaa, oo waxay mid noqon doontaa. Oo waxaad hoos dhigi doontaa qaybaadka dheeraadka ah ee daahyada teendhada, badhkii daaha ee hadhay waxaad ku dabi

doontaa qaybaadka dheeraadka ah ee daahyada teendhada, waxaad dabi doontaa gadaasha teendhada. Dhudhun tan iyo dhudhun tan, oo ka mid ah waxa ka dheeraada daahyada, oo ka mid ah dhererka daahyada taambuugga, waxay noqon doontaa wax daboolaya dhinacyada taambuugga xaggan iyo xaggan, si ay u daboolto. Waxaad samayn doontaa dabool u ah taambuugga oo ah hargaha wanan oo la caseeyey, iyo daboolal hargaha buluug ah oo kor ah. Oo waxaad samayn doontaa tiirarka taambuugga alwaax aan qudhmuunayn. Toban dhudhun ayaad samayn doontaa tiirka, oo dhudhun iyo badh ayaa noqon doonta ballaadhka tiirka. Laba gees-gees tiirka mid ah, oo mid walba ku dhacaya kan kale, sidaas waxaad u samayn doontaa dhammaan tiirarka teendhada. Oo waxaad samayn doontaa tiirarka taambuugga, labaatan tiir oo ka yimaada dhinaca Woqooyi. Waxaad samayn doontaa afartan saldhig oo lacag ah oo loogu talagalay labaatanka tiir, laba saldhig oo loogu talagalay tiir kasta labadeeda dhinac, iyo laba saldhig oo loogu talagalay tiir kasta labadeeda dhinac. Iyo dhinaca labaad ee xagga Koonfureed u jeedda, labaatan tiir, iyo afartan saldhigood oo lacag ah, laba saldhig tiir kasta labada dhinac oo isa, iyo laba saldhig tiir kasta labada dhinac oo isa. Waxaad ka dhabarka teendhadii, qaybtii xagga badda u jeedda, ka samayn doontaa lix tiir. Iyo laba tiir

ayaad samayn doontaa geesooyinka dambe ee taambuugga. Waxay noqon doonaan si siman hoosta, oo sidaas oo kale waxay noqon doonaan siman madaxyada ilaa kulan hal ah. Sidaas waxaad u samayn doontaa labada gees, oo ha noqdeen siman. Waxay noqon doonaan siddeed tiir, oo saldhigyada iyaga waxay noqon doonaan lacag ah oo lix iyo toban, laba saldhig tiirka mid ah labada qaybahooda isaga, iyo laba saldhig tiirka mid ah. Oo waxaad samayn doontaa ulaha alwaax ah oo qoryo aan qudhmin ah, shan u tiirka mid ah dhinaca mid ah ee teendhadii, iyo shan ulaha u tiirka mid ah dhinaca labaad ee teendhadii, iyo shan ulaha u tiirka dambe dhinaca teendhadii xagga badda. Oo ulaha dhexe ee u dhexeeya tiirarka ha gaadho laga bilaabo dhinac ilaa dhinaca kale. Tiirarka waxaad dahab ku dahaadhaa, siddooyinkana waxaad dahab ka samaysaa, kuwaas oo aad ulaha ku gelin doonto, ulahana waxaad dahab ku dahaadhaa. Oo waxaad taagi doontaa taambuugga sida qaabka laguu tusay buurta. Oo waxaad samayn doontaa daah ka samaysan buluug, iyo guduud, iyo casaan la marooray, iyo maro wanaagsan la sameeyey, shaqo tolid ah waxaad ku samayn doontaa keruubiim. Oo waxaad dhigi doontaa iyada kor afar tiir oo aan qudhmin leh oo dahab lagu dahab dahab, oo madaxyada iyaga waa dahab, oo saldhigyada iyaga afar waa lacag. Oo waxaad daahka dhigi

doontaa tiirarka dushooda, oo waxaad halkaas gudaha daahka soo gelin doontaa sanduuqa markhaatiga, oo daahku wuxuu idiin kala sooci doonaa meesha quduuska ah iyo meesha ugu quduusan. Oo waxaad daaha ku dabooli doontaa sanduuqa markhaatiga ee ku yaal meesha ugu quduusan. Oo waxaad miiska dhigi doontaa dibadda daahka, oo fanaaska waxaad dhigi doontaa meel ka soo horjeedda miiska oo ku taal dhinaca taambuugga ee xagga Koonfurta, oo miiska waxaad dhigi doontaa dhinaca taambuugga ee xagga Woqooyi. Oo waxaad samayn doontaa daboolo albaabka teendhada oo ka samaysan buluug, iyo guduud, iyo casaan la maroojiiyey, iyo maro wanaagsan la maroojiiyey, oo ah shaqo daabacsan. Oo waxaad daahka u samayn doontaa shan tiir, oo waxaad dahabka ku dahabi doontaa, oo madaxyadu waxay noqon doonaan dahabi, oo waxaad iyaga u shubi doontaa shan saldhig oo naxaas ah.

27

Waxaad samayn doontaa meel allabari oo ka samaysan qoryo qudhmuun ah, shan dhudhun dhererka, iyo shan dhudhun ballaadhka, mesha allabariga waxay noqon doontaa afargeesle, sarajooggeeduna wuxuu noqon doonaa saddex dhudhun. Oo

waxaad samayn doontaa geesoha afarta geesood dushooda, geesohu waxay ka soo bixi doonaan isaga, oo waxaad ku dabooli doontaa iyaga naxaas. Oo waxaad u samayn doontaa taaj meesha allabariga, iyo daboolkeeda, iyo maddiibadaheeda, iyo qabatooyin hilibkeeda, iyo idankeeda, oo dhammaan weelasheeda waxaad ka samayn doontaa naxaas. Oo waxaad isaga u samayn doontaa shabag shaqo shabakad ah oo naxaas ah, oo waxaad shabagga u samayn doontaa afar siddo oo naxaas ah oo ku yaal afarta dhinac hoostooda. Oo waxaad ku dhigi doontaa iyaga shabaqa meesha allabariga hoostiisa, shabaqduna waxay gaadhi doontaa ilaa badhka meesha allabariga. Oo waxaad meesha allabariga u samayn doontaa ulo alwaax qudhmuun aan qabin ah, oo waxaad ku dahaadhin doontaa naxaas. Oo waxaad gelin doontaa ulaha garabka gudahooda, oo ulahu ha ahaadeen dhinacyada meesha allabariga marka la qaadayo. Dhaloow aan dheef lahayn waxaad samayn doontaa, sida laguu tusay buurta dusheeda, sidaas waxaad samayn doontaa. Oo waxaad u samayn doontaa barxad teendhada, dhinaca Koonfurta daahyo barxadda laga sameeyey maro wanaagsan oo maroorsan, dhererka boqol dhudhun dhinaca keligiis. Iyo tiirarkoodii labaatan, iyo saldhigyadoodii labaatan oo naxaas ah, iyo siddooyinkoodii iyo qabsadayaashoodii lacag ah. Sidaas dhinaca xagga dabaysha bari

daahyada boqol dhudhun dhererka ah, iyo labaatan tiir, iyo labaatankoodii saldhig oo naxaas ah, iyo siddooyinka iyo qabsadayaasha tiirarka, iyo saldhigyada lacagta lagu dahaadhay. Balballaadhnida barxadda ee xagga xeebta waxay ahayd konton dhudhun oo daahyo ah, tiirarkooduna toban, saldhigyadeenna toban. Iyo ballaadhka barxadda tan xagga Koonfurta waxay ahaayeen daahyo konton dhudhun, tiirarkoodii toban, iyo saldhigyadoodii toban. Waxayna ahayd shan iyo toban dhudhun dhererka daahyada dhinaca midka ah, tiirarkooduna saddex, iyo saldhigyadooduna saddex. Iyo dhinaca labaadna shan iyo toban dhudhun oo ah dhererka daahyada, tiirarkooduna saddex, iyo saldhigyadooduna saddex. Oo iriddii barxadda waxaa ku yiil dabooli, labaatan dhudhun dhererka, oo ka samaysan buru, iyo guduud, iyo casaan maroorsan, iyo maqaar wanaagsan oo maroorsan oo lagu sameeyay farshaxanka daabacadda, tiirarkoodii waxay ahaayeen afar, saldhigyadeediina waxay ahaayeen afar. Dhammaan tiirarka barxadda hareeraheeda waxaa lagu dahaaday lacag, madaxyadu waa lacag, saldhigyaduna waa naxaas. Dhererka barxadda waa boqol korka boqol, iyo ballaca konton korka konton, iyo dhererka shan dhudhun oo ka samaysan maro wanaagsan oo maroorsan, iyo saldhigyada iyaga waa naxaas. Dhismaha oo dhan iyo qalabka oo

dhan iyo musmaarrada barxadda waxay ahaayeen naxaas. Oo adigu amar wiilasha Israa'iil, oo ha kuu qaadeen saliid ka timid saytuunka saafi ah nadiif ah la tumay si iftiin loo shido, si uu laambaddu u shido had iyo jeer gudaha teendhadii markhaatiga; dibadda daahii ku dul yiil axdigii wuxuu shidi doonaa Haaruun iyo wiilashiisa laga bilaabo fiidkii ilaa subaxdii, Rabbiga hortiisa, sharci weligiis ah u ah jiilalka idinka ka yimid wiilasha Israa'iil.

28

Oo adigu soo dhowee xagaaga Aaruun walaalkaa iyo wiilashiisa, oo ka soo dhex bax wiilasha Israa'iil, inay wadaaddo ii noqdaan aniga: Aaruun, iyo Naadaab, iyo Abihuud, iyo Elecaasaar, iyo Iitaamaar, wiilasha Aaruun. Waxaad u samayn doontaa khamiis quduus ah walaalkaa Haaruun si uu u yeesho sharaf iyo ammaan. Oo adigu la hadal dhammaan kuwa maskaxda xigmadda leh, kuwa aan ka buuxiyey ruuxa xigmadda iyo garasho, oo waxay samayn doonaan dharka quduuska ah ee Haaruun, si uu gudaha quduuska ah iigu adeego wadaad ahaan. Iyo kuwanu waa dharka ay samayn doonaan: laabgashiga, iyo garbaha, iyo khamiiska dheer, iyo shaati la sameeyey, iyo duubka, iyo suunka. Waxay samayn doonaan dharka quduuska

ah Haaruun iyo wiilashiisa si ay wadaadnimo iigu adeegaan. Oo iyagu waxay qaadan doonaan dahabka, iyo buluugga, iyo guduudka, iyo casaanka, iyo maqaarka wanaagsan. Oo waxay samayn doonaan eefodka maqaarka wanaagsan ee maroorsan, oo ah shuqul dhar la soo dhuftay oo daabacsan. Laba garbood oo isku xidha ayay isaga u ahaan doonaa, mid iyo kan kale, labada qaybood oo la hagaajiyay. Oo dharka garbaha ee kor saaran, sida samaysashada, wuxuu ka noqon doonaa dahab saafi ah, iyo buluug, iyo guduud, iyo casaan la mariyey, iyo maro wanaagsan la mariyey. Waxaad qaadan doontaa labada dhagax ee sumuruda ah, oo waxaad ku qori doontaa magacyada wiilasha Israa'iil. Lix magac oo kor saaran dhagaxa kowaad, iyo lixda magac ee hadhay oo kor saaran dhagaxa labaad sida ay u kala dhalatay. Shaqada farshaxanka qorista dhagaxa, sida shaabadda la xardho, waxaad labada dhagax ku xardhaysaa magacyada wiilasha Israa'iil. Oo waxaad labada dhagax ku dhigi doontaa garbaha eefodka, dhagaxyada xusuustu waa u wiilasha Israa'iil, oo Haaruun wuxuu qaadi doonaa magacyada wiilasha Israa'iil Rabbiga hortiisa oo ku dul saaran labada garabkiisa, xusuus iyaga u ah. Oo waxaad samayn doontaa garabka yaryar oo dahab saafi ah. Oo waxaad samayn doontaa laba silsilado xamaasho leh oo dahab nadiif ah ah, oo ubaxyo ku dhex isku dhafan, oo ah

shaqo tolaaya, oo waxaad saari doontaa silsiladaha xamaasho leh ee la tolayay kor garabka yaryar, sida garabkooda hore. Oo waxaad samayn doontaa laabgashiga xukummada, oo ah shaqo daabacsan, sida qaabka eefodka, waxaad ka samayn doontaa dahab, iyo buluug, iyo guduud, iyo casaan la marooriyey, iyo maro wanaagsan la marooriyey. Waxaad samayn doontaa afargeesle, waxayna noqon doontaa laba jibbaar, taallo dhererkeeda iyo taallo ballaadhkeeda. Waxaad isaga ugu toli doontaa dhar la dhigay dhagaxyo oo afar saf ah, safka kowaad wuxuu noqon doonaa dhagaxyo: sardiyus, tobaas, iyo samaragd. Safka labaad wuxuu ka koobnaa dhuxul, safayr, iyo yasbir. Iyo safka saddexaad: ligurium, agate, iyo amethyst. Iyo safka afraad: chrysolite, iyo beryl, iyo onyx, oo dahab lagu duubay, oo dahab lagu xidhay, ha ahaadeen sida safkooda. Oo dhagaxyada ha ka ahaadeen magacyada wiilasha Israa'iil laba iyo toban, sida magacyadooda, qoris shaabadaha ah, mid kasta sida magaciisa, ha u ahaadeen laba iyo toban qabiilooyinka. Oo waxaad ku samayn doontaa waxyaalaha wax lagu falo tassels la isku duubay, shaqo silsilad u eg oo ka samaysan dahab saafi ah. Oo Haaruun wuxuu ku qaadan doonaa magacyada wiilasha Israa'iil kor xukun-meesha laabta, markuu galayo meesha quduuska ah, xusuus ahaan Ilaaha hortiisa. Oo waxaad dhigi doontaa laabka

xukumka muujinta iyo runta, oo waxay ahaan doontaa laabta Haaruun markuu galo meesha quduuska ah Rabbiga hortiisa, oo Haaruun wuxuu laabtiisa ku qaadi doonaa xukummada wiilasha Israa'iil Rabbiga hortiisa had iyo jeer. Oo waxaad samayn doontaa dhar hoose oo dheer oo dhan buluug ah. Oo noqon doono darafka baruurta ee ka soo baxaya dhexdiisa, oo leh xuduud hareeraha darafka, oo ah shaqo dhar la soo tolayay, isku xirka oo la isku soo tolayay isaga, si aanay u dillaacin. Oo waxaad samayn doontaa hoosta xuubka dharka hoostiisa hoos, sida rummaanka ubxiya, rummaanno yaryar oo ka samaysan buluug iyo guduud iyo casaan la marooriyey iyo maro wanaagsan la marooriyey, hoosta xuubka dharka wareeggiisa; isla nooca rummaanno yaryar oo dahab ah iyo dawanno dhexdooda wareegga. Dhinaca rummaanka yar dahabka ah dawadoon, iyo ubax ku yaal cirifka khamiiska wareegsan; Oo waxay noqon doontaa Haaruun markuu adeego la maqli doono codkiisa, markuu galo meesha quduuska ah Rabbiga hortiisa, iyo markuu baxo, si uusan u dhiman. Oo waxaad samayn doontaa saxan dahab ah oo nadiif ah, oo waxaad ku qori doontaa qorid shaabad oo kale ah, Meesha Quduuska ah ee Rabbiga. Oo waxaad dhigi doontaa kor buluug laalaaban, oo waxay noqon doontaa kor duubka, hortiisa duubka waxay noqon doontaa. Oo wuxuu ku

ahaan doonaa foolka Haaruun, oo Haaruun wuxuu qaadi doonaa dembiyadii waxyaalaha quduuska ah, in badan oo ay wiilashii Israa'iil quduus ka dhigaan dhamaan hadiyadooda quduuska ah, oo wuxuu had iyo jeer ku ahaan doonaa foolka Haaruun si iyaga Rabbiga hortiisa loogu aqbalo. Oo quruxda khamiisyada ee ka samaysan maro wanaagsan, waxaad samayn doontaa duub maro wanaagsan ah, oo suun waxaad samayn doontaa oo ay tahay shaqo daabacsan. Oo wiilasha Haaruun waxaad u samayn doontaa khamiisyo iyo suunyo, iyo duubabyo waxaad u samayn doontaa iyaga sharaf iyo ammaan. Oo waxaad u lebbisan doontaa Haaruun walaalkaa iyo wiilashiisa, oo waxaad subkan doontaa iyaga, oo waxaad buuxin doontaa gacmahooda, oo waxaad quduusin doontaa iyaga, si ay wadaaddo iigu noqdaan. Oo waxaad iyaga u samayn doontaa surwaallo maro laga sameeyey si ay u daboolaan cawrada jidhkooda, laga bilaabo dhexda ilaa bowdooyinka. Oo Haaruun iyo wiilashiisu waxay yeelan doonaan iyaga, markay galaan Teendhadii Markhaatiga, ama markay u dhowaadaan inay adeegaan Meesha Allabariga tan quduuska ah, oo ma ay keeni doonaan naftooda dembi, si aanay u dhiman. Sharci weligiis baa u ah isaga iyo farcankiisa ka dambeeya.

29

Oo kuwanu waa waxyaalaha aad u samayn doonto iyaga; waad quduusin doontaa iyaga, si ay wadaaddo iigu noqdaan; waxaad qaadan doontaa weyl ka mid ah lo'da hal, iyo wanan aan iin lahayn laba, iyo rootiyada aan khamiirka lahayn oo saliid lagu daray, iyo buskudaha aan khamiirka lahayn oo saliid lagu subkay; bur wanaagsan oo sarreen ah ayaad ka samayn doontaa iyaga. Oo waxaad ku dhigi doontaa iyaga dambiil hal ah, oo waxaad ku keeni doontaa iyaga dambiilka, iyo weylka, iyo labada wan. Oo Haaruun iyo wiilashiisa waxaad keeni doontaa albaabka teendhada markhaatiga, oo waxaad iyaga ku maydhi doontaa biyo. Oo markaad dharka qaadato, waxaad u lebbisan doontaa walaalkaa Haaruun khamiiska dheer, iyo garabka, iyo laabgashiga, oo waxaad isaga ugu xidhi doontaa laabgashiga garabka. Oo waxaad duubka madaxa dushiisa dhigi doontaa, oo waxaad saxanka quduuska ah duubka dushiisa dhigi doontaa. Oo waxaad qaadan doontaa saliidda subkidda, oo waxaad ku shubi doontaa madaxiisa, oo waxaad isaga subki doontaa. Wiilashiisa waxaad keeni doontaa, oo waxaad u lebbisi doontaa khamiisyo. Oo waxaad ku xidhxidhi doontaa dharka-dhexaadka, oo waxaad u gelin doontaa duubabka, oo waxay iyaga u noqon

doontaa wadaadnimo ii ah weligaa, oo waxaad quduusin doontaa Haaruun gacmihiisa, iyo gacmaha wiilashiisa. Oo waxaad keeni doontaa weylka albaabka teendhada markhaatiga, oo Haaruun iyo wiilashiisu waxay gacmahooda saari doonaan madaxa weylka Rabbiga hortiisa, albaabka teendhada markhaatiga agtiisa. Waxaad gowraci doontaa weylka Rabbiga hortiisa, albaabbada teendhada markhaatiga agtooda. Oo waxaad ka qaadan doontaa dhiigga weylka, oo waxaad fartaada ku dhigi doontaa geesaha meesha allabariga, laakiin dhiigga hadhay oo dhan waxaad ku ag shubi doontaa salka meesha allabariga. Oo waxaad qaadan doontaa dhammaan baruurta caloosha ku taal, iyo xuubka beerka, iyo labada kelyood, iyo baruurta iyaga ku taal, oo waxaad ku saari doontaa meesha allabariga. Laakiin hilibka weylka, iyo maqaarka, iyo uuskii waxaad ku gubi doontaa dab dibadda xerada, waayo dembi buu yahay. Oo waxaad qaadan doontaa wanka midka ah, oo waxay saari doonaan Haaruun iyo wiilashiisu gacmahooda madaxa wanka. Oo waxaad gowracaysaa isaga, oo markaad dhiigga qaadato, waxaad ku shubi doontaa meeshii allabariga hareeraheeda. Waxaad wanka u jari doontaa laba qaybood sida xubnaha, oo waxaad biyaha ku maydhi doontaa uurka gudihiisa iyo lugaha, oo waxaad kor u saari doontaa qaybaha

labajibbaaran iyada oo madaxa la jiro. Oo waxaad bixin doonaa wanka oo dhan meesha allabariga dusheeda, qurbaan la gubo oo Rabbiga u bixinayo, si uu u noqdo ur udgoon, waayo waa foox Rabbiga u bixinayo. Oo waxaad qaadan doontaa wanka labadaad, oo Haaruun iyo wiilashiisu waxay saari doonaan gacmahooda madaxa wanka dushiisa. Oo waxaad gowracaysaa isaga, oo waxaad qaadaysaa dhiiggiisa, oo waxaad saari doontaa kor dhegta Haaruun ee midigta, iyo kor caarada gacanta midigta, iyo kor caarada cagta midigta, iyo kor dhegaha wiilashiisa ee midigta, iyo kor caararaha gacmahooda ee midigta, iyo kor caararaha cagahooda ee midigta. Waxaad qaadan doontaa dhiigga meesha allabariga iyo saliidda subkidda, oo waxaad ku rusheyn doontaa Haaruun iyo khamiiskiisa, iyo wiilashiisa iyo khamiisyada wiilashiisa oo la socda. Markaasaa quduus noqon doonaan isaga iyo khamiiskiisa, iyo wiilashiisa iyo khamiisyada wiilashiisa oo la socda. Laakiin dhiigga wanka waxaad ku shubi doontaa meesha allabariga hareeraheeda. Oo waxaad ka qaadan doontaa wan-dhedigga shaxaddiisa, iyo shaxadda caloosha daboolaysa, iyo xuubka beerka, iyo labada kelyo, iyo shaxadda kor saaran, iyo gacanta midig, waayo tan waa dhammaystir. Iyo rootiga mid oo saliid leh, iyo doolshe mid oo ka mid ah dambiisha rootiyada aan khamiirka lahayn ee la dhigay Rabbiga hortiisa.

Oo waxaad dhigi doontaa waxyaalaha oo dhan kor gacmaha Haaruun iyo kor gacmaha wiilashiisa, oo waxaad iyaga u sooci doontaa qurbaan Rabbiga hortiisa. Oo waxaad ka qaadan doontaa iyaga gacmahooda, oo waxaad ku dul bixi doontaa meeshii allabariga ee qurbaanka la gubo dhammaantiis si ay u noqoto ur udgoon Rabbiga hortiisa, waayo qurbaan buu u yahay Rabbiga. Oo waxaad qaadan doontaa sakaarka laabta laga wanka qurbaanka dhammaystirka, kaas oo ah Haaruun, oo waxaad sooci doontaa isaga qurbaan soocid ah horta Rabbiga, oo wuxuu noqon doonaa adiga qayb. Oo waxaad quduusin doontaa sakaarka qurbaanka soocidda iyo gacanta qurbaanka kor-u-qaadista, kaas oo la soocay oo laga qaaday wanka dhammaystirka Haaruun iyo wiilashiisa. Waxay noqon doontaa Haaruun iyo wiilashiisa sharci daa'im ah oo ka yimaada wiilasha Israa'iil, waayo waa qurbaanka soocidda kan, oo qurbaankuna wuxuu noqon doonaa mid ka yimaada wiilasha Israa'iil oo ka mid ah allabariga badbaadada wiilasha Israa'iil, qurbaan Rabbiga. Oo khamiiska quduuska ah, kaas oo ah Haaruun, wuxuu noqon doonaa wiilashiisa isaga ka dib, in lagu subko iyaga dhexdooda, iyo in la dhammaystiro gacmahooda. Toddoba maalmood ayuu xidhan doonaa iyaga wadaadka isaga beddelaya oo ka mid ah wiilashiisa, kii geli doona teendhadii markhaatiga

inuu ugu adeego meelaha quduuska ah. Oo wanka dhammaystirka qaadan doontaa, oo hilibka meel quduusan ku karsan doontaa. Oo waxay cuni doonaan Haaruun iyo wiilashiisa hilibka wanka iyo rootiyada ku jira dambiisha, agta albaabbada teendhada markhaatiga. Waxay cuni doonaan waxyaalaha lagu quduus ka dhigay si loo dhammaystiro gacmahooda oo loo quduus ka dhigo iyaga, oo shisheeyuhu ma cuni doono waxyaalahaas, waayo waa quduus. Haddii laakiin laga tago hilibka allabariga dhammaystirka iyo kibista ilaa subax, waxaad gubi doontaa waxa hadhay dab. Ma la cuni doono, waayo waa meel quduus ah. Oo waxaad u samayn doontaa Haaruun iyo wiilashiisa sidaas sida waafaqsan wax walba oo aan kugu amray, toddoba maalmood waxaad quduusin doontaa gacmahooda. Oo weylaha dembiga waxaad samayn doontaa maalinta daahirinta, oo waxaad daahirin doontaa meeshii allabariga marka aad quduusin doonto dusheeda, oo waxaad subki doontaa si aad u quduusiso. Toddoba maalmood waxaad nadiifin doontaa meesha allabariga, oo waxaad quduusin doontaa iyada, oo meesha allabariga waxay noqon doontaa quduus ka mid ah quduuska, oo dhammaan kan taabanaaya meesha allabariga waa la quduusin doonaa. Oo kuwanu waa waxyaalaha aad ku samayn doonto meesha allabariga: baraar sannad jir ah oo aan iin lahayn, laba

maalintii, meesha allabariga korkeeda si joogto ah, qurbaan joogto ah. Wanka kowaad waxaad samayn doontaa subaxda, wanka labaadna waxaad samayn doontaa fiidka. Iyo toban meelood oo meel ka mid ah bur wanaagsan oo lagu daray saliid la tumay oo ah afarta meelood ee meel ka mid ah hiin, iyo qurbaan cabniin oo ah afarta meelood ee meel ka mid ah hiin khamri ah oo loogu talagalay wan yar oo keliya. Oo wananka labaad waad samayn doontaa fiidka, sida allabariga subaxda, iyo sida qurbaankiisa cabniinka ah, waad samayn doontaa ur udgoon oo ah qurbaan Rabbiga, allabari joogto ah tan iyo qarniyadiinna, albaabka teendhada markhaatiga Rabbiga hortiisa, kuwaas oo aan kaga la ogaan doono halkaas, si aan kuula hadlo. Oo halkaas ayaan ugu amar bixin doonaa wiilasha Israa'iil, oo waxaan lagu quduusin doonaa sharaftayda. Oo waan quduusin doonaa taambuugga markhaatifurka iyo meeshii allabariga, oo Haaruun iyo wiilashiisa waan quduusin doonaa inay wadaaddo ii noqdaan. Oo waxaa laygu yeedhi doonaa wiilasha Israa'iil dhexdooda, oo waxaan noqon doonaa Ilaahoodii. Oo way ogaan doonaan inaan ahay Rabbiga Ilaahooda ah, kii iyaga ka soo bixiyey dhulka Masar, si loogu yeero iyaga, iyo inaan ahaado Ilaahooda.

30

Oo waxaad samayn doontaa meel allabari uunsi ah oo laga sameeyey qoryo aan qudhmin. Oo waxaad samayn doontaa dhudhun dhererka, iyo dhudhun ballaadhka, afargeesle ahaan doonto, iyo laba dhudhun sarajoogga, geesahuna ka dhalan doonaan. Oo waxaad ku dahaari doontaa dahab nadiif ah shubka, iyo derbiyadiisa ku wareegsan, iyo geesaha, oo waxaad u samayn doontaa taaj maroorsan oo dahab ah oo ku wareegsan. Waxaad samayn doontaa laba siddo oo dahab saafi ah oo ka hooseeya taajka maroorsan, waxaadna samayn doontaa labada dhinac ee jihooyinka labada, waxayna noqon doonaan qabsadayaal ulaha, si loogu qaado iyaga. Oo waxaad samayn doontaa ulaha alwaax qudhmuun-la'aan ah, oo waxaad dahabi ku dahaadhin doontaa iyaga. Oo waxaad dhigi doontaa iyada ka soo hor daaha ah ee jira kor sanduuqa markhaatiyada, kuwaas oo aan kaga caddaan doono adiga halkaas. Oo Haaruun wuxuu kor ka shidi doonaa foox la isku daray oo daqiiq ah subaxda subax, marka uu hagaajinayo laambadaha, wuxuu kor ka shidi doonaa. Oo markii Haaruun uu shido siraadaha fiidka, wuxuu foox ku shidi doonaa dushooda. Foox joogto ah oo si joogto ah Rabbiga hortiisa ugu jira qarniyadooda oo dhan. Oo korka uma

uu keeni doono ubukhuur kale, qurbaan, allabari, oo qurbaan cabniin korka kuma shubi doontid. Haaruun wuxuu kafaaraggud ku samayn doonaa geesaha meeshiisa mar sannadka ah, dhiigga daahirinta ayuu ku nadiifin doonaa tan qarniyadooda, quduuska quduusyada waa Rabbiga. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, haddii aad qaadato tirakoobka wiilasha Israa'iil booqashadooda dhexdeeda, oo mid kasta wuxuu bixin doonaa madax furasho naftiisa Rabbiga, oo dhac ma jiri doono dhexdooda booqashadooda dhexdeeda. Oo tani waa waxa ay bixin doonaan in badan oo mari doona tirada, badhkii lacagta laba-dirhamka oo ah sida lacagta laba-dirhamka quduuska ah, labaatan obol waa lacagta laba-dirhamka, laakiin badhkii lacagta laba-dirhamka waa qurbaan Rabbiga. Dhammaan kan maraya baaritaanka laga bilaabo labaatan sano jir iyo wixii ka sarreeya waxay siin doonaan wax-bixinta Rabbiga. Kii maalka leh ma kordhin doono, iyo kii miskiinka ahna ma yarayn doono badhkii laba dirham marka la bixinayo soo-bixinta Rabbiga, si kafaaraggud loogu sameeyo nafihiinna. Oo waxaad qaadan doontaa lacagta bixinta ka mid ah wiilasha Israa'iil, oo waxaad siin doontaa iyada adeegga teendhadii markhaatifurashada, oo waxay wiilasha Israa'iil u noqon doontaa xusuus Rabbiga hortiisa, si kafaaraggud loogu sameeyo

nafihiinna. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, samee weel maydho oo naxaas ah, iyo saldhig u ah oo naxaas ah, si loo maydho; oo waxaad dhigi doontaa isaga dhexda teendhadii markhaatiga iyo dhexda meesha allabariga; oo waxaad ku shubi doontaa biyo isaga. Oo Haaruun iyo wiilashiisu waxay ku maydhsan doonaan gacmaha iyo cagaha biyaha. Mararka ay galaan Taambuugga Markhaatifurka, waxay ku maydhsan doonaan biyo, oo ma ay dhiman doonaan, mararka ay u soo dhowaadaan Meesha Allabariga inay u adeegaan oo ay Rabbiga ugu bixiyaan qurbaannada la gubo. Waa inay maydhaan gacmaha iyo cagaha biyo, markaasay galaan gudaha teendhadii markhaatifurka, waa inay maydhaan biyo, si aanay u dhiman, oo waxay noqon doontaa iyaga sharci weligiis ah, isaga iyo jiilalka isaga ka dambeeya. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, oo adiga qaado ubaxyada, ubaxda malmalka la doorbay shan boqol sheqel, iyo qorfe udgoon badhkiisa taas laba boqol iyo konton, iyo cawsduur udgoon laba boqol iyo konton, iyo qaasiyad shan boqol sheqel kan quduuska ah, iyo saliid ka socota saytuunka hiin. Oo waxaad samayn doontaa saliid subkid ah oo quduus ah, cadar la sameeyey farsamada cadarsameeyaha, waxayna noqon doontaa saliid subkid oo quduus ah. Oo waxaad ka subki doontaa isaga teendhada markhaatiga, iyo sanduuqa

teendhada markhaatiga, iyo dhammaan weelasha iyada, iyo laambadda iyo dhammaan weelasha iyada, iyo meeshii allabariga fooxa, iyo meeshii allabariga qurbaannada la gubo iyo dhammaan weelashiisa, iyo miiska iyo dhammaan weelasha iyada, iyo berkedda. Oo waxaad quduusin doontaa iyaga, oo waxay noqon doonaan quduus ah waxyaalaha quduuska ah. Qof kasta oo taabta iyaga wuxuu quduus noqon doonaa. Oo Haaruun iyo wiilashiisa waad subki doontaa, oo waad quduus ka dhigi doontaa si ay wadaaddo iigu noqdaan. Oo wiilasha Israa'iil waxaad kula hadli doontaa, adoo leh, Saliidda subagga subkidda quduuska ah ayaa kan idiin ahaan doonta tan iyo qarniyadiinna. Korka bini-aadamka saar ma lagu subki doono, oo sida habka tan ah idinka qudhiinna sidaas oo kale uma samayn doontaan, quduus weeye, oo meel quduus ah ayay idiin noqon doontaa. Qof kasta oo sidaas sameeya, iyo qof kasta oo shisheeye siiya wax ka mid ah kiisa, wuxuu laga gooyn doonaa dadkiisa dhexdiisa. Oo Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, adigu qaado dhirta udgoon: qumbaha, onycha, galbanum udgoon iyo foox hufan, mid kastaa wuxuu la mid noqon doonaa midka kale. Oo waxay ku samayn doonaan uunsi cadarsan oo ah shaqo cadarsoole la qasey, nadiif oo ah shaqo quduus. Oo waxaad garaaci doontaa kuwan si aad u heshid cayn yar, oo waxaad dhigi doontaa meel ka soo horjeedda

markhaatiyada ee ku jirta teendhadii markhaatiga, halkaas oo aan kaa caddaan doonaa, ubukhuurku wuxuu idiin noqon doonaa quduuska quduusyada. Sida isku-darka tan aydnaan idiinku samaysan naftiinna; meel quduus ah ayay idiin noqon doontaa Rabbiga; Ku alla kii sameeya si la mid ah si uu ugu urshado, wuu ka baabbi'i doonaa dadkiisa.

31

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, eeg waxaan magaca ugu yeedhay Besaleel ina Uurii oo ahaa ina Xuur, ka qabiiladii Yahuudah. Oo waxaan isaga ka buuxiyey ruux rabbani ah oo leh xigmad iyo waxgarasho iyo aqoon, si uu uga fiirsado shaqo kasta, iyo si uu u naqshadeeyo, si uu uga shaqeeyo dahabka, iyo lacagta, iyo naxaasta, iyo buluugga, iyo guduudka, iyo casaanka la miiqay, iyo dhagax-qorista, iyo shaqooyinka nijaarada ee alwaaxda, si uu uga shaqeeyo sida dhammaan shaqooyinka. Oo aniga waxaan siiyay isaga iyo Eliyaab ina Axiisaamaag oo ka yimid qabiilka Daan, oo qof kasta oo qalbi miyir leh waxaan siiyay waxgarasho, oo waxay samayn doonaan waxyaalaha aan kugu amray oo dhan, teendhada markhaatiga, iyo sanduuqa axdiga, iyo daboolka kafaaraggudka ee kor saaran,

iyo qalabka teendhada, iyo meelaha allabariga, iyo miiska iyo weelashiisa oo dhan, iyo laambadda daahirka ah iyo weelashiisa oo dhan, iyo berkedda weysada iyo salkeeda, iyo dharka adeegidda ee Haaruun, iyo dharka wiilashiisa inay ii wadaaddo u noqdaan, iyo saliidda subkidda, iyo fooxa urta udgoon ee meesha quduuska ah, sida waxyaalaha aan kugu amray oo dhan ayay samayn doonaan. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, Oo adiga amar wiilasha Israa'iil, isagoo leh, Arka, oo sabtiyadayda waa inaad dhawrtaan; calaamad weeye dhexdayda iyo dhexdiinna ilaa qarniyadiinna, si aad u garataan in aniga ahay Rabbiga kan idinka quduuseeya. Oo waa inaad dhawrtaan sabtiyada, waayo tan waa quduus Rabbiga idiin, kii nijaaseeya iyada, dhimasho waa la dhintaa, mid kasta oo ku sameeya iyada shaqo, naftaas waa laga baabbi'in doonaa dadka dhexdiisa. Lix maalmood waxaad samayn doontaa shuqullada, laakiin maalinta toddobaad waa sabti, nasasho quduus ah oo Rabbiga loo helay. Qof kasta oo shaqo sameeya maalinta toddobaad waa la dili doonaa. Oo waxay dhawri doonaan wiilashii Israa'iil sabtiyadii, inay sameeyaan iyaga tan iyo qarniyada iyaga; Axdi weligiis ah ayay tahay aniga iyo wiilashii Israa'iil dhexdooda, calaamad weligiis ah ayay tahay aniga iyo iyaga dhexdooda; waayo lix maalmood ayuu Rabbigu sameeyey samada iyo

dhulka, oo maalintii toddobaad wuu joogsaday, wuuna nasaday. Oo wuxuu siiyay Muuse markii uu ka joogsaday inuu la hadlo isaga buurta Siinay, labadii loox ee markhaatifurka, looxood dhagax ah oo lagu qoray farta Ilaah.

32

Iyo markii dadku arkay in Muuse raagtay inuu ka soo dego buurta, dadkii wuxuu isu soo ururiyay Haaruun dhiniciisa, oo waxay ku yiraahdeen, Kac oo noo samee ilaahyo kuwa ina hor socon doona, waayo Muuse kan ninka ah ee ina soo saaray dhulka Masar, ma ogaanno waxii ku dhacay. Oo Haaruun wuxuu ku yidhi iyaga: Ka bixiya hilqadaha dahab ah ee ku jira dhegaha naagihiinna iyo gabdhihiinna, oo ii keena. Oo dadkii oo dhan ayaa ka bixiyey dhegxidhkii dahabka ahaa ee dhegahooda ku jiray, oo waxay u keeneen Haaruun. Oo wuxuu ka qaatay gacmahooda, wuxuuna ku qaabiyey qalinka, oo wuxuu ka sameeyey weyl la shubay. Markaasuu yidhi, Kuwanu waa ilaahaaga Israa'iil, kuwaas oo dalka Masar kaa soo kexeeyey. Oo Haaruun markuu arkay ayuu meel allabari ka dhisay hortiisa, oo Haaruun baa ku dhawaaqay oo yidhi, Ciidul Rabbiga waa berri. Oo aroor hore ayuu kacay maalinta ku xigta, wuxuuna kor u

keenay qurbaanno la gubo, wuxuuna keenay allabari badbaado. Dadkiina waxay u fadhiisteen inay cunaan oo ay cabbaan, dabadeedna way kaceen inay ciyaaraan. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, tag degdeg, halkan ka deg, waayo dadkaagii aad ka soo bixisay dhulka Masar wuu dembaabay. Waxay si degdeg ah uga xadgudbeen jidkii aan ku amray iyaga, oo waxay naftooda u sameeyeen weyl, wayna u sujuudeen, wayna u allabariyeen, oo waxay yidhaahdeen, Kuwanu waa ilaahyadaada Israa'iil, kuwaas oo dhulka Masar kaaga soo bixiyey. Haddana ii oggolow, oo anigoo cadho ugu cadhaysan iyaga, waan baabbi'in doonaa iyaga, oo waxaan kaa dhigi doonaa quruun weyn. Muuse wuxuu Rabbiga Ilaaha hortiisa ka baryay, oo wuxuu yidhi, Maxaa, Rabbiyow, aad ugu cadhaysaa dadkaaga, kuwaas aad dhulka Masar kaga soo bixisay xoog weyn iyo gacantaada sare? Yaanay weligood Masaariyiintu yidhaahdaan iyagoo leh Shar buu ku soo bixiyey iyaga inuu buuraha ku dilo oo uu dhulka si buuxda uga baabbi'iyo. Jooji cadhadaada iyo xanaaqaaga, oo u noqo mid naxariis leh xumaanta dadkaaga, adigoo xusuusanaya Ibraahim iyo Isxaaq iyo Yacquub addoommadaada, kuwaas oo aad ugu dhaaratay naftaada, oo aad kula hadashay iyaga, adigoo leh, waxaan u badin doonaa farcankiinna sida xiddigaha samada tiradooda; iyo dhulkan oo

dhan oo aad sheegtay inaad siiso iyaga, oo way hantiyi doonaan weligood. Oo Rabbigu wuu raalli ka noqday si uu u ilaaliyo dadkiisa. Oo Muuse markuu jeestay, wuxuu ka soo degay buurta; oo labadii loox ee markhaatiga ayaa gacmihiisa ku jiray, looxyo dhagax ah oo lagu qoray labada dhinacba oo iyaga, xaggan iyo xaggan waa la qoray; oo looxyadii waxay ahaayeen shuqulka Ilaah, oo qorniinku wuxuu ahaa qorniinka Ilaah oo lagu xardhay looxyadii. Oo markuu Yashuuca maqlay codka dadka qaylinaya, wuxuu Muuse ku yidhi, Cod dagaal baa xerada ku jira. Wuxuu yidhi, Ma aha codka kuwa hoggaaminaya oo xoog leh, mana aha codka kuwa hoggaaminaya oo celin dib ah, laakiin waxaan maqlayaa codka kuwa hoggaaminaya khamri. Oo markii uu soo dhowaanayay xerada, wuxuu arkay weylka iyo qoobabka; oo isagoo cadho la cadhaysiiyey Muuse wuxuu ka tuuray gacmihiisa labadii loox, oo wuxuu ku burburiyey iyaga buurta hoosteda; oo wuxuu qaatay weylka ay sameeyeen, wuxuu ku gubay isaga dab, oo wuxuu u shiidey isaga si dhuuban, oo wuxuu ku beeray isaga biyaha hoostood, oo wuxuu cabsiiyey isaga wiilashii Israa'iil. Oo Muuse wuxuu Haaruun ku yidhi, Maxay dadkan kuu sameeyeen, oo aad dembiga weyn ugu keentay? Haaruun wuxuu Muuse ku yidhi, Ha cadhoon, sayidkayow, waayo adigu waad ogtahay qallafsanaanta dadkan. Waxay ii yidhaahdaan, Noo samee

ilaahyo kuwaas ina hor kici doona, waayo Muuse kan ninka kaas ina soo bixiyey Masar, ma ogayn waxa ku dhacay. Waxaan ku idhi iyaga, Haddii qof dahab-qurxin haysto, iska saar, oo way i siiyeen, markaasaan dabka ku tuuray, kolkaasaa weylkan ka soo baxay. Oo Muuse markuu arkay dadkii inay kala firidhsanaayeen; waayo wuxuu kala firdhiyey iyaga Haaruun si ay ugu noqdaan wax lagu qoslo cadaawayaashooda, Muuse wuxuu istaagay iriddii xerada, oo wuxuu yidhi, yaa Rabbiga u yimid? Ha imaado xagayga. Sidaa darteed dhammaan wiilashii Laawi ayaa u yimid isaga. Wuxuu ku yidhi iyaga: Waxyaalahan wuxuu yidhi Rabbiga Ilaaha Israa'iil: Dhiga mid kasta seeftiisa dhinaca bowdada, oo soo dhex mara oo soo noqda laga bilaabo iridda dhinaca irid dhex maraya xerada, oo dishaa mid kasta walaalkiis, oo mid kasta deriskiisa, oo mid kasta kan ugu dhow isaga. Oo wiilashii Lewi way sameeyeen sidii Muuse ugu hadlay iyaga, oo waxaa dadka ka dhintay maalintaas saddex kun oo nin. Oo Muuse wuxuu iyaga ku yidhi, maanta gacmihiinna ayaad Rabbiga ugu buuxiseen, mid kastaa wiilkiisa ama walaalkiis, si barako laydiinku siiyo. Oo waxay noqotay maalintii dambe, Muuse wuxuu dadkii ku yidhi, idinka waad dembaabteen dembi weyn, oo hadda waxaan u kici doonaa Ilaaha, si aan ugu kafaaraggudo dembiginna. Muuse wuxuu ku noqday Rabbiga, oo

wuxuu yidhi, Waan ku baryayaa, Rabbiyow, dadkani dembi weyn ayuu galay, oo waxay samaysteen ilaahyo dahab ah. Oo hadda haddii runtii aad uga cafiso dembigooda, u cafiso, haddii kalese maya, iga tirtir buuggaaga aad qortay. Oo Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, Haddii qof hortayda dembaabo, waxaan isaga ka tirtiri doonaa buuggayga. Hadda laakiin tag, soo deg, oo hoggaami dadkan illaa meesha aan kuu sheegay; bal eeg farriinqaadkaygu wuu ka hor socon doonaa wejigaaga; maalinta aan booqdo, waxaan iyaga ku soo dejin doonaa dembigooda. Oo Rabbigii wuu wax ku dhuftay dadkii ku saabsan samaysiga weylka uu Haaruun sameeyey.

33

Oo Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, hor mar, halkan ka kac adiga iyo dadkaaga aad ka soo bixisay dhulka Masar, oo tag dhulka aan ugu dhaartay Ibraahim iyo Isxaaq iyo Yacquub, anigoo leh, Farcankaaga ayaan siin doonaa. Oo waxaan farriintayda kula diri doonaa hortaada, oo wuu eryayaa Amoriitka, iyo Xittiitka, iyo Ferisitka, iyo Girgashiitka, iyo Xiwwiitka, iyo Yebuusiitka, iyo Kancaaniitka. Oo waxaan ku gelin doonaa dhul qulqulaya caano iyo malab, waayo ma aan kula socon doono, sababtoo ah dad

madax-adag baad tahay, si aanan kugu baabbi'in jidka dhexdiisa. Oo dadkii markii ay maqleen erayga sharka ahaa tan, way baroorteen iyagoo barooranaya. Oo Rabbigu wuxuu ku yidhi wiilashii Israa'iil, Idinka waxaad tihiin dad madaxa adag. Eega, yaanan belaayo kale idinku soo dejin, oo aan idin baabbi'in. Haddaba sidaa darteed iska qaada dharkiinna sharafta iyo quruxda, oo waxaan ku tusi doonaa waxa aan ku samayn doono. Wiilashii Israa'iil ayaa ka qaatay wixii ay isku sharraxeen iyo dharkoodii buurta Xoreeb. Muuse wuxuu qaaday teendhadiisii, wuxuuna ka dhisay dibadda xerada, meel fog oo xerada ka baxsan, waxaana loo bixiyey Teendhada Markhaatifurka, waxaana dhacday in qof kasta oo Rabbiga doondoonaya uu u baxay teendhadii dibadda xerada ka ahayd. Markii Muuse geli jiray teendhadii dibadda xerada, dadkii oo dhan way istaagi jireen iyagoo daawanaya, mid kastaa albaabka teendhadiisa agtiisa, oo waxay fiirinayeen Muuse markuu tegayay ilaa uu gudaha teendhadii galo. Sida uu Muuse galay teendhadii, tiirkii daruurta ayaa soo degay, oo wuxuu istaagay albaabka teendhadii, oo wuxuu la hadlay Muuse; oo wuxuu la hadlay Muuse. Oo dadkii oo dhan waxay arkeen tiirkii daruurta oo taagnaa albaabka teendhada, oo dadkii oo dhan way istaageen, oo mid kasta wuxuu uga sujuuday albaabka teendhada uu lahaa.

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, waji ka waji, sida qof saaxiibkiisa ula hadlo, markaasuu ku noqday xerada, laakiin khaadimkii Yashuuca ina Nuun oo dhallinyarada ahaa ma uu ka bixin taambuugga. Oo Muuse wuxuu Rabbiga ku yidhi, Bal eeg, adigu waxaad igu leedahay, Kor u keen dadkan, laakiin ima aadan muujin kan aad ila soo diri doonto. Adigu laakiin waxaad igu tidhi, Waan ku aqaan adiga dhammaan dadka oo dhan ka, oo raalli baan kaa ahay. Haddii sidaa darteed aan raalli ahaansho hortaada ka helay, naftaada ii muuji, si cad aan kuu arko, si aan noqdo mid raalli ahaansho hortaada ka helay, iyo si aan u ogaado in dadkaagu ay yihiin quruuntan weyn. Oo wuxuu yidhi, Aniga ayaa ku hor socon doona, waanan ku nasin doonaa. Oo wuxuu ku yidhi isaga, Haddii aadan adiga qudhkaaga ila socon, ha iga hogaamin halkan. Oo sidee loo ogaan doonaa runtii, in aan helay raalli ka ahaansho xaggaaga aniga iyo dadkaaga, miyaanay ahayn adigoo nala socda? Oo waxaa la ammaani doonaa aniga iyo dadkaaga ka mid dhammaan quruumaha inta badan ee dhulka ku taal. Oo Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, Oo tan erayga aad sheegtay ayaan samayn doonaa, waayo raalli baan kaa ahay hortayda, oo waan ku aqaanaa dhammaan dadka oo dhan dhexdooda. Oo wuxuu yidhi, Naftaada ii muuji. Wuxuu yidhi, Aniga waxaan hortaada ku soo mari doonaa sharaftayda, oo

waxaan hortaada ku dhawaaqi doonaa magacayga Rabbiga, oo waxaan u naxariisan doonaa kan aan u naxariisto, oo waxaan u tudhi doonaa kan aan u tudhiyo. Oo wuxuu yidhi, ma awoodi doontid inaad aragto wejigayga, waayo nin ma arki karo wejigayga oo sii noolaado. Oo wuxuu yidhi Rabbiga, Bal eeg meel agtigayga, waxaad istaagi doontaa dhagaxa dushiisa; Markii ammaantaydu soo dhaafto, waxaan ku dhigi doonaa daloolka dhagaxa, oo waxaan ku dabooli doonaa gacantayda dushaada, ilaa aan soo dhaafto. Oo waan ka qaadi doonaa gacanta, markaas waxaad arki doontaa waxa gadaashayda ah, laakiin wejigayga lama arki doono.

34

Oo wuxuu Rabbigu ku yidhi Muuse, Adiga qoro laba loox oo dhagax ah, sida kuwii hore oo kale, oo ii soo kac buurta, oo waxaan ku qori doonaa looxooda erayadii ku jiray looxoodii hore, kuwaasoo aad jebisay. Oo diyaar noqo subaxda, oo waxaad kor ugu kici doontaa Buurta Siinaa, oo halkaas buurta dusheedana ii istaag. Oo qofna yuusan kula kor u kicin, oo yuusan lagu arkin buurta oo dhan, oo idaha iyo dibiduna yuusan u dhow daaqin buurta taas. Wuxuu qoray laba looxood oo

dhagax ah, sidii kuwii hore oo kale, oo Muuse aroor hore ayuu kacay, wuxuuna fuulay Buurta Siinay, sidii Rabbigu ugu amray, oo Muuse wuxuu qaatay labadii looxood ee dhagaxa ahayd. Oo Rabbigu wuxuu ku soo degay daruur, oo halkaas ayuu ag taagay, oo magaca Rabbiga ayuu ku baryay. Oo wuxuu Rabbigu hor maray wejigiisa, oo wuxuu u yeedhay Rabbiga Ilaaha ah naxariis badan iyo naxariis leh, dulqaad badan iyo naxariis badan iyo run ah, oo xaqnimada ilaalinaya iyo naxariis kumaan ah, ka qaadaya xadgudubyo iyo xaqdarrooyin iyo dembiyo, oo ma nadiifin doono kan eedaysan, keenaya xadgudubyo aabbayaasha ku dul carruurta iyo ku dul carruurta carruurta ku dul saddexaad iyo afaraad jiil. Oo Muuse degdegay oo soo foorarsaday dhulka dushiisa ayuu u sujuuday; oo wuxuu yidhi, haddaan raalli ka helay hortaada, Rabbigaygu ha nala socdo; dadku waa madax adag yahay, oo adigu waxaad ka qaadi doontaa dembiyadayada iyo xadgudubyadayada, oo annagu waxaynu noqon doonnaa kuwaaga. Oo wuxuu Rabbigu ku yidhi Muuse, Bal eeg, waxaan kula dhigayaa axdi hortooda dadkaaga oo dhan, oo waxaan samayn doonaa waxyaalo ammaan leh oo aan weligood ka dhicin dhulka oo dhan iyo quruun kasta, oo dadka oo dhan oo aad dhexdooda joogto ayaa arki doona shuqullada Rabbiga, waayo waxyaalaha aan kuu samaynayo waa yaab miidhan. Fiiro

adigu dhammaan waxaan ku amrayo, bal eeg, aniga waxaan ka hor idinka saarayaa reer Amor, iyo reer Kancaan, iyo reer Feris, iyo reer Xeed, iyo reer Xiwi, iyo reer Gerges, iyo reer Yebuus. Naftaada fiiro gaar ah, ha abid samaysan axdi dadka deggan dhulka dusheeda ee aad gelaysid, si aanay idiinku noqon wax lagu turunturroodo. Meelaha allabariga iyaga waa inaad dumisaan, tiirarka iyaga waa inaad burburisaan, geedaha iyaga waa inaad gooysaan, sanamyada xardhan ee ilaahyada iyaga waa inaad dab ku gubtaan. Maaha, waayo ma aydnaan caabudi doonin ilaahyo kale, Rabbiga Ilaaha magaciisu waa masayr, Ilaah masayr ah wuu yahay. Weligaa ha dhigin axdi dadka deggan dhulka dusheeda, oo ay dhillaysan doonaan ilaahyadooda daba, oo ay allabari u bixinayaan ilaahyadooda, oo ay kuu yeedhi doonaan, oo aad cuni doonto wixii iyaga, oo aad ka qaadan doonto gabdhahoodii oo wiilashaada siiso, oo gabdhahaaga aad wiilashooda siiso, oo ay dhillaysan doonaan gabdhahaaga ilaahyadooda daba, oo ay dhillaysan doonaan wiilashaaga ilaahyadooda daba. Oo ilaahyo la shubay uma samayn doontid naftaada. Oo iidda rootiga aan khamiirka lahayn waa inaad dhawrtaa, toddoba maalmood waa inaad cuntaa rootiga aan khamiirka lahayn, sida aan kugu amray, waqtiga bisha cusub, waayo bisha cusub ayaad ka baxday Masar. Dhammaan wax

kasta oo maxalka fura aniga waxaa iska leh labka, dhammaan curadka weylka iyo curadka idaha. Oo curadka dameerka waxaad ku furan doontaa ido, laakiin haddii aadan ku furan, waa inaad qiimo siisaa. Dhammaan curadka wiilashaada waa inaad furataa; hortayda kama muuqan doontid adoo madhan. Lix maalmood shaqayso, laakiin maalinta toddobaad waa inaad nasataa, waqtiga beerista iyo waqtiga gooyska waa nasasho. Oo ciid toddobaadyada waxaad ii samayn doontaa, bilowga beergoosashada sarreenka, iyo ciid ururinta bartamaha sanadka. Saddex jeer sanadkii waxaa la arki doonaa dhammaan labkaaga hortiisa Rabbiga Ilaaha Israa'iil. Waayo marka aan eryo quruumaha hortaada, oo aan ballaadhinayo soohdimmahaaga, qof walba ma doonayo doono dhulkaaga, markaad kor u kacdid si loo arko Rabbiga Ilaahaaga hortiisa, saddex jeer sannadka. Ma kor khamiir ku gowraci doontid dhiigga fooxayga, oo qurbaannada Ciidda Kormaridda ilaa subaxda ma seexan doonaan. Midhaha ugu horreeya dhulkaaga waxaad gelin doontaa guriga Rabbiga Ilaahaaga ah, wan kuma karsan doontid caanaha hooyadiis. Oo Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, erayadan adiga u qor, waayo erayadan aawadiis ayaan axdi kula dhigtay adiga iyo reer binu Israa'iil. Waxaana Muuse halkaas Rabbiga hortiisa joogay afartan maalmood iyo afartan habeen, rooti ma

cunin, biyo ma cabbin, wuxuuna looxyada ku qoray erayadaas axdiga, tobanka eray. Markii Muuse ka soo degayay buurta, oo labada loox ay ku jireen gacmihiisa, isagoo ka soo degaya buurta, Muuse ma ogayn in muuqaalka midabka wejigiisa la ammaanay markii Ilaah la hadlay isaga. Waxaa arkay Haaruun iyo dhammaan odayaashii Israa'iil Muuse, waxaana sharafaysan ahaa muuqaalka midabka wejigiisa. Oo way baqeen inay u soo dhowaadaan isaga. Muuse ayaa u yeedhay iyaga, markaasay Haaruun iyo dhammaan madaxdii ururka ku soo noqdeen xaggiisa, Muusena wuu la hadlay iyaga. Oo ka dib waxyaalahaas waxay u soo dhowaadeen isaga dhammaan wiilashii Israa'iil. Oo wuxuu iyaga ku amray waxyaalaha oo dhan, intii Rabbigu isaga ugu amray buurta Siinay. Oo markii uu joojiyay inuu kula hadlo iyaga, wuxuu wejigiisa saaray dabool. Markaasta laakiin markii Muuse geli jiray horta Rabbiga inuu kula hadlo, daboolka waa la qaadi jiray ilaa uu baxo, oo markuu baxay wuxuu kula hadli jiray dhammaan reer binu Israa'iil wixii Rabbigu ku amray oo dhan. Oo waxay arkeen wiilashii Israa'iil wejigii Muuse, inuu la ammaanay; oo Muuse wuxuu saaray daboolo wejiga naftiisa, ilaa uu galo inuu la hadlo.

35

Muuse wuxuu soo ururiyey dhammaan ururka wiilasha Israa'iil, oo wuxuu ku yidhi, Kuwanu waa erayadii uu Rabbigu yidhi in la sameeyo. Lix maalmood waxaad samayn doontaa shuqullada, laakiin maalinta toddobaad waa nasasho, quduus, sabti, nasasho Rabbiga. Qof kasta oo shaqo ku sameeya maalintaas, ha dhinto. Ma aad shidaysaan dab gudaha dhammaan rugihiinna maalinta sabtiyada, aniga Rabbiga. Waxaa yidhi Muuse dhammaan ururka wiilashii Israa'iil, isagoo leh, kanu waa erayga uu amray Rabbiga, isagoo leh, qaata idinka qudhiinna qurbaan Rabbiga; qof kasta oo qalbigiisa ku aqbalaya, waxay keeni doonaan bikirada Rabbiga, dahab, lacag, naxaas, guduudan, guduud, casaan labanlaab la tolmay, maro wanaagsan la tolmay, dhogor riyaha, hargaha wananka la caseeyey, hargaha buluug, alwaax aan qudhmin, dhagaxyo sardiyus, iyo dhagaxyo qorid loogu talagalay eefodka iyo khamiiska dheer. Oo dhammaan qof kasta oo xagga qalbiga ku caqli badan idinka dhexdiinna, ha yimaado oo ha sameeyo waxyaalaha oo dhan in badan Rabbigu amray: Teendhadii, iyo daahyadii, iyo daboolladii, iyo daahyadii, iyo ulihii, iyo tiirarkii, iyo sanduuqii markhaatifurka, iyo ulihii qaadista ee iyada, iyo daboolka kafaaraggudka ee iyada, iyo ilxidhkii, iyo miiskii iyo weelashii oo dhan ee iyada, iyo laambadda iftiinka iyo weelashii oo dhan ee iyada, iyo meeshii

allabariga iyo weelashii oo dhan ee isaga, iyo dharkii quduuska ahaa Haaruun wadaadka, iyo dharkii ay kaga adeegi doonaan iyaga, iyo khamiisyadii wiilashii Haaruun ee wadaadnimada, iyo saliiddii subkidda, iyo fooxa uunsiga ee la isku daray. Oo dhammaan ururka wiilasha Israa'iil ayaa ka baxay Muuse. Oo mid kasta wuxuu keenay wixii qalbigiisu keenay, iyo intii ay naftoodu u muuqatay, qurbaan, oo waxay qurbaan u keeneen Rabbiga dhammaan shuqullada teendhada markhaatiga, iyo dhammaan adeeggeeda iyo dhammaan dharka quduuska. Oo nimankii waxay ka keeneen dumarkii, mid kasta oo maskaxdiisu u muuqatay, waxay keeneen shaabado, iyo hilqado dhegaha, iyo kaatumado, iyo silsilado isku dhafan, iyo dugaagado, weel kasta oo dahab ah. Oo dhammaan intii keenay bixinno dahab ah Rabbiga, iyo kuwii laga dhexdhex helay maro wanaagsan, iyo hargaha buluugga ah iyo hargaha wananka la caseeyey, way keeneen. Oo dhammaan kii bixinaya bixinta waxay keeneen lacag iyo naxaas, bixinnadii Rabbiga, oo kuwa laga dhexdooda helay alwaax aan qudhmin oo loogu talagalay dhammaan shuqullada diyaarinta ayay keeneen. Dhamaan naagihii caqliga lahayd oo maskaxda ku xeeldheer, gacmahooda wax ku miiqday, waxay keeneen waxyaalihii la miiqay: guduudka samada, iyo guduudka, iyo casaanka, iyo maro wanaagsan. Iyo dhammaan

dumarka kuwaas oo maskaxdooda ugu ekaa xigmadda, waxay tolleen timaha riyaha. Oo taliyayaashii waxay keeneen dhagaxyada sumurrada ah, iyo dhagaxyada buuxinta oo loogu talagalay garabka, iyo laabta, iyo walxaha la isku daray, iyo saliidda subkidda, iyo walxaha la isku daray ee fooxa. Oo nin kasta iyo naag kasta oo maskaxdoodu iyaga keentay inay soo galaan oo ay sameeyaan dhammaan shuqulladii uu Rabbigu ku amray Muuse inay sameeyaan, waxaa qurbaan u keenay reer binu Israa'iil Rabbiga. Waxaa Muuse ku yidhi wiilashii Israa'iil, Eeg Ilaah magaca ayuu ugu yeedhay Besaleel ina Uurii ina Xuur, qabiiladii Yahuudah, wuxuuna ka buuxiyey ruux ilaaheed oo xigmad iyo waxgarasho ah, iyo aqoon wax walba, inuu naqshadeeyo sida dhammaan shuqullada farsamada, inuu sameeyo dahabka iyo lacagta iyo naxaasta, iyo inuu jaro dhagaxa, iyo inuu ka shaqeeyo alwaaxda, iyo inuu sameeyo shaqo kasta oo xigmad leh. Oo xaqiiqda wuxuu siiyey inuu horumariyaa maskaxda isaga iyo Eliyaab ina Axiisamaag oo ka mid ah qabiilka Daan. Oo wuxuu ka buuxiyey iyaga xigmad iyo waxgarasho iyo maskax inay wax kasta fahmaan oo ay sameeyaan shuqullada meesha quduuska ah, iyo waxyaalaha la tolo iyo waxyaalaha la daabaco inay ku tolaan casaanka iyo maqaarka wanaagsan, inay sameeyaan shaqo kasta oo farshaxan

iyo noocyo.

36

Oo wuxuu sameeyey Besaleel iyo Eliyaab, iyo dhammaan kuwii caqliga lahaa ee maskaxda, kuwaas oo la siiyey xigmad iyo aqoon, si ay u fahmaan oo u sameeyaan dhammaan shuqullada, sida waxyaalaha quduuska ah ee waajibka ah, sida dhammaan wixii Rabbigu amray. Oo Muuse wuxuu yeedhay Besaleel iyo Eliyaab, iyo dhammaan kuwii xigmadda lahaa, kuwaas oo Ilaah siiyay aqoon qalbigooda dhexdiisa, iyo dhammaan kuwii ikhtiyaarka doonayay inay yimaadaan shuqullada, si ay u dhammaystiraan. Oo waxay ka qaadeen Muuse dhammaan qaybahaas, kuwaas oo ay wiilashii Israa'iil keeneen dhammaan shuqulladii quduuska ahaa in la sameeyo, oo iyagu weli way sii qaadanayeen kuwa la keenayay subax kasta. Oo waxay yimaadeen dhammaan raggii xigmadda lahaa ee samaynayay shaqooyinkii meesha quduuska ahayd, mid kasta sida shaqadiisa uu samaynayay. Wuxuu ku yidhi Muuse in dadku wax badan keenayo sida waafaqsan shuqulladii Rabbigu amray in la sameeyo. Muuse wuu amray, wuxuuna ku dhawaaqay xerada, isagoo leh, Nin iyo naag mar dambe ha shaqeeyeen bixinta

kowaad ee meesha quduuska ah, dadkiina waa la joojiyay inay weli bixiyaan. Shaqooyinkii waxay ugu filnaayeen inay dhismaha sameeyaan, wayna ka hadhiyeen. Oo dhammaan raggii xirfadda lahaa oo dharka quduuska ah samaynayay ayaa u sameeyey Haaruun wadaadka, sidii Rabbigu Muuse ugu amray. Oo wuxuu sameeyey eefodka dahabka ah, iyo buluugga ah, iyo guduudka ah, iyo casaanka la miiqay, iyo maqaarka wanaagsan ee la marooriyey; oo looxyadii dahabka waxaa loo jaray sidii timo, si loogu tolo buluugga, iyo guduudka, iyo casaanka si fiican loo miiqay, iyo maqaarka wanaagsan ee la marooriyey; shuqul tolid ah ayay ka dhigeen; eefodyo isku xidha labada dhinac oo ka yimid, shuqul tolid ah oo isku dhafan isaga qudhiisa. Isaga waxay ka sameyeen sida samitaankiisa, dahab, iyo buluug, iyo guduud, iyo casaan la mariyey, iyo maro wanaagsan la mariyey, sida uu Rabbigu u amray Muuse; oo waxay sameyeen labadii dhagax ee sumurradda oo la isku xidhmay oo dahab lagu wareejiyey, oo la qoray oo la soo jaray qorid shaabadeed magacyada wiilashii Israa'iil; oo wuxuu ku saaray garbaha eefodka, dhagaxyo xusuus wiilashii Israa'iil, sida uu Rabbigu u amray Muuse. Oo waxay sameeyeen laabdhejiye, shaqo la tollay oo kala duwan sida shaqada eefodka, laga sameeyey dahab, iyo buluug, iyo guduud, iyo casaan la marooriyey, iyo maro wanaagsan la marooriyey;

afar geesood oo labanlaab ah ayay ka dhigeen laabdhejiyaha; taallo dhererka ah, iyo taallo ballaadhka ah oo labanlaab ah. Oo waxaa isaga lagaga soo tolayay dhar dhagaxyo leh oo afar saf ah; saf dhagaxyo, sardiyoon iyo tobaas iyo sumurud, safkii kowaad; iyo safkii labaad, dhuxul iyo safayr iyo yasbid; iyo safkii saddexaad, liguure iyo aqiiq iyo ametist; iyo safkii afraad, kirisoliit iyo beriil iyo oniks oo dahabka lagu wareejiray, oo dahabka lagu xidhay. Dhagaxyadu waxay ahaayeen laba iyo toban oo ka koobnaa magacyada wiilasha Israa'iil, magacyadoodii waxaa lagu qoray sidii shaabado oo kale, mid kastaa magiciisa gudaha laba iyo tobanka qabiilooyinka. Oo waxay ku sameeyeen saanqadda laabta dhinacyo isku dhejisan, sida shaqada wax isku dhejinta, dahab saafi ah. Oo waxay sameeyeen laba gaashaan-yar oo dahab ah, iyo laba siddo oo dahab ah, oo waxay dhigeen labada siddo ee dahab ah kor labada bilowga ee laabgashiga. Oo waxay dhigeen tidcanaha dahabka ah kor kaatummada labada dhinac ee laabgashiga; oo waxay geliyeen labada isku dhejin labada tidcan. Oo waxay saareen labada gaashaan ee yaryar, oo waxay saareen garbaha eefodka meel ka soo horjeedda xagga hore. Oo waxay sameeyeen laba siddo oo dahab ah, oo waxay saareen labada baalal dhinaca darafka laabgashiga iyo dhinaca darafka dambe ee eefodka

gudihiisa. Oo waxay sameeyeen laba siddo oo dahab ah, oo waxay saareen labada garab ee eefodka hoostiisa, xagga wajiga xagga isku xirka sare ee waxa la isku dubay ee eefodka. Oo wuxuu xidhay laabgashiga laga bilaabo siddooyinka ku yaal isaga una geeyey siddooyinka eefodka, iyagoo lagu hayay buluugga, oo lagu dhex dubay dharka eefodka, si aan laabgashigu uga sii daadin eefodka, sidii Rabbigu ugu amray Muuse. Oo waxay sameeyeen dharka hoose oo ku hoos yiil garabka, shaqo la tolayay, oo dhammaantiis buluug ah; afka dharka hoose oo bartamaha ku yaal ayaa si isku dhafan loo tolayay, oo leh qaar hareeraha afka oo aan kala go'i karin; Oo waxay sameeyeen xuubka dharka hoose hoostiisa sida rummaan ubaxaya oo kale rummaanno yaryar, oo ka samaysan buluug, iyo guduud, iyo casaan la miiqay, iyo maro wanaagsan la marooray. Oo waxay sameeyeen dawanno dahab ah, oo waxay saareen dawannada ku dul darafka dharka hoostiisa wareegsan dhexda rummaannada; dawan dahab ah iyo rummaan ku dul darafka dharka hoostiisa wareegsan, in loo adeego, sida Rabbigu uu ku amray Muuse. Oo waxay sameeyeen khamiisyo maro wanaagsan ah, shaqo la tolayay, Haaruun iyo wiilashiisa, iyo duubabkii maro wanaagsan, iyo duubkii maro wanaagsan, iyo dharkii lugaha maro wanaagsan maroorsan, iyo suunnadahoodii maro

wanaagsan, iyo buluug, iyo guduud, iyo casaan la miiqay, shaqo daabacayaal ah, sida Rabbigu ugu amray Muuse. Oo waxay sameeyeen looxii dahabka ahaa, qaybtii loo soocay ee quduuska ahayd, dahab saafi ah; oo wuxuu ku qoray dushiisa fariimo la xardhaday, shaabadeed, Meesha Quduuska ah Rabbiga; Oo waxay saareen xadhig buluug ah, si loo saaro duubka madaxa dushiisa, sida Rabbigu ugu amray Muuse.

37

Oo waxay u sameeyeen teendhadii toban daah; siddeed iyo labaatan dhudhun dhererka daahii midka ahaa; isla mid ahaa kulli; iyo afar dhudhun ballaadhka daahii midka ahaa. Oo waxay sameeyeen daahka ka buluugga, iyo guduudka, iyo casaanka la miiqay, iyo maro wanaagsan la marooriyey, shaqo daabaceed keruubiim; oo waxay saareen isaga kor afar tiirood oo aan qudhmin oo lagu dahaadhay dahabka; oo madaxyadoodu dahabka ahaayeen, oo saldhigyadoodu afar lacagta ahaayeen. Oo waxay sameeyeen daahka albaabka teendhada markhaatiga oo ka samaysan buluug, iyo guduud, iyo casaan la miiqay, iyo maro wanaagsan la marooriyey, shaqo keruubiim oo la sameeyey; iyo tiirarkoodii oo shan ahaa, iyo siddooyinka; iyo madaxyada

kooda, iyo xidhmooyinka kooda waxay ku dahaadheen dahab; oo saldhigyada kooda oo shan ahaa waxay ahaayeen naxaas. Oo waxay sameeyeen barxadda dhanka Koonfurka, daahyadii barxadda oo laga sameeyey maro wanaagsan la marooriyey boqol iyo boqol; oo tiirarkoodii labaatan, oo saldhigyadoodii labaatan. Oo dhinaca u jeedda Woqooyi, boqol kor boqol; oo dhinaca u jeedda Koonfur, boqol kor boqol; oo tiirarkoodii labaatan, oo saldhigyadoodii labaatan. Oo dhinaca u jeedda badda daahyo konton dhudhun; tiirarkoodii toban, oo saldhigyadoodii toban. Oo dhinaca u jeedda bari konton dhudhun daahyo, shan iyo toban dhudhun tan dhabarka; oo tiirarkoodii saddex, oo saldhigyadoodii saddex. Oo dhabarka labaad dushiisa halkan iyo halkan sida iridda barxadda, daahyo shan iyo toban dhudhun; tiirarkoodii saddex, oo saldhigyadoodii saddex; dhammaan daahyada teendhada waxay ka yihiin maro wanaagsan oo maroorsan. Oo saldhigyada tiirarka iyaga waxay ahaayeen naxaas, oo qabatooyin iyaga waxay ahaayeen lacag, oo madaxyada iyaga waxaa lagu dahaadhay lacag, oo tiirarka waxaa lagu dahaadhay lacag dhammaan tiirarka barxadda; oo daahka iridda barxadda wuxuu ahaa shaqo daabacayaal ah oo ka samaysan buluug, iyo guduud, iyo casaan la miiqay, iyo maro wanaagsan la marooriyey; labaatan dhudhun dhererka, oo

sarajoogga iyo ballaadhka shan dhudhun oo u dhigma daahyada barxadda; oo tiirarka iyaga waxay ahaayeen afar, oo saldhigyada iyaga waxay ahaayeen afar oo naxaas ah, oo qabatooyin iyaga waxay ahaayeen lacag, oo madaxyada iyaga waxaa lagu dahaadhay lacag. Dhammaan dhidibada barxadda oo hareeraha ah waxay ahaayeen naxaas, oo iyaga laftoodu waxay ku dahaadhsan yihiin lacag. Tanina waxay ahayd habaynta teendhadii markhaatifurka, sida loo amray Muuse, in adeegiddu ay ahaato tan reer Laawi iyagoo loo marayo Iitaamaar ina Haaruun oo wadaadka ahaa. Waxaana Besaleel ina Uuri, ka qabiiladda Yahuudah, sameeyay sidii uu Rabbigu Muuse u amray, iyo Elii'aab ina Axiisaamak ka qabiiladda Daan, kaasoo ahaa ninkii sancadda u hoggaamiyay waxyaalaha la soo saaxay iyo waxyaalaha la daabacay iyo waxyaalaha kala duwan, in lagu soo saaxo casaanka iyo maqaarka wanaagsan.

38

Waxaa sameeyay Besaleel sanduuqii, waxaana ku dahaadhay dahab saafi ah gudaha iyo dibadda; waxaana u shubay afar siddo oo dahab ah; laba dhinaca kowaad, iyo laba dhinaca labaad, ballaadhan ulaha qaadista, si loo qaado iyaga. Wuxuu sameeyey

kursi naxariista oo kor saaran sanduuqa, oo dahab saafi ah laga sameeyey, iyo labada keruubiin oo dahab ah; keruub hal wuxuu ku yiil darafka kursi naxariista ee kowaad, iyo keruub hal wuxuu ku yiil darafka kursi naxariista ee labaad, iyagoo baalashooda ku hadhayay kursi naxariista. Oo wuxuu sameeyey miiska la hor dhigay oo ka samaysan dahab saafi ah, oo wuxuu u shubay afar siddo, laba dhinaca kowaad ku yaal, iyo laba dhinaca labaad ku yaal, kuwo ballaaran, si loogu qaado ulaha qaadista iyaga dhexdooda. Oo ulaha sanduuqa iyo kuwa miiska ayuu sameeyay, wuuna ku dahay iyaga dahab. Wuxuu sameeyay weelasha miiska, saxannada, dabqaadyada, koobabka, iyo weelasha qurbaanka cabniin ee uu ku shubi doono, oo dhammaantood dahab ah. Wuxuu sameeyay laambadda tan iftiimisa, mid dahab ah, oo adag jirridda, iyo laamaha labada dhinac iyada; laamaha iyada ka biqilada, laamaha iyada ka biqilada soo baxaya; saddex ka tan, iyo saddex ka tan, isku siman midba midka kale. Iyo laambadaha iyaga, kuwaas oo ah korka darfaha, waxay yihiin qaabka lows oo ka samaysan iyaga; iyo gelisyada ka samaysan iyaga, si laambadahu ugu ahaadaan korkooda; iyo geliska toddobaad, kan korka dhamaadka laambadda ah, korka cirifka sare, adag oo dhan dahab; Iyo toddoba laambadood korkeda dahab ah, iyo birqaabyadeeda dahab ah, iyo saxannadooda

dahab ah. Isagu wuxuu lacag ku dahaadhay tiirarka, wuxuuna tiirka u shubay siddo dahab ah, wuxuuna dahab ku dahaadhay ulaha, wuxuuna dahab ku dahaadhay tiirarka daaha, wuxuuna sameeyey qabsatooyinka dahab ah. Kan wuxuu sameeyey sidoo kale siddooyinkii teendhadii dahabka ahaa, iyo siddooyinkii barxadda, iyo siddo si loo kala bixiyo daboolka kor ka naxaasta ah; Kan wuxuu shubay madaxyada lacagta ahayd ee teendhadii, iyo madaxyada naxaasta ahayd ee albaabka teendhadii, iyo iriddii barxadda; iyo qabatooyin wuxuu u sameeyey tiirarka lacagta ah, tiirarka dushooda kan wuxuu lacag ku dahaadhay iyaga; Kan wuxuu sameeyey dhidibadii teendhadii, iyo dhidibadii barxadda naxaasta ah; Kan wuxuu sameeyey meeshii allabariga tii naxaasta ahayd ka idinkii dabka ee naxaasta ahaa, kuwaas oo u ahaa nimankii kacdoonay oo la jiray ururkii Qorax; Kan wuxuu sameeyey dhammaan weelashii meeshii allabariga, iyo idankiisii dabka, iyo saldhiggiisii, iyo maddiibadihii, iyo mudurradii hilibka ee naxaasta ahayd; Kan wuxuu u sameeyey meeshii allabariga shabaggii, shuqul shabag ah hoosta idanka dabka ka hoosaysa ilaa badhkiisa; oo wuxuu u dhigay afar siddo ka afarta qayb ee shabaggii meeshii allabariga naxaasta ah, ballaadhan ulaha si ay ugu qaadaan meeshii allabariga; Kan wuxuu sameeyey saliiddii subkidda tii quduuska ahayd, iyo isku

darka fooxa ee saafiga ah shuqulkii cadarsameeyaha; Kan wuxuu sameeyey berkedda tii naxaasta ahayd, iyo saldhiggeeda naxaasta ah ka muraayadihii haweenkii soomay, kuwaas oo soomay albaabbadii teendhadii markhaatifurka, maalintii uu dhisay iyada. Oo wuxuu sameeyay weelka dhaqashada, si Muuse iyo Haaruun iyo wiilashiisu uga maydho gacmahooda iyo cagahooda, markay galayaan teendhadii markhaatiga, ama markay u soo dhowaadaan meesha allabariga inay adeegaan, wayna ka maydhi jireen, sidii Rabbigu ugu amray Muuse.

39

Dhammaan dahabkii, kaas oo loo shaqeeyey shuqullada sida dhammaan shaqada waxyaalaha quduuska ah, wuxuu noqday dahabkii bikirada, sagaal iyo labaatan talanti, iyo toddoba boqol iyo labaatan sheqel sida sheqelka quduuska ah; Iyo lacagtii qurbaanka laga helay raggii la tiriyey ee shirka boqol talanti, iyo kun iyo toddoba boqol iyo shan iyo toddobaatan sheqel; dirham hal ah madaxa badhkii sheqelka, sida sheqelka quduuska ah; Dhammaan kii soo maray tirintii laga bilaabo labaatan sano iyo wixii ka sarreeya ilaa lixdanka toban kun, iyo saddex kun iyo shan boqol iyo konton. Oo waxay noqdeen boqol talanti oo

lacagta ah oo loo isticmaalay shubidda boqol saldhig ee teendhadii, iyo saldhigyada daahii, boqol saldhig oo loo isticmaalay boqol talanti, talanti walba saldhig walba. Oo kun iyo toddoba boqol iyo toddobaatan iyo shan sheqel ayuu u sameeyey qabatooyin tiirarkii, oo wuxuu dahabka ku dahaadhay saldhigyada iyaga, oo wuxuu qurxiyey iyaga. Oo naxaasta qurbaanka waxay ahayd toddobaatan talanti, iyo kun iyo shan boqol sheqel; Oo waxay ka sameeyeen iyaga saldhigyada albaabka teendhada markhaatiga, iyo saldhigyada barxadda wareegsan, iyo saldhigyada iridda barxadda, iyo dhidibyadii teendhada, iyo dhidibyadii barxadda wareegsan, iyo shabaggii naxaasta ahaa ee meesha allabariga, iyo dhammaan weelashii meesha allabariga, iyo dhammaan alaabta teendhada markhaatiga; Oo waxay sameeyeen wiilashii Israa'iil, sidii Rabbigu ugu amray Muuse, sidaas ayay u sameeyeen; Oo dahabkii hadhay ee qurbaanka waxay ka sameeyeen weelal si loogu adeego iyaga Rabbiga hortiisa; Oo buluuggii la hadhiyey, iyo guduudankii, iyo casaankii waxay ka sameeyeen dharkii adeegidda ee Haaruun, si loogu adeego iyaga meesha quduuska ah; Oo waxay u keeneen dharkii Muuse, iyo teendhada, iyo weelasheeda, saldhigyada iyo ulaha dhexda ah iyo tiirarka; iyo meesha allabariga, iyo dhammaan weelashiisa. Iyo saliidda

subkidda, iyo fooxa isku-dhafka, iyo laambadda daahirka ah, iyo laambadaheeda, laambado gubasho, iyo saliidda iftiinka; Iyo miiska ujeedada, iyo dhammaan weelasheeda; iyo rootiyada la hor dhigay; Iyo dharka quduuska ah, kuwaas oo ah Haaruun, iyo dharka wiilashiisa, u wadaadnimada; Iyo daahyada barxadda, iyo tiirarka; iyo daaha albaabka teendhada, iyo irridda barxadda; Iyo dhammaan weelasha teendhada, iyo dhammaan alaabteeda; iyo hargaha dubka wananka la riday cas, iyo daboolka buluugga ah, iyo kuwa kale daboolka; iyo musmaarrada, iyo dhammaan alaabta u shuqulka teendhada markhaatiga; Intii uu Rabbigu Muuse ku amray, sidaas ayay reer binu Israa'iil u sameeyeen dhammaan alaabta; Oo wuxuu Muuse arkay dhammaan shuqulladii, oo waxay sameeyeen iyaga siday Rabbigu Muuse ku amray, sidaas ayay u sameeyeen iyaga, oo wuxuu Muuse u duceeyey iyaga.

40

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, maalinta kowaad ee bisha kowaad ee bilowga dayaxa cusub, waad dhisi doontaa teendhadii markhaatiga. Oo waxaad dhigi doontaa sanduuqa markhaatifurka, waxaadna ku degi doontaa sanduuqa

daaha. Oo waxaad soo gelin doontaa miiska, waxaadna dhigi doontaa waxa loogu talagalay, waxaadna soo gelin doontaa laambadda taagta, waxaadna saari doontaa laambadaheeda. Waxaad dhigi doontaa meesha allabariga dahabka ah si uunsi loogu gubo sanduuqa hortiisa, oo waxaad saari doontaa daboolka daaha ah iridda teendhada markhaatifurka. Oo meesha allabariga qurbaannada waxaad dhigi doontaa ag albaabbada teendhada markhaatiga, oo waxaad wareejin doontaa teendhada, oo waxaad quduusin doontaa waxyaalaha oo dhan ee iyada hareeraha. Oo waxaad qaadan doontaa saliidda subkidda, oo waxaad subki doontaa teendhadha iyo waxyaalaha gudaheeda oo dhan, oo waxaad quduusin doontaa iyada iyo weelasheeda oo dhan, oo waxay noqon doontaa quduus. Oo waxaad subki doontaa meeshii allabariga ee qurbaannada, iyo dhammaan weelashiisa, oo waxaad quduusin doontaa meeshii allabariga, oo meeshii allabariga waxay noqon doontaa quduuska quduusyada. Oo waxaad keeni doontaa Haaruun iyo wiilashiisa kor albaabka teendhada markhaatiga, oo waxaad iyaga ku maydhi doontaa biyo. Oo waxaad Haaruun u lebbisan doontaa dharka quduuska ah, oo waxaad subki doontaa isaga, oo waxaad quduus ka dhigi doontaa isaga, oo isagu wuxuu wadaad iigu adeegi doonaa. Wiilashiisa waxaad keeni doontaa, oo

waxaad u lebbisi doontaa khamiisyo. Oo waxaad iyaga subki doontaa sida aad u subkatay aabbahood, oo waxay wadaaddo iigu adeegi doonaan, oo waxay noqon doontaa in ay iyaga u noqoto subid wadaadnimo weligeed ah, tan farcankoodii oo dhan. Oo Muuse wuxuu sameeyay wax kasta oo Rabbigu ku amray, sidaas ayuu u sameeyay. Oo waxay dhacday in bisha kowaad, sannadka labaad, markay ka baxayeen Masar, maalinta dayaxa cusub la taagay teendhadii. Muuse wuxuu dhisay taambuugga, wuxuuna dhigay madaxyada, wuxuuna geliyay ulaha, wuxuuna taagay tiirarka. Oo wuxuu kala bixiyey daahyadii kor teendhadii, oo wuxuu saaray daboolkii teendhadii dusheeda, sida Rabbigu ugu amray Muuse. Oo qaatay markhaatiyada wuxuu ku tuuray sanduuqii; oo wuxuu dhigay ulaha hoosta sanduuqii, oo wuxuu keenay sanduuqii gudaha teendhadii, oo wuxuu saaray dabooshii daahii, oo wuxuu daboolay sanduuqii markhaatiga, sida Rabbigu ugu amray Muuse; Oo wuxuu saaray miiska gudaha teendhadii markhaatiga, xagga Woqooyi dibadda daahii teendhadii. Oo wuxuu ku daray dusheeda kibisyadii soo-bandhigida hortiisa Rabbiga, sida uu Rabbigu Muuse ku amray. Wuxuu laambadda dhigay teendhada markhaatiga dhankeedii koonfureed. Oo wuxuu dhigay lambadhaheedii Rabbiga hortiisa, sida Rabbigu

Muuse ugu amray. Oo wuxuu dhigay meesha allabariga dahabka ah teendhada markhaatiga gudaheeda horteeda daaha, oo wuxuu ku shidey foox isku-dhafan, sidii Rabbigu ugu amray Muuse. Oo meeshii allabariga qurbaannada ayuu dhigay agagaarka iridda teendhadii. Oo wuxuu taagay barxadda ku wareegsan teendhadii iyo meesha allabariga, oo Muuse wuxuu dhammeeyey dhammaan shuqulladii. Daruurtu waxay daboolatay taambuuggii markhaatifurka, taambuugguna wuxuu ka buuxsamay ammaanta Rabbiga. Oo Muuse ma awoodi karin inuu galo teendhadii markhaatiga, sababtoo ah daruurtu way dul saarnaa, oo ammaantii Rabbiga ayaa teendhadii ka buuxsamtay. Markii daruurtu ka kacday teendhadii, reer binu Israa'iil way gudbeen iyagoo wata alaabtooda. Haddii laakiin daruurtu aan kor u kicin, ma ay guurin ilaa maalintii ay daruurtu kor u kicisay. Daruur baa taambuugga kor saarnaa maalintii, oo dab baa kor saarnaa habeenkii hortooda reer Israa'iil oo dhan, socodyadoodii oo dhan.

Tirada

1

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse cidlada Siinay, teendhadii markhaatiga, maalintii kowaad ee bisha labaad, sannadkii labaad markay ka baxeen dalkii Masar, isagoo leh, qaado bilowga shirka oo dhan ee Israa'iil sida qolooyinka, sida guryaha awoowayaashooda, sida tirada magacyadooda, sida madaxooda; lab kasta laga bilaabo labaatan sanno iyo wixii ka sarreeya, mid kasta u baxaya xoogga Israa'iil, tiriya iyaga iyo xooggooda; adiga iyo Haaruun tiriya iyaga. Waxaa idinla jiri doona mid kasta oo qabiilkiisa matalaya oo ah madax, oo waxay noqon doonaan kuwo u dhigma guryaha awoowayaashood. Oo kuwan waa magacyada nimanka, kuwa idinla taagnaan doona; kan Ruubeen, Elisuur ina Shedecuur; Kan Simecoon, Shelumii'eel ina

Suurishadday. Ka Yuhuuda, Naxshoon ina Amiinaadaab. Reer Isaakaar, Natanaa'eel ina Su'aar; reer Sebulun, Eliyaab ina Xeeloon; reer wiilashii Yuusuf ee Efrayim, Eliishaamaa ina Amiihuud; reer Manaseh, Gamalii'eel ina Fedaasuur. Kuwa reer Benyamiin, Abiidaan ina Gideoni. Tan Dan, Axiisar ina Ammiishadday. Reer Aasher, Faagaa'iil oo ahaa wiilkii Ekraan. Kuwa Gaad, Eliisaaf ina Raguuel. Kuwa reer Naftaali, Axiire ina Ciinaan. Kuwan waa magacaabayaasha ururka, taliyayaasha qabiilooyinka sida qoysaskooda, oo ah taliyayaasha kumanyaalka Israa'iil. Muuse iyo Haaruun waxay qaadeen nimankii magaca loogu yeedhay. Oo dhammaan ururka waxay soo uruuriyeen maalintii kowaad ee bisha sannaddii labaad; oo waxay isdiiwaangeliyeen sida ay u abtirsiinyada yihiin, sida ay u qoysas yihiin, sida ay u tirada magacyadooda yihiin, laga bilaabo labaatan sano iyo wixii ka weyn, dhammaan lab madax madax, sida uu Rabbigu Muuse u amray; oo waxaa lagu tiriyey cidlada Siinay. Oo waxay noqdeen wiilashii Ruubeen curadkii Israa'iil sida qoysaskooda, sida qabiilladooda, sida reerooyinka awowayaashooda, sida tirada magacyadooda, sida madaxooda, dhammaan labka laga bilaabo labaatan sano iyo wixii ka sarreeya, mid kasta oo u baxaya xoogga, tirinkoodii qabiiladda Ruubeen, lix iyo afartan kun iyo shan boqol. Wiilashii Simecoon

sida qoysaskooda, sida qabiilladooda, sida guryaha awoowayaashooda, sida tirada magacyadooda, sida madaxooda, dhammaan labka ah laga bilaabo labaatan sano jir iyo wixii ka sarreeya, mid kasta oo u baxaya xoogga, tirintoodii oo ka timid qabiilka Simecoon, sagaal iyo konton kun iyo saddex boqol. Wiilashii Yahuudah sida qoysaskooda, sida qabiilladooda, sida guryaha awoowayaashooda, sida tirada magacyadooda, sida madaxooda, dhammaan labka ah laga bilaabo labaatan sano iyo wixii ka sarreeya, mid kasta oo u baxaya xoogga, tirintii iyaga oo ka timid qabiilka Yahuudah, afar iyo toddobaatan kun iyo lix boqol. Wiilashii Isaakar sida qolooyinkooda, sida dadyowgooda, sida guryaha awoowayaashooda, sida tirada magacyadooda, sida madaxooda, dhammaan labka ah laga bilaabo labaatan sano iyo wixii ka sarreeya, mid kasta oo ku baxaya xoogga, tirintii iyaga ee qabiiladda Isaakar, afar iyo konton kun iyo afar boqol. Wiilashii Sebulun sida qoysaskooda, sida qabiilladooda, sida guryaha awoowayaashooda, sida tirada magacyadooda, sida madaxooda, dhammaan labka ah laga bilaabo labaatan sano jir iyo wixii ka sarreeya, mid kasta baxaya xoogga, tirintoodii qabiilka Sebulun, toddoba iyo konton kun iyo afar boqol. Wiilashii Yuusuf oo ahaa wiilashii Efrayim, sida qoysaskooda, sida qabiilladooda, sida guryaha awoowayaashooda, sida tirada

magacyadooda, sida madaxooda, dhammaan labka ah laga bilaabo labaatan sano jir iyo wixii ka sarreeya, mid kasta oo ku baxaya xoogga, tirinta iyaga oo ka timid qabiiladda Efrayim, afartan kun iyo shan boqol. Wiilashii Manaseh sida qoysaskooda, sida qabiilladooda, sida guryaha awoowayaashooda, sida tirada magacyadooda, sida madaxooda, dhammaan labka, laga bilaabo labaatan sano jir iyo wixii ka sarreeya, mid kasta kan baxaya ciidanka, tirintoodii qabiilka Manaseh, laba iyo soddon kun iyo laba boqol. Wiilashii Benyaamiin sida qoysaskooda, sida qabiilladooda, sida reerahooda awoowayaashooda, sida tirada magacyadooda, sida madaxooda, dhammaan labka ah laga bilaabo labaatan sano jir iyo wixii ka sarreeya, mid kasta baxaya xoogga, tirintii iyaga qabiilka Benyaamiin, shan iyo soddon kun iyo afar boqol. Wiilashii Gaad sida qoysaskooda, sida qabiilladooda, sida guryaha awoowayaashooda, sida tirada magacyadooda, sida madaxooda, dhammaan labka laga bilaabo labaatan sano iyo wixii ka sarreeya, mid kasta oo u baxaya xoogga, tirinta iyaga; qabiilka Gaad, shan iyo afartan kun iyo lix boqol iyo konton. Wiilashii Daan sida qoysaskooda, sida qabiilladooda, sida guryaha awoowayaashooda, sida tirada magacyadooda, sida madaxooda, dhammaan labka ah laga bilaabo labaatan sano iyo wixii ka sarreeya, mid kasta oo u

baxaya xoogga, tirintii iyaga ee qabiilka Daan, laba iyo lixdan kun iyo toddoba boqol. Wiilashii Aasheer sida qoysaskooda, sida qabiilladooda, sida guryaha awoowayaashooda, sida tirada magacyadooda, sida madaxooda, dhammaan labka ah laga bilaabo labaatan sano iyo wixii ka sarreeya, mid kasta oo u baxaya xoogga, tirintii iyaga ee qabiiladda Aasheer, hal iyo afartan kun iyo shan boqol. Wiilashii Naftaali sida qoysaskooda, sida qabiilladooda, sida guryaha awoowayaashooda, sida tirada magacyadooda, sida madaxooda, dhammaan labka ah laga bilaabo labaatan sano iyo wixii ka sarreeya, mid kasta oo baxaya xoogga, tirintoodii qabiiladda Naftaali, saddex iyo konton kun iyo afar boqol. Tani waa tirintii ay Muuse iyo Haaruun iyo madaxdii Israa'iil ee laba iyo tobanka nin ah ay sameeyeen, nin kasta oo qabiil u taagnaa, qabiilka guryaha qoysaska ahaa. Oo waxay noqotay dhammaan tirakoobkii wiilashii Israa'iil iyagoo leh xooggoodii laga bilaabo labaatan sano jir iyo wixii ka sarreeya, mid kasta oo u baxaya inuu dagaal u soo safan noqdo Israa'iil, lix boqol oo kun iyo saddex kun iyo shan boqol iyo konton. Laakiin Laawiyiinta qabiiladii qoysaskooda ka soo jeeday lama tirin wiilashii Israa'iil dhexdooda. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, eeg, qabiiilka Laawi la tirin maysid, oo tiradooda qaadan maysid dhexda wiilasha Israa'iil.

Adigu magacaab Laawiyiinta inay u taliyaan teendhada markhaatiga, iyo dhammaan weelasheeda, iyo waxa ku jira oo dhan. Iyagu waxay qaadi doonaan teendhada iyo dhammaan weelasheeda, oo waxay ku adeegi doonaan, oo teendhadana hareeraha ayay ku xeraysanaan doonaan. Oo markii la qaadayo taambuugga, reer Laawi ayaa dejin doona, oo markii la dhisayo taambuugga, way taagi doonaan, oo qofka shisheeye ee soo dhowaanaya ha dhinto. Oo waxay xeraysanayaan wiilashii Israa'iil, nin ku jira kala saariddiisa, oo nin sida hogaankiisa, la xooggooda. Laakiin Laawiyiintu ha degaan hareeraha teendhadii markhaatifurka, oo dembi ma jiri doono wiilashii Israa'iil dhexdooda. Oo waxay dhawri doonaan Laawiyiintii laftoodu dhawridda teendhadii markhaatifurka. Wiilashii Israa'iil way sameeyeen sida dhammaan waxa Rabbigu ku amray Muuse iyo Haaruun; sidaasay u sameeyeen.

2

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse iyo Haaruun, isagoo leh, nin walba oo ku xiran isaga sida qaybtiisa, sida calammadooda, sida guryaha awoowayaashooda, wiilashii Israa'iil ha degeen ka soo hor jeeda; wiilashii Israa'iil ha degeen wareegga teendhada

markhaatiga. Oo kuwa marka hore degaya xagga bari, waa nidaamka xerada Yahuudah oo leh xooggooda, oo taliyaha wiilasha Yahuudah waa Naxshoon ina Amiinaadaab. Xooggiisa kuwa la hubiyey waxay ahaayeen afar iyo toddobaatan kun iyo lix boqol. Waxaana degaya xiga qabiilka Isaakaar, waxaana madaxda wiilasha Isaakaar, Natanaa'eel ina Sogaar. Xooggiisa kuwa la hubiyey waxay ahaayeen afar iyo konton kun iyo afar boqol. Oo kuwa degaya oo xiga qabiiladda Sebulun, iyo taliyaha wiilasha Sebulun, Eliyaab ina Xelon. Xooggiisa kuwa la tiriyey waxay ahaayeen toddoba iyo konton kun iyo afar boqol. Dhammaan kuwa la baadhay oo ka mid ah xerada Yahuudah, boqol iyo siddeetan kun iyo lix kun iyo afar boqol, iyagoo leh xooggooda, marka hore way bixi doonaan. Kooxaha xerada Ruubeen, xagga koonfureed xooggooda, iyo taliyaha wiilasha Ruubeen, Eliisuur ina Shedeuur. Xooggiisa kuwa la tiriyey waxay ahaayeen lix iyo afartan kun iyo shan boqol. Oo kuwa degaya ee xiga isaga qabiilka Simeon, oo amiirka wiilasha Simeon waa Salamiel ina Sourisadai. Xooggiisa kuwa la tiriyey waxay ahaayeen sagaal iyo konton kun iyo saddex boqol. Oo kuwa degaya oo xiga isaga waa qabiilka Gaad, oo taliyaha wiilasha Gaad waa Eliisaaf ina Raguuel. Xooggiisa kuwa la tiriyey waxay ahaayeen shan iyo afartan kun iyo lix boqol iyo konton.

Dhammaan kuwa la baadhay ee xerada Ruubeen, boqol iyo konton iyo hal kun iyo afar boqol iyo konton, iyaga iyo xooggooda, kuwa labaad ayay bixi doonaan. Oo waa la qaadi doonaa taambuugga markhaatifurka, iyo xerada Laawiyiinta oo ku dhex jirta xerooyinka, oo sida ay u degaan ayay sidaas oo kale u bixi doonaan, mid kastaa meeshiisa haysta sida hoggaankiisa. Qaybta xerada Efrayim ee agagaarka badda oo leh xooggooda, iyo taliyaha wiilasha Efrayim, Eliishaamaa ina Amiihuud. Xooggiisa kuwa la tiriyey waxay ahaayeen afartan kun iyo shan boqol. Oo kuwa degaya oo ku xiga qabiiladda Manaseh, iyo taliyaha wiilasha Manaseh, Gamaliyeel ina Fadasuur. Xooggiisa kuwa la tiriyey waxay ahaayeen laba iyo soddon kun iyo laba boqol. Iyo kuwa degaya ee xiga qabiilka Benyaamiin, iyo taliyaha wiilasha Benyaamiin, Abiidaan ina Gidecooni. Xooggiisa kuwa la hubiyey waxay ahaayeen shan iyo soddon kun iyo afar boqol. Dhammaan kuwa la baadhay ee xerada Efrayim, boqol kun iyo siddeed kun iyo boqol, iyaga iyo xooggooda, saddexaad bay bixi doonaan. Qaybta xerada Daan xagga woqooyi kuxiran quwadooda, iyo taliyaha wiilasha Daan, Axieser ina Amishadday. Xooggiisa kuwa la tiriyey waxay ahaayeen laba iyo lixdan kun iyo toddoba boqol. Oo kuwa degaya oo xiga isaga waa qabiilka Aasher, oo taliyaha wiilasha Aasher waa Fagiil ina Ekraan.

Ciidankiisa kuwa la tiriyey waxay ahaayeen kow iyo afartan kun iyo shan boqol. Oo kuwa degaya ee xiga qabiilka Naftaali, iyo taliyaha wiilasha Naftaali, Axiire ina Eynaan. Xooggiisa kuwa la hubiyey waxay ahaayeen saddex iyo konton kun iyo afar boqol. Dhammaan kuwa la tiriyay ee xerada Daan, boqol iyo toddoba iyo konton kun iyo lix boqol; kuwa ugu dambeeya waxay u dhaqaaqi doonaan sida ay kooxdoodu tahay. Tanu waa tirinta wiilasha Israa'iil sida guryaha qolooyinka awoowayaasha ay leeyihiin, dhamaan tirinta xerooyinka iyo ciidammadooda, lix boqol kun iyo saddex kun iyo shan boqol iyo konton. Laakiin Laawiyiinta lama tirin dhexdooda, sida Rabbigu ugu amray Muuse. Wiilashii Israa'iil waxay sameeyeen wax kasta oo Rabbigu Muuse ku amray, oo sidaasay u degeen sida kala horreeyay iyaga, oo sidaasay u guureen mid kasta oo ku xigay qolooyinkoodii iyo guryaha awoowayaashoodii.

3

Iyo kuwanu waa qarniyada Haaruun iyo Muuse, maalintii Rabbigu kula hadlay Muuse buurta Siinay. Kuwanuna waa magacyada wiilasha Haaruun: curadka Naadaab, iyo Abiihuu, Elecaasaar, iyo Iitaamaar. Kuwanu waa magacyada wiilasha

Aarun, wadaaddadii la subkay, kuwaas oo gacmahooda loo buuxiyey inay wadaaddo u adeegaan. Oo waxay dhintay Naadaab iyo Abiihuu horta Rabbiga, markay bixinayeen dab qalaad horta Rabbiga, cidlada Siinay, oo carruur ma ay lahayn; oo waxay wadaad ka noqdeen Elecaasaar iyo Iitaamaar oo la jiray Haaruun aabbahood. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, qaado qolooda Laawi, oo waxaad dhigi doontaa iyaga Haaruun wadaadka hortiisa, oo way u adeegi doonaan isaga, oo way dhawri doonaan waardiyayaashiisa, iyo waardiyayaasha wiilasha Israa'iil teendhadii markhaatiga horteeda, inay sameeyaan shuqullada teendhadii. Oo waxay dhawri doonaan dhammaan weelasha teendhada markhaatifurka, iyo waardiyayaasha wiilasha Israa'iil, si waafaqsan dhammaan shuqullada teendhada. Oo waxaad siin doontaa reer Laawi Haaruun iyo wiilashiisa wadaaddada, kuwani waxaa lay siiyey hadiyad, oo waxay aniga ii yihiin wiilasha Israa'iil. Waxaad Haaruun iyo wiilashiisa ku dhigi doontaa teendhadii markhaatifurashada, oo waxay dhawri doonaan wadaadnimadooda iyo waxyaalaha oo dhan ee meesha allabariga iyo waxa daahka gudihiisa ah, oo qariibka taabana wuu dhiman doonaa. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, oo bal eeg aniga waxaan ka qaaday Laawiyiinta dhexda

wiilasha Israa'iil beddelka dhammaan curadka furaya maxalka wiilasha Israa'iil; madax furasho iyaga waxay ahaan doonaan, oo Laawiyiintu waxay ahaan doonaan kuwaygii. Aniga waayo dhammaan curadka, maalintii aan dilay dhammaan curadka dalka Masar, waxaan quduus uga dhigay aniga dhammaan curadka reer binu Israa'iil, laga bilaabo dad ilaa xayawaan, aniga ayay noqon doonaan. Aniga ayaa ah Rabbiga. Oo wuxuu Rabbigu la hadlay Muuse cidlada Siinay, isagoo leh, tiri wiilasha Lewi sida ugu reerahooda aabayaashood, sida ugu qolooyinkooda; dhammaan lab laga bilaabo bil jir iyo wixii ka weyn, tiriya iyaga. Oo Muuse iyo Haaruun waxay iyaga booqdeen sababta codka Rabbiga, sida uu Rabbiga ugu amray iyaga. Oo kuwan waxay ahaayeen wiilashii Lewi magacyadooda: Gershon, Kohath, iyo Merari. Oo kuwani waa magacyada wiilasha Gershon sida qolooyinkooda, Lobeni iyo Shimei. Wiilashii Kaaath sidii qolooyinkooda, waxay ahaayeen Amraam iyo Isaar, Xebroon iyo Osii'eel. Oo wiilashii Meraari sidii qolooyinkooda ahaa, Mooli iyo Muushi, kuwanu waa qolooyinkii reer Laawi sidii guryaha awoowayaashooda. Gershon wuxuu lahaa dadka Lobeni iyo dadka Shimei; kuwan waa dadyada Gershon. Tirintoodii sida tirada dhammaan labka ah laga bilaabo bil jir iyo wixii ka weyn, tirintoodii, waxay ahayd toddoba kun iyo shan boqol. Oo

wiilashii Gershon waxay taambuugga gadaashiisa degaan xagga badda. Taliyaha guriga qoysaska dadka Gershon wuxuu ahaa Elisaph ina Dael. Iyo waardiyaha wiilasha Gershon ee teendhadii markhaatiga, teendhadii iyo dabooshkii, iyo dabooshkii albaabka teendhadii markhaatiga, iyo daahyadii barxadda, iyo daahkii iridda barxadda tii joogtay kor teendhadii, iyo inta hadhay dhammaan shuqulladiisa. Kohath waxaa iska lahaa qolooyinka Amram, Izhar, Hebron, iyo Uzziel; kuwanu waa qolooyinkii Kohath, sida tiradooda. Dhammaan labka ah laga bilaabo bil jir iyo wixii ka weyn, siddeed kun iyo lix boqol, kuwa ilaalinaya ilaalada waxyaalaha quduuska ah. Dadka wiilasha Kaath waxay degaan dhinaca teendhada xagga Koonfurta. Oo hogaamiyaha guriga qolooyinka qoyska ee Kaa'ad wuxuu ahaa Eliisaafaan ina Cusii'eel. Ilaalintoodii waxay ahayd sanduuqii, iyo miiskii, iyo laambaddii, iyo meelaha allabariga, iyo weelasha meesha quduuska ah ee ay kaga adeegaan, iyo daboolkii, iyo dhammaan shuqulladoodii. Oo hogaamiyaha u sarreeya hogaamiyayaasha reer Laawi wuxuu ahaa Elecasar ina Haaruun wadaadka, oo loo magacaabay inuu ilaaliyo ilaalada waxyaalaha quduuska ah. Merari waxaa ka mid ah dadka Mooli iyo dadka Mushi; kuwan waa qolooyinka Merari. Tirintoodii sida tiro ahaan, dhammaan labka laga bilaabo bil jir iyo wixii ka weyn, waxay ahaayeen lix

kun iyo konton. Hogaamiyaha guriga qolooyinka dadka Meraari, Suuriyeel ina Abiixayil, waxay dhinacyada taambuugga ka degganaan doonaan xagga woqooyi. Tirinta waardiyaha wiilasha Meraari, madaxyada teendhada, iyo ulaha dhexe ee iyada, iyo tiirarka iyada, iyo saldhigyada iyada, iyo dhammaan weelasha iyaga, iyo shuqullada iyaga, iyo tiirarka barxadda wareegsan, iyo saldhigyada iyaga, iyo musmaarrada, iyo xadhkaha iyaga. Kuwa degaya horta taambuugga markhaatiga xagga bari waxay ahaayeen Muuse iyo Haaruun iyo wiilashiisa, oo ilaalinayay ilaalada meesha quduuska ah oo u taalla wiilasha Israa'iil, oo qariibka taabta wuu dhiman doonaa. Dhammaan tirinta Laawiyiinta ee Muuse iyo Haaruun ay ku tirsadeen codka Rabbiga siday qolooyinkoodu ahaayeen, dhamaan lab laga bilaabo bil jir iyo wixii ka weyn, waxay ahaayeen laba iyo labaatan kun. Oo Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, isagoo leh, tiri dhammaan curadka lab ee reer binu Israa'iil laga bilaabo bil jir iyo wixii ka weyn, oo magac magac u tiri. Oo waxaad ii qaadan doontaa reer Laawi aniga, aniga Rabbiga ah, halkii dhammaan curadyada wiilashii Israa'iil, iyo xoolaha reer Laawi halkii dhammaan curadyada ku jira xoolaha wiilashii Israa'iil. Oo Muuse wuxuu booqday sida Rabbigu amray dhammaan curadka wiilasha Israa'iil. Oo dhammaan curadka labka ahaa waxay

noqdeen sida tiro loo magacaabo laga bilaabo bil jir iyo wixii ka weyn tirinta iyaga, laba iyo labaatan kun iyo laba boqol iyo saddex iyo toddobaatan. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, qaado Laawiyiinta meeshii dhammaan curadyada wiilasha Israa'iil, iyo xoolaha Laawiyiinta meeshii xoolaha iyaga, oo Laawiyiintu waxay noqon doonaan kuwaygii; aniga Rabbiga. Iyo madaxfurashada saddex iyo toddobaatan iyo laba boqol ee kuwa ka dheeraada reer Laawi oo ka mid ah curadyada wiilasha Israa'iil. Iyo waxaad qaadan doontaa shan sheqel madax kasta, sida didrakmada quduuska ah waxaad qaadan doontaa, labaatan obool sheqelkiiba. Waxaad siin doontaa lacagta qadhaadh Haaruun iyo wiilashiisa, madax-furashada kuwa dheeraadka ah oo dhexdooda ku jira. Muuse wuxuu qaatay lacagtii madaxfurashada kuwa dheeraadka ahayd ee madaxfurashadii reer Laawi. Wuxuu ka qaatay curadka wiilasha Israa'iil lacagtii, kun iyo saddex boqol iyo shan iyo lixdan sheqel, sida sheqelka quduuska ah. Oo Muuse wuxuu siiyey madaxfurashada kuwa dheeraadka ahaa Haaruun iyo wiilashiisa, sida uu Rabbigu kaga amray codkiisa Muuse.

4

Oo wuxuu Rabbigu la hadlay Muuse iyo Haaruun, isagoo leh, qaado tirada madaxa wiilasha Qohaad ka dhexda wiilasha Laawi, sida qolooyinkooda, sida guryaha awoowayaashooda, laga bilaabo labaatan iyo shan sannadood iyo kor ilaa konton sannadood, mid kasta oo soo galaya inuu adeego, inuu sameeyo dhammaan shuqullada gudaha teendhadii markhaatiga. Iyo kuwan waa shaqooyinka wiilasha Kaad ee teendhadii markhaatiga, quduuska quduusyada. Oo wuxuu geli doonaa Haaruun iyo wiilashiisa, marka xerada kor loo qaado, oo waxay hoos u dejin doonaan daahka qariya, oo waxay ku dabi doonaan sanduuqa markhaatiga, oo waxay kor saari doonaan dabool maqaar buluugga ah, oo waxay kor saari doonaan dhar dhan buluugga ah dusheeda, oo waxay gelin doonaan ulaha qaadista. Oo miiska la soo dhigay dushiisa waxay ku fidin doonaan dhar guud ahaan guduudan, iyo baqshiyadaha, iyo cadceeddooyinka, iyo koobabka, iyo weelasha qurbaanka cabniin ee uu ku shubo, iyo rootiyada had iyo jeer dushiisa ku jiri doona. Oo waxay kor saari doonaan dhar guduudan, oo waxay ku dabool doonaan dabool haraggeed oo buluug ah, oo waxay dhexdeeda gelin doonaan ulaha. Oo waxay qaadan doonaan maro buluug ah, oo waxay dabooli doonaan laambadda iftiimisa, iyo laambadaha iyada, iyo birqaabka iyada, iyo weelasha wax lagu shubo iyada,

iyo dhammaan weelasha saliidda ee ay kaga adeegaan. Oo waxay ku ridi doonaan iyada iyo dhammaan weelasheeda gudaha dabool saan ah oo buluug ah, oo waxay saari doonaan iyada kor ulaha qaadista. Oo meesha allabariga ee dahabka ah dusheeda waxay ku dabi doonaan dhar buluug ah, waxayna ku dabi doonaan dabool hargeed oo buluug ah, waxayna gelin doonaan ulihiisa qaadista. Waxay qaadan doonaan dhammaan weelasha lagu adeego oo dhan, kuwaas oo ay kula adeegaan gudaha meelaha quduuska ah, oo waxay ku ridi doonaan dhar buluug ah, waxayna ku dabooli doonaan dabool saan ah oo buluug ah, oo waxay saari doonaan ul-qaadayaal. Oo daboolka wuu dhigi doonaa meesha allabariga dusheeda, oo waxay ku dabooli doonaan dhar buluug oo dhan. Oo waxay saari doonaan dusheeda weelasha oo dhan intay kaga adeegaan dushiisa iyaga dhexdooda, iyo idammada dabka, iyo jillaabiyada hilibka, iyo maddiibadaha, iyo daboolka, iyo weelasha oo dhan meesha allabariga; oo waxay saari doonaan dusheeda dabool saan ah oo buluug ah, oo waxay gelin doonaan ulihiisa qaadista; oo waxay qaadan doonaan dhar guduudan, oo waxay daboolayaan berkedda weysada iyo salkeeda, oo waxay gelin doonaan dabool saan ah oo buluug ah, oo waxay saari doonaan uli qaadis; oo waxay dhammaysan doonaan Haaruun iyo wiilashiisa, iyagoo

daboolaya waxyaalaha quduuska ah, iyo weelasha oo dhan waxyaalaha quduuska ah, markay qaadaan xerada; oo waxyaalahaas dabadeed waxay soo geli doonaan wiilasha Qohaad inay qaadaan, oo ma taaban doonaan waxyaalaha quduuska ah, si aanay u dhiman; waxyaalahan waxay qaadi doonaan wiilasha Qohaad teendhada markhaatifurka. Kormeere Elecasar oo ah wiilka Haaruun oo wadaadka ah, wuxuu u qaabilsanaa saliidda iftiinka, iyo fooxa isku-dhafka, iyo allabariga maalinlaha ah, iyo saliidda subkidda, iyo kormeerka teendhada oo dhan, iyo wax alla wixii ku jira gudaheeda meesha quduuska ah, dhammaan shuqullada. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse iyo Haaruun, isagoo leh, ha baabbi'inina dadka qabiiladda Qohaad ka dhexda Laawiyiinta. Tan u sameeya iyaga, oo way noolaan doonaan oo ma ay dhiman doonaan, markay u soo dhowaanayaan waxyaalaha quduuska ah ee quduuska ah; Haaruun iyo wiilashiisa ha soo dhowaadeen, oo waxay magacaabi doonaan mid kasta sida hawshiisa, oo ma ay geli doonaan inay si lama filaan ah u arkaan waxyaalaha quduuska ah, oo way dhiman doonaan. Oo wuxuu Rabbigu la hadlay Muuse, isagoo leh, qaado tirinta wiilasha Gershon, oo kuwan u kala saar sida guryaha aabayaashood, sida qolooyinkooda, laga bilaabo shan iyo labaatan sanno jir iyo wixii ka sarreeya ilaa

konton sanno jir baadh iyaga, mid kasta oo soo galaya inuu adeego, inuu sameeyo shuqulladiisa teendhadii markhaatiga gudaheeda. Tani waa adeegga dadka Gershon, in la adeego iyo in la qaado. Oo wuu qaadi doonaa daahyada teendhada, iyo teendhada markhaatiga, iyo daboolka iyada, iyo daboolka buluugga ah oo iyada kor ka jira, iyo daboolka albaabka teendhada markhaatiga, iyo daahyada barxadda, kuwa teendhada markhaatiga ku dul yaal, iyo kuwa dheeraadka ah, iyo dhammaan weelasha adeegidda oo dhan ee ay kaga adeegaan iyaga, way samayn doonaan. Sida uu afka Haaruun iyo wiilashiisu yidhaahdaan ayay ahaan doontaa adeegidda wiilasha Gershon, sida ku saabsan dhammaan adeegyadooda iyo sida ku saabsan dhammaan shuqulladooda, oo waxaad ku kormeerayaa iyaga magac ahaan dhammaan waxa ay qaadaan. Tanu waa adeegidda wiilasha Geershoon ee teendhadii markhaatiga, oo waardiyada iyaga waxay ku jirtaa gacanta Iitaamaar oo ah wiilka Haaruun oo wadaadka ahaa. Wiilashii Meraari sida qolooyinkooda, sida guryaha awoowayaashooda, tirakooba iyaga, laga bilaabo shan iyo labaatan sanno jir iyo wixii ka sarreeya ilaa konton sanno jir tirakooba iyaga, mid kasta kan soo galaya inuu u adeego shuqullada teendhadii markhaatifurka. Waa kuwani waxyaalaha ilaalinta waxyaalaha la qaado iyaga

sida waafaqsan dhammaan shuqullada iyaga ee teendhadii markhaatiga: madaxyada teendhadii, iyo ulaha xajinta, iyo tiirarka iyada, iyo saldhigyada iyada, iyo dabooshka, iyo saldhigyada iyaga, iyo tiirarka iyaga, iyo dabooshka albaabka teendhadii, iyo tiirarka barxadda wareegsan, iyo saldhigyada iyaga, iyo tiirarka daahka iridda barxadda, iyo saldhigyada iyaga, iyo musmaarrada iyaga, iyo xadhkaha iyaga, iyo dhammaan weelasha iyaga, iyo dhammaan adeegyada iyaga; magacyada kala tiri iyaga, iyo dhammaan weelasha ilaalinta waxyaalaha la qaado iyaga. Tanu waa adeegidda dadka wiilasha Meraari oo ku saabsan dhammaan shuqulladooda ee teendhadii markhaatiga, iyagoo ku hoos jira gacanta Iitaamaar ina Haaruun oo wadaadka ahaa. Waxaa booqday Muuse iyo Haaruun iyo madaxdii Israa'iil wiilashii Qohaad sida qolooyinkooda, sida reerahooda awoowayaasha, laga bilaabo shan iyo labaatan sanno jir iyo wixii ka sarreeya ilaa konton sanno jir, mid kasta oo soo galaya inuu u adeego oo uu ka shaqeeyo teendhadii markhaatiga. Oo tirinta iyaga sida qolooyinkooda waafaqsan waxay ahayd laba kun iyo toddoba boqol iyo konton. Tani waa tirinta dadka Kaad, dhammaan kan ku adeega teendhadii markhaatiga, sida Muuse iyo Haaruun u booqdeen amarkii Rabbiga, oo uu Muuse ku dhiibay. Oo waxaa la tiriyey wiilashii

Gershon sida ay u kala baxsan yihiin qolooyinkooda, sida ay u kala baxsan yihiin reeraha awowayaashooda, laga bilaabo shan iyo labaatan sanno jir iyo wixii ka sarreeya ilaa konton sanno jir, mid kasta oo soo gala inuu u adeego iyo inuu sameeyo shuqullada teendhadii markhaatiga. Oo waxay noqotay tirinkoodii, sida qolooyinkooda, sida guryaha awoowayaashooda, laba kun iyo lix boqol iyo soddon. Tani waa tirinta dadka wiilasha Gedson, dhammaan kan ku adeega teendhada markhaatiga, kuwa Muuse iyo Haaruun ay tirsadeen codka Rabbiga dartii, gacanta Muuse. Waxaa la tiriyey oo dadkii wiilashii Meraari sidoo kale siday ahaayeen qolooyinkoodii, siday ahaayeen reerooyinkii awoowayaashoodii, laga bilaabo shan iyo labaatan sannadood iyo wixii ka sarreeya ilaa konton sannadood, mid kasta oo soo galaya inuu u adeego shuqullada teendhada markhaatifurka. Oo waxay noqotay tirakoobkoodii sida qolooyinkooda, sida guryaha qoysaskooda awoowayaasha, saddex kun iyo laba boqol. Tani waa tirinta dadka wiilasha Merari, kuwaas oo Muuse iyo Haaruun ay tirsadeen codka Rabbiga dartii, gacanta Muuse. Dhammaan kuwa la tiriyey, kuwaas oo Muuse iyo Haaruun iyo madaxdii Israa'iil ay tiriyeen reer Laawi, sida qolooyinka iyo sida guryaha awoowayaashooda, laga bilaabo shan iyo labaatan sanno iyo wixii ka sarreeya ilaa

konton sanno, mid kasta oo u soo galaya shaqada shaqooyinka, iyo shaqooyinka la qaado teendhada markhaatifurka. Kuwa la tiriyey waxay noqdeen siddeed kun iyo shan boqol iyo siddeetan. Codka Rabbiga ayuu ugu booqday iyaga gacanta Muuse, nin walba sida nin kale ugu shaqooyinkoodii, iyo wixii ay qaadaan iyagu, oo waa la tiriyey sidii Rabbigu ugu amray Muuse.

5

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, amar wiilasha Israa'iil, oo ha saaraan xerada ka dhammaan baras qaba, iyo dhammaan qof dheecaan qaba, iyo dhammaan qof nijaas ah nafta dusheeda. Laga bilaabo lab ilaa dhudig, dibadda xerada u dirta, oo iyagu ma nijaasayn doonaan xerooyinkooda kuwaas oo aan dhexdooda degganahay. Oo wiilashii Israa'iil sidaas bay sameeyeen, oo waxay iyaga u direen meel ka baxsan xerada, sidii Rabbigu Muuse kula hadlay, sidaasay wiilashii Israa'iil u sameeyeen. Oo wuxuu Rabbigu la hadlay Muuse, isagoo leh, kula hadal wiilashii Israa'iil, isagoo leh, nin ama naag, ku alla kii sameeya mid ka mid ah dembiyadii dadka oo dhan, oo iska indhatiraya iska indhatiro oo xadgudubto nafta taas, wuu qiran doonaa dembigii uu sameeyey, oo wuu celin doonaa

xadgudubkii, waxa ugu weyn, iyo shanaadkiisa wuu ku dari doonaa dusheeda, oo wuu celin doonaa kii uu xadgudbay isaga. Haddii laakiin aan ninka lahayn aarsade, si loo siiyo isaga dembiga xaggiisa, dembiga la siinayo Rabbiga wadaadka ayuu noqon doonaa, maahee wanka kafaaraggudka, kaas oo lagu kafaaraggud u samayn doono isaga oo ku saabsan isaga. Iyo dhammaan midhaha ugu horreeya ee waxyaalaha oo dhan ee la quduuseeyo ee ku dhex jira wiilasha Israa'iil, inta ay u keenaan Rabbiga, wadaadka isaga ayay noqon doontaa; Iyo qof kasta waxyaalihiisa la quduusay, isaga ayay noqon doontaa; iyo nin, kii uu siiyo wadaadka, isaga ayay noqon doontaa. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, kula hadal wiilasha Israa'iil, oo waxaad ku tidhaahdaa iyaga, nin nin haddii ay xadgudubto naagtiisa, oo ay iska indhatirto oo ay iska dayso isaga, oo uu qof la seexdo iyada sariir shahwad, oo ay ka qarsoonaato indhaha ninkeeda, oo ay qarsato, iyada laakiin tahay nijaasaysan, oo markhaati ma jirin iyada la, oo iyada ma ahayn la qabtay, oo uu ku soo degtay isaga ruux masayr, oo uu masayro naagtiisa, iyada laakiin nijaasaysan tahay, ama uu ku soo degtay isaga ruux masayr, oo uu masayro naagtiisa, iyada laakiin ma ahayn nijaasaysan, oo wuxuu keeni doonaa ninka naagtiisa xagga wadaadka, oo wuxuu keeni doonaa hadiyadda ku saabsan iyada,

tobnaadka eefaahda bur shaciir; ma shubi doono dusheeda saliid, mana saari doono dusheeda foox; waa waayo allabari masayr, allabari xusuus, soo xusuusinaysa dembi. Oo wadaadku wuxuu keeni doonaa iyada, oo wuxuu taagi doonaa iyada Rabbiga hortiisa. Wadaadku wuxuu qaadan doonaa biyo nadiif ah oo nool oo ku jira weel dhoobo ah, iyo ciid ka mid ah dhulka ku yaalla sagxadda teendhada markhaatifurka, oo wadaadku markuu qaato wuxuu biyaha ku ridi doonaa. Wadaadku wuxuu naagta hor Rabbiga taagi doonaa, oo wuxuu daahi doonaa madaxa naagta, oo wuxuu gacmaheeda saarayaa qurbaanka xusuusta ah, kaas oo ah qurbaanka masayrka, laakiin gacanta wadaadka waxaa ku jiri doonta biyaha canaanta ee inkaaran tan. Oo wadaadku wuxuu dhaarinayaa iyada, oo wuxuu ku odhanayaa naagta, Haddii aan qof kula seexan, haddii aadan xadgudbin inaad ku nijaasowdo ninkaaga, eed la'aan ka noqo biyaha canaanta ee habaaran. Haddii laakiin adigu xadgudubtay adoo qabta nin, ama nijaasowday, oo qof bixiyey sariirtiisa gudahaaga, marka laga reebo ninkaaga: Oo wadaadku wuxuu naagta ku dhaarinayaa dhaarta inkaarahan, oo wadaadku wuxuu naagta ku odhan doonaa, Rabbigu ha kugu siiyo inkaar iyo dhaar dhexda dadkaaga, markii Rabbigu bixiyo bowdadaada oo ay dhacday, iyo calooshaada oo ay barartay. Oo biyaha

habaaran ee kan ah wuxuu geli doonaa calooshaada si uu u barriro caloolka, oo uu u dhiciyo bowdadaada, oo naagtu waxay odhan doontaa, Ha noqoto, ha noqoto. Wadaadku wuxuu inkaartaas ku qori doonaa buug, oo wuxuu ku tirtiri doonaa biyaha qanjidhka ee inkaarida. Oo wuxuu naagta siinayaa biyaha canaanta ee habaarka, oo biyaha la habaareeyey ee canaanta ayaa iyada geli doona. Wadaadku wuxuu ka qaadan doonaa gacanta naagta allabariga masayrka, oo wuxuu allabariga dhigi doonaa Rabbiga hortiisa, oo wuxuu u keeni doonaa meesha allabariga. Oo wadaadku wuxuu qaadan doonaa gacan ka mid ah allabariga xusuusta iyada, oo wuxuu u keeni doonaa kor meesha allabariga, oo ka dib. Kuwaan naagta biyaha ayuu siinayaa inay cabto. Oo waxay noqon doontaa haddii ay tahay nijaasaysan oo ay ka qarisay ninka iyada, oo ay geli doonto gudaheeda biyaha canaanta kan habaaran, oo ay barar doonto calooshada, oo ay dhici doonto bowdada iyada, oo ay noqon doonto naagtu inkaar dadka iyada dhexdiisa. Haddii naagtu aan nijaasaysan oo ay nadiif tahay, ayay eed la'aan noqon doontaa oo carruur dhali doontaa. Tani waa sharciga masiiriga, markay naagta guursatay ku xadgudubto oo ay nijaasowdo. Ama nin ku yimaada ruuxa masayrka, oo uu masayro naagtiisa, oo uu taago naagtiisa Rabbiga hortiisa, oo wadaadku u sameeyo iyada

sharcigan oo dhan, oo ninku wuxuu noqon doonaa mid aan dembi lahayn; oo naagta taasi waxay qaadan doontaa dembigeeda.

6

Oo Rabbigu wuu la hadlay Muuse, isagoo leh, kula hadal wiilashii Israa'iil, oo waxaad ku tidhaahdaa iyaga, nin ama naag, kii aad weyn u nidro nidar inuu isu daahiriyo daahirnimo Rabbiga, khamri iyo cabitaan xoog leh wuu ka daahiri doonaa; oo khal khamri ah iyo khal cabitaan xoog leh ah ma cabbi doono; oo wax alla wixii laga sameeyo canab ma cabbi doono; oo canab cusub iyo sabiib ma cuni doono maalmaha oo dhan nidarkaas; wax alla wixii ka yimaada geed canab ah, khamri qolofka canabka ilaa iniinaha canabka ma cuni doono maalmaha oo dhan daahirnimada; mandiil madaxa kuma iman doono, ilaa ay dhammaadaan maalmaha, intuu u nidray Rabbiga; quduus buu ahaan doonaa isagoo koriya timaha madaxa maalmaha oo dhan nidarkaas Rabbiga; nafta oo dhan oo dhimatay uma geli doono aabbihiis iyo hooyadiis, iyo walaalkiis iyo walaashiis, isagu kuma nijaasoobi doono iyaga markay dhintaan, maxaa yeelay nidarkaas Ilaahiisa ayaa saaran isaga madaxiisa; Maalmaha oo

dhan nidarkaas quduus buu u ahaan doonaa Rabbiga. Haddii laakiin qof kor isaga si lama filaan ah ugu dhinto, isla markiiba madaxa nidartiisa waa la nijaasayn doonaa, oo wuu xiiri doonaa madaxiisa maalinta la daahiriyo, maalinta toddobaad waa la xiiri doonaa. Maalinta siddeedaad wuxuu wadaadka ugu keeni doonaa laba qoolley ama laba shimbirro yaryar oo qoolleyaha ah, albaabka teendhada markhaatiga. Oo wadaadku wuxuu samayn doonaa mid dembi aawadiis ah, iyo mid qurbaan guban oo dhan ah; oo wadaadku wuxuu isaga ugu kafaaraggud samayn doonaa wixii uu nafta ku dembaabay; oo wuxuu quduusin doonaa madaxiisa maalintaas oo uu Rabbiga ugu quduusay, maalmaha nidarka; oo wuxuu keeni doonaa wan sannad jir ah xadgudub aawadiis; oo maalmihii hore waxay noqon doonaan kuwo aan macquul ahayn, maxaa yeelay madaxii nidarkiisa waa nijaasooday. Tanna waa sharciga kan tukadey: maalinta uu dhammaystiro muddada nidarkaisa, isagu waa inuu wax keenaa albaabka Teendhada Markhaatiga. Oo wuxuu u keeni doonaa hadiyaddiisa Rabbiga wan sanad jir ah oo aan iin lahayn mid u qurbaan guban, iyo wan sanad jir ah mid aan iin lahayn u dembi, iyo wan lab mid aan iin lahayn u badbaado, iyo dambiil kibis aan khamiir lahayn oo ah bur wanaagsan rootiyada lagu daray saliid, iyo dufan aan khamiir lahayn oo lagu subkay saliid, iyo

allabarigoodii, iyo qurbaankii cabniinka ee iyaga. Wadaadku wuxuu Rabbiga hortiisa keeni doonaa, wuxuuna samayn doonaa waxa ku saabsan dembigiisa iyo qurbaankiisa la gubo. Oo wanka wuxuu ka dhigi doonaa allabari badbaado Rabbiga oo kor saaran dambiilka kibista aan khamiirka lahayn, oo wadaadku wuxuu samayn doonaa allabariga isaga iyo qurbaanka cabniinka isaga. Oo kii nidray wuxuu xiiri doonaa madaxa nidarkiisa agta albaabbada teendhada markhaatiga, oo wuxuu saari doonaa timaha dabka ku yaal hoosta allabariga badbaadada. Oo wuxuu qaadan doonaa wadaadku gacanta la kariyey ee wanka, iyo rooti hal ah oo aan khamiir lahayn oo dambiisha ka timid, iyo buskud hal ah oo aan khamiir lahayn, oo wuxuu saari doonaa gacmaha kii nidarka galay ka dib markuu xiiro nidarkiisa, oo wuxuu keeni doonaa iyaga wadaadku qurbaan Rabbiga hortiisa; quduus buu u noqon doonaa wadaadka kor saaran laabta qurbaanka iyo kor saaran gacanta qurbaanka, oo waxyaalahaas ka dib wuxuu cabbi doonaa kii nidarka galay khamri. Kani waa sharciga kan baryay, kan Rabbiga u baryi doono hadiyadda isaga Rabbiga ku saabsan baryada, ka sokow waxa gacanta isagu heli doonto, sida xoogga baryada isaga, tan uu baryi doono sida sharciga daahirnimada. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, la hadal Haaruun iyo wiilashiisa, isagoo leh, sidatan waxaad ku ducayn

doontaan wiilasha Israa'iil, idinkoo iyaga ku leh, Rabbigu ha ku barakeeyo adiga, oo ha ku dhawro adiga. Rabbigu ha ku iftiimiyey wejigiisa oo ha kuu naxariisto. Rabbigu ha kor u qaado wejigiisa oo kugu soo jeediyo, oo nabad ha ku siiyo. Oo waxay magacayga dhigi doonaan wiilasha Israa'iil, oo aniga Rabbiga ayaa barakayn doona iyaga.

7

Waxay dhacday maalintii uu Muuse dhammeeyey inuu taago teendhadii, markaasuu subkay oo quduus ka dhigay iyada iyo dhammaan weelasheedii, iyo meeshii allabariga iyo dhammaan weelashiisii, wuuna subkay oo quduus ka dhigay. Oo waxay keeneen madaxdii Israa'iil, laba iyo toban madax oo guryaha qolooyinka awoowayaashood, kuwan oo ahaa madaxdii qabiilooyinka, kuwan oo taagnaa booqashada. Oo waxay keeneen hadiyaddoodii Rabbiga hortiisa, waxayna ahaayeen lix gaadhifardood oo dedban, iyo laba iyo toban dibi, gaadhi kastaa waxaa keenay laba amiir, dibi kastana waxaa keenay mid kasta, oo waxay keeneen teendhadii horteeda. Oo Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, isagoo leh, ka qaado iyaga, oo waxay noqon doonaan shaqooyinka adeegga ee teendhadii markhaatiga; oo

waxaad siin doontaa Laawiyiinta, mid kasta sida adeeggiisa. Oo Muuse wuxuu qaatay gaadhifardoodkii iyo dibidii, wuxuuna siiyey reer Laawi. Oo labadii gaadhifardood iyo afartii dibi wuxuu siiyey wiilashii Geershoon si waafaqsan adeegyadooda. Afarta gaadhifardood iyo siddeedda dibi wuxuu siiyey wiilashii Meraari si waafaqsan adeegyadooda, iyagoo loo marayo Iitaamaar ina Haaruun oo wadaadka ahaa. Wiilashii Kaaad uma uu siin waxba, sababtoo ah waxyaalaha adeegga meesha quduuska ah ayay leeyihiin, oo garbaha dushooda ayay ku qaadi doonaan. Oo waxay hogaamiyayaashu keeneen quduuskii meesha allabariga, maalintii la subkay, oo hogaamiyayaashu waxay hadiyaddoodii hor dhigeen meesha allabariga. Rabbiguna wuxuu Muuse ku yidhi, hogaamiye hal maalin kasta, hogaamiye maalin kasta waxay keeni doonaan hadiyadooda qummaynta meesha allabariga. Oo wuxuu ahaa kii bixinayay hadiyaddiisii maalintii kowaad, Naaxsoon ina Amiinaadaab, taliyihii qabiiladii Yahuudah. Oo wuxuu keenay hadiyaddiisii, weel lacag ah oo hal ah, oo miisaankiisu yahay boqol iyo soddon, iyo weel lacag ah oo hal ah oo toddobaatan sheqel ah sida sheqelka quduuska ah, labaduba waxay ka buuxeen bur wanaagsan oo saliid lagu daray oo loogu talagalay allabari. Cad-daab hal oo toban dahab ah, oo bukhuur ka buuxo. Weyl hal oo dibida ka mid ah, wan hal,

baraar hal oo sano jir ah oo qurbaan guban oo dhan u ah, iyo orgi hal oo riyaha ka mid ah oo dembiga u ah. Waxaa loo bixiyey allabariga badbaadada: qaaliyaha laba, wanan shan, orgi shan, iyo wan dhallaanka ah oo sannad jir ah shan. Tani waxay ahayd hadiyadii Naasoon ina Amiinaadaab. Maalinta labaad wuxuu qurbaanka keenay Natanaa'el ina Sogar, oo ahaa hogaamiyaha qabiilka Isaakaar. Wuxuu keenay hadiyaddiisii: weel lacag ah oo hal ah, oo miisaankiisu yahay boqol iyo soddon, iyo weel lacag ah oo kale oo hal ah, oo toddobaatan sheqel ah sida sheqelka quduuska ah, labaduba waxay ka buuxeen bur wanaagsan oo saliid lagu daray oo loogu talagalay allabari. Cad-daab hal oo toban dahab ah, oo bukhuur ka buuxo. Weyl hal ka mid ah lo'da, wan hal, baraar hal oo sano jir ah loo bixinayo qurbaan guban oo dhan, iyo orgi yar hal ka mid ah riyaha oo ku saabsan dembi. Waxaa loo bixiyey allabariga badbaadada damaaliso laba, wanan shan, orgi shan, wan dheddig ah oo sannad jir ah shan. Tanu waa hadiyadii Natanaa'el ina Sogaar. Maalinta saddexaad taliyaha wiilasha Sebulun, Eliyaab ina Xeloon. Hadiyadiisa, saxan lacag ah oo hal ah, boqol iyo soddon miisaankiisa; koob hal ah oo lacag ah, toddobaatan sheqel sida sheqelka quduuska ah; labaduba buuxa bur wanaagsan lagu qasey saliid u qurbaanka; idanka foox hal ah oo toban dahab ah, buuxa foox. Weyl hal oo

dibida ka mid ah, wan hal, baraar hal oo sano jir ah oo loogu talo galay qurbaan guban oo dhan, iyo orgi hal oo riyaha ka mid ah oo ku saabsan dembi. Oo waxaa allabariga badbaadada loo bixiyey laba qaaliyood, shan wan, shan orgi, iyo shan baraar oo sannad jir ah. Tanu waxay ahayd hadiyada Eliyaab ina Xeeloon. Maalinta afaraad, madaxa wiilasha Ruubeen, Elisuur ina Shedeuur. Hadiyadiisa, saxan lacag ah hal, boqol iyo soddon miisaankiisa; koob hal lacag ah, toddobaatan sheqel sida sheqelka quduuska ah; labaduba buuxo bur wanaagsan lagu daray saliid u qurbaanka; Idanka foox hal toban dahab, buuxa foox. Weyl hal oo dibida ka mid ah, wan hal, baraar hal oo sano jir ah oo qurbaan guban oo dhan u ah, iyo orgi hal oo riyaha ka mid ah oo dembiga u ah. Iyo allabariga badbaadinta: damaaliso laba, wanan shan, orgi shan, wan dheddig sannad jir ah shan. Kanu waa hadiyadii Elisur ina Sediur. Maalinta shanaad, madaxweynaha wiilasha Simecoon, Salaamiyeel ina Suurisadaay. Hadiyadiisa, saxan lacag ah oo hal ah, oo miisaankiisu yahay boqol iyo soddon, saxan lacag ah oo hal ah, oo toddobaatan sheqel ah sida sheqelka quduuska ah, labaduba waxay ka buuxeen bur wanaagsan oo saliid lagu qasey oo loo bixiyey qurbaan. Girgire mid oo dahab ah oo le'eg toban, oo ay ka buuxdo uunsi. Weyl hal oo dibida ka mid ah, wan hal, baraar hal

oo sano jir ah oo qurbaan guban oo dhan u ah, iyo orgi hal oo riyaha ka mid ah oo dembiga u ah. Oo waxaa allabariga badbaadada loo bixiyey laba qaaliin, shan wan, shan orgi, iyo shan baraar oo sannad jir ah. Kani wuxuu ahaa hadiyada Salamiel ina Suurisadai. Maalinta lixaad, taliyaha wiilasha Gaad, Eliyaasaaf ina Raguuel. Hadiyadiisa, saxan lacag ah oo hal ah, oo miisaankiisu yahay boqol iyo soddon, iyo saxan lacag ah oo hal ah oo toddobaatan sheqel ah sida sheqelka quduuska ah, labaduba waxay ka buuxeen bur wanaagsan oo saliid lagu qasey oo loogu talagalay qurbaanka. Cad-daab hal oo toban dahab ah, oo bukhuur ka buuxo. Weyl hal oo dibida ka mid ah, wan hal, baraar hal oo sano jir ah oo loogu talo galay qurbaan guban oo dhan, iyo orgi hal oo riyaha ka mid ah oo ku saabsan dembi. Waxaa loo bixiyey allabariga badbaadada: laba qaaliyood, shan wan, shan orgi, iyo shan wan dheddig ah oo sannad jir ah. Tanu waa hadiyadda Elisaaf ina Raguuel. Maalinta toddobaad, taliyaha wiilasha Efrayim, Eliishaamaa ina Amiihuud. Hadiyadiisa, saxan lacag ah oo hal ah, boqol iyo soddon miisaankiisa, saxan hal ah oo lacag ah, toddobaatan sheqel sida sheqelka quduuska ah, labaduba buuxda bur wanaagsan oo saliid lagu qasey u qurbaan. Censer hal oo toban dahab ah, oo buuxda uunsi. Weyl hal oo dibida ka mid ah, wan hal, baraar hal

oo sano jir ah oo qurbaan guban oo dhan u ah, iyo orgi hal oo riyaha ka mid ah oo dembiga u ah. Oo waxaa loo bixiyey allabariga badbaadada: laba qaaliin, shan wan lab, shan orgi lab, shan wan dheddig oo sannad jir ah. Tani waxay ahayd hadiyadda Elishama ina Ammihud. Maalinta siddeedaad, hogaamiyaha wiilasha Manaseh, Gamaliel ina Fadasuur. Hadiyadiisa, saxan lacag ah oo hal ah, boqol iyo soddon miisaankiisa, saxan hal ah oo lacag ah, toddobaatan sheqel sida sheqelka quduuska ah, labaduba buuxda bur wanaagsan oo lagu daray saliid u qurbaanka. Cad-daab hal oo toban dahab ah, oo ay buuxdo foox. Weyl mid ah ka lo'da, wan mid ah, baraar mid ah oo sano jir ah u qurbaanka guban oo dhan, iyo orgi yar mid ah ka riyaha u dembiga; Iyo u qurbaanka nabadda qaalliin laba, wanan shan, orgiyo shan, baraar dhaddig oo sano jir ah shan; tani waa hadiyadda Gamaliel ina Fedasuur. Maalinta sagaalaad, taliyaha wiilasha Benyamiin, Abiidaan ina Gideoni. Hadiyadiisa, saxan lacag ah oo hal ah, boqol iyo soddon miisaankiisa; koob hal ah oo lacag ah, toddobaatan sheqel sida sheqelka quduuska ah; labaduba buuxa bur wanaagsan lagu qasey saliid u qurbaanka; Girgire hal ah oo toban dahab ah, buuxa foox. Weyl hal oo dibida ka mid ah, wan hal, baraar hal oo sano jir ah oo qurbaan guban oo dhan u ah, iyo orgi hal oo riyaha ka mid ah oo dembiga u ah.

Oo waxaa loo bixiyey allabariga badbaadada: qaalimmo laba, wanan shan, orgi shan, iyo wan dheddig ah oo sannad jir ah shan. Kanu wuxuu ahaa qurbaankii Abidaan ina Gadeoni. Maalinta tobnaad taliyaha wiilasha Daan, Axiyeser ina Amishadday. Hadiyadiisa, saxan lacag ah oo hal ah, oo miisaankiisu yahay boqol iyo soddon, saxan lacag ah oo hal ah, oo toddobaatan sheqel ah sida sheqelka quduuska ah, labaduba waxay ka buuxeen bur wanaagsan oo saliid lagu qasey oo qurbaanka loo bixiyey. Cad-daab hal oo toban dahab ah, oo bukhuur ka buuxo. Weyl hal oo dibida ka mid ah, wan hal, baraar hal oo sano jir ah oo loogu talo galay qurbaan guban oo dhan, iyo orgi hal oo riyaha ka mid ah oo ku saabsan dembi. Iyo waxaa loo bixiyey allabariga badbaadinta qaaliin laba, wanan shan, orgiyo shan, wan dheddig sannad jir shan. Tani waxay ahayd hadiyadii Axieser ina Ammiishadday. Maalinta kow iyo tobnaad, hogaamiyaha wiilasha Aasher, Fagiil ina Ekraan. Hadiyadiisa, saxan lacag ah oo hal ah, oo miisaankiisu yahay boqol iyo soddon, saxan lacag ah oo hal ah, oo toddobaatan sheqel ah sida sheqelka quduuska ah, labaduba waxay ka buuxeen bur wanaagsan oo saliid lagu daray oo qurbaanka loo bixiyey. Cad-daab hal oo toban dahab ah, oo bukhuur ka buuxo. Weyl hal ka lo'da, wan hal, wan yar sannad jir hal u qurbaan

guban oo dhan, iyo orgi yar ka riyaha hal ku saabsan dembi. Oo waxaa loo bixiyey allabariga badbaadada: laba qotomis, shan wan, shan orgi, iyo shan baraar oo sannad jir ah. Tanu waxay ahayd hadiyadii Fagiil ina Ekraan. Maalinta laba-iyo-tobnaad, taliyaha wiilasha Naftaali, Axiire ina Eynaan. Hadiyadiisa, saxan lacag ah oo hal ah, oo miisaankiisu yahay boqol iyo soddon, saxan lacag ah oo hal ah, oo toddobaatan sheqel ah sida sheqelka quduuska ah, labaduba waxay ka buuxeen bur wanaagsan oo saliid lagu daray oo qurbaanka loo bixiyey. Censer hal oo toban dahab ah, oo uunsi ka buuxdo. Weyl hal oo dibiyo ka mid ah, wan hal, baraar hal oo sano jir ah oo loo bixinayo qurbaan guban oo dhan, iyo orgi hal oo riyaha ka mid ah oo dembi loo bixinayo. Iyo allabariga badbaadada qaniinno laba, wanan shan, orgiyo shan, wananka dheddigga ee sannad jir ah shan, tanu waa hadiyadii Axire ina Aynaan. Tanu waa daahirkii meesha allabariga maalintii la subkay, oo ay keeneen madaxdii wiilashii Israa'iil: laba iyo toban saxan oo lacag ah, laba iyo toban maddiibad oo lacag ah, iyo laba iyo toban foorno oo dahab ah. Boqol iyo soddon shekel weelka midkiis, iyo toddobaatan shekel saxanka midkiis, dhammaan lacagta weelasha waxay ahayd laba kun iyo afar boqol shekel, sida shekelka quduuska ah. Idammooyin dahab ah oo laba iyo toban ah oo uunsi ka buuxo, dhammaan dahabka

idammada, labaatan iyo boqol oo dahab ah. Dhammaan lo'da qurbaanka gubnida, weylal laba iyo toban, wanan laba iyo toban, baraar sano jir laba iyo toban, iyo allabaryadooda, iyo qurbaannadooda cabniinka, iyo orgiyo riyaha ka mid ah laba iyo toban oo loogu bixiyey dembi. Dhammaan lo'da dibiga ah ee loo bixiyay allabariga badbaadada: qaalliimmo afar iyo labaatan, wanan lixdan, orgiyo lixdan oo sannad jira, wanan yaryar lixdan oo sannad jira oo aan iin lahayn. Tanu waa daahfuridda meeshii allabariga, ka dib buuxinta gacmihiisa, iyo ka dib subkiddiisa. Markii Muuse galay teendhadii markhaatifurka si uu ula hadlo, wuxuu maqlay codkii Rabbiga oo kala hadlayay dushooda kursiga naxariista, kaas oo kor saaran sanduuqii markhaatifurka, dhexda labada keruubiin, oo Rabbigu wuxuu la hadlay isaga.

8

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, la hadal Haaruun, oo waxaad ku odhan doontaa isaga, markaad dhigto lambadhaha qayb ka, sida wejiga lambadhada horteeda, waxay iftiiminayaan toddobada lambadho. Waxaana sidaas u sameeyay Haaruun; dhinaca hal qayb ee hortiisa laambadda ayuu shiday

laambadaheeda, sida uu Rabbigu u amray Muuse; Waxaana tan ahayd dhismaha laambadda: adag, dahab ah, jirriddeeda, iyo ubaxeeda, adag oo dhan; sida qaabka uu Rabbigu u tusay Muuse, sidaas ayuu u sameeyay laambadda. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse isagoo leh, qaado Laawiyiinta dhexda wiilasha Israa'iil, oo waxaad daahirin doontaa iyaga. Oo sidaas ayaad ugu samayn doontaa daahirintoodii, waxaad ku rushaysan doontaa biyaha daahirinta, oo mandiil baa iman doonta jidhkoodii oo dhan, oo waxay maydhan doonaan dharkoodii, oo nadiif bay ahaan doonaan. Waxay qaadan doonaan weyl hal ah oo lo ah, oo allabarigaas bur wanaagsan oo saliid lagu qasay, oo weyl sannad jir ah oo lo ah ayaad qaadan doontaa dembidhaaf aawadiis. Oo waxaad soo dhowaysiin doontaa Laawiyiinta horta teendhadii markhaatifurka; oo waxaad soo ururin doontaa dhammaan ururka wiilashii Israa'iil; Oo waxaad soo dhowaysiin doontaa Laawiyiinta hor Rabbiga, oo wiilashii Israa'iil waxay saari doonaan gacmahooda kor Laawiyiinta; Oo Haaruun wuxuu sooci doonaa Laawiyiinta qurbaan ahaan hor Rabbiga wiilashii Israa'iil dhexdooda; oo waxay noqon doonaan si ay u shaqeeyaan shuqullada Rabbiga. Laakiin Laawiyiintu waxay gacmaha saari doonaan madaxa weylasha, oo waxaad samayn doontaa midka kowaad dembiga aawadiis, iyo midka kowaad qurbaan la gubo

ahaan Rabbiga, si kafaaraggud loogu sameeyo iyaga. Oo waxaad taagi doontaa Laawiyiinta hortii Rabbiga, iyo hortii Haaruun, iyo hortii wiilashiisa, oo waxaad siin doontaa iyaga qurbaan ahaan hortii Rabbiga; Oo waxaad sooci doontaa Laawiyiinta dhexda wiilashii Israa'iil; oo waxay noqon doonaan kuwaygii. Oo waxyaalahan ka dib waxay Laawiyiintu geli doonaan inay ka shaqeeyaan shuqullada teendhada markhaatiga, oo waxaad iyaga daahirin doontaa, oo waxaad iyaga Rabbiga hortiisa ku soo celin doontaa. Sababtoo ah qurbaan loo bixiyey kuwan aniga ayay iyaga yihiin dhexda wiilasha Israa'iil, halkii kuwa furaya dhammaan maxalka, curadka dhammaan ka wiilasha Israa'iil, waxaan u qaaday iyaga aniga. Sababtoo ah aniga waxaa ii gaar ah dhammaan curadka wiilasha Israa'iil laga bilaabo dadka ilaa xoolaha. Maalintii aan ku dilay dhammaan curadka dalka Masar, waxaan quduus uga dhigay aniga, oo waxaan qaatay reer Laawi beddelka dhammaan curadka wiilasha Israa'iil. Oo waxaan reer Laawi qurbaan ahaan ugu celiyey Haaruun iyo wiilashiisa dhexda reer binu Israa'iil, si ay ugu shaqeeyaan shuqullada reer binu Israa'iil teendhadii markhaatifurashada, oo ay ugu kafaaraggudaan reer binu Israa'iil, si aan reer binu Israa'iil dhexdooda ugu jirin mid waxyaalaha quduuska ah u soo dhowaanaya. Oo Muuse iyo Haaruun iyo shirka wiilasha Israa'iil

oo dhammu waxay reer Laawi ku sameeyeen sidii Rabbigu Muuse ugu amray ee ku saabsanayd reer Laawi, oo sidaasay wiilasha Israa'iil ugu sameeyeen. Oo reer Laawi way isdaahiriyeen, oo dharkoodii way maydheen, oo Haaruun wuxuu iyaga qurbaan uga dhigay Rabbiga hortiisa, oo Haaruun wuxuu iyaga u kafaaraggudey si loo daahiriyo. Oo waxyaalahaas dabadood waxaa galay reer Laawi inay u adeegaan adeegiddooda teendhadii markhaatifurka Haaruun hortiisa iyo wiilashiisa hortooda, sidii Rabbigu Muuse ugu amray reer Laawi, oo sidaasay u sameeyeen. Oo wuxuu Rabbigu la hadlay Muuse, isagoo leh, tani waa waxa ku saabsan Laawiyiinta; laga bilaabo shan iyo labaatan sanno jir iyo kor, waxay geli doonaan inay ka shaqeeyaan teendhadii markhaatiga; Oo laga bilaabo konton sanno jir wuu ka noqon doonaa adeegga, oo mar dambe ma shaqeeyo. Oo walaalkiis ayuu ugu adeegi doonaa teendhadii markhaatifurashada inuu dhawro waardiyayaal, laakiin shuqullada ma shaqeeyo, oo sidaas ayaad reer Laawi ugu samayn doontaa waardiyayaashooda.

9

Oo wuxuu Rabbigu la hadlay Muuse cidlada Siinay sannadkii

labaad, markay ka baxeen dhulka Masar, bishii kowaad, isagoo leh, waxaad tidhaahdaa, oo ha sameeyeen wiilashii Israa'iil Iidda Kormaridda waqtigeeda, maalinta afar iyo tobnaad ee bisha kowaad fiidka, waxaad samayn doontaa waqtiyadiisa; sida sharciga, iyo sida loo barbardhigo waxaad samayn doontaa. Oo Muuse wuxuu kula hadlay wiilashii Israa'iil inay sameeyaan Iidda Kormaridda maalinta afar iyo tobnaad ee bisha markay bilowday, cidladii Siinay. Sida Rabbigu ugu amray Muuse, sidaas ayay wiilashii Israa'iil sameeyeen. Oo waxaa yimid nimankii ahaa kuwo nijaas ah kor naftii nin, oo ma awoodi karin inay sameeyaan Iidda Kormaridda maalintaas; oo waxay u soo dhowaadeen Muuse iyo Haaruun maalintaas; Oo nimankii waxay ku yidhaahdeen isaga, annagu waxaynu nahay nijaas ah kor naftii nin; miyaannu sidaas darteed laga celinayaa inaynu bixinno hadiyadda Rabbiga wakhtigiisa dhexda wiilashii Israa'iil? Muuse wuxuu iyaga ku yidhi, Halkan istaaga, oo waxaan maqli doonaa waxa Rabbigu idinka ku saabsan amar bixin doono. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, kula hadal wiilasha Israa'iil, isagoo leh, nin nin, kan haddii uu noqdo mid nijaas ah oo kor naf nin, ama jid fog idinka, ama qarniyada idinka, oo wuxuu samayn doonaa Iidda Kormaridda Rabbiga bisha labaad maalinta afar iyo tobnaad; xagga fiidka

waxay samayn doonaan, kor kibis aan khamiir lahayn iyo dhanaan qadhaadh waxay cuni doonaan. Waxba kama tegi doonaan ilaa subaxda, oo lafna kama jebin doonaan, oo sida sharciga Kormaridda ayay u samayn doonaan. Oo nin hadduu nadiif yahay, oo jid fog ku ma jiro, oo uu ka dabo tago inuu sameeyo Iidda Kormaridda, nafta taas waa laga baabbi'in doonaa dadkeeda, maxaa yeelay hadiyadda Rabbiga ma uu keenin wakhtigeedii, oo dembigaas ninka taas ayaa qaadan doona. Haddii laakiin qariib u soo dhowaan doonaa xaggiinna oo uu joogo dalkinniinna, oo uu samayn doonaa Iidda Kormaridda Rabbiga sida sharciga Iidda Kormaridda iyo sida habayntiisa, wuu samayn doonaa, sharci hal ah ayaa idiin iyo qariibka iyo dadka u dhashay dalka noqon doona. Oo maalintii la taagay teendhadii, daruurtu waxay qarisay teendhadii, gurigii markhaatifurka, oo fiidkii waxaa teendhadii kor joogay wax u eg muuqaal dab ah ilaa subax. Sidaas ayay si joogto ah u noqotay, daruurtu maalintii way iyada daboolay, habeenkana waxay ahayd muuqaal dab ah. Oo markii daruurtu teendhadii ka kacday, wiilashii Israa'iil way ka dib tageen, oo meeshii daruurtu joogsatay, halkaas ayay wiilashii Israa'iil degeen. Amarkii Rabbiga ayay wiilashii Israa'iil degganaan doonaan, oo amarkii Rabbiga ayay bixi doonaan. Maalmaha oo dhan oo daruurtu

teendhada dusheeda hadhayso, wiilashii Israa'iil way degganaan doonaan. Oo markii daruurta lagu jiido teendhadii maalmo badan, wiilashii Israa'iil waxay dhawri doonaan dhawridda Ilaah, oo ma ay bixi doonaan. Waxay noqon doontaa in marka daruurtu daboolayso maalmaha tiro ahaan teendhadii korkeeda, codka Rabbiga dartii ay degi doonaan, oo amarka Rabbiga dartii ay guuri doonaan. Waxay noqon doontaa in marka daruurtu ahaato tan laga bilaabo fiidka ilaa subaxda, oo daruurtu kor u kacdo subaxda, ay guursan doonaan maalinta ama habeenka. Bil maalmaha kordhaya ee daruurta hadhaysa korkeeda, waxay degaan wiilasha Israa'iil, oo ma ay tegaan. Sababtoo ah amarkii Rabbiga ayay u bixi doonaan, oo ilaalintii Rabbiga way dhawreen amarkii Rabbiga oo gacanta Muuse ku yimid.

10

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, samayso naftaada laba turumbooyin lacagta ah; tumid waxaad ka dhigi doontaa iyaga; oo waxay kuu noqon doonaan inaad dib ugu yeedhid ururka, iyo inaad ka qaaddid xerooyinka. Oo waxaad ku afuufi doontaa iyaga, oo shirka oo dhan waxaa lagu soo ururin doonaa albaabka teendhada markhaatiga; Haddii laakiin mid ku

afuufaan, waxaa kuu iman doona taliyayaasha oo dhan hogaamiyayaasha Israa'iil. Oo waxaad afuufi doontaan calaamad, oo waxay guurayaan xerooyinka deggan kuwa deggan bari; oo waxaad afuufi doontaan calaamad labaad, oo waxay guurayaan xerooyinka deggan koonfur; oo waxaad afuufi doontaan calaamad saddexaad, oo waxay guurayaan xerooyinka deggan agta badda; oo waxaad afuufi doontaan calaamad afraad, oo waxay guurayaan xerooyinka deggan xagga woqooyi; calaamad ayay ku afuufi doonaan guuritaankooda. Markaad shirka ururisaan, buunka dhawaajiyi doontaan, laakiin aan calaamad ahayn. Wiilasha Haaruun oo ah wadaaddada ayaa turumbooyinka afuufi doona, oo taasi waxay idiin ahaan doontaa sharci weligiis ah tan iyo qarniyadiinna. Haddii laakiin aad dhulkiinna ugu baxdaan dagaal oo aad la kulantaan cadaawayaasha idinku soo horjeeday, oo aad turumbooyinka ku dhawaajisaan, Rabbiga hortiisa ayaa laydin xusuusan doonaa, oo cadaawayaashiinna waad ka badbaadi doontaan. Oo maalmahaaga farxadda, iyo ciidahaaga, iyo dayaxyadaaga cusub, waxaad turumbahaaga kaga dhawaaqaysaan qurbaannadaaga la gubo iyo allabaryadaaga badbaadada, oo waxay idiin noqon doontaa xusuus Ilaahiinna hortiisa, aniga Rabbiga ah Ilaahiinna. Waxay dhacday sanadkii labaad, bishii

labaad, maalintii labaatanaad ee bisha, in daruurtu kor uga kacday teendhadii markhaatifurka. Wiilashii Israa'iil ayaa kor u qaadday sahayda iyaga oo ku jira cidlada Siinaa, daruurtiina waxay ku istaagday cidlada Faaraan. Oo kuwa ugu horreeyay ayaa kor u qaadday sababta amarkii Rabbiga oo gacanta Muuse ku yimid. Oo waxay kor u qaadeen kala-dambayskii xeradii wiilashii Yahuudah oo ahaa kuwii ugu horreeyay, iyagoo wata xooggooda, oo xooggooda waxaa ku jiray Naxshoon ina Amiinaadaab. Iyo ku saaran xoogga qabiilka wiilasha Isaakaar waxaa ahaa Natanaa'eel ina Sugaar. Iyo ku saaran xoogga qabiilka wiilasha Sebulun waxaa ahaa Eliyaab ina Xeloon. Oo waxay dejin doonaan taambuugga, oo waxay bixi doonaan wiilashii Geershoon iyo wiilashii Meraarii, kuwa qaadaya taambuugga. Oo waxay u gudbeen kooxdii xerada Ruubeen iyagoo wata ciidankooda; oo ciidankooda madaxdiisa waxaa ahaa Eliisuur ina Shedeuur; Oo ciidanka qabiilka wiilasha Simecoon madaxdiisa waxaa ahaa Shelumiil ina Suurishadday. Oo ku dul xoogga qabiilka wiilasha Gaad waxaa ahaa Eliisaaf ina Raguuel. Oo wiilasha Kaad ayaa bixi doona iyagoo qaadaya waxyaalaha quduuska ah, oo waxay dhisi doonaan teendhada ilaa ay yimaadaan. Oo waxay bilaabi doonaan nidaamka xerada reer Efrayim iyagoo leh xooggooda, oo madaxa xooggooda waxaa

ahaa Eliishaamaa ina Sammihuud. Oo madaxa ciidanka qabiilka reer Manaseh waxaa ahaa Gamaliyeel ina Fadasuur. Oo madaxda ciidanka qabiilka reer Benyaamiin waxaa ahaa Abiidaan ina Gideconii. Oo waxay bixi doonaan kooxda xerada wiilasha Daan, kuwa ugu dambeeya dhammaan xerooyinka, iyagoo wata xooggooda; oo ku dul jira xooggooda, Axiiesar ina Ammiishadday. Oo ku kor ciidanka qabiilka wiilasha Aasheer waxaa ahaa Fagiil ina Ekraan. Iyo ku kor awooda qabiilka wiilasha Naftaali waxaa ahaa Axiire ina Eenaan. Kuwanu waa ciidammadii wiilashii Israa'iil, oo waxay la kaceen xooggooda. Waxaa yidhi Muuse Xobaab oo ahaa wiilka Ragueel kii Midiyaaniga ahaa oo ahaa soddogga Muuse, Annagu waxaan u soconaynaa meesha uu Rabbigu yidhi, Tan waan idin siinayaa. Kaalay nala soco, oo si wanaagsan ayaan kuu samaynayno, waayo Rabbigu wax wanaagsan ayuu ka hadlay Israa'iil. Oo wuxuu ku yidhi, Ma tegi doono, laakiin waxaan tegi doonaa dhulkayga iyo qoysaskayga. Oo wuxuu yidhi, ha naga tegin, waayo aad cidlada nala joogtay, oo waxaad noogu noqon doontaa oday. Oo waxay noqon doontaa haddii aad nala socoto, oo waxyaalaha wanaagsan oo Rabbigu noogu sameeyo, wanaag baannu kuu samayn doonnaa. Waxay ka guureen buurta Rabbiga oo ay socdeen saddex maalmood, sanduuqii axdiga

Rabbigana wuxuu ka hor maray iyaga intii saddex maalmood ahaa si uu ugu baadho meel ay ku nastaan. Waxayna dhacday markii sanduuqa la qaadayay, Muuse wuxuu yidhi, Tooso Rabbiyow, oo cadaawayaashaadu ha kala firdheen, dhammaan kuwa ku necebna ha carareen. Oo markii la nasanayay ayuu yidhi, Noqo Rabbiyow, kumanyaalka iyo tobanyaalka kumanyaal ee Israa'iil. Oo daruurtu waxay noqotay mid ku dul haynaysa iyaga maalintii, markay iyaga xerada ka kiciyeen.

11

Dadkii wuxuu ahaa mid gunuunacaya wax xun Rabbiga hortiisa, Rabbigu wuu maqlay, wuuna ku cadhooday cadho, oo dab xagga Rabbiga ka yimid ayaa ku dhex shiday iyaga, wuxuuna cunay qayb ka mid ah xeradii. Dadkii ayaa Muuse u qayliyay, Muusena Rabbiga ayuu u baryay, dabkiina wuu dhammaday. Oo magaca meesha taas waxaa loo bixiyey Gubid, maxaa yeelay dab baa Rabbigu dhexdooda kaga shiday. Dadkii isku qasan ee dhexdooda joogay ayaa rabitaan aad u weyn yeeshay, oo intay fadhiisteen ayay ooyeen, wiilashii Israa'iilna way ooyeen, oo waxay yidhaahdeen, Yaa hilib noo quudin doona? Waxaan xusuusannay malaayadii, kuwaas oo aan ku cuni jirnay Masar

hadiyad ahaan. Iyo qolofka, iyo bateekha, iyo basal-caleenta, iyo basasha, iyo toonka. Hadda laakiin naftayadu aad bay u qallashay, waxba ma jiro mooyee manna oo ay indhahayagu arkaan. Mannadii waxay ahayd sida iniiniga kooriyadda, oo muuqaalkeeduna wuxuu ahaa sida birista. Dadkii ayaa dhex maray, wayna soo ururiyeen, oo waxay ku shiideen shiidashadii, wayna ku tumateen mooye, oo waxay ku kariyeen dheryada, wayna ka sameeyeen rooti, farxaddiisuna waxay ahayd sida dhadhanka rootiga saliidda laga sameeyay. Oo markaasuu sayaxu habeenka ku soo degay xerada, mannadu way ku soo degtay dushiisa. Oo Muuse wuxuu maqlay iyagoo ooyaya sidii qolooyinkooda, mid kasta albaabkiisa ag, oo Rabbigu aad buu ugu cadhooday, oo Muusena taasu way ka xumayd. Oo wuxuu Muuse Rabbiga ku yidhi, maxaad u dhibtay addoonkaaga, oo maxaan raalli ahaanshaha hortaada ugu helin, inaad dadkan dadkooda culayska iigu saartay? Ma aniga ayaa uurka ku qaatay dadkan oo dhan, mise aniga ayaa dhalay iyaga? Maxaa aad igu leedahay, qaado isaga laabta sida muraaqabaddu u qaaddo ilmaha nuugaya, dhulka aad ugu dhaaratay awowayaashooda? Xaggee baan hilib ka helayaa inaan siiyo dhammaan dadkan? Sababtoo ah way kor iigu ooyayaan, iyagoo leh, hilib na sii si aan u cunno. Ma awoodi doono inaan keligay qaado dadkan,

sababtoo ah eraygan aad buu iigu culus yahay. Haddii aad sidaas iigu sameyso, si xun ii dil, haddii aan naxariis kaa helay, si aanan u arkin dhibaatadayda. Oo wuxuu Rabbigu ku yidhi Muuse, ii soo ururi toddobaatan nin oo ka mid ah odayaasha reer Binu Israa'iil, kuwaas oo aad adiga ogtahay, in kuwanu yihiin odayaasha dadka iyo karraaniyada sidoo kale, oo waxaad iyaga keeni doontaa teendhadii markhaatifurka, oo halkaas ayay kugula taagnaan doonaan. Oo waxaan soo degi doonaa, oo waxaan kula hadli doonaa halkaas, oo waxaan ka qaadi doonaa ruuxa kugu dul yaal, oo waxaan iyaga saarayaa, oo way kula qaybsan doonaan culayska dadka, oo adigu keligaa ma qaadi doontid. Oo dadka waxaad ku dhihi doontaa, isdaahiriya berri, oo waxaad cuni doontaan hilib; sababtoo ah waxaad ku ooyseen Rabbiga hortiisa, idinkoo leh, yaa na quudin doona hilib? Inaga wanaagsan yahay Masar; oo Rabbigu wuu idin siin doonaa hilib aad cuntaan, oo waxaad cuni doontaan hilib. Ma aha maalin hal ah oo aad cuni doontaan, mana aha laba, mana aha shan maalmood, mana aha toban maalmood, mana aha labaatan maalmood, ilaa bil maalmood aad cuni doontaan, ilaa uu ka soo baxo sankiinna, oo wuxuu idiin noqon doonaa kaloraan, maxaa yeelay waxaad ku caasiyowdeen Rabbiga, kan dhexdiinna jooga, oo waxaad ku ooydeen hortiisa, idinkoo leh, maxaynu uga soo

baxnay Masar? Oo wuxuu yidhi Muuse, lix boqol kun oo askari lugeed ayaa dadku ah, kuwaas oo aan dhexdooda jiro; oo adigu waxaad tidhi, hilib baan siinayaa iyaga inay cunaan, oo waxay cuni doonaan bil oo maalmood ah; Miyaan ido iyo dibi loo gowraci doonaa iyaga, oo miyay ugu filan doonaan? Mise dhammaan kalluunka badda loo soo ururin doonaa iyaga, oo uu ugu filan doonaa iyaga? Oo Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse, miyaan gacanta Rabbigu ku filnayn? Hadda ogaan doontaa haddii erayga uu ku soo gaadhi doono iyo in kale. Muuse wuu baxay, oo wuxuu dadka kula hadlay erayadii Rabbiga, wuxuuna soo ururiyay toddobaatan nin oo ka mid ahaa odayaashii dadka, oo isagu wuxuu iyagii ku taagay hareeraha teendhadii. Oo Rabbigu wuxuu ku soo degay daruur, wuuna la hadlay isaga, oo wuxuu ka qaaday ruuxii kor saarnaa isaga, oo wuxuu saaray toddobaatanka nin ee odayaasha ahaa. Markii ruuxii ku nasatay iyaga, way sii sheegeen, mana ay sii wadaan. Waxaa xerada ku haray laba nin, mid magiciisu wuxuu ahaa Eldad, kan labaadna magiciisu wuxuu ahaa Mowdad, oo ruuxii baa kor saarnaa, oo kuwan waxay ka mid ahaayeen kuwii la diiwaan geliyey, laakiin uma ay iman teendhadii, oo waxay wax sii sheegeen xerada dhexdeeda. Oo ninki dhallinyarada ahaa ayaa u orday, wuxuuna u warramay Muuse, oo wuxuu yidhi, isagoo leh, Eldaad iyo

Moodaad waxay wax sii sheegayaan xerada dhexdeeda. Oo Yashuuca ina Nuun, kii Muuse ag taagnaa, kii la doortay, ayaa jawaabay oo yidhi, Sayidkaygiiyow Muuse, iyaga jooji. Oo Muuse wuxuu isaga ku yidhi, miyaadan ii masayrin? Oo yaa siin lahaa dhammaan dadka Rabbiga nebiyo, markii Rabbigu ruuxiisa dul saaro? Oo Muuse wuxuu tegey xerada isaga iyo odayaashii Israa'iil. Ruux baa ka baxay Rabbiga dhinaciisa, oo digaagduur badda ka soo gudbiyey, wuxuuna ku riday xerada korkeeda jid maalin halkan ka iyo jid maalin halkan ka, xerada hareeraheeda, sida laba dhudhun dhulka kor. Markaasaa dadkii kacay maalintii oo dhan, iyo habeenkii oo dhan, iyo maalintii dambe oo dhan, oo waxay soo ururiyeen shimbirahii digaagduurka. Kii ugu yaraa wuxuu soo ururiyey toban kooro, oo waxay u qaboojiyeen qaboojinno hareeraheeda xerada. Hilibka weli ku jiray ilkahooda ka hor intii uu dhammaan lahaa, oo Rabbigu wuu u cadhooday dadka, oo Rabbigu wuxuu dadka ku dhuftay dhaawac aad u weyn. Waxaa loo bixiyey magaca goobta taas Xabaalaha Rabitaanka, waayo, halkaas ayay ku aaseen dadkii rabitaanka lahaa. Dadkii wuxuu ka guuray Qabuuraha Damaca oo tegey Aseroot, dadkiina wuxuu joogay Aseroot.

12

Oo waxay ku hadleen Maryan iyo Haaruun Muuse ka hor, sababtoo ah naagta Itoobiyaanka ahayd oo uu Muuse guursaday, maxaa yeelay naag Itoobiyaan ah ayuu guursaday, oo waxay yidhaahdeen, miyaan Rabbigu Muuse oo keliya kula hadlay? Miyuu nala hadlin? Oo Rabbiga wuu maqlay. Oo ninka Muuse aad buu ugu ekaa mid camal badan dhammaan dadka ku nool dhulka. Oo Rabbigu degdeg wuxuu ku yidhi Muuse iyo Haaruun iyo Maryan, Saddexdiinnu ka soo baxa oo gala teendhadii markhaatifurashada. Oo saddexdii ayaa u baxay teendhadii markhaatifurka, markaasaa Rabbigu ku soo degay tiir daruur ah, oo wuxuu istaagay albaabka teendhadii markhaatifurka, kolkaasaa Haaruun iyo Maryan loo yeedhay, oo labadoodiiba way soo baxeen. Oo wuxuu ku yidhi iyaga, Maqla erayadayda, haddii nebi idinka Rabbiga ku noqdo, riyo baan isaga ugu muuqan doonaa, oo hurdo baan kula hadli doonaa. Ma aha sidaas addoonkayga Muuse, gurigayga oo dhan aamin wuu yahay; Af sida af ayaan kula hadli doonaa isaga, muuqaal ahaan, oo ma aha xagga halxidhaalayaal, oo ammaanta Rabbiga wuu arkay; oo maxaad u baqan weydeen inaad ka hadashaan addoonkayga Muuse? Cadhadii iyo xanaaqii Rabbiga ayaa ku dhacday iyaga, markaasuu tegey. Oo daruurtu way ka tagtay taambuugga, oo bal eeg Maryan waxay ahayd mid baras ah sida

baraf cad oo kale, oo Haaruun ayaa eegay Maryan, oo bal eeg way barasnayd. Waxaa yidhi Haaruun oo Muuse u hadlaya, waan ku baryayaa sayidkow, ha nagu saarin dembi, maxaa yeelay si jaahilnimo ah ayaan u dembaabnay; Ha noqon sida le'eg dhimasho, sida dhicis ka soo baxaya maxalka hooyo, oo cuna badhka hilibka iyada. Muuse ayaa Rabbiga ugu qayshay, isagoo leh, Ilaahow, waan ku baryayaa, iyada bogsii. Oo wuxuu Rabbigu ku yidhi Muuse, haddii aabbaheed tufaya tuftay wejigeedii miyaanay ceeboobi doonin toddoba maalmood? Ha la sooco toddoba maalmood dibadda xerada, oo waxyaalahaas ka dib wuu soo geli doonaa. Oo Maryan waxaa laga soocay xerada dibaddeeda toddoba maalmood, oo dadkii ma ay guurin ilaa Maryan la nadiifiyay. Waxyaalahaas ka dib, dadkii wuxuu ka saaray Aseroot, oo waxay degeen cidlada Faaraan.

13

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, dir niman adiga, oo ha baadhaan dhulka reer Kancaan, kaas aan siinayo wiilasha Israa'iil hanti ahaan; nin hal qabiiil kasta, sida qolooyinka aabbahood, waxaad diri doontaa iyaga, dhamaan hoggaamiye ka mid ah iyaga. Waxaa Muuse ka diray lamadegaanka Faaraan

iyaga sababta codka Rabbiga, kuwaas oo dhammaantood ahaayeen niman hogaamiyayaal wiilasha Israa'iil. Oo kuwanu waa magacyadoodii, qabiiladii Ruubeen, Samuu'eel ina Sakuur. Qabilka Simeon, Safad ina Souri. Qabilka Yahuudah, Kaaleeb ina Yefunneh. Qabilka Isaakaar, Igal ina Yuusuf. Qabiiladii Efrayim, Hooshee wiilkii Nuun. Qabilka Benyaamiin, Faltii ina Raafuu. Qabiiladii Sebulun, Gudi□el ina Suudi. Qabiiladii Yuusuf ee wiilashii Manaseh, Gaddi ina Suusi. Qabiiilka Daan, Amii'eel ina Gamalii'eel. Qabilka Asher, Sathour oo ah wiilka Miicheel. Qabiiladii Naftaali, Nabii ina Shaabay. Qabiiladii Gaad, Guudii'eel ina Makii. Kuwani waa magacyadii raggii Muuse u diray inay soo basaasaan dhulka, oo Muuse wuxuu Awsah ina Nawah u bixiyey magaca Yashuuca. Wuxuu Muuse iyaga u diray inay baadhaan dhulka Kancaan, wuxuuna iyaga ku yidhi, lamadegaankan kor ugu kaca, oo waxaad kor ugu kici doontaan buurta, oo waxaad arki doontaan dhulka waxa uu yahay, iyo dadka deggan dusheeda, haddii xoog leh yahay ama daciif yahay, ama yar yihiin ama badan yihiin. Oo waa maxay dhulka ay kuwan ku fadhiyaan, ma wanaagsan yahay mise xun yahay, oo waa maxay magaalooyinka ay kuwan ku nool yihiin, miyey yihiin kuwo deyr qalcamaysan mise kuwo aan qalcamaysnayn. Iyo waa maxay dhulku, ma buuran yahay mise cidla yahay;

haddii ay dhirtu ku jirto, mise maya; oo adkaada waxaad ka qaadan doontaan midhaha dhulka. Oo maalmahaasi, maalmaha gu'ga, waa hormoodayaasha canabka. Oo markay kor u kaceen ayay soo baadheen dhulka laga bilaabo cidlada Sin ilaa Rexob, meesha laga galo Xamaad. Oo waxay u kaceen lamadegaanka, oo waxay tageen ilaa Xebroon, oo halkaas waxaa joogay Axiiman, iyo Sessi, iyo Telaami, oo ahaa qarniyadii Enax, oo Xebroon waxaa la dhisay toddoba sannadood ka hor Taniin Masar. Oo waxay yimaadeen ilaa dooxadii canabka, oo way basaaseen, oo halkaas waxay ka gooyeen laan iyo rucub canab ah oo ku dul saaran, oo waxay kor u qaadeen iyagoo ulo ku sita, iyo rummaanka iyo berdaha. Oo meeshii taas waxay u bixiyeen Dooxadii Rucubka Canabka, sababtoo ah rucubkii canabka oo ay wiilashii Israa'iil ka gooyeen halkaas. Oo waxay ka soo noqdeen halkaas markay dhulka baadheen kadib afartan maalmood. Oo markay tageen waxay u yimaadeen Muuse iyo Haaruun iyo shirka oo dhan ee wiilashii Israa'iil, cidlada Faaraan Qaadeesh; oo waxay ugu jawaabeen iyaga eray iyo shirka oo dhan, oo waxay tuseen midhaha dhulka, oo waxay u sheegeen isaga, oo waxay yidhaahdeen, waxaan nimid dhulka aad noo soo dirtay, dhul caano iyo malab ka qulqulaya; oo kanu waa midhihiisa. Laakiin sababtoo ah quruunta deggan halkaas way geesiyaal

yihiin, magaalooyinkuna waa kuwo xooggan oo deyran oo aad u waaweyn, oo jiilka Canaaqna halkaas ayaan ku aragnay. Camaaleq wuxuu deggan yahay dhulka Koonfureed, Xittigu, Xiwwigu, Yebuusigu, iyo Amoorrigu waxay deggan yihiin dhulka buuraha leh, Kancaaniiguna wuxuu deggan yahay badda agteeda iyo Webi Urdun agtiisa. Oo Kaaleeb wuxuu aamusiyey dadkii xagga Muuse, oo wuxuu ku yidhi, maya, laakiin kor baannu u tegi doonnaa, oo waannu dhaxli doonnaa, maxaa yeelay xoog baannu u yeelan doonnaa iyaga. Oo dadkii la socday isaga waxay yidhaahden, Ma tegeyno, waayo ma awoodi karno inaan u tegno quruunta, maxaa yeelay way ka xoog badan tahay annaga. Oo waxay u keeneen warbixin yaab leh oo ku saabsan dhulkii ay basaaseen reer binu Israa'iil, iyagoo leh, dhulkii aan soo marnay si aan u basaasno waa dhul liqda dadka deggan, oo dhammaan dadkii aan ku aragnay waxay ahaayeen rag aad u dhaadheer. Oo halkaas waxaan aragnay dadkii waaweynaa, oo waxaan ku ahayn hortoodii sida ayaxa oo kale, laakiin sidaas oo kalena waxaan ku ahayn hortoodii.

14

Oo markay shirkii oo dhammu codkii kor u qaadeen ayay

ooyeen, dadkiina wuxuu ooyay habeenkaas oo dhan. Oo waxay ku gunuunacayeen Muuse iyo Haaruun dhammaan wiilashii Israa'iil, oo waxay ku yidhaahdeen iyaga shirkii oo dhan, Waxaan jeclaan lahayn inaynu ku dhimannay dalka Masar, ama inaynu cidladan ku dhimannay, oo maxaa Rabbigu noogu keenayaa dalkan inaynu dagaal ku dhacno? Dumarka naga iyo carruurta waxay noqon doonaan dhac; hadda sidaa darteed waa wanaagsan tahay in dib loo noqdo Masar. Oo waxay yidhaaheen midba midka kale, Aan dooranno hogaamiye oo aan ku noqonno Masar. Oo Muuse iyo Haaruun ayaa wejiga ugu dhacay hor dhammaan ururka wiilasha Israa'iil. Yashuuca ina Nuun, iyo Kaaleeb ina Yefunneh, kuwii soo baadhay dhulka, way jeexjeexeen dharkoodii, oo waxay la hadleen shirkii oo dhan wiilashii Israa'iil, iyagoo leh, dhulka aan soo baadhanay wuu aad iyo aad u wanaagsan yahay. Haddii Rabbigu na doorto, wuxuu nagu soo gelin doonaa dhulkan, wuuna ina siin doonaa, dhul qulqulaya caano iyo malab. Laakiin Rabbiga ha ka caasiyoobina, idinkuna ha ka baqina dadka dhulka, waayo cunto bay idiin noqon doonaan, maxaa yeelay waqtigoodii wuu ka maqnaa iyaga, Rabbiguse wuu nala jiraa, haddaba ha ka baqina iyaga. Oo waxay tidhi shirkii oo dhan in la dhagxiyo iyaga dhagaxyo, oo ammaantii Rabbiga waxay ka muuqatay daruurta oo ku kor taal

teendhadii markhaatifurashada hortooda wiilashii Israa'iil oo dhan. Oo Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, ilaa goorma dadkanu wuu i cadhaysiinayaa? Oo ilaa goorma ayay ii rumaysan waayeen aniga dhinaca dhammaan calaamadaha aan ku dhex sameeyay iyaga? Waan ku dili doonaa iyaga dhimasho, oo waan baabbi'in doonaa iyaga, oo waan ka dhigi doonaa adiga iyo guriga aabbahaaga quruun weyn, oo aad uga badan tan. Oo wuxuu Muuse Rabbiga ku yidhi, Masar way maqli doontaa inaad xoogga kaaga dadkan dhexdooda ka soo bixisay. Laakiin dhammaan kuwa deggan dhulkan waxay maqleen in adigu tahay Rabbiga ku dhex jira dadkan, kaas oo indho la indho lagu arko Rabbiyow, iyo in daruurta adigaa iyaga kor taagan, iyo in adigu ku socoto tiirka daruurta iyaga ka hor maalinta, iyo tiirka dabka habeenka. Oo waxaad baabbi'in doontaa dadkan sida nin qudha ah; oo waxay dhihi doonaan quruumaha in badan oo maqlay magacaaga, iyagoo leh, sababta aan Rabbigu awoodi karin inuu keeno dadkan dhulka uu ugu dhaartay iyaga, wuxuu ku laayay iyaga cidlada. Oo hadda ha la sarreeyo xoogga aad Sayidow, sida aad u tidhi, adoo leh, Sayidku waa mid dulqaad dheer, iyo mid naxariis badan, iyo mid run ah, ka qaadaya sharci-darrada iyo xaqdarrada iyo dembiyadda, iyo daahirinta kuma daahirin doono kan eedaysan, ku celiya dembiyadda aabbayaasha

carruurta ilaa jiilka saddexaad iyo jiilka afraad. Cafiso dembiga dadkan sida ay ugu weyn tahay naxariistaada, sida aad naxariis ugu yeeshay iyaga tan iyo Masar ilaa hadda. Oo Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, Waxaan iyaga u ahay mid naxariis badan sida eraygaaga. Laakiin waan noolahay aniga, oo magacaygu waa nool yahay, oo sharafta Rabbiga ayaa buuxin doonta dhulka oo dhan. Inay dhammaan nimanka arkayay ammaantayda, iyo calaamooyinkii aan sameeyay Masar dhexdeeda, iyo cidlada dhexdeeda, oo ay i tijaabiyeen tankan tobnaad, oo aanay dhegaysan codkayga, runtii ma arki doonaan dhulka aan ugu dhaartay aabbaayaashood; laakiin carruurtooda oo ila jooga halkan, intii aan garanayn wanaag iyo xumaan toona, dhammaantood dhallin yar oo aan waayo-arag lahayn, kuwaas waxaan siin doonaa dhulka; dhammaan kuwii iga cadhaysiiyey, ma arki doonaan dhulkaas. Laakiin wiilkayga Kaaleeb, sababtoo ah ruux kale ayaa ku jira isaga, oo i raacay aniga, waxaan gelin doonaa isaga dhulka uu galay halkaas, oo farcankiisu dhaxli doonaa iyada. Laakiin Amaaleg iyo Kancaani waxay deggan yihiin dooxada. Berri noqda oo idinka taga xagga cidlada, jidka badda cas. Oo Rabbigu wuxuu Muuse iyo Haaruun ku yidhi, isagoo leh, ilaa goorma ururkan sharka ah? Waxa ay iyagu ku gunuunacayaan hortayda, gunuunacidda wiilasha Israa'iil, tan

ay idinka ku gunuunaceen, waan maqlay. Waxaan ku idhi iyaga, Waan noolahay aniga, ayuu yidhaahda Rabbiga, runtii sida aad ugu hadasheen dhegahayga, sidaas ayaan idiin samayn doonaa. Lamadegaanka tan dhexdeeda ayaa xubnihiinna ku dhici doonaan; iyo dhammaan tiradaydkiinna, iyo kuwiinna la tiriyey labaatan sano jir iyo ka kore, intii iga gunuusay; haddii idinka gelaysaan dhulka aan gacantayda u fidiyey inaan idinka dejiyo dushiisa; laakiin Kaaleeb ina Yefunneh, iyo Yashuuca ina Nuun. Oo caruurta aad tidhi in dhac ahaan noqon doonaan, waxaan keeni doonaa iyaga gudaha dhulka; oo waxay dhaxli doonaan dhulka aad ka jeesateen. Xubnihiinna way ku dhici doonaan cidladan. Wiilashiinna waxay noqon doonaan kuwo deggan cidlada afartan sano; oo waxay qaadi doonaan sinnaantinnii idinka, ilaa la baabbi'iyo xubnihiinna cidlada gudaheeda, sida tirada maalmaha aad soo basaasteen dhulka, afartan maalmood, maalin sannad kasta, waxaad qaadan doontaan dembiyadiinna afartan sano; oo waxaad ogaan doontaan cadhadii xanaaqayga. Aniga Rabbiga ayaa hadlay, runtii sidaas ayaan u samayn doonaa ururkan sharka ah, kan iigu soo ursaday, gudaha cidladan waa la baabbi'in doonaa, oo halkaas ayay ku dhiman doonaan. Oo nimankii uu Muuse diray inay soo baadhaan dhulka, oo markay yimaadeen ay ka gunuunaceen iyada xagga shirka inay keenaan

erayada sharka ah ee ku saabsan dhulka, oo waxaa dhintay nimankii ka hadlay sharka ah dhulka belaayada dhexdeeda Rabbiga hortiisa. Oo Yashuuca ina Nuun iyo Kaaleeb ina Yefunneh way noolaadeen dadkii tegey inay soo basaasaan dhulka. Oo Muuse wuxuu erayadan kula hadlay dhammaan reer binu Israa'iil, dadkiina aad bay u baroorteen. Oo markay aroor hore kaceen subaxdii ayay u kaceen dhanka kor ee buurta, iyagoo leh, Bal eeg, waan ognahay, annaga waxaan u kici doonaa meesha uu Rabbigu yidhi, maxaa yeelay waan dembaabnay. Oo wuxuu yidhi Muuse, maxaad u xadgudubaysaan erayga Rabbiga? Barwaaqo idiinma noqon doonto. Ha teginina, waayo Rabbigu lama joogo idinka, oo waad dhici doontaan cadaawayaashiinna hortooda. Sababtoo ah Camaaleq iyo reer Kancaan halkaas ayay hortiin joogaan, oo waxaad ku dhici doontaan seef, maxaa yeelay waad jeesateen idinkoo Rabbiga ka adkaanaya, oo Rabbigu dhexdiinna ma joogi doono. Oo markay ku qasabteen ayay u kaceen dhaladda buurta, laakiin sanduuqii axdiga Rabbiga iyo Muuse kama ay dhaqaaqin xerada. Oo waxaa soo degay reer Camaaleq iyo reer Kancaan oo degganaa buurta taas, oo way jeexjeexeen iyaga, oo way jarjaraan iyaga ilaa Xormaah, oo way ku noqdeen xeradii.

15

Oo wuxuu Rabbigu ku yidhi Muuse, isagoo leh, kula hadal wiilasha Israa'iil, oo waxaad ku odhan doontaa iyaga, markaad gashaan dhulka deganaanshadiinna, kan aniga idiin siinayo, oo waxaad samayn doontaa qurbaanno guban oo dhan Rabbiga, qurbaan guban oo dhan ama allabari, si aad u weynaysaan nidar, ama si ikhtiyaari ah, ama ciidadiinna ku samayn ur udgoon Rabbiga, haddii runtii lo'da ka ama idaha ka. Oo kan bixinaya hadiyada wuxuu Rabbiga u keeni doonaa allabari ah toban meelood meel eefaah oo bur wanaagsan ah oo lagu qasey afar meelood meel hin oo saliid ah. Oo khamriga gelinta qurbaanka cabniinka ah ee rubucda hiin waxaad samayn doontaan kor qurbaanka la gubo oo dhan, ama kor qurbaanka allabariga, wanka yar ee keligiis ah waxaad samayn doontaa intaas oo kale, qurbaan ur udgoon Rabbiga. Oo wanka, markaad samaysaan isaga qurbaan guban ama allabari, waxaad samayn doontaa allabari bur wanaagsan laba meelood oo tobnaad oo lagu daray saliid saddexda meelood oo hiin; Oo khamri qurbaan cabniin ah saddexda meelood oo hiin waxaad u keeni doontaan caraf udgoon Rabbiga. Haddii laakiin aad ka dibida qurbaan guban ama allabari u samaysaan si aad nidar u weynaysaan, ama

badbaado Rabbiga u samaysaan, wuxuu weylka ku keeni doonaa allabari bur ah saddex meelood oo toban lagu qasey saliid oo ah badhkii hiin. Iyo khamri loo bixiyo qurbaan cabniin oo ah badhkii hiin, qurbaan ur udgoon u ah Rabbiga. Sidaas waxaad u samayn doontaa weylka midka ah, ama wanka midka ah, ama wanka yar midka ah ee ka mid ah idaha ama ka mid ah riyaha; sida tirada kuwa aad samaysaan, sidaas waxaad u samayn doontaan mid kasta, sida tiradooda. Dhammaan qofka waddaniga ah wuxuu samayn doonaa sidaas oo kale waxyaalaha noocaas ah in la bixiyo qurbaanno si ay u noqdaan ur udgoon Rabbiga. Haddii laakiin qariib dhexdiinna ku soo biiro dhulkiinna gudihiisa, ama kan noqon doona dhexdiinna qarniyaadkiinna gudahooda, oo uu samayn doono qurbaan ur udgoon Rabbiga, sida aad samaysaan idinka, sidaas oo kale waxay samayn doontaa ururka Rabbiga. Sharci keliya ayaa idiin ahaan doona iyo shisheeyayaasha idinku dhex deggan, sharci weligiis ah tan iyo jiilalka idinka, sida aad idinka tihiin, sidaas oo kale shisheeyuhu wuxuu ahaan doonaa Rabbiga hortiisa. Sharci keliya ayaa jiri doona oo xaq keliya ayaa idiin ahaan doona iyo qariibka dhexdiinna deggan. Oo wuxuu Rabbigu la hadlay Muuse, isagoo leh, kula hadal wiilasha Israa'iil, oo waxaad ku odhan doontaa iyaga, markaad gelayaan idinka dhulka, kan aan

keenayo idinka halkaas, oo waxay noqon doontaa markii aad cuntaan idinka ka kibista dhulka, waxaad sooci doontaan qurbaan qayb la soocay Rabbiga, midhaha ugu horreeya cajiinkaaga. Rootiga waxaad qurbaan ahaan u sooci doontaan. Sida qurbaan goobta hadhuudhka laga qaado, sidaas waxaad u sooci doontaan bikirada cajiinka idinka, oo waxaad Rabbiga siin doontaan qurbaan tan iyo qarniyada idinka. Markii aad qaladdo samaysaan oo aydaan samayn dhammaan amarradaas kuwii Rabbigu kula hadlay Muuse, sida Rabbigu idiinku amray gacanta Muuse, laga bilaabo maalintii uu Rabbigu idin amray iyo wixii ka dambeeya tan iyo qarniyadiinna, oo waxay noqon doontaa haddii ay si aan ula kac ahayn uga dhacdo indhaha shirka, oo shirka oo dhammu wuxuu samayn doonaa weyl mid ah oo lo'da ka mid ah oo aan iin lahayn oo ah qurbaan la gubo oo ah caraf udgoon Rabbiga, iyo qurbaankiisa iyo qurbaankiisa cabniinka sida habaynta, iyo orgi riyaha ka mid ah mid ah oo ku saabsan dembiga. Oo wadaadku wuxuu kafaaraggud u samayn doonaa dhammaan ururka wiilasha Israa'iil, oo iyaga waa la cafiyi doonaa, maxaa yeelay waxay ahayd wax aan ula kac ah, oo iyagu waxay keeneen hadiyadooda oo ah qurbaan Rabbiga u bixiyey dembigoodii hortiisa Rabbiga, waxyaalahoodii aan ula kac ahaa aawadood. Waxaa la cafiyi doonaa ururka oo dhan ee reer binu

Israa'iil, iyo shisheeyaha dhex deggan idinka, maxaa yeelay dadka oo dhan waxay ahayd wax aan ula kicin. Haddii naf qudh ah ay dembaabto si aan ula kicin, wuxuu keeni doonaa ri sannad jir ah oo ku saabsan dembiga. Oo wadaadku wuxuu kafaaraggud u samayn doonaa qofka si aan ula kicin u dembaabay oo Rabbiga hortiisa si aan ula kicin ugu dembaabay, si uu ugu kafaaraggudo. Dadka asalka ah ee wiilasha Israa'iil dhexdooda iyo qariibka iyaga dhexdooda deggan, sharci keliya ayaa u ahaan doona iyaga, kan haddii uu wax sameeyo si aan ula kac ahayn. Oo nafta taas samaysa gacanta kibir ka mid ah dadka waddanka ku dhashay ama ka mid ah kuwa soo galay, Ilaaha kan cadhaysiinayaa, waa la baabbi'in doonaa nafta taas dadkeeda, maxaa yeelay erayga Rabbiga quudhsaday, oo amarradiisa kala firdhiyey; hubaal waa la baabbi'in doonaa nafta taas, dembigeedu wuu ku jiraa. Wiilashii Israa'iil waxay joogeen cidlada, waxayna heleen nin qoryo soo ururiyey maalintii sabtida. Oo waxay isaga u keeneen Muuse iyo Haaruun iyo shirka reer binu Israa'iil oo dhan kuwii helay isagoo maalinta sabtida qoryo soo ururiyay. Oo waxay isaga geliyeen xabsi, waayo ma goosan waxa ay ku samayn lahaayeen isaga. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, ninka dhimasho ha lagu dhimto, ururka oo dhammu dhagaxyo ha ku dhagxiyaan. Oo

shirkii oo dhan ayaa isaga dibadda xerada u soo bixiyey, oo shirkii oo dhan ayaa dhagxan kaga dhagxiyey dibadda xerada, sidii Rabbigu Muuse ku amray. Oo Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse, isagoo leh, kula hadal wiilasha Israa'iil, oo waxaad ku odhan doontaa iyaga, oo ha yeelaan naftooda darafyada geesaha dharka iyaga qarniyada iyaga; oo waxaad saari doontaan darafyada geesaha xadhig buluug ah. Oo waxay idiin noqon doonaan darafyada dharka, oo waxaad arki doontaan iyaga, oo waxaad xusuusan doontaan dhammaan amarrada Rabbiga, oo waxaad samayn doontaan iyaga, oo idiinku ma leexan doontaan daba fikirradinna iyo indhaha aad ku sinaysataan daba iyaga, si aad u xusuusataan oo aad u samaysaan dhammaan amarradayda, oo waxaad noqon doontaan quduus Ilaahiinna. Aniga Rabbiga Ilaahiinna ah ayaa idinka soo bixiyey dhulka Masar, si aan Ilaahiinna u ahaado. Aniga ayaa ah Rabbiga Ilaahiinna ah.

16

Waxaa hadlay Qorax ina Isaar ina Qahaad ina Laawi, iyo Daadaan iyo Abiiraam wiilashii Elii'aab, iyo Oon ina Faled ina Ruubeen; oo waxay ku kaceen Muuse hortiisa, iyo rag reer binu

Israa'iil ah konton iyo laba boqol, hogaamiyayaashii shirka, kuwa loo yeedhay goleha, iyo rag caan ah. Waxay isu soo ursursadeen Muuse iyo Haaruun, oo waxay ku yidhaahdeen, Iska daaya, waayo ururka oo dhammu waa quduus, oo Rabbigu waa dhexdooda. Maxaad ururka Rabbiga ugu kacaysaan? Oo markuu Muuse maqlay, wejigiisii buu ku dhacay. Oo wuxuu la hadlay Qorax iyo ururkiisa oo dhan, isagoo leh, Ilaah wuu booqday oo wuu ogaaday kuwa isaga iska ah iyo kuwa quduusiinta, oo wuxuu isu soo dhowaysay, oo kuwii uu naftiisa u doortay, wuxuu isu soo dhowaysay. Tan sameeya; qaata idinka qudhiinna dabqaadayaal Qorax, iyo shirka oo dhan ee isaga, oo dhiga korkooda dab, oo dhiga korkooda foox Rabbiga hortiisa berri; oo noqon doona ninka Rabbigu doortay, kaasu waa kan quduuska ah; ha idiin filan wiilasha Laawi. Oo Muuse wuxuu Qorax ku yidhi, Dhegaysta aniga, wiilasha Lewiyow. Ma wax yar ma aha tan idinka, in Ilaaha Israa'iil uu idinka soocay ururka Israa'iil, oo uu idinka soo dhoweysiiyey xaggiisa si aad ugu adeegtaan adeegyada taambuugga Rabbiga, oo aad hortiisa taambuugga ugu joogtaan si aad ugu adeegtaan iyaga? Oo isagu wuxuu kuu soo jiitay adiga iyo dhammaan walaalahaa wiilashii Laawi oo kula jira, oo weliba ma raadsataan inaad wadaadnimada u adeegdaan? Sidaas adiga iyo dhammaan ururkaaga oo ursursan

xagga Ilaaha. Haaruun yaa ah, in aad ugu gunuunacaysaan isaga? Muuse wuxuu u diray in uu u yeedho Daataan iyo Abiiroon oo ahaa wiilashii Eliyaab, laakiin waxay yidhaahdeen, Annagu kor uma tegeyno. Ma wax yar baa tan, inaad kor ugu keentay naga dhul qulqulaya caano iyo malab si aad cidlada dhexdeeda noogu dishid, oo aad nagu talinaysid? Taliye ma tahay? Oo adiga dhulka caanaha iyo malabka ku qulqulaya ayaad nagu soo gelisay annaga, oo waxaad na siisay dhaxal beer iyo beeraha canabka? Miyaad indhahooda nimankii qaaday? Aannu kor uma soconayno. Oo Muuse aad buu u murugooday, wuxuuna Rabbiga ku yidhi, Ha u fiirsanin allabarigoodii, wax ay jeclaan jireen midna kama aan qaadan, cidna kama aan dhaawicin. Oo wuxuu Muuse ku yidhi Qorax, quduusi ururkaaga, oo diyaar u noqda Rabbiga hortiisa adiga iyo Haaruun iyo iyaga berri; Oo mid kasta ha qaado idankiisa dabka, oo foox ha saaraan dushooda, oo mid kasta ha keeno Rabbiga hortiisa idankiisa dabka, laba boqol iyo konton idan dabka ah, oo adiga iyo Haaruun mid kasta idankiisa dabka. Oo mid kasta wuxuu qaatay idankiisii dabka, oo waxay saareen dab korkooda, oo waxay dhigeen foox korkooda, oo waxay ag istaageen albaabka teendhada markhaatiga Muuse iyo Haaruun. Waxaa Qorax ugu soo ururiyey iyaga dhamaan ururkiisii agta albaabka teendhada

markhaatiga, waxaana muuqatay ammaanta Rabbiga ururkii oo dhan. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse iyo Haaruun, isagoo leh, iska sooca dhexda shirkan, oo anna waan baabbi'in doonaa iyaga mar qudha. Oo waxay wejiga ugu dhaceen, oo waxay yidhaahdeen, Ilaahow, Ilaaha ruuxyada iyo jidhka oo dhan, haddii nin keliya dembaabay, ma ururka oo dhan baa cadho Rabbigu ku soo degi doontaa? Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, oo wuxuu ku yidhi, kula hadal ururka, oo waxaad ku tidhaahdaa, ka noqda hareeraha ururka Qorax. Oo Muuse wuu kacay, wuxuuna u tegey Daatan iyo Abiiram, oo dhammaan odayaashii Israa'iil ayaa isaga la socday. Oo wuxuu kula hadlay ururka, isagoo leh, gooni isu sooca teendhooyinka nimanka adag ee kuwan, oo ha taaban wax alla waxa ay leeyihiin, si aydaan ula halligmin dembiga iyaga oo dhan. Oo waxay ka tageen teendhadii Qorax oo ku wareegsanayd, oo Daataan iyo Abiiraam way soo baxeen, waxayna istaageen albaabbadii teendhooyinkooda, iyo naagahoodii, iyo carruurtoodii, iyo alaabadoodii. Muuse wuxuu yidhi, Tan waxaad ku ogaan doontaan in Rabbigu ii soo diray inaan sameeyo dhammaan shuqulladan, iyo inaysan ahayn wax aan annigu keligay ka yimid. Haddii kuwan u dhiman doonaan sida dhimashada dhammaan dadka, oo haddii baadhitaankoodu noqon doono sida

baadhitaanka dhammaan dadka, Rabbigu ima soo dirin. Laakiin ama muuqaal ayuu Rabbigu ku tusi doonaa, oo dhulku afkiisa furay wuu liqli doonaa iyaga, iyo guryahooda, iyo teendhooyinkooda, iyo wax walba oo ay leeyihiin, oo waxay ku dhaadhici doonaan iyagoo nool guri dhulka hoostiisa, oo waad ogaan doontaan in dadkan ay Rabbiga ka xanaajiyeen. Markuu joojiyay inuu ku hadlayo dhammaan erayadaas, dhulka hoostooda ayaa jebay. Dhulkii waa la furay, wuxuuna liqay iyaga iyo guryahoodii iyo dhammaan dadkii la jiray Qorax iyo xoolahoodii. Iyaga iyo wax kasta oo nool oo ay lahaayeen ayaa nool hoos ugu dhacay guri dhimashada, dhulkuna wuu dabooshay, wayna ka halligmeen dhexda ururka. Dhammaan reer Israa'iil oo ku wareegsanaa ayaa ka cararay codkoodii, iyagoo leh, Yaanan dhulku weligiis na liqin. Oo dab baa ka soo baxay Rabbiga, wuxuuna cunay kontan iyo laba boqol oo nin oo soo bixinayay fooxii.

17

Oo wuxuu Rabbigu ku yidhi Muuse, iyo Elecasar ina Haaruun wadaadka, soo qaada dabqaadayaasha naxaasta ah dhexda kuwii la gubay, oo dabka qalaad kan kore halkaas, maxaa yeelay

waxay quduus ka dhigeen dabqaadayaasha dembilayaasha kuwan naftooda dhexdeeda, oo ka samee iyaga looxyo la tumay oo dabool u ah meesha allabariga, maxaa yeelay waxaa loo keenay Rabbiga hortiisa oo quduus laga dhigay, oo waxay u noqdeen calaamad wiilasha Israa'iil. Waxaa qaaday Elecasar ina Haaruun wadaadka idammadii dabka ee naxaasta ahaa in badan sida ay keeneen kuwii la gubay, oo waxay ku dareen dabool meesha allabariga, xusuus u ah wiilashii Israa'iil, si aan qof shisheeye ah oo aan ka ahayn farcanka Haaruun u soo dhowaan inuu saaro foox Rabbiga hortiisa; oo uusan noqon sida Qorax iyo kacdii isaga, sida Rabbigu kula hadlay Muuse gacanta isaga. Oo wiilashii Israa'iil ayaa maalintii ku xigta ku gunuunacay Muuse iyo Haaruun, iyagoo leh, Idinka ayaa dilay dadkii Rabbiga. Waxay dhacday markii ururkii isu soo ururay Muuse iyo Haaruun inay u yaaceen taambuugga markhaatifurka, oo daruurtu way daboolatay, oo ammaanta Rabbiga ayaa muuqatay. Waxay galeen Muuse iyo Haaruun horta taambuugga markhaatiga. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse iyo Haaruun, isagoo leh, ka baxa dhexda shirkaan, oo waan baabbi'in doonaa iyaga mar qudha; oo waxay ku dhaceen wejigooda. Oo Muuse wuxuu ku yidhi Haaruun, qaado idanka, oo dab ka meeshii allabariga kor saar, oo foox ku shub, oo degdeg ugu qaad xerada,

oo iyaga kafaaro ugu samee, waayo cadho ayaa ka soo baxday wejiga Rabbiga, wuxuuna bilaabay inuu dadka burburiyo. Oo Haaruun wuxuu qaatay sida Muuse ula hadlay, wuxuuna ku orday shirkii, oo belaayada horeba waxay ka bilaabatay dadka dhexdiisa, markaasuu riday fooxa oo wuxuu dadka ugu kafaaraggudday. Wuxuu istaagay inta u dhexeysa kuwii dhintay iyo kuwii noolaa, markaasna belaayadu way joogsatay. Kuwa dhintay belaayada waxay ahaayeen afar iyo toban kun iyo toddoba boqol, oo aan lagu darin kuwa dhintay sababta Qorax. Waxaa soo noqday Haaruun xagga Muuse oo uu taagay albaabka teendhada markhaatiga, markaasna belaayadu way joogsatay. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, kala hadal wiilasha Israa'iil, oo ka qaado iyaga ul, ul sida guryaha awoowayaasha dhammaan taliyayaasha iyaga, sida guryaha awoowayaasha iyaga, laba iyo toban ul, oo mid kasta magaciisa ku qor ulka. Oo magaca Haaruun ku qor ushii Laawi, waayo waa ul hal ah, sida qabiilka guriga awoowayaashooda ayay bixinayaan. Oo waxaad dhigi doontaa iyaga gudaha teendhadii markhaatifurka, ka soo hor jeeda markhaatifurka, meesha aan kugu aqoonsan doono halkaas. Oo waxay noqon doontaa ninka aan dooran doono, ushiisu way soo bixin doontaa, oo waxaan iga fogayn doonaa gunuunka wiilasha Israa'iil ee ay idiinku

gunuunayaan. Muuse wuxuu la hadlay wiilashii Israa'iil, oo dhammaan madaxdoodii ayaa isaga siiyey ul, madax kasta hal ul, sida madax iyo sida reeraha awoowayaashooda, laba iyo toban ul, oo ushii Haaruun waxay ku dhex jirtay ululkooda. Oo Muuse wuxuu ulaha dhigay Rabbiga hortiisa gudaha teendhadii markhaatifurka. Oo waxay noqotay maalinta xigta, waxaana galay Muuse iyo Haaruun teendhadii markhaatifurka, oo bal eeg, waxay soo baxday ushii Haaruun ee guriga Laawi, waxayna soo saartay biqil, waxayna ubxisay ubaxyada, waxayna soo saartay lows. Oo Muuse wuxuu soo bixiyey dhammaan ulaha ka hortii Rabbiga u dhammaan wiilashii Israa'iil, oo way arkeen, oo mid walba wuxuu qaatay ulihiisii. Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, ulka Haaruun dhig marag hortiisa si loo ilaaliyo, calaamad u ah wiilasha caasiyiinta, gunuuskoodii ha iga joogsado, oo iyagu yaanay dhiman. Oo Muuse iyo Haaruun way sameeyeen, sida Rabbigu Muuse ugu amray, sidaasay u sameeyeen. Oo wiilashii Israa'iil waxay Muuse ku yidhaahdeen, iyagoo leh, Bal eeg, waanu baabbi'innay, waanu halligannay, waanu baabbi'innay. Dhammaan kan taambuugga Rabbiga taabto wuu dhintaa, ilaa aynu dhammaadka u dhimanno miyaa?

18

Oo Rabbigu wuxuu Haaruun ku yidhi, isagoo leh, adiga iyo wiilashaada iyo guriga aabbahaaga waxaad qaadan doontaan dembiyadii waxyaalaha quduuska ah, oo adiga iyo wiilashaada waxaad qaadan doontaan dembiyadii wadaadnimada idinka. Oo walaalaha qabiilka Lewi, dadka aabahaa soo dhowee xaggaaga, oo ha kuu darsameen, oo ha kuu adeegeen, oo adiga iyo wiilashaaduba waxaad joogtaan teendhada markhaatifurka horteeda. Oo waxay dhawri doonaan ilaaladaada, iyo ilaalada teendhada. Laakiin weelasha quduuska ah iyo meesha allabariga uma ay dhowaan doonaan, oo uma ay dhiman doonaan kuwan iyo idinka. Oo waxay kugu biiri doonaan, oo waxay dhawri doonaan waardiyada teendhada markhaatifurka, sida waafaqsan dhammaan adeegyada teendhada, oo qariibkuna kuma soo dhowaan doono. Oo waa inaad dhawrtaan ilaalada waxyaalaha quduuska ah iyo ilaalada meesha allabariga, si aan cadho ugu dhicin reer binu Israa'iil. Oo aniga waxaan walaalihiinna reer Laawi ka dhex qaaday wiilashii Israa'iil, hadiyad loo siiyey Rabbiga, si ay ugu adeegaan adeegyada teendhada markhaatifurka. Adiga iyo wiilashaada kula jira waxaad dhawri doontaan wadaadnimada idinka si waafaqsan dhammaan habka meesha allabariga iyo waxa gudaha daaha ku jira, oo waxaad u adeegi doontaan adeegyada hadiyada

wadaadnimada idinka, oo shisheeyaha soo dhowaadaa wuu dhiman doonaa. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Haaruun, oo bal eeg, aniga waxaan idin siiyey dhawridda bikirada ka dhammaan waxyaalaha quduuska ah oo ii loo takhallusey ee ka yimid wiilasha Israa'iil. Adiga waxaan iyagaugu siiyey abaal, oo wiilashaada kula jira adiga sharci weligiis ah. Tan ha ahaado idiin ka mid ah waxyaalaha quduuska ah ee la quduusiyey ee qurbaannada, ka dhammaan hadiyadooda, iyo ka dhammaan allabaradooda, iyo ka dhammaan xadgudubkooda, iyo ka dhammaan dembiyadooda, in alla intay ii soo celiyaan ka dhammaan waxyaalaha quduuska ah, adiga iyo wiilashaada ayay ahaan doontaa. Meesha quduuska ah ee waxyaalaha quduuska ah waa inaad ku cuntaan, dhammaan lab wuu cuni doonaa, adiga iyo wiilashaada, quduus bay idiin ahaan doontaa. Tani waxay idiin noqon doontaa bikoorkii hadiyadooda, oo ka yimaada dhammaan qurbaannada wiilasha Israa'iil. Waxaan iyaga siiyay adiga iyo wiilashaada iyo gabdhahaaga oo kula jira, sharci weligiis ah. Qof kasta oo daahir ah oo gurigaaga ku jira ayaa cuni doona. Dhammaan biqilka kowaad ee saliidda, iyo dhammaan biqilka kowaad ee khamriga, iyo biqilka kowaad ee burka oo iyaga, wax alla wixii ay Rabbiga siiyaan, adiga ayaan ku siiyay. Midhaha ugu horreeya oo dhan ee ku jira dhulkooda, in

alla intay Rabbiga u keenaan, adiga ayay noqon doonaan. Qof kasta oo daahir ah oo gurigaaga ku jira ayaa cuni doona. Wax kasta oo loo hubeeyey wiilasha Israa'iil dhexdooda, adiga kuu ahaan doonaa. Oo dhammaan wax kasta oo maxalka fura ee jidhka oo dhan, in alla intii ay Rabbiga u bixiyaan laga bilaabo dadka ilaa xoolaha, adiga ayuu kuu ahaan doonaa, laakiin madax furasho ayaa lagu madax furan doonaa curadka dadka, oo curadka xoolaha ee aan daahirka ahayn waa inaad madax furataa. Oo madaxfurashadiisa, laga bilaabo bil jir, qiimayntu waa shan sheqel, sida sheqelka quduuska ah oo labaatan obol yahay. Laakiin curadka weylaha iyo curadka idaha iyo curadka riyaha ma aad fursan doonin, quduus bay yihiin. Dhiiggooda waxaad ku shubi doontaa meesha allabariga, baruurta na waxaad bixin doontaa qurbaan ah si ay u noqoto ur udgoon Rabbiga. Iyo hilibka wuxuu noqon doonaa kaaga, sida sakaarka qurbaanka ruxruxida iyo gacanta midig, wuxuu noqon doonaa kaaga. Dhammaan qurbaanka waxyaalaha quduuska ah, in kasta oo ay wiilasha Israa'iil Rabbiga u soocaan, waxaan siiyey adiga iyo wiilashaada iyo gabdhahaaga kula jira, sharci weligiis ah. Axdi cusbo weligiis ah ayay hortii Rabbiga ku tahay, adiga iyo farcankaa kula jira. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Haaruun, dhulkooda dhaxli maysid, oo qayb kuma lahaan doonto

dhexdooda, waayo aniga ayaa ah qaybtaada iyo dhaxalkaaga dhexda wiilasha Israa'iil. Oo wiilasha Lewi eeg, waxaan siiyey dhammaan meeltobnaadka Israa'iil dhaxal ahaan, beddelka adeegyada iyaga, waxa badan oo ay iyagu ku adeegaan adeeg gudaha taambuugga markhaatifurka. Oo wiilasha Israa'iil mar dambe ma ay iman doonaan teendhada markhaatifurashada si ay u qaataan dembi dhimasho keena. Oo Laawiga qudhiisu wuxuu u adeegi doonaa adeegidda teendhada markhaatiga, oo iyagu waxay qaadan doonaan dembiyadooda, sharci weligiis ah tan iyo qarniyadeeda, oo dhexda wiilasha Israa'iil ma ay dhaxli doonaan dhaxal. Sababta meeltobnaadyada wiilasha Israa'iil ee ay Rabbiga u soocaan oo dhan, qurbaan ahaan, waxaan Laawiyiinta dhaxal ugu siiyay. Sababtaas darteed ayaan ugu sheegay inayan wiilasha Israa'iil dhexdooda dhaxal ka heli doonin. Oo wuxuu Rabbigu la hadlay Muuse, isagoo leh, oo reer Laawi waxaad la hadli doontaa, oo waxaad ku odhan doontaa iyaga, haddii aad ka qaadataan wiilashii Israa'iil qaybtii tobnaad, tan aan idiin siiyey iyaga dhaxal ahaan, oo idinka waxaad ka sooci doontaan qurbaan Rabbiga, qayb toban ah qaybtii tobnaad. Waxaa idiin la tirin doonaa qaybahaaga idinka sida hadhuudh goobta tumista iyo qayb macsarada canabka. Sidaas waxaad gooni u dhigi doontaan iyaga, oo idinkuna waxaad ka sooci

doontaan dhammaan qurbaannada Rabbiga iyo dhammaan meeltobnaadyada idinka, in alla inta aad ka qaadataan wiilasha Israa'iil, oo waxaad iyaga ka siin doontaan qurbaan Rabbiga oo waxaad siin doontaan Haaruun wadaadka. Ka dhammaan hadiyadihiinna waxaad gooni u dhigi doontaan qurbaan Rabbiga, ama ka dhammaan midhaha ugu horreeya waxa quduuska ah oo ka yimaada. Oo waxaad iyaga ku odhan doontaa, markaad ka qaadaan bixinta ugu horraysa, waxaa Laawiyiinta loogu tirin doonaa sida wax ka soo baxay goobta hadhuudhka lagu tumo iyo sida wax ka soo baxay maqaaradda canabka. Waa inaad cuntaan meel kasta idinka iyo qoysaskiinna, sababtoo ah abaalgudkan waa mushahaaradiinna beddelka adeegyadiinna ee Taambuugga Markhaatifurka. Oo dembi kuma heli doontaan iyada dhexdeeda, haddii aad ka qaadaan midhaha ugu horreeya, oo waxyaalaha quduuska ah ee reer binu Israa'iil nijaasayn maysaan, si aydaan u dhiman.

19

Oo wuxuu Rabbigu la hadlay Muuse iyo Haaruun, isagoo leh, tanu waa kala soocidda sharciga, intii uu Rabbigu amray, isagoo leh, kula hadal wiilasha Israa'iil, oo ha kuu qaadeen qaalin cas oo

aan iin lahayn, taas oo aan iin ku lahayn, oo aan harqood lagu saarin iyada. Oo waxaad siin doontaa iyada Elecasar oo ah wadaadka, oo waxay ku bixi doonaan iyada dibadda xerada, meel nadiif ah, oo waxay ku gowraci doonaan iyada hortiisa. Oo Elecasar wuxuu ka qaadan doonaa dhiiggeeda, oo wuxuu toddoba jeer ku rushayn doonaa horta teendhada markhaatiga dhiiggeeda. Oo waxay gubi doonaan iyada hortiisa, oo maqaarka iyo hilibka iyada iyo dhiigga iyada oo saxarada iyada la jira waa la gubi doonaa. Wadaadku wuxuu qaadan doonaa qoryo kedar ah, geed hyssop ah, iyo casaan, oo waxay ku dhex ridi doonaan gubashadii qaalinta. Oo wadaadku waa maydhay dhararkiisa, oo wuu ku maydhay jidhkiisa biyo, oo waxyaalahaas ka dib wuxuu geli doonaa xerada, oo wadaadku wuxuu ahaan doonaa mid nijaas ah ilaa fiidka. Oo kii gubanaya iyada wuu maydhsan doonaa dharkiisa, oo wuu maydhsan doonaa jidhkiisa, oo nijaas ah wuu noqon doonaa ilaa fiidka. Oo nin nadiif ahu wuxuu soo ururin doonaa dambaska qaalinta, oo wuxuu ku ridi doonaa meel nadiif ah oo xerada dibaddeeda ah, oo wuxuu u ahaan doonaa ururka reer binu Israa'iil wax lagu ilaaliyo; biyaha rushashka daahirinta weeye. Oo kii soo ururinaya dambaska qaalinka wuu maydhsan doonaa dharkiisa, oo nijaas ahaan doonaa tan iyo fiidka, oo waxay wiilasha Israa'iil iyo

shisheeyayaasha la deggan u noqon doontaa sharci weligiis ah. Qofkii taabta meydka nafta dadka oo dhan, nijaas ahaan doonaa toddoba maalmood. Kan wuu nadiifi noqon doonaa maalinta saddexaad iyo maalinta toddobaad, oo nadiif ahaan doonaa. Haddii laakiin aan maalinta saddexaad iyo maalinta toddobaad nadiifi la dhigin, ma nadiif ahaan doono. Dhammaan kan taabta kii dhintay oo ka yimid nafta nin, haddii uu dhinto, oo aan la daahirin, teendhadii Rabbiga wuu nijaaseeyey, oo nafta taas waa la baabbi'in doonaa Israa'iil, maxaa yeelay biyaha daahirinta lama rushin isaga, nijaas buu yahay, oo weli nijaastiisu way ku jirtaa. Tani waa sharciga: haddii nin ku dhinto guri gudihiisa, qof kasta oo guriga soo gala, iyo wax kasta oo guriga ku jira, nijaas bay noqon doonaan toddoba maalmood. Iyo dhammaan weel furan oo aan xirmo lagu xidhin nijaas bay yihiin. Iyo dhammaan kii taabta wajiga bannaanka nin la dilay ama meyd ama laf aadanaha ama qabri, toddoba maalmood nijaas ahaan doonaa. Oo qofka nijaasta ah wuxuu ka qaadan doonaa dambaska la gubay ee daahirinta, oo waxay ku shubi doonaan biyo nool weel gudihiisa. Oo wuxuu qaadan doonaa geed hyssop ah, oo wuxuu ku dhex gelin doonaa biyaha nin nadiif ah, oo wuxuu ku rushayn doonaa guriga, iyo weelasha, iyo dadka intii ay halkaas joogaan, iyo kii taabtay lafta aadanaha, ama kii la dilay, ama kii dhintay,

ama qabriga. Qofka daahirka ahu wuxuu rushayaa kii aan daahirka ahayn maalinta saddexaad iyo maalinta toddobaad, oo isaga wuu daahirayaa maalinta toddobaad, wuuna dhaqayaa dharkiisa, oo biyuu ku maydhaa, oo aan daahirka ah ayuu ahaan doonaa ilaa fiidka. Iyo nin uu nijaasoobo, oo aan la daahirin, waxaa laga baabbi'in doonaa nafta taas ururka dhexdiisa, sababtoo ah waxyaalaha quduuska ah ee Rabbiga ayuu nijaaseeyey, maxaa yeelay biyaha daahirinta looguma rushin isaga, oo nijaas buu yahay. Waxay idiin noqon doontaa sharci daa'im, oo kii biyaha daahirinta rusheeyaa wuxuu dhaqan doonaa dhararkiisa, oo kii taabta biyaha daahirinta nijaas buu noqon doonaa ilaa fiidka. Iyo wax kasta oo uu taabto kii aan nadiifka ahayn, nijaas ahaan doonaa, iyo qofka taabta, nijaas ahaan doonaa ilaa fiidka.

20

Oo waxay yimaadeen wiilashii Israa'iil, ururka oo dhan, cidlada Sin, bishii kowaad, oo dadkii wuxuu joogay Kaadeesh, oo Maryan halkaas bay ku dhimatay, oo halkaas bay ku aasnayd. Oo biyo ma jirin ururka, waxayna ku soo urureen Muuse iyo Haaruun. Oo dadkii waxay la cabashadeen Muuse, iyagoo leh, Waxay ahayd

inaan dhimanay markii walaalahayo ku burbureen Rabbiga hortiisa. Oo maxaad ururka Rabbiga ugu keenteen cidladan tan si aad nagu dishaan annaga iyo xoolahayaga? Iyo maxay tan? Waxaad naga soo kaxayseen Masar, si aad noogu keentaan meeshan sharka ah; meel aan wax lagu beerin, oo aan lahayn geedaha berde, ama canabka, ama rummaanka, ama biyo la cabbo. Muuse iyo Haaruun waxay ka yimaadeen shirkii, oo waxay u tageen albaabka teendhada markhaatiga, markaasay wejiga dhulka saareen, oo waxaa iyaga u muuqatay ammaanta Rabbiga. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, qaado ushaddaada, oo shirka soo ururin adiga iyo Haaruun walaalkaa, oo la hadla dhagaxa hortooda, oo wuxuu siin doonaa biyaheeda, oo waxaad u soo bixin doontaan iyaga biyo dhagaxa ka, oo waxaad cabniin siin doontaan shirka iyo xoolaha iyaga. Muuse wuxuu qaatay ushii Rabbiga hortiisa tiil, sidii Rabbigu amray. Muuse iyo Haaruun waxay ururka ku soo ururiyeen dhagaxa hortiisa, oo wuxuu ku yidhi iyaga, i maqla kuwa caasiyiinta ah, miyaanaan dhagaxan ka soo saari doonin biyo idiin? Oo Muuse markuu kor u qaaday gacantiisa, ayuu ushada laba jeer ku dhuftay dhagaxa, markaasaa baxay biyo badan, oo waxaa cabbay ururka iyo xoolahoodii. Oo Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse iyo Haaruun, Idinka ma aydaan i rumaysan inaad iga

quduus ka dhigtaan hortooda wiilashii Israa'iil, sababtaas darteed idinka ma aydaan gelin doontaan ururkan gudaha dhulka aan iyaga siiyey. Tani waa biyaha Muran, maxaa yeelay wiilashii Israa'iil waxaa lagu caayay Rabbiga hortiisa, wuuna ku quduus noqday dhexdooda. Oo Muuse wuxuu ergooyiin ka diray Kaadeesh xagga boqorka Edom, isagoo leh, waxan yidhaahdo walaalkaa Israa'iil, adigu waad taqaan dhammaan dhibaatada noo timid. Oo awowayaasheen ayaa u degay Masar, oo waxaan degganaan jirnay Masar maalmo badan, oo Masriyiintii way nagu xumaan jireen annaga iyo awowayaasheen. Oo waxaan u qaylinay Rabbiga, markaasuu Rabbigu maqlay codkeenna, oo intuu malaa'ig diray ayuu naga soo saaray Masar, oo hadda waxaan joognaa Kaadeesh oo ah magaalo ku taal xuduudkaaga. Waxaan mari doonnaa dhulkaaga, ma mari doonno beeraha dhexdooda, mana mari doonno beeraha canabka dhexdooda, mana cabbi doonno biyo godkaaga ka. Jidka boqorka ayaan mari doonnaa, ma leexan doonno midig mana bidix, ilaa aan marno xuduudadaada. Oo Edom wuxuu ku yidhi, Ma aad dhex mari doontid aniga dhexdayda, haddii kale dagaal ayaan kugula kulmi doonaa. Oo waxay wiilashii Israa'iil ku yidhaahdaan isaga, Agta buurta waynu mari doonnaa, haddii laakiin aan cabno biyahaaga aniga iyo xoolahaygu, waxaan ku siin doonaa qiimo,

laakiin arrintu waxba maaha, agta buurta waynu mari doonnaa. Laakiin wuxuu yidhi, Ma aadan mari doonin iyaga, oo Edom ayaa u soo baxay inuu la kulmo isaga dad badan oo culus iyo gacan xoog leh. Oo Edom ma doonaynin inuu Israa'iil u oggolaado inay soohdimihiisa dhex maraan, Israa'iilna wuu ka leexday. Oo way ka tageen Kaadeesh, oo waxay yimaadeen wiilashii Israa'iil, shirkii oo dhan, Buur Xoor. Oo wuxuu Rabbigu ku yidhi Muuse iyo Haaruun Buurta Xoor oo ku taal soohdimaha dhulka Edom, isagoo leh, ha lagu daro Haaruun dadkiisa, waayo, ma aad geli doontaan dhulka aan siiyey wiilasha Israa'iil, waayo, waad iga cadhaysiiseen biyihii cayayaanka. Qaado Haaruun, iyo Elecasar wiilkiisa, oo kor ugu qaad iyaga buurta Xoor, horta shirka oo dhan, oo ka bixi Haaruun dharkiisa, oo u geli Elecasar wiilkiisa; oo Haaruun isagoo la sii daray ha dhinto halkaas. Muuse wuxuu sameeyay sidii Rabbigu ugu amray isaga, wuxuuna kor u qaaday isaga buurta Xoor, hortoodii shirkii oo dhan, wuxuuna ka bixiyay Haaruun dharkiisii, wuxuuna u geliyay iyaga Elecaasaar wiilkiisii, Haaruun wuxuu ku dhintay dhaladda buurta, Muuse iyo Elecaasaar waxay ka soo degeen buurta. Oo shirkii oo dhammu waxay arkeen in Haaruun la siidaayay, oo reer binu Israa'iil oo dhammu waxay Haaruun u ooyeen soddon maalmood.

21

Oo wuxuu maqlay boqorkii reer Kancaan oo Caraad ahaa oo degganaa cidlada, in ay reer Israa'iil yimaadeen jidka Atariin, markaasuu la dagaallamay reer Israa'iil, oo wuxuu ka dhacay maxaabiis. Oo Israa'iil wuxuu Rabbiga u baryay baryo, oo wuxuu yidhi, Haddii aad dadkan gacanta ii geliso, waan baabbi'in doonaa isaga iyo magaalooyinkiisa. Oo Rabbigu wuxuu maqlay codkii Israa'iil, wuxuuna gacanta u geliyey reer Kancaan, wuuna baabbi'iyey iyaga iyo magaalooyinkoodii, oo meeshaas magaceedii waxay u bixiyeen Inkaaran. Oo markay ka ambabbaxeen Buurta Xuur jidka badda cas, waxay ku wareereen dhulka Edom; oo dadkii wuu niyad jabay jidka dhexdiisa. Oo dadkii wuxuu ka hadlay Ilaah iyo Muuse, iyagoo leh, maxay tahay tani? Miyaad naga soo bixisay Masar si aad cidlada noogu dishid? Sababtoo ah ma jiro rooti, mana jiro biyo; laakiin nafteenna ayaa ka daalatay rootigan madhan. Oo Rabbigu wuxuu dadka dhexdiisa u soo diray abeesada dilaysa, wayna qaniineen dadka, oo dad badan oo wiilashii Israa'iil ah ayaa dhintay. Oo markay dadkii u yimaadeen Muuse, waxay yidhaahdeen, Waannu dembaabnay, waannu ku hadalnay Rabbiga iyo adiga, haddaba Rabbiga u ducee, oo ha ka qaado

naga masduulaagii. Muuse wuxuu Rabbiga uga tukaday dadka, markaasaa Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, Samayso mas, oo calaamad kor saar, oo waxay noqon doontaa haddii mas nin qaniino, qof kasta oo la qaniinay oo arka wuu noolaan doonaa. Muuse wuxuu sameeyay abeeso naxaas ah, wuxuuna kor calaamad ku taagay. Waxaana dhacday in markii abeeso nin qaniinto, oo uu eego abeesada naxaasta ah, uu noolaado. Oo wiilashii Israa'iil way tageen, oo waxay degeen Oobood. Oo markay ka kaceen Oboth, waxay degeen Achalga oo ka baxsan dhinaca shishe cidlada, taas oo ah wejiga Moab xagga qorraxda soo baxa. Oo halkaas way ka tageen, waxayna degeen dooxadii Sared. Oo halkaas ka tegeen waxay degeen dhanka shishe Arnon oo cidlada ah, kan ka soo baxay soohdimaha reer Amor, waayo Arnon waa soohdinta Moo'aab, u dhexaysa Moo'aab iyo reer Amor. Sababtaan waxaa lagu yidhaahdaa buugga, dagaalkii Rabbiga Zahab dab buu qabadsiiyey, iyo durdurradii Arnon. Oo webiyaasha qulqulaya wuxuu u magacaabay in Er lagu dego, waxayna ku darsamaan soohdimaha Moo'aab. Halkaas waxaa jiray ceelkii Rabbigu Muuse ku yidhi, Soo ururi dadka, oo waxaan siin doonaa biyo ay cabbaan. Markaas Israa'iil wuxuu ku heesay heestan ceelka kor, bilaaba isaga ceel, waxaa qoday taliyayaasha, waxaa dhagax ka soo gooyay boqorrada

quruumaha boqortooyadooda dhexdeeda, markay xukumayeen; oo ceelka laga tegey Matanaah, oo Matanaah laga tegey Naxalii'eel, oo Naxalii'eel laga tegey Baamood, oo Baamood laga tegey Yaxas, taas oo ku taal bannaanka Moo'aab, cirifka meeshii la qoday, tan eegaysa xagga lamadegaanka. Waxaana Muuse diray ergooyin u Siixon boqorka reer Amor, erayada nabadeed, isagoo leh, waxaan mari doonaa dhulkaaga dhexdiisa, jidka ayaan mari doonaa; ma leexan doonno xagga beer ama xagga beercanab; ma cabbi doonno biyo ceelkaaga; jidka boqorka ayaan mari doonaa, ilaa aan gudbno xuduudkaaga. Waxaana Siixon ma siinin reer binu Israa'iil inay dhex maraan soohdimihiisa, waxaana Siixon soo ururiyey dadkiisii oo dhan, waxaana u baxay inuu la dagaallamo reer binu Israa'iil cidlada, waxaana yimid Yasaa, waxaana reer binu Israa'iil ugu soo safay dagaal. Oo Israa'iil wuxuu isaga ku dilay seef, oo waxay la wareegeen dhulkiisa, laga bilaabo Arnoon ilaa Yabboq, ilaa wiilasha Cammoon, sababtoo ah Yaser waa xuduudaha wiilasha Cammoon. Oo Israa'iil wuxuu qaatay magaalooyinkan oo dhan, oo Israa'iil wuxuu degay dhammaan magaalooyinka reer Amor, Xeshboon gudaheeda, iyo dhammaan magaalooyinka xadka la leh. Waayo Xesboon waa magaalada Siixon oo ahaa boqorka Amoriyadda, oo isagu wuxuu hore ula dagaallamay boqorkii

Moo'aab, oo waxay qaadeen dhulkiisii oo dhan, laga bilaabo Aroceer ilaa Arnoon. Sababtan darteed waxay dhihi doonaan halxidhaalayaashu, kaalaya Xeshboon, si loo dhiso oo loo hagaajiyo magaalada Siixon; waayo dab baa ka soo baxay Xeshboon, olol magaalada Siixon ka yimid, oo wuxuu cunay tan iyo Moo'aab, oo wuxuu liqay tiirarkii Arnoon. Hoogay Moo'aab, waad baabba'day dadka Kaamoosh; wiilashoodii waa la siiyay si ay isu badbaadiyaan, gabdhahoodiina maxaabiis u ahaa boqorka reer Amor Siixon, abuurkooduna wuu baabbi'i doonaa, Xeshboon ilaa Diibon; dumarka weliba dab dheeraad ah ayay ku shiday Moo'aab. Israa'iil wuxuu degay dhammaan magaalooyinka Amoriyiinta. Oo Muuse wuxuu diray in la basaaso Yaser, wayna qabsadeen iyada iyo tuulooyinkeeda, oo waxay eryeen reer Amor oo halkaas degganaa. Oo markay soo noqdeen, waxay u kaceen jidkii Bashan, oo waxaa u soo baxay Og oo ahaa boqorkii Bashan inuu la kulmo iyaga, iyo dadkiisii oo dhan dagaal ahaan, Edrei. Oo Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, ha ka baqin isaga, waayo gacmahaaga ayaan kuu gacangeliyay isaga iyo dadkiisa oo dhan iyo dhulkiisa oo dhan, oo waxaad isaga ku samayn doontaa sida aad ku samaysay Siixon oo ahaa boqorkii reer Amoriyadii, kaasoo degganaa Xeshboon. Wuu garaacay isaga iyo wiilashiisii, iyo dadkiisii oo dhan, ilaa aanay isaga uga

taagin qof nool, oo waxay dhaxleen dhulkiisii.

22

Oo wiilashii Israa'iil markay tageen waxay degeen galbeedka Moo'aab agta Webi Urdun meel u dhow Yerixoo. Oo Baalaq ina Sefoor markuu arkay wixii oo dhan oo uu sameeyey Israa'iil reer Amor, oo wuxuu cabsaday Moo'aab dadka aad u badan sababtoo ah tiro badan ayay ahaayeen, oo wuxuu ka xumaaday Moo'aab wejiga wiilashii Israa'iil. Oo Moo'aab wuxuu ku yidhi goluha odayaasha Midyaan, Hadda ururkan wuxuu leefleefi doonaa dhammaan kuwa hareeraheenna, sida weylku u leefleefo cagaarka beerta. Baalaaq ina Sefoor oo ahaa boqorka Moo'aab wuxuu jiray wakhtigaas. Oo wuxuu ergooyiin u diray Balcaam ina Becoor oo Fetoor joogay, taas oo ku taal webiga dhulka wiilasha dadkiisa, si uu ugu yeedho isaga, isagoo leh, bal eeg, dad baa ka soo baxay Masar, oo bal eeg, waxay dabooleen muuqaalka dhulka, oo wuxuu fadhiyaa meel ii dhow. Oo hadda halkan kaalay oo ii inkaari dadkan, waayo wuu xoog badan yahay kan ama annaga, haddii aan awoodna inaan wax ku dhufanno iyaga, oo aan iyaga ka saaray dhulka, waayo waan ogahay kuwa aad barakaysay, waa la barakeeyey, oo kuwa aad inkaartay, waa la

inkaaray. Oo waxay tageen golaha odayaasha Moo'aab iyo golaha odayaasha Midyaan, iyagoo faalka gacmahooda ku sita, oo waxay u yimaadeen Balcaam, oo waxay u sheegeen erayadii Baalaaq. Oo wuxuu ku yidhi iyaga, halkan ku hoydeen habeenka, oo waan idiin jawaabi doonaa waxyaalaha Rabbigu ila hadli doono, oo madaxdii Moo'aab way la joogeen Balcaam. Ilaahna wuxuu u yimid Balcaam, oo wuxuu ku yidhi, Maxay yihiin nimankaan kuwan kula jira? Oo wuxuu yidhi Balcaam Ilaaha, Balaaq ina Sefoor, boqorka Moo'aab, iyaga ii soo diray, isagoo leh, eeg dad baa ka soo baxay Masar, oo wuxuu daboolay muuqaalka dhulka, oo kan wuxuu fadhiyaa agtiisa aniga, oo hadda kaalay ii habaar isaga, haddii markaas awoodi doono inaan garaaco isaga, oo aan eryay isaga dhulka ka. Oo Ilaah wuxuu Balcaam ku yidhi, Iyaga la tegi meyso, dadkana habaari meyso, waayo wuu barakaysan yahay. Oo Balcaam ayaa subaxdii kacay, wuxuuna ku yidhi taliyayaashii Balaaq, ku noqda sayidkiinna, Ilaah ima oggolaanayo inaan idinla socdo. Oo taliyayaashii Moo'aab way kaceen, wayna u yimaadeen Baalaq, oo waxay yidhaahdeen, Balcaam ma rabo inuu na raaco. Oo Balaaq wuxuu haddana sii daray inuu diro taliyayaal ka badan oo ka sharaf weyn kuwan. Oo waxay u yimaadeen Balcaam, oo waxay ku yidhaahdeen isaga, waxyaalahan wuxuu leeyahay Balaaq ina Sefoor, waxaan

ku baryayaa adiga ha ka laaban inaad ii timaadid. Si sharaf leh ayaan kuu sharafayn doonaa, oo wax kasta oo aad tidhaahdid ayaan kuu samayn doonaa, oo kaalay oo ii habaari dadkan. Oo Balcaam wuu jawaabay, oo wuxuu ku yidhi taliyayaashii Balaaq, haddii Balaaq ii siiyo gurigiisa oo buuxo lacag iyo dahab, ma awoodi doono inaan ku xadgudbo erayga Rabbiga Ilaaha, inaan sameeyo wax yar ama wax weyn fikirka kayga. Haddaba idinkuna halkan suga habeenkan, oo waxaan ogaan doonaa waxa Rabbigu ii sii hadli doono. Oo Ilaah baa u yimid Balcaam habeennimadii, oo wuxuu ku yidhi isaga, haddii dadkan yeedhay inay joogaan, kac oo raac iyaga, laakiin erayga aan kugula hadli doono, kaas waa inaad samaysaa. Oo Balaam wuxuu subaxdii kacay, dameerka koraystay, oo wuxuu la tegay taliyayaasha Moo'aab. Oo Ilaah wuxuu ku cadhooday cadho sababtoo ah isagu wuu tegey; oo wuxuu kacay wargeeyihii Ilaaha inuu isaga caayi; oo isagu wuxuu fuushan jiray dameerkiisa, oo labadii wiilashiisa ayaa la socday isaga. Dameerku wuxuu arkay malaa'igtii Ilaah oo jidka ku hor taagnayd, seeftana gacanta ku haysatay, markaasuu dameerku jidka ka leexday oo bannaanka u baxay, kolkaasuu ushiisa ku garaacay dameerka si uu jidka ugu celiyo. Oo wuxuu istaagay wargeeyaha Ilaah godadka canabka, deyrad dhinacan iyo deyrad dhinacan; Oo markay aragtay dameertu wargeeyaha

Ilaah, waxay isku cidhiidisay xagga derbiga, oo waxay ku tuurtay lugta Balcaam xagga derbiga; oo wuu ku sii daray inuu karbaasho iyada. Oo malaa'igta Ilaah ayaa sii socotay, oo intuu tegey ayuu istaagay meel cidhiidhi ah, oo aan suurtogal ahayn in lagu leexdo midig ama bidix. Oo markii dameerkii arkay farriinbixiyihii Ilaah, ayuu Balcaam ku hoos fadhiistay, markaasaa Balcaam cadhooday, oo ushii ku garaacay dameerkii. Oo Ilaah wuxuu furay afka dameerka, oo wuxuu Balcaam ku yidhi, maxaan ku sameeyay oo aad saddexaad mar iigu dhufatay tan? Oo wuxuu Balcaam dameerka ku yidhi, Waad igu majaajilootay, oo haddii aan seef gacanta ku lahaan lahaa, horay baan kuu muddi lahaa. Oo waxaa dameerku ku yidhi Balcaam, sow ma anigu ahay dameerkaagii aad ku fuushay tan aad ku fuuli jirtay dhallinyaronimadaada ilaa maanta maalinta? Miyaadan i dayrin doonin anigoo sidaas kuugu sameeyay oo ku fiirinayay? Laakiin wuxuu yidhi, maya. Ilaah wuxuu daahfuray indhaha Balcaam, oo wuxuu arkaa wargeeyaha Rabbiga oo ka soo hor jeeday jidka, iyo seefta la jiidey oo ku jirta gacanta isaga, oo intuu foororsaday ayuu wejigiisa ugu sujuuday. Oo wuxuu ku yidhi isaga wargeeyaha Ilaah, maxaad u garaacday dameerkaaga tan saddexaad? Oo bal eeg aniga waxaan u baxay inaan ku caayi, maxaa yeelay jidkaagu hortayda ma aha mid sharafsan, oo

dameertu markay i aragtay, saddexdii jeer ayay iga leexatay. Haddii aanay leexan, hadda sidaa darteed adiga runtii waan dilay lahaa, tan laakiin waan badbaadiyay lahaa. Oo Balcaam wuxuu ku yidhi malaa'igtii Rabbiga, Waan dembaabay, waayo ma aan ogeyn inaad jidka igu soo hor joogsatay si aad ila kulantid, oo hadda haddii aadan ku faraxsaneyn, waan soo noqon doonaa. Oo wuxuu yidhi wargeeyihii Ilaah Balcaam, ragga la soco; laakiin erayga aan kuu idhaahdo, tan ilaali inaad ku hadashid. Oo wuxuu tegey Balcaam la socday taliyayaashii Balaaq. Oo Balaak markuu maqlay in Balaam yimid, wuxuu u baxay inuu la kulmo, wuxuuna tegey magaalada Moo'aab, taas oo ku taal xuduudaha Arnoon, taas oo ah qayb ka mid ah xuduudaha. Oo wuxuu Balak ku yidhi Balaam, miyaanan kuu diray inaan ku yeedho? Maxaad iigu iman jirtay? Runtii ma awoodi doono inaan ku sharfeeyo? Oo wuxuu yidhi Balcaam Balaaq, eeg waxaan u imid adigii hadda; awood ma ahaan doonaa inaan hadlo wax? Erayga Ilaah hadduu afkayga ku rido, kaas ayaan ku hadli doonaa. Oo Balcaam wuxuu la tegey Balaaq, oo waxay yimaadeen magaalooyinka deegaannada dibadda. Oo Balaaq wuxuu allabariyey ido iyo weylal, wuxuuna u diray Balcaam iyo amiirradii la jiray isaga. Oo waxay noqotay subax, oo Balaaq wuxuu kaxeeyay Balcaam, wuxuuna kor ugu qaaday

tiirka Bacal, oo halkaas wuxuu ka tusay qayb ka mid ah dadka.

23

Waxaa yidhi Balaam Balak, Halkan ii dhis toddoba meelo allabari, oo halkan ii diyaari toddoba weylal iyo toddoba wanan. Balaaq wuxuu sameeyey sidii Balcaam u yidhi, wuxuuna meel allabariga kor saaray weyl iyo wan. Waxaa yidhi Balaam oo Balak u sheegay, Istaag allabarigaaga agtiisa, oo waxaan tegi doonaa haddii Ilaaha ii muuqdo kulanka dhexdiisa, oo erayga uu i tuso waan kuu sheegi doonaa. Markaasaa Balak istaagay allabarigii agtiisa. Oo Balaam wuxuu tegey inuu weydiiyo Ilaaha, wuxuuna tegey si toosan, oo Ilaaha wuxuu u muuqday Balaam, oo wuxuu ku yidhi isaga Balaam, toddobada meelahood allabariga waan diyaariyey, oo waxaan kor ugu bixiyey weyl iyo wan meesha allabariga. Oo Ilaah wuxuu eray ku riday afka Balcaam, markaasuu yidhi, isagoo u jeestay Balaaq, Sidaas ayaad u hadli doontaa. Oo wuxuu u leexday xaggiisa, isna wuxuu taagnaa kor qurbaannadiisa la gubo, oo dhammaan madaxdii Moo'aab ayaa la jiray isaga, oo ruuxii Ilaah ayaa ku soo degay isaga. Oo wuxuu qaatay masaalkiisii, oo yidhi, Balak oo ah boqorka Moab ayaa Mesopotamia iiga soo yeedhay, buuraha

bari, isagoo leh, Kaalay oo Yacquub ii inkaar, oo kaalay oo Israa'iil ii habaaray. Maxaan habaari doonaa mid uusan Sayidku habaarin? Mise maxay wax aan habaari doono kan aan Ilaah habaaraynin? Waayo, waxaan isaga ka arki doonaa korka buuraha, oo waxaan isaga ka daawan doonaa kuraha, bal eeg, dadku keligiis ayuu degganaan doonaa, oo quruumaha dhexdooda laguma tirin doono. Yaa si sax ah u tiriyey farcanki Yacquub, iyo yaa tirin doona qolooyinka Israa'iil? Naftaydu ha dhinto dhexda nafaha kuwa xaqa ah, oo farcankaygu ha noqdo sida farcanka kuwaas. Oo wuxuu Balak Balcaam ku yidhi, maxaad ii samaysay? Waxaan kuugu yeedhay inkaari cadaawayaashayda, oo bal eeg, waxaad ku duceysay barako. Oo wuxuu Balaam ku yidhi Balak, miyaanan dhawri inaan ku hadlo wixii Ilaah afkayga galiyo? Oo wuxuu Balaaq ku yidhi, Kaalay, weli ila tag meel kale oo aad halkaas ka arki doontid isaga, laakiin qayb keliya oo isaga arki doontid, kuwa oo dhan ma arki doontid, oo halkaas iga habaari isaga. Wuxuu isaga geeyey beer munaarad oo ku tiil meel sare oo la qoray, oo halkaas wuxuu ka dhisay toddoba meel allabari, wuxuuna ku bixiyey weyl iyo wan meeshii allabariga. Oo Balcaam wuxuu Balaaq ku yidhi, Istaag qurbaannadaada agtooda, aniguse waxaan tegayaa inaan Ilaah wax weydiiyo. Ilaah wuxuu la kulmay Balcaam, erayna afkiisii

buu geliyey, oo wuxuu ku yidhi, Ku noqo Balaaq, oo waxan ku hadli doontaa. Oo wuxuu u leexday xaggiisa, oo isagu wuxuu taagnaa qurbaankiisa guban oo dhan, oo dhammaan taliyayaashii Moo'aab way la joogeen, oo Baalaq wuxuu ku yidhi, Maxay Rabbigu ku hadlay? Oo isagoo masaalkiisii qaatay ayuu yidhi, Kac Balaaq, oo maqal, dhegayso wiilka Sefoor. Ma aha Ilaaha sida nin been sheega, mana aha sida wiilka aadanaha la hanjabaayo, isaga wuu yidhi, miyuusan samayn doonin? Miyuu hadli doonaa, oo aan sii jiri doonin? Bal eeg, barakada waan qaatay, waan barakayn doonaa, oo ma dib u celin doono. Ma jiri doono hawl adag Yacquub dhexdiisa, mana la arki doono xanuun Israa'iil dhexdiisa. Rabbiga Ilaahiisa ah ayaa la jira isaga, waxyaalaha sharafta leh ee taliyayaasha ayaa ku jira isaga. Ilaahii soo bixiyey isaga Masar ka, wuxuu u leeyahay sharaf sida tan geeska oo kale. Ma aha, waayo ma jiro faal Yacquub dhexdiisa, mana jiro wax sii sheegid Israa'iil dhexdiisa. Waqti ku habboon ayaa lagu odhan doonaa Yacquub iyo Israa'iil, waxay Ilaah samayn doono waa maxay? Bal eeg, dadku wuxuu u kici doonaa sida ilmo libaax, oo wuxuu ugu faani doonaa sida libaax. Ma seexan doono ilaa uu cuno ugaadh, oo uu cabbo dhiigga kuwa dhaawaca ah. Oo wuxuu Balaaq ku yidhi Balcaam, Hana ii habaarin isaga, hana barakayn isaga. Oo Balcaam oo jawaabaya

ayaa Balaaq ku yidhi, miyaanan kugula hadlin anigoo leh, erayga Ilaah hadlo, kaas ayaan samayn doonaa? Oo wuxuu Balaaq ku yidhi Balcaam, kaalay aan ku qaado meel kale, haddii ay Ilaah ka farxiso, oo halkaas iga habaari isaga. Oo Balaaq wuxuu Balcaam u kaxeeyay meesha ugu sarraysa Fogoor, taasoo u fidsan xagga cidlada. Waxaa yidhi Balaam oo uu ku hadlay Balak, Halkan ii dhis toddoba meel oo allabari, oo halkan ii diyaari toddoba weylal iyo toddoba wanan. Oo Balaaq wuxuu sameeyey sidii uu Balcaam ugu yidhi, wuxuuna meesha allabariga ku bixiyey weyl iyo wan.

24

Oo Balcaam markuu arkay inay wanaagsan tahay Rabbiga hortiisa in Israa'iil la barakeeyo, kuma uu tegin sidii caadadiisii ahayd inuu faalladii la kulmo, wuuna u jeestay wejigiisa xagga lamadegaanka. Oo Balcaam markuu indhihiisa kor u qaaday, wuxuu arkay Israa'iil oo teendhooyay sida qolooyinka, oo waxaa isaga ku soo degay ruuxa Ilaah. Oo qaatay masaalkiisa, wuxuu yidhi, wuxuu yidhaahda Balcaam ina Becoor, wuxuu yidhaahda ninka runtii arka, wuxuu yidhaahda maqlaya erayada xoogga badan, kii arkay riyadda Ilaah hurdo dhexdeeda; indhihiisa waa

la qaadey daboolkii. Sida qurux badan yihiin guryahaaga Yacquub, teendhooyinkaaga Israa'iil; Sida dooxooyinka hadhka bixiya, iyo sida beero webiga ku yaal, iyo sida teendhooyinka Rabbigu dhisay, iyo sida geedaha kedar biyaha ag yaal. Nin baa ka soo bixi doona iniinidiisa, wuxuuna xukumi doonaa quruumo badan, boqortooyadda Gog way la sarraysiin doontaa, boqortooyadiisana way kordhi doontaa. Ilaah wuxuu isaga ka soo hagay Masar, sida sharafta geeska hal ah oo kale. Wuxuu cuni doonaa quruumaha cadaawayaashiisa, oo qaybohooda buuran dhuuxa ka nuugi doonaa, oo fallaadhihiisa cadowga ku tooganayaa. Jiifay oo nasaday sida libaax, iyo sida cub, yaa kicin doona isaga? Kuwa ku duceynaya waa la duceeyay, kuwa ku habaareynayase waa la habaaray. Oo wuxuu Balaaq u cadhooday Balacam, wuuna isku dhuftay gacmihiisa, oo Balaaq wuxuu ku yidhi Balacam, inaan habaaro cadowgayga ayaan kuugu yeedhay, oo bal eeg, adoo barakeynaya ayaad saddexaad u barakaysay. Hadda sidaas daraaddeed u car□□ meeshaada. Waxaan idhi, waan ku sharafayn doonaa, laakiin hadda Rabbigu sharafta ayuu kaa xirmay. Waxaa yidhi Balcaam oo Baalaq u hadlay, miyaanan u hadlin wargeeyayaashaadii aad ii soo dirtay aniga, idhaahdo, haddii Baalaq i siinayo gurigiisa oo buuxa lacagta iyo dahabka, ma awoodi doono inaan ku xadgudbo

erayga Rabbiga si aan u sameeyo wax wanaagsan ama shar aniga qudhayda ah; inta uu yidhaahdo Ilaaha, kuwaas waan odhan doonaa. Iyo hadda bal eeg, waxaan u baxayaa meesha kayga. Kaalay, waan kula talin doonaa waxa dadkan samayn doono dadkaaga dhammaadka maalmaha. Oo qaatay masaalkiisa, wuxuu yidhi, Wuxuu yidhaahda Balcaam ina Becoor, wuxuu yidhaahda ninka runtii arka, maqlaya erayada Ilaah, yaqaan aqoonta ka timid Ilaaha ugu sarreeya, oo arkay riyadda Ilaah isagoo hurda; indhahoodu way kashfan yihiin. Waan tusi doonaa isaga, laakiin ma aha hadda, waan barakayn doonaa, laakiin ma soo dhowaanayo. Xiddig ayaa ka soo bixi doonta Yacquub, nin ayaa ka kici doona Israa'iil, wuxuuna burburin doonaa hogaamiyayaasha Moo'aab, wuxuuna dhici doonaa dhammaan wiilasha Seed. Oo Edom wuxuu noqon doonaa dhaxal, oo Esau oo ah cadowgiisa wuxuu noqon doonaa dhaxal, oo Israel wuxuu ku sameeyay xoog. Oo mid baa ka kici doona reer Yacquub, wuxuuna baabbi'in doonaa kii magaalada laga soo badbaadiyay. Oo markuu arkay Camaaleq, oo uu qaatay masaalkiisa, wuxuu yidhi, Bilowga quruumaha waa Camaaleq, oo farcankoodu wuu baabbi'i doonaa. Oo markuu arkay Keeniitka, oo uu qaatay masaalkiisa, wuxuu yidhi, xoog badan tahay rugtagaaga; oo haddii aad dhigto dhagaxa gudihiisa buulkaaga, oo haddii uu

Becoor u noqdo buul khiyaano ah, Ashuuriyiintu way maxaabiis kaa dhigi doonaan. Oo markuu arkay Og, oo uu qaatay masaalkiisa, wuxuu yidhi, Oo oo, yaa noolaan doona, markii Ilaah dhigo waxyaalahan? Oo wuxuu ka bixi doonaa gacanta Kitiim, waxayna dhibi doonaan Ashuur, waxayna dhibi doonaan Cibraaniyiinta, oo iyaga isku wada qalbi ayay ku halligmi doonaan. Oo Balcaam ayaa kacay oo tegey, isagoo ku noqday meeshiisii, Balaaqna wuu tegey xaggiisa.

25

Oo Israa'iil wuxuu degay Shittim, oo dadkii wuu nijaasowday markuu la sinaystay gabdhihii reer Moo'aab. Oo waxay ugu yeedheen iyaga allabariga sanamyadooda; oo dadkii wuxuu cunay allabarigoodii, oo waxay u sujuudeen sanamyadooda; Oo Israa'iil wuxuu ku dhameystirmay Bacal Fecoor; oo Rabbigu cadho buu ugu cadhooday Israa'iil. Oo wuxuu Rabbigu ku yidhi Muuse, qaado dhammaan hogaamiyayaasha dadka, oo tusaale ka dhig iyaga Rabbiga hortiisa qorraxda ka hor, oo waxaa ka noqon doonta cadhadii xanaaqii Rabbiga Israa'iil. Oo Muuse wuxuu ku yidhi qabiilooyinka Israa'iil, Mid walba ha dilo qofkiisa u dhow ee Bacalfegor ugu biiray. Oo eeg, nin ka mid ah

wiilashii Israa'iil ayaa yimid oo walaalkiis u keenay naagta reer Midyaan hortooda Muuse iyo hortooda shirka oo dhan ee wiilashii Israa'iil, iyagu laakiin way ooyeen agta iridda teendhadii markhaatiga. Oo markuu arkay Fiinexaas ina Elecaasaar ina Haaruun wadaadka, wuxuu ka kacay dhexda ururka, oo wuxuu gacantiisa ku qaatay waran, wuxuuna galay ninka reer binu Israa'iil dabadii oo galay foornada, wuxuuna labadoodaba mudday, ninka reer binu Israa'iil iyo naagta maxalkeeda dhex ah, oo belaayada waxay ka joogsatay reer binu Israa'iil. Kuwii dhintay belaayada waxay ahaayeen afar iyo labaatan kun. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, Fiinexaas ina Elecaasaar ina Haaruun wadaadka wuxuu joojiyay cadhadaydii ka reer binu Israa'iil, markuu u hinaasay hinaasadayda dhexdooda, oo aanan baabbi'in reer binu Israa'iil hinaasadayda. Sidaas waxaan idhi, bal eeg aniga waxaan siinayaa isaga axdi nabadeed, oo wuxuu noqon doonaa isaga iyo farcankiisa ka dambeeya axdi wadaadnimo weligeed ah, meeshii uu u hinaasay Ilaahiisa, oo uu kafaaraggud ugu sameeyey wiilashii Israa'iil. Magaca ninka reer binu Israa'iil ee la dilay oo ay la dishay naagta reer Midyaan wuxuu ahaa Sambri ina Salmoon, oo ahaa taliyaha guriga qoysaska reer Simecoon. Magaca naagtii Midiyaaniyad ahayd ee la dilay wuxuu ahaa

Khasbii, ina Shuur, oo ahaa taliyaha quruunta Ommooth, reerkii qoyska Midiyaan. Oo wuxuu Rabbigu la hadlay Muuse, isagoo leh, kula hadal wiilasha Israa'iil, isagoo leh, cadaawada reer Midyaan oo dhufta iyaga, maxaa yeelay waxay iyagu cadaawadaan idinka khiyaano dhexdeeda, intay idinku khiyaaneeyaan xagga Fecoor, iyo xagga Kasbii gabadhii amiirka Midyaan oo ahayd walaasha iyaga, tii la dhufay maalintii dhufashada xagga Fecoor.

26

Oo waxay noqotay kadib weerarkii, oo Rabbigu wuu la hadlay Muuse iyo Elecasar wadaadkii, isagoo leh, qaado tirada shirka oo dhan wiilashii Israa'iil laga bilaabo labaatan sano jir iyo wixii ka sarreeya sida guryaha awoowayaashood, mid kasta oo u baxaya inuu dagaal u soo safan Israa'iil dhexdeeda. Waxaa hadlay Muuse iyo Elecasar wadaadka Caraabood Moo'aab dusheeda Webi Urdun u dhow Yerixoo, isagoo leh, laga bilaabo labaatan sano iyo wixii ka sarreeya, sida uu amray Rabbigu Muuse; iyo wiilashii Israa'iil kuwii ka soo baxay Masar, Ruubeen curadkii Israa'iil; wiilashii Ruubeen Enoog, iyo dadkii Enoog; Falluu, dadkii Falluu. Dadka Asron ee Asronei, dadka Charmi ee Charmi.

Kuwanu waa dadyada Reuben, oo tirakoobkoodii wuxuu ahaa saddex iyo afartan kun iyo toddoba boqol iyo soddon. Oo wiilashii Fallu waxay ahaayeen Eliyaab. Wiilashii Eliyaab waxay ahaayeen Namuweel, Daataan, iyo Abiirown. Kuwanu waxay ahaayeen kuwii loo yeedhay ururka, oo waxay ahaayeen kuwii ku kacay Muuse iyo Haaruun markii ay la joogeen ururka Qorax, intii ay ku jireen kacdoonkii Rabbiga. Oo dhulkii afkiisii furay, wuxuuna liqay iyaga iyo Qorax, dhimashadii shirikii isaga markii dabkii cunay kontonkii iyo laba boqolkii, oo waxay noqdeen calaamad; laakiin wiilashii Qorax ma dhiman. Oo wiilashii Simecoon, dadkii wiilashii Simecoon; Namuuel, dadkii Namuueliyiintii; Jaamiin, dadkii Jaamiiniyiintii; Jaakiin, dadkii Jaakiiniyiintii; Serax, dadkii Seraxiyiintii; Saa'uul, dadkii Saa'uuliyiintii. Kuwan waa dadyada Simeon oo laga soo tiriyay, laba iyo labaatan kun iyo laba boqol. Wiilashii Yuudah waxay ahaayeen Eer iyo Oonaan, oo Eer iyo Oonaan waxay ku dhinteen dhulka Kanacan. Wiilashii Yahuudah waxay u kala qaybsameen sida qolooyinkoodii: Sheelom, dadkii reer Sheelom; Feres, dadkii reer Feres; Serax, dadkii reer Serax. Oo wiilashii Faares waxay noqdeen: Asroon, dadkii reer Asrooni; Iamun, dadkii reer Iamuuni. Kuwan waa dadyada Yahuudah sida tirinta iyaga, lix iyo toddobaatan kun iyo shan boqol. Oo wiilashii Isaakar siday

ahaayeen qolooyinkoodii: Toolaa, qolada reer Toolaa; Fuwaah, qolada reer Fuwaah; Yaashuub, qolada reer Yaashuub; Shimroon, qolada reer Shimroon. Kuwani waa dadyowgii Isaakar sida laga soo tiriyay iyaga, afar iyo lixdan kun iyo afar boqol. Wiilashii Sebulun sidii qolooyinkooda, Sered, dadkii Sereddiyiinta, Allon, dadkii Allonniyiinta, Allel, dadkii Allelliyiinta. Kuwan waa dadyada Sebulun oo laga soo tiriyey, lixdan kun iyo shan boqol. Wiilashii Gaad siday u kala qolooyinkooda ahaayeen: Safoon, qolada Safoonida; Haggi, qolada Haggida; Shuuni, qolada Shuunida; Osnii, qolada Osniida; Addii, qolada Addiida; Aroodi, qolada Aroodida; Ari'eel, qolada Ari'eelida. Kuwanu waa dadyowgii wiilashii Gaad sida ay tiriyaalkoodii ahayd, afar iyo afartan kun iyo shan boqol. Wiilashii Aasher sidii ay qolooyinkoodu ahaayeen: Yaamiin, dadkii Yaamiiniyiinta; Yeesuu, dadkii Yeesuu'iiyiinta; Bari'aa, dadkii Bari'aa'iiyiinta. Dadka Kober, dadka Koberi; dadka Melchiel, dadka Melchieli. Magaca gabadha Aasher waxaa la yidhi Saaray. Kuwanu waa dadyowgii Aasher sida ay tiradeeda ahayd, saddex iyo afartan kun iyo afar boqol. Wiilashii Yuusuf sidii ay u kala ahaayeen qolooyinkoodii, Manaseh iyo Efrayim. Wiilashii Manaseh. Makiir, dadka reer Makiir; oo Makiir wuxuu dhalay Gilecaad; Gilecaad, dadka reer Gilecaad. Oo kuwani

waxay ahaayeen wiilashii Gilead: Ahiezer, oo dadkiisu ahaa reer Ahiezer, iyo Cheleg, oo dadkiisu ahaa reer Cheleg. Esriel, dadka reer Esriel; Shekem, dadka reer Shekem; Shemaar, dadka reer Shemaar; iyo Xefer, dadka reer Xefer. Oo Salpaad oo ahaa wiilka Opher, ma uu lahayn wiilal, laakiin gabdho, oo kuwan waa magacyada gabdhaha Salpaad: Mala, iyo Noua, iyo Egla, iyo Melcha, iyo Thersa. Kuwani waa dadyowgii Manasseh oo laga tiriyey, laba iyo konton kun iyo toddoba boqol. Kuwanuna waa wiilashii Efrayim: Suutalaxa iyo qoladii reer Suutalaanka, Tanaax iyo qoladii reer Tanaaxi. Kuwan waa wiilashii Suutalaah, Ceeden, dadkii reer Ceeden. Kuwanu waa dadyowgii Efrayim sida ay tiradoodu ahayd: laba iyo soddon kun iyo shan boqol. Kuwanu waa dadyowgii wiilashii Yuusuf siday qolooyinkoodu ahaayeen. Wiilashii Benyaamiin sidii qolooyinkooda, kan Baale, qolada Baali, kan Asubiir, qolada Asubiiri, kan Yaakhiraan, qolada Yaakhiraani. Sophaan, dadka Sophanes. Wiilashii Bale waxay noqdeen Adar iyo Noeman; Adar wuxuu lahaa dadkii Adari, Noeman wuxuu lahaa dadkii Noemani. Kuwan waa wiilashii Benyaamiin siday qolooyinkoodu ahaayeen, tirinkoodii ahaa shan iyo soddon kun iyo shan boqol. Oo wiilashii Daan sida qolooyinkooda: Shaam, qolada Shaamiyiinta; kuwanu waa qolooyinkii Daan sida qolooyinkooda. Dhammaan dadka

Shuhamites sida tiriskooda, afar iyo lixdan kun iyo afar boqol. Wiilashii Naftaali siday ugu kala qaybsanaayeen qolooyinkoodii: Asieel, dadkii reer Asieel; Gawni, dadkii reer Gawni. Jeser-ka, dadka Jeseri; Sellem-ka, dadka Sellemi. Kuwan waa dadyowgii Naftaali sida laga soo tiriyay, afartan kun iyo saddex boqol. Tani waa tirinta wiilasha Israa'iil, lix boqol kun iyo kun iyo toddoba boqol iyo soddon. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, kuwan dhulka loo qaybin doonaa, in ay dhaxlaan tirada magacyada. Kuwa badan waxaad u kordhin doontaa dhaxalka, kuwa yarna waxaad u dhimi doontaa dhaxalkooda, mid kasta, sida loo tiriyay, waxaa la siin doonaa dhaxalkiisa. Iyada oo qaybo dhaxal ah loo adeegsanayo, dhulka waa la u qaybin doonaa magacyada, sida waafaqsan qabiilooyinka aabbayaashood, wayna dhaxli doonaan. Ka saami waxaad u qaybin doontaa dhaxalkooda inta u dhaxaysa kuwa badan iyo kuwa yar. Wiilashii Leewi sida waafaqsan qolooyinkoodii: Gershon, dadkii reer Gershon; Qohaad, dadkii reer Qohaad; Meraarii, dadkii reer Meraarii. Kuwan waa dadyada wiilasha Lewi: dadka Lobeni, dadka Xebroon, dadka Qore, iyo dadka Muusi, oo Ka'aad wuxuu dhalay Camraam. Magaca naagtiisa wuxuu ahaa Jochebed, oo ahayd gabadha Levi, tii u dhashay kuwan Levi intay Masar joogtay, waxayna u dhashay Amram Haaruun iyo Muuse, iyo

Maryan oo ahayd walaashood. Oo Haaruun waxaa u dhashay Naadaab, iyo Abiihuu, iyo Elecaasaar, iyo Iitaamaar. Waxaa dhintay Nadab iyo Abiud markay Rabbiga hortiisa ku bixiyeen dab qalaad cidladii Siinay. Oo waxay ka noqdeen tirinta iyaga saddex iyo labaatan kun, dhammaan lab ah oo bil jir iyo ka kor, waayo lama tirin dhexda wiilasha Israa'iil, sababtoo ah lama siiyo iyaga qayb dhexda wiilasha Israa'iil. Oo tanu waa tirinta Muuse iyo Elecasar oo wadaadka ahaa, kuwaas oo ay tirinayeen wiilasha Israa'iil ee Caraabood Moo'aab, oo ku yiil Webi Urdun meel u dhow Yerixoo. Oo kuwan dhexdooda ma joogin nin ka mid ah dadkii Muuse iyo Haaruun ay tirinayeen, kuwaasoo wiilashii Israa'iil ku tirinayeen cidladii Siinay. Sababtii Rabbigu iyaga ku yiri, dhimasho ayay ku dhiman doonaan lamadegaanka dhexdeeda, oo lama tegin iyaga midkoodna mid, mooyee Kaaleeb ina Yefunneh, iyo Yashuuca ina Nuun.

27

Oo waxay u soo dhowaadeen gabdhihii Salpaad ina Opher, ina Gilead, ina Makiir, dadkii Manaseh, wiilashii Yuusuf, oo kuwanu waa magacyadoodii, Maala, iyo Noua, iyo Egla, iyo Melka, iyo Thersa, oo waxay istaageen Muuse hortiisa, iyo Eleasar

wadaadka hortiisa, iyo taliyayaasha hortooda, iyo shirkii oo dhan hortood albaabka teendhadii markhaatifurka, waxay yidhaahdeen, aabbahayo wuxuu ku dhintay cidlada, oo isagu ma jirin dhexdii shirkii isugu soo ururay Rabbiga hortiisa shirkii Kore, waayo dembigii isaga ayuu u dhintay, oo wiilal uma dhalan; yaanay magaca aabbahayo laga tirtirin dhexda dadkiisa, waayo ma laha wiil; na siiya hanti dhexda walaalaha aabbahayo. Oo Muuse wuxuu xukunkoodii hor keenay Rabbiga. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, si sax ah gabdhihii Selaafexaad way hadleen; hadiyad waxaad siinaysaa iyaga hanti dhaxal ah dhexda walaalaha aabbahood, oo waxaad u wareejinaysaa dhaxalkii aabbahood iyaga. Oo wiilasha Israa'iil waxaad kula hadli doontaa, adoo leh, nin haddii uu dhinto, oo wiil uusan isaga lahayn, waxaad dhaxalkiisa guddoon doontaan gabadhadiisa. Haddii laakiin gabadh uusan isaga lahayn, waxaad dhaxalka siin doontaan walaalkiisa. Haddii laakiin uusan walaalaha lahayn, waxaad dhaxalka siin doontaan walaalka aabbihiis. Haddii laakiin aanay jirin walaalaha aabihiis, waxaad dhaxalka siin doontaan qofka ugu dhow ee qabiiladiisa, si uu u dhaxlo waxyaalihiisa, oo tanu waxay reer binu Israa'iil u noqon doontaa xaq garsoore, sida Rabbigu Muuse u amray. Oo Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse, u kac buurta ka shishaysa Webi Urdun,

taas oo ah Buur Nabau, oo arag dhulka Kanacan oo aan siinayo reer binu Israa'iil inay dhaxalaan. Oo waxaad arki doontaa iyada, oo waxaa lagu dari doonaa dadkaaga adiga, sida loo daray Haaruun walaalkaa Buurta Xoor. Sababtoo ah aad ka xadgudubteen eraygayga cidlada Sin dhexdeeda, markii ururku soo horjeeday inaad iga quduusaysaan, ima aydaan quduusayn biyaha agtooda, tanu waa biyaha murankaas ee Kaadeesh oo ku yaal cidlada Sin. Oo wuxuu yidhi Muuse Rabbiga, ha magacaabo Rabbiga Ilaaha ruuxaha iyo jidhka oo dhan nin ururkan dul, kan bixi doona hortooda, iyo kan geli doona hortooda, iyo kan bixi doono iyaga, iyo kan keeni doono iyaga, oo ururka Rabbiga ma noqon doono sida ido aan adhijir lahayn. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, qaado adigii Yashuuca wiilka Nuun, nin ruux ku jira naftiisa, oo gacmahaaga saari isaga. Oo taagi isaga Elecaasaar wadaadka hortiisa, oo amar sii isaga shirka oo dhan hortiisa, oo amar ku sii isaga hortooda. Oo waxaad sharaftaada kor saari doontaa isaga, si ay wiilasha Israa'iil ugu addeecaan isaga. Oo wuxuu istaagi doonaa Elesaar oo wadaadka hortiisa, oo waxay isaga weyddiin doonaan xukunkii muujinta Rabbiga hortiisa, afkiisa ayay ku bixi doonaan, oo afkiisa ayay ku geli doonaan isaga iyo wiilashii Israa'iil oo isku wada qalbi ah, iyo shirkii oo dhan. Oo wuxuu sameeyey Muuse sida uu ugu

amray Rabbiga, oo wuxuu qaaday Yashuuca, wuxuuna taagay isaga hortii Elecaasaar wadaadka, iyo hortii shirka oo dhan, oo wuxuu saaray gacmihiisa kor isaga, oo wuxuu dhisay isaga sida uu u amray Rabbiga Muuse.

28

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, amar wiilasha Israa'iil, oo waxaad ku odhan doontaa iyaga, isagoo leh, hadiyadahayga hadiyadahayga qurbaannadayda ee ah ur udgoon waa inaad xajisaan inaad ii bixisaan iidahayga gudahooda. Oo waxaad iyaga ku odhan doontaa, kuwan waa qurbaannada aad Rabbiga u keeni doontaan, laba wan oo sanad jir ah oo aan iin lahayn maalin kasta, qurbaan la gubo oo joogto ah. Wanka kowaad waad samayn doontaa subaxda, wanka labaadna waad samayn doontaa fiidka. Waxaad samayn doontaa toban-meelood oofii ah bur fiican oo ah allabari lagu qasey saliid ah afar-meelood iin. Qurbaan la gubo oo joogto ah, tan ku noqotay buurta Siinay caraf udgoon u ah Rabbiga. Oo qurbaankiisa cabniinka afraadka hinka waxaad ku shubi doontaa wanka kowaad; meesha quduuska ah waxaad Rabbiga ugu shubi doontaa qurbaanka cabniinka khamriga adag; oo

wanka labaad waxaad samayn doontaa xagga fiidka; sida allabariga isaga iyo sida qurbaanka cabniinka isaga waxaad Rabbiga ugu samayn doontaan ur udgoon. Oo maalinta sabtiyo waxaad keeni doontaan laba wan oo sano jir ah oo aan iin lahayn, iyo laba meelood oo toban ah oo bur wanaagsan oo lagu daray saliid u qurbaanka iyo qurbaanka cabniinka, qurbaanka la gubo oo sabtiyo sabtiyo dhexdooda oo ku saaran qurbaanka la gubo ee joogtada ah, iyo qurbaanka cabniinka ee isaga. Oo bilaha cusub waxaad u soo dhowaysaan qurbaan guban Rabbiga, dibiyo laba ka mid ah lo'da, iyo wan hal, iyo baraar toddoba oo sano jir ah oo aan iin lahayn; Saddex meelood toban oo bur wanaagsan oo lagu daray saliid dibiga kasta hal, iyo laba meelood toban oo bur wanaagsan oo lagu daray saliid wanka hal; Meelood toban meelood toban oo bur wanaagsan oo lagu daray saliid baraaraha kasta hal, allabari caraf udgoon qurbaan Rabbiga. Qurbaanka cabitaanka iyaga badhkiis hiin ayuu noqon doonaa weylka keligiis; oo saddex-meeloodka hiin ayuu noqon doonaa wanka keligiis. Oo afartaadka hiin wuxuu noqon doonaa wanka yar ee mid khamriga; tani waa qurbaanka la gubo oo dhan bil ka bil u gala bilaha sannadka. Oo orgi ah riyo mid ka mid ah riyaha ku saabsan dembi Rabbiga, kor qurbaanka guban ee joogtada ah la samayn doonaa, iyo qurbaanka cabniinka isaga. Oo bisha

kowaad, maalinta afar iyo tobnaad ee bisha, waa Kormaridda Rabbiga. Maalinta shanaad iyo tobnaad ee bisha tan waxaa ahaan doonta iid, oo toddoba maalmood waa inaad cuntaan rootiga aan khamiirka lahayn. Maalinta kowaad oo loo yeedho quduus ayaa idiin ahaan doonta, oo shaqo kasta oo addoonsi ah ma samayn doontaan. Oo waxaad keeni doontaan qurbaanno la gubo oo qurbaan ah Rabbiga: weylal ka mid ah dibi oo ah laba, wan hal, iyo baraar sano jir oo toddoba ah. Waxay idiin ahaan doonaan kuwo aan iin lahayn. Oo allabarigoodii wuxuu ahaa bur fiican oo saliid lagu qasay, saddex meelood oo tobnaad weyl kasta, iyo laba meelood oo tobnaad wan kasta. Tobnaad tobnaad waxaad u samayn doontaa wanka yar ee ah mid, toddoba wananka yaryar. Iyo orgi yar mid ka mid ah riyaha ku saabsan dembi, in kafaaraggud loogu sameeyo idinka; marka laga reebo qurbaanka la gubo ee joogtada ah ee subaxda, kaas oo ah qurbaanka la gubo ee joogtada ah. Kuwan sida kuwan waxaad samayn doontaan maalinta gudaha toddobada maalmood, hadiyad qurbaan ah oo ur udgoon u ah Rabbiga, kor qurbaanka guban ee joogtada ah waxaad samayn doontaan cabniinkiisa. Maalinta toddobaad oo quduus la yidhaahdo waxay idiin ahaan doontaa mid quduus ah, oo dhammaan shaqada addoonsiga ah kuma samayn doontaan. Maalinta wax cusub, markaad Rabbiga

toddobaadyada allabari cusub u keenaysaan, waxay idiin ahaan doontaa maalin quduus ah oo loo yeedhay, oo dhamaan shaqo addoonsiga ah ma samayn doontaan. Oo waxaad keeni doontaan qurbaanno la gubo oo ah ur caraf u fiican Rabbiga: weylal laba oo xoolaha ka mid ah, wan hal, iyo toddoba baraar oo sano jir ah oo aan iin lahayn. Qurbaankoodii wuxuu ahaa bur fiican oo saliid lagu qasey, saddex meelood oo toban weylka yar ee keligiis ah, iyo laba meelood oo toban wanka ee keligiis ah. Tobnaad tobnaad wanka yar kii hal ah, toddobada wananka yar; iyo orgi yar riyaha ka mid ah ku saabsan dembi, si kafaaraggud loogu sameeyo idinka; marka laga reebo qurbaanka la gubo ee had iyo goorba ah; iyo allabariga iyaga waxaad ii samaysan doontaan aniga, iyagoo aan iin lahayn ayay idiin ahaan doonaan, iyo qurbaannada cabniinka iyaga.

29

Bisha toddobaad, maalinta kowaad ee bisha, waxay idiin ahaan doontaa shir quduus ah, shaqo addoonsi oo dhan ma samayn doontaan, waxay idiin ahaan doontaa maalin calaamad leh. Waxaad samayn doontaan qurbaanno guban oo ur udgoon u ah Rabbiga: weyl hal oo lo ah, wan hal, iyo toddoba baraar oo

sannad jir ah oo aan iin lahayn. Allabarigoodii wuxuu ahaa bur wanaagsan oo saliid lagu daray; saddex meelood oo toban dibiga yar ee hal, iyo laba meelood oo toban wanka hal; Meelood toban meelood toban wanka yar ee hal, toddobada wananka yar; Iyo orgi yar oo riyaha ka mid ah hal ku saabsan dembi, si kafaaro loogu sameeyo idinka; Marka laga reebo allabaryadii la gubo ee dayaxa cusub; iyo allabarigoodii, iyo qurbaannadoodii cabniin, iyo allabariga la gubo ee joogtada ah; iyo allabarigoodii iyo qurbaannadoodii cabniin sida loo barbar dhigay iyaga si ay u noqdaan caraf udgoon Rabbiga. Maalinta tobnaad ee bisha tan waxay idiin ahaan doontaa maalin quduus ah oo loo yeedho, oo waxaad dhibi doontaan nafihiinna, oo shaqo kasta ma samayn doontaan. Oo waxaad Rabbiga u keeni doontaan qurbaanno la gubo oo ah ur caraf u fiican, qurbaanno Rabbiga: weyl mid ah oo lo'da ka mid ah, wan mid ah, iyo toddoba baraar oo sanno jir ah, oo waa inay idiin ahaadaan kuwo aan iin lahayn. Qurbaanka iyaga waa bur la qasay oo saliid lagu daray; saddex meelood oo toban dibiga kow, iyo laba meelood oo toban wanka kow; Meelood toban meelood toban wanka yar kow, u toddobada wananka yar; Iyo orgi riyaha ka mid ah ku saabsan dembi, in kafaaraggud loogu sameeyo idinka; marka laga reebo kan ku saabsan dembiga kafaaraggudda, iyo qurbaanka la gubo oo had

iyo goorba; qurbaankeeda, iyo qurbaanka cabniinka keeda sida loo qiyaaso u caraf udgoon qurbaan Rabbiga. Oo maalinta shanaad iyo tobnaad ee bisha toddobaad, waxay idiin ahaan doontaa la yidhaahdo quduus. Dhamaan shaqo addoonnimo ma samayn doontaan, oo waa inaad Rabbiga ugu dabaal degtaan iid toddoba maalmood. Oo waxaad keeni doontaan qurbaanno la gubo oo ah qurbaan ur udgoon Rabbiga, maalinta kowaad saddex iyo toban dibi, laba wan, iyo afar iyo toban baraar oo sannad jir ah, oo waxay noqon doonaan kuwo aan iin lahayn. Qurbaannada iyaga waa bur fiican oo saliid lagu qasey: saddex meelood toban weyl kasta oo keliya, saddex iyo tobanka weylasha; iyo laba meelood toban wan kasta oo keliya, labada wananka; Meelood toban meelood toban baraar kasta oo keliya, afarta iyo tobanka baraarrada; Iyo orgi riyaha ah mid dembi aawadiis; marka laga reebo qurbaanka la gubo ee joogtada ah; qurbaannada iyaga iyo qurbaannada cabniinka iyaga. Maalinta labaad waxaa la bixiyey laba iyo toban weylal, laba wan, iyo afar iyo toban baraar oo sannad jir ah oo aan iin lahayn. Qurbaankooda iyo qurbaanka cabniinkooda ee weylaha iyo wananka iyo baraaraha ayaa ahaa sida tiradooda iyo sida fahamkooda. iyo orgi riyo ah oo ka mid ah riyaha mid ku saabsan dembi, marka laga reebo qurbaanka la gubo ee joogtada ah,

allabarigoodii iyo qurbaannadoodii cabniinka. Maalinta saddexaad: kow iyo toban dibi, laba wan, iyo afar iyo toban baraar oo sano jir ah oo aan iin lahayn. Qurbaankooda iyo qurbaanka cabniinkooda ee weylaha iyo wananka iyo baraaraha ayaa ahaa sida tiradooda iyo sida fahamkooda. Iyo orgi riyaha ka mid ah hal oo ku saabsan dembi, marka laga reebo qurbaanka la gubo ee joogtada ah, allabariga iyaga iyo qurbaannada cabniinka iyaga. Maalinta afraad: toban dibi, laba wan, iyo afar iyo toban baraar oo sannad jir ah oo aan iin lahayn. Qurbaannada iyaga iyo qurbaannada cabniinka ee iyaga, ee weylaha iyo wananka iyo wananka yaryar, sida tirada iyaga, sida fahamka iyaga. Iyo orgi riyaha ka mid ah hal oo loogu talagalay dembi, marka laga reebo qurbaanka la gubo ee joogtada ah, allabarigoodii iyo qurbaannadii cabniinka ee iyaga. Maalinta shanaad waxaa la bixiyey sagaal dibi, laba wan, iyo afar iyo toban baraar oo da sannad ah oo aan iin lahayn. Qurbaannada iyaga iyo qurbaannada cabniinka iyaga ee weylaha iyo wananka iyo baraarrada, sida tirada iyaga ah, sida fahamka iyaga ah. Iyo orgi ka mid ah riyaha hal ku saabsan dembi, marka laga reebo qurbaanka la gubo ee joogtada ah, allabarigoodii iyo qurbaannadii cabniinka ee iyaga. Maalinta lixaad: dibiyo sideed, wanan laba, iyo afar iyo toban baraar oo sannad jir ah oo aan iin

lahayn. Qurbaannada iyaga iyo qurbaannada cabniinka iyaga ee weylaha iyo wananka iyo baraarrada, sida tirada iyaga u dhigantahay, sida fahamka iyaga. Iyo orgi riyaha ka mid ah hal oo loogu talagalay dembi, marka laga reebo qurbaanka la gubo ee joogtada ah, allabarigoodii iyo qurbaannadii cabniinka ee iyaga. Maalinta toddobaad: weylal toddoba, wanan laba, iyo afar iyo toban baraar oo sannad jir ah oo aan ceyb lahayn. Qurbaannada iyaga iyo qurbaannada cabniinka iyaga ee loogu bixiyey weylaha iyo wananka iyo wananka yaryar, sida tirada iyaga, sida fahamka iyaga. Iyo orgi riyaha ka mid ah hal oo ku saabsan dembi, marka laga reebo qurbaanka la gubo ee joogtada ah, allabariga iyaga iyo qurbaannada cabniinka iyaga. Maalinta siddeedaadna waxay idiin ahaan doontaa shir guntan, oo dhamaan shaqo addoonsi ah ku samayn maysaan. Oo waxaad Rabbiga ugu keeni doontaan qurbaanno la gubo oo ah ur udgoon: weyl hal, wan hal, iyo toddoba baraar oo sanno jir ah oo aan iin lahayn. Qurbaannada iyaga iyo qurbaannada cabniinka iyaga ee weylaha iyo wanka iyo wananka yaryar, sida tirada iyaga, sida habaynta iyaga. Iyo orgi riyaha ka mid ah hal oo ku saabsan dembi, marka laga reebo qurbaanka la gubo ee joogtada ah, allabariga iyaga iyo qurbaannada cabniinka iyaga. Kuwan waxaad Rabbiga ugu samayn doontaan iidihiinna, marka laga

reebo tukashooyinkiinna, iyo ikhtiyaariggiinna, iyo gubashooyinkiinna, iyo allabariggiinna, iyo qurbaannada cabniinkiinna, iyo badbaadadiinna.

30

Oo Muuse wuxuu kula hadlay wiilashii Israa'iil sida waafaqsan wax kasta oo Rabbigu Muuse ku amray. Oo Muuse wuxuu la hadlay madaxda qabiilooyinka wiilasha Israa'iil, isagoo leh, Kanu waa erayga uu Rabbigu amray. Nin kasta oo Rabbiga nidar u nidara, ama dhaar ku dhaarta, ama naftiisa ku xidho xidhid, eraygiisa ma nijaasayn doono; wax kasta oo afkiisa ka soo baxay wuu samayn doonaa. Haddii naag nidar u nidarto Rabbiga, ama ay xiran samayso xiran guriga aabbaheed dhexdiisa dhallinyaranimadeeda, oo aabbaheed maqlo nidarradeeda iyo xirannimadeeda ay ku xiratay nafteeda, oo aabbaheed iska aamusan yahay iyada, markaas waxay taagnaan doonaan nidarradeeda oo dhan iyo xirannimada oo dhan ay ku xiratay nafteeda, way u sii jiri doonaan iyada. Haddii laakiin diidaya diido aabbaheed, maalinta uu maqlo nidarradeeda oo dhan iyo xirannimada ay ku xiratay nafteeda, ma taagnaan doonaan. Oo Rabbigu wuu nadiifin doonaa iyada, maxaa yeelay diidday

aabbaheed. Haddii laakiin noqotay oo ay noqoto nin, iyo tukashooyinka iyada oo ay korkeeda ku yihiin sida kala soocida bushimaha iyada, kuwa ay ku xidhay nafta iyada, oo uu maqlo ninka iyada, oo uu aamusto iyada maalinta uu maqlo, oo sidaas waxay taagnaan doonaan dhammaan tukashooyinka iyada, iyo xidhnaanadda iyada, kuwa ay ku xidhay nafta iyada, way taagnaan doonaan. Haddii laakiin ninka iyada uu diido maalinta uu maqlo, dhammaan tukashooyinka iyada iyo xilalka iyada ee ay nafteeda ku xirtay ma sii jiri doonaan, sababtoo ah ninka wuu ka diidey, oo Rabbigu wuu nadiifin doonaa. Ducada carmalka iyo tii la tuuray, in alla intay nidarto marka laga hadlayo nafteeda, way sii jiri doonaan iyada. Haddii laakiin guriga ninka iyada gudihiisa ay ku jirto nidarkeeda, ama xadka nafteeda ku saabsan oo dhaarta leh, oo ninka iyada maqlo, oo aamusan u ahaado iyada, oo aanu diido iyada, waxaa taagnaan doona dhammaan nidarradeeda, oo dhammaan xadka iyada kuwa ay ku xaddaysay nafteeda, waxay taagnaan doonaan iyada sida. Haddii laakiin ninka iyada uu ka qaado maalinta uu maqlo, dhammaan wixii ka baxay bushimaha iyada oo ah tukashooyinkeeda iyo xilalka nafteeda, ma hadhayaan iyada, ninka iyada ayaa ka qaaday, oo Rabbigu wuu daahirin doonaa iyada. Dhammaan baryo iyo dhammaan dhaarta xidh dhaawici nafta, ninka iyada wuu dhigi

doonaa iyada, oo ninka iyada wuu ka qaadi doonaa. Haddii laakiin aamusan iska aamuso iyada maalin ka maalin, oo wuu dhigi doonaa iyada dhammaan baryooyinka iyada, iyo waajibadaha kuwa kor iyada wuu dhigi doonaa iyada, sababtoo ah wuu ka aamusay iyada maalinta taas oo uu maqlay. Haddii laakiin ninkeeda, ka dib maalinta uu maqlay, uu ka saaray ka saaro, wuxuu qaadan doonaa dembigeeda. Kuwani waa xeerarkii uu Rabbigu ku amray Muuse, kuwaas oo ku saabsan dhexda nin iyo naagtiisa, iyo dhexda aabbe iyo gabadhiisa inta ay dhallinyaro tahay oo ay guriga aabbaheed joogto.

31

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, ka aargud aargudida wiilasha Israa'iil reer Midyan, oo dabadeedna waxaad lagu dari doonaa dadkaaga. Oo Muuse wuxuu la hadlay dadka, isagoo leh, Hubiysa nimanka idinka, oo saf ugu taaga Rabbiga hortiisa dhinaca Midyaan, si aarsasho looga soo celiyo Rabbiga Midyaan. Kun qof oo qabiiil ka mid ah, kun qof oo qabiiil ka mid ah, qabiilooyinka reer binu Israa'iil oo dhan ka soo dira si ay u dagaallamaan. Oo waxay ka tiriyeen kumanyaalka Israa'iil kun qabiiil kasta, laba iyo toban kun oo hubaysan oo dagaal u diyaar

ah. Muuse wuxuu diray kun qof oo qabiiil kasta ka yimid, kun qof oo qabiiil kasta ka yimid oo ay weheliyeen ciidankoodii, iyo Fiinexas oo ahaa wiilkii Elecasar ina Haaruun oo wadaadka ahaa, iyo weelashii quduuska ahaa, iyo turumbooyinkii calaamadaha oo gacmahooda ku jiray. Oo waxay dagaal ugu saf-taageen Midyan, sida Rabbigu ugu amray Muuse, oo waxay dileen dhammaan labka. Oo waxay dileen boqorradii Midyaan iyo kuwii dhaawacmay oo iyaga, iyo Ewi, iyo Reqem, iyo Suur, iyo Xuur, iyo Rebac, shan boqor oo Midyaan; iyo Balcaam ina Be'oor waxay ku dileen seef la socday kuwii dhaawacmay oo iyaga. Oo waxay dhaceen dumarkii Midyaan, iyo alaabtooda, iyo xoolahoodii, iyo dhammaan hantidoodii, iyo xooggoodii waxay dhaceen. Oo dhammaan magaalooyinkoodii kuwii degmooyinkooda ahaa, iyo tuulooyinkoodii waxay ku gubeen dab. Oo waxay qaadeen dhacii iyaga oo dhan, iyo boolida iyaga oo dhan, laga bilaabo dad ilaa xoolo. Oo waxay u keeneen Muuse iyo Elecaasaar oo ahaa wadaadka, iyo dhammaan reer binu Israa'iil, maxaabiista iyo dhaca iyo boobka, oo waxay keeneen xerada ku tiil Caraabood Moo'aab, taasoo ku taal Webi Urdun meel ka soo hor jeedda Yerixoo. Oo waxaa baxay Muuse iyo Elecasar oo ahaa wadaadka iyo dhammaan madaxdii ururka si ay ula kulmaan iyaga dibadda xerada. Muuse wuxuu u

cadhooday madaxda ciidanka, taliyayaasha kumanyada iyo taliyayaasha boqolleyda ee ka soo laabanayay safka dagaalka. Muuse wuxuu iyaga ku yidhi, Maxaad u badbaadiseen dhammaan dheddigga? Kuwan waayo waxay ahaayeen wiilashii Israa'iil sida erayga Balcaam ahaa in la leexiyo oo la dayro erayga Rabbiga, Fogoor darteed, oo waxaa dhacday belaayo ururka Rabbiga dhexdiisa. Oo hadda dila dhammaan labka ah ee ku jira boolidda oo dhan, iyo dhammaan naagaha garanaysay sariirta nin, dila. Iyo dhammaan dhaca naagaha ee aan la seexan lab, nool u haaya. Oo idinka deganaada xerada dibaddeeda toddoba maalmood, qof kasta oo dilay iyo kii taabtay meydka wuu is-daahirin doonaa maalinta saddexaad iyo maalinta toddobaad, idinka iyo maxaabiistinna. Oo dhar kasta oo daboolaya iyo weel kasta oo saan ah, iyo shaqo kasta oo ka samaysan hargaha riyaha, iyo weel kasta oo alwaax ah waa inaad nadiifisaan. Waxaa yidhi Elesaar oo ahaa wadaadka, nimankii ciidanka ee ka imanayay dagaalka, Tani waa xeerka sharciga ah ee Rabbigu ku amray Muuse. Marka laga reebo dahabka iyo lacagta iyo naxaasta iyo birta iyo laxaamadda iyo qasdiirka, wax kasta oo maraya dabka, wuu nadiifoobi doonaa, laakiin biyaha daahirinta ayaa lagu daahirin doonaa; iyo waxyaalaha oo dhan oo aan marin dabka, waxay mari doonaan biyaha. Oo maydhaa dharka

maalinta toddobaad, oo la nadiifin doontaan, oo waxyaalahaas ka dib xerada geli doontaan. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, qaado tirada guud ee dhaca maxaabiista laga bilaabo dad ilaa xayawaan, adiga iyo Elecasar wadaadka iyo madaxda aabayaasha shirka. Waa inaad dhaca u qaybisaan inta u dhaxaysa dagaalyahannada dagaalka tegay iyo ururka oo dhan. Oo waxaad ka sooci doontaan qayb Rabbiga ka mid ah raggii dagaalyahannada ahaa ee u baxay dagaalka, hal nafsi shan boqol ka mid ah, ka mid ah dadka, iyo ka mid ah xoolaha, iyo ka mid ah dibida, iyo ka mid ah idaha, iyo ka mid ah dameerrada; oo badhkoodana waad ka qaadan doontaan. Oo waxaad siin doontaa Elecasar wadaadka midhaha ugu horreeya Rabbiga. Oo badhkii wiilashii Israa'iil waxaad ka qaadan doontaa mid ka konton, ka dadka, iyo ka dibida, iyo ka idaha, iyo ka dameerrada, iyo ka dhammaan xoolaha, oo waxaad siin doontaa reer Laawi kuwa dhawra waardiyada teendhadii Rabbiga. Oo waxay sameeyeen Muuse iyo Elecasar oo ahaa wadaadkii, sidii Rabbigu ugu amray Muuse. Oo noqotay dheeraadka boolida ee ay dhaceen raggii dagaalyahannada, idaha, lix boqol kun iyo toddobaatan iyo shan kun; Oo dibiyo, laba iyo toddobaatan kun; Oo dameerro, hal iyo lixdan kun; Oo nafaha dadka dumarka ah kuwa aan aqoon sariirta nin, dhammaan nafaha, laba iyo soddon

kun. Oo waxay noqotay badhkii ama qaybtii kuwa u baxay dagaalka, oo tiradoodu ka mid ahayd idaha, saddex boqol iyo soddon kun iyo toddoba kun iyo shan boqol. Oo waxay noqotay qaybtii Rabbiga ee idaha, lix boqol iyo toddobaatan iyo shan; Oo dibida, lix iyo soddon kun, oo qaybtii Rabbiga, laba iyo toddobaatan; Oo dameerrada, soddon kun iyo shan boqol, oo qaybtii Rabbiga, mid iyo lixdan; Oo nafaha dadka, lix iyo toban kun, oo qaybtoodii Rabbiga, laba iyo soddon nafood. Waxaana Muuse siiyay Rabbiga qurbaanka Ilaaha Elecasar wadaadka, sida uu Rabbigu Muuse u amray; badhkii wiilashii Israa'iil, kuwaas oo Muuse ka qaybiyay raggii dagaalyahannada ahaa. Oo waxay noqotay badhkii ka yimid shirka idaha, saddex boqol iyo soddon kun iyo toddoba kun iyo shan boqol; Oo dibida, lix iyo soddon kun; Dameerrada, soddon kun iyo shan boqol; Oo nafaha dadka, lix iyo toban kun. Oo Muuse wuxuu ka qaatay qeyb-badhkii wiilashii Israa'iil mid ka konton, ka dadka iyo ka xoolaha, oo wuxuu siiyay reer Laawi kuwa ilaaliya ilaalada taambuugga Rabbiga, sida Rabbigu Muuse u amray. Oo waxay u soo dhowaadeen Muuse dhammaan kuwii loo magacaabay kumanyada ciidanka, hogaamiyeyaasha kumanyada iyo hogaamiyeyaasha boqollada, oo waxay ku yidhaahdeen Muuse, Addoommadaadu waxay qaadeen tirada nimanka

dagaalyahannada ee nala jira, oo mid keliya kama maqna iyaga. Oo waxaan Rabbiga u bixinnay hadiyadda, nin kasta wuxuu helay weel dahab ah, dugaagad, qoriga lugta, kaatun, dugaagad gacanta, iyo silsilad qoorta, si kafaaraggud noogu la sameeyo Rabbiga hortiisa. Oo waxaa qaatay Muuse iyo Elecasar oo wadaadka ahaa dahabkii ka iyaga, dhammaan weelashii la sameeyay. Oo waxay noqotay dhammaan dahabkii qurbaanka ahaa oo ay u qaadeen Rabbiga, lix iyo toban kun iyo toddoba boqol iyo konton sheqel, oo ka yimid taliyayaashii kumanyada iyo taliyayaashii boqollada. Nimankii dagaalyahannada ahaa mid walba wuxuu dhacay isaga qudhiisa. Oo waxaa dahabkii ka qaatay taliyayaashii kumanyada iyo taliyayaashii boqolleyda Muuse iyo Elecasar oo ahaa wadaadkii, waxayna keeneen teendhadii markhaatiga gudaheeda, si ay xusuus ugu ahaato reer binu Israa'iil Rabbiga hortiisa.

32

Oo xoolo badan ayaa wiilashii Ruubeen iyo wiilashii Gaad lahaayeen, badan aad u badan; oo waxay arkeen dhulkii Yacser, iyo dhulkii Gilecaad; oo meeshu waxay ahayd meel xoolo ah; Oo waxay u yimaadeen wiilashii Ruubeen iyo wiilashii Gaad, oo

waxay la hadleen Muuse iyo Elecaasaar wadaadkii iyo madaxdii ururka, iyagoo leh, Cataarod, iyo Diibon, iyo Yacser, iyo Nimraah, iyo Xeshboon, iyo Elecaale, iyo Sebaam, iyo Nebo, iyo Baayaan, dhulka Rabbigu u gacangeliyey wiilashii Israa'iil hortooda, dhul xoolo daajin ah ayuu yahay, oo carruurta aaduna xoolo bay leeyihiin. Oo waxay yidhaahdeen, haddii aynu raalli kaa helnay hortaada, dhulkan ha la siiyo addoommadaada hanti ahaan, oo ha naga gudbin Webi Urdun. Muuse wuxuu ku yidhi wiilashii Gaad iyo wiilashii Ruubeen, Walaalihiin dagaal bay tagayaan, idinkuse halkaas miyaad fadhiisan doontaan? Iyo maxaad u qalloocisaan maskaxda wiilasha Israa'iil inayan gudbin dhulka Rabbigu siinayo iyaga? Miyaanay aabayaashiinnu sidaas samayn markii aan iyaga ka diray Kaadeesh Barneeca inay dhulka fahmaan? Waxay u kaceen dooxadii canabka, oo waxay baadheen dhulkii, oo waxay leexiyeen qalbigii wiilashii Israa'iil, si aysan u gelin dhulkii uu Rabbigu siiyey iyaga. Oo Rabbigu wuxuu ku cadhooday cadho maalintaas, wuuna dhaartay, isagoo leh, haddii ay arki doonaan dadkan kuwii ka soo baxay Masar laga bilaabo labaatan sano iyo wixii ka sarreeya, kuwii garanayay wanaagga iyo sharka, dhulkii aan ugu dhaartay Ibraahim iyo Isxaaq iyo Yacquub, waayo ma ay raacin dambaysta aniga; laakiin maahee Kaaleeb wiilkii Yefunneh kii loo soocay,

iyo Yashuuca wiilkii Nuun, maxaa yeelay wuu raacay dambaysta Rabbiga. Oo Rabbigu aad buu ugu cadhooday reer binu Israa'iil, wuxuuna ku kala firdhiyey cidlada afartan sannadood, ilaa la baabbi'iyey jiilkii oo dhan, kuwii sharka ku samayn jiray Rabbiga hortiisa. Bal eega, waxaad kacteen meeshii awowayaashiin, burburka dadka dembilayaasha ah, si aad weli ugu sii kordhisaan cadhadii cadhada Rabbiga ku kor Israa'iil. Sababta aad ka noqon doontaan isaga inaad sii kordhisaan inaad ka tagaan isaga cidlada dhexdeeda, oo aad sharci ku xadgudbi doontaan ururka dhan. Oo waxay u yimaadeen isaga, oo waxay yidhaahdeen, Xerooyin ido ayaan halkan ugu dhisi doonnaa xoolahayaga, iyo magaalooyin alaabteenna. Oo annaga ayaa ishubnay oo noqonay ilaalin hore wiilasha Israa'iil, ilaa aynu keenno iyaga gudaha meeshooda, oo alaabteenna ayaa degganaan doonta magaalooyin deyrnayd sababta dadka deggan dhulka. Ma noqon mayno guryahayaga ilaa la qaybiyo wiilasha Israa'iil, mid kasta dhaxalkiisa. Oo mar dambe ma dhaxli doonno wax ka mid ah kuwaas oo ka yimaada dhinaca shisheeyaha Webi Urdun iyo meesha ka shisheysa, sababtoo ah waxaan helnay qaybimahaygii dhinaca shisheeyaha Webi Urdun xagga bari. Wuxuu ku yidhi iyaga Muuse, haddii aad samaysaan sida eraygan, haddii aad is hubaysaan hortii Rabbiga dagaal u, oo nin

kasta oo hubaysan oo idinka ahu uu dhex maro Webi Urdun hortii Rabbiga, ilaa cadowgiisa wejigiisa laga baabi'iyo, oo dhulka hortii Rabbiga la gacan saaro, oo ka dib waxyaalahan waxaad noqon doontaan, oo waxaad ahaan doontaan eed la'aan hortii Rabbiga iyo Israa'iil ka; oo dhulkan wuxuu idiin ahaan doonaa hanti hortii Rabbiga. Haddii aydaan sidaas samayn, Rabbiga hortiisa ayaad ku dembaabi doontaan, oo dembiginna waad ogaan doontaan marka sharka idin qabto. Waxaad dhisan doontaan magaalooyin u ah alaabtiinna iyo xerooyin u ah xoolihiinna, oo wixii afkiinna ka soo baxay waad samayn doontaan. Oo waxay yidhi wiilashii Ruubeen iyo wiilashii Gaad Muuse, iyagoo leh, addoommadaadu way samayn doonaan sida Rabbiga keenna uu ku amrayo. Alaabteenna, naagaheenna, iyo dhammaan xoolaha keenna waxay joogayaan magaalooyinka Gilead. Laakiin carruurtaada oo dhan way gudbi doonaan hubaysan oo safan Rabbiga hortiisa dagaalka, sida Sayidka uu leeyahay. Muuse wuxuu iyaga u abaabulay Elecasar oo ahaa wadaadka, iyo Yashuuca ina Nuun, iyo madaxda qolooyinka qabiilooyinka Israa'iil. Oo Muuse wuxuu iyaga ku yidhi, haddii wiilashii Ruubeen iyo wiilashii Gaad ay Webi Urdun idinla gudbaan, oo dhammaantood hubaysan oo dagaal u socda Rabbiga hortiisa, oo aad dhulka idinka horreeya xukuntaan,

markaas waxaad iyaga siinaysaan dhulka Gilecaad inay hantiyaan. Haddii laakiin aanay iyagu hubaysan idiinla gudbin dagaalka Rabbiga hortiisa, waxaad gudbinaysaan alaabtooda iyo naagahooda iyo xoolahooda idinka hor dhulka Kana'aan, oo waxay idinla wada dhaxli doonaan dhulka Kana'aan. Oo waxay jawaabeen wiilashii Ruubeen iyo wiilashii Gaad iyagoo leh, Wax alla wixii Rabbigu ku yidhaahdo addoommada, sidaas ayaan yeeli doonnaa annaga. Waxaan ka gudbi doonaa anagoo hubaysan hortiisa Rabbiga, dhulka Kanacan gudihiisa, oo waxaad ina siin doontaan hantida naga dhexaysa dhinaca shishe ee Webi Urdun. Oo Muuse wuxuu siiyey wiilashii Gaad, iyo wiilashii Ruubeen, iyo badhkii qabiilka Manaseh oo ahaa wiilashii Yuusuf, boqortooyadii Siixon oo boqorka Amoriyiinta ahaa, iyo boqortooyadii Coog oo boqorka Baashaan ahaa, dhulkii iyo magaalooyinkii iyo soohdinteeda, magaalooyinkii dhulka ku wareegsanaa. Oo waxay dhiseen wiilashii Gaad Diibon, iyo Atarod, iyo Arocer, iyo Sofar, iyo Yaser, wayna sarraysiiyeen iyaga, iyo Nimraah, iyo Beyd Xaaraan, magaalooyin deyr ah, iyo xerooyin ido. Oo wiilashii Ruubeen waxay dhiseen Xeshboon, iyo Elecaalee, iyo Qiryaatayim, iyo Bacal Mecoon, oo deyr lagu sameeyey, iyo Sibmah; oo waxay u bixiyeen magacyadii magaalooyinkii ay dhiseen sida magacyadooda. Oo wuxuu tegey

wiilkii Makiir oo ahaa wiilkii Manaseh xagga Gilcaad, wuuna qabsaday, wuuna baabbi'iyey reer Amor ee dhex degganaa. Muuse wuxuu dhulka Gilcaad siiyey Maakiir ina Manaseh, wuuna halkaas degay. Oo Jair oo ahaa reer Manasseh ayaa tegey, oo wuxuu qaatay tuulooyinkoodii, oo wuxuu u bixiyey tuulooyinkii Jair. Oo Nabau wuxuu tegey, wuxuuna qabsaday Kacaad iyo tuulooyinkeeda, wuxuuna ugu bixiyey magiciisa Nabod.

33

Oo kuwanu waa meelaha joogsashada wiilashii Israa'iil, sidii ay uga baxeen dhulkii Masar iyagoo leh xooggooda, gacantii Muuse iyo Haaruun. Muuse wuxuu qoray bixitaannadoodii iyo meelahoodii ay joogsadeen sababta erayga Rabbiga, oo kuwanu waa meelaha safarkoodii. Waxay ka tageen Rameses bisha kowaad, maalinta shan iyo tobnaad ee bisha kowaad. Maalinta ku xigtay Kormaridda ayay wiilashii Israa'iil ku baxeen gacan sare oo ay arkeen dhammaan Masriyiintii. Masaaridu waxay aasayeen dhammaan kuwoodii dhintay oo Rabbigu dilay, kuwaas oo ahaa curadkii oo dhan ee dalka Masar, oo Rabbigu wuxuu ka aargoosaday ilaahyadoodii. Oo wiilashii Israa'iil markay ka

baxeen Ramesee, waxay degeen Sukod. Oo markay ka ambabbaxeen Sukod, waxay degeen Eetam, kaas oo ah qayb ka mid ah cidlada; Oo waxay ka ambabbaxeen Eetam, oo waxay degeen afka Irod, kaas oo ah ka soo horjeeda Bacal Sefon, oo waxay degeen ka soo horjeeda Migdol. Oo waxay ka tageen meel ka soo horjeedda Eiroth, oo waxay ka gudbeen badda dhexdeeda oo waxay galeen cidlada, oo waxay cidlada dhex mareen saddex maalmood, oo waxay degeen Pikriais. Oo waxay ka guureen Biyaha Qadhaadhka, oo waxay yimaadeen Eelim, oo Eelim waxaa ku yiil laba iyo toban ilo biyo ah, iyo toddobaatan jirid oo geedaha timirta ah, oo halkaas ayay degeen biyaha agtiisa. Oo waxay ka guureen Eelim, wayna degeen Badda Cas agteeda. Wayna ka guureen Badda Cas, oo waxay degeen cidlada Sin. Oo waxay ka tageen lamadegaanka Sin, wayna degeen Rafaka. Oo waxay ka tageen Rafaka, wayna degeen Ayluus. Waxay ka guureen Ailous, oo waxay degeen Raphidin, laakiin halkaas ma jirin biyo ay dadku cabban. Oo waxay ka tageen Rafidiin, waxayna degeen cidlada Siinaa. Oo waxay ka tageen lamadegaanka Siinaa, waxayna degeen qabuuraha rabitaanka. Oo waxay ka guureen xabaalihii damaca, oo waxay degeen Aserod. Oo way ka tageen Aserot, waxayna degeen Ratamaa. Oo waxay ka tageen Rathamah, waxayna degeen Remmon Phares.

Oo waxay ka tageen Remmon Phares, waxayna degeen Lebona. Oo waxay ka tageen Lebona, wayna degeen Ressan. Oo iyagu waxay ka tageen Ressan, oo waxay degeen Makellath. Oo way ka tageen Makellath, wayna degeen Shapher. Oo waxay ka guureen Shapher, wayna degeen Charadath. Oo waxay ka tageen Xaradaad, wayna degeen Makeelood. Oo waxay ka tageen Makeloth, wayna degeen Kataath. Oo waxay ka tageen Kataath, wayna degeen Taraath. Oo waxay ka tageen Tarath, wayna degeen Mathekka. Oo waxay ka tageen Mathekka, oo waxay degeen Selmonah. Oo way ka tageen Selmona, oo waxay degeen Masuuruud. Oo waxay ka guureen Masuuruud, oo waxay degeen Banaayaa. Oo waxay ka tageen Banaiah, waxayna degeen buurta Gadgad. Oo waxay ka tageen buurta Gadgad, oo waxay degeen Etebatha. Oo waxay ka guureen Etebatha, waxayna degeen Ebronah. Oo way ka tageen Ebronah, waxayna degeen Ezion Geber. Wayna ka tageen Ezion Gaber, oo waxay degeen lamadegaanka Sin, wayna ka tageen lamadegaanka Sin, oo waxay degeen lamadegaanka Paran, taasoo ah Kadesh. Oo waxay ka tageen Kaadeesh, oo waxay degeen Buur Xuur oo u dhow dhulka Edom. Oo Haaruun oo ahaa wadaadkii ayaa u kacay amarkii Rabbiga aawadiis, wuxuuna ku dhintay halkaas sanaddii afaraatanaad ee bixiddii wiilashii Israa'iil ka dhulkii

Masar, bishii shanaad, maalintii kowaad ee bishii. Oo Haaruun wuxuu ahaa saddex iyo labaatan iyo boqol sannadood markii uu ku dhintay Buurta Xoor. Oo markuu maqlay boqorkii reer Kancaan Caraad, oo isna wuxuu degganaa dhulkii Kancaan, markay soo galayeen wiilashii Israa'iil; oo waxay ka guureen Buur Xoor, oo waxay degeen Selmona. Oo waxay ka guureen Selmona, wayna degeen Phinon. Oo waxay ka tageen Fiinoo, oo waxay degeen Oobood. Oo way ka tageen Oboth, waxayna degeen Ai oo ku taal dhanka shishe ee soohdimaha Moab. Wayna ka tageen Ai, oo waxay degeen Dibon Gad. Oo waxay ka tageen Daibon Gaad, waxayna degeen Gelmon Deblathaim. Oo waxay ka tageen Gelmon Deblathaim, oo waxay degeen buuraha Abarim, Nabau ka soo hor jeeda. Oo waxay ka guureen buuraha Abariim, waxayna degeen galbeedka Moo'aab, Webi Urdun agtiisa meel ku taal Yerixoo horteeda. Oo waxay degeen dhinaca Webi Urdun inta u dhexeysa Aesimod, ilaa Belsa ee ah xagga galbeedka Moo'aab. Oo Rabbigu kahor buu ku hadlay Muuse ku galbeedka Moo'aab agta Webi Urdun meel u dhow Yerixoo, isagoo leh, la hadal wiilasha Israa'iil, oo waxaad ku odhan doontaa iyaga, idinka waxaad ka gudbaysaan Webi Urdun oo gelaysaan dhulka Kana'aan. Oo waxaad baabbi'in doontaan dhammaan dadka deggan dhulka hortiinna, oo waxaad ka saari doontaan meelaha

ay wax ka fiirinayaan, oo dhammaan sanamyadooda la shubay waxaad baabbi'in doontaan, oo dhammaan tiirarkoodana waxaad ka saari doontaan. Oo waxaad baabbi'in doontaan dhammaan kuwa deggan dhulka, oo waxaad degganaan doontaan gudihiisa, waayo idinka waxaan idiin siiyey dhulkooda saami ahaan. Oo waxaad dhaxli doontaan dhulkooda saami ahaan sida qabiilooyinkiinna, kuwa badan waxaad korodhsaan hantidooda, oo kuwa yar waxaad yaraynaysaan hantidooda, meeshii magiciisu ka soo baxo, halkaas ayuu noqon doonaa, oo waxaad dhaxli doontaan sida qabiilooyinka awoowayaashiinna. Haddii laakiin aydaan baabbi'in kuwa deggan dhulka hortiinna, kuwa aad ka tagto iyaga waxay noqon doonaan qodxan indhihiinna gudahood iyo fallaadhooyin dhinacyadiinna gudahood, oo way idiin cadaawaysan doonaan dhulka aad deganaanaysaan. Oo waxay noqon doontaa sida ay go'aansadeen inay iyaga ku sameeyaan, sidaas oo kale ayaan idinka ku samayn doonaa.

34

Oo Rabbigu wuu la hadlay Muuse, isagoo leh, amar wiilasha Israa'iil, oo waxaad ku odhan doontaa iyaga, idinka waxaad geli

doontaan dhulka Kana'aan; tanu waxay idiin noqon doontaa dhaxal, dhulka Kana'aan iyo xuduudaheeda. Waxaa idiin noqon doonta dhinaca koonfureed laga bilaabo cidlada Sin ilaa soo xigta Edom, oo waxaa idiin noqon doonta xuduudaha koonfureed laga bilaabo qayb ka mid ah Badda Cusbada ee xagga bari. Oo xuduuduhu waxay idinka wareegi doonaan Koonfurta xagga kor u kaca Akrabin, oo waxay mari doonaan Ennak, oo bixitaanku wuxuu ahaan doonaa xagga Koonfurta Kadesh Barnea, oo waxay u bixi doonaan degmada Arad, oo waxay mari doonaan Asemona. Oo waxay ku wareeji doontaa soohdimaha laga bilaabo Asemona ilaa durdurka Masar, oo bixitaanku wuxuu noqon doonaa badda. Oo xadka badda wuxuu idiin ahaan doonaa badda weyn oo xad dhigi doonta, tanu waxay idiin ahaan doontaa xadka badda. Oo tanu waxay idiin noqon doontaa xuduudaha xagga woqooyi, laga bilaabo badda weyn waxaad qiyaasi doontaan idinka iyo iyaga ilaa buurta. Oo buurta ka bixi, buurta waxaad ugu qiyaasi doontaan iyaga markay galayaan Xamaad, oo bixitaankiisu wuxuu noqon doonaa xuduudaha Saradaak. Oo xadka wuxuu bixi doonaa Dephrona, oo bixitaankiisu wuxuu noqon doonaa Arsenain, tanu waxay idiin noqon doontaa xadka Woqooyiga. Oo xuduudaha wuxuu ka soo degi doonaa Sephephamar iyo Bela ee bari ku yaal ilaha, oo

xuduudaha wuxuu ku soo degi doonaa Bela oo ku taal dhabarka badda Chinnereth ee bari. Oo xuduudaha wuxuu hoos ugu dhici doonaa Sephamar iyo Bela xagga bari ee ilaha, oo xuduudaha wuxuu hoos ugu dhici doonaa Bela xagga dhabarka badda Chinnereth ee bari. Oo soohdimaha waxay u dhaadhici doonaan xagga Webi Urdun, oo makhrajku wuxuu noqon doonaa badda cusbada leh. Tanu waxay idiin noqon doontaa dhulka iyo soohdimahiisa hareeraheeda. Oo Muuse wuxuu amray wiilashii Israa'iil, isagoo leh, kanu waa dhulka aad dhaxli doontaan iyaga saami ahaan, sida Rabbigu amray in loo siiyo sagaalka qabiilooyinka iyo badhkii qabiiilka Manaseh. Sababtoo ah qabiilka wiilashii Ruubeen, iyo qabiilka wiilashii Gaad sidii guryaha qoysaska awoowayaashood, iyo badhkii qabiiilka Manaseh ayaa helay qaybiyadoodii. Laba qabiilooyinka iyo badhkii qabiiladii waxay qaadeen hantidooda shishadii Webi Urdun marka loo eego Yerixoo, laga bilaabo Koonfurta xagga bari. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, kuwan waa magacyada nimanka, kuwa idiin dhaxli doona dhulka; Elecasar wadaadka iyo Yashuuca kii Nuun. Waxaad qabiil kasta ka qaadan doontaan hogaamiye hal ah si uu dhulka idiinku dhaxalsiyo. Oo kuwan waa magacyada ragga qabiiladda Yahuudah, Kaaleeb ina Yefunneh. Qabiiladii Simecoon, Salaamiil

ina Semiyuud. Qabiiilka Benyaamiin, Eldaad ina Kasloon; Qabiiilka Daan, hogaamiye Bakiir ina Egli. Wiilashii Yuusuf, qabiilka wiilashii Manaseh, taliyihii wuxuu ahaa Aniil ina Suufi. Qabilka wiilasha Efrayim, taliyaha Kamuu'eel ina Sabathaan. Qabilka Sebulun, taliyaha Elisafaan ina Farnaakh. Ka qabiilka wiilasha Isaakar waxaa taliyaha ahaa Faltiyeel ina Usaa. Qabiiladda wiilasha Asher, taliyihii Achior ina Salami. Qabilka Naftali, taliyihii Fadaa'el ina Yamyuud. Kuwan ayaa Rabbigu ku amray inay u qaybiyaan wiilasha Israa'iil dhulka Kana'aan.

35

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse ku galbeedka Moo'aab agta Webi Urdun meel u dhow Yerixo, isagoo leh, amar wiilasha Israa'iil, oo waxay siin doonaan Laawiyiinta ka qaybo dhaxalkooda magaalooyin ay degaan; oo agagaarka magaalooyinka hareerahooda waxay siin doonaan Laawiyiinta. Magaalooyinku waxay iyaga u noqon doonaan in ay degaan, xeryahooduna waxay u noqon doonaan xoolaha iyo dhammaan xayawaanka afarta-lugta leh ee iyaga. Iyo dhulka ku xeeran magaalooyinka aad siin doontaan reer Laawi, laga bilaabo derbiga magaalada iyo dibadda laba kun dhudhun wareegsan.

Waxaad qiyaasi doontaa dibadda magaalada dhinaca xagga bari laba kun dhudhun, dhinaca xagga Koonfurta laba kun dhudhun, dhinaca xagga badda laba kun dhudhun, dhinaca xagga Woqooyi laba kun dhudhun, magaaladuna waxay dhexda ku ahaan doontaa idiin, iyo soohdimaha magaalooyinka. Oo magaalooyinka waxaad siin doontaan reer Laawi, lixda magaalooyinka magangalka oo aad siin doontaan in uu qofka dilay u cararo halkaas, oo kuwaas waxaad ku darsaan afartan iyo laba magaalo. Dhammaan magaalooyinka waxaad Laawiyiinta siinaysaan afartan iyo siddeed magaalooyin, kuwan iyo xaafadahooda. Oo magaalooyinka aad siin doontaan hantida wiilasha Israa'iil, kuwa badan waa inay badan siiyaan, kuwa yarna waa inay yar siiyaan. Mid kastaa sida dhaxalkiisa uu dhaxli doono, waa inuu magaalooyinkiisa ka siiyaa reer Laawi. Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Muuse, isagoo leh, la hadal wiilasha Israa'iil, oo waxaad ku odhan doontaa iyaga, idinka waxaad ka gudbaysaan Webi Urdun oo gelaysaan dhulka Kancaan. Oo waxaad idiin iyaga soocaysaan magaalooyin, meelo magangalyo ah ayay idiin noqon doonaan in uu halkaas u cararo gacankudhiiglaha, mid kasta oo dilay qof si aan ula kac ahayn. Oo magaalooyinku waxay idiin noqon doonaan meelo magangalyo aad kaga carartaan aargudaha dhiigga, oo

gacankudhiigluhu ma dhiman doono ilaa uu istaago shirka hortiisa si loo xukumo. Oo magaalooyinka aad siinaysaan ee lixda ah, magangalyo ayay idiin noqon doonaan. Magaalooyinka saddexda waxaad siinaysaan shisheeyaha Webi Urdun, iyo magaalooyinka saddexda waxaad siinaysaan dhulka Kancaan. Magangalyo ahaan doonta wiilasha Israa'iil, iyo shisheeyaha, iyo qariibka kan dhexdiinna ku jira, noqon doonaan magaalooyinkan kuwan magangalyo ahaan, in lagu cararo halkaas qof kasta oo dilaya naf si aan ula kac ahayn. Haddii laakiin uu weel bir ah ku dhufto isaga, oo uu dhinto, waa diloode, diloode dhimasho ha lagu dilo. Haddii laakiin qof dhagax gacanta ku jiro oo uu ku dhiman karo, qof kale ku dhufto, oo uu dhinto, dilaa weeye, dhimasho ha lagu dilaa dilaa. Haddii laakiin uu qof ku dhufto qof kale weel alwaax ah oo gacanta ku jira oo uu ku dhiman karo, oo uu dhinto, wuxuu yahay dilaa, oo dilaa waa in dhimashada lagu dilaa. Kan aargoosanaya dhiigga ayaa dili doona gacankudhiiglaha marka uu la kulmo; isagu wuu dili doonaa. Haddii laakiin nacayb ugu riixo isaga, oo ku tuuro wax kasta gaadmo ah, oo uu dhinto, ama cadhada darteed gacanta ku dhufto isaga, oo uu dhinto, dhimasho ha lagu dilo kii wax ku dhuftay, dil buu yahay; dhimasho ha lagu dilo kan dilaya; qaraabada dhiigga ayaa dili doona kii dilay marka uu la kulmo

isaga. Haddii laakiin si lama filaan ah, aan ahayn cadaawad uu riixo isaga, ama uu ku tuuro isaga weel kasta, aan ahayn gaadmo, ama dhagax kasta, kaas oo uu ku dhiman doono, isagoo aan ogayn, oo uu ku dhaco isaga, oo uu dhinto, isaga laakiin aan ahayn cadow isaga ahaa, ama aan doonayay inuu yeelo xumaan isaga; oo waxaa xukumi doonta shirka u dhexeeya kii dilay iyo u dhexeeya aargudaha dhiigga, sida xukummadan. Oo ururku wuxuu samatabbixin doonaa kan dilay aargudaha dhiigga, oo ururku wuxuu isaga dib ugu celin doonaa magaalada magangalka ee uu u cararay, oo wuxuu halkaas degganaan doonaa ilaa uu dhinto wadaadka weyn oo ay ku subkeen saliidda quduuska ah. Haddii laakiin bixitaan baxo gacankudhiiglaha xuduudaha magaalada uu ku cararay halkaas, oo helo isaga qaraabaha aarsanaya dhiigga dibadda xuduudaha magaalada magangalka isaga, oo dilo qaraabaha aarsanaya dhiigga gacankudhiiglihii, ma aha eedaysan. Magaalada magangalka gudaheeda ha deggo ilaa uu dhinto wadaadka weyn, oo ka dib dhimashada wadaadka weyn, kii dilay wuxuu ku soo noqon doonaa dhulkii hantidiisa. Oo kuwan waxay idiin noqon doonaan xaq garsooriid jiilalka idinka oo dhan dhexdooda rugaha idinka oo dhan. Qof kasta oo naf dilay, markhaatiyo dartood waa inaad dishaa qofkii dilay, oo markhaati hal ah uma

markhaati furi doono naf in la dilo. Oo ma qaadan doontaan madax-furasho ku saabsan nafta gacankudhiiglaha eedaysan oo la dili lahaa, waayo dhimasho ayuu ku dhiman doonaa. Ma qaadan doontaan lacag furasho ah kan u cararay magaalada magaalooyinka magangalka, si uu mar labaad ugu degganaado dhulka, ilaa uu dhinto wadaadka weyn. Oo ma aydaan dilaan dhulka aad ku degtaan, waayo dhiiggan wuxuu dilaa dhulka, oo dhulka looma kafaaraggudi doono dhiigga lagu daadiyay dusheeda, laakiin dhiigga kan daadiyay. Oo ma nijaasayn doontaan dhulka aad deggan tihiin, kaas oo aan degganahay dhexdiinna, waayo aniga waxaan ahay Rabbiga deggan dhexda wiilasha Israa'iil.

36

Oo waxaa u soo dhowaaday madaxdii qabiiladii wiilashii Gilecaad ina Maakiir ina Manaseh oo ka mid ahaa qabiiladii wiilashii Yuusuf, oo waxay la hadaleen Muuse hortiisa, iyo Elecaasaar wadaadkii hortiisa, iyo madaxdii reerihii aabayaashii wiilashii Israa'iil hortood, oo waxay yidhaahdeen, sayidkeenna Rabbigu wuxuu ku amray inuu dhulka dhaxalka saami ku siiyo wiilashii Israa'iil; oo sayidka Rabbigu wuxuu ku amray inuu

dhaxalkii Salfaad walaalkeen siyo gabdhihiisii. Oo waxay noqon doonaan dumar u dhashay mid ka mid ah qabiilooyinka wiilasha Israa'iil, oo qaybtoodii waxaa laga qaadi doonaa hantida aabbayaashayada, oo waxaa lagu dari doonaa dhaxalka qabiiladda ay u guursadaan, oo qaybtii dhaxalkayaga waa laga qaadi doonaa. Haddii laakiin la siiyo wiilasha Israa'iil, dhaxalkooda waxaa lagu dari doonaa dhaxalka qabiilka ay haweenku u guursadaan, oo dhaxalkooda waxaa laga qaadi doonaa dhaxalka qabiilka qoysaskayaga. Oo Muuse wuxuu wiilashii Israa'iil ku amray amarkii Rabbiga, isagoo leh, sidaas ayay qabiilka wiilashii Yuusuf yiraahdaan. Tani waa erayga uu Rabbigu ku amray gabdhaha Salpaad, isagoo leh, kuwa ay raalli ka yihiin ha guursadeen, laakiin dadka aabbahood ka mid ah ha guursadeen. Oo dhaxalka wiilasha Israa'iil laguma wareejin doono qabiiil ka qabiiil kale, waayo mid kasta wuxuu ku xajsan doonaa dhaxalkii qabiiilka qoyskiisa. Iyo gabadh kasta oo dhaxalaysa dhaxal ka mid ah qabiilooyinka wiilasha Israa'iil, waxay noqon doonaan dumar mid ka mid ah dadka aabbaheed, si ay wiilasha Israa'iil mid kasta u dhaxlo dhaxalkii aabbihiis. Oo qaybtii ma wareejmi doonto qabiiladda ka epi qabiiladda kale, laakiin mid kasta dhaxalkiisa ayay ku dhegan doonaan wiilashii Israa'iil. Sida Rabbigu ugu amray Muuse, sidaas ayay u

sameeyeen gabdhihii Salpaad. Waxay noqdeen Tirsah iyo Xoglaah iyo Milkaah iyo Noo'ah iyo Maxlaah gabdhihii Selaafexaad, ilma-adeerradooda ka mid ah dadkii Manaseh wiilashii Yuusuf waxay u guursadeen; oo dhaxalkoodii wuxuu ku hadhay qabiiilkii dadkii aabbahood. Kuwanu waa amarrada iyo xeerarka iyo xukummada uu Rabbigu ku amray gacanta Muuse dhanka galbeed ee Moo'aab agagaarka Webi Urdun meel ku taal Yerixoo.

Sharciga Kunoqoshadiisa

1

Kuwani waa erayadii uu Muuse kula hadlay reer binu Israa'iil oo dhan shisheeyaha Webi Urdun, cidlada dhexdeeda, xagga galbeed, u dhow Badda Cas, inta u dhexeysa Faraan iyo Tofel, iyo Lobon, iyo Awlon, iyo meeshii dahabka lagu sharraxay. Kow iyo toban maalmood ayaa ka socday Xoreeb, jidka kor u kaca buurta Seciir, ilaa la gaaro Qaadeesh Barneeca. Oo waxay noqotay sannadkii afaraatanaad bishii kow iyo tobnaad maalintii kowaad ee bisha, Muuse wuxuu la hadlay dhammaan wiilashii Israa'iil, sida dhammaan waxyaalihii uu Rabbigu isaga ugu amray xaggooda; ka dib markii la dilay Siixon boqorkii reer Amor kii

degganaa Xeshboon, iyo Coog boqorkii Baashaan kii degganaa Cashtarod iyo Edrecii, shishadii Webi Urdun dhulkii Moo'aab, Muuse wuxuu bilaabay inuu sharaxo sharcigan, isagoo leh, Rabbiga Ilaahayaga ahu wuxuu nagula hadlay Xoreeb, isagoo leh, ha idiin filan inaad buurtan ku degtaan. Noqda dib oo taga idinka, oo gelaya buurta Amoriinta, iyo xagga dhammaan derisyada Carabta, buurta iyo bannaanka, iyo xagga Koonfurta, iyo xeebta dhulka Kanacaniyiinta, iyo Antilibaanon ilaa webiga weyn, webiga Yufraad. Eega, wuxuu hortiin dhiibay dhulka, gala oo qaata dhulka, kaas oo aan ugu dhaartay awowayaashiin Ibraahim, iyo Isxaaq, iyo Yacquub, inaan siinayo iyaga iyo farcankoodii la iyaga. Oo waxaan idinku idhi wakhtiga taas, anigoo leh, Ma awoodi doono inaan keligay idin qaado. Rabbiga Ilaahiinna ahu wuu idin badiyey, oo bal eega, maanta waxaad tihiin sida xiddigaha samada tiradooda. Rabbigu Ilaaha aabayaashiinna ha idinku kordhiyo sida aad tihiin kun jibbaar, oo ha idin barakeeyo sida uu idiinku hadlay. Sidee baan keligay u qaadi karaa daalka idinku haysataan, aasaaska idinku haysataan, iyo khilaafyada idinku haysataan? Siiya naftiinna rag xigmad leh, aqoon leh, iyo waxgarasho leh gudaha qabiilooyinkiinna, oo waxaan iyaga idinka dhigi doonaa hogaamiyayaashiinna. Oo waxaad iigu jawaabteen, oo waxaad

tidhi, Wanaagsan yahay erayga aad ku hadashay in la sameeyo. Oo waxaan idinka qaatay niman xigmad leh, aqoon leh iyo caqli leh, oo waxaan ka dhigay inay idinka hogaamiyaan kun-u-taliyayaal, iyo boqol-u-taliyayaal, iyo konton-u-taliyayaal, iyo toban-u-taliyayaal, iyo karraaniyo xaakinnadiinna. Oo waxaan amar siiyay xaakinnadiinna wakhtigaas, anigoo leh, dhegaysta dhexda walaalihiinna, oo si xaq ah u xukuma dhexda nin, iyo dhexda walaal, iyo dhexda qariibkiisa. Ma aqoon doontid weji gudaha garsoorid, sida yarka iyo sida weynka waxaad garsoorayaa, ma muujin doontid weji nin, sababtoo ah garsooriddu waa tan Ilaah, iyo erayga kaas haddii uu adag yahay idinka, waxaad ii keeni doontaan, oo waan maqli doonaa. Oo waxaan idinku amray waqtigaas dhammaan erayadii aad samayn lahaydeen. Oo markii aan ka tagnay Xoreeb, waannu marnay dhammaan cidladii weynayd iyo tan cabsi badnayd oo aad aragteen, jidkii buurta reer Amoriitaha, sida uu Rabbiga Ilaaheenna ahu noogu amray, oo waannu nimid ilaa Qaadeesh Barneeca. Waxaan idinku idhi, waxaad timaadeen ilaa buurta reer Amoriite, tan uu Rabbiga Ilaahayaga ahu idin siinayo. Eega, Rabbiga Ilaahiinna ahu wuxuu idiin gacangeliyey dhulka hortiinna. Kor u kaca oo dhaxla sida uu Rabbiga Ilaaha awowayaashiinna idiinku yidhi. Ha baqina, hana cabsanina. Oo

dhammaantiin waad ii timaadeen, oo waxaad tidhi, Aynu dirno niman ina hor mara, oo ha basaaseen dhulka, oo ha noo sheegeen jawaabta jidka aan ku kici doono, iyo magaalooyinka aan geli doono. Oo eraygu hortayda wuu iga farxiyey, oo waxaan idinka soo qaaday laba iyo toban nin, qabiil kasta nin. Oo markay dib u noqdeen ayay buurta fuuleen, oo waxay yimaadeen ilaa dooxadii canabka, oo way basaaseen. Oo waxay gacmahooda ku qaadeen midhihii dhulka, oo way idiin keeneen, oo waxay yidhaahdeen, Wanaagsan tahay dhulka uu Rabbiga Ilaahayaga ahu ina siinayo. Oo ma aydaan doonayn inaad kor u kacdaan, laakiin waxaad ku caasiyowdeen erayga Rabbiga Ilaahayaga. Waxaad ka gunuusteen teendhooyinkiinna, oo waxaad tidhi, Rabbigu wuu ina neceb yahay, sidaas darteed ayuu dalka Masar inaga soo bixiyey inuu gacanta Amoriinta nagu rido si ay inoo baabbi'iyaan. Xagee annaga kor u soconeynaa? Laakiin walaalihiin way ka leexiyeen qalbigiin, iyagoo leh, quruun weyn iyo badan iyo ka xoog badan innaga, iyo magaalooyin waaweyn oo deyran ilaa samada; laakiin weliba wiilashii gabbadha ayaan ku aragnay halkaas. Oo waxaan idinku idhi, Ha argagaxina, hana ka baqina iyaga. Rabbiga Ilaahiinna ah kan hor idinku socda, isagu wuu la dagaallami doonaa iyaga idinla sida wax kasta oo uu idiinku sameeyey dalka Masar, iyo cidlada tan aad aragteen,

jidka buurta reer Amor; sida uu Rabbiga Ilaahiinna ahu idiin soo qaatay sida nin wiilkiisa u qaato, jid kasta oo aad marteen ilaa aad meeshan timaadeen. Oo eraygan dhexdiisa ma aad rumaysan Rabbiga Ilaaha keenna, kan hor idinku socda hore idinka jidka si uu idiin u doorto meel, isagoo idin hagaya dab habeennimo, idin tusa jidka aad ku socotaan dusheeda, iyo daruur maalinnimo. Oo wuxuu Rabbigu maqlay codka erayadiinna, oo isagoo la cadhaysiiyey ayuu dhaartay, isagoo leh, haddii mid ka mid ah raggan arki doono dhulka wanaagsan kan aan ugu dhaartay aabayaashood, maahee Kaaleeb ina Yefunneh, kanu wuu arki doonaa, oo kanaan siin doonaa dhulka uu kor fuulay, iyo wiilashiisa, sababta uu isagu ugu xidhnaa waxyaalaha Rabbiga. Oo aniga Rabbigu wuu iigu cadhooday idinka aawadiinna, isagoo leh, Xataa adiga ma aad geli doontid halkaas. Yashuuca ina Nuun kan kuu taagan, isagu halkaas wuu geli doonaa, isaga xoogee, waayo isagu wuxuu dhaxalsiinayo doonaa iyada reer binu Israa'iil. Oo dhammaan ilmo yar cusub oo aan maanta garanayn wanaag ama shar, kuwan waxay geli doonaan halkaas, oo kuwan waan siin doonaa iyada, oo iyagu waxay dhaxli doonaan iyada. Oo idinka markii aad soo noqoteen waxaad degteen cidlada, jidka badda cas. Oo waxaad jawaabteen oo waxaad tidhi, Waxaan dembaabnay Rabbiga Ilaahayaga

hortiisa. Annagu kor baannu u kici doonnaa oo waxaannu la dagaallami doonnaa sida waxa uu Rabbiga Ilaahayaga ahu noogu amray oo dhan. Oo mid kastaa wuxuu qaatay hubkiisii dagaalka, oo markaad is-ursateen, waxaad kor ugu kacaysaan buurta. Oo Rabbigu wuxuu igu yidhi, waxaad ku tidhaahdaa iyaga, ma aad kor u kici doontaan mana aad dagaallami doontaan, waayo ma jiro aniga idinla, oo ma aad burburin doontaan cadaawayaashiinna hortooda. Oo waan idinkula hadlay, mana aydaan i dhageysanin, oo aydaan ka leexateen erayga Rabbiga, oo intaad xadgudbeen ayaad buurta kor ugu tagtay. Oo wuxuu baxay reer Amorkii degganaa buurta taas, wuxuuna idinkaga hor yimid, wuxuuna idinka eryay sida ay shinidu samayn lahayd, wayna idin dhaawaceen laga bilaabo Se'iir ilaa Xormaah. Oo markaad fadhiisateen ayaad Rabbiga Ilaaheenna hortiisa ku ooyseen, laakiin Rabbigu codkiinna ma uu maqlin, mana uu idiin dhegaysan. Oo waxaad fadhiisateen Kaadeesh maalmo badan, in badan oo ay ahaayeen maalmihii aad fadhiisateen.

2

Oo markii aan soo noqonay, waynu u ambabbaxnay xagga

cidlada, jidka Badda Cas, sida uu Rabbigu iigu hadlay, oo waynu ku wareeganay Buurta Seciir maalmaha badan. Oo wuxuu Rabbigu igu yidhi, ha idiin filan inaad buurtan ku wareegaysaan; haddaba u jeesada Woqooyi. Oo dadka amar, adoo leh, idinku waxaad soo martaan xuduudaha walaalihiin wiilasha Ceesaw, kuwaas oo deggan Seciir, oo way idinka cabsan doonaan, oo aad bay idinka taxaddar doonaan. Maya kula biirin dagaal iyaga, waayo ma siinayo idin wax ka mid ah dhulkooda, xataa talaabo cag toona, maxaa yeelay qayb ahaan siiyey wiilasha Ceesaw buurta Seciir. Lacagta cunto ka iibsada iyaga oo cuna, biyona qiyaas ku ka qaata iyaga lacagta oo cabba. Waayo Rabbiga Ilaaheenna ayaa kugu barakeeyey shaqo kasta oo gacmahaaga ah, ogow sida aad u soo dhex martay cidlada weyn iyo tan cabsi badan, bal eeg afartan sannadood Rabbiga Ilaahaaga ayaa kula jiray, waxba kuma aad baahnayn. Oo waxaan soo dhex maraynay walaalahayaga wiilashii Ceesaw, kuwa degganaa Seciir, meel u dhow jidka Carabah laga bilaabo Ayaloon iyo laga bilaabo Gesiyon Gaaber, oo markaan soo noqonay waxaan soo dhex maraynay jidka cidlada Moo'aab. Oo Rabbigu wuxuu igu yidhi, ha la cadaawanaanina reer Mowaabiyadda, hana la dagaallamina iyaga, waayo ma siinaayo dhulkooda qayb ahaan, waayo wiilashii Luud ayaan siiyay Caroeer inay dhaxalaan.

Dadkii Ommin ee hore waxay degganaan jireen dalkeedii, oo waxay ahaayeen quruun weyn oo badan oo xoog badan, sida dadkii Anakim. Rephaim ayaa loo tirin doonaa, iyo kuwan sidoo kale sida Anakim, oo Moabites waxay iyaga u yeedhaan Emim. Oo Seciir waxaa degganaa Xoriitii hore, oo wiilashii Ceesaw way baabbi'iyeen iyaga, oo way tirtireen iyaga hortooda. Oo waxay degeen meeshoodii, sida uu Israa'iil u sameeyey dhulkii dhaxalkiisa, kaas oo Rabbigu siiyey iyaga. Hadda sidaas darteed sara joogsada oo guura, oo dhex mara dooxada Saared. Oo maalmahaas aan soconay ka Kaadeesh Barneeca ilaa aan maray dooxadii Sered, waxay ahaayeen soddon iyo siddeed sannadood, ilaa dhintay jiilkii oo dhan oo raggii dagaalyahannada ahaa iyagoo dhimanaya xeradii, sida uu ugu dhaartay Rabbiga Ilaaha iyaga. Oo gacantii Ilaah waxay ku ahayd dushooda inay si buuxda uga baabbi'iso iyaga dhexda xerada ilaa ay le'deen. Oo waxay noqotay markii ay dhaceen dhammaan nimankii ragga ahaa kuwii dagaalyahannada ahaa iyagoo dhimanaya dhexda dadka, oo wuxuu Rabbigu igula hadlay aniga, isagoo leh, adigu waxaad maraysa maanta soohdimaha Moo'aab tan Carooceyr, oo waxaad keenaysaan dhow wiilasha Cammoon; ha cadaadisina iyaga, hana ku darsamina iyaga dagaal; waayo ma siinayo dhulka wiilasha Cammoon adiga dhaxal, maxaa yeelay wiilasha

Luud siiyay iyada dhaxal. Dhulka Refaa'iim ayaa loo tirin doonaa, waayo dusheeda ayay degganaan jireen Refaa'iim hore, oo reer Cammoon waxay iyaga u yeedhaan Sokomiim. Quruun weyn oo badan oo idinka awood badan, sida kuwa Enakeim, oo Rabbigu buriyey iyaga hortoodii, oo ay dhaxleen oo ay degeen meeshoodii ilaa maanta. Sida ay u sameeyeen wiilashii Ceesaw oo degganaa Seciir, sida ay u baabbi'iyeen reer Xorriga hortooda, oo ay dhaxleen dhulkooda, oo ay meeshooda degeen ilaa maanta. Iyo kuwa Euaioi ee degganaa Asedoth ilaa Gaza, iyo kuwa Cappadocians ee ka soo baxay Cappadocia, ayaa baabbi'iyey iyaga, oo waxay degeen meeshoodii. Haddaba sidaas darteed sara joogsada oo taga, oo idinka gudbiya dooxada Arnon. Bal eega, waxaan gacankaaga u gacangeliyey Siixon boqorka Xeshboon kan reer Amor iyo dhulkiisa. Bilow inaad dhaxashid, kula biir isaga dagaal maanta. Bilow in la siiyo gariirkaaga iyo cabsidaada dhinaca wejiga dhammaan quruumaha ee samada hoosteed, kuwaas oo maqlay magacaaga way walaaci doonaan, oo xanuunno ayay yeelan doonaan wejigaaga hortiisa. Oo waxaan diray ergooyiin ka cidlada Kedemood u Siixon boqorka Xeshboon erayada nabadeed, idhaahaya, waan mari doonaa dhulkaaga dhexdiisa; jidka waan mari doonaa, ma leexan doono midig ama bidix. Cunto lacag ah ii iibi, oo waan cuni doonaa;

biyo lacag ah ii iibi, oo waan cabbi doonaa; laakiin waxaan ku dhex mari doonaa cagaha; sida ay ii sameeyeen wiilashii Ceesaw kuwa degganaa Seciir, iyo reer Moo'aab kuwa degganaa Carooceer; ilaa aan ka gudbo Webi Urdun oo aan galo dhulka Rabbiga Ilaahayaga ahu inoo siinayo. Oo Siixon oo ahaa boqorkii Xeshboon ma uu doonaynin inuu ina sii daayo inaan dhex marno dhulkiisa, maxaa yeelay Rabbiga Ilaahayaga ahu wuxuu adkaystay ruuxiisa, oo wuxuu xoogaystay qalbigisa, si loo gacantaada gelin sida maanta. Oo Rabbigu wuxuu igu yidhi, Eeg, waxaan bilaabay inaan hortiinna u gacansiiyo Siixon oo ah boqorka Xeshboon oo ah reer Amor, iyo dhulkiisa, oo bilow inaad dhaxashid dhulkiisa. Oo wuxuu baxay Siixon boqorkii Xesboon inuu nagu kulmo, isaga iyo dadkiisii oo dhan, dagaal, Yasaa. Oo wuxuu isaga inoo soo dhiibay Rabbiga Ilaaheenna ah hortayada, oo waxaannu dilay isaga iyo wiilashiisii iyo dadkiisii oo dhan. Oo waxaan qabsannay dhammaan magaalooyinkiisa waqtigaas, oo waxaan si buuxda u baabbi'innay magaalo kasta oo xigta, iyo naagahoodii iyo carruurtoodii, mana aannu ka tagnay mid nool. Laakiin xoolihii ayaan dhacnay, oo boolida magaalooyinkii ayaan ka qaadannay Carooceer, taas oo ah agta qarka durdurka Arnoon, iyo magaalada ku tiil dooxada, iyo tan iyo buurta Gilecaad; ma jirin magaalo naga baxsatay. Rabbiga Ilaahayaga

ayaa dhammaan noogu dhiibay gacmahayaga. Laakiin dhow wiilasha Ammon ma aan u dhowaan dhamaan kuwa ku xiga webiga Jabbok, iyo magaalooyinka ku jira dhulka buuraha leh, sida uu Rabbiga Ilaaha kayaga noogu amray.

3

Oo markii aan soo noqonay, waxaan u kacnay jidka Bashan, oo waxaa u soo baxay Og boqorka Bashan inuu naga hor tago anaga, isaga iyo dadkiisa oo dhan, dagaal ahaan, Edreym. Oo Rabbigu wuxuu igu yidhi, Ha ka baqin isaga, waayo gacmahaaga ayaan kuu gacangeliyey isaga, iyo dadkiisa oo dhan, iyo dhulkiisa oo dhan, oo waxaad ku samayn doontaa isaga sida aad ku samaysay Siixon oo ahaa boqorkii reer Amori, kaasoo degganaa Xeshboon. Oo Rabbiga Ilaaheenna ahu wuxuu isaga noo gacangeliyey gacmaheenna, iyo Og oo ahaa boqorka Baashaan, iyo dadkiisii oo dhan, oo waxaan isaga duqeynay, ilaa aannan isaga u taagin farcan. Oo waxaan qabsannay dhammaan magaalooyinkiisii wakhtigaas; ma jirin magaalo, taas oo aanan ka qaadan iyaga; lixdan magaalo, dhammaan gobollada ku wareegsan Argob boqorkii Og Bashan; Dhammaan magaalooyin deyr ah, derbiyo sare, irdo iyo qataarro; marka laga reebo magaalooyinkii reer

Feris kuwa aad u badan. Waxaan si buuxa u baabbi'inay, sida aan u sameynay Siixon boqorkii Xeshboon, oo waxaan si buuxa u baabbi'inay magaalo kasta oo xigta, iyo dumarka, iyo carruurta, iyo xoolaha oo dhan; oo waxaan dhacnay boobkii magaalooyinka annaga u. Oo waxaan qaadannay wakhtigaas dhulkii gacmihii labadii boqor ee reer Amor, kuwaas oo ahaa shishadii Webi Urdun laga bilaabo durdurka Arnon iyo ilaa Buur Hermon. Reer Fooniikiya waxay u bixiyaan Buur Hermon Saniyor, oo reer Amorna wuxuu u bixiyey Saniir. Dhammaan magaalooyinkii Misor, iyo Gilecaad oo dhan, iyo Baashaan oo dhan ilaa Elka iyo Edreym, magaalooyinkii boqortooyadii Coog ee Baashaan. Waayo Coog oo ahaa boqorkii Baashaan ayaa laga reebi jiray reer Rafaa'iim. Bal eeg sariirtiisii waxay ahayd sariir bir ah, bal eeg waxay ku taal qalcaddii reer Cammoon, sagaal dhudhun baa dhererkeeda ahaa, oo afar dhudhun ballaadhkeeda ahaa dhudhunkii nin. Oo dhulkaas waxaan dhaxalnay wakhtigaas, tan iyo Aroer oo ku taal qarka webiga Arnon, iyo badhkii Buurta Gilead, iyo magaalooyinkiisii waxaan siiyay reer Reuben iyo reer Gad. Iyo haraadhii Gilead, iyo dhammaan Bashan boqortooyadii Og waxaan siiyay badhkii qabiilka Manasseh, iyo dhammaan gobolka Argob, dhammaan Bashan taas, dhulka Rephaim ayaa lagu tirin doonaa. Oo Yaa'iir ina Manaseh wuxuu qaaday

dhammaan gobolka Argob ilaa soohdimaha Gargasi iyo Makathi, wuxuuna iyaga ku magacaabay magiciisa Bashan Thauoth Yaa'iir ilaa maanta. Oo Makiir waxaan siiyay Gilcaad. Oo Ruubeen iyo Gaad waxaan siiyay Gilecaad ilaa durdurka Arnoon, dhexda durdurka oo ah soohdinta, iyo ilaa Yabboq; durdurka oo ah soohdinta wiilasha Cammoon. Oo Carabaah iyo Webi Urdun oo ah soohdinta Kinnered, iyo ilaa badda Carabaah, badda cusbada, hoostayda Asiidood Fisgaah xagga bari. Oo waxaan idinku amray wakhtiga kaas, anigoo leh, Rabbiga Ilaahiinna ahu wuxuu idin siiyay dhulkan dhaxal ahaan, hubaysnaada oo walaalihiinna reer binu Israa'iil hortooda u socda, nin kasta oo awood leh. Laakiin naagaha idin iyo carruurta idin iyo xoolaha idin, waan ogahay in xoolo badan aad leedihiin, ha joogaan magaalooyinka idin kuwii aan idin siiyey, ilaa uu nasiyo Rabbiga Ilaaha idin walaalaha idin, sida idin oo kale, oo ay dhaxlaan kuwan sidoo kale dhulka kan Rabbiga Ilaaha inaga siinayo iyaga shisheeyaha Webi Urdun; oo waxaad noqon doontaan mid kasta dhaxalkiisa kan aan idin siiyey. Oo Yashuuca waxaan amar ku siiyay waqtigaas, anigoo leh, indhahagiinnu way arkeen wax kasta oo Rabbiga Ilaahayaga ahu ku sameeyay labadii boqor ee kuwan, sidaas oo kale ayuu Rabbiga Ilaahayaga ahu ku samayn doonaa dhammaan boqortooyooyinka aad halkaas ugu gudbayso. Ma ka

baqan doontaan iyaga, waayo Rabbiga Ilaahayaga ah isaga ayaa idinka dagaalami doona. Oo waxaan baryay Rabbiga wakhtigaas, anoo leh, Rabbiyow Ilaahow, adigu waad bilowday inaad tustid addoonkaaga xooggaaga iyo itaalkaaga iyo gacanta xoogga badan iyo cududda sare; waayo yaa Ilaah ah oo samada ama dhulka ku jira oo samayn doona sida aad samaysay adiga iyo sida xooggaaga? Gudbay sidaa darteed waan arki doonaa dhulka wanaagsan kan jira dhinaca kale ee Urdun, buurtan wanaagsan iyo Antilibaanon. Rabbiguna wuu iga dhigay inuu iska indho tiro aniga sababta idinka dartiin, mana uu dhegaysan aniga. Rabbigu wuxuu igu yidhi, Taasu ha kuu filan, mar dambe ha ku sii hadlin eraygan. U kor dhaafka korka ee la qoray, oo indhahaaga kor ugu eeg xagga badda iyo woqooyi iyo koonfur iyo bari, oo indhahaaga ku arag, waayo ma gudbidoontid Webi Urdun kan. Oo amar Yashuuca oo xoogee isaga oo dhiirrigeli isaga, waayo isagu wuxuu ka gudbi doonaa hortooda dadkan, oo isagu wuxuu iyaga dhaxalsiinayaa dhulka oo dhan oo aad aragtay. Oo waxaan fadhiisannay dooxo ku taal meel u dhow guriga Fecoor.

4

Haddaba Israa'iil, dhegayso qaynuunnada iyo xukummada aan

maanta idin baro inaad samaysaan, si aad u noolaataan, oo aad u badataan, oo aad gashaan oo aad u dhaxashaan dhulka Rabbiga Ilaaha aabayaashiinna uu idin siinayo. Ma ku dari doontaan erayga aan idinku amrayo, mana ka qaadi doontaan, xajiya amarrada Rabbiga Ilaahayaga ah, intii aan idinku amrayo maanta. Indhahaagii way arkeen wax kasta oo uu Rabbigu Ilaahayaga sameeyey Bacal Fecoor, waayo nin kasta oo raacay Bacal Fecoor, Rabbigu Ilaahiinna wuu ka baabbi'iyey dhexdiinna. Laakiin idinka kuwa ku dheggan Rabbiga Ilaahiinna, dhammaantiin maanta waad nool tihiin. Eeg, waan idiin muujiyay xeerarka iyo xukummada sida Rabbigu iigu amray, inaad sidaas ku samaysaan dhulka aad gelaysaan si aad u dhaxashaan. Waa inaad dhawrtaan oo samaysaan, waayo tanu waa xigmaddiinna iyo waxgarashadiinna hortooda dhammaan quruumaha, kuwa badan oo maqli doona dhammaan sharciyadan, oo waxay odhan doonaan, bal eega dad xigmad leh oo aqoon leh quruuntan weyn. Sababtoo ah waa maxay quruun weyn oo leh Ilaah ugu dhow sida Rabbiga Ilaaheenna ah dhammaan wixii aan isaga ugu yeedhanno? Oo waa nooc quruun weyn oo leh sharciyo iyo xukummo xaq ah sida dhammaan sharcigan aan maanta hortiin dhigayo? Iska jir naftaada, oo dhawri naftaada aad u xoog badan; ha iloobin

dhammaan erayadii ay indhahagu arkeen, oo yaanay ka bixin qalbigaaga maalmaha noloshaada oo dhan; oo waxaad bari doontaa wiilashaada iyo wiilasha wiilashaada, maalintii aad hor istaagteen Rabbiga Ilaahayaga ah Xoreeb maalintii shirka; markii Rabbigu igu yidhi, ii shir dadka, oo ha maqleen erayadayda, si ay u bartaan inay iga cabsadaan maalmaha ay ku nool yihiin dhulka oo dhan, oo ay wiilashooda wax bari doonaan. Oo waxaad soo dhowaadeen oo waxaad ku ag istaagteen buurta, oo buurtu waxay ku gubanaysay dab ilaa samada, mugdi, gudcur, iyo duufaan. Oo Rabbigu wuu idinkula hadlay dhexda dabka codka erayada, kaas oo aad maqasheen; oo ekaansho ma aad arkin, laakiin cod; Oo wuxuu idiin sheegay axdigiisii, kaas oo uu idinku amray inaad samaysaan, tobanka erayada, oo wuxuu ku qoray iyaga laba looxood oo dhagax ah. Oo Rabbigu wuxuu iigu amray wakhtigaas inaan idin baro xeerarka iyo xukummada, si aad ugu samaysaan dhulka aad halkaas ugu soo gelaysaan inaad dhaxashaan. Oo aad iyo aad u dhawra nafihiinna, waayo ma aydaan arkin wax u eg maalintii Rabbigu idiinla hadlay Xoreeb buurta dhexdeeda dabka. Ha sharcidarro oo ha samaysanina idinka qudhiinna sanam xardhan oo ekaansho ah, dhammaan sanam ekaansho lab ama dheddig, ekaansho dhammaan xayawaan ku jira dhulka dushiisa, ekaansho dhammaan shimbir

baalal leh oo duula samada hoosteda, ekaansho dhammaan waxa gurguurta oo gurguurta dhulka dushiisa, ekaansho dhammaan kalluun, intii ku jirta biyaha dhulka hoostiisa. Oo ha kor u eegi samada, oo ha arkin qorraxda iyo dayaxa iyo xiddigaha, iyo dhammaan dunida samada, oo aad khaldantay oo aad u sujuuddo oo aad u adeegtid, kuwaas oo Rabbiga Ilaahaaga ahu siiyay dhammaan quruumaha samada ka hooseeya. Idinka laakiin Ilaah baa idin qaaday, oo wuxuu idinka soo bixiyey dhulka Masar, foornadii birta ahayd, Masar, si aad ugu noqotaan isaga dad dhaxal ah, sida maanta. Oo Rabbiga Ilaaha ahu wuu iiga cadhooday waxyaalihii aad tidhaahdeen, wuuna dhaartay inaan aan ka gudbi doonin Webi Urdun tan, iyo inaan aan geli doonin dhulka uu Rabbiga Ilaahaagu ahu ku siinayo dhaxal ahaan. Aniga waayo waxaan ku dhimanayaa dhulkan, oo ma aan gudbi doono Webi Urdun tan, laakiin idinka waad gudbi doontaan oo waad dhaxli doontaan dhulkan wanaagsan. Iska jira, ha iloobin axdiga Rabbiga Ilaahayaga ah ee uu idinla dhigtay, oo ha sharci daraysanina, oo ha samaysanina sanam xardhan oo u eg wax kasta oo uu Rabbiga Ilaahiinna ahu idinku amray. Sababtoo ah Rabbiga Ilaahaaga ahu waa dab wax baabbi'iya, Ilaah masayro ah. Haddii aad dhasho wiilal iyo wiilal wiilashaada, oo aad wakhti dheer joogtaan dhulka dushiisa, oo

aad sharci la'aantaan, oo aad samaysaan sanam xardhan u eg wax kasta, oo aad samaysaan sharka hortii Rabbiga Ilaahiinna ah si aad ugu cadhaysiisaan isaga, waxaan maanta idiin markhaati furayaa samada iyo dhulka, inaad halligaad ku halligmi doontaan dhulka, kan aad ka gudbaysaan Webi Urdun si aad halkaas u dhaxashaan; ma jiri doontaan maalmaha dheer dushiisa, laakiin si buuxa ayaad ugu baabbi'mi doontaan. Oo Rabbigu wuxuu idin kala firdhin doonaa dhammaan quruumaha, oo waxaad ku hadhi doontaan tiro yar dhammaan quruumaha kuwaas oo Rabbigu idin geeyn doono halkaas. Oo waxaad halkaas ugu adeegi doontaan ilaahyo kale oo ah shuqullada gacmaha dadka, waxyaalo alwaax iyo dhagaxyo ah, kuwaas oo aan arki doonin, mana maqli doonaan, mana cuni doonaan, mana urin doonaan. Oo waxaad halkaas ka doondooni doontaan Rabbiga Ilaahiinna, oo waad heli doontaan isaga markaad doondoontaan isaga qalbigaaga oo dhan iyo naftaada oo dhan dhib-aabkaaga dhexdiisa. Oo waxaa ku heli doona erayadaan oo dhan wakhtiga ugu dambeeya maalmaha, oo waxaad ku soo noqon doontaa Rabbiga Ilaaha adigu, oo waxaad maqli doontaa codkiisa. Waayo Ilaah naxariis badan Rabbiga Ilaaha adigu; ma dayrin doono adiga, mana burburin doono adiga; ma illoobi doono axdigii awowayaashaada, kaasoo uu ugu

dhaartay iyaga Rabbiga. Weyddii maalmihii hore ee dhacay kaaga horeeyey laga bilaabo maalintii uu Ilaah abuuray dadka dhulka dushiisa, iyo tan iyo darafka samada ilaa darafka samada, haddii wax u dhacay sida eraygan weyn, haddii la maqlay wax sidaas oo kale ah; haddii quruun maqashay codka Ilaaha nool oo ka hadlaya dhexda dabka, sida aad u maqashay adiga oo aad noolaatay; haddii Ilaah tijaabiyey isagoo galay inuu qaato naftiisa quruun ka dhex quruun tijaabin dhexdiisa, iyo calaamooyin dhexdooda, iyo yaabab dhexdooda, iyo dagaal dhexdiisa, iyo gacan xoog leh dhexdeeda, iyo cudud sare dhexdiisa, iyo waxyaabo la arko oo waaweyn dhexdooda, sida waxyaalaha oo dhan inta uu sameeyey Rabbiga Ilaahayaga ah Masar hortaada adiga oo arkaya; si aad u ogaato in Rabbiga Ilaahaaga ahu yahay Ilaah, oo aan jirin mid kale mooyee isaga. Samada waxaa laga maqlay codkiisa si uu kuugu edbiyo, oo dhulka dushiisa wuxuu ku tusay dabkiisii weynaa, erayadiisiina waad ka maqashay dhexda dabka. Sababta uu u jeclaaday awowayaashaa, oo uu doortay farcankoodii kadib iyaga idinka, oo uu isaga qudhuhu xooggiisa weynaa kaga soo bixiyey Masar, si uu u baabbi'iyo quruumo waaweyn oo kaaga xoog badan hortaada, si uu kuugu soo geliyo inuu ku siiyo dhulkooda aad dhaxashid, sida aad maanta haysatid. Oo maanta waxaad ogaan

doontaa, oo maskaxdaada ayaad ku soo noqon doontaa, in Rabbiga Ilaahaa ah kaaga kan Ilaah yahay samada sare iyo dhulka hoose, oo aan jirin mid kale isaga mooyee. Oo dhawra amarradiisa iyo xeerarkiisa inta badan aan maanta kugu amrayo, si wanaag kuu noqoto adiga iyo wiilashaada ka dambeeya, si cimri dheer u heshaan dhulka Rabbiga Ilaahaaga ahu uu maalmaha oo dhan ku siinayo. Markaas Muuse wuxuu soocay saddex magaalo ka shisheeya Webi Urdun dhinaca qorrax soo baxda, in halkaas u cararo dilaaga kan uu dili doono deriskiisa isagoo aan ogeyn, oo isna aan isaga necbeyn shalay iyo maalintii saddexaad ka hor, oo wuxuu u carari doonaa mid ka mid ah magaalooyinkan, oo wuu noolaan doonaa: Bosor oo ku taal cidlada oo ku taal dhulka bannaanka ah oo reer Ruubeen, iyo Raamod oo ku taal Gilecaad oo reer Gaad, iyo Gawloon oo ku taal Baashaan oo reer Manaseh. Tani waa sharcigii uu Muuse hor dhigay wiilashii Israa'iil. Kuwani waa marag, iyo qaynuunno, iyo xukummo, in badan oo Muuse kula hadlay wiilashii Israa'iil, markay ka baxeen dhulkii Masar, meel ka shishaysa Webi Urdun, dooxada dhexdeeda, u dhow gurigii Fecoor, dhulkii Siixon oo ahaa boqorkii reer Amor, kii degganaa Xeshboon, kii Muuse iyo wiilashii Israa'iil ay dileen, markay ka baxeen dhulkii Masar. Oo waxay dhaxleen dhulkiisii, iyo dhulkii Og boqorkii Baashaan,

labadii boqor ee reer Amor, kuwaas oo ahaa shishadii Webi Urdun xagga qorrax soo baxa, laga bilaabo Aroceer, taas oo ku taal qarka durdurka Arnoon, iyo buurta Siixon, taas oo ah Xermoon, dhammaan Carabah shishadii Webi Urdun xagga qorrax soo baxa hoostii Ashidood tan la qoday.

5

Muuse wuxuu u yeedhay reer binu Israa'iil oo dhan, oo wuxuu ku yidhi iyaga, dhegayso reer binu Israa'iilow xeerarka iyo xukummada oo dhan ee aan maanta dhegihiinna kula hadlayo, oo waa inaad barataan oo aad xajisaan si aad u samaysaan. Rabbiga Ilaahiinna ahu wuxuu axdi idinla dhigtay Xoreeb. Ma aha aabayaashiin Rabbigu la dhigtay axdigan, laakiin idinka, idinka oo halkan jooga oo dhammaantiin nool maanta. Weji ka weji ayaa Rabbigu idiinla hadlay buurta dhexdeedii dabka. Aniga waxaan taagnaa dhexda Rabbiga iyo idinka wakhtigaas si aan idiinku sheego erayadii Rabbiga, maxaa yeelay waxaad ka baqteen wejigii dabka, oo idinka ma aydaan fuulin buurta, isagoo leh aniga waxaan ahay Rabbiga Ilaahiinna ah kii idinka soo bixiyey dalka Masar, gurigii addoonsiga. Ma jiri doono ilaahyo kale oo kaaga horreeya wejigayga. Ma samayn doontid

naftaada sanam, mana samayn doontid ekaansho wax kasta oo ku jira cirka sare, iyo wax kasta oo ku jira dhulka hoose, iyo wax kasta oo ku jira biyaha dhulka ka hooseeya. Ma caabudi iyaga, mana u adeegi iyaga, waayo aniga waxaan ahay Rabbiga Ilaahaaga ah, Ilaah masayr ah, soo celiya dembiyadii aabbayaasha carruurta ku dul saaraya jiil saddexaad iyo jiil afraad kuwa ii neceb, iyo sameeya naxariis kumanyaal kuwa i jecel, iyo kuwa dhawra amarradayda. Ma qaadan doontid magaca Rabbiga Ilaahaaga ah si aan waxtar lahayn, waayo Rabbiga Ilaahaaga ahu ma nadiifin doono kii magaciisa si aan waxtar lahayn u qaata. Dhawri maalinta sabtiyada si aad u quduusiso, sida Rabbiga Ilaahaaga ahu kuu amray. Lix maalmood waa inaad shaqaysaa oo samaysaa dhammaan shuqulladaada; laakiin maalinta toddobaad waa sabti Rabbiga Ilaahaaga ah; waa inaadan samayn wax shaqo ah gudaheeda adiga iyo wiilkaaga iyo gabadhaada, addoonkaaga iyo addoontaada, dibigaaga iyo xoolaha culayskaaga qaada, iyo dhammaan xayawaankaaga, iyo qariibka ku dhex nool; si uu u nasto addoonkaaga, iyo addoontaada, iyo xoolaha culayskaaga qaada, sida adiga oo kale. Oo waxaad xusuusan doontaa inaad addoon ku ahayd dalka Masar, oo uu Rabbiga Ilaahaaga ahu halkaas kaaga soo bixiyey gacan xoog leh iyo cudud sare,

sababtaas darteed ayuu Rabbiga Ilaahaaga ahu kugu amray inaad dhawrtid maalinta sabtida oo aad quduus ka dhigtid. Murugee aabahaa iyo hooyadaa, sida Rabbiga Ilaahaaga ahu kuu amray, si wanaag kuugu noqdo, oo aad cimri dheer ku hesho dhulka Rabbiga Ilaahaaga ahu ku siinayo. Ma dilin. Ma sinaysan doontid. Ma xadayn doontid. Ha u furin deriskaga markhaati been ah. Maad damacin naagta deriskaga, maad damacin guriga deriskaga, ama beertisa, ama wiilkiisa, ama addoontisa dhedig, ama dibiga, ama dameerka, ama xayawaan kasta oo uu leeyahay, ama wax kasta oo deriskaga leh. Erayadaas wuxuu kula hadlay Rabbigu ururkiinna oo dhan buurta dhexdeeda dabka, mugdiga, gudcurka, iyo duufaanka, cod weyn, oo wax dambe kuma uu darin, wuxuuna ku qoray laba loox oo dhagax ah, oo aniguu i siiyey. Oo waxay noqotay markii aad maqasheen codka dhexda dabka, oo buurtii way gubanaysay dab, oo waxaad ii soo dhowaateen dhammaantiin madaxdii qabiilooyinkiinna, iyo waayeelladiinna, oo waxaad tidhaahdeen, bal eeg wuxuu ina tusay Rabbiga Ilaahayaga ahu sharaftiisa, oo codkiisa waannu ka maqalnay dhexda dabka; maalintaan waannu aragnay in Ilaah la hadli doono nin, oo uu noolaan doono. Iyo hadda yaannu dhiman, waayo wuxuu na baabbi'in doonaa dabka weynaa, haddii aannu sii wadno inaannu maqalno codka Rabbiga

Ilaahayaga ah, oo aannu dhimanayno. Yaa bani'aadamka ah oo maqlay codka Ilaaha nool oo ka hadlaya dhexda dabka sida annaga oo kale, oo sii noolaan doona? U soo dhow adiga, oo maqal wax walba oo uu Rabbiga Ilaaheenna yidhaahdo, oo adiga noogu sheeg wax walba oo Rabbiga Ilaaheenna kugula hadlo, waannuna maqli doonnaa oo samayn doonnaa. Oo Rabbigu wuxuu maqlay codkii erayadiinnii aad igula hadlayseen, oo Rabbigu wuxuu igu yidhi, waxaan maqlay codkii erayadii dadkan intii ay kugula hadleen, si sax ah dhammaan intii ay ku hadleen. Yaa siin doona in qalbigoodu sidaas gudahooda ku ahaado, si ay iigu cabsadaan oo ay dhawraan amarradayda oo dhan maalmaha oo dhan, si wanaag ugu ahaato iyaga iyo wiilashooda weligood? Socda, waxaan ku idhi iyaga, noqda idinka guryihiinna; laakiin adiga halkan istaag ila, oo waxaan kula hadli doonaa amarrada iyo qaynuunnada iyo xukummada inta aad bari doonto iyaga, oo ha sameeyeen sidaas dhulka aan siinayo iyaga dhaxal ahaan. Oo waxaad dhawri doontaan inaad samaysaan sida uu idiinku amray Rabbiga Ilaahiinna ah; ma leexan doontaan midig ama bidix, jidka oo dhan ee uu Rabbiga Ilaahiinna ah idiinku amray inaad ku socotaan, si uu idiin nasiyo, oo wanaag idiin noqdo, oo aad wakhti dheer ku noolaataan dhulka aad dhaxli doontaan.

6

Kuwanuna waa amarrada iyo xeerarka iyo xukummada oo dhan ee Rabbiga Ilaaheenna ahu amar ku bixiyey in laydin baro inaad ku samaysaan dhulka aad halkaas ugu soo gelaysaan inaad dhaxashaan. Si aad u cabsataan Rabbiga Ilaahiinna, aad u xajisaan dhammaan qaynuunnadiisa iyo amarradiisa kuwa aan maanta idinku amrayo, idinka iyo wiilashiinna iyo wiilasha wiilashiinna, dhammaan maalmaha noloshadiinna, si aad u noolaataan cimri dheer. Oo dhegayso Israa'iil, oo dhawro inaad sameyso, si wanaagsan adiga ugu noqoto, oo si aad ugu bataan aad iyo aad, sida ku hadlay Rabbiga Ilaaha awowayaashaada inuu ku siiyo dhul qulqulaya caano iyo malab; oo kuwani waa xeerarka iyo xukummada, intii uu Rabbigu ku amray wiilasha Israa'iil cidlada, markay ka baxeen dhulka Masar. Dhegayso Israa'iil, Rabbiga Ilaahayaga ah, Rabbigu waa mid. Waxaad jeclaanaysaa Rabbiga Ilaahaaga ah maskaxdaada oo dhan, iyo naftaada oo dhan, iyo xooggaaga oo dhan. Oo erayadan oo dhan aan maanta kugu amrayo waxay noqon doonaan qalbigaaga gudihiisa iyo naftaada gudaheeda. Oo waxaad horeyn u kaxayn doontaa wiilashaada, oo waxaad kula hadli doontaa iyaga markaad guriga fadhido, iyo markaad jidka ku socoto, iyo

markaad jiifto, iyo markaad kacdo. Oo waxaad ku xidhaa iyaga calaamad ahaan gacantaada, oo waxay noqon doonaa mid aan la gariirin indhahaga hortooda. Oo waxaad qori doontaan iyaga kor albaabbada guryihiinna iyo albaabbada xarumihiinna. Waxay noqon doontaa markii uu ku soo geeyo adiga Rabbiga Ilaahaa ah oo aad leedahay gelinta dhulka uu ugu dhaartay awowayaashaada, Ibraahim, iyo Isxaaq, iyo Yacquub, inuu ku siiyo magaalooyin waaweyn oo qurux badan oo aadan dhisan, guryo ka buuxa waxyaalaha wanaagsan oo dhan oo aadan buuxin, ceelal la qoday oo aadan qodin, beeraha canabka iyo beeraha saytuunka oo aadan beeran, oo markaad cuntay oo markaad dheregsan tahay, iska jir naftaada inaadan iloobin Rabbiga Ilaahaa ah oo aad leedahay kii kaa soo saaray dhulka Masar, guriga addoonsiga. Rabbiga Ilaahaga ah waa inaad ka cabsataa, oo isaga keliya waa inaad u adeegtaa, oo isaga waa inaad ku dheganaataa, oo magiciisa waa inaad ku dhaarataa. Ma raacina ilaahyada kale oo ka mid ah ilaahyada quruumaha hareeraha idinka, waayo Ilaaha masayr badan Rabbiga Ilaahiinna ahu wuxuu ku dhex jiraa idinka; si aan Rabbiga Ilaahiinna ahu idiinku u cadhoon cadho, oo uu idinka baabbi'iyo wejiga dhulka. Ma aad jirribi Rabbiga Ilaahkaaga, sida aad ugu jirribteen imtixaanka. Si dhab ah waxaad ilaalin doontaa

amarrada Rabbiga Ilaahaaga ah, marag-furaha, iyo xukummada, inta uu kuu amray oo dhan. Oo waxaad samayn doontaa waxa la jeclaado iyo waxa wanaagsan hortii Rabbiga Ilaahiinna ah, si ay wax kuu noqoto wanaagsan, oo aad gashid oo aad dhaxashid dhulka wanaagsan, kan uu Rabbigu ugu dhaartay awowayaashiin, in la eryado dhammaan cadaawayaashaada hortaada, sida uu Rabbigu ku hadlay. Waxay noqon doontaa marka wiilkaaga ku weyddiiyo berri, isagoo leh, Waa maxay marag-fururka, iyo xeerarka iyo xukummada oo dhan ee Rabbiga Ilaahayaga ahu nagu amray? Oo waxaad wiilkaaga ku odhan doontaa, Addoommo ayaan u ahayn Fircoon dhulka Masar, oo Rabbigu halkaas ayuu naga soo bixiyey gacan xoog leh iyo cudud sare. Oo Rabbigu wuxuu siiyay calaamooyin iyo yaabab waaweyn iyo xun Masar, Fircoon iyo gurigiisa horteenna, oo annana wuu naga soo bixiyay halkaas inuu na siiyo dhulkan, kaasoo uu dhaartay inuu siiyo awowayaasheen. Oo wuxuu Rabbigu noogu amray inaan samayno dhammaan xeerarkaan, iyo inaan ka cabsanno Rabbiga Ilaaheenna ah, si ay noogu wanaagsan tahay maalmaha oo dhan, si aan u noolaanno sida maanta oo kale. Oo naxariis ayaa inoo ahaan doonta, haddii aynu dhawrano inaynu samayno dhammaan amarradaan kuwan hortii Rabbiga Ilaahayaga ah, sida uu inoo amray.

7

Haddii laakiin uu soo geliyo adiga Rabbiga Ilaahiinna ah dhulka, kaas oo aad geli doonto halkaas si aad u dhaxasho iyada, oo uu ka qaado quruumo waaweyn wejigaaga, kan Xidtiyiinta iyo Girgaashiyiinta iyo Amooriyiinta iyo Kancaaniyiinta iyo Ferisiyiinta iyo Xiwiyiinta iyo Yebuusiyiinta, toddoba quruumo badan oo ka xoog badan idinka; Oo uu gacanta gelin doono iyaga Rabbiga Ilaahiinna ah gacmahaaga, oo aad garaaci doonto iyaga; baabba baabi'in doonta iyaga; ma samayn doonto xaggooda axdi, mana naxariisan doontaan iyaga, mana guursan doontaan xaggooda; gabadhaada ma siin doonto wiilkiisa, oo gabadhadiisa ma qaadan doonto wiilkaaga. Waayo wuxuu wiilkaaga iga leexin doonaa, oo wuxuu u adeegi doonaa ilaahyo kale, oo Rabbigu cadho buu idiinku cadhoon doonaa, oo si dhaqso ayuu idin baabbi'in doonaa. Laakiin sidaas waxaad ku samayn doontaan iyaga: meelaha allabariga iyaga waxaad dumin doontaan, tiirarka iyaga waxaad burburin doontaan, geedaha iyaga waxaad jari doontaan, sanamyada xardhan ee ilaahyada iyaga waxaad dab ku gubin doontaan. Waayo dad quduusan baad tahay Rabbiga Ilaahaaga ah, oo Rabbiga Ilaahaaga ahu wuu ku doortay inaad ahaato dad hanti uu leeyahay oo ka gaar ah

dhammaan quruumaha ku yaal wejiga dhulka oo dhan. Ma aha sababtoo ah aad ka badan tihiin dhammaan quruumaha ayuu Rabbigu idin doortay, waayo idinka waxaad ka yar tihiin dhammaan quruumaha. Laakiin sababtoo ah Rabbigu wuu idin jeclaa, oo wuxuu ilaalinayay dhaartigii uu ugu dhaartay awowayaashiin, ayuu Rabbigu gacanta xoogga leh idinku soo bixiyey, oo Rabbigu wuxuu idinka soo furtay gurigii addoonsiga, gacantii Fircoon oo ahaa boqorkii Masar. Oo waxaad ogaan doontaa in Rabbiga Ilaahiinna ahu yahay Ilaaha; Ilaaha aaminka ah, kan dhawra axdiga iyo naxariista kuwa jecel isaga iyo kuwa dhawra amarradiisa ilaa kun qarni, iyo kan abaalmarinta kuwa neceb weji weji ah si uu u baabbi'iyo iyaga; oo ma raagin kuwa neceb; weji weji ah ayuu ugu abaalmarinayaa iyaga. Oo waa inaad dhawrtaa amarrada, iyo xeerarka, iyo xukummada kuwan oo dhan, intaan aniga maanta kugu amrayo inaad samayso. Oo waxay noqon doontaa markay aad maqashaan xeerarkaan kuwan, oo aad dhawrtaan oo aad samaysaan iyaga, in Rabbiga Ilaahiinna ahu uu idiin dhawri doono axdigii iyo naxariistii uu ugu dhaartay awowayaashiinna. Oo wuu ku jeclaan doonaa, wuuna ku barakayn doonaa, wuuna ku badin doonaa, wuuna barakayn doonaa dhashada maxalkaaga, iyo midhaha dhulkaaga, sarreenkaaga, iyo khamrigaaga, iyo saliiddaada,

adhyaha dibidaada, iyo idaha idahaaga dhulka uu Rabbigu ugu dhaartay awowayaashaada inuu ku siiyo. Barakaysan aad ahaan doontaa dhammaan quruumaha oo dhan, ma jiri doono idinku qof madhashada la ama qof aan wax dhali karin, iyo xoolaha aadna sidaas. Rabbiga Ilaahaaga ahu wuxuu kaa saari doonaa cudur kasta, iyo dhammaan cudurradii Masar ee sharka ahaa oo aad aragtay iyo intii aad garanaysay, kuma saari doono, laakiin wuxuu saari doonaa kuwa ku neceb oo dhan. Waxaad cuni doontaa dhammaan dhaca quruumaha ee Rabbiga Ilaahaaga ahu uu ku siinayo, isha kuma naxariisan doonto iyaga, oo uma adeegi doontid ilaahyadooda, waayo waxanu yahay sirqool kuu ah. Haddii laakiin aad maskaxdaada uga fikirtid, Quruuntani waa ka badan tahay aniga, sidee baan u awoodi doonaa inaan baabbi'iyo iyaga? Ma cabsan doontid iyaga; xasuus ahaan waad xusuusan doontaa in alle intee Rabbiga Ilaahaaga ahu uu sameeyay Fircoon iyo Masriyiintii oo dhan; jirrabyadii waaweynaa ee indhahaagu arkeen, calaamooyinkii iyo yaababkii waaweynaa kuwii, gacantii xoogga badnayd, iyo cududdii sare; siduu Rabbiga Ilaahaaga ahu kuu soo bixiyey, sidaas oo kale Rabbiga Ilaahiinna ahu wuxuu u samayn doonaa quruumaha oo dhan kuwaas oo aad ka cabsanayso wejiga kooda. Oo xoonaha Rabbiga Ilaahaaga ahu wuu u diri doonaa iyaga, ilaa

ay baabba'aan kuwa hadhay iyo kuwa adiga ka qarsoonaa; Ma dhaawacmi doontid wejiga iyaga, maxaa yeelay Rabbiga Ilaahaaga ahu wuu ku dhex jiraa adiga, Ilaah weyn oo xoog badan. Oo Rabbiga Ilaahaaga ahu wuxuu baabbi'in doonaa quruumahan hortaada sida yar yar, ma awoodi doontid inaad si dhaqso ah u baabbi'iso iyaga, si aan dhulku cidla u noqon, oo dugaagga duurku kugu badato. Oo wuxuu iyaga gacmahaaga u gelin doonaa Rabbiga Ilaahaa kaaga, oo waxaad iyaga ku baabbi'in doontaa baabbi'i weyn, ilaa aad si buuxda u baabbi'iso iyaga. Oo wuxuu boqorradooda gacmahaaga idinka u gelin doonaa, oo waxaad baabbi'in doontaan magacooda meeshaas, ma istaagi doono qof wejigaaga, ilaa aad si buuxda u baabbi'iso iyaga. Sanamyada xardhan ee ilaahyadooda waxaad ku gubaysaan dab, ma jeclaanaysid lacagta, iyo dahabka ka iyaga ma qaadaysid naftaada, si aadan ugu turunturoobin isaga, sababtoo ah karaahiyo Rabbiga Ilaahiinna weeye. Oo ma aad keeni doontid waxa karaahiyada ah gurigaaga gudihiisa, oo wax la habaray ayaad noqon doontaa sida tan oo kale, waxa karaahiyada ah aad si weyn u karaahi doontaa, oo waxa karaahiyada ah aad aad u necbaan doontaa, maxaa yeelay wax la habaray ayay tahay.

8

Dhammaan amarrada aan maanta idinku amrayo waa inaad dhawrtaan oo samaysaan, si aad u noolaataan oo aad u bataan, oo aad u gashaan oo aad u dhaxashaan dhulka Rabbiga Ilaahiinna ahu ugu dhaartay awowayaashiinna. Oo waxaad xusuusan doontaa jidka oo dhan uu Rabbiga Ilaahaaga ahu kugu hogaamiyey cidlada, si uu kuugu hoosaysiiyo oo uu kuu tijaabiyo, iyo in la ogaado waxa qalbigaaga ku jira, haddii aad dhawri doonto amarradiisa iyo in kale. Wuxuu ku dhibay, wuuna ku gaajaysiyey, wuxuuna ku quudiyey maanka oo aanay aabayaashaa aqoon, si uu kuugu caddeeyo in aan ninka ku rootiga keliya ku noolaan doonin, laakiin erey kasta oo afka Ilaah ka soo baxaa ayuu ninka ku noolaan doonaa. Dharkiinnu kaa ma gaboobiin, kabihiinnu kaa ma dhammaadeen, cagihiinnu ma calloosnaanin—bal eeg, afartan sannadood. Waxaad qalbigaaga ku ogaan doontaa in sida nin wiilkiisa u edbiyo, sidaas oo kale Rabbiga Ilaahaaga ahu uu kuu edbin doono. Oo waxaad dhawri doontaa amarrada Rabbiga Ilaahaaga ah, inaad ku socoto jidadkiisa, oo aad ka baqato isaga. Waayo Rabbiga Ilaahaa ah ee aad leedahay wuxuu ku geeyn doonaa dhul wanaagsan oo badan, halkaas oo ay jiraan durdurro biyood, iyo ilo moolal ka

soo baxaya dhexda bannaanka iyo dhexda buuraha; Dhul sarreen iyo shaciir ah, canab, geed berde, rumaan; dhul saytuun saliid ah iyo malab; dhul aad ku cuni doonto kibistada aad leedahay oo aan faqri la jirin, oo aadan waxba ka waayeyn; dhul dhagxantiisu birta yihiin, oo buuraheedana waxaad ka qodan doontaa naxaas. Waad cuni doontaa oo waad dhergi doontaa, oo waxaad barakayn doontaa Rabbiga Ilaahaga ah dhulka wanaagsan ee uu ku siiyey. Is-jir nafsaddaada yaadan ilaawin Rabbiga Ilaahaaga ah, si aadan u dhawrin amarradiisa, iyo xukummadiisa iyo qaynuunnadiisa, kuwaas aan maanta kugu amrayo; Yaadan, markaad cuntay oo dheregsan tahay, iyo markaad guryo wanaagsan dhisatay oo ku degtay, iyo markay lo'daada iyo idahaaga kuu bataan, oo lacag iyo dahab kuu bataan, iyo markay wax kasta oo kuu noqon doona kuu bataan, qalbiga ku kibirtid, oo aad illowdid Rabbiga Ilaahaaga ah, kii kaa soo bixiyey dalka Masar, guriga addoonsiga; kii kugu hoggaamiyey cidlada weyn oo cabsida leh, halkaas oo mas qaniinaya, iyo dibir-qalloocan, iyo harraad jirtay, halkaas oo aan biyo jirin; kii kuu soo bixiyey dhagax adag il biyo ah; kii ku quudiyey maanna cidlada kaas oo aadan aqoon adiga, oo aanan aqoon awowayaashaada, si uu kuu hoosaysiyo, oo uu ku tijaabiyo, oo uu wanaag kuugu sameeyo ugu dambaysta

maalmahaa. Ha odhan qalbigaaga, Xooggayga iyo awooda gacantaydu ayaa xooggan weyn ii sameeyay. Oo waxaad xusuusan doontaa Rabbiga Ilaahaaga, waayo isagu wuxuu ku siiyaa xoog aad ku samayso awood, iyo si uu u adkeeyo axdigiisa uu Rabbigu ugu dhaartay aabayaashaaga, sida maanta. Waxay noqon doontaa haddii aad si buuxda u illowdo Rabbiga Ilaahiinna, oo aad raacdo ilaahyo kale, oo aad u adeegtid iyaga, oo aad caabuddid iyaga, waxaan maanta idinkaga marag furaya cirka iyo dhulka in baabba baad ku baabba'i doontaan. Sida quruumaha kale oo dhan ee Rabbiga Ilaahiinna uu hortiinna ku baabbi'inayo, sidaas oo kale ayaad idinna u baabbi'i doontaan, maxaa yeelay ma aydaan dhegaysan codka Rabbiga Ilaahiinna.

9

Dhegayso Israa'iil, adigu waxaad maanta ka gudubtaa Webi Urdun si aad u gasho oo aad u dhaxasho quruumo waaweyn oo ka xoog badan adinka, magaalooyin waaweyn oo deyr leh ilaa samada, dad weyn oo badan oo dhaadheer, wiilashii Canaaq, kuwaas oo aad taqaan, oo aad maqashay, yaa ku hor istaagi doona wiilashii Canaaq? Waxaad maanta ogaan doontaa in Rabbiga Ilaahaa ah ee kaaga uu hor mari doono wejigaaga,

isagoo ah dab wax baabbi'iya, oo uu baabbi'in doono iyaga, oo uu ka jeexin doono wejigaaga, oo uu si dhaqso ah ugu baabbi'in doono iyaga, sida Rabbigu kuugu yidhi. Ha ku odhan qalbigaaga gudihiisa markii Rabbiga Ilaahaaga ahu baabbi'iyo quruumahan hortaada, adoo leh, Xaqnimadayda darteed ayaa Rabbigu ii keenay inaan dhaxlo dhulkan wanaagsan. Ma aha xaqnimadaada sababta ah, mana aha quduusnimada qalbigaaga sababta ah adigoo galaya inaad dhaxashid dhulkooda, laakiin waa xumaanta quruumahan sababta ah Rabbigu wuu baabbi'in doonaa iyaga wejigaaga ka, iyo si uu u adkeeyo axdigii uu Rabbigu ugu dhaartay awowayaashayada Ibraahim iyo Isxaaq iyo Yacquub. Oo maanta ogow in Rabbiga Ilaahaaga ahu uusan dhulkan wanaagsan kuu siin inaad dhaxashid xaqnimahaaga aawadiis maaha, waayo waxaad tahay dad madax-adag. Xusuuso, ha iloobin inta badan ee aad ku cadhaysiisay Rabbiga Ilaahaaga ah gudaha cidlada, laga bilaabo maalintii aad ka baxdeen Masar oo aad meeshan u timaadeen, waad sii wadeen idinkoo diidaya waxyaalaha Rabbiga. Oo Xoreeb dhexdeeda waad ka xanaajiseen Rabbiga, oo Rabbigu wuu idinku cadhooday inuu idin baabbi'iyo, markaan fuulayay buurta inaan qaato looxyadii dhagaxa ahayd, looxyadii axdiga kuwaasoo Rabbigu idiinla dhigtay, oo waxaan joogay buurta afartan maalmood iyo

afartan habeen, kibis ma aan cunin oo biyo ma aan cabbin. Oo wuxuu Rabbigu i siiyey labadii loox ee dhagaxa ahayd ee lagu qoray farta Ilaah, oo iyaga waxaa lagu qoray dhammaan erayadii uu Rabbigu idiinla hadlay buurta maalintii shirka. Oo waxay noqotay in muddo afar iyo afartan maalmood iyo afar iyo afartan habeen ah Rabbigu i siiyey labadii loox ee dhagaxa ahayd, looxyadii axdiga. Oo Rabbigu wuxuu igu yidhi, kac oo halkan degdeg uga soo deg, waayo dadkaagii aad ka soo bixisay dalka Masar ayaa xadgudbay, degdeg bay uga leexdeen jidkii aan ku amray iyaga, oo waxay samaysteen sanam la shubay. Oo wuxuu Rabbigu iigu yidhi, isagoo leh, mar iyo laba jeer ayaan kula hadlay, isagoo leh, waxaan arkay dadkan, oo bal eeg dad madax adag ayay yihiin. Oo hadda i daa inaan si buuxa u baabbi'iyo iyaga, oo waxaan tirtiri doonaa magacooda samada hoosteeda, oo waxaan kaa dhigi doonaa quruun weyn, iyo mid xoog badan, oo aad uga badan tan. Oo markaan soo noqday, waxaan ka degay buurta, buurtuna waxay ku ololaysay dab ilaa samada, labadii loox ee markhaatiyada oo labadayda gacan ku jira. Oo arkay in aad dembi gasheen Rabbiga Ilaahiinna ah hortiisa, oo aad samaysateen idinka qudhiinna sanam la shubay, oo aad ka xadgudubteen jidkii uu Rabbigu idiinku amray inaad samaysaan; oo qabtay labadii loox, waxaan ka tuuray labadayda

gacmood, oo waxaan ku burburiyay hortiinna. Oo waxaan Rabbiga hortiisa ku baryay mar labaad sidii tan hore afartan maalmood iyo afartan habeen, kibis ma aan cunin biyona ma aan cabbin, waxayna ku saabsanayd dhammaan dembiyadiinna aad ku dembaabteen markaad samayseen sharka Rabbiga Ilaaha hortiisa si aad uga cadhaysiisaan isaga. Waxaan baqay cadhada iyo xanaaqda aawadood, maxaa yeelay Rabbigu wuu idinku cadhooday si uu idiin baabbi'iyo, laakiin Rabbigu waa i maqlay wakhtigan. Oo Haaruun ayaa lagu cadhooday in la baabbi'iyo isaga, oo anna waan u baryay Haaruun waqtigaas. Oo dembigii aad samayseen, weylihii, waan qaaday oo dab ku gubay, waan burburiyey oo aad baan u shiidshiiday ilaa uu noqday mid yar oo sida boodh u ekaaday, markaasaan boodhkii ku tuuray webigii ka soo degayay buurta. Dhexda gubashada, iyo dhexda tijaabaadda, iyo dhexda xabaalaha damaca, Rabbiga waad ka xanaajiseen. Oo markii uu Rabbigu idinka diray Kaadeesh Barneeca, isagoo leh, taga oo dhaxla dhulka aan idin siinayo, waad caasiseen erayga Rabbiga Ilaahiinna ah, oo isaga ma aad rumaysanteen, oo codkiisana ma aad dhageysanteen. Addeeci la'aan baad Rabbiga ku ahaydeen tan iyo maalintii laydinku ogaaday. Oo waan baryay Rabbiga hortiisa afartan maalmood iyo afartan habeen, intii aan baryay, waayo Rabbigu wuxuu yidhi

inuu idin baabbi'iyo. Oo waxaan Ilaah u tukannay, oo waxaan idhi, Rabbiyow, Boqorka ilaahyada, ha baabi'in dadkaaga iyo qaybtaada aad furatay, kuwaas aad ka soo bixisay dhulka Masar xoogga kaaga weyn, iyo gacanta kaaga xoog badan, iyo cududda kaaga sare. Xusuuso Ibraahim iyo Isxaaq iyo Yacquub oo ahaa addoommadaada, kuwaas oo aad naftaada ugu dhaaratay. Ha fiirin qallafsanaanta dadkan, iyo falimaha cibaadadarrada ah, iyo dembiyadooda. Yaanay odhan dadka deggan dhulka aad naga soo bixisay, iyagoo leh: Sababtoo ah Rabbigu ma awoodi karin inuu iyaga geliyo dhulka uu u ballan qaaday, iyo sababtoo ah nacaybkiisa ayuu cidlada ugu soo bixiyey si uu u dilo. Oo kuwan waa dadkaaga iyo qaybtaada, kuwaas oo aad ka soo bixisay dhulka Masar xooggaaga weyn, iyo gacantaada xoog badan, iyo cududdaada sare.

10

Wakhtigaas Rabbigu wuxuu igu yidhi, Adigu u qoro laba loox oo dhagax ah sida kuwii hore, oo ii soo fuul buurta, oo adigu samayso sanduuq alwaax ah. Oo waxaad looxyada dushooda ku qori doontaa erayada ku jiray looxyada hore ee aad jebisay, oo waxaad iyaga gelin doontaa sanduuqa gudihiisa. Oo waxaan

sameeyay sanduuq ka alwaax qudhmuun ah, oo waxaan qoray looxyadii dhagaxa ahaa sida kuwii hore, oo waxaan fuulay buurta oo labadii loox gacmahayga kor saarnaa. Wuxuu qoray looxyada sida qoraalka kowaad ahaa erayada tobanka ah, kuwaas oo Rabbigu idiinkula hadlay buurta dhexdeeda dabka, oo Rabbigu wuxuu iyaga i siiyay. Oo markaan soo noqday ayaan buurta ka degay, oo waxaan looxyadii geliyey sanduuqii aan sameeyey, oo halkaasay joogeen, sida Rabbigu iigu amray. Wiilashii Israa'iilna waxay ka guureen Bi'irod oo ahayd wiilashii Yaakiim Misadaa'i, oo halkaas ayaa Haaruun ku dhintay, oo halkaasaa lagu aasay, oo meeshiisiina waxaa wadaad ka noqday wiilkiisii Elecaasaar. Halkan ka way u ambabbaxeen xagga Gadgad, iyo Gadgad ka xagga Etebatha, dhul qulqulayaal biyo leh. Wakhtigaas Rabbigu wuxuu soocay qabiiladii Laawi inay qaadaan sanduuqii axdiga Rabbiga, inay Rabbiga hortiisa istaagaan, inay u adeegaan, oo ay magiciisa ugu tukaadaan ilaa maantadan. Sababta tan Laawiyiintu qayb iyo qaybsi kuma laha walaalaha dhexdooda, Rabbigu isagu waa qaybtiisa, sida uu u sheegay isaga. Aniguna waxaan joogay buurta afartan maalmood iyo afartan habeen. Oo Rabbigu wuu i maqlay aniga iyo wakhtigan, oo Rabbigu ma uu doonaynin inuu idinka baabbi'iyo dhammaystiran. Oo Rabbigu wuxuu igu yidhi, Tag, u

gudboo dadkan hortooda, oo ha galeen oo ha dhaxleen dhulka aan ugu dhaartay aabayaashood inaan siyo iyaga. Oo hadda, Israa'iil, maxay Rabbiga Ilaahaaga ahu kaa weyddiisanayaa adiga, miyaanay ahayn mooyee inaad ka cabsato Rabbiga Ilaahaaga ah, oo aad ku socoto dhammaan jidadkiisa, oo aad jeclaato isaga, oo aad ugu adeegtid Rabbiga Ilaahaaga ah qalbigaaga oo dhan iyo naftaada oo dhan, inaad xajiso amarrada Rabbiga Ilaahaaga ah iyo xeerarkiisa, kuwa aan maanta kugu amrayo adiga, si wanaagsan loogu yeelo adiga? Eeg, Rabbiga Ilaahaa ah wuxuu leeyahay samada iyo samada samada, dhulka iyo waxyaalaha oo dhan ee ku jira. Laakiin Rabbigu wuxuu doortay awowayaashiin inuu jecelyahay, wuxuuna ka doortay farcankoodii ka dambeeya, oo idinka ah, dhammaan quruumaha oo dhan, sida maanta. Oo waxaad gudi doontaan qalbi-adkaanta idinka, oo luqunta idinka ma aad adkayn doontaan. Waayo Rabbiga Ilaaha idinka, kanu waa Ilaaha ilaahyada, iyo sayidka sayidyada, Ilaaha weyn, iyo xoog badan, iyo cabsi badan, kan aan wejiga la yaabsan, mana qaato hadiyad; samaynaya garsoorid qariibka iyo agoonta iyo carmalka, oo jecel qariibka inuu siyo isaga cunto iyo dhar. Oo waxaad jeclaanaysaan qariibka, waayo qariibo baad ku ahaydeen dhulka Masar. Rabbiga Ilaahaaga waxaad ka baqi doontaa, oo isaga waxaad u adeegi doontaa, oo

isaga waxaad ku dhegi doontaa, oo magiciisa waxaad ku dhaaran doontaa; Kanu waa faankaaga, oo kanu waa Ilaahaaga, kan ku sameeyey waxyaalaha waaweyn iyo waxyaalaha ammaanta leh kuwan, kuwaas oo indhahaagu arkeen. Toddobaatan qof ayaa awowayaashaa Masar ku dhaadhacay, hadda se Rabbiga Ilaahaaga ahu wuxuu kaa dhigay sida xiddigaha samada oo kale tiro badan.

11

Oo waxaad jeclaanaysaa Rabbiga Ilaahaga ah, oo waxaad dhawri doontaa ilaalidiisa, iyo xeerarkiisa, iyo amarradiisa, iyo xukummadiisa maalimaha oo dhan. Oo maanta waad ogaan doontaan, in maaha carruurtiinna, kuwa aan aqoon ama aan arkin edbintii Rabbiga Ilaahaaga, iyo waxyaalihiisa waaweyn, iyo gacantiisa xoogga badan, iyo cududdiisa sare, iyo calaamadiisa, iyo yaababkiisa, intuu ku sameeyey dhexda Masar Fircoon boqorkii Masar, iyo dhulkiisa oo dhan, iyo intuu ku sameeyey xoogga Masriyiinta, iyo gaadhifardoodkoodii, iyo fardahoodii, iyo xooggoodii, sidii biyihii badda cas wejigooda ugu qarqiyey markay idinka daba joogeen dhabarkiinna, oo Rabbigu iyagii baabbi'iyey ilaa maanta, iyo intuu inoo sameeyey cidlada

ilaa aad meeshan timaadeen, iyo intuu ku sameeyey Daataan iyo Abiiraam wiilashii Elii'aab ina Ruubeen, kuwaas oo dhulku afkiisa u furay oo liqay iyagii, iyo guryahoodii, iyo teendhooyinkoodii, iyo maalkoodii oo dhan oo ay la jireen dhexda reer binu Israa'iil oo dhan. Waayo indhahaagu way arkeen shuqullada Rabbiga oo waaweyn oo dhan, intuu idinku sameeyey maanta. Oo waxaad dhawri doontaan dhammaan amarradiisa in badan aniga ku amrayo adigu maanta, si aad u noolaataan, oo aad u tarmaan, oo markaad gashaan aad dhaxashaan dhulka, tan aad idinka gudbaysaan Webi Urdun halkaas si aad u dhaxashaan iyada; Si aad ugu cimri dheeraataan dhulka, tan uu Rabbigu ugu dhaartay awowayaashiin inuu siinayo iyaga iyo farcankoodii iyaga la, dhul ka qulqulaya caano iyo malab. Waa waayo dhulka aad gelayso halkaas si aad u dhaxasho, ma aha sida dhulka Masar oo kale, meeshii aad ka soo baxdeen halkaas, markay beeraan iniinta, oo ay cagahooda ku waraabiyaan, sida beer khudaar ah; Laakiin dhulka aad gelayso halkaas si aad u dhaxasho, waa dhul buuraleh iyo dhul bannaan; roobka samada ayuu biyo ka cabbi doonaa. Dhulka Rabbiga Ilaahaaga ahu si joogto ah u eegayo, indhaha Rabbiga Ilaahaaga ahu way ku kor yaalaan bilowga sanadka ilaa dhammaadka sanadka. Haddii aad dhegaysiga dhageysataan dhammaan

amarrada kuwa aan ku amrayo maanta, inaad jeclaataan Rabbiga Ilaahiinna, oo aad u adeegtaan isaga qalbiga idinka oo dhan iyo nafta idinka oo dhan, wuxuu siin doonaa roobka dhulkiinna sida xilliga hore iyo xilliga dambe, oo waxaad soo gelin doontaan hadhuudhkiinna iyo khamrigiinna iyo saliiddiinna, wuxuuna siin doonaa cunto beerta idinka xoolihiinna, oo cunay oo dherganay, iska jir naftaada yaanay ballaarin qalbigaaga oo aad xadgudubto oo aad u adeegtaan ilaahyo kale oo aad caabuddaan iyaga, oo cadhooday cadho Rabbigu idinka oo uu xidho samada oo aan jiri doonin roob, oo dhulku aan siin doonin midhaha iyada, oo aad halligmi doontaan degdeg ka dhulka wanaagsan kaas Rabbigu siiyey idiin. Oo dhigi doontaan erayadan qalbiginna iyo naftinna gudahooda, oo xidhxi doontaan iyaga calaamad ahaan gacantinna dushiisa, oo noqon doonto mid aan gariirin indhahooda hortooda; Oo bari doontaan iyaga carruurtinna inay kaga hadlaan iyaga markaad fadhido gurigaaga gudihiisa, iyo markaad socoto jidka dhexdiisa, iyo markaad seexanayso, iyo markaad kacayso. Oo waxaad qori doontaan iyaga ku dhejiyaha guryihiinna iyo irdihiinna, si aad u noolaataan wakhti dheer, iyo maalmaha wiilashiinna ku dhulka uu Rabbigu ugu dhaartay aabayaashiinna inuu siiyo iyaga, sida maalmaha samada kor dhulka. Oo waxay noqon doontaa haddii

dhegaysiga aad dhageysataan dhammaan amarrada kuwan aan idiin amrayo maanta inaad samaysaan, inaad jeclaataan Rabbiga Ilaaha keenna, oo aad ku socotaan dhammaan jidadka isaga, oo aad ugu xidhataan isaga, oo Rabbigu wuxuu eryayaa dhammaan quruumaha kuwan hortiinna, oo waxaad dhaxli doontaan quruumo waaweyn oo xoog badan oo idinka ka sii weyn. Dhammaan meesha oo aad ku tuntaan raadka cagtiinna, idiin noqon doonta, laga bilaabo cidlada iyo Antilibanus, iyo laga bilaabo Webiga Melas, Webiga Euphrates, iyo ilaa badda tan galbeedka noqon doonaan soohdimihiinna. Qof kasta oo hortiinna istaagi doona ma jiri doono, oo Rabbiga Ilaahiinna ahu wuxuu gelin doonaa cabsidiinna iyo gariirkiinna dhulka oo dhan oo aad cagta saartaan dushiisa, sida uu idiinku hadlay. Eeg aniga waxaan maanta hortinna dhigayaa barako iyo inkaar; Barako, haddii aad maqashaan amarrada Rabbiga Ilaahiinna ah, intaan aniga maanta idinku amrayo; iyo inkaar, haddii aydaan maqlin amarrada Rabbiga Ilaahiinna ah, intaan aniga maanta idinku amrayo, oo aad ka qaldantaan jidka aan idin amray, markaad tagtaan inaad u adeegtaan ilaahyo kale, kuwaas oo aydaan aqoon. Waxay noqon doontaa markii Rabbiga Ilaahaaga ahi uu ku geliyo dhulka aad ugu gudubtid halkaas inaad dhaxashid, inaad barakada saartid Buur Gariisiin, oo inkaaraha saartid Buur

Gaybaal. Sow ma aha kuwan ka shisheeya Webi Urdun, ka dambeeya jidka galbeedka qorraxda, dhulka Kancaan, kan deggan galbeedka, ku xiga Golgol, u dhow geedka oak ee sare? Idinka waayo waxaad ka gudubtaan Webi Urdun, markaad gashaan inaad dhaxashaan dhulka, kaas oo Rabbiga Ilaaha keenna uu idiin siinayo dhaxal maalintaha oo dhan, oo waxaad ku deganaanaysaan gudaheeda. Oo waxaad dhawri doontaan inaad samaysaan dhammaan amarradiisa iyo xukummadaan kuwaas oo aan maanta idin siiyo.

12

Iyo kuwanu waa amarrada iyo xukummada aad dhawri doontaan inaad ku samaysaan dhulka Rabbiga Ilaaha awowayaashiinna uu dhaxal idiin siinayo, inta maalmaha oo dhan aad ku noolaataan dhulka. Baabba'a waxaad baabi'in doontaan dhammaan meelaha ay ku caabudeen halkaas ilaahyadooda, kuwaas oo aad dhaxalaysaan iyaga, buuraha dhaadheer dushooda, iyo kuraha dushooda, iyo geed caro badan hoostiisa; Oo waxaad dumin doontaan meelaha allabariga iyaga, oo waxaad burburin doontaan tiirarkooda iyaga, oo kaymaha iyaga waxaad jari doontaan, oo sanamyada xardhan

ilaahyadooda iyaga waxaad gubin doontaan dab, oo waxaad baabi'in doontaan magaca iyaga meeshaas. Ma samayn doontaan sidaas Rabbiga Ilaahiinna ah. Laakiin waxaad tagtaan meesha uu Rabbiga Ilaahiinna ahu ka dooranayo qabiilooyinkiinna mid ka mid ah si uu magiciisa halkaas dhigo oo lagu baryo, oo waa inaad doondoontaan oo aad halkaas timaaddaan. Waxaad halkaas keeni doontaan qurbaannada la gubo ee idinka, iyo qurbaannada idinka, iyo midhaha ugu horreeya ee idinka, iyo tukashooyinka idinka, iyo qurbaannada ikhtiyaariga ah ee idinka, iyo heshiisyada idinka, iyo curadyada dibiyadiinna iyo idihiinna. Oo waxaad halkaas ku cuni doontaan Rabbiga Ilaahiinna ah hortiisa, oo waxaad ku farxi doontaan waxyaalaha aad gacanta saarteen oo dhan, idinka iyo reerihiinna, sida Rabbiga Ilaahiinna ahu idiinku barakeeyey. Ma samayn doontaan waxyaalaha oo dhan in badan annaga samaynaynaa halkan maanta, mid kasta waxa la jeclaystay hortiisa. Ma timaaddeen waayo ilaa hadda gudaha nasashada, iyo gudaha dhaxalka, kaas Rabbiga Ilaaha keenna siinayo idinka. Waxaad ka gudbi doontaan Webi Urdun, oo waxaad degi doontaan dhulka Rabbiga Ilaahayaga ahu dhaxal ahaan idiin siinayo, wuxuuna idinka nasin doonaa cadaawayaashiinna oo dhan ee hareerahiinna ku wareegsan, oo waxaad ku noolaan doontaan

ammaan. Oo waxay noqon doontaa meesha uu Rabbiga Ilaahiinna ahu doorto in magiciisa lagu yeedho halkaas, halkaas waxaad keeni doontaan waxa aan maanta idinku amrayo oo dhan: qurbaannada idinka la gubo, iyo allabariyada idinka, iyo meeltobnaadyada idinka, iyo midhaha ugu horreeya gacmaha idinka, iyo hadiyada idinka oo la doortay oo dhan, kuwa aad Rabbiga Ilaahiinna ah ugu nidartaan. Oo waxaad ku farxi doontaan horta Rabbiga Ilaahiinna ah, idinka iyo wiilashiinna, iyo gabdhihiinna, iyo addoommadiinna, iyo addoommadiinna dumarka ah, iyo kan reer Laawi oo irdihiinna ku yaal, maxaa yeelay isagu ma laha qayb ama dhaxal oo idinka la jira. Naftaada u fiirso, ha keenin qurbaannada gubashada ah kuwaaga meel kasta oo aad aragto. Laakiin waxaad tegi doontaan meesha uu Rabbiga Ilaahiinna ahu dooranayo oo ku taal mid ka mid ah qabiilooyinkiinna, oo halkaas waxaad keeni doontaan qurbaannada guban, oo halkaas waxaad samayn doontaan waxa aan maanta idinku amrayo oo dhan. Laakiin dhexda dhammaan rabitaankaaga waxaad allabaryi doontaa, oo waxaad cuni doontaa hilib sida barakada Rabbiga Ilaahaaga ah, oo uu kuu siiyey dhexda dhammaan magaalo. Kan aan nadiifka ahayn iyo kan nadiifka ah labaduba isla si ayay u cuni doonaan, sida cawl ama deer. Laakiin dhiigga ha cunina, dhulka ku shuba sida

biyaha. Ma awoodi doontid inaad gudaha magaalooyinkaaga ku cunto meeshii tobnaad ee hadhuudhkaaga, iyo khamrigaaga, iyo saliiddaada, curadyada lo'daada iyo idahaaga, iyo dhammaan tukashooyinka aad nidaraysatid, iyo heshiisyadiinna, iyo midhaha ugu horreeya gacmahaaga. Laakiin hortaada Rabbiga Ilaahaaga ah waa inaad cuntaa meesha uu Rabbiga Ilaahaagu u dooranayo, adiga iyo wiilkaaga iyo gabadhaada iyo addoonkaaga iyo addoontaada iyo qariibka magaalooyinkiinna ku jira, oo waxaad ku farxi doontaa hortaada Rabbiga Ilaahaaga ah wax kasta oo aad gacantaada saartid. Iska jir inaadan ka tegin Laawiga wakhtiga oo dhan inta aad ku nool tahay dhulka. Haddii laakiin Rabbiga Ilaahaaga ahu ballaadhinayo soohdimmahaaga, sida uu kuula hadlay, oo aad tidhaahdo, waxaan cuni doonaa hilib, haddii naftaadu jeclaato inay hilib cunto, waxaad hilib ku cuni doontaa jeclaansho kasta oo naftaadu leedahay. Haddii laakiin meesha uu Rabbigu Ilaahaa kaagu u dooranayo in magiciisa lagu yeedho fog tahay, waxaad allabaryi doontaa lo'daada iyo idahaaga uu Ilaahu ku siiyey, sida aan kugu amray, oo waxaad magaalooyinkaaga ku cuni doontaa sida naftaadu jeceshahay. Sida cawsha iyo deerada loo cuno, sidaas baad u cuni doontaa. Kan aan nadiifka ahayn oo dhexdaada jooga iyo kan nadiifka ahuba si isku mid ah ayay u cuni doonaan. Fiiro gaar ah

si xoog leh u yeelo inaadan cunin dhiig, waayo dhiiggu waa naftiisa, naftana lama cuni doono hilibka. Ma cuni doontaan, dhulka ayaad ugu shubi doontaan sida biyaha. Ma aad cuni doonin, si wanaagsan uu adiga ugu noqdo iyo wiilashaada kadib adiga, haddii aad samaysid waxa wanaagsan iyo waxa la jecel yahay hortii Rabbiga Ilaahiinna. Laakiin waxyaalaha quduuska ah kuugu haddii ay noqdaan adiga, iyo baryadaada qaatay, waxaad iman doontaa meesha uu Rabbigu Ilaahaa kuugu dooran doono in magiciisa lagu yeedho halkaas. Oo waxaad samayn doontaa qurbaannada guban kaaga, hilibka waxaad kor ugu bixin doontaa meesha allabariga Rabbiga Ilaahaaga ah, dhiigga qurbaannada kaaga waxaad ku shubi doontaa salka meesha allabariga Rabbiga Ilaahaaga ah, hilibka waxaad cuni doontaa. Ilaali oo dhegayso, oo waxaad samayn doontaa dhammaan erayada aan kugu amrayo, si wanaag idiinku noqdo adiga iyo wiilashaada weligood, haddii aad samayso waxa la jeclaado iyo waxa wanaagsan Rabbiga Ilaahaaga ah hortiisa. Haddii laakiin uu baabbi'iyo Rabbiga Ilaaha aad leedahay quruumaha aad geli doonto halkaas si aad u dhaxasho dhulkooda hortaada, oo aad dhaxasho, oo aad degto dhulkooda, iska jir naftaada, ha baadhid inaad raacdo iyaga ka dib markii iyaga laga baabbi'iyo hortaada, adoo leh, sidee u sameeyaan quruumahan ilaahyadooda? Aniga

sidoo kale waan samayn doonaa. Ma samayn doontid sidaas Ilaaha aad, waayo waxyaalaha karaahiyada ah ee Rabbigu necbaaday, ayay ku sameeyeen ilaahyadooda, maxaa yeelay wiilashooda iyo gabdhahooda ayay dab ugu gubaan ilaahyadooda.

13

Dhammaan erayga aan idinku amrayo maanta, waa inaad dhawrtaan oo samaysaan, waxba ha ugu darin, waxna ha ka dhimin. Haddii laakiin kaco dhexdaada nebi ama mid riyoonaya riyo, oo uu ku siiyo calaamad ama yaab, oo ay timaado calaamadda ama yaabka uu kula hadlay adiga, isagoo leh, aan tagno oo aan u adeegno ilaahyo kale kuwaas aydaan aqoon, ma aydaan dhegaysan doontaan erayada nebigaas ama kan riyoonaya riyada taas; waayo wuxuu idin jirrabayaa Rabbiga Ilaahiinna ah idinka, si uu u ogaado haddii aad jeceshihiin Ilaahiinna ka qalbigiinna oo dhan, iyo ka naftiinna oo dhan. Rabbiga Ilaahiinna daba socda, isaga cabsada, codkiisa dhegaysta, oo isaga xajista. Nebigiisa ama kan riyada ku riyooda, wuu dhiman doonaa, waayo wuxuu ku hadlay inuu kaa leexiyo Rabbiga Ilaahaaga ah oo kaa soo saaray dalkii Masar, oo kaa soo

furtay addoonsigii, si uu kaaga leexiyo jidkii uu Rabbiga Ilaahaagu kugu amray inaad ku socoto, oo waa inaad ka dhex baabbi'isaan kan sharka ah. Haddii laakiin walaalkaa ka aabbahaa ama ka hooyadaa, ama wiilkaaga, ama gabadhaada, ama naagtaada tan laabta kugu jirta, ama saaxiib la mid ah naftaada sirta ahaan kugu yiraahdo, isagoo leh aan tagno oo aan u adeegno ilaahyo kale, kuwaas aadan aqoon jirin adiga iyo aabayaashaada, ka ilaahyada quruumaha ku wareegsan idinka, kuwa kuu dhow ama kuwa kaa fog, ka darafka dhulka ilaa darafka dhulka, waa inaadan oggolaan isaga, oo aadan dhegaysan isaga, oo indhahaa ma u naxariisan doonaan isaga, waa inaadan u hannaanayn isaga, mana aad qarin doontid isaga; waa inaad sheegid sheegi doontaa ku saabsan isaga, oo gacmahaaga waxay ahaan doonaan isaga kuwa ugu horreeya inay dilaan isaga, oo gacmaha dadka oo dhanugu dambeeyaan. Oo waxay isaga dhagxin doonaan dhagaxyo, wuuna dhiman doonaa, maxaa yeelay wuxuu doonayay inuu adiga ka leexiyo Rabbiga Ilaahaaga ah kii adiga ka soo bixiyey dalkii Masar, gurigii addoonsiga. Oo Israa'iil oo dhan markuu maqlo wuu cabsan doonaa, oo mar dambe uma sii wadi doono inuu sameeyo falkan sharka ah dhexdiinna. Haddii laakiin aad maqasho mid ka mid ah magaalooyinkaaga, kuwaas oo Rabbiga Ilaahaaga ahu

uu ku siinayo inaad degto halkaas, iyagoo leh, waxaa ka baxay niman sharci-darro ah idinka, oo ay kala qaadeen dhammaan dadkii degganaa dhulkooda, iyagoo leh, aan tagno oo aan u adeegno ilaahyo kale, kuwaas oo aydaan aqoonin, oo aad baadhi doontaa oo aad su'aali doontaa, oo aad baadhis doontaa aad u dheer, oo bal eeg run cad ahaan erayga, waxaa dhacay karaahiyaddan idinku; dili aad u dili doontaa dhammaan dadka deggan dhulkaas ku galaasha seefta, xaraam ahaan xaraam ka dhigi doontaan iyada, iyo waxyaalaha iyada ku jira oo dhan. Waxaad soo ururin doontaa dhammaan dhaca iyada oo dhan oo aad ku soo wada ururin doontaa marinnadeeda dhexdooda, oo waxaad dab ku gubi doontaa magaalada, iyo dhammaan dhaca iyada oo dhan dadka oo dhan hortooda Rabbiga Ilaahaaga ah, oo waxay noqon doontaa meel aan la deganayn weligeed, oo mar dambe lama dhisi doono. Oo wax aan ka mid ahayn waxa xaaranka ah kuma dhegi doono gacantaada, si uu Rabbigu uga leexdo cadhadiisa xanaaqiisa, oo uu ku siiyo naxariis, oo uu kuu naxariisto, oo uu kuu badiso, sida uu ugu dhaartay awowayaashaada, haddii aad maqasho codka Rabbiga Ilaahaaga ah, inaad dhawrtid amarradiisa, in alla intii aan ku amrayo maanta, inaad sameyso waxa wanaagsan iyo waxa la jeclaado Rabbiga Ilaahaaga ah hortiisa.

14

Waxaad tihiin wiilashii Rabbiga Ilaahiinna, oo waa inaydaan bidaar saarin dhexda indhahooda markaad meyd u barooranaynin. Waayo waxaad tahay dad quduusan Rabbiga Ilaahaaga ah, oo Rabbiga Ilaahaaga ahu wuu ku doortay inaad noqoto dad hanti gaar ah oo isaga u gaar ah ka mid dhammaan quruumaha ku kor jira wajiga dhulka. Ma cuni doontaan wax kasta oo karaahiyo ah. Kuwani waa xoolaha aad cuni doontaan: weyl ka mid ah lo'da, iyo wan ka mid ah idaha, iyo orgi ka mid ah riyaha, deero, iyo cawl, iyo cawl cad dhabarka, iyo oryx, iyo geri. Dhamaan xayawaan kala-qaybiya raafka oo leh ciddiyaha ciddiyaya laba raafood, oo kor u keenaya calyanaqsiga xoolaha dhexdooda, kuwaas waa inaad cuntaan. Kuwan ha cunina: kuwa calyanaqsiga celiya, kuwa raafaha kala qaybiya, iyo kuwa cidiyaha leh - geel, dhasypoda, iyo choirogryllion - maxaa yeelay waxay celiyaan calyanaqsiga laakiin raafaha ma kala qaybiyaan. Kuwan waa nijaas idiin ah. Iyo doofaarka, sababtoo ah wuxuu kala qaybiyaa raafka, oo wuxuu leeyahay ciddiyaha raafka, laakiin calyanaqsiga ma calyanaqsado, nijaas buu idiin yahay. Hilibka iyaga ha cunina, meydadka iyagana ha taabina. Waxaad cuni doontaan kuwan ka mid ah dhammaan waxa biyaha ku jira:

dhammaan waxa ay leeyihiin baalal iyo qolfo, waxaad cuni doontaan. Iyo dhammaan waxa aan lahayn baalal iyo qolfo, waa inaydaan cunin, nijaas bay idiin yihiin. Dhammaan shimbiraha nadiifka ah waa inaad cuntaan. Oo kuwan ka cunina iyaga: gorgorka, iyo shimbirlaayaha, iyo gorgorka badda, iyo shimbirlaayaha, iyo haadka, iyo waxyaalaha la mid ah isaga, iyo shimbirka yar, iyo guumaysta, iyo shimbirta badda, iyo cawlo, iyo bogoriga, iyo ibis-ka, iyo dhiirta, iyo sarreyska, iyo waxyaalaha la mid ah isaga, iyo hudhudka, iyo tukaha habeenka, iyo xeebajoogta, iyo shimbirta xeebta, iyo waxyaalaha la mid ah isaga, iyo shimbirta guduudan, iyo fiidmeerka. Dhammaan waxyaalaha gurguurta ee shimbiraha nijaas ah waa idiin, ma aad cuni iyaga. Dhammaan shimbir nadiif ah cuni doontaan. Dhamaan bakhti meyd ah ha cuntina; qariibka jooga magaalooyinkaaga waa la siin doonaa oo wuu cuni doonaa, ama waxaad ka iibin doontaa shisheeyaha, waayo dad quduus ah baad u tahay Rabbiga Ilaahaaga ah. Ma aad karinin wan yar caanaha hooyadiis ku karin. Toban meelood meel waxaad ka bixin doontaa dhammaan wax soo saarka iniinkaaga, soo saarka beertaada sanad kasta. Waxaad cuni doontaa meeshaas oo ah meesha uu Rabbiga Ilaahaa ahu doorto in magiciisa lagu magacaabo halkaas, waxaadna keeni doontaan

meeltobnaadyada hadhuudhkaaga, khamrigaaga, saliiddaada, curadyada lo'daada iyo idahaaga, si aad u barato inaad ka cabsato Rabbiga Ilaahaa ah maalmaha oo dhan. Haddii laakiin jidku dheer yahay adiga, oo aadan awoodin inaad keento iyaga, maxaa yeelay meesha way adiga ka fog tahay, tan uu Rabbigu Ilaahaa dooran doono in magiciisa lagu yeedho halkaas, maxaa yeelay Rabbigu Ilaahaa wuu ku barakayn doonaa, oo waxaad iyaga ku iibin doontaa lacag, oo lacagta gacmahaaga ku qaadan doontaa, oo waxaad tegi doontaa meesha uu Rabbigu Ilaahaa dooran doono. Oo waxaad lacagta siin doontaa wax kasta oo ay nafta aadu jeclaato, dibi ama ido, ama khamri ama cabitaan adag, ama cabitaan adag, ama wax kasta oo ay nafta aadu jeclaato, oo waxaad halkaas ku cuni doontaa Rabbiga Ilaahaaga ah hortiisa, oo waxaad farxi doontaa adiga iyo reerkaaga, iyo Laawiga ku jira magaalooyinkaaga, maxaa yeelay isaga ma laha qayb iyo dhaxal toona oo kula jira adiga. Kadib saddex sano waxaad soo saari doontaa dhammaan meeltobnaadka wax soo saarka ahaaga, oo sannadkaas waxaad dhigi doontaa magaalooyinkaaga. Oo wuxuu iman doonaa kan reer Laawi, maxaa yeelay isagu ma laha qayb iyo dhaxal oo kula jira adiga, iyo shisheeyaha iyo agoonta iyo carmalka ku jirta magaalooyinkaaga, oo way cuni doonaan oo way dhergi

doonaan, si Rabbiga Ilaahaaga ahu kuugu barakeeyo dhammaan shuqulladaada aad samayso.

15

Toddoba sannadood oo kasta waa inaad sii deyn samaysaa. Oo sidaas weeye amarkii sii-daynta: waa inaad cafisaa deyn kasta oo gaarka ah oo deriskaa kugu leeyahay, oo walaalkaa waxba ka doonsan maysid, waayo waxaa loo yeedhay sii-dayn Rabbiga Ilaahaaga ah. Qofka shisheeyaha waxaad ka codsanaysaa inta uu kuu leeyahay, laakiin walaalkaa waxaad u samaynaysaa cafis deyntaada. Sababtoo ah ma jiri doono dhexdaada qof baahan, maxaa yeelay Rabbiga Ilaahaaga ahu aad buu kuu barakayn doonaa dhulka Rabbiga Ilaahaaga ahu dhaxal ahaan kuu siinayo inaad dhaxashid. Haddii laakiin aad si dhegaysi ah u dhageysataan codka Rabbiga Ilaahiinna si aad u dhawrtaan oo aad u samaysaan dhammaan amarradan, kuwaas oo aan maanta idinku amrayo, maxaa yeelay Rabbigu Ilaahiinna wuu idin barakeeyey siduu idiinku hadlay; oo waxaad amaahi doontaan quruumo badan, laakiin idinka ma amaahan doontaan; oo waxaad xukumi doontaan quruumo badan, laakiin idinka ma xukumi doonaan. Haddii mid sabsan kuu noqdo mid u baahan

ka mid ah walaalahaa gudaha mid ka mid ah magaalooyinkaaga ee dhulka uu Rabbiga Ilaahaagu ku siinayo, waa inaadan adkaynin qalbigaaga, mana xidhid gacantaada walaalkaa u baahan. Sida runta ah waxaad furi doontaa gacmahaaga isaga, oo amaah waxaad amaahi doontaa isaga inta uu u baahan yahay, sida uu u baahan yahay. Fiiro nafsaddaada, ha noqon eray qarsoon oo gudaha qalbigaaga ah xadgudub, adoo leh, Waxay soo dhawaanaysaa sannadka toddobaad, sannadka cafiska, oo ay noqoto ishaaadu mid shar leh walaalkaa kan baahan, oo aadan isaga siin, oo uu kaaga qaylin doono xagga Rabbiga, oo ay kugu noqon doonto dembi weyn. Hubaal waxaad bixin doontaa isaga, oo waxaad amaahi doontaa isaga inta uu u baahan yahay, sida uu u baahan yahay, oo qalbigaaga kuma murugoon doontid markaad isaga siinayso, waayo eraygan aawadiis ayuu Rabbiga Ilaahaaga ahu kugu barakayn doonaa dhammaan shuqulkaaga iyo wax kasta oo aad gacanta saarto. Ma jiri doono mid baahan oo ka maqan dhulkaaga, sababtaas darteed waxaan kugu amrayaa inaad samayso eraygan, anigoo leh: hubaal waa inaad u furtaa gacmahaaga walaalkaa miskiinka ah iyo kan baahan ee dhulkaaga ku nool. Haddii laakiin walaalkaa Cibraaniga ah ama Cibraaniyada laguu iibiyo, wuxuu kuu adeegi doonaa lix sanno, oo sannadka toddobaad waa inaad isaga xor uga sii daysaa.

Marka laakiin aad u dirtid isaga oo xor ah adiga, ma diri doontid isaga oo madhan. Sahay waxaad ku siin doontaa isaga idahaaga, iyo hadhuudhkaaga, iyo khamrigaaga, sida Rabbiga Ilaahaaga ahu kuu barakeeyey, sidaas waxaad siin doontaa isaga. Oo waxaad xusuusan doontaa inaad addoon ku ahayd dhulka Masar, oo Rabbiga Ilaahaaga ahu uu halkaas kaa soo furtay, sababtaas darteed aniga waxaan kugu amrayaa inaad samayso eraygan. Haddii laakiin uu ku yidhaahdo, Ma bixi doono kaa tegi, sababtoo ah wuu ku jeclaaday adiga iyo gurigaaga, sababtoo ah wanaag buu kula jiraa. Oo waxaad qaadan doontaa birta, oo waxaad ku dalooli doontaa dhegtiisa albaabka, oo wuxuu kuu noqon doonaa addoon weligaa, oo gabadhaada addoonta sidaas oo kale waxaad u samayn doontaa. Ma noqon doonto adag hortaada markay xor loo sii daayo iyaga, sababtoo ah mushahaaradii sannadlaha ahayd ee shaqaalaha la kiraysto ayuu kuugu adeegay lix sannadood, oo Rabbiga Ilaahaaga ahu wuxuu kugu barakayn doonaa dhammaan waxaad samayso. Dhammaan curadka haddii uu dhashay lo'daada iyo idahaaga, kuwa labka ah waxaad quduus ka dhigi doontaa Rabbiga Ilaahaaga ah. Ma shaqayso curadka weylka ah ee kaaga, mana jaraysid curadka idahaaga. Hortii Rabbiga waa inaad cuntaa sannad ka sannad gudaha meesha uu dooranayo Rabbiga

Ilaahaaga ah, adiga iyo gurigaaga. Haddii laakiin uu ku jiro iin, oo uu yahay curyaan ama indha la, iin xun, waa inaadan isaga u qalin Rabbiga Ilaahaaga ah. Magaalooyinkaaga dhexdooda waxaad cuni doontaa, kan nijaasta ah oo kugu jira iyo kan daahirka ah si la mid ah ayuu u cuni doonaa sida cawsha ama deerada. Laakiin dhiigga ha cunina, dhulka ku shub sida biyaha.

16

Ilaaliso bisha dhallinyarada, oo waxaad u samayn doontaa Iidda Kormaridda Rabbiga Ilaahaaga, maxaa yeelay bisha dhallinyarada ayaad Masar habeennimo kaga baxday. Waxaad Rabbiga Ilaahaga ah ugu bixinaysaa allabari Kormaridda oo ah ido iyo dibi meesha uu Rabbiga Ilaahaga ahu dooran doono in magiciisa lagu yeedho halkaas. Ma cunaysid khamiir, toddoba maalmood waxaad cuntaa rootii aan khamiirka lahayn, kaas oo ah rootiga dhibaatada, maxaa yeelay dhaqso ayaad kaga baxdeen Masar, si aad u xusuusataan maalinta bixitaankiinna dhulka Masar inta noloshadiinna oo dhan. Khamiir laguma arki doono xuduudahaaga oo dhan intii toddoba maalmood ah, oo hilibka aad maalinta kowaad fiidka allabarisid waa inuusan habeenka sii jirin ilaa subaxda. Ma awoodi doontid inaad

allabarisid Kormaridda magaalooyinkaaga midkoodna, kuwaas oo Rabbiga Ilaahaaga ahu uu ku siinayo, laakiin meesha Rabbiga Ilaahaaga ahu uu dooran doono, in magiciisa lagu yeedho halkaas, waxaad allabarisaa Kormaridda fiidka xagga galbeedka qorraxda, wakhtigii aad ka soo baxday Masar. Waxaad karineysaa, waxaad dubaneysaa, oo waxaad cunteysaa meesha uu Rabbiga Ilaahaa dooranayo. Subaxda waad noqoneysaa, oo guryahaaga waad iman doontaa. Lix maalmood waxaad cuni doontaa kibis aan khamiir lahayn, oo maalinta toddobaad waa shir xidid iyo ciid Rabbiga Ilaahaaga ah. Ma samayn doontid maalintaas shuqul kasta, mooyee waxa loo samayn doono qof. Toddoba toddobaad ayaad naftaada u tirin doontaa, markaad manjo ku bilowdo beergooyska, waxaad bilaabi doontaa inaad tirisid toddoba toddobaad. Waxaad samayn doontaa ciidda toddobaadyada Rabbiga Ilaahaaga ah, sida gacantaadu xoog u leedahay, inta uu Rabbiga Ilaahaaga ahu ku siinayo. Oo waxaad ku farxi doontaa horta Rabbiga Ilaahiinna ah, adiga iyo wiilkaaga, iyo gabadhaada, iyo addoonkaaga, iyo addoontaada, iyo Laawiga, iyo qariibka, iyo agoonta, iyo carmalka jirta dhexdiinna, meesha uu Rabbiga Ilaahiinna ahu dooran doono inuu magiciisa lagu yeedho halkaas. Oo waxaad xusuusan doontaa inaad addoon ku noqotay dhulka Masar, oo waxaad

dhawri doontaa oo waxaad samayn doontaa amarradaas. Ciidda teendhooyinka waxaad u samayn doontaa naftaada toddoba maalmood markaad ururiso wax ka goobta hadhuudhka tumista kaaga iyo ka macsaradda khamriga kaaga. Oo waxaad ku farxi doontaa ciiddaada, adiga iyo wiilkaaga, iyo gabadhaada, iyo wiilkaaga, iyo addoontaada, iyo Laawiga, iyo qariibka, iyo agoonta, iyo carmalka ku jirta magaalooyinkaaga. Toddoba maalmood waxaad Rabbiga Ilaahaaga u iidaysaa meesha uu Rabbiga Ilaahaagu u dooranayo. Haddii Rabbiga Ilaahaagu kugu barakeeyo dhammaan waxaad soo saartay iyo dhammaan shaqada gacmahaaga, waxaad noqon doontaa mid faraxsan. Saddex jeer oo ah sanadka waxaa la arki doonaa dhammaan labkaaga hortiisa Rabbiga Ilaahiinna ah meesha uu Rabbigu doorto, iidda kibista aan khamiirka lahayn, iyo iidda toddobaadyada, iyo iidda taambuugyada. Ma la arki doontid hortii Rabbiga Ilaahiinna ah adigoo faro madhan. Mid walba sida uu ugu qabo xoogga gacmihiinna, sida uu u yahay barakada Rabbiga Ilaahaaga uu ku siiyey. Garsooreyaal iyo saraakiil waxaad naftaada uga dhigan doontaa magaalooyinkaaga, kuwaas oo Rabbiga Ilaahaaga ahu uu qabiilooyinka u kala siinayo, oo waxay dadka ku xukumi doonaan xukun xaq ah. Ma leexan garsoorid, mana qaadan doonaan hadiyad, waayo

hadiyaduhu waxay indha-tiraan indhaha kuwa caqliga leh, oo waxay qaadaan erayada kuwa xaqa ah. Si caddaalad ah caddaaladda raac inaad noolaataan oo aad gashaan oo dhaxashaan dhulka Rabbiga Ilaahaaga ahu uu ku siinayo. Ma beeran doontid naftaada geed agta meeshii allabariga Ilaaha kaaga, mana samayn doontid naftaada. Ma dhisan doontid tiir adiga, kuwaas uu nacay Rabbiga Ilaahaaga ah.

17

Ma aad u bixin doontid Rabbiga Ilaahaga ah dibi ama ido oo iin ku jiro, wax kasta oo eray xun ah, waayo karaahiyo ayay Rabbiga Ilaahaga ah u tahay. Haddii laakiin laga helo mid ka mid ah magaalooyinkaaga, kuwaas oo Rabbiga Ilaahaaga ahu uu ku siinayo, nin ama naag oo sameeya sharka hortiisa Rabbiga Ilaahaaga ah, inuu ka gudbo axdigiisa, oo ay yimaadeen inay u adeegaan ilaahyo kale, oo ay caabudaan iyaga, qorraxda, ama dayaxa, ama wax kasta ka mid ah waxyaalaha samada, kuwaas oo aanan kugu amrin, oo laguu soo sheego oo aad si aad ah u baadho, oo bal eeg run ahaan wuu noqday xaalka, waxay noqotay karaahiyaddan gudaha Israa'iil; oo waxaad soo bixin doontaa ninkaa, ama naagta, oo waxaad dhagxin doontaan iyaga

dhagaxyo, oo way dhiman doonaan. Ku laba markhaati ama ku saddex markhaati ayuu dhiman doonaa; kan la dilayo ma dhiman doono hal markhaati oo keliya. Oo gacanta markhaatiyaasha ayaa ugu horrayn kor saarnaan doonta isaga si loo dilo, oo gacanta dadka ayaa ugu dambaysaa kor saarnaan doonta, oo waxaad ka saari doontaan kan sharka ah dhexdiinna. Haddii laakiin ay kaa adag tahay eray ku saabsan xukun u dhexeeya dhiig iyo dhiig, iyo u dhexeeya xukun iyo xukun, iyo u dhexeeya taabbasho iyo taabbasho, iyo u dhexeeya muran iyo muran, erayada xukunta ku jira magaalooyinkiinna, oo aad kacdo oo aad u kacdo meesha uu Rabbiga Ilaahaaga ahu dooran doono halkaas, oo aad u timaaddo xagga wadaaddada reer Laawi, iyo xagga garsooraha uu noqon doono maalmaha, oo ay baadhaan kadib ay kuu sheegi doonaan xukunta. Oo waxaad samayn doontaa sida waxa ay kuu sheegi doonaan meesha Rabbiga Ilaahaaga ahu dooran doono, oo waxaad dhawri doontaa inaad samayso dhammaan waxa sharci laguu dhigi doono. Sida loo wafqisan sharciga iyo xukunkii ay kugu yidhaahdaan, waad samayn doontaa, oo kama leexan doontid erayga ay kuu sheegaan, xagga midigta iyo xagga bidixda toona. Ninka haddii uu sameeyo wax kibir ah, si uusan u addeecin wadaadka taagan oo u adeega magaca Rabbiga Ilaahaaga, ama

garsooraha jiri doona maalmaha kuwaas, ninkii wuu dhiman doonaa, oo waxaad sharka ka saari doontaa Israa'iil. Oo dadka oo dhan markay maqleen way cabsan doonaan, oo mar dambe si aan cibaado ahayn uma ay dhaqmi doonaan. Haddii aad gashid dhulka Rabbiga Ilaahaa uu ku siinayo, oo aad dhaxashid, oo aad ku degganaatid, oo aad tidhaahdid, waxaan iska magacaabi doonaa taliye, sida quruumaha kale ee hareerahayga; hubaal waxaad iska magacaabi doontaa taliye kan Rabbiga Ilaaha uu dooranayo; walaalahaa dhexdooda waxaad ka magacaabi doontaa taliye; ma awoodi doontid inaad iska magacaabto nin qalaad, maxaa yeelay isagu ma aha walaalkaa. Sababtoo ah isagu faras isu korodhsan maayo, mana dadka Masar u celin doono si uusan faras ugu korodhsan, laakiin Rabbigu wuxuu yidhi, mar dambe jidkaas kuma soo noqon doontaan. Oo isagu naago uma badin doono si aan qalbigiisu u rogmin, oo lacag iyo dahabna aad uma badin doono. Oo markuu fadhiisto taliskiisa, wuxuu qori doonaa naftiisa sharcigan labaad buug ah oo ka yimaada wadaadada reer Laawi, oo wuxuu la jiri doonaa isaga, oo wuxuu ku akhrin doonaa dhammaan maalmaha noloshadiisa, si uu u barto inuu ka cabsado Rabbiga Ilaahaaga, oo u dhawro dhammaan amarradan, oo u sameeyo xukummadan, si aan qalbigiisa looga sarraysiin walaalihiis, si aanu amarrada uga

xadgudbin midig ama bidix, si uu taliskiisa ugu dheeraado, isaga iyo wiilashiisa dhexda reer binu Israa'iil.

18

Ma yeelan doonaan wadaaddada Laawiyiinta iyo qabiilka Laawi oo dhan qayb iyo dhaxal Israa'iil la jira, qurbaannada Rabbiga ayaa ahaan doona dhaxalkooda, wayna cuni doonaan. Qayb laakiin ma lahaan doonaan iyaga dhexda walaalaha iyaga, Rabbigu isagu waa qaybigiisa, sida uu u sheegay. Oo tanu waa xukunkii wadaaddada ee wixii dadka ka yimid kuwa allabaryo bixinaya allabaryadooda, haddii dibi yahay ama ido yahay; oo waxaad wadaadka siin doontaa gacanta, iyo dhabannadda, iyo caloolka, iyo midhaha ugu horreeya hadhuudhkaaga, iyo khamrigaaga, iyo saliiddaada; oo midhaha ugu horreeya dhogorta idahaaga waxaad isaga siin doontaa. Sababtii Rabbigu isaga ka doortay dhammaan qabiilooyinkaaga, inuu Rabbiga Ilaaha hortiisa istaago, inuu u adeego oo uu magiciisa ku duceeysto, isaga iyo wiilashiisu waxay ku dhex jiraan reer binu Israa'iil. Haddii laakiin yimaado Laawiga ka mid ah magaalooyinka ka mid ah dhammaan wiilashii Israa'iil, meeshii uu degganaa, sida ay naftiisu u jeceshahay, gelaya meesha uu

dooran doono, wuxuu u adeegi doonaa magaca Rabbiga Ilaahiisa, sida dhammaan walaalihiis Laawiyiinta taagan halkaas ka hor Rabbiga Ilaahiinna. Qayb la qaybiyey ayuu cuni doonaa, maahaane iibka qoyska. Haddii aad gasho dhulka Rabbiga Ilaahaaga ahu uu ku siinayo, waa inaadan baran inaad samayso waxyaalaha karaahiyada ah ee quruumahaas. Ma laga heli doono dhexdaada mid nadiifiya wiilkiisa iyo gabadhadiisa dab dhexdiisa, mid faaliya faal, mid calaamooyin akhriya, iyo mid calaamooyin qaadanaya, mid saarayaal ku heesaya hees, mid calool ka hadla, iyo mid yaabab fiiriya, mid su'aalaya kuwii dhintay. Waayo waa karaahiyo Rabbiga Ilaahaga ah dhammaan kuwa sameeya waxyaalahan, sababta karaahiyada kuwan dartood Rabbigu wuu ka baabbi'in doonaa iyaga wejigaaga. Kaamil ahaan doontaa Rabbiga Ilaahaaga hortiisa. Waayo quruumahan aad hantidhowrka ka qaadaysid waxay dhegaystaan calaamooyin iyo faalal, laakiin Rabbiga Ilaahaaga ahu sidaas kuuma oggolaanin. Nebi ka mid ah walaalahaa, sida aniga, wuxuu kuu kicin doonaa Rabbiga Ilaahaaga ah; isaga waad maqli doontaan; sida waxyaalaha oo dhan intii aad weyddiisatay Rabbiga Ilaahaaga ah Xoreeb maalintii shirka, idinkoo leh, ma aan sii wadi doonno inaan maqalno codka Rabbiga Ilaahaaga ah, oo dabkan weyn ma aan arki doonno mar

dambe, si aannan u dhimanin. Oo Rabbigu wuxuu iigu yidhi, si sax ah ayay kuugu hadleen wax kasta oo ay kugula hadleen. Nebi ayaan iyaga uga kicin doonaa walaalaha iyaga, sida adiga oo kale, oo waxaan erayada gelin doonaa afkiisa, wuxuuna kula hadli doonaa iyaga sida aan ku amro isaga. Ninkii aan maqlin wax kasta oo nebigaas ku hadlo magacayga, aniga ayaa ka aargudi doona. Laakiin nebiga ku xadgudba inuu magacayga ku hadlo eray aanan ku amrin inuu ku hadlo, iyo kii magaca ilaahyo kale ku hadla, nebigaas wuu dhiman doonaa. Haddii laakiin aad qalbigaaga ka tidhaahdo, Sidee baynu u ogaan doonnaa erayga aan Rabbigu ku hadlin? Intii badan haddii uu nebiga kaas ku hadlo magaca Rabbiga, oo aan waxba noqon, oo aan waxba dhicin, tanu waa erayga aan Rabbigu hadlin. Cibaadola'aanta ayuu nebiga kaas ku hadlay, oo isaga ha ka cabsanina.

19

Haddii laakiin Rabbiga Ilaahaa ah ee kaaga burburiyo quruumaha kuwa Ilaaha ku siinayo dhulka, oo aad dhaxashaan iyaga, oo aad degtaan magaalooyinkooda gudahooda iyo guryahooda gudahooda, saddex magaalood ayaad gooni u sooci doontaa adiga dhexda dhulkaaga, kan Rabbiga Ilaahaa ah ee

kaaga siinayo. Tixgeli jidka, oo waxaad saddex qaybood u qaybin doontaa xuduudaha dhulkaaga kaas uu Rabbiga Ilaahaagu kuu qaybiyey, oo waxay noqon doontaa magangal qof kasta oo dilay. Tani laakiin noqon doontaa amarkii dilaa, kan carari doono halkaas oo noolaan doono, kan dhufan doono deriskiisa isagoo aan aqoon, oo kanu aan isaga necbayn hortii shalay iyo saddexaad. Qof haddii uu deriskiisa la galo kaynta inuu qoryo soo ururiyo, oo ay gacanta ka siibato fasasha markuu geedka jarayo, oo birta geedka ka dhacdo oo ay si lama filaan ah deriskiisa ku dhacdo, oo uu dhinto, kaasu wuxuu u carari doonaa mid ka mid ah magaalooyinkaas, wuuna noolaan doonaa. Si uusan kii aargoosanaya dhiigga u raacin oo ka daba gaadhaya kii dilay, sababta oo ah qalbigiisa waa la kululeeyey, oo uu qabtaa isaga haddii jidku dheer yahay, oo uu dhufto naftiisa, tan ma aha xukun dhimasho, sababta oo ah isaga ma necbaan jiray shalay ka hor, mana saddexaad ka hor. Sababtaan tan aniga kuu amrayaa eraygan, idhaahaya, saddex magaalo ayaad naftaada u kala sooci doontaa. Haddii laakiin uu balaadhiyo Rabbiga Ilaahiinna ah soohdimmahaaga, sida uu ugu dhaartay awowayaashaada, oo uu ku siiyo Rabbigu dhulka oo dhan, kan uu yidhi inuu siinayo awowayaashaada, haddii aad maqasho inaad samayso amarrada oo dhan kuwan, kuwa aan ku amrayo maanta, inaad jeclaato

Rabbiga Ilaahiinna ah, inaad ku socoto jidadkiisa oo dhan maalmaha oo dhan; waxaad naftaada u kordhin doontaa weliba saddex magaalo oo ku dari saddexdan kuwan. Oo dhiig aan eed lahayn laguma shubi doono dhulka Rabbiga Ilaahaaga ahu uu dhaxal kuu siinayo, oo adigu dhiig eed kuma lahaan doontid. Haddii laakiin noqdo dhexdaada nin neceb kan u dhow, oo uu gaadmo isaga, oo uu kaco kor isaga, oo uu dhufto naftiisa, oo uu dhinto, oo uu cararo gudaha mid magaalooyinka kuwaan; oo ay diri doonaan golaha odayaasha magaalada isaga, oo ay qaadan doonaan isaga halkaas, oo ay gacangelin doonaan isaga gacmaha aarsadayaasha dhiigga, oo uu dhiman doono. Ishaadu kuma tudhi doono isaga, oo waxaad nadiifin doontaa dhiigga aan eedda lahayn Israa'iil, oo wanaag baa kuu ahaan doona. Ma dhaqaajin doontid xuduudaha deriskaaga, kuwaas oo ay qotomiyeen aabayaashaagu dhaxalka aad ku dhaxashay dhulka uu Rabbiga Ilaahaa ahu kuu siinayo saami ahaan. Ma joogto aha markhaati hal inuu marag furo nin sida dhammaan xaqdarrada, iyo sida dhammaan dembi, iyo sida dhammaan dembi kaas uu haddii dembaabo. Dhinaca afka laba markhaatiyaal iyo dhinaca afka saddex markhaatiyaal, waxaa taagnaan doonta dhammaan eray. Haddii laakiin markhaati xaqdarrro ah nin ugu istaago, isagoo ku sheegaya cudurdaarradiisa; oo waxay istaagi doonaan

labada nin ee muranku u dhexeeyo, Rabbiga hortiisa, iyo wadaaddada hortooda, iyo xaakinnadii hortood, kuwa maalmaha kuwaas jiri doona; Oo xaakinnadii waxay si sax ah u baadhayaan, oo bal eeg markhaati xaqdarrro ah ayuu si xaqdarrro ah marag furay, wuxuu ka soo horjeeday walaalkiis; Oo waxaad isaga u samayn doontaan sida uu sharniimo ugu qabtay inuu walaalkiis u sameeyo, oo waxaad sharka idinka qudhiinna ka saari doontaan. Oo kuwa hadhay markay maqleen way baqan doonaan, oo mar dambe kuma ay dari doonaan inay sameeyaan sida erayga sharka ah kan dhexdiinna. Ishaadu naxariis uma yeelan doonto isaga, naf beddelka naf, il beddelka il, ilig beddelka ilig, gacan beddelka gacan, cag beddelka cag.

20

Haddii laakiin aad ugu baxdo dagaal cadaawayaashaada, oo aad aragto faras iyo fuushan iyo dad kaaga badan, ka cabsan maysid iyaga, sababtoo ah Rabbiga Ilaahaa kula jira, kii kaa soo sare u qaaday dhulka Masar. Waxay noqon doontaa markii aad u soo dhawaato dagaalka, wadaadka oo soo dhawaaday ayaa la hadli doona dadka, oo wuxuu ku odhan doonaa iyaga, maqal Israa'iil, idinka waxaad maanta aadaysaan dagaalka kor ku

cadaawayaashiinna, ha daciifin qalbigainna, ha baqin, hana jabmin, hana ka leexan wejigooda. Sababta Rabbiga Ilaahiinna ah ee idinka horreeya oo idinla jira, si uu dhinaciinna ugu dagaallamo cadaawayaashiinna oo uu idinka badbaadiyo. Oo waxay ku hadli doonaan karraaniyaasha dadka, iyagoo leh, yaa ah ninka dhisay guri cusub, oo aan daahfurin? Ha tago oo ha ku noqdo gurigiisa, si uusan ugu dhiman dagaalka, oo nin kale ayaa daahfuri doona guriga. Oo yaa ah ninka beeray beercanab, oo aan ka farxin? Ha tago oo ha ku noqdo gurigiisa, si uusan ugu dhiman dagaalka, oo nin kale ayaa isaga ka farxi doona. Oo yaa ah ninka kan u dooday naag, oo aan qaadan iyada? Ha tago oo ha ku noqdo gurigiisa, si uusan ugu dhiman dagaalka, oo nin kale ayaa qaadan doona. Oo karraaniyaashu waxay ku dari doonaan inay dadka la hadlaan, oo waxay odhan doonaan, yaa ah ninka baqaya oo qalbigiisa geesidarro ku jirta? Ha tago oo ha ku noqdo gurigiisa, si uusan qalbiga walaalkiis u cabsiiyo, sida kiisa. Waxay noqon doontaa marka qorayaashu joojiyaan inay la hadlaan dadka, oo waxay magacaabi doonaan taliyayaasha ciidanka kuwa dadka hogaaminaya. Haddii laakiin aad u dhowato magaalo si aad dagaal ugu qaaddo, waa inaad ugu yeedhaa nabad. Haddii runtii si nabad ah kuugu jawaabaan oo ay kuu furaan, dhammaan dadka magaalada laga helo waxay

kuu noqon doonaan kuwo cashuur bixiya oo kuu hoggeliya. Haddii laakiin aysan ku addeecin adiga, oo ay kula dagaallamaan adiga dagaal, waxaad hareereyn doontaa iyada, ilaa uu kuu gacangeliyo iyada Rabbiga Ilaahaa ah gacmahaaga, oo waxaad layn doontaa lab kasta oo iyada ku jira dhiigga seefta, maahee dumarka iyo alaabta, oo xoolaha oo dhan, oo wax kasta oo jiri doona magaalada, oo alaabta oo dhan waxaad u dhici doontaa naftaada, oo waxaad cuni doontaa dhicida oo dhan ee cadaawayaashaada, kuwaas oo Rabbiga Ilaahaa ah uu siinayo adiga. Sidaas waxaad ku samayn doontaa dhammaan magaalooyinka aad kaaga fog aad u fog, maaha magaalooyinka quruumahan, kuwaas oo Rabbiga Ilaahaaga ahu uu ku siinayo inaad dhaxashid dhulkooda. Ma aad nool qaadan doontaan wax kasta oo neefsada, laakiin inkaar ah aad baabi'in doontaan iyaga, reer Xideed, iyo reer Amor, iyo reer Kancaan, iyo reer Feris, iyo reer Xiwi, iyo reer Yebuus, iyo reer Girgaash, sida uu idiinku amray Rabbiga Ilaahiinna ah, si aanay idiin barin inaad samaysaan dhammaan waxyaalaha karaahiyada ah oo ay u sameeyeen ilaahyadooda, oo aad ku dembaabtaan Rabbiga Ilaahiinna hortiisa. Haddii aad magaalo hareerayso maalmaha badan si aad dagaal ugu qaaddo oo aad qabsato, waa inaadan baabbi'in geedaheeda oo aadan bir saarin dushooda, laakiin

waxaad ka cuni doontaa. Isaga laakiin waa inaadan gooyn. Ma nin baa alwaaxda beerta ku taal inuu ka hor kaaga galo xarunta? Laakiin geedka aad ogtahay inuusan midhaha cuni ahayn, kaas waxaad baabbi'in doontaa oo gooyn doontaa, oo waxaad magaalada kor ugu dhisi doontaa qalcad, tan dagaal kugu samaysa, ilaa la dhiibo.

21

Haddii laakiin la helo mid dhaawac ah dhulka kaas uu Rabbiga Ilaahaaga ku siinayo adiga inaad dhaxasho, oo dhacay bannaanka, oo aanay iyagu ogayn kii dilay, waxay bixi doonaan odayaashaada iyo xaakinnadaada, oo waxay qiyaasi doonaan magaalooyinka ku wareegsan ninka dhaawaca ah; Oo waxay noqon doontaa magaalada u dhow ninka dhaawaca ah, oo waxay qaadan doontaa odayaasha magaalada taas qaalin lo'da ka mid ah, taas oo aan la shaqayn, oo taas oo aan harqood jiidan; Oo waxay hoos u keeni doonaan odayaasha magaalada taas qaalinta dooxo qallafsan, taas oo aan la shaqayn ama la beeran, oo waxay jebi doonaan luqunta qaalinta dooxada. Oo waxay iman doonaan wadaaddada reer Laawi, waayo iyaga wuxuu doortay Rabbiga Ilaaha inay hortiisa istaagaan, iyo inay magiciisa ku

barakeeyaan, oo afkooda ayaa lagu xallin doonaa muran kasta iyo cudur kasta. Oo dhammaan golaha odayaasha magaalada taas kuwa u dhoweeya ninka dhaawaca ah waxay gacmaha ugu maydhi doonaan madaxa qaalinka la gooyay xanjadiisa dooxada dhexdeeda; oo markay jawaabaan, waxay odhan doonaan, gacmahayagu ma daadin dhiiggan, oo indhahayguna ma arkin. Naxariis u noqo dadkaaga Israa'iil, kuwa aad furatay Rabbiyow, si aan dhiig aan eed lahayn ugu dhex dhicin dadkaaga Israa'iil, oo dhiigga ayaa loogu kafaaraggudi doonaa iyaga. Adiga laakiin waxaad ka saari doontaa dhiigga aan eedda lahayn idinka, haddii aad samayso wanaagga iyo waxa Rabbiga Ilaahaaga ah hortiisa la jeclaado. Haddii laakiin aad u baxdo dagaal dhinaca cadaawayaashaada, oo Rabbiga Ilaahaaga ahu uu kuu dhiibo gacmahaaga, oo aad dhacdo dhicitaankooda, oo aad ku aragto dhicitaanka naag qurux badan muuqaalka, oo aad ka fikirtid iyada, oo aad u qaadatid iyada adiga naag, oo aad soo geliso iyada gudaha gurigaaga, oo aad xiiri doonto madaxeeda, oo aad gooyn doonto ciddiyadeeda, oo aad ka saari doonto dharka maxaabiisnimadiisa ka iyada, oo ay fadhiisan doonto gurigaaga, oo ay u ooyi doonto aabbaha iyo hooyadiisa bil maalmaha; oo dabadeed ka dib waxyaalahan aad geli doonto xaggeeda oo aad la noolaan doonto iyada, oo ay noqon doonto naagahaaga. Oo

waxay noqon doontaa haddii aadan doonayn iyada, waxaad sii dayn doontaa iyada adigoo xor ah, oo iib laguma iibin doono lacag, oo aadan quudhsan doonto iyada, sababtoo ah waad hoosaysiisay iyada. Haddii nin laba naagood yeesho, mid iyaga ka mid ah oo la jecel yahay, iyo mid iyaga ka mid ah oo la neceb yahay, oo ay u dhalaan isaga tan la jecel yahay iyo tan la neceb yahay, oo wiil curad ah u dhashay tan la neceb yahay; Oo ay noqon doonto maalinta uu dhaxalka u qaybiyo wiilashiisa waxyaalihiisa, ma awoodi doono inuu curad ka dhigo wiilka tan la jecel yahay, isagoo ka indho tiray wiilka tan la neceb yahay kan curadka ah; Laakiin wiilka curadka ah ee tan la neceb yahay wuu aqoonsan doonaa inuu siyo isaga laba laab ah waxyaalaha oo dhan ee laga helo isaga, maxaa yeelay kaasu waa bilowga carruurtiisa, oo kaasna waxaa ku habboon curadnimada. Haddii laakiin qof leeyahay wiil caasi ah iyo mid caasiyoobay oo aan addeecayn codka aabbihiis iyo codka hooyadiis, oo ay edbin jireen isaga, oo uusan dhegaysan iyaga, oo ay qabtaan isaga aabbihiis iyo hooyadiis, oo ay keeni doonaan isaga golaha odayaasha magaaladiisa iyo iridda meeshaas, oo ay odhan doonaan nimanka magaalada iyaga, wiilkayaga kan waa caasi oo caasiyoobay, ma addeeco codkayaga, waa cunto badan cune oo khamri cabbeeyahay. Oo nimanka magaaladiisa ayaa dhagxin

doona isaga dhagxiyada, wuuna dhiman doonaa, oo waxaad ka saari doontaa sharka idinka, oo kuwa hadhay markay maqlaanna way cabsan doonaan. Haddii laakiin noqdo qof dembi ah, xukun dhimasho, oo uu dhinto, oo aad soo delisaan isaga kor geed, ma seexan doono jidhkiisa kor geedka, laakiin aas waxaad ku aasi doontaan isaga maalintaas, maxaa yeelay habaaran yahay Ilaah qof kasta oo soo delaya kor geed, oo ma nijaasaysan doontaan dhulka Rabbiga Ilaahaagu uu ku siinayo adiga dhaxal.

22

Haddii aad aragto weylka walaalkaa ama idaha isaga oo jidka ku lumaya, ha iska indhatirin, laakiin u celi walaalkaa oo u soo celi isaga. Haddii laakiin walaalkaa aan kuu soo dhowaanin, mana aad aqaanin isaga, waxaad soo ururin doontaa oo aad gelisaa gurigaaga gudihiisa, wuxuuna kula jiri doonaa ilaa walaalkaa uu doondoono iyaga, markaasna waxaad u celin doontaa. Sidaas waxaad u samayn doontaa dameerka, oo sidaas waxaad u samayn doontaa dharka, oo sidaas waxaad u samayn doontaa dhammaan waxa walaalkaa lumay oo uu ka lumay oo aad heshid, mana awoodi doontid inaad indhatirtid. Ma arki doontid

dameerka walaalkaa ama weylkiisa oo jidka ku dhacay, hana indhatirin, hubaal waa inaad isaga la taageertaa oo aad sara kicisaa. Alaabta nin waa inayan naag kor saarnaan, nimna waa inuusan gashanin dhar naageed, waayo karaahiyo Rabbiga Ilaahaa aad u tahay waa qof kasta sameeya waxyaalahan. Haddii laakiin aad ku kulanto buulka shimbiraha hortaada jidka dhexdiisa ama geed kasta dushiisa, ama dhulka dushiisa, dhallaanka ama ukunta, iyo hooyadda ku dul fadhida dhallaanka ama ukunta, waa inaadan qaadan hooyadda iyo carruurta. Diritaanka waxaad diri doontaa hooyadii, laakiin caruurta waxaad qaadan doontaa naftaada, si wanaagsan kuu noqdo oo aad cimri dheer yeelato. Haddii aad dhisato guri cusub, waa inaad taaj u samaysaa saqafkaaga, si aadan dil ugu samayn gurigaaga, haddii qof ka dhaco. Ma aad beeri doontid beerkaaga canabka ah wax kala duwan, si aan quduus laga dhigin waxsoosaarka iyo iniinta aad beerto oo la socota waxsoosaarka beerkaaga canabka ah. Ma ku beer fali doontid weyl iyo dameer oo wada qaybta ku jira. Ma geli doontid maro been ah oo ah dhogor iyo liin oo isku qasan. Maroorsan waxaad u samayn doontaa naftaada afarta gees ee dharkaga aad gashanayso markii aad ku duubato. Haddii laakiin qof qaado naag oo uu la noolaado iyada, oo uu neceb yahay iyada, oo uu saaro iyada

erayada been ah, oo uu keeno iyada magac xun, oo uu yidhaahdo, naagtan waan qaaday, oo markaan u dhowaaday iyada ma aan helin iyada bikradnimada; Oo qaatay aabbaha gabadha iyo hooyadeed waxay keeni doonaan bikradnimada gabadha xagga golaha odayaasha iridda. Oo wuxuu odhan doonaa aabbaha gabadha golaha odayaasha, gabadhaydaan tan waxaan siiyay ninkaan tan naag, oo nacay iyada hadda kan, wuxuu ku saaraa iyada erayada been ah, isagoo leh, kuma aan helin gabadhaada bikradnimo; oo kuwantan waa bikradnimada gabadhaydayda. Oo waxay kala bixin doonaan dharka horta golaha odayaasha magaalada. Oo waxay qaadan doonaan golaha odayaasha magaalada taas ninkaas, oo waxay edbin doonaan isaga, oo waxay ganaaxi doonaan isaga boqol sheqel, oo waxay siin doonaan aabbaha gabadha dhallinyarada ah, maxaa yeelay wuxuu keenay magac xun kor bikrad reer binu Israa'iil ah, oo waxay noqon doontaa naagtiisa; ma awoodi doono inuu furo iyada wakhtigii oo dhan. Haddii laakiin runta ku noqoto eraygan, oo aan laga helin bikradnimo gabadha dhallinyarada ah, oo ay soo bixin doonaan gabadha dhallinyarada ah albaabada guriga aabbaheed, oo ay ku dhagxin doonaan iyada dhagaxyo, oo ay dhiman doonto, sababtoo ah samaysay nacasnimo wiilasha Israa'iil dhexdooda inay sinayso guriga aabbaheed, oo aad ka

saari doontaan sharka idinka. Haddii laakiin la helo nin la seexanaya naag u guursatay nin kale, waa inaad labadaba dishaan: ninka la seexanaya naagta iyo naagta. Oo waxaad ka saari doontaa sharka reer binu Israa'iil. Haddii laakiin noqoto gabadh bikrad ah oo nin u doonan, oo nin helay iyada magaalada ku seexdo iyada, waxaad labadaba u soo bixin doontaan iridda magaalada iyaga, oo waxaa lagu dhagxin doonaa dhagaxyo, oo waxay dhiman doonaan; gabadha dhallinyarada ah, sababtoo ah ma ay qaylin magaalada; oo ninka, sababtoo ah wuxuu hoosaysiiyay naagtii deriska; oo waxaad ka saari doontaan sharka idinka qudhkiinna. Haddii laakiin bannaanka nin helo gabadha la doortay, oo ku qasbay oo la seexday iyada, waxaad dishaan kii la seexday iyada oo keliya. Oo gabadha dhallinyarada ma laha dembi dhimasho; sida haddii nin ku kaco deriska, oo dilo naftiisa, sidaas waa arrintan, maxaa yeelay berrinka ka helay iyada; way qaylisay gabadha dhallinyarada la khaasnaday, oo ma jirin kii caawin doona iyada. Haddii nin helo gabadha bikradda ah, tan aan la khudbin, oo uu ku khasbo oo uu la seexdo iyada, oo la helo, wuxuu bixin doonaa ninka la seexday iyada aabbaha gabadha qaan konton didraakmo lacag ah, oo waxay noqon doontaa naagtiisa, sababta uu u hoosaysiiyey iyada; ma awoodi doono inuu diro iyada wakhtigii oo dhan.

23

Nin ma qaadan doono naagta aabbihiis, mana kashfi doono daboolka aabbihiis. Ma geli doono mid xiniinyaha burburay, ama mid la jaray, shirka Rabbiga. Qofka ka soo jeeda dhillo ma geli doono ururka Rabbiga. Reer Cammoon iyo reer Moo'aab ma geli doonaan shirka Rabbiga, iyo tan iyo jiilka tobnaad ma geli doonaan shirka Rabbiga, iyo tan iyo weligood; sababtuna waa inaysan iyagu idinku kulmin rooti iyo biyo jidka markaad ka soo baxayseen Masar, iyo sababta ay idinka kiraystay Balcaam ina Be'oor oo ka yimid Mesobotamiya inuu idin habaaro. Oo Rabbiga Ilaahaaga ahu ma uu doonin inuu dhegaysto Balcaam, oo Rabbiga Ilaahaaga ahu wuxuu inkaarihii u beddelay barako, maxaa yeelay Rabbiga Ilaahaaga ahu wuu ku jeclaa. Ma aad ugu hadli doontid waxyaabo nabadeed iyaga iyo waxyaabo faa'iido leh iyaga dhammaan maalmahaaga weligaaba. Ma aad neceb tahay reer Edom, waayo walaalkaa waa, mana aad neceb tahay Masaariga, waayo qariib baad ku noqotay dhulkiisa. Wiilasha haddii ay u dhashaan iyaga, jiilka saddexaad ayaa geli doona shirka Rabbiga. Haddii laakiin aad u baxdo inaad cadaawayaashaada ku xerowdo, waa inaad ka dhawrtaa eray kasta oo shar ah. Haddii dhexdaada nin ku jiro oo aan daahir

ahayn dareere habeenkiisa, wuxuu u bixi doonaa xerada dibaddeeda, oo gudaha xerada geli maayo. Waxay noqon doontaa dhanka fiidka inuu jidhkiisa ku maydhsado biyo, oo markii qorraxdu dhacdo wuxuu geli doonaa xerada gudaheeda. Oo meel ayaa xerada dibaddeeda kuugu ahaan doonta, oo halkaas ayaad dibadda ugu bixi doontaa. Oo musmaar wuxuu kuu ahaan doonaa suunkaaga korka; oo waxay ahaan doontaa markaad fadhiisato dibadda, oo waxaad ku qodi doontaa isaga, oo markaad keento waxaad dabi doontaa ceebtaada. Maxaa yeelay Rabbiga Ilaahaaga ahu wuxuu ku dhex socdaa xeradaada inuu ku samatabbixiyo oo uu cadowgaaga hortaada u gacangaliyo; oo xeradaadu waxay ahaan doontaa mid quduus ah, oo laguma arki doono gudahaaga ceeb xaal ah, oo wuu kaa jeesanayaa. Ma gelin doontid ilmaha sayidkiisa, kan laguu daray adiga sayidkiisa. Wuxuu la joogayaa adiga, oo dhexdiinna ayuu degganaan doonaa meel uu doorbido oo ay ku faraxsantahay, oo aydaan cidhiidhin doonin isaga. Ma jiri doono dhillo ka mid ah gabdhaha Israa'iil, oo ma jiri doono mid dhillaysta ka mid ah wiilasha Israa'iil. Ma jiri doono mid bilaabiya ka mid ah gabdhaha Israa'iil, oo ma jiri doono mid la bilaabayo ka mid ah wiilasha Israa'iil. Ma keeni doontid mushahaar dhillo, mana keeni doontid beddelka eey guriga Rabbiga Ilaahaaga ah xagga

wax kasta oo nidar ah, waayo karaahiyo ayay Rabbiga Ilaahaaga ah u yihiin labadaba. Ma aad ku soo bixin doontid walaalkaa ribo lacag ah, iyo ribo cunto ah, iyo ribo wax kasta oo aad amaahiso. Qofka shisheeyaha waxaad ku amaahisaa ribada, laakiin walaalkaa kuma amaahiso ribada, si uu Rabbiga Ilaahaaga ahu kuugu barakeeyo dhammaan shuqulladaada dushiisa dhulka aad halkaas gelayso inaad dhaxashid. Haddii laakiin aad nidar u nidartid Rabbiga Ilaahaaga ah, ma raagi doontid inaad celisid, waayo Rabbigu Ilaahaaga ahu aad buu kaaga raadin doonaa, oo waxay ku noqon doontaa dembi. Haddii aadan doonayn inaad tukatid, dembi kuguma jiro. Waxa ka soo baxaya bushimahaaga waa inaad dhawrtaa, oo waxaad samayn doontaa sida aad Rabbiga Ilaaha ugu nidartay hadiyadda aad afkaaga kula hadashay. Haddii laakiin aad gasho beergooyska deriskaaga, oo aad gacmahaaga ku ururisid sabuulka, manjo ku dul dhigi maysid beergooyska deriskaaga. Haddii aad gasho beerta canabka deriskaa, cun canab inta nafta aada ka dhergi karto, laakiin weelka gudihiisa ha gelin.

24

Haddii qof naag qaato, oo uu la noolaado iyada, oo waxay noqon

doontaa haddii uusan helin raalli ahaansho hortiisa, maxaa yeelay wuxuu ku helay iyada wax ceeb ah, oo uu u qori doono iyada buug furasho, oo uu siin doono gacmaheeda, oo uu ka diri doono iyada gurigiisa, oo tagtay noqoto nin kale, oo uu neceb yahay iyada ninka dambe, oo uu u qoro iyada buug furasho, oo uu siin doono gacmaheeda, oo uu ka diri doono iyada gurigiisa, oo uu dhinto ninka dambe, kii qaatay iyada naftiisa naag, ma awoodi doono ninka hore kii diray iyada, isagoo soo noqday inuu qaato iyada naftiisa naag, ka dib nijaasowday iyada, maxaa yeelay karaahiyo weeye hortii Rabbiga Ilaahaaga, oo aydaan nijaasayn dhulka, kan Rabbiga Ilaahaagu siinayo adiga dhaxal ahaan. Haddii laakiin qof dhawaan naag guursado, dagaal uma bixi doono, waxna laguma saari doono, eed la'aan buu gurigiisa joogayaa sannad hal ah, wuxuuna farxin doonaa naagtiisa uu guursaday. Ma aad qaadan doontid dhagax shiid sida rahmad, mana dhagax shiid sare, sababtoo ah kanu naftuu qaadaa sida rahmad. Haddii laakiin nin la qabto isagoo xadaya naf ka mid ah walaalihiisa wiilasha Israa'iil, oo uu dulmi ku hayo oo uu iibiyo, waa inuu dhintaa tuuggaas, oo waa inaad sharka ka saartaan dhexdiinna. Nafsaddaada ka fiiro gudaha taabasho baraska, si aad ah ugu dhawri inaad samaysaan sida dhammaan sharciga ah, kaas oo wadaaddada Laawiyiintu ay idiin sheegi doonaan,

sida aan idinku amray, iska dhawra inaad samaysaan. Xusuuso waxa badan ee Rabbiga Ilaahaaga uu ku sameeyey Maryam intii aad jidka ka soo baxayseen Masar. Haddii deyn ama wax kasta oo deyn ah deriskaa kugu leeyahay, ma geli doontid gurigiisa si aad u qaadatid rahaamaddiisa. Dibadda waxaad istaagi doontaa, oo ninka aad qardiga ku leedahay, isagu wuxuu dibadda kaaga soo bixin doonaa rahaamadda. Haddii laakiin ninku miskiin noqdo, kuma jiifsan doontid dhigaalkiisa. Waa inaad si xaqiiqo ah u celisaa rahmadda isaga markii qorraxdu galbeedka u dhacdo, oo isna wuxuu ku seexan doonaa dharkiisa, wuuna kuu ducayn doonaa, taasuna waxay kuu noqon doontaa naxariis Rabbiga Ilaahaaga ah hortiisa. Ma aha inaad xaq darro mushahaar sabool iyo baahan oo ka mid ah walaalaha kaaga, ama ka mid ah shisheeyayaasha ku jira magaalooyinka kaaga. Maalinta isku mid waxaad soo celin doontaa mushahaaradiisa, qorraxdu korkiisa ma dhici doonto, waayo miskiin buu yahay, oo rajaduu ku haystaa, wuuna kugu qaylin doonaa Rabbiga, oo dembi baa kugu ahaan doonta. Aabbayaashu uma dhiman doonaan carruurtooda, wiilashuna uma dhiman doonaan aabbayaashood, qof kastaana wuxuu ugu dhiman doonaa dembigiisa. Ma leexin doontid garsooridda qariibka iyo agoonta iyo carmalka, mana qaadan doontid maro carmal ahaan rahmad,

oo waxaad xusuusan doontaa inaad addoon ahayd dhulka Masar, oo Rabbiga Ilaahaaga ahu halkaas kaa soo furtay; sababtaas darteed aniga waxaan kugu amrayaa inaad samayso eraygan. Haddii laakiin aad goosato wax la goosanayo beertaada gudaheeda, oo aad illowdo xidhmo beertaada gudaheeda, waa inaadan dib ugu noqon inaad qaadatid. Waxay u ahaan doontaa qariibka, agoonta iyo carmalka, si Rabbiga Ilaahaaga ahu kuugu duceeyo dhammaan shuqullada gacmahaaga. Haddii aad saytuunka ursursato, dibadda uma soo noqon doontid si aad u soo ursursato waxa kaa hadhay, waana u ahaan doonaa qariibka iyo agoonta iyo carmalka, oo waxaad xusuusan doontaa inaad addoon ku ahayd dalka Masar, sidaas darteed aniga waxaan kugu amrayaa inaad samayso eraygan. Haddii aad goosato beerkaaga canabka ah, ma aad dib u goosan doontid waxa kaa dambeeya; qariibka iyo agoonta iyo carmalka ayuu noqon doonaa; oo waxaad xusuusan doontaa inaad addoon ku ahayd dalka Masar; sababtaas darteed aniga waxaan kugu amrayaa inaad samayso eraygan.

25

Haddii laakiin dhaco muran dhexdooda dadka, oo ay yimaadaan

xagga garsoorid, oo ay garsoori, oo ay xaq u yeelaan kan xaqa ah, oo ay xukumaan kan cibaadola'aanta ah; Oo waxay noqon doontaa, haddii uu mudan yahay karbaashyo kan cibaadola'aanta ah, waxaad jiifin gelin doontaa isaga hortood garsooryada, oo ay karbaashi doonaan isaga hortooda iyaga sida ugu dhiganta cibaadola'aantiisa. Oo tiro afartan ayay isaga ku karbaashi doonaan, mana ay ku dari doonaan. Haddii laakiin aad ku darto in lagu karbaasho garaacyo ka badan kuwan, walaalkaa sharaf beeli doonaa hortaada. Ma afxidhi doonto dibi hadhuudh tumaya. Haddii walaalaha isla deggan yihiin oo mid ka mid ah dhinto, isagoo aan carruur lahayn, naagta ninkii dhintay ma guursanayso nin shisheeye ah, walaalkii ninkeeda ayaa u geli doona xaggeeda, oo wuxuu iyada u qaadan doonaa naag, wuuna la noolaan doonaa. Oo ilmuhu uu noqon doono kan ay dhali doonto, waxaa lagu dhisi doonaa magaca kii dhintay, oo magiciisa lama tirtiri doono Israa'iil. Haddii laakiin ninku aan doonayn inuu qaado naagta walaalkiis, naagtu waxay tegi doontaa iridda golaha odayaasha, oo waxay odhan doontaa, Walaalkii ninkayga ma doonayo inuu kiciyo magaca walaalkiis Israa'iil dhexdeeda, walaalkii ninkayga ma doonin. Oo waxay isaga u yeedhi doonaan golaha odayaasha magaaladiisa, oo waxay isaga la hadli doonaan; oo isagoo taagan yidhaahdo, ma

rabo inaan iyada qaato; oo waxaa soo dhowaan doonta naagtii walaalkiis hortooda golaha odayaasha, oo waxay ka furfuri doontaa kabtiisa mid ah cagtiisa, oo waxay ku tufi doontaa wejigiisa, oo waxay jawaabi doontaa oo ay odhan doontaa, sidaas ayay u samayn doonaan ninka aan dhisi doonin guriga walaalkiis Israa'iil gudaheeda. Oo magaciisa waxaa loogu yeedhi doonaa Israa'iil, guriga kan kabaha furay. Haddii laakiin dagaalamaan dad isku meel ah, nin iyo walaalkiis, oo ay timaado naagta mid ka mid ah iyaga inay samatabbixiso ninkeedii gacanta ka mid ah kan garaacaya isaga, oo ay fidiso gacanta oo ay qabsato xiniinyaha isaga, waxaad gooyn doontaa gacanta; isha aadiga ma u naxariisan doonto iyada. Kiiskaaga kuma jiri doono miisaan iyo miisaan, mid weyn ama mid yar. Ma jiri doono gurigaaga gudihiisa miisaan iyo miisaan, mid weyn ama mid yar. Miisaan run ah oo xaq ah ayaa kuu ahaan doona, iyo qiyaas run ah oo xaq ah ayaa kuu ahaan doona, si aad ugu noolaato cimri dheer dhulka Rabbiga Ilaahaaga ahu uu dhaxal kuu siinayo. Sababtoo ah karaahiyo u ah Rabbiga Ilaahaaga dhammaan kuwa sameeya waxyaalahan, dhammaan kuwa sameeya xaqdarrada. Xusuuso wax badan oo uu kuu sameeyey Camaaleq jidka, markaad ka soo baxaysay dalka Masar, siduu kuugu soo hor istaagay jidka, oo uu u gooyay ciidankii danbe ee kaaga, kuwii

daallanaa oo kaa dambeeyey, adna aad gaajaysnayd oo aad daallanaa tahay; oo uusan ka baqin Ilaaha. Waxay noqon doontaa markii Rabbiga Ilaahaaga ahi uu kaa nasiyaa dhammaan cadaawayaashaaga kugu wareegsan dhulka uu Rabbiga Ilaahaaga ahi ku siinayo inaad dhaxasho, inaad tirtiri doonto magaca Camaaleq ka hoosta samada, oo ha iloobin.

26

Waxay noqon doontaa haddii aad gasho dhulka Rabbiga Ilaahaagu uu ku siinayo inaad dhaxashid, oo aad dhaxashid, oo aad degtid dusheeda, oo aad qaadatid midhaha ugu horreeya dhulkaaga kaas oo Rabbiga Ilaahaagu uu ku siinayo, oo aad gelisid dambiil, oo aad tagtid meesha Rabbiga Ilaahaagu uu dooran doono in magiciisa lagu yeedho halkaas. Oo waxaad iman doontaa xagga wadaadka jiri doona maalmahaas, oo waxaad ku odhan doontaa, Waxaan maanta Rabbiga Ilaahayga ah ku sheegayaa inaan galay dhulka uu Rabbigu ugu dhaartay awowayaashayo inuu na siinayo. Oo wadaadku wuxuu ka qaadan doonaa dambiisha gacmahaaga, oo wuxuu isaga dhigi doonaa meesha allabariga Rabbiga Ilaahaaga ah horteeda. Oo isagoo jawaabaya wuxuu hortii Rabbiga Ilaahiinna ku dhihi

doonaa, Suuriya aabbahay wuu lumiyey, oo wuxuu u degay Masar, oo halkaas ayuu ku degganaa isagoo tiro yar ah, oo wuxuu halkaas ku noqday quruun weyn iyo dad faro badan. Oo Masriyiintii way na dhibeen, oo way na hoosaysiiyeen, oo waxay nagu saareen shuqulo adag; Oo waxaan u qaylinay Rabbiga Ilaahayaga ah, oo Rabbigu wuu maqlay codkayaga, oo wuu arkay hoosaynteenna, oo dhibaatadayada, oo dulmigeenna. Rabbiga ayaa naga soo saaray Masar isagoo adeegsanaya xooggiisa weyn, iyo gacan xoog leh, iyo cudud sare, iyo muuqaallo waaweyn, iyo calaamooyin, iyo yaabab. Wuxuu na soo geliyey meeshan, oo wuxuu na siiyey dhulkan, dhul ka qulqulaya caano iyo malab. Oo hadda bal eeg, waxaan keenay midhaha ugu horreeya waxa soo baxay dhulka kaas oo aad i siisay, Rabbiyow, dhul ka qulqulaya caano iyo malab; oo waxaad dhigi doontaa hortiisa Rabbiga Ilaahaaga ah, oo waxaad u sujuudi doontaa hortii Rabbiga Ilaahaaga ah, oo waxaad ku farxi doontaa waxyaalaha wanaagsan oo dhan kuwa uu ku siiyay Rabbiga Ilaahaaga ah, iyo gurigaaga, iyo reer Laawi, iyo qariibka kugu dhex jira. Haddii aad dhammaystirtid inaad toban-meelood u qaybisid dhammaan toban-meeloodka waxa soo baxay kaaga sannadka saddexaad, toban-meeloodka labaad waxaad siin doontaa Laawiga iyo qariibka iyo agoonta iyo carmalka, oo waxay cuni doonaan

magaalooyinkaaga dhexdooda, wayna farxi doonaan. Oo waxaad odhan doontaa Rabbiga Ilaahaaga ah hortiisa, waxaan ka saaray waxyaalaha quduuska ah gurigayga, oo waxaan siiyay reer Laawi iyo qariibka iyo agoonta iyo carmalka, sida waafaqsan dhammaan amarradii aad iigu amartay, ma aan xadgudbin amarka kaaga, oo ma aan illoobin. Oo kuma aan cunin intaan murugaysnaa, kumana aan midhaysanin si nijaas ah, meydkana waxba kama aan siin, codkii Rabbiga Ilaahayaga ahna waan addeecay, oo waan sameeyay sidii aad iigu amartay. Hoos ka eeg gurigaaga quduuska ah oo samada ku yaal, oo barakee dadkaaga Israa'iil iyo dhulka aad siisay iyaga, sida aad ugu dhaaratay awowayaashayada inaad noo siiso dhul caano iyo malab ka qulqulaya. Maalintaan Rabbiga Ilaahaaga ahu wuxuu kugu amray inaad samayso dhammaan qaynuunnada iyo xukummada, oo waa inaad dhawrtaan oo aad samaysaan iyaga qalbigaaga oo dhan, iyo naftaada oo dhan. Ilaaha aad maanta dooratay inuu noqdo Ilaahaaga, iyo inaad ku socoto dhammaan jidadkiisa, iyo inaad dhawrto xeerarka iyo xukummada, iyo inaad addeecdo codkiisa. Oo Rabbigu wuxuu ku doortay maanta inaad noqoto isaga dad hanti gaar ah, sida uu yidhi, inaad dhawrto amarradiisa, inaad ahaato kor ka sarreeya dhammaan quruumaha, sida uu kugu sameeyey caan iyo faanki iyo sharaf,

inaad ahaato dad quduus ah Rabbiga Ilaahaaga ah, sida uu ku hadlay.

27

Oo Muuse iyo golaha odayaasha Israa'iil way amreen, iyagoo leh, xajiya dhammaan amarradan kuwan oo dhan, kuwa aniga idinku amrayo maanta. Waxay noqon doontaa maalinta aad gudubtaan Webi Urdun oo aad gashaan dhulka Rabbiga Ilaahaaga ahu uu ku siinayo, inaad qotomiso dhagaxyo waaweyn oo aad ku malaamisid malaas. Oo waxaad ku qori doontaa dhagaxyadan dhammaan erayada sharcigan, markaad ka gudubtaan Webi Urdun, goortaad gashaan dhulka Rabbiga Ilaaha awowayaashaa ku siinayo, dhul caano iyo malab ka qulqulaya, sidii Rabbiga Ilaaha awowayaashaa kuugu yidhi. Waxay noqon doontaa markii aad ka gudubtaan Webi Urdun, waxaad qotomin doontaan dhagaxyadan aan ku amrayo adiga maanta Buur Ceebaal, oo waxaad ku malaamin doontaan nuurad. Oo waxaad halkaas ka dhisi doontaa meel allabari Rabbiga Ilaahaa kaaga ah, meel allabari dhagaxyo ka samaysan; ma saari doontid birta korkeeda; dhagaxyo dhammaystiran waxaad ku dhisi doontaa meel allabari Rabbiga Ilaahaa kaaga

ah, oo waxaad korkeeda ugu bixin doontaa qurbaanno la gubo Rabbiga Ilaahaa kaaga ah. Oo waxaad halkaas ku allabaryi doontaa allabari badbaado, oo waxaad cuni doontaa, oo waxaad dhergi doontaa, oo waxaad ku farxi doontaa Rabbiga Ilaahaaga hortiisa. Oo waxaad ku qori doontaa dhagaxyada sharcigan oo dhan si aad u cad. Waxaa hadlay Muuse iyo wadaaddadii reer Laawi dhammaantood Israa'iil, iyagoo leh, iska aamus oo dhegayso Israa'iil; maanta waxaad noqotay dad u ah Rabbiga Ilaahaaga ah, oo waxaad dhegaysan doontaa codka Rabbiga Ilaahaaga ah, oo waxaad samayn doontaa amarradiisa oo dhan iyo xukummadiisa oo dhan, in alla intii aan maanta kugu amrayo. Oo Muuse wuxuu amarkay dadkii maalintaas, isagoo leh, kuwan waxay istaagi doonaan inay dadka u duceeyan buurta Gerisim markay ka gudbaan Webi Urdun, Simecoon, Laawi, Yahuudah, Isaakaar, Yuusuf, iyo Benyaamiin. Oo kuwan waxay istaagi doonaan dhinaca inkaaraha buurta Ceebaal, Ruubeen, Gaad, iyo Aasheer, Sebulun, Daan, iyo Naftaali. Oo jawaabayaan waxay dhihi doonaan Laawiyiintu Israa'iil oo dhan cod weyn, inkaaran yahay nin kasta oo sameeya sanam xardhan iyo sanam la shubay, karaahiyo Rabbiga ah, shuqul gacmaha farsamooyinka, oo dhiga meel qarsoon; oo jawaabaya dadka oo dhan, waxay dhihi doonaan, ha noqoto. Inkaaran yahay kii

sharafdarrida aabbihiisa ama hooyadiisa, oo dhammaan dadku waxay dhihi doonaan, ha noqoto. Habaar qabay kii beddelaya soohdimaha deriska, oo dadka oo dhan waxay odhan doonaan, ha noqoto. Habaar ku dhacay kii khaldaya indha-la'aan jidka dhexdiisa, oo dadka oo dhan waxay dhihi doonaan, Ha noqoto. Inkaaran ha ku dhaco kii leexiya garsooridda qariibka iyo agoonta iyo carmalkaba, oo dadka oo dhammu waxay dhihi doonaan, ha noqoto. Inkaaran yahay kii seexda naagta aabbihiis, maxaa yeelay wuu kashifay daboolka aabbihiis; oo waxay dhihi doonaan dadka oo dhan, sidaas ha noqoto. Inkaaran yahay kii la seexda xayawaan kasta, oo dadka oo dhan waxay dhihi doonaan, Ha noqoto. Inkaaran yahay kii la seexda walaashiis ka timid aabbihiis ama hooyadiis. Oo dadka oo dhan waxay dhihi doonaan, ha noqoto. Habaar ha ku dhaco kii la seexda aroosakiisa, oo dadka oo dhan waxay dhihi doonaan, sidaas ha noqoto. Habaar ha ku dhaco kii la seexda walaasha naagtiisa, oo dadka oo dhan waxay dhihi doonaan, sidaas ha noqoto. Inkaaran yahay kii deriska ku garaaca khiyaano, oo dadka oo dhan waxay dhihi doonaan, ha noqoto. Habaar ku dhacay kii qaadan doona hadiyado inuu wax u dhufto naf dhiig aan xaq qabin, oo dadka oo dhammu waxay odhan doonaan, Ha noqoto. Habaar qabe waa nin kasta oo aan ku sii jirin dhammaan erayada sharciga

kan ah si uu u sameeyo iyaga, oo dadka oo dhan waxay odhan doonaan, Ha noqoto.

28

Waxay noqon doontaa haddii dhegaysiga aad dhageysato codka Rabbiga Ilaahiinna ah, inaad dhawrtaan oo samaysaan dhammaan amarradan kuwan, kuwaas aan ku amrayo adiga maanta, oo wuxuu ku siin doonaa Rabbiga Ilaahiinna ah kor ugu sareeya dhamaan quruumaha dhulka, oo waxay kugu iman doonaan dhamaan barakooyinkan kuwan, oo way heli doonaan adiga, haddii dhegaysiga aad dhageysato codka Rabbiga Ilaahiinna ah, barakaysan tahay adiga magaalada dhexdeeda, oo barakaysan tahay adiga beerta dhexdeeda. Waxaa barakaysan dhashay maxalkaaga, iyo waxa ka soo baxay dhulkaaga, iyo adhyaha lo'daada, iyo idaha idahaada. Barakeeysan yihiin khasnadahaaga, iyo haraagaaga. Barakaysan tahay markaad gasho, oo barakaysan tahay markaad baxdo. Rabbigu Ilaahaaga ahu wuxuu kuu gelin doonaa cadaawayaashaada kuwa kugu soo horjeeday iyagoo la jejebiyey hortaada, jid hal ayay kugu soo bixi doonaan, oo toddoba jid ayay wejigaaga ka carari doonaan. Rabbigu ha kuu soo diro barako khasnadahaaga gudahooda iyo

wax kasta oo aad gacanta saarto, dhulka uu Rabbiga Ilaahaaga ahu ku siinayo. Rabbigu wuxuu kuu kicin doonaa isaga qudhiisa dad quduus ah, sida uu ugu dhaartay awowayaashaada; haddii aad maqasho codka Rabbiga Ilaahaa, oo aad ku socoto dhammaan jidadkiisa, waxaa ku arki doona dhammaan quruumaha dhulka in magaca Rabbiga lagugu yeedhay, oo way kaa cabsan doonaan. Oo Rabbiga Ilaahaaga ahu wuxuu kugu badin doonaa waxyaalo wanaagsan: carruurtaada maxalka, iyo carruurtaada xoolaha, iyo waxa ka soo baxa dhulkaaga, dhulka uu Rabbigu ugu dhaartay aabbayaashaada inuu ku siiyo. Rabbigu wuu kuu furi doonaa khasnaddiisa tan wanaagsan, tan samada, inuu siiyo roobka dhulkaaga wakhtigiisa; inuu barakeeyo dhammaan shuqullada gacmahaaga; oo waxaad amaahi doontaa quruumo badan, laakiin adiga ma amaahan doontid. Oo adigu waxaad xukumi doontaa quruumo badan, laakiin adiga kugu xukumi maayaan. Rabbigu Ilaahaa ahu wuxuu kaa dhigi doonaa madax oo ma aha dabo, oo markaas waxaad ahaan doontaa mid kor ah oo ma ahaan doontid mid hoos ah, haddii aad maqasho codka Rabbiga Ilaahaa ah, waxa aan maanta kugu amrayo inaad dhawrto. Ma aad ka xadgudbi doontid amarrada oo dhan ee aan ku amrayo maanta, midig iyo bidix toona, si aad u raacdo ilaahyo kale oo aad iyaga u adeegtid.

Waxay noqon doontaa haddii aadan dhegaysan codka Rabbiga Ilaahaaga, si aad u dhawrto dhammaan amarradiisa, kuwa aan maanta kugu amrayo, in inkaarahan oo dhammu kugu soo degi doonaan oo ay ku qaadi doonaan. Habaar qabaa tahay adiga magaalada dhexdeeda, oo habaar qabaa tahay adiga beeraha dhexdiisa. Habaar qabaan qasnadahaaga iyo haraagaaga. Habaar qabaan yihiin dhallaanka maxalkaaga, iyo waxa ka baxa dhulkaaga, iyo lo'da dibidaada, iyo adhyaha idahaaga; habaar qabaan tahay adiga markaad soo gashid, iyo habaar qabaan tahay adiga markaad baxdid. Rabbigu wuxuu kugu soo diri doonaa yaraanta, dhumashada iyo baabba'a wax kasta oo aad gacanta saarto, ilaa uu ku baabbi'iyo, iyo ilaa uu degdeg ahaan kuu lumiyo sababta caadooyinkaaga sharka ah, maxaa yeelay waad iga tagtay. Rabbigu wuxuu kugu dhejin doonaa dhimashada, ilaa uu kaa baabbi'iyo dhulka aad ku sii gelayso inaad dhaxasho. Rabbigu wuxuu kugu dhufan doonaa cidhiidhi, qandho, gariir, caabuq, beera-baabba, iyo cirro, wayna ku eryan doonaan ilaa ay ku baabbi'iyaan. Samada madaxaaga kor joogta waxay kuu noqon doontaa sida naxaas, dhulka aad ku joogtana wuxuu noqon doonaa sida bir. Rabbigu Ilaahaa ahu roobka dhulkaaga ha ka dhigo boodh, oo boodh samada ka ah ayaa soo degi doonta, ilaa uu ku baabi'iyo, iyo ilaa uu dhaqso kugu lumiyo.

Rabbigu wuxuu kugu siin doonaa garaac hortood cadaawayaashaada. Jid hal ayaad uga bixi doontaa xaggooda, laakiin toddoba jid ayaad uga carari doontaa wejigooda, oo waxaad noqon doontaa kala firdhisan dhammaan boqortooyooyinka dhulka. Oo meydadkiinna waxay cunto u noqon doonaan shimbiraha samada iyo dugaagga dhulka, oo ma jiri doono mid ka cabsiinaayo. Rabbigu wuxuu kugu dhufan doonaa boog Masaariga ah oo ku dhaca kursiga, iyo cambaar duur ah, iyo xoqasho, si aadan awoodin inaad bogsato. Rabbigu wuxuu kugu dhufan doonaa waalli, indho la'aan, iyo jahwareer maskaxeed. Waxaad noqon doontaa mid hadhka taabanaaya sida indho la oo gudcurka ku taabanaayo, jidadkaaguna ma liibaani doonaan, markaasna waxaad noqon doontaa mid la dulmo oo la dhaco maalinta kasta, mana jiri doono cid ku caawisa. Naag baad qaadan doontaa, laakiin nin kale ayaa yeelan doona iyada, guri baad dhisi doontaa, laakiin kuma degganaan doontid, beer canab baad beeri doontaa, laakiin ma goosan doontid. Weylka aad leedahay waa la gowracay hortaada, oo adigu kama cuni doontid; dameerka aad leedahay waa laga xaday adiga, oo laguma celin doono; idaha aad leedahay waa la siiyay cadaawayaashaada, oo ma jiri doono mid ku caawiya. Wiilashaada iyo gabdhahaada waxaa la siiyay quruun kale, oo

indhahaagu way daawan doonaan iyagoo macalul ah xaggooda, oo gacantaadu ma awoodi doonto. Waxyaalaha soo baxa dhulkaaga iyo dhammaan hawlahaaga waxaa cuni doona quruun aadan aqoon, oo waxaad noqon doontaa mid la dulmo oo la burburiyo maalmaha oo dhan. Waad waalan doontaa sababtoo ah waxyaalaha indhahaagu arki doonaan. Rabbigu wuxuu kugu dhufan doonaa boog xun oo ku dhici doona jilbahaaga iyo lugahaaga, si aanad u awoodin inaad bogsato tan iyo cag-cagahaaga ilaa madaxaaga. Rabbigu wuu kuu kaxaysan karaa adiga iyo taliyayaashaada aad magacaabi doonto quruun aadan aqoon adiga iyo aabbayaashaaduba, oo halkaas waxaad ugu adeegi doontaa ilaahyo kale oo qoryo iyo dhagaxyo ah. Oo waxaad halkaas ku noqon doontaa xujjo iyo masaal iyo sheeko dhexdooda dhammaan quruumaha, kuwa Rabbigu kuu kaxeeyo halkaas. Iniinle badan ayaad u qaadi doontaa beerta dhulka bannaan, oo in yar ayaad soo qaadi doontaa, maxaa yeelay ayaxu wuu cuni doonaa. Beercanab ayaad beeri doontaa oo aad fali doontaa, oo khamri ma cabbi doontid mana farxi doontid isaga, maxaa yeelay dixirigu wuu cuni doonaa. Geedo saytuun ah ayaa jiri doona dhammaan xuduudahaaga, laakiin saliid kuma subki doontid, maxaa yeelay saytuunkaagu wuu daadi doonaa. Wiilal iyo gabdho waad dhalin doontaa, laakiin kuwaagu ma jiri

doonaan, waayo waxay bixi doonaan iyagoo maxaabiis ah. Dhammaan alaabtaada qoryaha ah iyo waxa ka baxa dhulkaaga waxaa baabbi'in doona belaayada. Qariibka ku dhex jira adiga ayaa kor kor u kici doona, laakiin adiga waad hoos hoos u dhici doontaa. Isagu wuu kuu amaahi doonaa, laakiin adiga isaga uma amaahi doontid, isagu wuxuu noqon doonaa madaxa, laakiin adiga waxaad noqon doontaa dabada. Oo waxay kugu iman doonaan dhammaan inkaarahan, wayna ku eryan doonaan, wayna ku gaadhsan doonaan, ilaa uu ku baabi'iyo, iyo ilaa uu ku lumiyo, maxaa yeelay, ma aadan dhegaysan codka Rabbiga Ilaahaaga ah inaad xajiso amarradiisa iyo xeerarkiisa uu kugu amray oo dhan. Oo waxay ku jiri doonaan adiga calaamooyin, iyo yaabab ku farcanka aad ka timid ilaa weligeed, meeshii aadan u adeecin Rabbiga Ilaahaaga ah farxad iyo maskax wanaagsan darteed wax kasta oo badan. Oo waxaad u adeegi doontaa cadaawayaashaada kuwaas oo Rabbigu uu korkaaga soo diri doono, gaajo dhexdiisa, iyo harraad dhexdiisa, iyo qaawanaanta dhexdiisa, iyo baabba'a waxyaalaha oo dhan dhexdiisa, oo waxaad luquntaada korkeeda saari doontaa silsilad bir ah, ilaa uu ku baabi'iyo adiga. Rabbigu wuxuu kugu soo keeni doonaa quruun meel fog ka timid dhammaadka dhulka sida duulista gorgorka oo kale, quruun aadan maqli doonin codkiisa, quruun

weji ceeb la'aan ah, mid aan wejiga oday maamuusi doonin, oo dhallinyarona u naxariisan doonin. Wuu cuni doonaa dhasha xoolaha kaaga iyo waxa ka baxa dhulka kaaga, si aanay kuugu reebin hadhuudh, khamri, saliid, lo'da dibiyadaada, iyo adhyaha idahaaga, ilaa uu ku baabi'iyo. Oo wuu ku baabbi'in doonaa adiga gudaha magaalooyinkaaga, ilaa la dumiyo derbiyada sare iyo kuwa xoogga leh, kuwaas oo aad ku kalsoonayd, gudaha dhulkaaga oo dhan, oo wuu ku cidhiidhin doonaa adiga gudaha magaalooyinkaaga, kuwaas oo uu ku siiyey. Oo waxaad cuni doontaa dhallaanka uurkaaga, hilibka wiilashaada iyo gabdhahaaga, intii uu ku siiyey, cidhiidhigaaga iyo dhibaatadaada dhexdooda, taas oo cadowgaagu dhibaato kugu ridi doono. Ninka jilicsan oo dhexdaada joogaa iyo ninka quruxda badan aad iyo aad, wuxuu indihiisa ku xasuudi doonaa walaalkiis, iyo naagtiisa tan laabtiisa ku jirta, iyo carruurtii hadhay, kuwa isaga loo hadhay, si uu mid iyaga ka mid ah uga siiyo hilibka carruurtiisa, kuwa uu cuni doono sababtoo ah aan waxba loogu hadhay isaga cidhiidhigaaga iyo dhibaatadaada, tan ay cadaawayaashaagu kugu dhibi doonaan magaalooyinkaaga oo dhan. Oo tan jilicsan dhexdiinna iyo tan nafsadaysan, tan aan cagteeda tijaabinay in ay dhulka ku socoto sababta u ah nafsadeynimadeeda iyo sababta u ah jilicsanaanteeda, waxay

indhaheedu si xaasid ah u eegi doontaa ninkeeda kan laabteeda ku jira, iyo wiilkeeda iyo gabadheeda, iyo uurkuxiidheeda ka soo baxay bowdadooyinkeeda dhexdooda, iyo ilmaheeda ay dhali doonto; waayo waxay cuni doontaa iyaga sababta u ah yaraanta wax walba sirri ahaan cidhiidhigaaga iyo dhibaatadaada, tan cadowgaagu kugu dhibi doono magaalooyinkaaga, haddii aadan dhegaysan inaad samayso dhammaan erayada sharcigan kuwa ku qoran buuggan, inaad ka cabsato magaca sharafta leh cajiibka ah RABBIGA ILAAHAGA. Oo Rabbigu wuxuu ka dhigi doonaa mid yaab leh garaacashadaada iyo garaacashada farcankaaga, garaacasho weyn oo yaab leh, iyo cudurro xun oo aan ka tegin. Oo wuu soo celin doonaa dhammaan xanuunkii Masar ee sharka ahaa oo aad ka cabsatay wejigooda, oo way kugu dhegi doonaan. Rabbiga wuxuu kugu soo dejin doonaa cudur kasta, iyo belaayo kasta oo aan ku qornayn, iyo kuwa kasta oo ku qoran buugga sharcigan, ilaa uu ku baabbiyo. Oo waxaad ku hadhsan doontaan tiro yar, halkii aad u ekaan lahaydeen xiddigaha samada oo tirada badan, maxaa yeelay ma aadan dhegaysan codka Rabbiga Ilaahaaga ah. Waxay noqon doontaa sida Rabbigu idiinku farxay inuu wanaag idiin sameeyo oo uu idin tarmiyona, sidaas oo kale Rabbigu wuxuu idiinku farxi doonaa inuu idin baabbi'iyo, oo dhaqso ayaa dhulka laydinka qaadi doonaa, kan aad halkaas

gashaan inaad dhaxashaan. Oo Rabbiga Ilaahaa ahu wuxuu kugu kala firdhin doonaa dhammaan quruumaha, laga bilaabo dhammaadka dhulka ilaa dhammaadka dhulka, oo halkaas waxaad u adeegi doontaa ilaahyo kale, alwaax iyo dhagaxyo, kuwaas oo aadan rumaysan adiga iyo awowayaashaaba. Laakiin xataa quruumaha kuwaas dhexdooda kuma nasan doontid, raadka cagahaagana meel ay ku taagnaato ma heli doonto, oo Rabbigu halkaas wuxuu ku siin doonaa qalbi kale oo caasiyoobaya, iyo indho liidanaya, iyo naf macaluulanaya. Oo noloshaadu waxay noqon doontaa mid sudhan oo indhaha kaaga ka soo hor jeeda, oo waxaad cabsan doontaa habeen iyo maalin, oo ma rumaysan doontid noloshaada. Subaxda waxaad dhihi doontaa, Sidee fiidku noqon lahaa? Fiidkana waxaad dhihi doontaa, Sidee subaxdu noqon lahayd? Taasi waxay ka timaadaa cabsida qalbigaaga oo aad cabsan doonto, iyo riyooyinka indhahaga oo aad arki doonto. Oo Rabbigu wuu ku celin doonaa adiga Masar doonniyaha, jidka aan ku idhi, adigu mar dambe ma arki doontid iyada; oo laydinku iibin doonaa halkaas cadaawayaashiinna sidii wiilal iyo gabdho addoommo ah, oo ma jiri doono mid iibsanaya. Kuwanu waa erayadii axdiga ee Rabbigu ku amray Muuse inuu la dhigto reer binu Israa'iil dhulka Moo'aab, marka laga reebo axdigii uu iyaga kula dhigtay

Xoreeb.

29

Waxaa Muuse u yeedhay dhammaan wiilashii Israa'iil, wuxuuna ku yidhi iyaga, idinka waxaad aragteen dhammaan wax kasta oo uu sameeyay Rabbiga dalka Masar hortiinna Fircoon iyo addoommadiisa, iyo dhulkiisa oo dhan, jirrabyadii waaweynaa kuwaas oo ay arkeen indhahaaga, calaamooyinkii iyo yaababkii waaweynaa kuwaas. Oo Rabbiga Ilaaha kuma siin qalbiga wax ku garta, iyo indho wax ku arka, iyo dhego wax ku maqasha ilaa maanta. Oo wuxuu idin hogaamiyey afartan sannadood cidlada dhexdeeda, dharkiinna ma duugoobiin, kabihiinnana kama ay dhummin cagihiinna. Rootiga ma aad cuntaan, khamriga iyo cabbitaanka xoogga leh ma aad cabtaan, si aad u ogaataan in aniga ahay Rabbiga Ilaahiinna. Oo waxaad timaadeen ilaa goobtan, wuxuuna baxay Siixon oo ahaa boqorkii Xeshboon, iyo Oog oo ahaa boqorkii Baashaan inay nala kulmaan dagaal. Oo waxaan garaacnay iyaga, waxaanna qaadannay dhulkoodii, oo waxaan dhaxal ahaan u siiyay reer Ruubeen, iyo reer Gaad, iyo badh qabiilka Manaseh. Oo waxaad dhawri doontaan inaad samaysaan dhammaan erayada axdigan, si aad u fahamtaan wax

walba oo aad samayn doontaan. Idinka dhammaantiin maanta waxaad hor taagan tihiin Rabbiga Ilaahiinna ah, madaxda qabiilooyinkiinna, iyo golaha odayaashiinna, iyo xaakinnadiinna, iyo karraaniyaashiinna, nin kasta oo Israa'iil ah, naagihiinna, iyo carruurtiinna iyo qariibka dhexda xeradiinna jooga, ka bilaabaya jartadiinna alwaax ilaa biyoqaatadiinna, si aad ugu gashaan axdiga Rabbiga Ilaahiinna ah, iyo habaarkiisa, intii uu Rabbiga Ilaahaaga ahu maanta kula dhigayo adiga, si uu idiinku dhiso dad isaga u ah, oo isna wuxuu noqon doonaa Ilaahiinna, sida uu idiinku yidhi, iyo sida uu ugu dhaartay awowayaashiin Ibraahim iyo Isxaaq iyo Yacquub. Oo ma idinka keliya aan u dhigayaa axdigan iyo inkaarkan, laakiin weliba kuwa halkan idinla jooga maanta Rabbiga Ilaahiinna hortiisa, iyo kuwa aan idinla joogin halkan maanta. Sababtoo ah idinka waad taqaaniin sidaan ugu deganaynay dalka Masar, iyo sidaan ugu soo dhex marnaynay quruumihii aad idinka soo dhex marteen. Oo arag waxyaalaha karaahiyada ah ee iyaga iyo sanamyadooda, qoryo iyo dhagax, lacag iyo dahab, kuwaas oo dhexdooda ku jira. Ma jiro qof dhexdiinna ah nin, ama naag, ama dhaqan awoowe, ama qabiil, qof uu maanku ka leexday Rabbiga Ilaahiinna, oo tegey inuu u adeego ilaahyada quruumahaas; ma jiro qof dhexdiinna ah xidid kor u soo baxaya oo ah xanjo iyo qadhaadh;

Oo waxay noqon doontaa haddii uu maqlo erayadii inkaaran tan, oo uu qalbigiisa ku duceeyo, isagoo leh, wax quduus ah ayaa ii noqon doona, waayo waxaan ku socon doonaa qalbigayga qaldan, si uusan dembilahu kan aan dembi lahayn labadaba u baabbi'in; Ma doonayo Ilaah inuu u naxariisto isaga, laakiin markaas waxaa kici doonta cadhadii Rabbiga iyo masayrkiisa ninkii, oo waxaa isaga ku dhegi doona dhammaan inkaarta axdigan tan, kuwa lagu qoray buuggan; oo Rabbigu wuxuu tirtiri doonaa magiciisa ka hoosta samada. Oo Rabbigu wuxuu isaga u kala sooci doonaa xumaanta ka mid ah dhammaan wiilasha Israa'iil, sida waafaqsan dhammaan inkaaraha axdiga ee qoran buugga sharcigan. Oo waxay dhihi doonaan jiilka kale wiilashiinna kuwa kici doona idinka daba iyo shisheeyaha kii yimaada dhulka fog, oo waxay arki doonaan belaayooyinka dhulkaas iyo cudurradiisa kuwa Rabbiga u diray iyada, baaruud iyo cusbo la gubay, dhulkeeda oo dhan lama beeri doono, mana soo baxo doono, mana kor ugu soo korodhsan doono iyada wax cagaar ah oo dhan. Sida loo burburiyey Sodom iyo Gomora, Admah iyo Seboyim, kuwaas oo Rabbigu ku burburiyey cadho iyo xanaaq. Oo quruumaha oo dhan waxay dhihi doonaan, maxaa Rabbigu sidan dhulkan ugu sameeyey? Yaa cadhadan cadhadha weyn kan ah? Oo waxay dhihi doonaan, sababtoo ah

way ka tageen axdigii Rabbiga Ilaaha awowayaashood, kaasoo uu la dhigtay awowayaashood, markuu iyaga ka soo bixiyey dalkii Masar, oo tageen oo u adeegeen ilaahyo kale, kuwaasoo aanay aqoon, mana uu u qaybinin iyaga. Oo Rabbigu cadho buu ugu cadhooday dhulkaas inuu ku soo dejiyo dhammaantii inkaartii ku qornaa buuggii sharcigan. Oo Rabbigu wuxuu iyaga ka saaray dhulkoodii isagoo xanaaq iyo cadho iyo cadho weyn oo aad u xoog badan ku jiro, oo wuxuu iyaga ku tuuray dhul kale sida maanta. Waxyaalaha qarsoon waxaa iska leh Rabbiga Ilaahayaga, laakiin waxyaalaha muuqda waxaa iska leh annaga iyo carruurteenna ilaa weligeed, si aan u samayno dhammaan erayada sharcigan. Waxyaalaha qarsoon waxaa iska leh Rabbiga Ilaahayaga, laakiin waxyaalaha muuqda waxaa iska leh annaga iyo carruurteenna ilaa weligeed, si aan u samayno dhammaan erayada sharcigan.

30

Oo waxay noqon doontaa markay kugu yimaadaan dhammaan erayadan, barakada iyo inkaartu, tan aan hortaada dhigay? Oo waxaad qalbigaaga ku qaadan doontaa dhammaan quruumaha, meeshii uu Rabbigu kugu kala firdhiyey halkaas, oo waxaad ku

soo noqon doontaa Rabbiga Ilaahaaga ah, oo waxaad dhegaysan doontaa codkiisa sida waxyaalaha oo dhan aan maanta kugu amrayo, qalbigaaga oo dhan iyo naftaada oo dhan, oo Rabbigu wuxuu bogsiin doonaa dembiyadaada, oo wuxuu kuu naxariisan doonaa, oo mar labaad wuxuu kaa soo ururin doonaa dhammaan quruumaha, kuwii uu Rabbigu kugu kala firdhiyey halkaas. Haddii kala firdhintaadu ka bilaabato darafka samada ilaa darafka samada, halkaas ayuu Rabbiga Ilaahaa ahu kaa soo ururin doonaa, oo halkaas ayuu Rabbiga Ilaahaa ahu kaa qaadan doonaa. Oo Ilaahaagu halkaas wuxuu kaa soo gelin doonaa dhulkii ay awowayaashaa dhaxleen, oo waxaad dhaxli doontaa, oo wuu kuu wanaajiyn doonaa, oo wuxuu kaa dhigi doonaa dad ka tiro badan awowayaashaada. Rabbigu si buuxda wuxuu nadiifin doonaa qalbigaaga iyo qalbiga farcankaga, si aad uga jeclaato Rabbiga Ilaahaaga ah qalbigaaga oo dhan iyo naftagaaga oo dhan, si aad u noolaato. Oo Rabbiga Ilaahaga ahu wuxuu habaarkaan ku soo dejin doonaa cadaawayaashaaga iyo kuwa ku neceb, kuwa ku silciyay. Oo adiga waad soo noqon doontaa oo waxaad dhegaysan doontaa codka Rabbiga Ilaahaaga ah, oo waxaad yeeli doontaa amarradiisa oo dhan kuwa aan ku amrayo maanta. Oo wuxuu ku barakayn doonaa Rabbiga Ilaahaa kaaga adiga ku dhammaan shaqo gacmahaaga, ku dhashada

maxalkaaga, iyo ku dhashada xoolahaaga, iyo ku waxyaalaha soo baxa dhulkaaga, maxaa yeelay wuxuu soo noqon doonaa Rabbiga Ilaahaa kaaga inuu ku farxo adiga wax wanaagsan, sida uu ugu farxay awowayaashaada. Haddii aad dhageysato codka Rabbiga Ilaaha kaaga, inaad dhawrtid amarradiisa, iyo xeerarkiisa, iyo xukummadiisa kuwa la qoray buugga sharciga tan. Haddii aad u soo noqoto Rabbiga Ilaaha kaaga qalbigaaga oo dhan, iyo naftaada oo dhan. Sababta amarkan tan oo aan ku amrayo adiga maanta, ma aha mid aad u adag, mana aha mid kaa fog. Ma aha samada sare ku jirta, oo leh, Yaa noo kici doona samada, oo noo qaadi doona iyada, oo markaannu maqalno ayaannu samayn doonnaa? Mana shisheeyaha badda ma aha, oo leh, Yaa noo gudbi doona shisheeyaha badda, oo noo qaadi doona iyada, oo maqal noo samayn doona iyada, oo aan samayn doonnaa? Eraygu aad buu kaaga dhow yahay afkaaga, iyo qalbigaaga, iyo gacmahaaga si aad u samayso. Bal eeg, maanta waxaan hortaada dhigay nolosha iyo dhimashada, wanaagga iyo sharka. Haddii aad dhageysato amarrada Rabbiga Ilaahaaga ah, kuwaas aan maanta kugu amrayo inaad jeclaato Rabbiga Ilaahaaga ah, oo aad ku socoto dhammaan jidadkiisa, oo aad dhawrato xeerarkiisa iyo xukummadiisa, waad noolaan doontaan, oo dad badan baad noqon doontaan, oo Rabbiga

Ilaahaaga ahu wuu kugu barakayn doonaa dalka aad geli doonto si aad u dhaxasho. Oo haddii qalbigaaga leexdo, oo aadan dhegaysan, oo aad habaabatay oo aad caabuddo ilaahyo kale oo aad u adeegtid iyaga, waxaan kuu sheegayaa maanta, in aad halligaad ku halligmi doontaan, oo aydaan noqon doonin kuwo cimri dheer leh dhulka, kaas oo aad ka gudbaysaan Webi Urdun halkaas inaad dhaxashaan. Waxaan maanta idiin markhaati furayaa samada iyo dhulka, nolosha iyo dhimashada waan idiin hor dhigay wejiginna, barakada iyo inkaaraha; dooro nolosha adiga, si aad u noolaato adiga iyo farcankaa, inaad jeclaato Rabbiga Ilaahaaga ah, inaad dhageysato codkiisa, iyo inaad ku xajsato isaga; waayo tanu waa noloshaada iyo dhererka maalmahaa, inaad degganaato dhulka, kii Rabbigu ugu dhaartay awowayaashaada Ibraahim iyo Isxaaq iyo Yacquub inuu siiyaa iyaga.

31

Wuxuu dhammeeyey Muuse inuu ku hadlo dhammaan erayada kuwan u dhammaan wiilasha Israa'iil, wuxuuna ku yidhi iyaga, boqol iyo labaatan sannadood ayaan ahay maanta; ma awoodi doono weli inaan galo iyo inaan baxo; Rabbiga laakiin wuxuu

iigu yidhi, ma gudbidoonto Webi Urdun kan. Rabbiga Ilaahaa ah ee ku hor socda wejigaaga ayaa burburin doona quruumahan ka hor wejigaaga, oo waad dhaxli doontaa iyaga, oo Yashuuca wuxuu ku hor socdaa wejigaaga, sida Rabbigu ku hadlay. Oo Rabbiga Ilaahiinna ahu wuxuu iyaga ku samayn doonaa sida uu ku sameeyay Siixon iyo Coog, labadii boqor ee dadka Amor, kuwaas oo joogay meel ka shishaysa Webi Urdun, iyo dhulkoodii, sida uu dhammaantooda u baabbi'iyay. Oo Rabbigu wuxuu iyaga idiin gacangeliyey, oo waxaad iyaga ku samayn doontaan sida aan idiin amray. Noqo geesi oo aad u xoog badan, ha baqin, hana argagaxin, hana argagaxsan wejiga iyaga, waayo Rabbiga Ilaahaaga ah kan ku hor socda oo idinla jira dhexdiinna, ma kaa joojin doono, mana kuu dayrin doono. Oo Muuse wuxuu u yeedhay Yashuuca, wuxuuna ku yidhi isaga horta dhamaan reer Israa'iil, Aad u geesoo oo aad u xoog yeelo, waayo adiga waxaad hor kici doontaa dadkan oo aad geli doontaa dhulka uu Rabbigu ugu dhaartay awowayaashiin inuu siinayo iyaga, oo adiga ayaa dhaxal u siin doona iyaga. Rabbiga kula socda adigama kuu dayn doono, mana ku gabi doono. Ha baqin, hana cabsanaan. Oo Muuse wuxuu erayada sharcigan buug ku qoray, wuxuuna siiyey wadaaddadii ahaa wiilashii Laawi oo qaadi jiray sanduuqii axdiga Rabbiga, iyo odayaashii wiilashii Israa'iil. Waxaana

Muuse iyaga ku amray maalintaas, isagoo leh, kadib toddoba sano wakhtigii sannadka sii daynta Iidda Taambuugyada, markii ay Israa'iil oo dhan wada socdaan si loo arko Rabbiga Ilaahiinna ah hortiisa, meeshii uu Rabbigu dooran lahaa, waxaad akhrin doontaan sharcigan oo dhan hortiisa Israa'iil oo dhan dhegahooda, markaad soo ururisaan dadka, nimanka iyo dumarka iyo carruurta iyo qariibka magaalooyinkiinna ku jira, si ay u maqlaan, iyo si ay u bartaan inay ka cabsadaan Rabbiga Ilaahiinna ah; oo waxay maqli doonaan inay sameeyaan erayada sharcigan oo dhan. Wiilasha iyaga kuwa aan aqoon, way maqli doonaan oo way baran doonaan inay ka baqaan Rabbiga Ilaahiinna ah maalimaha oo dhan inta ay ku nool yihiin dhulka aad Webi Urdun uga gudbaysaan si aad u dhaxashaan. Oo Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse, Bal eeg, maalmahaagii geerida way soo dhowaadeen. U yeedh Yashuuca, oo idinku istaaga albaabbada teendhada markhaatifurka agtooda, oo anna waan ku amri doonaa isaga. Markaasaa Muuse iyo Yashuuca waxay galeen teendhadii markhaatifurka, oo waxay istaageen albaabbada teendhada markhaatifurka agtooda. Oo Rabbigu wuxuu ku soo degay daruur, wuuna istaagay albaabka teendhada markhaatifurka agtiisa, tiirkii daruurta ahna wuxuu istaagay albaabka teendhada markhaatifurka agtiisa. Oo wuxuu

Rabbigu ku yidhi Muuse, bal eeg, adigu waxaad la seexan doontaa aabayaashaada, oo dadkan ayaa kici doona oo dhillaysan doona ilaahyo qalaad oo dhulka ah kaasoo uu galayo, wayna iga tegi doonaan, oo wayna jejebin doonaan axdigaygii aan iyaga la dhigtay. Oo waxaan ugu cadhoon doonaa cadho iyaga maalintaas, oo waan ka tegi doonaa iyaga, oo waxaan ka jeesi doonaa wejigayga iyaga, oo wuxuu noqon doonaa cunto, oo waxay heli doonaan isaga sharoor badan iyo dhibaatooyin, oo wuxuu odhan doonaa maalintaas, sababtoo ah Rabbiga Ilaahaygu iguma jiro, sharkaan ayaa i helay. Aniga laakiin si dhab ah ayaan wejigayga uga jeesan doonaa iyaga maalintaas, sababta ah xumaanta oo dhan oo ay sameeyeen, maxaa yeelay waxay u jeesteen ilaahyo qalaad. Oo hadda qora erayada heesta tan, oo bara wiilasha Israa'iil iyada, oo geli iyada afkooda, si heesta tan iigu noqoto mid markhaati ka furaysa wiilasha Israa'iil. Waxaan keeni doonaa waayo iyaga gudaha dhulka wanaagsan ee aan ugu dhaartay awowayaashood inaan siiyo iyaga dhul qulqulaya caano iyo malab, oo waxay cuni doonaan, oo markay buuxsamaan waxay dhergi doonaan, oo waxay u jeesanayaan ilaahyo qalaad, oo waxay u adeegi doonaan iyaga, oo waxay iga xanaajin doonaan aniga, oo waxay kala firdhin doonaan axdigayga. Oo heestan waxaa lagu beddeli doonaa sida

weji markhaati furaysa, waayo lama illoobi doono afkooda, iyo afka farcankoodaba, waayo aniga waan ogahay sharnimadooda, inta ay sameeyaan halkan maanta, ka hor intaanan iyaga dhulka wanaagsan ku soo gelin, kaas oo aan ugu dhaartay aabbayaashood. Oo Muuse wuxuu qoray gabaygaas maalintaas, wuxuuna baray wiilashii Israa'iil. Wuxuu amray Yashuuca, oo wuxuu ku yidhi, Aad u geesiyow oo aad u xoogayso, waayo adiga ayaa gelin doona wiilashii Israa'iil dhulka uu Rabbigu ugu dhaartay iyaga, oo isagu wuxuu la jiri doonaa adiga. Markii Muuse dhammeeyey qorista dhammaan erayada sharcigan gudaha buug ilaa uu dhammaado, wuxuu amar siiyey reer Laawi kuwa qaada sanduuqa axdiga Rabbiga, isagoo leh, markaad qaadataan buugga sharcigan, waxaad dhigtaan dhinaca sanduuqa axdiga Rabbiga Ilaahiinna ah; oo halkaas wuxuu kugu jiri doonaa markhaati ahaan. Sababtoo ah aniga waan ogahay cadhada aad keento iyo luquntaada adag, waayo intaan weli noolahay oo aan idinla jiro maanta, caasiyanaaya ayaad ahaydeen xagga Ilaaha, haddaba sidee ma noqon doontaan ka dib dhimashada kayga? Iigu soo shiriya madaxda qabiilooyinkiinna, iyo odayaashiinna, iyo xaakinnadiinna, iyo saraakiishiinna, si aan dhegahooda ugu hadlo dhammaan erayadaan, oo aan iyaga ugu marag furo samada iyo dhulka.

Waan ogahay, waayo kadib dhimashadayda ayaad sharcidarro ku samayn doontaan, oo waxaad ka leexan doontaan jidka aan idinku amray, oo waxaa idin soo wajahan doona shararka ugu dambeeya maalmaha, waayo waxaad samayn doontaan xumaanta hortiisa Rabbiga, si aad uga cadhaysiisaan shuqullada gacmihiinna. Oo Muuse wuxuu kula hadlay dhegaha shirka oo dhan erayada heestan ilaa dhammaadkii.

32

Fiiro geli samada, oo waan hadli doonaa, oo dhulku ha maqlo erayadayda afkayga ka soo baxa. Ha la sugo sida roobka hadalka aan ku dhawaqo, oo ha u soo degto sida dharabka erayadayda, sida roobka da'aya doogga dushiisa, iyo sida barafka da'aya cawska dushiisa. Sababtoo ah magaca Rabbiga waan u yeedhay, weynaan u sheega Ilaahayaga. Ilaah, shaqooyinkiisu waa run, oo jidadkiisa oo dhammu waa xukummo. Ilaah waa aamin, oo xaqdarrada ma jirto. Xaq buu yahay oo quduus buu yahay Rabbiga. Waxay dembaabeen, laakiin ma aha carruurtiisa, waa dad ceebeeysan, jiil qalloocan oo qalloocnaa. Waxyaalahan miyaad Rabbiga ugu celisaan? Sidaas dad nacas ah oo aan xigmad lahayn? Miyuusan ahayn isaga kan aabahaa kuu helay

adiga iyo ku sameeyay adiga iyo ku abuuray adiga? Xusuusada maalmaha weligeed, fahmta sannadaha jiil ilaa jiil. Weydii aabbahaaga oo wuu kuu sheegi doonaa, odayaashaaga oo way kuu sheegi doonaan. Markii Ilaaha ugu sarreeya uu qaybiyay quruumaha, sidii uu u kala firdhiyay wiilashii Aadan, wuxuu dhigay xuduudaha quruumaha sida tirada ergayaasha Ilaah. Oo waxay noqotay qaybtii Rabbiga dadkiisa Yacquub, qaybtii la qiyaasay oo dhaxalkiisa Israa'iil. Wuxuu ku filnaaday isaga cidlada dhexdeeda, harraad kulaylka dhexdiisa dhul biyo la'aan ah; wuxuu ku wareejiray isaga oo wuxuu baray isaga, oo wuxuu dhawray isaga, sida isha inanka; Sida gorgor daboolaya buulkiisa, oo kuwiisa yaryar dushooda wuxuu u xiiseeyay, kala bixiyey baalashiisa wuxuu soo dhoweeyey iyaga, oo wuxuu kor u qaaday iyaga garbihiisa dushooda. Rabbigu keligiis ayuu iyaga hoggaaminayay, mana jirin ilaah qalaad oo la socda iyaga. Wuxuu kor ugu qaaday xoogga dhulka, wuxuuna ku quudiyey waxa ka soo baxay beeraha, waxayna nuugeen malab ka soo baxay dhagax, iyo saliid ka soo baxday dhagax adag. Subag lo'da, iyo caano idaha, oo ay la jirto baruurta wananka iyo wananka lab, wiilasha dibiyo iyo orgida, oo ay la jirto baruurta kelyaha sarreenka, iyo dhiigga canabka ayuu khamri ku cabbay. Yacquub wuu cunay oo wuu dheregsan yahay, markaasuu laadiyay kan la

jeclaa; wuu cayilay, wuu dhumucday, wuuna ballaartay. Markaasuu ka tegey Ilaaha sameeyey isaga, wuuna ka noqday Ilaaha badbaadiyihiisa. Waxay igu cadhaysiiyeen waxyaalo qalaad, oo karaahiyadooda ayay igu dhirfiyeen. Waxay u allabaryeen jinniyo, oo ma aha Ilaah, ilaahyo ay ma aqoon, kuwo cusub oo dhawaan yimid, kuwo aan awowayaashoodu aqoon. Ilaahii ku dhalay waad ka tagday, oo waad illowday Ilaahii ku quudinayay. Oo wuxuu arkay Rabbiga, oo wuu masayray; oo wuxuu ka xanaaqay xagga cadho wiilashiisa iyo gabdhihiisa, oo wuxuu yidhi, waan ka soo jeesanayaa wejigayga iyaga, oo waan tusi doonaa waxa iyaga ku dhici doona maalmaha ugu dambeeya; maxaa yeelay qarni qalloocan ayay yihiin, wiilal aan rumaysad iyaga ku jirin. Iyagu waxay masayro ii geliyeen ilaah aan Ilaah ahayn, oo waxay igaga xanaajiyeen sanamyadooda, aniguna waan ka masayro gelin doonaa quruun aan quruun ahayn, oo quruun doqon ah ayaan kaga xanaajin doonaa. Sababtoo ah dab lagu shiday cadhada kayga ayaa gubanaya ilaa hades hoosta, wuxuu cuni doonaa dhulka iyo waxa ka baxa, wuxuuna gubi doonaa aasaaska buuraha. Waxaan shararka ugu soo ururin doonaa iyaga, oo fallaadhahayga ayaan kula dhammaysan doonaa dagaalka iyaga. Baabba'aya abaarta iyo cunista shimbiraha, iyo jidhka-dib-u-kacida aan daaweyn la heli

karin, ilkaha dugaagga waxaan ku soo diri doonaa iyaga, oo ay la socdaan cadho kuwa dhulka ku jiidaya. Dibadda seef ayaa carruur la'aan ka dhigi doonta iyaga, gudahana baqdin, nin dhallinyaro ah oo bikrad la jira, nuug oo oday deggan la jira. Waxaan idhi, Waan kala firdhin doonaa iyaga, oo xusuustoodii dadka dhexdooda waan baabi'in doonaa. Haddii aan ahayn cadho cadaawayaal aawadiis, si ayan u dheerayn, si cadaawayaashu ayan ugu wada duulin, ayan yidhaahdaan, Gacantayada sarraysa, oo maaha Rabbiga, ayaa sameeyay waxyaalahan oo dhan. Qaraan talo lumiyey weeye, oo aqoon kuma jirto iyaga dhexdooda. Ma ay ka fikirin inay fahmaan, waxyaalahan ha aqbalaan waqtiga soo socda. Sidee mid keliya kun u eryi doonaa, oo laba tobanyaalkun dhaqaajin doonaan, haddii aan Ilaaha uu iyaga iibiyey, oo Rabbiga uu soo dhiibay iyaga? Sababtoo ah ilaahyada iyaga ma aha sida Ilaaha keenna, laakiin cadaawayaashayada waa doqon yihiin. Waayo canabkoodu wuxuu ka yimid canabkii Sodom, laamahoodu waxay ka yimaadeen Gomorrah, canabkoodu waa canab xanjad ah, rucubkooduna waa qadhaadh u ah iyaga. Khamrigooda waa cadho jilbisyada, iyo cadho abeesada oo aan la bogsan karin. Miyaanay kuwan aniga laygu soo ururin, oo laygu shaabadayn khasnadahayga dhexdooda? Maalinta aarsashada waan celin

doonaa, marka cagtooda turunturooto, sababtoo ah maalinta halligaadda way u dhow tahay iyaga, waana idiin diyaar. Waayo Rabbigu wuu xukumi doonaa dadkiisa, oo addoommadiisana wuu ku raaxaysan doonaa; waayo wuxuu arkay iyagoo taag daran, oo laga tegey maxaabiista dhexdeeda, oo itaal daran; Oo Rabbigu wuxuu yidhi, meeye ilaahyadooda, kuwii ay isku halleeyeen, kuwii aad cunayseen baruurtii allabaryadooda, oo aad cabnayseen khamrigii qurbaannadooda? Ha kaceen oo ha idin caawiyeen oo ha idiin noqdeen ilaaliyayaal. Eega eega in aniga ahay, oo ma jiro Ilaah aniga mooyee. Aniga waan dilayaa, oo noolaansho waan samaynayaa, waan garaacayaa, oo aniga waan bogsiinayaa, oo ma jiro cid ka samatabbixin doonta gacmahayga. Waayo waxaan samada ugu qaadi doonaa gacantayda, oo waxaan ku dhaaran doonaa midigta gacantayda; oo waxaan odhan doonaa, waan noolahay aniga weligay; Waayo waxaan u afaysan doonaa sida hillaac seeftayda, oo gacantaydu waxay ku hayn doontaa xukunka, oo waxaan caddaalad ugu celin doonaa cadaawayaasha, oo kuwa i neceb waxaan abaalmarin doonaa. Waxaan ku sakhraamiin doonaa fallaadhahayga dhiig, oo seeftayduna waxay cuni doontaa hilib ka dhiigga kuwa dhaawaca iyo maxaabiista, laga bilaabo madaxa hogaamiyayaasha cadaawayaasha. Farxa, samooyinkow, isaga la,

oo dhammaan ergayaasha Ilaah ha caabudeen isaga. Farxa, quruumahow, dadkiisa la, oo dhammaan wiilasha Ilaah ha xoogaystaan isaga, waayo dhiigga wiilashiisa waa la aarsanayaa. Wuu aargudayaa oo ciqaab buu u celin doonaa cadaawayaasha, oo kuwa necebna wuu u celin doonaa. Rabbiga ayaa nadiifin doona dhulka dadkiisa. Muuse wuxuu qoray heesta tan maalintaas, wuuna baray wiilashii Israa'iil. Muuse wuu galay, oo dhammaan erayadii sharcigan ayuu kula hadlay dhegaha dadka, isaga iyo Yashuuca ina Nuun. Oo wuxuu Muuse dhammeeyey inuu la hadlo dadka Israa'iil oo dhan. Oo wuxuu ku yidhi iyaga, qalbigiinna ku fiiriya dhammaan erayadakan, kuwaas oo aan maanta idiin marag furo, oo aad ku amri doontaan wiilashiinna inay dhawraan oo ay yeelaan dhammaan erayadii sharcigan. Sababtoo ah ma aha eray madhan kan idinku, sababtoo ah tan waa noloshadiinna, oo sababta ereygan dartii waxaad cimri dheer ku noolaan doontaan dhulka dushiisa, kaas oo aad ka gudbaysaan Webi Urdun si aad halkaas ugu dhaxashaan. Oo wuxuu Rabbigu la hadlay Muuse maalintii tan, isagoo leh, kor u kac buurta Abarim, tan buurta Nebo oo ku taal dhulka Moo'aab hortiisa Yerixo, oo arag dhulka Kana'aan, kaas aan siinayo wiilasha Israa'iil, oo ku dhimo buurta aad kor ugu kacdaa halkaas, oo lagu daro dadkaaga; sida u dhintay Haaruun

walaalkaa Xoor buurta, oo lagu daray dadkiisa. Sababtoo ah aad ka xadgudubteen eraygayga dhexda wiilasha Israa'iil dushooda biyaha murankaas ee Kaadeesh oo ku yaal cidlada Siin, waayo ma aydaan quduusin aniga dhexda wiilasha Israa'iil. Hortiisa waxaad arki doontaa dhulka, laakiin halkaas ma geli doontid.

33

Tanuna waa barakadii uu Muuse oo ahaa ninkii Ilaah ku duceeyey wiilashii Israa'iil ka hor dhimashadiisa. Wuxuu yidhi, Rabbigu wuxuu ka yimid Siinaa, wuuna inoogu soo muuqday Seciir, wuuna ka soo degdegay buurta Faaraan isagoo la jira kumanyaal Qaadeesh, malaa'igona midigtiisa ayay la jiraan. Oo wuxuu u naxariistay dadkiisa, oo dhammaan kuwa la quduusiyey gacmahaaga hoostooda, oo kuwan adigay hoostooda yihiin, oo wuxuu ka helay erayadiisa sharciga kaas oo uu nagu amray Muuse, dhaxal ururada Yacquub. Wuxuu noqon doonaa in kan la jecel yahay taliye, markii taliyayaasha dadyowga ay isku mar la soo urureen qabiilooyinka Israa'iil. Ha noolaado Ruubeen, oo aan dhiman, oo ha ahaado badan tiro ahaan. Oo tanu waa Yahuudah, Rabbiyow codka Yahuudah maqal, oo dadkiisa u iman lahayd, gacmihiisu way u kala sooci doonaan

isaga, oo caawiye cadaawayaashiisa ka ahaan doontaa. Oo Laawi wuxuu ku yidhi, sii Laawi waxyaalihiisa cad, iyo runtisa ninka quduuska ah, kii ay jirrabeen isaga jirrabid; way caayeen isaga biyihii muranku ku dhacay; Kii ku yidhi aabbaha iyo hooyadaba, kuma aan arkin, iyo walaalihiisa ma aqoonsan, iyo wiilashiisa wuu diidey; wuxuu dhawray erayadaada, iyo axdigaaga wuu dhawray. Waxay sharraxayaan xeerarkaaga Yacquub, iyo sharciigaaga Israa'iil, waxay dhigayaan foox cadhadaada si joogto ah meeshaada allabariga. Barakee Rabbiyow xooggiisa, oo aqbal shaqooyinka gacmihiisa, burburin dhexda cadaawayaasha ku kacay isaga, oo kuwa isaga neceb yaanay kicin. Oo Benyamiin wuxuu ku yidhi, kan Rabbiga jecel wuxuu degganaan doonaa isagoo aaminaya, oo Ilaaha ayaa hadhaya isaga dhammaan maalimaha, oo garbihiisa dhexdooda ayuu ku nasiyey. Wuxuu Yuusuf ku yidhi, barako Rabbiga dhulkiisa, saacadaha samada iyo sayaxa, iyo moolalka moolka hoose, iyo sida xilliga waxyaalaha soo baxa qorraxda jidadka, iyo kulamada bilaha, cirifka buuraha bilowga, iyo cirifka kuraha weligood socda, iyo sida xilliga dhulka buuxinta; waxyaalaha la aqbalo kii ka muuqday geedka ha yimaadeen madaxa Yuusuf, iyo cirifka kii lagu sharfay walaalaha. Curadka dibi quruxdiisa, geeso gees hal ah geesihiisa, iyaga dhexdooda quruumaha wuu mudin doonaa

wada ilaa dhammaadka dhulka, kuwan tobanyaalka Efrayim, iyo kuwan kumanyaalka Manaseh. Oo Sebulun wuxuu ku yidhi, Ku farax Sebulun bixitaankaaga, iyo Isaakaar teendhooyinkiisa. Quruumaha ayay baabbi'in doonaan, oo waxaad halkaas ku yeedhi doontaan, oo waxaad halkaas ku allabari doontaan allabari xaqnimo, maxaa yeelay maalka badda ayaa ku nuujin doona, iyo ganacsiga xeebta deggan. Iyo Gaad wuxuu ku yidhi, barakaysan yahay kii balaadhiya Gaad, sida libaax ayuu nasaday, isagoo burburiyey gacan iyo taliye. Wuxuu arkay midhihiisii ugu horreeyay, waayo halkaas dhulkii taliyayaasha loogu qaybiyay markay isla markaas la soo urureen madaxdii dadyowga, xaqnimadii Rabbigu sameeyay iyo xukunka isaga Israa'iil la jiray. Oo Daan wuxuu ku yidhi, Daan waa ilmo libaax, oo wuxuu ka boodi doonaa Baashaan. Oo Naftaali wuxuu ku yidhi, Naftaali waa buuxinta waxyaalaha la aqbalo, oo ha buuxsamo barako Rabbiga ka timid, badda iyo Koonfurta dhaxli doonaa. Oo Aasher wuxuu ku yidhi, barako leh yahay carruurta Aasher, wuxuuna noqon doonaa mid walaalihiis aqbali doono, wuxuuna cagtiisa ku gelin doonaa saliid. Kabihiisu wuxuu noqon doonaa birta iyo naxaasta, oo sida maalmahaagu ay yihiin, ayaa xooggaaguna ahaan doonaa. Ma jiro sida Ilaaha kan la jecel yahay, kan fuula samada oo ah caawimahaaga, iyo kan haybadda leh ee cirka

sare. Oo Ilaah bilowgiisu wuu ku dabooli doonaa, oo waxaad ahaan doontaa hoosta xoogga gacmaha weligood sii socda, oo wuxuu ka eryayaa wejigaaga cadowga, isagoo leh, Baabba'o. Oo Israa'iil wuxuu degganaan doonaa isagoo aaminsan, keligiis dhulka Yacquub, hadhuudh iyo khamri ku jira, oo samaduna adigay daruuraha sayax kuu siin doontaa. Barakaysan tahay adigu Israa'iil; yaa kula mid ah dad Rabbigu badbaadiyey? Wuu difaaci doonaa kaasiyahaaga, oo seeftaadu waa faankaaga, oo cadaawayaashaadu way been kuu sheegi doonaan, oo adigu waxaad ku kor joogsan doontaa qoortooda.

34

Waxaa Muuse ka fuulay Bannaanka Moo'aab oo uu tegey Buurta Neboo, kor cirifka Fisgaah, taas oo ku taal horta Yerixoo; waxaana Rabbigu isaga tusay dhulka oo dhan Gilecaad ilaa Daan, iyo dhulka oo dhan Naftaali, iyo dhulka oo dhan Efrayim, iyo Manaseh, iyo dhulka oo dhan Yahuudah ilaa badda ugu fog, iyo cidlada, iyo agagaarka Yerixoo, magaalada geedaha timirta ilaa Sogor. Oo Rabbigu wuxuu ku yidhi Muuse, Tanu waa dhulka aan ugu dhaartay Ibraahim iyo Isxaaq iyo Yacquub, anigoo leh, Farcankiinna ayaan siin doonaa, oo waxaan ku tusay

indhahaaga, laakiin halkaas ma geli doontid. Oo waxaa dhintay Muuse oo ahaa addoonkii Rabbiga, dhulka Moo'aab, sababta erayga Rabbiga. Oo waxay ku aaseen isaga Ai oo u dhow guriga Peor, oo qofna ma arkin aaskiisa ilaa maantadan la joogo. Muuse wuxuu ahaa boqol iyo labaatan sannadood markuu dhintay, indihiisu ma ay muddiin, mana ay daciifin kasbaaddooyinkiisu. Wiilashii Israa'iil ayaa u ooyay Muuse oo ku yiil Carabood Moo'aab kor ee Webi Urdun meel u dhow Yerixoo soddon maalmood, waxayna dhammaadeen maalihii baroorashada iyo oohineed Muuse. Oo Yashuuca ina Nuun wuxuu ka buuxsamay ruuxa garasho, waayo Muuse ayaa gacmihiisa saaray isaga, oo wiilashii Israa'iil ayaa dhageystay isaga, oo waxay sameeyeen sidii Rabbigu ugu amray Muuse. Oo ma kicin weli nebi Israa'iil dhexdeeda sida Muuse, kaas oo Rabbigu yiqiin isaga weji ilaa weji dhammaan calaamooyinka iyo yaabka, kaas oo Rabbigu diray isaga inuu sameeyo iyaga dalka Masar Fircoon, iyo addoommadii isaga, iyo dhulka isaga oo dhan; yaabka waaweyn, iyo gacanta xoogga badan, kuwaas oo Muuse sameeyey horta Israa'iil oo dhan.

Yashuuca

1

Oo waxay noqotay kadib dhimashadii Muuse, Rabbigu wuxuu ku yidhi Yashuuca ina Nuun oo ahaa midiidhiyihii Muuse, isagoo leh, Muuse addoonkaygii wuu dhintay. Hadda sidaa darteed kac, ka gudub Webi Urdun adiga iyo dadkan oo dhan, oo gala dhulka aan siinayo iyaga. Dhammaan meel kasta oo aad cagaha idinku ku taagtaan, idiin siin doonaa, sida aan ula hadlay Muuse; Cidlada iyo Antilibaanon, ilaa webiga weyn, webiga Yufraad, iyo ilaa badda ugu fog; qorrax dhicitaanka laga bilaabo noqon doonaa xuduudaha idinku. Nin kuma soo taagnaan doono hortaada dhammaan maalmaha noloshaada, oo sidaan Muuse ula jiray, sidaas oo kale ayaan kula jiri doonaa, oo ku dayn maayo, kumana dayrin doono. Awood yeelo oo rag noqo, waayo

adiga ayaa u qaybin doona dadkan dhulka aan ugu dhaartay aabayaashiin inaan siyo iyaga. Adag sidaa darteed oo geesinnimo yeelo, u dhawro oo samee sida uu kugu amray Muuse wiilkayga; oo ma leexan doontid iyaga midig iyo bidix toona, si aad u guulaysato dhammaan waxa aad samayso. Buugga sharcigan afkaaga kama tegi doono, oo waxaad ku fiirsanaysaa habeen iyo maalin, si aad u ogaatid inaad samayso waxa qoran oo dhan. Markaas waad barwaaqoobi doontaa, oo jidadkaagana waad barwaaqaysiin doontaa, oo markaas waad wax garan doontaa. Eeg, waxaan kugu amray adiga; awood yeelo oo geesinnimo yeelo, ha cabsan, hana baqin, waayo kula jira Rabbiga Ilaahaaga ah meel kasta oo aad tagto; Oo Yashuuca wuxuu amray karraaniyada dadka, isagoo leh, Gala dhexda xerada dadka, oo dadka amra, idinkoo leh, diyaariya sahay, waayo weli saddex maalmood oo idinka gudbaysaan Webi Urdun kan, idinkoo galaya inaad qabtaan dhulka, kaas oo Rabbiga Ilaaha awowayaashiinna uu idin siinayo. Oo Ruubeen, iyo Gaad, iyo badhkii qabiilka Manaseh wuxuu ku yidhi Yashuuca, xusuusta erayga uu idinku amray Muuse oo ahaa midiidka Rabbiga, isagoo leh, Rabbiga Ilaahiinna ahu wuu idin nasiyey, oo wuxuu idin siiyey dhulkan. Naagaha idin iyo carruurta idin iyo xoolaha idin ha degaan dhulka uu idin siiyey; idinna laakiin waxaad gudbi

doontaan hubaysan kuwa hore walaalihiin, mid kasta oo xoog leh; oo waxaad la dagaallami doontaan iyaga, ilaa uu nasiyo Rabbiga Ilaaha keenna walaalihiin, sida idinka, oo ay dhaxli doonaan kuwan sidoo kale dhulka uu Rabbiga Ilaaha keenna siinayo iyaga; oo waxaad noqon doontaan mid kasta ilaa dhaxalkiisa uu idin siiyey Muuse dhinaca shisheeyaha Webi Urdun xagga bari qorraxda. Oo waxay ugu jawaabeen Yashuuca oo yidhaaheen, wax kasta oo aad nagu amartid waannu samayn doonnaa, oo meel kasta oo aad noo dirtid waannu tegi doonnaa. Sida aan ugu dhammaan wixii aan Muuse ka maqalnay ugu dhegaysannay, sidaas oo kale ayaan kuu dhegaysanaynaa, haddii uun Rabbiga Ilaaheenna ahu uu kula jiro adiga, sida uu Muuse ula jiray. Ninka laakiin kan kuu diidi doono, iyo kan aan maqli doonin erayadaada sida aad ugu amarto, ha dhinto, laakiin xoog yeelo oo geesi noqo.

2

Oo wuxuu diray Yashuuca ina Nuun ka Shitiim laba rag dhallinyaro ah inay basaasaan, isagoo leh, Taga oo arka dhulka iyo Yerixo. Markaasay labadii rag dhallinyaro ah tageen oo galeen Yerixo, oo waxay galeen gurigii naag dhillo ah oo

magaceeda la odhan jiray Raaxaab. Oo halkaasay ku hoydeen. Waxaa loo soo warramay boqorkii Yerixoo, iyagoo leh, Waxay halkan soo galeen niman ka mid ah wiilashii Israa'iil si ay dhulka u basaasaan. Oo boqorkii Jericho ayuu diray, oo wuxuu ku yidhi Rahab, isagoo leh, soo saar nimanka galay gurigaaga habeenka, waayo waxay u yimaadeen inay dhulka basaasaan. Oo naagti qaadatay labadii nin, wayna qarisay; oo waxay ku tidhi iyaga, iyadoo leh, nimankii way ii yimaadeen, laakiin markii iriddii la xidhayay gudcurkii dhexdiisa, nimankii way baxeen; ma aqaan meeshay tageen; eryada dabadood, haddii aad qabtaan iyaga. Tan laakiin waxay iyaga kor ugu keentay saqafka, oo waxay ku qarisay kadhka linen ee saqafka dushiisa lagu tuulay. Nimankii ayaa eryaday iyaga dabadood jidkii Webi Urdun ku yiil ilaa meelaha laga gudbo, iriddiina waa la xidhay. Waxay noqotay markii ay baxeen kuwii eryanayay gadaashood, oo iyaga laftoodu intaanay seexan, iyada ayaa ugu kortay saqafka, oo waxay ku tidhi iyaga, waan ogahay in Rabbigu uu idiin siiyay dhulka; waayo cabsidiinnu way nagu dhacday. Waxaan maqalnay in Rabbiga Ilaaha ahu qallajiyey Badda Cas hortiinna markaad ka soo baxdeen dalka Masar, iyo wixii uu ku sameeyey labadii boqor ee reer Amori oo joogay meel ka shishaysa Webi Urdun, Siixon iyo Coog, oo aad baabbi'iseen. Oo markii aan

maqalnay annagu waxaan ku yaabannay qalbigeenna, oo ruuxuna mar dambe kuma sii jirin mid naga mid ah wejiginna ka hor, maxaa yeelay Rabbiga Ilaahiinna, Ilaah buu ku jiraa samada sare iyo dhulka hoose. Oo hadda ii dhaarata Rabbiga Ilaaha, sababtoo ah waxaan idiin sameeyaa naxariis, oo idinkuna sameeya naxariis guriga aabbahay, oo nool celiya guriga aabbahay, hooyaday, iyo walaalahay, iyo gurigayga oo dhan, iyo wax kasta oo iyaga la jiro, oo samatabbixiya naftayda dhimasho ka. Oo nimankii waxay iyada ku yidhaahdeen, naftayadu ha beddesho naftadiinna dhimashada, oo iyada waxay tidhi, markii Rabbigu magaalada idiin dhiibo, waxaad ii samayn doontaan naxariis iyo run. Oo waxay iyaga uga soo dejisay daaqadda, oo waxay iyaga ku tidhi, dhulka buuraha leh taga, yaanay kuwa eryanaya idinla kulmin, oo halkaas ku dhuunta saddex maalmood ilaa ay kuwa eryanaya dib idinka gadaashiinna uga noqdaan, oo waxyaalahaas ka dib waxaad ku bixi doontaan jidkiinna. Waxay nimankii ku yidhaahden iyada, Eed ma lihin dhaarkaaga. Eeg, annagu waxaan gelayaa qayb ka mid ah magaalada, oo waxaad dhigi doontaa calaamadda, xadhigga casaanka ah waxaad ka soo dejin doontaa daaqadda aad iyada noogu soo dejisay. Laakiin aabbahaa, iyo hooyadaa, iyo walaalahaa, iyo dhammaan guriga aabahaa waxaad isugu soo

ururin doontaa gurigaaga. Waxay noqon doontaa in qof kasta oo ka baxo albaabka gurigaaga dibadda, uu naftiisa eedaysan noqon doono, annaguse eed la'aan ayaannu ka ahaan doonnaa dhaartaadan, laakiin kuwa kula jira gurigaaga gudihiisa, annagu eedaysan ayaannu noqon doonnaa. Haddii laakiin qof annaga xaq-darro nagu sameeyo ama uu shaaco galiyo erayadayadan, waxaan ka eed-la'aan noqon doonnaa dhaartaadan. Wuxuu ku yidhi iyaga, Sida eraygiinna ha noqoto, markaasuu diray iyaga, wayna tageen. Waxay yimaadeen dhulka buuraha leh, oo halkaas ayay saddex maalmood joogeen, kuwa eryanayay oo dhan jidadka oo dhan ayay raadsadeen, laakiin ma ay helin. Labadii nin oo dhallinyarada ahaa ayaa soo noqday, oo buurta ka soo degay, oo u gudbay Yashuuca ina Nuun, oo waxay isaga u sheegeen dhammaan waxyaalihii ku dhacay iyaga. Oo waxay Yashuuca ku yidhaaheen in Rabbigu dhulka oo dhan gacanta keenna u dhiibay, oo dhammaan dadka deggan dhulka kaas ay naga dhalaaleen.

3

Yashuuca aroor hore ayuu kacay subaxdii, wuuna ka tegey Shitiim, oo waxay yimaadeen ilaa Webi Urdun, halkaasna way ku

hoydeen intaanay ka gudbin. Oo waxay noqotay saddex maalmood ka dib in qorayaashii dhex mareen xerada, oo ay amar siiyeen dadka, iyagoo leh, markaad aragto sanduuqa axdiga Rabbiga Ilaahayaga, iyo wadaaddadayada iyo reer Laawi oo qaadaya iyada, waxaad ka tegi doontaan meelahiinna, oo waxaad socon doontaan iyada daba. Laakiin fog ha noqoto dhexdiinna iyo tan, oo waxaad taagi doontaan in le'eg laba kun dhudhun, ha u dhowaan tan, si aad u garataan jidka aad socon doontaan, waayo ma aydaan socon jidka shalay iyo maalinta saddexaad. Yashuuca wuxuu dadka ku yidhi, Isdaahiriya berri, waayo berri Rabbigu wuxuu dhexdiinna ku samayn doonaa waxyaalo yaab leh. Yashuuca wuxuu ku yidhi wadaaddadii, Qaada sanduuqa axdiga Rabbiga, oo dadka hor mara. Markaasay wadaaddadii qaadeen sanduuqii axdiga Rabbiga, oo waxay ku socdeen dadka hortiisa. Oo Rabbigu wuxuu Yashuuca ku yidhi, Maanta waxaan bilaabayaa inaan ku sarreeyo hortii reer binu Israa'iil oo dhan, si ay u ogaadaan in sidaan Muuse ula jiray, sidaas oo kalaan adiga kula jiri doono. Haddana amar wadaaddada kuwa qaadaya sanduuqa axdiga, oo waxaad ku tidhaahdaa, markii aad gashaan qayb ka mid ah biyaha Webi Urdun, waa inaad Webi Urdun dhex istaagi doontaan. Oo Yashuuca wuxuu ku yidhi wiilashii Israa'iil, Halkan soo dhowow,

oo maqla erayga Rabbiga Ilaahayaga ah. Tan waxaad ku ogaan doontaan in Ilaaha nool uu idinla jiro, oo uu baabbi'iye ahaan hortayada ka baabbi'in doono Kancaaniyiinta, iyo Xitiyiinta, iyo Ferisiyiinta, iyo Xiwiyiinta, iyo Amoriyiinta, iyo Gergesiyiinta, iyo Yebusiyiinta. Eeg, sanduuqa axdiga Rabbiga dhulka oo dhan ayaa ka gudbaya Webi Urdun. Doorta idiin laba iyo toban rag ka mid ah wiilasha Israa'iil, mid ka qabiiil kasta. Waxay noqon doontaa, marka ay cagaha wadaaddada qaadaya sanduuqa axdiga Rabbiga dhulka oo dhan ku nastaan biyaha Webi Urdun, in biyaha Webi Urdun ay dhammaan doonaan, laakiin biyaha soo degaya way istaagi doonaan. Oo dadkii wuu ka tegey teendhooyinkoodii inuu ka gudbo Webi Urdun, laakiin wadaaddadii waxay qaadeen sanduuqii axdiga Rabbiga iyagoo ka hor maraya dadka. Markii wadaaddadii sida ay u qaadayeen sanduuqii axdiga xagga Webi Urdun, iyo cagihii wadaaddadii sida ay u qaadayeen sanduuqii axdiga Rabbiga la geliyey qayb biyaha Webi Urdun; laakiin Webi Urdun wuxuu buuxsamayay dhinac kasta qarkiisa, sida maalmaha beergooyska sarreenka; Oo biyihii soo degayay xagga sare, waxay istaageen taallo mid ah oo ka fogaatay meel aad u fog aad iyo aad ilaa qayb Kiriath Jearim; laakiin kan soo degayay wuxuu ku dhacay badda Caraba badda cusbo, ilaa dhammaadka wuu joogsaday; oo dadkii waxay

taagnaayeen ka soo hor jeeda Yerixo. Oo waxay istaageen wadaaddadii sida kuwa qaadayay sanduuqii axdigii Rabbiga dhulka engegan oo ku yiil dhexda Webi Urdun, oo dhammaan reer binu Israa'iil waxay ku gudbeen dhulka engegan, ilaa ay dhammaadeen dhammaan dadkii gudbayay Webi Urdun.

4

Oo markii dhammaaday dadkii oo dhan gudbidda Webi Urdun, wuxuu Rabbigu ku yidhi Yashuuca, isagoo leh, qaado rag dadka ka mid ah, mid qabil kasta ka mid ah, amar iyaga, oo qaada dhexda Webi Urdun laba iyo toban dhagax oo diyaar ah, oo kuwan sida idinla isla mar, dhiga iyaga xerada idinka, meesha aad degto halkaas habeenka. Oo Yashuuca markuu u yeedhay laba iyo toban nin oo sharafta leh oo ka mid ah wiilashii Israa'iil, mid ka mid ah qabiiil kasta, wuxuu ku yidhi iyaga, ii soo dhoweeya hortayda horta Rabbiga dhexda Webi Urdun; oo mid kasta markuu halkaas ka qaado dhagax, ha ku qaado garbihiisa sida tirada laba iyo tobanka qabiilooyinka Israa'iil, si ay idiin ahaadaan kuwan calaamad joogto ah; si markii wiilkaagu ku weyddiiyo berri isagoo leh, maxay yihiin dhagaxan inoo ah? Oo adiga waxaad u muujin doontaa wiilkaaga adigoo leh, in Webi

Urdun ka tagay wejiga sanduuqa axdiga Rabbiga dhulka oo dhan, markuu ka gudbayay, oo dhagaxyadan kuwan waxay idiin noqon doonaan xusuus wiilasha Israa'iil ilaa weligood. Oo wiilashii Israa'iil sidaas bay sameeyeen, sida Rabbigu Yashuuca ugu amray, oo waxay qaadeen laba iyo toban dhagax dhexda Webi Urdun, sida Rabbigu Yashuuca ugu amray markii wiilashii Israa'iil gudbintoodu dhammaatay, oo isla markaas ayay iyaga la qaadeen xeradii, oo halkaas bay dhigeen. Yashuuca wuxuu kaloo taagay laba iyo toban dhagax kale Webi Urdun gudihiisa, meeshii cagaha wadaaddadii qaadi jiray sanduuqii axdiga Rabbiga ay taagnaayeen, waxayna halkaas yaalliin ilaa maantadan la joogo. Wadaaddadii qaadayay sanduuqii axdiga waxay taagnaa Webi Urdun dhexdiisa, ilaa Yashuuca dhammaystay wax kasta oo Rabbigu amray inuu dadka u sheego, markaasaa dadkii degdegay oo gudbay. Oo waxay dhacday markii dadkii oo dhammu dhammaystay inay gudbaan, in sanduuqii axdiga Rabbiga uu gudbay, iyo dhagaxyada oo hortooda socday. Oo waxay gudbeen wiilashii Ruubeen, iyo wiilashii Gaad, iyo badhkii qabiilka Manaseh iyagoo diyaarsan hortii wiilashii Israa'iil, sidii Muuse ugu amray. Afartan kun oo hub leh ayaa dagaal u gudbay Rabbiga hortiisa, iyagoo u socda dagaalkii magaalada Yerixoo. Maalintaas Rabbigu wuxuu weyneysiiyey

Yashuuca hortooda dhammaan dadkii Israa'iil, waxayna ka baqeen isaga sidii Muuse intii wakhti uu noolaa. Oo Rabbigu wuxuu ku yidhi Yashuuca, isagoo leh, amar wadaaddada qaadaya sanduuqa axdiga markhaatiga Rabbiga, inay ka soo baxaan Webi Urdun. Yashuuca wuxuu amray wadaaddadii, isagoo leh, ka soo baxa Webi Urdun. Waxay dhacday markii wadaaddadii sida sanduuqii axdiga Rabbiga Webi Urdun ka soo degeen oo ay cagahooda dhulka saareen, biyihii Webi Urdun meeshoodii ayay ku soo laabtay, oo waxay socdeen sidii shalay iyo maalintii saddexaad oo dhan qarkii. Dadkii wuxuu ka soo baxay Webi Urdun maalintii tobnaad ee bisha kowaad, oo wiilashii Israa'iil waxay degeen Gilgaal xagga qorraxda soo bixidda ee Yerixoo. Oo laba iyo tobankii dhagax kuwan, kuwaas oo uu ka qaaday Webi Urdun, wuxuu qotomiyey Yashuuca Gilgaal, isagoo leh, markay idin weyddiiyaan wiilashiinna iyagoo leh, waa maxay dhagaxyadan kuwan? U sheega wiilashiinna in Israa'iil uu ka gudbay Webi Urdun kan oo engegan, markii Rabbiga Ilaahayaga ahu uu engejiyey biyaha Webi Urdun ka hortood, ilaa ay gudbeen; sida uu Rabbiga Ilaahayaga ahu u sameeyey Badda Cas, taas oo Rabbiga Ilaahayaga ahu uu engejiyey hortayada, ilaa aynu ka gudubnay; si ay u ogaadaan dhammaan quruumaha dhulka in xoogga Rabbiga uu xoog weyn

yahay, iyo si aad ugu cabsataan Rabbiga Ilaahayaga ah shaqo kasta oo dhan.

5

Oo waxay noqotay markay maqleen boqorradii reer Amor oo joogay meel ka shishaysa Webi Urdun, iyo boqorradii Feenikiya oo badda ag joogay, in Rabbiga Ilaaha uu qallajiyey Webi Urdun hortii wiilashii Israa'iil markay gudbayeen, maankoodu wuu dhalaalay, aad bay u yaabeen, oo dhexdooda ma jirin xigmad dambe wejiga wiilashii Israa'iil. Waxaana wakhtigaas Rabbigu ku yidhi Yashuuca, samee naftagaada seefaf dhagax ah oo ka samaysan dhagax qarka adag, oo fadhiiso oo gudh wiilashii Israa'iil mar labaad. Yashuuca wuxuu sameeyey seefaf dhagax ah oo af badan, wuxuuna ku guday wiilashii Israa'iil meeshii la odhan jiray Buurta Buuryoqabka. Sida uu Yashuuca si buuxda u daahiriyey wiilashii Israa'iil: in alla intii mar jidka ku noqotay, iyo in alla intii buuryo-jarin ahayd kuwii ka soo baxay Masar, kuwan oo dhan Yashuuca wuu guday; afartan iyo laba sannadood ayaa Israa'iil cidlada Mabdariitis ku soo wareegay. Sidaas darteed, gudanla'aan jireen kuwa ugu badnaa iyaga dagaalyahannada kuwii ka soo baxay dhulka Masar, kuwii ka

addeecay amarrada Ilaah, kuwaas oo isna uu xukumay inayan arkin iyaga dhulka kaas uu Rabbigu ugu dhaartay aabbayaashood inuu siiyo dhul qulqulaya caano iyo malab. Beddelkooda wuxuu beddelay wiilashoodii, kuwaas oo Yashuuca guday, maxaa yeelay waxay jidka ku dhasheen iyagoo aan gudnayn. Iyagoo la guday, laakiin aamusnaan ayay ku jireen halkaas, iyagoo fadhiya xerada gudaheeda ilaa ay bogsadeen. Oo Rabbigu wuxuu ku yidhi Yashuuca ina Nuun, Maanta waxaan idinka qaaday ceeska Masar, oo meeshaas magaceedii wuxuu u bixiyey Gilgal. Wiilashii Israa'iil waxay sameeyeen Iidda Kormaridda maalintii afar iyo tobnaad ee bisha, fiidkii, galbeedka Yerixoo, dhanka shishe ee Webi Urdun, bannaanka. Waxay cuneen hadhuudhka dhulka oo aan khamiir lahayn iyo kan cusub. Maalintaas ayaa maanku dhammaday markay cuneen hadhuudhkii dhulka ka yimid, oo mar dambe ma jirin maanka reer binu Israa'iil, laakiin waxay goosteen dhulka geedaha timirta sanadkaas. Waxay noqotay markii Yashuuca ku jiray Yerixoo, oo kor u eegay indhihiisa, wuxuu arkay nin taagan hortiisa, oo seefta la bixiyey gacanta ku haysata. Markaasaa Yashuuca u soo dhowaaday oo ku yidhi, Ma kayageenna baad tahay, mise cadaawayaasha? Laakiin wuxuu ku yidhi, Aniga waxaan ahay taliyaha sare ee ciidanka Rabbiga, hadda waan

imid. Oo Yashuuca wuu ku dhacay wejigiisa dhulka, oo wuxuu isaga ku yidhi, Sayidow, maxaad ku amartaa addoonkaaga? Oo wuxuu yidhi taliyaha sare ee Rabbiga Yashuuca, Fur kabaha cagahaaga, waayo meesha aad hadda ku taagan tahay quduus bay tahay.

6

Jericho waxay ahayd mid la xidhay oo la xoogaystay, qofna kama bixin, mana gelin. Oo Rabbigu wuxuu Yashuuca ku yidhi, bal eeg, waxaan gacantaada soo gelinayaa Yerixoo, iyo boqorkeeda, iyo ragga xoogga leh ee dhexdeeda jooga. Adiga laakiin hareeri tan dagaalyahannada wareegga. Oo waxay noqon doontaa markii aad buunka ku dhawaajisaan, dhammaan dadku ha isla mar ahaantii qayliyaan, oo markay qayliyaan, derbiyada magaaladu iska si dadban ayay u dhici doonaan, oo dadka oo dhammu waxay geli doonaan, mid kastaa wejigiisa ugu soo yaacay magaalada. Oo wuxuu Yashuuca ina Nuun u galay wadaaddadii, oo wuxuu ku yidhi iyaga, isagoo leh, amar dadka inay wareegaan, oo ay hareereeyaan magaalada; oo ragga dagaalka ha mareen iyagoo hubaysan Rabbiga hortiisa. Toddoba wadaado oo haysta toddoba turumbo oo quduus ah ha maraan sidoo kale

Rabbiga hortiisa, oo ha dhawaajiyaan si awood leh, sanduuqa axdiga Rabbigana ha raacdo. Laakiin dagaalyahannadu ha maraan hore, wadaaddadii dambeeyana ha raaceen sanduuqii axdiga Rabbiga iyagoo buunka afuufaya. Dadkii laakiin wuxuu amar ku siiyay Yashuuca, isagoo leh, ha qaylinina, hana maqlin qofna codkiinna, ilaa maalinta uu isagu sheego inaad qaylisaan, markaasna waad qayli doontaan; oo sanduuqii axdiga Ilaah markuu wareegay isla markiiba wuxuu tegey xeradii, oo halkaasuu ku seexday. Maalintii labaad Yashuuca wuxuu kacay aroorta, oo wadaaddadii way qaadeen sanduuqii axdiga Rabbiga. Oo toddobadii wadaad ee siday toddobada turumbooyin hore ugu socdeen Rabbiga hortiisa, oo waxyaalahaas dabadeed waxaa galay raggii dagaalyahannada ahaa, oo dadkii kale ee hadhay ayaa ku jiray sanduuqii axdiga ee Rabbiga gadaashiisa, oo wadaaddadii ayaa turumbooyinkii ku dhuftay, oo dadkii kale ee hadhay oo dhammu waxay magaalada ku wareegtay lix jeer meel dhow, oo haddana wuu ku noqday xeradii; sidaasuu u sameeyay lix maalmood. Oo maalintii toddobaad ayay aroorta hore kaceen, oo maalintaas toddoba jeer ayay magaalada ku wareegeen. Oo waxay noqotay wareegga toddobaad markii wadaaddadii afuufeen, oo Yashuuca wuxuu ku yidhi wiilashii Israa'iil, Qayliya, waayo Rabbigu wuxuu idiin

dhiibay magaalada. Oo magaaladani waxay noqon doontaa wax habaaran, iyada iyo waxa gudaheeda ku jira oo dhan, waxayna u ahaanaysaa Rabbiga Sabaoth, laakiin Raaxaab dhillada badbaadiya iyada iyo waxa gurigeeda ku jira oo dhan. Laakiin idinka waxaad aad uga dhawri doontaan waxa la amray in la baabbi'iyo, waaba in la iska ilaaliyo si aydaan qudhiinna wax uga qaadan waxa la amray in la baabbi'iyo, oo aydaan xerada wiilasha Israa'iil wax la amray in la baabbi'iyo ka dhigan, oo aydaan na baabbi'in. Dhammaan lacagta ama dahabka ama naxaasta ama birta waxay quduus u ahaan doontaa Rabbiga, oo waxaa lagu gelin doonaa khasnadda Rabbiga. Oo wadaaddadii ayaa turumbooyinkii afuufay, markii dadkii maqlay codkii turumbooyinka, dhammaan dadkii ayaa isla mar qaylo weyn oo xoog leh ku qayliyey, oo derbigii oo dhan hareeraheeda ayuu ku dhacay, oo dhammaan dadkii ayaa magaalada gudaheeda galay. Yashuuca ayaa u hubeeyey iyada iyo wixii ku jiray magaalada oo dhan, laga bilaabo nin ilaa naag, laga bilaabo nin dhallinyaro ilaa nin duq ah, iyo ilaa weyl iyo xayawaan rar ah, seefta afkeeda. Yashuuca wuxuu ku yidhi labadii nin oo dhallinyarada ahaa ee soo basaasay, Gala guriga naagta, oo halkaas ka soo bixiya iyada iyo wax alla wixii ay leedahay. Waxay galeen labadii nin oo dhallinyaro ahaa ee magaalada basaasay guriga naagtii,

waxayna soo saareen Raaxaab dhilladii, iyo aabbaheed, iyo hooyadeed, iyo walaalaheed, iyo qaraabadeed, iyo wixii oo dhan ee iyada lahayd, waxayna dhigeen iyada xerada Israa'iil dibaddeeda. Oo magaaladii waxaa lagu gubay dab iyada iyo wixii ku jiray oo dhan, maahaane lacagta cad iyo dahabka iyo naxaasta iyo birta ayay geliyeen khasnadda Rabbiga si loo keeno. Oo Raxaab dhillada iyo guriga aabbaheed oo dhan ayuu Yashuuca noolaan u soo qabtay, wuxuuna dejiyey reer binu Israa'iil dhexdooda ilaa maanta, maxaa yeelay waxay qarisay basaasayaashii uu Yashuuca u diray inay soo basaasaan Yerixoo. Oo Yashuuca wuxuu dhaariyey maalintaas horta Rabbiga, isagoo leh, inkaaran yahay ninka kan dhisi doona magaalada taas; curadkiisa ayuu aasaasta ugu dhigi doonaa, oo wiilkiisa ugu yar ayuu albaabbada ugu qotomi doonaa. Oo sidaas ayuu sameeyey Hozan kii Beytel ka yimid; Abiron oo ahaa curadkiisa ayuu ku aasaasay, oo wiilkiisii ugu yaraa oo la badbaadiyey ayuu irdeheeda ku taagay. Oo Rabbigu wuxuu la jiray Yashuuca, oo magiciisuna wuxuu gaadhay dhulka oo dhan.

7

Wiilashii Israa'iil waxay sameeyeen xadgudub weyn, oo waxay u

dhaceen waxyaalihii xaaranka ahaa. Aakaar ina Karmi ina Sambri ina Saraa oo ka mid ahaa qabiilka Yahuudah ayaa qaatay waxyaalihii xaaranka ahaa, oo Rabbigu cadho weyn ayuu ugu cadhooday wiilashii Israa'iil. Waxaa Yashuuca diray rag xagga Aai, taas oo ah meel u dhow Beytel, isagoo leh, soo basaasa Aai, oo raggii way tageen oo way basaaseen Aai. Oo way ku noqdeen Yashuuca, oo waxay ku yidhaahdeen isaga, ha aadin dadka oo dhan, laakiin sida laba kun ama saddex kun rag ha tageen oo magaalada ha qabsadeen; ha keenin halkaas dadka oo dhan, waayo waa yar yihiin. Oo waxay kor u tageen qiyaastii saddex kun oo nin, wayna ka carareen ragga Ai hortood. Waxay ragga Cay ka dileen lix iyo soddon nin, waxayna ka eryadeen iridda, oo waxay ku burburiyeen dhaadhaca, markaasaa qalbiga dadku baqay, oo wuxuu noqday sida biyo. Oo Yashuuca wuxuu jeexjeexay dharkiisii, oo Yashuuca wuxuu ku dhacay dhulka wejiga hortii Rabbiga ilaa fiidkii, isaga iyo odayaashii Israa'iil, oo waxay madaxyada ku shubeen ciid. Oo wuxuu yidhi Yashuuca, waan ku baryayaa Sayidow; maxaa addoonkaagu dadkan Webi Urdun ugu gudbiyey inuu iyaga u dhiibo reer Amor, si ay ina baabbi'iyaan? Oo haddii aynu sii joogney oo aynu dhinaca Webi Urdun ku degganaan jirnay. Oo maxaan odhan doonaa tan iyo markii Israa'iil luqunta u jeediyay cadowgiisa? Oo markii reer

Kancaan maqlo iyo dhammaan kuwa dhulka deggan, way na hareerayn doonaan, oo dhulka way naga baabbi'in doonaan, oo maxaad magacaaga weyn u samayn doontaa? Oo Rabbigu wuxuu Yashuuca ku yidhi, Kac, maxaad wejigaaga dhulka ugu dhacday? Dadku wuu dembaabay oo wuxuu ku xadgudbay axdigii aan la dhigtay iyaga, iyagoo xaday waxyaalihii la amray inay baabbi'iyaan, waxayna ku rideen weelashoodii. Wiilashii Israa'iil ma awoodi doonaan inay u adkaystaan cadaawayaashooda, luquntay dib ugu celin doonaan cadaawayaashooda hortooda, waayo waxay noqdeen wax habaaran. Ma ahaan doono weli idinla jiro, haddii aydaan ka saarin waxa habaaran dhexdiinna. Kac oo quduusi dadka, oo waxaad ku tidhaahdaa in la quduuseeyo berri, waxaa leh Rabbiga Ilaahooda Israa'iil: waxa habaaran waa dhexdiinna ku jira, ma awoodi doontaan inaad iska caabisaan cadaawayaashiinna, ilaa aad ka saartaan waxa habaaran dhexdiinna ka. Oo dhammaantiin subaxda waxaa laydinku soo ururin doonaa sida qolooyinka, oo qabiiladda Rabbigu muujiyo waxaad keeni doontaan sida reeraha, oo dadka Rabbigu muujiyo waxaad keeni doontaan sida guriga, oo guriga Rabbigu qaato waxaad keeni doontaan nin nin. Oo kii la muujiyaa wuxuu lagu gubi doonaa dab, iyo wax alla wixii uu leeyahay oo dhan, maxaa yeelay wuxuu ku xadgudbay axdigii

Rabbiga, oo wuxuu sameeyey xadgudub Israa'iil dhexdeeda. Yashuuca aroor hore ayuu kacay, oo dadkii qabiilooyinkooda ayuu u soo kexeeyey, oo qabiiladii Yahuudah ayaa la soo baxday. Oo waxaa loo keenay sida qolooyinka, oo waxaa la muujiyay qolada reer Zaraxi. Oo waxaa la keenay nin nin, oo waxaa la muujiyey Aakaar ina Sambrii ina Serax. Yashuuca wuxuu Aakaar ku yidhi, Maanta Rabbiga Ilaaha Israa'iil ammaan sii, oo qiro, oo ii sheeg waxaad samaysay, hana ka qarin. Oo Aakhar wuxuu u jawaabay Yashuuca, oo wuxuu yidhi, Runtii waan dembaabay hortii Rabbiga Ilaaha Israa'iil, oo sidaas iyo sidaas ayaan sameeyey. Waxaan arkay dhiciskii gudihiisa dhar qaawan oo midabyo badan leh, iyo laba boqol oo sheqel oo lacag ah, iyo carrab dahab ah oo konton sheqel ah, oo markaan ka fikiray ayaan qaatay; oo bal eeg waxay ku qarsoon yihiin teendhadayda gudaheeda, oo lacagtiina waxay ku qarsoon tahay hoostooda. Yashuuca wuxuu diray wargeeyayaal, oo waxay ku ordeen teendhadii xerada, oo waxyaalahaasu waxay ku qarsoonaayeen teendhadiisa, oo lacagtuna waxay ka hooseysay iyaga. Oo waxay ka soo saareen iyaga teendhadii, oo waxay u keeneen Yashuuca iyo odayaashii Israa'iil, oo waxay iyaga dhigeen Rabbiga hortiisa. Yashuuca wuxuu qaaday Aakaar ina Saraa, oo wuxuu isaga keenay dooxadii Aakoor, iyo wiilashiisii, iyo gabdhihiisii, iyo

weylihiisii, iyo xayawaankii rarka ahaa, iyo dhammaan idihiisii, iyo teendhadiisii, iyo dhammaan hantidiisii, iyo dadkii oo dhan oo isaga la jiray, oo wuxuu iyaga keenay Emeekaakoor. Oo Yashuuca wuxuu Aakaar ku yidhi, maxaad u baabbi'isay annaga? Rabbigu wuxuu ku baabbi'iyey si buuxda sida maanta. Oo waxay dhagxiyeen isaga dhagaxyo dhammaan Israa'iil, oo waxay kor u taageen isaga tuulmo dhagaxyo weyn; oo wuxuu joojiyey Rabbigu cadhadiisii xanaaqiisii. Sababtan darteed wuxuu u bixiyey Emekachor ilaa maanta.

8

Oo Rabbigu wuxuu Yashuuca ku yidhi, Ha baqin, hana cabsan. Kaxee dhammaan ragga dagaalyahannada ah, oo kac oo u kac xagga Aay. Bal eeg, waxaan gacmahaaga soo geliyey boqorka Aay iyo dhulkiisa. Waxaad magaalada Ai ku samayn doontaa sida aad Jericho ugu samaysay, iyo boqorkeedii, oo dhaca xoolaha waxaad u dhici doontaa naftaada, laakiin dhig gaadmo magaalada gadaasheeda. Oo wuxuu kacay Yashuuca iyo dadkii dagaalyahannada ahaa oo dhan si ay ugu baxaan Gaay. Yashuuca wuxuu doortay soddon kun oo nin oo awood leh xoog dhexdiisa, wuxuuna diray iyaga habeennimo. Wuxuu u amray iyaga oo

yidhi, Idinka gaadmo ku dhiga magaalada gadaasheeda, hana ahaanina meel fog oo ka magaalada, oo dhammaantiin diyaar ahaada. Aniga iyo dhammaan kuwa ila jira waxaan u soo dhowaan doonnaa magaalada, oo markay dadka deggan Aai noogu soo baxaan inay nala kulmaan, sida ay dhowaan u sameeyeen, waxaan ka carari doonnaa hortooda. Iyo sida ay daba noo soo bixi doonaan, waxaan ka jiidi doonnaa iyaga magaalada, oo waxay odhan doonaan, Kuwan waxay ka cararayaan wejigayaga, sida ay hore u sameeyeen. Idinka laakiin waxaad ka kici doontaan gaadmada, oo waxaad u socon doontaan magaalada. Sida eraygan ah ayaad samayn doontaan, eeg, waan idin amray. Yashuuca ayaa iyaga diray, markaasay tageen gaanqaadkii, oo waxay fadhiisteen Beytel iyo Aacii dhexdooda, xagga galbeed oo Aacii. Oo Yashuuca aroor hore ayuu kacay subaxdii hore, wuxuuna booqday dadkii, markaasay u kaceen isaga iyo odayaashii iyagoo dadka hor maraya xagga Aacii. Oo dadkii oo dhan ee dagaalyahannada ahaa oo isaga la jiray ayaa kor u kacay, oo intay socdeen ayay magaalada ka soo hor yimaadeen xagga bari. Waxaana gaadmadii magaalada ka badda; Waxaana noqday markuu arkay boqorkii Gai, wuu degdegay oo wuxuu u baxay inuu la kulmo iyaga si toosan dagaalka, isaga iyo dadkii oo dhan ee la socday; wuxuuna isaga

ma ogeyn in gaadmo isaga u ahayd gadaal magaalada. Wuu arkay, markaasaa Yashuuca iyo reer Israa'iil ka noqdeen hortoodii. Oo waxay eryadeen wiilashii Israa'iil dabadood, oo iyagu magaaladii way ka tageen. Ma jirin qof laga tegey Gai oo aan raacdsan dib Israa'iil; oo waxay ka tageen magaalada oo furan, oo waxay raacdeen dib Israa'iil. Oo wuxuu Rabbigu ku yidhi Yashuuca, kala bax gacantaada wareemka ku jira gacantaada xagga magaalada, waayo gacmahaaga ayaan u dhiibay iyada; oo gaadmada waxay degdeg uga kici doonaan meeshooda. Oo Yashuuca wuxuu fidiyey gacantiisa waranka kor u magaalada; oo gaadmadii waxay si degdeg ah uga kaceen goobtooda; oo waxay baxeen markuu fidiyey gacanta, oo waxay galeen magaalada, oo waxay qabsadeen iyada; oo intay degdegeen ayay magaalada dab ku gubeen. Oo markay dadkii degganaa Ai dib u eegeen gadaashooda, waxay arkeen qiiq ka soo kacaya magaalada oo samada u baxaya, oo mar dambe ma haysan meel ay u cararaan xaggan ama xaggaas. Oo Yashuuca iyo Israa'iil oo dhan way arkeen in gaadmadii qabsatay magaalada, iyo in qiiqa magaalada kor ugu baxay samada; oo way rogrogmadeen, oo waxay dileen raggii Aay. Oo kuwan waxay ka baxeen magaalada inay la kulmaan, oo waxay ku dhex madhan noqdeen xerada, kuwan dhinacan iyo kuwan dhinacan, oo

waxay dileen iyaga ilaa aan laga reebin mid badbaadey iyo mid baxsaday. Waxay qabteen boqorkii Gai isagoo nool, oo waxay u keeneen Yashuuca. Oo markay wiilashii Israa'iil joojiyeen inay laayaan dhammaan kuwii ku jiray Aai, iyo kuwii beerahii ku jiray, iyo kuwii buurta dusheeda hoos u dhaadhacii ku jiray, halka ay ka eryadeen iyaga tan ilaa dhammaadka, ayuu Yashuuca ku noqday Aai, oo wuxuu ku dhuftay seefta afkeeda. Oo kuwii dhacay maalintaas waxay ahaayeen laba iyo toban kun oo qof, nin iyo naag, kuwaas oo ahaa dhammaan dadkii degganaa Caayi. Laakiin dhaca ku jiray magaalada oo dhan, kuwa ay u dhaceen naftooda wiilasha Israa'iil ayaa ahaa sida amarka Rabbiga, sida uu Rabbigu u amray Yashuuca. Oo Yashuuca wuxuu magaalada ku gubay dab, wuxuuna ka dhigay taallo aan la deganayn weligeed ilaa maanta. Oo boqorkii Gai wuxuu ku deldelay geed laba-jibaaran, wuxuuna ku jiray geedka ilaa fiidkii, oo markii qorraxdu dhacaysay Yashuuca wuu amray, markaasay meydkiisa ka soo dejiyeen geedka, oo waxay ku tuureen godka, waxayna kor saaren tuulmo dhagaxyo ah, ilaa maanta.

9

Markay maqleen boqorradii reer Amor kuwii ka shisheeyey Webi Urdun, kuwii dhulka buuraha leh joogay, iyo kuwii bannaanka joogay, iyo kuwii xeebta badda weyn oo dhan joogay, iyo kuwii u dhow Antilibaano, iyo reer Xeed, iyo reer Kancaan, iyo reer Feris, iyo reer Xiwi, iyo reer Amor, iyo reer Girgaash, iyo reer Yebuus, waxay isla soo wada urureen inay Yashuuca iyo Israa'iil la dagaallamaan dhammaantood isla mar. Oo dadkii degganaa Gibeon waxay maqleen wixii uu Rabbigu ku sameeyey Yerixoo iyo Aay oo dhan. Oo waxay sameeyeen oo xataa iyaga qudhooduba khiyaano ku sameeyeen, oo markay yimaadeen ayay sahay u qaadeen oo isdiyaariyeen, oo waxay qaadeen joonyado duug ah oo garbaha iyaga saareen, oo qarbeddo khamri duug ah oo jeexan oo la xidhay, oo daloolka kabaha iyaga, oo kabaha iyaga duug ah oo la toleeyey oo cagaha iyaga ku jira, oo dharka iyaga oo duugay oo dushooda iyaga saaran, oo rootiga iyaga ee sahayga ahaa oo engegan oo caaryoonaya oo la cunay. Waxay u yimaadeen Yashuuca oo tageen xerada reer binu Israa'iil ee Gilgaal, oo waxay Yashuuca iyo reer binu Israa'iil ku yidhaahdeen, Waxaan ka nimid dal fog, haddaba noo dhigta axdi. Oo waxay wiilashii Israa'iil ku yidhaahdeen Xorriga, Arag inaadan dhexdayda ku deganayn, oo sidee baan axdi kuula dhigan karaa? Oo waxay Yashuuca ku yidhaahdeen,

Addoommadaada ayaannu nahay. Yashuucana wuxuu iyagii ku yidhi, Xaggee ka timaadeen, oo xaggee ka soo socdaan? Oo waxay yidhaaheen, dal fog oo aad u fog ayaa addoommadaadu ka yimaadeen magaca Rabbiga Ilaahaaga ah; waayo waxaannu maqalnay magiciisa, iyo wixii uu ku sameeyey Masar, iyo wixii uu ku sameeyey boqorradii reer Amor, kuwaas oo joogay shishadii Webi Urdun, Siixon oo ahaa boqorkii reer Amor, iyo Coog boqorkii Baashaan, kaasoo degganaa Cashtarod iyo Edrecii. Oo markay maqleen waxay nagu yidhaahdeen odayaashayagii iyo dhammaan kuwa deggan dhulkayaga, iyagoo leh, Qaata naftiinna sahay u jidka, oo u taga inay la kulantaan, oo waxaad ku tidhaahdaan, Addoomadaada waynu nahay, oo hadda axdi nala dhigta. Kuwan rootiyada, iyagoo kulul ayaan u diyaarinay maalintii aan u baxnay inaan idiin nimid, hadda laakiin way engegeen oo waxay noqdeen kuwo la cunay. Oo kuwan qarbedaha khamriga oo aan buuxinay markay cusbaayeen, kuwan way dillaaceen, oo dharkayaga iyo kabahayaguba way duugobeen jidka dheer aad u badan dartii. Oo madaxdii waxay qaadeen sahayda iyaga, oo Rabbiga ma ay weydiisan. Yashuuca wuxuu la dhigay nabad iyaga, oo waxay la dhigteen axdi si ay u badbaadiyaan, oo taliyayaashii ururka ayaa ugu dhaartay. Oo waxay dhacday saddex maalmood kadib markii lala sameeyay

axdi iyaga, way maqleen inay ku dhow yihiin, iyo inay dhexdooda deggan yihiin. Wiilashii Israa'iil way tageen, oo waxay yimaadeen magaalooyinkoodii. Magaalooyinkoodiina waxay ahaayeen Gibecoon, iyo Kefiiraah, iyo Bi'erood, iyo magaalooyinkii Yaariim. Wiilashii Israa'iil kuma ay diririn iyaga, sababtoo ah dhammaan taliyayaashii ayaa Rabbiga Ilaaha Israa'iil ugu dhaaray iyaga, oo dhammaan ururka ayaa taliyayaasha ka gunuunacday. Oo taliyayaashu waxay ku yidhaaheen ururka oo dhan, Annagu waxaan Rabbiga Ilaaha Israa'iil ugu dhaarannay iyaga, oo hadda ma awoodi doonno inaan taabano iyaga. Tan ayaan samayn doonaa: ayaan si nool u qabanno iyaga, oo ayaan dhawri doonaa iyaga, oo cadho nagu soo degi mayso sababta dhaartan aan u dhaarannay iyaga. Noolaan doonaan, oo waxay noqon doonaan qoryajartayaal iyo biyoqaadayaal shirka oo dhan, sida ay madaxdii ugu sheegeen iyaga. Yashuuca ayaa isugu yeedhay iyaga, oo wuxuu ku yidhi, Maxaad ii khiyaaneyseen, idinkoo leh, Aad iyo aad ayaan kaaga fog nahay, idinka se deris baad tihiin kuwa dhexdeenna deggan? Oo hadda inkaarnimay aad tihiin, ma joojin doono in ka dhex idinka noqdo addoon, ama jarjare-qoryo, ama qaade-biyo aniga iyo Ilaahayga. Oo waxay ugu jawaabeen Yashuuca, iyagoo leh, waxaa noogu la warramay in Rabbiga Ilaahiinna uu amray

Muuse addoonkiisa inuu idiin siiyo dhulkan, iyo inuu dhammaystiro annaga iyo dhammaan kuwa deggan dushiisa hortiinna, oo aad baan ugu cabsannay naftayadeenna hortiinna, oo waxaannu samaynnay waxan. Hadda bal eeg, annaga waxaan ku hoos jirnaa idiin, sida ay idiin farxiso iyo sida ay idiin muuqato, nagu sameeya. Oo sidaas ayay iyaga u sameeyeen, wuxuuna Yashuuca maalintaas ka samatabbixiyey gacmaha reer binu Israa'iil, mana ay dilin. Oo Yashuuca wuxuu iyaga ka dhigay maalintaas jarjareyaal qoryo iyo qaadayaal biyo u adeega shirkii oo dhan iyo meeshii allabariga ee Ilaaha, sababtaas darteed waxay noqdeen kuwii degganaa Gibecoon jarjareyaal qoryo iyo qaadayaal biyo u adeega meeshii allabariga ee Ilaaha ilaa maanta, iyo meeshii uu Rabbigu dooranayo.

10

Sida Adonibezek boqorkii Yeruusaalem maqlay in Yashuuca qabsaday Aai, oo uu si buuxa u baabbi'iyey iyada, sida ay u sameeyeen Yerixoo iyo boqorkeedii, sidaas oo kale ayay u sameeyeen Aai iyo boqorkeedii, iyo in dadkii degganaa Gibecoon ay u baxsadeen Yashuuca iyo Israa'iil, oo aad bay uga cabsadeen iyaga; waayo wuu ogaa in Gibecoon magaalo weyn tahay, sida

mid ka mid ah magaalooyinka waaweyn, oo dhammaan raggeedii ay xoog badan yihiin. Wuxuu diray Adonibezek oo ahaa boqorkii Yeruusaalem u Elam boqorkii Xebroon, iyo u Fidon boqorkii Yarmud, iyo u Yefta boqorkii Laakiish iyo u Dabein boqorkii Adulaam, isagoo leh, kaalaya, ii soo kaca, oo i caawiya, oo aynu la dagaallamno Gibecoon; waayo waxay u baxsadeen Yashuuca iyo wiilashii Israa'iil. Oo waxay kor u kaceen shantii boqor ee Yebuusiyiinta, boqorkii Yeruusaalem, iyo boqorkii Xebroon, iyo boqorkii Yarmuud, iyo boqorkii Laakiish, iyo boqorkii Cadullaam, iyaga iyo dadkoodii oo dhan. Oo waxay hareeraha fadhiisteen Gibeon, oo way hareereeyeen. Oo waxay direen kuwii degganaa Gibecoon xagga Yashuuca dhanka xerada Israa'iil ee Gilgaal, iyagoo leh, ha ka furin gacmahaaga addoommadaada, noo kaalay xaggayaga degdeg, oo na caawi, oo na badbaadi, waayo waxaa nagu soo ururay dhammaan boqorradii Amoriyiinta, kuwii degganaa dhulka buuraha. Yashuuca wuxuu ka tegey Gilgaal, isaga iyo dhammaan dadkii dagaalyahanka ahaa oo la socday, oo dhammaantood xoog badan. Oo Rabbigu wuxuu Yashuuca ku yidhi, Ha ka baqin iyaga, waayo gacmahaaga ayaan ugu dhiibay iyaga, oo mid ka mida iyaga hortiinna ma hadhi doono. Oo tan iyo markii Yashuuca iyaga ugu yimid si lama filaan ah, habeenka oo dhan ayuu ka soo

gudbay Gilgal. Oo Rabbigu wuxuu ku wareejiyey iyaga wejiga wiilasha Israa'iil hortooda, oo Rabbigu wuxuu ku burburiyey iyaga burburin weyn Gibecoon, oo waxay eryadeen iyaga jidkii kor u kaca Xooroniin, oo waxay jarjareen iyaga ilaa Aseeqaa iyo ilaa Maqeedaa. Markay ka cararayeen wiilasha Israa'iil oo ay ku jireen meesha hoos u dhigidda Xooroniin, Rabbigu wuxuu samada kaga soo tuuray dhagaxyo roobdhagaxyaale ilaa Aseqaa, oo kuwa dhagaxyada roobdhagaxyaalaha ku dhintay ayaa ka badnaa kuwii wiilasha Israa'iil seefta dagaalka kaga dileen. Markaas Yashuuca wuxuu la hadlay Rabbiga, maalintii Ilaah u gacangeliyey reer Amor Israa'iil, markii uu iyaga ku burburiyey Gibecoon, oo ay ka burbureen wejiga wiilashii Israa'iil hortooda, oo Yashuuca wuxuu yidhi, qorraxdu ha istaagto Gibecoon dhinaceeda, dayaxuna dooxada Ayaloon dhinaceeda. Oo qorraxdii way taagnayd oo dayaxii wuu taagnaa, ilaa Ilaah difaacay cadaawayaashooda, oo qorraxdii waxay taagnayd bartamaha samada, kuma socoto galbeedka ilaa dhammaadka maalin hal ah. Marna ma jirin maalin sidaas oo kale ah, hore iyo dambe toona, oo Ilaah u maqlay nin, maxaa yeelay Rabbigu wuxuu la soo dagaallamay Israa'iil. Oo waxay carareen shantii boqor ee kuwan ahaa, oo waxay ku dhuunteen godkii Maqeeddaah ku yiil. Waxaa Yashuuca loo soo sheegay iyagoo leh,

Shantii boqor waxaa laga helay iyagoo ku qarsoon godka Maqeeddaah ku yaal. Yashuuca wuxuu yidhi, giringiriya dhagaxyo afka godka, oo doorta niman si ay u ilaaliyaan. Idinka laakiin ha istaagina, eryanaya daba cadaawayaashiinna, oo qabta dambada iyaga, oo ha u ogolina inay galaan magaalooyinkooda, waayo Rabbiga Ilaahayaga ayaa iyaga gacmahayaga u dhiibay. Waxayna noqotay markii Yashuuca iyo reer binu Israa'iil oo dhammu ay ka nastay inay iyaga ku laayeen layn aad u weyn ilaa ay dhammaadeen, in kuwa ka badbaaday oo dhan ay u carareen magaalooyinkii deyrka lahaa. Oo dadkii oo dhammu waxay ku soo noqdeen Yashuuca xagga Maqeydaah iyagoo caafimaad qaba, oo mid ka mid ah reer binu Israa'iil carrabkiisa kuma cayin. Oo Yashuuca wuxuu yidhi, Fura godka, oo shanta boqor ee kuwan ah godka ka soo bixiya. Oo waxay ka soo saareen godka shanta boqor, boqorkii Yeruusaalem, iyo boqorkii Xebroon, iyo boqorkii Yerimuud, iyo boqorkii Laakiish, iyo boqorkii Odollaam. Markii ay soo saareen iyaga xagga Yashuuca, wuxuu Yashuuca u yeedhay dhammaan Israa'iil iyo kuwii bilaabay dagaalka oo la socday isaga, isagoo ku leh iyaga, Hore u socda oo dhiga cagihiinna kor qooraha iyaga. Markaasay soo dhowaadeen oo waxay dhigeen cagahooda kor qooraha iyaga. Oo wuxuu Yashuuca ku yidhi iyaga, Ha ka baqina iyaga,

hana ka cabsanina, geesiyaada oo xoogaysta, waayo sidaas ayuu Rabbigu u samayn doonaa dhammaan cadaawayaashiinna, kuwa aad dagaallamaysaan. Yashuuca wuu dilay iyaga, wuuna sudhay iyaga shan alwaax, waxayna ahaayeen kuwo la sudhay alwaaxaha ilaa fiidkii. Oo waxay noqotay xagga qorraxda dhicitaanka, Yashuuca wuu amar bixiyey, oo waxay ka soo dejiyeen iyaga alwaaxdii, oo waxay iyaga ku tuureen godka, kaas oo ay halkaas ku carareen, oo waxay dhagxan ku giringiriyeen afka godka ilaa maanta. Oo Makeeda ayay qaateen maalintaas, oo waxay ku dileen afka seef, oo waxay baabbi'iyeen wax kasta oo neefsada oo ku jiray, oo lama reebin qof ku jira oo badbaadey ama baxsaday, oo waxay boqorkii Makeeda ku sameeyeen sidii ay boqorkii Yerixoo ku sameeyeen. Oo Yashuuca iyo reer binu Israa'iil oo dhan ayaa isagii la tegey Maqeeddaah oo ka baxay, waxayna u kaceen Libnaah, oo hareereeyey Libnaah. Oo Rabbigu wuxuu iyada u dhiibay gacmaha Israa'iil, oo way qaateen iyada iyo boqorkeedii, oo ku dileen iyada afka seefta, iyo wax kasta oo neefsanaya oo gudaheeda ku jiray, oo kuma hadhin gudaheeda mid la badbaadiyey ama baxsaday, oo waxay boqorkeedii ku sameeyeen sidii ay boqorkii Yerixoo ugu sameeyeen. Yashuuca iyo reer Israa'iil oo dhan ayaa Lebna ka tegey oo Laakiish galay, wayna hareereeyeen oo ay weerar ku soo

qaadeen. Oo Rabbiga wuxuu dhiibay Laakiish gacmaha Israa'iil. Oo wuxuu qaaday iyada maalintii labaad, oo waxay dileen iyada afka seef, oo waxay si buuxda u baabbi'iyeen iyada, sida ay u sameeyeen Libnaah. Markaas wuxuu kor u kacay Elam oo ahaa boqorka Geser inuu caawiyo Lakiish, oo Yashuuca wuxuu seefta ku dilay isaga iyo dadkiisii, ilaa aan cidna ka hadhin mid badbaadey ama baxsaday. Oo Joshua iyo reer binu Israa'iil oo dhan ayaa isaga la tegey Lachish oo u kacay Odollam, wayna hareereeyeen oo ay qabsadeen. Oo Rabbigu wuxuu iyada u gacangeliyey gacanta Israa'iil, oo maalintaas ayay qabsadeen, oo waxay ku dileen seef, oo wax kasta oo neefsanayay oo ku jiray ayay wada laayeen, sidii ay Laakiish ku sameeyeen oo kale. Oo Yashuuca iyo reer binu Israa'iil oo dhan ayaa isaga la tegey Xebroon, wayna hareereeyeen magaaladii. Oo wuxuu ku dhuftay afka seef, oo wax kasta oo neefsanaya oo ku jiray, ma jirin mid la badbaadiyay. Sida ay Odollam u sameeyeen ayay dhammaanteed u baabbi'iyeen, iyo wax kasta oo ku jiray. Oo wuxuu ku noqday Yashuuca iyo dhammaan Israa'iil xagga Debiir; oo markay hareereeyeen iyada, waxay qabsadeen iyada, iyo boqorkeedii, iyo tuulooyinkeedii; oo wuxuu ku dhuftay iyada afka seefta, oo waxay baabi'iyeen iyada, iyo wax kasta oo neefsanaya oo ku jiray iyada; oo uma ay reebin iyada qof badbaadey; sida ay u

sameeyeen Xebroon iyo boqorkeedii, sidaas oo kale ayay u sameeyeen Debiir iyo boqorkeedii. Oo wuxuu Yashuuca wax ku dhuftay dhulkii oo dhan ee buuraha, iyo Negebka, iyo dhulka bannaanka ah, iyo Ashdod, iyo boqorradooda; ma ay reebin iyaga mid la badbaadiyey; oo wax kasta oo neefsanaya nolosha wuu wada baabbi'iyey, sida uu ku amray Rabbiga Ilaaha Israa'iil, laga bilaabo Qaadeesh Barneeca ilaa Gaasa dhulkii oo dhan Goshen ilaa Gibecoon. Yashuuca wuxuu mar qudha dilay boqorradoodii oo dhan iyo dhulkoodiiba, maxaa yeelay Rabbiga Ilaaha Israa'iil ayaa la dagaallamay Israa'iil.

11

Markii uu maqlay Yaabis oo ahaa boqorkii Xasor, wuxuu u diray Yoobab boqorkii Maaroon, iyo boqorkii Shimroon, iyo boqorkii Akshaaf, iyo boqorradii ku yiil Siidoon tan weyn, xagga buuraha iyo xagga Carabah ka soo hor jeedda Kinnerood, iyo xagga bannaanka, iyo xagga Fenaeeddoor, iyo reer Kancaan xeebta deggan ee bari, iyo reer Amor xeebta deggan, iyo reer Xeed, iyo reer Feris, iyo reer Yebuus buurta deggan, iyo reer Xiwi, iyo kuwa Xermoon ka hooseeya xagga dhulka Massuuma. Oo way baxeen iyaga iyo boqorradoodii oo la socday, tiradooduna waxay ahayd

sida ciidda badda, iyo fardo iyo gaadhifardood aad u badan. Oo dhammaan boqorradii iyagu way isku soo urureen oo waxay yimaadeen meel isku ah, oo waxay degeen biyaha Maron agtiisa si ay Israa'iil ula diriraan. Oo Rabbigu wuxuu ku yidhi Yashuuca, ha ka baqin wejiga iyaga, waayo berri tan saacadda aniga waxaan soo dhiibi doonaa iyaga oo burburay hortii dadka Israa'iil, fardahooda waad jari doontaa, oo gaadhifardoodkooda dab baad ku gubi doontaa. Oo wuxuu yimid Yashuuca iyo dadkii dagaalyahannada ahaa oo dhan, oo si lama filaan ah ayay ugu soo baxeen biyihii Maarown, oo waxay ku dhaceen iyaga dhulka buuraha leh. Oo Rabbigu wuxuu iyaga u gacangeliyey Israa'iil, oo iyagoo wax ku dhufanaya ayay eryeen ilaa Siidoon tii weyd, iyo ilaa Maseron, iyo ilaa bannaannada Massokh xagga bari, oo waxay laayeen ilaa aanay ka hadhin mid badbaaday. Oo Yashuuca wuxuu iyaga ku sameeyay sidii Rabbigu isaga ku amray, fardahoodii xididkii buu ka jaray, oo gaadhifardoodkoodiina dab buu ku gubay. Yashuuca ayaa ku noqday waqtigaas, oo wuxuu qabsaday Xaasoor iyo boqorkeedii, Xaasoor horay bay u talin jirtay dhammaan boqortooyooyinkaas. Waxay dileen dhammaan wax neefsada ah oo gudaheeda ku jiray seef, oo dhammaan way baabi'iyeen, oo gudaheeda kuma hadhin wax neefsada ah, oo Xaasoor dab bay ku gubeen. Oo

dhammaan magaalooyinkii boqortooyadii, iyo boqorradoodii wuxuu qabsaday Yashuuca, oo wuxuu ku dilay iyaga afka seef, oo waxay si buuxa u baabbi'iyeen iyaga, sida uu amray Muuse oo ahaa midiidinkii Rabbiga. Laakiin dhammaan magaalooyinkii la dhisay Israa'iil ma gubin; kaliya Xaasoor oo keliya ayuu Israa'iil gubay, oo dhammaan dhacii iyada wiilashii Israa'iil ayaa iyagu u dhaceen; iyaga laakiin dhammaan way ku baabbi'iyeen afka seefta, ilaa uu baabbi'iyey iyaga; kama ay reebin iyaga waxba neefsanaya. Sida uu Rabbigu ugu amray Muuse addoonkiisa, iyo Muuse sidoo kale wuu ku amray Yashuuca; oo sidaas ayuu Yashuuca u sameeyey, waxba kama uu xadgudbin wixii uu Muuse ku amray oo dhan. Waxaa Yashuuca qaaday dhulkii buuraha ahaa oo dhan, iyo dhulkii Negev oo dhan, iyo dhulkii Goshen oo dhan, iyo dhulka hooseeya, iyo tan xagga galbeed, iyo buurtii Israa'iil, iyo meelaha hooseeya ee buurta ku ag jira laga bilaabo buurtii Xalaq, iyo tan kor u kacda xagga Seciir, iyo tan ilaa Bacal Gaad, iyo bannaankii Lubnaan ee ka hooseeyay buurta Xermoon; wuxuuna qaaday boqorradoodii oo dhan, wuuna dilay, wuuna laayay. Oo Yashuuca wuxuu maalmo badan kula dagaallamay boqorradaas. Ma jirin magaalo oo aan Israa'iil qaadan, dhammaantood ayay dagaal ku qaateen. Sababtoo ah Rabbiga ayaa keenay in la xoojiyo qalbigooda si ay ugu hor

tagaan Israa'iil dagaal, si loo baabbi'iyo iyaga, si aan naxariis loo siin iyaga, laakiin si loo baabbi'iyo iyaga, sida Rabbigu u yidhi Muuse. Oo Yashuuca ayaa yimid waqtigaas, wuxuuna ka burburiyey reer Canaaq buuraha, iyo Xebroon, iyo Dabiir, iyo Canaabood, iyo Yahuudah oo dhan iyo magaalooyinkoodii, oo Yashuuca ayaa dhammaystay iyaga. Ma hadhay reer Anakiim ka mid ah wiilashii Israa'iil, laakiin mooyee Gaasa, iyo Gad, iyo Ashdod ayaa lagu hadhay. Oo Yashuuca wuxuu qaatay dhulka oo dhan, sida Rabbigu ugu amray Muuse, oo Yashuuca wuxuu iyaga u siiyey dhaxal reer binu Israa'iil qaybsi ahaan sida qolooyinkooda, oo dhulkiina wuu ka nastay dagaalka.

12

Kuwanu waa boqorradii dhulka oo ay wiilashii Israa'iil dileen, oo ay dhaxleen dhulkoodii ka shisheeya Webi Urdun xagga qorrax ka soo baxa, laga bilaabo Dooxadii Arnon ilaa Buurta Hermon, iyo dhulkii Arabah oo dhan xagga bari. Sihon boqorkii reer Amorri, oo degganaa Heshbon, isagoo xukumayay laga bilaabo Arnon oo ku taal dooxada oo ah qayb ka mid ah dooxada, iyo badhkii Gilead ilaa Jabbok xuduudkii reer Ammon. Iyo Carabah ilaa badda Kinereed xagga bari, iyo ilaa badda Carabah oo ah

baddii cusbada laga bilaabo bari, jidkii ku yiil Beyth Yeshimood, laga bilaabo Teyman tan ku taal hoosta Aseedood Fasgaa. Oo Og boqorkii Bashan wuxuu ka hadhay dadkii waaweynaa, kii degganaa Ashtaroth iyo Edrei, taliyihii ka Buur Hermon iyo ka Salecah, iyo dhammaan Bashan ilaa soohdimihii Geshurites, iyo Machi, iyo badhkii Gilead soohdimihii Sihon boqorkii Heshbon. Muuse oo ahaa wiilkii Rabbiga iyo wiilashii Israa'iil ayaa dilay iyaga, oo Muuse wuxuu siiyey iyada dhaxal ahaan Ruubeen, iyo Gaad, iyo badhkii qabiilka Manaseh. Oo kuwani waa boqorradii reer Amor, kuwaas oo Yashuuca iyo wiilashii Israa'iil ay dileen dhanka shishadiisa Webi Urdun agteeda badda Bacal Gaad oo ku taal bannaanka Lubnaan, iyo tan iyo Buur Xalaq oo kor u kacaysa xagga Seciir; oo Yashuuca ayaa iyada siiyey qabiilooyinkii Israa'iil inay dhaxlaan sida qaybtooda, buurta dhexdeeda, iyo bannaanka dhexdiisa, iyo Carabaah dhexdeeda, iyo Ashduud dhexdeeda, iyo cidlada dhexdeeda, iyo Negebka; reer Xeed, iyo reer Amor, iyo reer Kancaan, iyo reer Feris, iyo reer Xiwi, iyo reer Yebuus. Boqorka Yerixoo, iyo boqorka Gaay, taas oo ku dhow Beytel, boqorka Yeruusaalem, boqorka Xebroon, boqorka Yarmuud, boqorka Laakiish, boqorka Ceelaam, boqorka Geser, boqorka Debiir, boqorka Gader, boqorka Xormaah, boqorka Ader, boqorka Lebna, boqorka Odollaam, boqorka

Elaad, boqorka Tafuud, boqorka Oofer, boqorka Afek ee Arok, boqorka Asom, boqorka Shimroon, boqorka Maadoon, boqorka Asiif, boqorka Kaadeesh, boqorka Saxaak, boqorka Mareydood, boqorka Yekoom ee Karmel, boqorka Odollaam ee Fenneaador, boqorka Gaay ee Galili, boqorka Tersa; kuwan oo dhan waa boqorro sagaal iyo labaatan.

13

Yashuuca wuxuu ahaa waayeel da weyn, oo Rabbigu wuxuu Yashuuca ku yidhi, adigu da'daadu way weynaatay, oo dhul badan ayaa weli hadhay in la dhaxlo. Oo tanu waa dhulka laga tegey; soohdinnada Falastiin, Geshuuriga, iyo Kancaaniga, laga bilaabo meesha aan la deganayn ee ka soo horjeedda Masar ilaa soohdinnada Ceqroon xagga bidix Kancaaniyiinta waxaa lagu tiriyaa shanta gobol ee Falastiin, Gasakii, iyo Ashdoodkii, iyo Ashkelonkii, iyo Gittikii, iyo Ceqroonkii, iyo Cawiikii, laga bilaabo Teyman iyo dhulka Kancaan oo dhan ka soo horjeeda Gasa, iyo reer Siidoon ilaa Afeeq, ilaa soohdinnada reer Amor, iyo dhulka Galiyaad oo Falastiin oo dhan, iyo Lubnaan oo dhan laga bilaabo qorrax soo bixid laga bilaabo Gilgaal hoosta buurta Xermoon ilaa gelitaanka Xamaad, dhammaan kuwa deggan buuraha laga

bilaabo Lubnaan ilaa Masered Memfoomaim. Dhammaan Siidooniyiinta, aniga iyaga waan baabbi'in doonaa wejiga Israa'iil ka; laakiin qaybi iyada saami ahaan Israa'iil, sida aan kugu amray. Oo hadda u qaybi dhulkan dhaxal ahaan sagaalka qabiil, iyo badhka qabiilka Manaseh. Laga bilaabo Webi Urdun ilaa badda weyn xagga galbeedka qorraxda waxaad siin doontaa; badda weyn xad bay noqon doontaa. Labada qabiilooda, iyo badhkii qabiiladii Manaseh, Ruubeen, iyo Gaad wuxuu siiyay Muuse dhanka shishadiisa Webi Urdun; xagga qorrax soo baxa wuxuu isaga siiyay Muuse ina Rabbiga, laga bilaabo Caroocer, taas oo ku taal qarka durdurka Arnoon, iyo magaalada ku dhex taal dooxada, iyo Miisoor oo dhan laga bilaabo Meedabaa; Magaalooyinka oo dhan Siixoon boqorkii reer Amor, kii boqor ka ahaa Xeshboon ilaa soohdinta reer Cammoon; Iyo Gilecaad, iyo soohdimaha Geshuur, iyo reer Macakaad, Buur Xermoon oo dhan, iyo Baashaan oo dhan ilaa Salkaah; Boqortooyadii oo dhan Coog ee Baashaan, kii boqor ka ahaa Cashtarod iyo Edrecii; kaasu wuxuu ka hadhay dadkii waaweynaa, oo wuxuu dilay isaga Muuse, wuuna wada baabbi'iyay. Wiilashii Israa'iil kuma ay baabbi'in reer Geshuur, iyo reer Macakaad, iyo reer Kancaan, oo boqorkii reer Geshuur iyo reer Macakaad waxay dhex degganaan jireen wiilashii Israa'iil ilaa maantadan la joogo.

Laakiin qabiilka Lewi lama siin dhaxal, Rabbiga Ilaaha Israa'iil, kaasu waa dhaxalkooda, sida uu Rabbigu ugu yidhi iyaga, oo kanuna waa qaybintii uu Muuse u qaybiyey wiilashii Israa'iil Araboth Moo'aab oo ku taal shisheeyaha Webi Urdun marka loo eego Yerixo. Oo Muuse wuxuu siiyey qabiiilkii Ruubeen sidii ay qolooyinkoodu ahaayeen. Waxayna noqdeen xuduudkoodii laga bilaabo Aroceer, taas oo ah marka la eego wejiga dooxada Arnoon, iyo magaalada ku taal dooxada Arnoon; iyo dhammaan Miisoor, ilaa Xeshboon, iyo dhammaan magaalooyinka ku jira Miisoor, iyo Diibon, iyo Baamod Bacal, iyo guriga Meelbod, iyo Baashaan, iyo Baqedmod, iyo Meefacad, iyo Qiryatayim, iyo Sibmah, iyo Seradah, iyo Siyoon buurta Canaab ku taal, iyo Beytfogoor, iyo Ashedod Fisgah, iyo Beytjeshimood, iyo dhammaan magaalooyinka Miisoor, iyo dhammaan boqortooyadii Siixon boqorkii reer Amor, kaas oo Muuse dilay isaga iyo madaxdii Midyaan, iyo Cewi, iyo Reqem, iyo Suur, iyo Xuur, iyo Rebac amiirkii dhaca Siyoon, iyo kuwii degganaa Siyoon. Oo Balaam ina Beor oo ahaa aragjirihii ayay dileen intii dagaalku socday. Waxay noqotay xuduudaha Reuben, Webi Jordan oo ah xudud. Tanu waa dhaxalkii wiilashii Reuben sida waafaqsan qolooyinkooda, magaalooyinkooda iyo beerahooda. Muuse wuxuu siiyey wiilashii Gaad sida ay qabiilladoodu

ahaayeen. Oo soohdimihoodii wuxuu ahaa Yaser, dhammaan magaalooyinka Gilead, iyo badhkii dhulka wiilashii Cammoon ilaa Caraabah, taas oo ku taal horta Caraad. Iyo laga bilaabo Xeshboon ilaa Caraabood marka loo eego Misfaah, iyo Botanim, iyo Macaan ilaa soohdimaha Diibon, iyo Enadom iyo Otargai iyo Beytxaraam iyo Sukod iyo Shaafaan iyo boqortooyadii hadhay ee Siixon boqorkii Xeshboon; iyo Webi Urdun wuxuu soohdin noqon doonaa ilaa qayb badda Kinereed dhinaca Webi Urdun ee bari. Tanu waa dhaxalkii wiilashii Gaad sida qolooyinkooda iyo sida magaalooyinkooda. Sida qolooyinkooda ayay luqunta ugu soo celin doonaan cadaawayaashooda hortooda, maxaa yeelay waxay noqotay sida qolooyinkooda magaalooyinkooda iyo beeraha yaryar kooda. Muuse wuxuu siiyey qabiilka Manaseh badhkiis sida ay ahaayeen qolooyinkooda. Oo soohdimahoodii waxay ka bilaabmeen Maan, iyo boqortooyadii Bashan oo dhan, iyo boqortooyadii Og oo ahaa boqorkii Bashan oo dhan, iyo tuulooyinkii Jair oo dhan, kuwaas oo ku yiil Bashan, oo ahaa lixdan magaalo. Oo badhkii Gilead, iyo Ashtaroth, iyo Edrei oo ahaa magaalooyinkii boqortooyadii Og ee Bashan, waxaa la siiyey wiilashii Makiir ina Manaseh, iyo badhkii wiilashii Makiir ina Manaseh, siday qolooyinkoodu kala ahaayeen. Kuwanu waa kuwii Muuse dhaxal siiyey meel ka shishaysa Webi Urdun ee

Caraabood Moo'aab ah, meel ka shishaysa Webi Urdun oo u dhow Yerixoo xagga bari.

14

Oo kuwan kuwii qaybiyey dhaxalka wiilashii Israa'iil dhulkii Kana'aan, kuwaas oo ay u qaybiyeen iyaga Elecaasaar wadaadkii, iyo Yashuuca kii Nuun, iyo madaxdii qolooyinka qabiilooyinka wiilashii Israa'iil. Sida ugu saami ay u dhaxleen, sida uu amray Rabbigu gacanta Yashuuca sagaalka qabiile, iyo badhka qabiiilka ka shisheeyaha Webi Urdun. Oo reer Laawi dhaxal kama uu siin iyaga dhexdooda, sababtoo ah wiilashii Yuusuf waxay ahaayeen laba qabiil Manaseh iyo Efrayim, oo reer Laawi qayb kama la siin dhulka, laakiin magaalooyin ay degaan, iyo meelaha loo soocay xoolaha iyaga, iyo xoolaha iyaga. Sida Rabbigu ugu amray Muuse, sidaas ayay wiilashii Israa'iil u sameeyeen, oo dhulkii way qaybiyeen. Wiilashii Yuudah waxay u yimaadeen Yashuuca oo Gilgaal joogay, markaasaa Kaaleeb ina Yefunneh oo ahaa reer Qenes wuxuu ku yidhi, Waad ogtahay erayga Rabbigu kula hadlay Muuse oo ahaa ninka Ilaah ee ku saabsanaa aniga iyo adiga markii aannu Qaadeesh Barneeca joogney. Afartan sano ayaan jiray markii uu i diray Muuse wiilka Ilaah ka Kaadeesh

Barneeca inaan basaaso dhulka, oo waxaan ugu jawaabay hadal ku waafaqsan maskaxdiisa. Walaalahayga kuwii ila tegey ayaa beddelay qalbigii dadka, laakiin aniga waxaan go'aansaday inaan raaco Rabbiga Ilaahayga. Oo Muuse wuxuu ku dhaartay maalintaas, isagoo leh, dhulka aad cagta saartay, adiga iyo carruurta aaga wuxuu dhaxal ahaan idiin noqon doonaa weligiin, maxaa yeelay waxaad aad ugu dadaashay inaad raacdo Rabbiga Ilaahayaga ah. Oo hadda wuxuu i soo quudiyey Rabbigu sida uu yidhi; tani waa sannadda afartan iyo shanaad, tan iyo markii Rabbigu eraygan kula hadlay Muuse; oo waxaa cidlada ku socday Israa'iil; oo hadda bal eeg aniga maanta waxaan jiraa siddeetan iyo shan sannadood; weli maanta waan xoog badan yahay, sida markii Muuse i diray, sidaas oo kale hadda waan xoog badan ahay inaan baxo iyo inaan galo dagaalka. Haddana waxaan ku weyddiisanayaa buurtan, sida Rabbigu ku yidhi maalintaas, waayo adiga waad maqashay eraygan maalintaas, haddase reer Anakiim halkaas way joogaan, magaalooyin xooggan oo waaweyn, haddii Rabbigu ila jiro, waan baabbi'in doonaa iyaga, sida Rabbigu ii sheegay. Yashuuca wuu barakeeyey, oo wuxuu Xebroon dhaxal ahaan siiyey Kaaleeb ina Yefunneh ina Qenas. Sababtaan tan ayay Xebroon u noqotay Kaaleeb ina Yefunneh oo ahaa reer Qenes dhaxal ilaa

maantadan, sababtoo ah isagu wuxuu raacay amarkii Rabbiga Ilaaha Israa'iil. Magacii Xebroon hore wuxuu ahaa Magaalada Argob, oo ahayd caasimadda reer Anakiim, dhulkiina dagaalkii wuu ka joogsaday.

15

Soohdimihii qabiilka Yahuudah sidii qolooyinkooda ahaayeen waxay ka bilaabmeen soohdimihii Idumea, laga soo bilaabo cidladii Sin ilaa Kaadeesh xagga Koonfureed. Oo xadkoodii wuxuu ka bilaabmay Koonfurta ilaa qaybta badda cusbada ah, ka soo bilaabmay kurta u sii jeedda xagga Koonfurta. Waxay maraysa ka soo hor jeeda koritaanka Akrabbim; waxayna ku wareegaysa Sena, waxayna kor u kacdaa koonfurta ilaa Kaadeesh Barneeca; waxayna ka baxdaa Xesroon, waxayna kor u kacdaa ilaa Addar; waxayna ka baxdaa galbeedka Kaadeesh, waxayna ka baxdaa ilaa Asmoon, waxayna sii fidisaa ilaa dooxada Masar; waxayna noqon doontaa bixitaankiisa xuduudaha badda dusheeda; tanu waa xuduudkooda koonfurta. Oo soohdimaha laga bilaabo bari waa badda cusbo oo dhan tan ilaa Webi Urdun. Oo soohdimaha iyaga waxay ka bilaabmaan Woqooyi, iyo laga bilaabo kurta badda iyo laga bilaabo qaybta

Webi Urdun. Waxay kor u fuushaa xadka ilaa Beythaglaam; oo waxay ag martaa woqooyi ilaa Beytharabah, oo xadka wuxuu kor u kacaa ilaa dhagaxii Bohaan ina Ruubeen; Oo xadka wuxuu kor u kacaa ilaa afraadka dooxada Aakoor, oo wuxuu hoos u dhacaa ilaa Gilgaal, taas oo ka soo hor jeedda jiirka Adamiin, taas oo koonfur ku taal dooxada, oo wuxuu u baxaa ilaa biyaha isha qorraxda; oo baxnimadiisu waxay noqon doontaa isha Rogeel; Oo xadka wuxuu kor u kacaa ilaa dooxada Xinnom, ilaa dhabarka reer Yebuus koonfurta; taasu waa Yeruusaalem; oo xadka wuxuu u baxaa ilaa cirifka buurta, taas oo ka soo hor jeedda dooxada Xinnom xagga badda, taas oo ka mid ah qaybta dhulka Rafaa'iim woqooyi; Oo xadka wuxuu u baxaa cirifka buurta ilaa isha biyaha Naftoo, oo wuxuu u baxaa ilaa buurta Cefroon; oo xadka wuxuu u keeni doonaa ilaa Bacaal; taasu waa magaalada Yaariim. Oo soohdintu waxay ku wareegi doontaa Bacal ilaa badda, oo waxay mari doontaa buurta Assar dhinaca dambe magaalada Yaariim xagga woqooyi; tanu waa Kasloon; oo waxay ku dhaadhici doontaa magaalada qorraxda, oo waxay mari doontaa xagga koonfureed; Oo soohdintu waxay u baxdaa dhinaca dambe Ceqroon xagga woqooyi, oo soohdintu waxay u bixi doontaa Sukood, oo soohdintu waxay mari doontaa xagga koonfureed, oo waxay u bixi doontaa Libnaah, oo bixitaanka

soohdimaha wuxuu ahaan doonaa badda; Oo soohdimahooduna waxay ka bilaaban doonaan badda, badda weyn ayaa soohdin ahaan doonta. Kuwani waa xuduudaha wiilasha Yahuudah hareeraha u xiran sida qolooyinkooda Oo Kaaleeb ina Yefunneh wuxuu qayb ku siiyey dhexda wiilasha Yahuudah amarka Ilaah dartii, oo Yashuuca wuxuu isaga siiyey magaalada Arbog oo ahayd magaalo-hooyada Canaaq, taasoo ah Xebroon. Oo Kaaleeb ina Yefunneh ayaa halkaas ka burburiyey saddexdii wiilashii Canaaq, kuwaas oo ahaa Sheshay iyo Talmay iyo Axiimaan. Oo Kaaleeb halkaas ayuu uga kacay xagga dadkii degganaa Dabiir, laakiin magaca Dabiir wuxuu hore u ahaa Magaalada Qoraallada. Kaaleeb wuxuu yidhi, Kii qabtaa oo qabsada magaalada Qorniinka oo ka adkaada, waxaan siin doonaa Aksaan gabadhaydii inuu guursado. Waxaa qaaday iyada Gotoniyeel ina Kenez oo ahaa walaalkii Kaaleb, wuxuuna siiyey Askaan gabadhiisii inay naag u noqoto. Oo waxay noqotay markay baxaysay, waxay la tashatay isaga, iyada oo leh, Waxaan aabbahay weydiin doonaa beer. Markaasay dameerka ka qaylisay, oo Kaaleeb wuxuu ku yidhi, Maxaa ku haya? Oo waxay ku tidhi isaga, Sii aniga barako, sababta oo ah dhulka Negeb waad i siisay, sii aniga Bothanis. Markaasuu siiyay tan Gonathlah sare iyo Gonathlah hoose. Tani waa dhaxalka qabiilka wiilasha

Yahuudah. Waxay noqdeen magaalooyinkoodii magaalooyin u dhow qabiiilkii wiilashii Yahuudah oo ku yaal soohdimihii Edom oo ku yaal cidlada, iyo Bayseleeel, iyo Ara, iyo Asor, iyo Ikam, iyo Regma, iyo Aruuel, iyo Kaadeesh, iyo Asoriyonaayin, iyo Maynam, iyo Balmaynan, iyo tuulooyinkoodii, iyo magaalooyinkii Aseron, taasoo ah Asor, iyo Seen, iyo Salmaa, iyo Molaada, iyo Seri, iyo Bayfalaad, iyo Kolaseola, iyo Bi'ir Shebac, iyo tuulooyinkoodii, iyo beerahoodii, Bala, iyo Bakok, iyo Asom, iyo Elbowidaad, iyo Beytel, iyo Horma, iyo Sekelak, iyo Makaarim, iyo Setennak, iyo Labos, iyo Saale, iyo Eromood, sagaal iyo labaatan magaalo, iyo tuulooyinkoodii. Bannaanka waxaa ku yaal Ashtaol, iyo Zorah, iyo Eshtaol. Iyo Raamen, iyo Taano, iyo Iluuthooth, iyo Mayaani, iyo Yermuuth, iyo Odollaam, iyo Membraa, iyo Saokho, iyo Yasekaa, iyo Sakariim, iyo Gaaderaa, iyo xeryaheedii, magaalooyinkii afar iyo toban, iyo tuulooyinkoodii. Senna, iyo Adasan, iyo Magadalgad, iyo Dalad, iyo Masfa, iyo Iachareel, iyo Basedoth, iyo Ideadalea, iyo Chabra, iyo Maches, iyo Maachos, iyo Geddor, iyo Bagadiel, iyo Noman, iyo Machedan; lix iyo toban magaalo, iyo tuulooyinkoodii; Lebna, iyo Ithak, iyo Anoch, iyo Iana, iyo Nasib, iyo Keilam, iyo Akiezi, iyo Kezib, iyo Bathesar, iyo Ailom; toban magaalo, iyo tuulooyinkoodii; Ekron, iyo tuulooyinkeeda, iyo beerahoodii, laga

bilaabo Ekron Gemna; iyo kulli intii ku dhow Ashdod; iyo tuulooyinkoodii, Asiedoth, iyo tuulooyinkeeda, iyo beeraha keeda; Gaasa, iyo tuulooyinkeeda, iyo beeraha keeda ilaa durdurka Masar, iyo badda weyn ayaa soohdinaysa. Oo dhulka buuraha leh Samiir, iyo Yeter, iyo Sokah, iyo Renna, iyo magaalada Qorniinka, taasoo ah Dabiir, iyo Anoon, iyo Es, iyo Man, iyo Aisam, iyo Gosom, iyo Kaluu, iyo Kanna, iyo Gelom; kow iyo toban magaalo, iyo tuulooyinkoodii; Airem, iyo Remna, iyo Soma, iyo Yemain, iyo Baytaku, iyo Fakuwa, iyo Euma, iyo magaalada Arbok, taasoo ah Xebroon, iyo Sorayt; sagaal magaalo, iyo xeryahoodii; Maor, iyo Karmel, iyo Osiib, iyo Itan, iyo Yariyel, iyo Arikam, iyo Sakanaim, iyo Gabaa, iyo Tamnata; sagaal magaalo, iyo tuulooyinkoodii; Ailuwa, iyo Beyt Suur, iyo Geddon, iyo Magarot, iyo Baytanam, iyo Tekuum; lix magaalo, iyo tuulooyinkoodii; Kariyatbaal, taasoo ah magaalada Yaarim, iyo Soteba; laba magaalo, iyo xeryahoodii; iyo Baddargeeys, iyo Tarabaam, iyo Ainoon, iyo Aiyokiyosa, iyo Naflasoon, iyo magaalooyinka Sadoon, iyo Arkaades; toddoba magaalo, iyo tuulooyinkoodii. Jebuusiyiintii waxay degganaan jireen Yeruusaalem, wiilashii Yahuudahna ma ay awoodi karin inay baabbi'iyaan iyaga, Jebuusiyiintiina waxay Yeruusaalem degeen ilaa maantadan.

16

Oo soohdimihii wiilashii Yuusuf waxay ka bilaabmeen Webi Urdun ee u dhow Yerixo xagga bari, oo waxay kor ugu kici doonaan Yerixo iyagoo u socda dhulka buuraha leh iyo cidlada, una socda Beytel Luus. Oo wuxuu u bixi doonaa xagga Beytel, wuxuuna dhaafi doonaa xuduudaha Axatarooti. Oo wuxuu dhex mari doonaa badda ilaa xuduudaha Attalim iyo tan iyo xuduudaha Beth horon tan hoose, oo bixitaankoodu wuxuu ahaan doonaa xagga badda. Oo waxay dhaxleen wiilashii Yuusuf, Efrayim iyo Manaseh. Oo waxay noqotay xuduudaha wiilasha Efrayim sida qolooyinkooda, oo waxay noqotay xuduudaha dhaxalkooda laga bilaabo bari Atarod iyo Erog ilaa Beytxoron tan sare iyo Gasara. Oo xuduudaha wuxuu iman doonaa kor badda una geli doonaa Icasmon laga soo bilaabo Woqooyi Kulul; wuxuu ku wareeji doonaa xagga bari una geli doonaa Thenasa, iyo Selles, iyo wuxuu ka dhaafi doonaa xagga bari una geli doonaa Ianoka, iyo Macho, iyo Ataroth, iyo tuulooyinkooda; oo wuxuu iman doonaa Jericho, oo wuxuu u bixi doonaa Webi Urdun. Oo Qabriga waxay ka socon doonaan soohdimaha xagga badda ilaa Chelkana, oo bixitaankoodu wuxuu ahaan doonaa xagga badda. Tanu waa dhaxalka qabiilka Efrayim siday qolooyinkoodu yihiin.

Oo magaalooyinkii loo soocay wiilashii Efrayim oo ku dhex yiil dhaxalkii wiilashii Manaseh, dhammaantood magaalooyinkii iyo tuulooyinkoodii. Oo Efrayim ma uu baabbi'in Kancaanigii degganaa Gaser, oo Kancaanigii wuxuu ku dhex degganaa Efrayim ilaa maantadan, ilaa uu Fircoon oo ahaa boqorkii Masar kor u baxay, oo uu qabsaday magaaladii, oo uu dab ku gubay, oo Kancaaniyiintii, iyo Feresiintii, iyo kuwii degganaa Gaser way laayeen, oo Fircoon wuxuu magaaladii meher ugu siiyay gabadhiisii.

17

Waxayna noqotay soohdimihii qabiilka wiilashii Manaseh, sababtoo ah kanu curadkii Yuusuf ahaa, Maakiir oo ahaa curadkii Manaseh iyo aabbihii Gilcaad, waayo, nin dagaalyahan buu ahaa, dhulkii Gilcaad iyo dhulkii Baashaan. Waxay u dhacday wiilashii Manaseh ee hadhay sida ay qolooyinkoodu ahaayeen: wiilashii Iezi, iyo wiilashii Keles, iyo wiilashii Iesiyel, iyo wiilashii Sukhem, iyo wiilashii Sumarim, iyo wiilashii Ofer. Kuwanu waxay ahaayeen lab sida ay qolooyinkoodu ahaayeen. Salpaad oo ahaa wiilka Opher ma uu lahayn wiilal, laakiin wuxuu lahaa gabdho, oo kuwanuna waa magacyada gabdhaha

Salpaad: Maala, iyo Noua, iyo Egla, iyo Melcha, iyo Thersa. Oo waxay istaageen hortii Elecasar oo ahaa wadaadka, iyo hortii Yashuuca, iyo hortii taliyayaasha, iyagoo leh, Ilaah wuxuu ku amray gacanta Muuse inuu noo siiyo dhaxal dhexda walaalahayaga, oo waxaa iyaga la siiyey amarkii Rabbiga saami dhexda walaalaha aabbahood. Oo waxaa dhacay qiyaastii dhulka iyaga laga siiyay Anaasa, iyo bannaanka Labeek oo ka yimid dhulka Gilecaad, taas oo ah dhinaca kale ee Webi Urdun. Maxaa yeelay gabdhihii wiilashii Manaseh dhaxal bay ku dhaxleen dhexda walaalahoodii; dhulkii Gilecaad wuxuu u noqday wiilashii Manaseh kuwii hadhay. Oo soohdimaha wiilasha Manaseh wuxuu noqday Delehanath, taas oo ah meel ka soo hor jeedda wiilasha Anath, oo wuxuu u socdaa xagga soohdimaha Jamin iyo Jassib ilaa isha Taphthoth. Manasseh ayaa leh, iyo Taphath oo ku taal soohdimaha Manasseh waxay u tahay wiilasha Ephraim. Oo wuxuu soo degi doonaa xuduudaha kor durdurka Karana ee koonfurta marka loo eego durdurka Jariel; geedka terebinth wuxuu u dhexeeyaa Efrayim iyo magaalada Manaseh; oo xuduudaha Manaseh waqooyiga ilaa webiga; oo noqon doontaa bixitinkiisa badda koonfurta Efrayim, oo waqooyiga Manaseh; oo noqon doontaa badda xuduud iyaga; oo Aasheer waxay ku biiri doonaan waqooyiga, oo Isaakaar bari. Oo

waxaa Manaseh ku jiri doontaa Isaakaar iyo Aasheer: Baytaan iyo tuulooyinkeeda, iyo dadka deggan Door iyo tuulooyinkeeda, iyo dadka deggan Megedoo iyo tuulooyinkeeda, iyo saddexaadka Mafeta iyo tuulooyinkeeda. Wiilashii Manaseh ma ay awoodi karin inay baabbi'iyaan magaalooyinkan, oo Kancaanigii ayaa bilaabay inuu dego dhulkan. Waxayna noqotay, markii wiilashii Israa'iil ay xoog yeesheen oo ay Kancaaniintii addoommo ka dhigeen, laakiin si buuxda uma ay baabbi'in. Waxay diideen laakiin wiilashii Yuusuf Yashuuca, iyagoo leh, maxaad u siisay annaga qayb hal iyo qiyaas hal? Aniga laakiin dad badan baan ahay, oo Ilaahna wuu i barakeeyey. Yashuuca wuxuu iyaga ku yidhi, Haddii aad tiro badan tihiin, kaynta u kaca oo nadiifiya meeshaas, haddii buurta Efrayim ay idinku cidhiidhinayso. Oo waxay yidhaaheen, Buurta Efrayim nagu ma filna, waayo waxaa jira Kancaaniga deggan Beytshaan iyo tuulooyinkeeda iyo dooxada Yesreceel oo leh fardo la doortay iyo bir. Waxaa yidhi Yashuuca wiilashii Yuusuf, haddii aad tahay dad badan oo aad leedahay xoog weyn, ma noqon doonto kuu qayb hal; waayo kayntu waxay noqon doontaa kuu, maxaa yeelay kayn bay tahay oo aad nadiifin doontaa iyada, oo waxay noqon doontaa kuu; oo markaad baabbi'iso reer Kancaan, in kastoo faras la doortay uu leeyahay; waayo adigu waad ka xoog badan tahay isaga.

18

Oo waxaa la isu soo ururiyay dhamaan ururka wiilasha Israa'iil Shiiloh, oo waxay halkaas ka dhiseen taambuugga markhaatifurka, oo dhulkana waxaa qabsaday iyaga. Oo waxaa hadhay wiilashii Israa'iil oo aan dhaxlin, toddoba qabiil. Yashuuca wuxuu ku yidhi wiilashii Israa'iil, Ilaa goorma ayaad daali doontaan inaad dhaxashaan dhulka uu Rabbiga Ilaahayaga ahu siiyey? Siiya idinka saddex nin oo qabiiil kasta ka mid ah, oo markay kacaan ha maraan dhulka, oo ha sharxaan tan hortayda, sida loo baahan doono in loo qaybiyo tan. Oo waxay u soo mareen isaga; oo wuxuu u qaybiyey iyaga toddoba qaybo; Yahuudah wuxuu u taagi doonaa iyaga xad laga bilaabo Koonfurta, oo wiilashii Yuusuf waxay u taagi doonaan iyaga laga bilaabo Waqooyiga. Idinka laakiin qaybiya dhulka toddoba qayb, oo keena halkan ii, oo waxaan idiin soo saari doonaa saami Rabbiga Ilaahayaga hortiisa. Ma jiro qayb wiilasha Laawi dhexdiinna; waayo wadaanidda Rabbiga waa qaybiisa; oo Gaad iyo Ruubeen iyo badhka qabiilka Manaseh waxay heleen dhaxalkoodii meel ka shishaysa Webi Urdun xagga bari, kaas oo uu siiyay Muuse addoonkii Rabbiga. Markaasay nimankii kaceen oo tageen, Yashuucana wuxuu amar ku siiyey nimankii tagayay

inay dhulka sahamiyaan, oo wuxuu ku yidhi, Taga oo dhulka sahamiya, oo ii kaalaya, oo halkan waxaan Rabbiga hortiisa saami idiinku soo saari doonaa Shiiloh. Oo way tageen, oo dhulka way soo dhex mareen, oo way arkeen, oo way qoreen sida magaalooyinka toddoba qaybood oo buug ah, oo waxay u keeneen Yashuuca. Oo Yashuuca wuxuu iyaga ugu tuuray saam Shiiloh Rabbiga hortiisa. Oo saamigii qabiilka Benyaamiin ayaa kowaad u soo baxay sidii qolooyinkooda, oo xuduudihii saamigooduna waxay u dhexeeyeen wiilashii Yahuudah iyo wiilashii Yuusuf. Xadoodkoodu wuxuu ka bilaabmay Waqooyi, Webi Urdun, xadoodku wuxuu kor ugu bixi doonaa dhabarka Yerixo xagga Waqooyi, oo wuxuu kor ugu bixi doonaa buurta xagga badda, bixitaankiisuna wuxuu noqon doonaa Mabdariitis Beytoon. Oo xadduudku wuxuu halkaas ka soo mari doonaa Luusa, dhinaca koonfureed ee Luusa, taasoo ah Beytel, oo xadduudku wuxuu hoos ugu dhici doonaa Maataroob Orech xagga buurta dheer, taasoo ku taal koonfurta Beytxoroon tan hoose. Oo xuduudaha ayuu dhex mari doonaa, wuxuuna ag mari doonaa qeybta u jeedda xagga badda ee Koonfurta, buurta ka soo horjeedda Beytxoroon Koonfur, oo bixitaankiisu wuxuu ahaan doonaa Qiryad Bacal, taasoo ah Qiryad Yecariim, magaalada reer Yahuuda. Tanu waa qeybta xagga badda. Qaybta Koonfur ee ka

bilaabanta qaybta Kariath Baal, waxay soo mari doontaa xuduudaha oo geli doontaa Gasin, kor ilaha biyaha Naphto. Oo waxay soo degi doontaa xuduudaha qayb ahaan, tanu waa sida wejiga dooxada Sonnam, taas oo ah qayb ka mid ah Emek Rafaa'iim xagga Woqooyi, oo waxay soo degi doontaa Geenna dhabarka Yebuusi xagga Koonfureed; waxay soo degi doontaa ilaha Roojeel; Oo waxay mari doontaa ilaha Beytshemesh; oo waxay mari doontaa Galiilood, taas oo ah ka soo horjeedda xagga fuulitaanka Aytaamiin; oo waxay soo degi doontaa dhagaxa Bayoon wiilashii Ruubeen; oo waxay mari doontaa dhabarka Beytcaraabaa xagga Woqooyi, oo waxay soo degi doontaa xuduudaha dhabarka badda xagga Woqooyi. Oo bixitaanka soohdimaha wuxuu noqon doonaa jiirka badda cusbooyinka dusheeda xagga Woqooyi ee qaybta Webi Urdun laga bilaabo Koonfur, kuwani waa soohdimaha Koonfur. Oo Webi Urdun wuxuu xad dhigi doonaa laga bilaabo dhinaca bari, tanu waa dhaxalka wiilasha Benyaamiin, soohdimaheedu hareeraheeda u dhigma qolooyinka. Oo waxay noqdeen magaalooyinkii wiilashii Benyaamiin sida qolooyinkooda Yerixoo, iyo Betegaa'yo, iyo Ameekasiis, iyo Baytabaara, iyo Saara, iyo Beesaana, iyo Aa'eyn, iyo Faara, iyo Efraata, iyo Karaafa, iyo Kefiira, iyo Mooni, iyo Gibecaa, magaalooyin laba iyo toban; iyo tuulooyinkooda,

Gibecoon, iyo Raamaah, iyo Bi'eeroot, iyo Massema, iyo Miiron, iyo Amooke, iyo Fiira, iyo Kafaan, iyo Nakaan, iyo Seleekaan, iyo Tareela, iyo Yebuus; tanu waa Yeruusaalem; iyo Gabaawot, Yaariim, magaalooyin saddex iyo toban, iyo tuulooyinkooda; tanu waa dhaxalkii wiilashii Benyaamiin sida qolooyinkooda.

19

Oo saamiga labaad wuxuu u soo baxay wiilashii Simecoon, oo dhaxalkoodii wuxuu ku dhex yiil qaybihii wiilashii Yahuudah. Oo waxay noqotay qaybtoodii dhaxalkoodii Bi'ir Shebac, iyo Shamacaa, iyo Molaadaah, iyo Xasar Shuucaal, iyo Baalaah, iyo Caasoon, iyo Eltoolaad, iyo Betuul, iyo Xormaah, iyo Siiqlaag, iyo Beyt Markaabot, iyo Xasar Suusaah, iyo Beyt Lebaa'ood, iyo beerihoodii; saddex iyo toban magaalo, iyo tuulooyinkoodii. Eremmon, iyo Thalcha, iyo Jether, iyo Asan; afar magaalo iyo tuulooyinkoodii, ku wareegsan magaalooyinkoodii ilaa Balek tagaya Bameth xagga Koonfurta; tanu waa dhaxalkii qabiilka wiilashii Simeon siday qolooyinkoodii ahaayeen. Ka dhaxalka qabiiladii Yahuudah waxaa timid dhaxalkii qabiiladii wiilashii Simecoon, sababtoo ah qaybta wiilashii Yahuudah way ka weynayd tan kooda, oo wiilashii Simecoon waxay dhaxleen

dhexda dhaxalka kooda. Oo wuxuu u soo baxay saamigii saddexaad Sebulun sida qolooyinkooda; waxay noqon doonaan soohdimaha dhaxalkooda, Esedekgola soohdimahoodii, badda iyo Magelda, oo wuxuu ku biiri doonaa Baitharaba xagga dooxada, taas oo ah horta Iekman. Oo wuxuu ku noqday Seddouk oo ka yimid xagga bari ee Baydhshamash ilaa xuduudaha Khaselodayth, oo wuxuu dhex mari doonaa Dabirod, oo wuxuu kor u kici doonaa Fangay. Oo halkaas ayuu ka wareegi doonaa dhinaca soo horjeedka ee bari ilaa Geba iyo magaalada Kattath, oo wuxuu dhex mari doonaa Rimmon ilaa dhagaxa jarka. Oo wuxuu ku wareegi doonaa soohdimaha xagga Woqooyi xagga Amoth, oo waxay noqon doontaa bixitaankooda xagga Gaiphael, iyo Katanath, iyo Nabaal, iyo Shimron, iyo Jericho, iyo Baithman. Tanu waa dhaxalkii qabiiladda wiilasha Sebulun sida qolooyinkooda, magaalooyinka iyo tuulooyinkooda. Waxaana Isaakar u baxay saamiga afraad. Oo waxay noqdeen soohdimahoodii Yaaseel, iyo Kasalood, iyo Shuunam, iyo Agiin, iyo Shiyoona, iyo Reerood, iyo Anakered, iyo Dabiiroon, iyo Kiishoon, iyo Reebees, iyo Remaas, iyo Ye'oon, iyo Tomaan, iyo Aymarek, iyo Beersafees. Xuduudaha waxay ku kulmi doonaan Gathbor iyo Salim xagga badda, iyo Beth shemesh, oo qarka xuduudaha waxaa noqon doona Webi Jordan. Tani waa dhaxalka

qabiilka wiilasha Isaakaar sida qolooyinkooda, magaalooyinka iyo tuulooyinkooda. Oo waxaa u soo baxay saami shanaad Aasheer sidii qolooyinkooda. Oo waxay noqdeen soohdimahoodii Ekseleketh, iyo Alef, iyo Baythok, iyo Ke'af, iyo Elimelekh, iyo Amiyel, iyo Ma'asa; oo waxay la biiri doontaa Karmel xagga badda, iyo Siyon, iyo Labaanath. Oo wuxuu ka soo noqon doonaa bari qorraxda iyo Baithgeneth, oo wuxuu ku biiri doonaa Sebulun iyo Ekgai, iyo Phthael xagga woqooyi, oo wuxuu geli doonaa xuduudaha Saphthaibethme, iyo Inael, oo wuxuu dhex mari doonaa Chobamasomel, iyo Elbon, iyo Rahaab, iyo Ememaon, iyo Kanthan ilaa Siidoon tan weyn. Oo wuxuu soo noqon doonaa xuduudaha Raamaah, iyo ilaa isha Masfasaat, iyo tan Turiyan; oo wuxuu soo noqon doonaa xuduudaha Yasiif, oo wuxuu noqon doonaa bixitaankiisu badda, iyo Abooleeb, iyo Eksosoob, iyo Arkoob, iyo Afek, iyo Raa'uu. Tanu waa dhaxalka qabiilka wiilasha Asher sida qolooyinkooda, magaalooyinka iyo tuulooyinkooda. Oo Naftali waxaa u soo baxay sahamkii lixaad. Oo xadkoodii wuxuu noqday Moolam, iyo Mola, iyo Besemiin, iyo Arme, iyo Nabok, iyo Iephthamai, ilaa Dodam, oo socodkiisiina wuxuu noqday Jordan. Oo xadka wuxuu ku soo noqon doonaa xagga badda Aththabor gudaheeda, oo halkaas wuxuu ka soo mari doonaa Iakana, oo wuxuu kula kulmi doonaa Zebulun

xagga Koonfurta, oo Asher wuxuu kula kulmi doonaa xagga badda, oo Webi Jordan wuxuu ka yimaadaa xagga qorraxda soo baxa. Iyo magaalooyinkii deyrka lahaa ee Turiyanku, Turos, iyo Omathadaketh, iyo Kenereth, iyo Armaith, iyo Arael, iyo Hasor, iyo Kades, iyo Assari, iyo ilaha Asor, iyo Keroe, iyo Megalaarim, iyo Baiththame, iyo Thessamys. Tani waa dhaxalka qabiilka wiilasha Naftaali. Oo Daan waxaa u soo baxay saamigii toddobaad. Oo waxay noqdeen soohdimihoodii Sarad, iyo Asa, iyo magaalooyinkii Sammaus, iyo Salamin, iyo Ammon, iyo Silata, iyo Eloon, iyo Tamnata, iyo Ekron, iyo Alkata, iyo Begeton, iyo Gebeelan, iyo Asor, iyo Banaibakat, iyo Getremmon, iyo xagga badda Hiieraakoon soohdin u dhow Yaffa. Tani waa dhaxalkii qabiilka wiilasha Daan sida qolooyinkooda, magaalooyinkooda iyo tuulooyinkooda; Oo waxay tageen wiilashii Daan oo waxay la dagaallameen Laakiish, oo way qabsadeen iyada, oo waxay ku dileen iyada afka seef; oo way degeen iyada oo waxay u bixiyeen magaceeda Lasendan; Oo waxay tageen inay galaan dhulka sida xuduudkooda; oo waxay siiyeen wiilashii Israa'iil qayb Yashuuca ina Nuun dhexdooda sababta amarka Ilaah, oo waxay siiyeen isaga magaalada uu weyddiistay, Tamnasaraax, taas oo ku taal buurta Efrayim; oo wuu dhisay magaalada, oo wuxuu degganaa iyada. Kuwanu waa qaybintooyinkii ay dhaxal ahaan u

qaybiyeen Elecasar oo wadaadka ahaa, iyo Yashuuca ina Nuun, iyo madaxdii qolooyinka qabiilooyinka Israa'iil sida saami loogu riday Shiiloh hortiisa Rabbiga, agtiisa albaabbadii Teendhadii Markhaatifuridda, oo way tageen inay dhulka galaan.

20

Oo Rabbigu wuxuu la hadlay Yashuuca, isagoo leh, la hadal wiilashii Israa'iil, oo waxaad ku tidhaahdaa, siiya magaalooyinka magangalyada, kuwaas oo aan idinkula hadlay Muuse dhexdiisa. Magan galbeed dhakhtarka dilay nafta si aan ula kicin ahayn, waxay idiin noqon doonaan magaalooyinka magan galbeed, dhakhtarkuna kama dhiman doono aarsadaha dhiigga, ilaa uu istaago hortiisa shirka si loo xukumo. Oo wuxuu soocay Kaadeesh oo ku taal Galili oo ku taal buurta Naftaali, iyo Shekem oo ku taal buurta Efrayim, iyo magaalada Arbog, taasoo ah Xebroon, oo ku taal buurta Yahuuda. Oo dhanka shishe ee Webi Urdun wuxuu siiyay Bosor oo ku taal cidlada bannaanka, oo ka tirsan qabiiladda Ruubeen, iyo Areemood oo ku taal Gilecaad, oo ka tirsan qabiiladda Gaad, iyo Gawloon oo ku taal Baashaan, oo ka tirsan qabiiladda Manaseh. Kuwanu waa magaalooyinkii loo yeedhay wiilashii Israa'iil iyo shisheeyaha ku deggan dhexdooda,

in lagu cararo halkaas qof kasta oo dilay naf si aan ula kicin, si uusan ugu dhiman gacanta kii aarsanaya dhiigga, ilaa uu istaago shirka hortiisa si loo xukumo.

21

Oo waxay u soo dhowaadeen madaxdii aabayaasha wiilashii Laawi xagga Elecasar wadaadkii, iyo Yashuuca kii Nuun, iyo xagga madaxdii qabiilooyinka aabayaasha ka mid ah qabiilooyinkii Israa'iil. Oo waxay kula hadleen iyaga Shiiloh dhulkii Kancaan, iyagoo leh, wuxuu amray Rabbigu gacantii Muuse inuu na siiyo magaalooyin aan degno, iyo agagaarkii xoolahayaga. Oo wiilashii Israa'iil waxay siiyeen reer Laawi markii la dhaxalinayay, sababta amarkii Rabbiga dartii, magaalooyinkii iyo dhulalkii daaqsinta iyaga. Oo saamigii wuxuu u baxay qolooyinkii Kaa'ad, oo waxaa loo siiyey wiilashii Haaruun oo ahaa wadaaddadii reer Laawi, oo waxay saami ku heleen saddex iyo toban magaalo oo ka timid qabiilka Yahuudah iyo qabiilka Simecoon iyo qabiilka Benyaamiin. Oo wiilashii Kaaad ee hadhay qabiiladii reer Efrayim iyo qabiiladii reer Daan iyo badhkii qabiiladii reer Manaseh saami ahaan, magaalooyin toban. Oo wiilashii Gershon waxaa la siiyey ka qabilka Issachar

iyo ka qabilka Asher iyo ka qabilka Naphtali iyo ka badhka qabilka Manasseh oo Bashan ku yaal, saddex iyo toban magaalo. Wiilashii Meraariina sida qolooyinkooda ahaa waxaa saami ahaan looga siiyey qabiilka Ruubeen iyo qabiilka Gaad iyo qabiilka Sebulun laba iyo toban magaalo. Oo wiilashii Israa'iil waxay Laawiyiintii siiyeen magaalooyinkii iyo dhulalkii daaqsimada iyaga, sida Rabbigu Muuse ugu amray, saami ahaan. Oo waxay siiyeen qabiiladii wiilashii Yahuudah iyo qabiiladii wiilashii Simecoon iyo qabiiladii wiilashii Benyaamiin magaalooyinkan; oo waxaa loo yeedhay wiilashii Haaruun oo ka mid ahaa dadkii Qohaad oo ahaa wiilashii Laawi, maxaa yeelay kuwan waxaa u noqday sahamkii. Oo wuxuu siiyey iyaga Kiriath Arba magaalada hooyo ee Anak, tan waa Hebron oo ku taal buurta Yahuuda, laakiin dhulka daaqsinta ku wareegsan iyada iyo beeraha magaalada iyo tuulooyinka iyada wuxuu Yashuuca siiyey wiilasha Kaaleeb ina Yefunneh hanti ahaan Oo wiilashii Haaruun wuxuu siiyey magaalada magangalka u ahayd gacankudhiiglaha, Xebroon, iyo dhulalkii la soocay ee la socday iyada; iyo Lemna, iyo dhulalkii la soocay ee u dhow iyada; Oo Aylom, iyo dhulalkii la soocay iyada; iyo Tema, iyo dhulalkii la soocay iyada; Oo Gella, iyo dhulalkii la soocay iyada; iyo Dabiir, iyo dhulalkii la soocay iyada; Oo Asa, iyo dhulalkii la soocay

iyada; iyo Tanu, iyo dhulalkii la soocay iyada; iyo Baydhsamus, iyo dhulalkii la soocay iyada; sagaal magaalo oo ka yimid labadaas qabiil. Iyo ka qabiiladii Benyaamiin, Gibecoon iyo dhulkii daaqsinta loo soocay iyada, iyo Gad iyo dhulkii daaqsinta loo soocay iyada, iyo Canaatood iyo dhulkii daaqsinta loo soocay iyada, iyo Gaamaala iyo dhulkii daaqsinta loo soocay iyada, afar magaalo. Dhammaan magaalooyinka wiilasha Haaruun oo wadaaddada ahaa waxay ahaayeen saddex iyo toban. Oo dadyowga wiilasha Kaaad ee Laawiyiinta ee hadhay ka wiilasha Kaaad, oo waxay noqotay magaalada wadaaddadooda ka qabiiladda Efrayim; oo waxay siiyeen iyaga magaalada magangalka tan qofka dilay, taas oo ah Shekem, iyo dhulalkii daaqsinta ee iyada; iyo Gaasara iyo kuwa xaggeeda, iyo dhulalkii daaqsinta ee iyada; Iyo Beytxoroon, iyo dhulalkii daaqsinta ee iyada; magaalooyin afar. Oo qabiiilka Daan, Elteqeh, iyo dhulalkii daaqsinta loo soocay iyada; iyo Geth Daan, iyo dhulalkii daaqsinta loo soocay iyada; Oo Ayaaloon, iyo dhulalkii daaqsinta loo soocay iyada; iyo Gath Rimmoon, iyo dhulalkii daaqsinta loo soocay iyada; afar magaalo. Iyo qabiilka badhkiisa Manaseh, Taanakh iyo dhulkii loo soocay, iyo Iebatha iyo dhulkii loo soocay, laba magaalo. Dhammaan tobanka magaalo iyo kuwa loo soocay oo u dhow iyaga ayaa loo siiyey dadyowgii wiilashii Kaath ee

hadhay. Oo wiilashii Gershon oo ahaa reer Laawi waxaa laga siiyey qabiilkii badhkiis Manasseh magaalooyinkii loo soocay kuwii dilay, Gaulon oo ku taal Bashan, iyo agagaarkeedii loo soocay, iyo Bezer, iyo agagaarkeedii loo soocay, laba magaalo. Oo qabiiilka Isaakaar ka, Kishon, iyo dhulka daaqsinta loo soocay iyada; iyo Dabeerad, iyo dhulka daaqsinta loo soocay iyada; Oo Raamod, iyo dhulka daaqsinta loo soocay iyada; iyo Isha Qoraallada, iyo dhulka daaqsinta loo soocay iyada; afar magaalo. Oo qabiiilka Aasher ka Baseellaan, iyo dhulalkii daaqsinta iyada loo soocay; iyo Dabboon, iyo dhulalkii daaqsinta iyada loo soocay; iyo Xelkad, iyo dhulalkii daaqsinta iyada loo soocay; iyo Raxaab, iyo dhulalkii daaqsinta iyada loo soocay; magaalooyin afar. Iyo qabiiladda Naftaali waxaa laga siiyey magaaladii loo soocay qofkii qof dilay, taasoo ahayd Kaadeesh oo ku taal Galili, iyo agagaarkeedii, iyo Nemmaat iyo agagaarkeedii, iyo Temmoon iyo agagaarkeedii, saddex magaalo. Dhammaan magaalooyinka Gershon ee qolooyinkooda, waa saddex iyo toban magaalo. Oo dadkii wiilashii Meraari reer Laawi kuwa hadhay qabiilkii Sebulun, Macaan iyo agagaarkeedii; iyo Qaadesh iyo agagaarkeedii; iyo Sillaa iyo agagaarkeedii; saddex magaalo. Iyo shishe Webi Urdun ee u dhow Yerixo, ka qabiiladda Ruubeen, magaalada meesha magangalka ee gacankudhiiglaha, Bosor oo

cidlada ku taal; Miiso iyo agagaarkeedii daaqsinta; iyo Yaser iyo agagaarkeedii daaqsinta; iyo Dekmon iyo agagaarkeedii daaqsinta; iyo Mafaa iyo agagaarkeedii daaqsinta; afar magaalo. Oo ka qabilka Gaad, magaalada meesha magangalka ee gacankudhiiglaha, iyo Raamod oo ku taal Gilecaad, iyo agagaarkeedii daaqsinta; Kaamiin, iyo agagaarkeedii daaqsinta; iyo Xeshboon, iyo agagaarkeedii daaqsinta; iyo Yacser, iyo agagaarkeedii daaqsinta; dhammaan magaalooyinka afar. Dhammaan magaalooyinka wiilasha Meraari sida qolooyinkooda, kuwa ka hadhay qabiiilka Laawi, waxayna noqdeen xuduudaha magaalooyinka laba iyo toban. Dhammaan magaalooyinka Laawiyiinta ee ku dhex jira hantida wiilasha Israa'iil, siddeed iyo afartan magaalo, iyo dhulka daaqsinta oo ku wareegsan magaalooyinkan; magaalo iyo dhulka daaqsinta oo ku wareegsan magaalada, dhammaan magaalooyinkan; Oo Rabbigu wuxuu Israa'iil siiyay dhulkii uu ugu dhaartay inuu siinayo awowayaashood; oo way dhaxleen, wayna ku degeen. Oo Rabbigu wuxuu iyaga nasiyey hareerahooda oo dhan, sida uu ugu dhaartay awowayaashood, mana kicin mid keliya hortoodii ka mid ah dhammaan cadaawayaashooda, dhammaan cadaawayaashooda Rabbigu wuxuu u gacangeliyey gacmahooda. Ma dhicin mid ka mid ah dhammaan erayadii wanaagsanaa ee

Rabbigu kula hadlay wiilashii Israa'iil; dhammaantood way wada rumowdeen.

22

Markaas Yashuuca wuxuu isugu yeedhay wiilashii Ruubeen, iyo wiilashii Gaad, iyo qabiilkii badhkiis Manaseh, oo wuxuu iyaga ku yidhi, idinka waxaad maqasheen wax kasta intii uu idinku amray Muuse addoonkii Rabbiga, oo waxaad addeeceen codkayga sida wax kasta intii uu idinku amray. Ma aad ka tagi weydeen walaalihiinna maalmahan badan, ilaa maanta waxaad dhawrteen amarkii Rabbiga Ilaahiinna. Hadda laakiin Rabbiga Ilaaheenna ayaa nasiyey walaalahayaga, sida uu u yidhi iyaga. Hadda sidaa darteed jeesanaya oo taga guryihiinna iyo dhulka hantida idinka, kaas uu Muuse idiin siiyey dhanka shishe ee Webi Urdun. Laakiin dhawra aad u badan inaad samaysaan amarrada iyo sharciga uu nagu amray inaan samayno Muuse wiilkii Rabbiga; inaad jeclaataan Rabbiga Ilaaha kayaga, inaad ku socotaan dhammaan jidadkiisa, inaad dhawrtaan amarradiisa, iyo inaad ku darsamaan isaga, iyo inaad ugu adeegtaan isaga dhammaan maskaxdiinna, iyo dhammaan naftiinna. Yashuuca wuu ducaystay iyaga oo diray, wayna tageen

guryahooda. Oo badhkii qabiilka Manaseh wuxuu Muuse siiyay Bashan dhexdeeda, oo badhka kalena wuxuu Yashuuca siiyay walaalihiis oo joogay shisheeyada Webi Urdun xagga badda, oo markii Yashuuca guryahooda u diray ayuu u duceeyey. Oo waxay ku noqdeen guryahooda iyagoo wata maal badan, iyo xoolo aad u badan, iyo lacag, iyo dahab, iyo bir, iyo dhar badan, oo waxay la qaybsadeen walaalahoodii dhicii cadaawayaasha. Oo waxay tageen wiilashii Ruubeen, iyo wiilashii Gaad, iyo qabiilka badhkiisii Manaseh oo ka yimid wiilashii Israa'iil oo joogay Shiiloh oo ku tiil dhulka Kana'aan, inay u tagaan Gilecaad oo ah dhulkii hantida iyaga, kaasoo ay dhaxleen sababta amarka Rabbiga oo gacantiisa Muuse ku yimid. Oo waxay yimaadeen Gilead oo Webi Jordan, taas oo ku taal dhulka Canaan, oo wiilashii Reuben iyo wiilashii Gad iyo badhkii qabiilka Manasseh waxay halkaas ku dhiseen meel allabari Webi Jordan agtiisa, meel allabari weyn oo la arki karo. Oo waxay maqleen wiilashii Israa'iil iyagoo leh, Bal eega, wiilashii Ruubeen, iyo wiilashii Gaad, iyo badhkii qabiilka Manaseh waxay dhiseen meel allabari ku soohdinaha dhulka Kana'aan ee Gilecaad agteeda Webi Urdun, dhanka shishadiisa wiilashii Israa'iil. Oo waxay dhamaan wiilashii Israa'iil isu soo urureen Shiiloh, si ay ugu tagaan inay la dagaallamaan iyaga. Oo waxay direen wiilashii Israa'iil u

wiilashii Ruubeen iyo u wiilashii Gaad iyo u wiilashii badhkii qabiilka Manaseh dhulka Gilecaad, Fiinexaas ina Elecaasaar ina Haaruun wadaadka sare iyo toban madaxdii la socday isaga; madax mid ah ka guriga qoyska ka dhammaan qabiilooyinka Israa'iil; madaxyadii guryaha qoysaska waa kun-u-taliyayaasha Israa'iil. Oo waxay yimaadeen xagga wiilashii Ruubeen, iyo xagga wiilashii Gaad, iyo xagga badhkii qabiiladii Manaseh dhulkii Gilecaad; oo waxay kula hadleen iyaga, iyagoo leh, waxyaalahan waxaa leh shirka oo dhan Rabbiga, waa maxay xadgudubkan tan oo aad ku xadgudubtaan hortii Ilaaha Israa'iil, inaad maanta ka leexataan Rabbiga, idinkoo dhisatay idinka qudhiinna meel allabari, si aad ugu noqotaan caasiyiin Rabbiga ka? Miyaan yar ma aha inoo dembiga Fecoor, maxaa yeelay ma aannu ka daahirsanayn ilaa maanta? Oo belaayo ayaa ka dhacday shirka Rabbiga dhexdiisa. Oo idinka jeesateen maanta Rabbiga, oo noqon doonta haddii aad ka tagteen maanta Rabbiga, oo berri cadhadda ku dhici doonta dhan Israa'iil. Haddii hadda dhulka hantidaada uu yar yahay, ka gudba oo gala dhulka hantida Rabbiga, meesha uu Taambuugga Rabbigu halkaas ku yaal, oo dhaxal nala qaybsada, laakiin ha noqonina caasiyiin Ilaah ka caasiyoobay, oo idinkuna ha ka fogaanina Rabbiga, markaad meesha allabari ka dhisataan dibadda meesha

allabariga Rabbiga Ilaahayaga ah. Miyaan eeg Aakaar ina Serax xadgudubka ku xadgudbay waxa la amray inaan la taaban, oo cadho baa ku dhacday ururkii Israa'iil oo dhan? Oo kan mid isaga u dhintay dembigii uu lahaa. Oo waxay jawaabeen wiilashii Ruubeen, iyo wiilashii Gaad, iyo badhkii qabiiladii Manaseh, oo waxay la hadleen taliyayaashii kumanyaalka Israa'iil, iyagoo leh, Ilaaha Ilaaha Rabbigu weeye, oo Ilaaha Ilaaha isagu qudhiisu wuu ogyahay, oo Israa'iil isagu qudhiisu wuu ogaan doonaa; haddii caasinnimo ku dembaabnay Rabbiga hortiisa, yaanu na samatabbixin maalintaan. Oo haddii aan nafteenna meel allabari u dhisannay si aan Rabbiga Ilaahayaga ka tagnno, si aan dushiisa allabari gubasho ugu bixinno, si aan dushiisa allabari badbaado ugu sameynno, Rabbigu wuu baadhayaa. Laakiin sababta taxaddarka erayga ayaan tan u samaynnay, annagoo leh, si carruurtiinnu berri ugu odhan waayaan carruurteenna, maxaa idiinku dhexeeya Rabbiga Ilaaha Israa'iil? Oo Rabbigu soohdin dhigay dhexdeenna annaga iyo idinka oo ah Webi Urdun, oo idinka ma lihidin qayb Rabbiga, oo wiilashiinna ay shisheeyeeyaan wiilasheenna, si aanay u caabudin Rabbiga. Oo waxaan nidhi inaan sidaas samayno, dhismaha meesha allabariga tan ma aha qurbaanno aawadiis ama allabaryo aawadiis, laakiin si tan u noqoto markhaati dhexdeenna iyo

idinka, iyo dhexda jiilalkeenna ka dambeeya annaga, in loo adeego adeegga Rabbiga hortiisa, qurbaannadayada iyo allabaryadayada iyo allabaryadayada nabadda; oo carruurtiinnu ma odhan doonaan carruurtayada berri, idinku ma lihidin qayb Rabbiga. Waxaanu nidhi, haddii weligeed noqoto oo ay xaggeenna ku hadlaan, ama qarniyadeenna berri, oo ay yidhaahdaan, Arka ekaanta meeshii allabariga Rabbiga ee ay aabayaashayada sameeyeen. Ma aha sababta qurbaannada mana aha sababta allabariga, laakiin waa markhaati u dhexeeya idinka iyo annaga, iyo carruurteenna. Yaanay sidaas noqon haddaba inaan annaga ka jeesanno Rabbiga maanta, oo aan ka tagno Rabbiga, si aan u dhisanno meel allabari oo loogu bixiyo midhaha iyo allabariyada Salamis, iyo allabariga badbaadada, marka laga reebo meesha allabariga Rabbiga ee ku taal hortiisa teendhadiisa. Oo markii Fiinexas oo ahaa wadaadkii iyo dhammaan madaxdii ururka Israa'iil oo la jiray isaga ay maqleen erayadii ay ku hadleen wiilashii Ruubeen iyo wiilashii Gaad iyo badhkii qabiilka Manaseh, way ka farxiyeen. Oo wuxuu Fiinexas oo wadaadka ahaa ku yidhi wiilashii Ruubeen iyo wiilashii Gaad iyo qabiilkii badhkiis ee Manaseh, Maanta waxaan ogaannay in Rabbigu nala jiro, maxaa yeelay ma aydaan Rabbiga hortiisa xadgudub ku samayn, oo waxaad wiilashii Israa'iil ka

samatabbixiseen gacantii Rabbiga. Oo wuxuu noqday Fiinexaas oo ahaa wadaadkii iyo taliyayaashii ka wiilashii Ruubeen iyo ka wiilashii Gaad iyo ka qabiilkii badhkiis Manaseh, oo ka yimid Gilecaad oo tegey dhulkii Kancaan xagga wiilashii Israa'iil, oo waxay u jawaabeen iyaga erayadii. Waxay farxad gelisay wiilashii Israa'iil, oo waxay la hadleen wiilashii Israa'iil, oo waxay u duceeyeen Ilaaha wiilashii Israa'iil, oo waxay yidhaahdeen inayan mar dambe ugu tegin dagaal si ay u baabbi'iyaan dhulka wiilashii Ruubeen iyo wiilashii Gaad iyo qabiilka badhkiis Manaseh, oo waxay degeen dusheeda. Yashuuca wuxuu magacaabay meesha allabariga ee reer Ruubeen iyo reer Gaad iyo qabiilka badhkiis ee Manaseh, wuxuuna yidhi, waa markhaati u dhexeeya iyaga in Rabbiga Ilaaha iyaga yahay.

23

Waxay dhacday maalmaha badan ka dib markii Rabbigu nasiyey reer Israa'iil cadaawayaashiisa oo dhan oo hareerahiisa ku wareegsanaa, oo Yashuuca wuxuu ahaa duq da weyn. Oo wuxuu Yashuuca u yeedhay dhammaan wiilashii Israa'iil iyo golihii odayaashooda iyo taliyayaashooda iyo xaakinnadooda iyo

karraaniyaashooda, oo wuxuu iyaga ku yidhi, aniga waan gaboobay oo maalmaha waan ku hore u socday; Idinkuse waad aragteen in alla intii uu Rabbiga Ilaahayaga ahu u sameeyey dhammaan quruumahan ka hor wejigayaga, maxaa yeelay Rabbiga Ilaahiinna ahu waa kii dagaalka idiin dagaallamay. Eega, waxaan idiin tuuray quruumaha hadhay idiin, kuwaas oo dhaxal u ah qabiilooyinkiinna, laga bilaabo Webi Urdun iyo dhammaan quruumaha aan baabbi'iyay, iyo badda weyn waxay xad dhigi doontaa xagga galbeedka qorraxda. Rabbiga laakiin Ilaaha kayaga kan wuu baabbi'in doonaa iyaga wajiga kayaga ka, ilaa ay halligmaan, oo wuxuu u diri doonaa iyaga dugaagga duurjoogta ah, ilaa uu baabbi'iyo iyaga iyo boqorrada iyaga wajiga idinka ka, oo waxaad dhaxli doontaan dhulka iyaga, sida uu Rabbiga Ilaaha kayaga idiin ku hadlay. Sidaa darteed aad u xoogaysta inaad dhawrtaan oo samaysaan waxyaalaha oo dhan ee qoran kitaabka sharciga Muuse, si aydaan ugu leexan midig ama bidix, si aydaan u gelin quruumaha hadhay kuwan; oo magacyada ilaahyadooda laguma magacaabi doono dhexdiinna, hana u adeegina, hana u sujuudina iyaga, laakiin Rabbiga Ilaahayaga ah ayaad ku dhegi doontaan, sidii aad samaynayseen ilaa maanta. Oo Rabbigu wuxuu ka hortiinna baabbi'in doonaa quruumaha waaweyn oo xoogga badan, oo ninna horteenna ma

iska soo taagnayn ilaa maantadan. Mid idinka ka mid ah ayaa eryay kun qof, maxaa yeelay Rabbiga Ilaaheenna ah ayaa idiin dagaallamay, sida uu inoogu sheegay. Oo aad ugu taxadara inaad jeclaataan Rabbiga Ilaahayaga ah. Haddii aad noqotaan dib oo aad ku darsataan quruumaha hadhay kuwan idinla jira, oo aad guurooyin la samaysaan iyaga, oo aad isku qastaan iyaga oo ay iyana idinka qastaan, ogaada in Rabbigu aan sii wadi doonin in uu quruumahan wada baabbi'iyo wejiginna ka, oo waxay idiin noqon doonaan dabinno, iyo wax lagu turunturroodo, iyo musmarro cedhbihiinna ku jira, iyo fallaadhooyin indhahaaga ku jira, ilaa aad ka baabba'daan dhulka wanaagsan kan uu idin siiyay Rabbiga Ilaahiinna ah. Aniga laakiin waxaan tegayaa jidka, sida dhammaan kuwa dhulka ku nool, oo waxaad qalbigiinna iyo naftiinna ku ogaan doontaan, in eray keliya ka mid ah dhammaan erayadii uu Rabbiga Ilaahayaga ahu inoogu yidhi waxyaalaha inoo dhigma aan fashilmin midkoodna. Oo waxay noqon doontaa sida u yimid xaggeenna dhammaan erayadii wanaagsnaa ee Rabbigu idiinku hadlay; sidaas oo kale Rabbiga Ilaaha ahu wuxuu idinku soo dejin doonaa dhammaan erayadii sharka ahaa ilaa uu idinka baabbi'iyo dhulka wanaagsan kan uu Rabbigu idin siiyey, markaad xadgudubtaan axdigii Rabbiga Ilaahayaga ahaa ee uu inagu amray, oo aad

tagtaan oo u adeegtaan ilaahyo kale oo aad u sujuudaan iyaga.

24

Yashuuca wuxuu soo ururiyey dhammaan qabiilooyinka Israa'iil oo wuxuu keenay Shiiloh, wuxuuna soo wada yeedhay odayaashoodii, karraaniyaashoodii, iyo xaakinnadoodii, wuxuuna iyaga taagay Ilaaha hortiisa. Oo Yashuuca wuxuu ku yidhi dadkii oo dhan, Rabbiga Ilaaha Israa'iil wuxuu leeyahay waxyaalahan, aabbayaashiin waxay degganaan jireen meel ka shishaysa webiga tan iyo bilowgii, Terax oo ahaa aabbaha Ibraahim iyo aabbaha Naaxoor, oo waxay u adeegi jireen ilaahyo kale. Waxaan qaatay aabihiin Ibraahim ka shisheeyaha webiga, oo waxaan ku hoggaamiyay dhulka oo dhan, oo waxaan badiyay farcantiisa, oo waxaan siiyay isaga Isxaaq, oo Isxaaq waxaan siiyay Yacquub iyo Ceesaw, oo waxaan siiyay Ceesaw buurta Seciir inuu dhaxlo, oo Yacquub iyo wiilashiisii waxay u degeen Masar, oo halkaas waxay ku noqdeen quruun weyn oo badan oo xoog badan, oo Masriyiintii way dhibeen iyaga. Oo waxaan Masar kaga dhuftay calaamooyin aan dhexdooda ku sameeyay. Oo waxyaalahaas dabadood wuxuu awowayaasheen ka soo bixiyey Masar, oo waxaad gelteen baddii cas, oo Masriyiintii ayaa

awowayaasheen ku eryaday gaadhifardood iyo fardo oo ay ku galeen baddii cas. Oo waxaan Rabbiga ugu qaylinay, wuxuuna daruur iyo mugdi dhex dhigay annaga iyo Masriyiinta, wuxuuna baddii dushooda ku soo dejiyay oo dabooshay iyaga, oo indhahaagii way arkeen wixii badan oo Rabbigu sameeyay dhulka Masar, oo waxaad cidlada joogteen maalmaha badan. Oo wuxuu ina keenay dhulkii reer Amoriyadii degganaa meesha ka shishaysa Webi Urdun, oo Rabbigu wuxuu iyaga gacanta noogu geliyey, oo aad dhaxasheen dhulkoodii, oo aad iyaga hortiinna ka baabbi'iseen. Oo wuxuu kacay Balaaq ina Sefoor oo ahaa boqorka Moo'aab, wuxuuna dagaal ugu soo safay Israa'iil, markaasuu cid u diray oo u yeedhay Balacaam inuu na habaaro. Oo Rabbiga Ilaahaaga ahu ma uu doonin inuu ku baabbi'iyo, oo barako buu nagu barakeeyey, oo wuu naga samatabbixiyey gacmahooda, oo iyaguu u dhiibay. Waad ka gudubtay Webi Urdun, oo waxaad timaadeen Yerixoo, oo waxaa nala dagaallamay dadkii degganaa Yerixoo: reer Amor, iyo reer Kancaan, iyo reer Feris, iyo reer Xiwi, iyo reer Yebuus, iyo reer Xeed, iyo reer Girgaash, oo Rabbigu wuxuu iyaga nagu riday gacmahayaga. Oo wuxuu idinka hor diray xaraha, oo wuxuu ka eryay hortayada laba iyo tobanka boqorradii reer Amoriyiinta, mana ahayn seeftaada ama qaansadaada toona. Wuxuu idin

siiyey dhul aydaan ku hawshoon, iyo magaalooyin aydaan dhisan, oo aad ku degtaan, iyo beeraha canabka iyo beeraha saytuunka aydaan idinka beeran, oo aad ka cuntaan. Haddaba ka baqda Rabbiga, oo ugu adeega qummanaanta iyo xaqnimada, oo fogeeya ilaahyada qalaad ee awowayaasheen u adeegi jireen dhinaca webiga iyo Masar, oo u adeega Rabbiga. Haddii laakiin idiin ma farxin inaad u adeegtaan Rabbiga, maanta doorta yaa aad u adeegaysaan, haddii ay yihiin ilaahyada awowayaashiin ee ka shisheeyay webiga, ama ilaahyada reer Amor oo aad ku nooshihiin dhulkooda, aniga iyo gurigayga waxaan u adeegi doonnaa Rabbiga, maxaa yeelay isagu waa quduus. Oo dadkii ayaa jawaabay oo yidhi, Yaanan noogu noqon inaan Rabbiga ka tagno si aan ilaahyo kale ugu adeegno. Rabbiga Ilaahayaga ah, isagu Ilaah buu yahay, isagu wuxuu kor ugu soo kexeeyay annaga iyo aabbayaashayaga Masar, wuuna naga ilaaliyay jidkii aannu ku sii soconey oo dhan iyo dhammaan quruumihii aannu dhex marnay. Oo Rabbigu wuxuu saaray reer Amor iyo dhammaan quruumaha dhulka degganaa horteenna, laakiin annaguna waxaynu u adeegi doonnaa Rabbiga, waayo isagu waa Ilaahayaga. Waxaa yidhi Yashuuca dadkii, ma aydaan awoodi kartaan inaad u adeegtaan Rabbiga, maxaa yeelay Ilaah quduus ah weeye, oo kan masayr ahu ma sii dayn doono dembiyadiinna

iyo xadgudubyadiinna, markaad ka tagtaan Rabbiga oo aad u adeegtaan ilaaho kale, oo intuu idinku soo dego ayuu wax xun idinku samayn doonaa oo wuu idin baabbi'in doonaa meeshii uu wanaag idiinku sameeyey. Oo dadkii waxay Yashuuca ku yidhaahdeen, Maya, laakiin Rabbiga ayaan u adeegi doonnaa. Yashuuca wuxuu dadka ku yidhi, idinka waxaad tihiin markhaatiyo idinka gees ah, inaad idinka doorateen inaad Rabbiga u adeegtaan. Iyo hadda iska qaada ilaahyada qalaad ee dhexdiinna ku jira, oo qalbigiinna u toosiya Rabbiga Ilaaha Israa'iil. Dadkii waxay Yashuuca ku yidhaahdeen, Rabbiga ayaan u adeegi doonnaa oo codkiisana waynu maqli doonnaa. Yashuuca wuxuu la dhigtay axdi dadka maalintaas, wuxuuna siiyay sharci iyo xukun Shiiloh hortiisa taambuugga Ilaaha Israa'iil. Oo wuxuu erayadaas ku qoray buuggii sharciyada Ilaah, wuxuuna qaatay dhagax weyn, Yashuucana wuxuu ka taagay geedka terebinto hortii Rabbiga. Oo wuxuu Yashuuca ku yidhi dadka, Bal eega, dhagaxan wuxuu dhexdiinna markhaati idiin noqon doonaa, maxaa yeelay, isagu wuu maqlay dhammaan wixii Rabbigu isaga kula hadlay, waayo, maanta ayuu idinla hadlay, oo dhagaxanu wuxuu dhexdiinna markhaati idiin noqon doonaa maalimaha ugu dambeeya, markaad Rabbiga Ilaahayga ah been ugu macaamilaysaan. Yashuuca ayaa diray dadkii, oo

mid kasta wuxuu tegey meeshiisii. Oo Israa'iil wuxuu u adeegay Rabbiga dhammaan maalmihii Yashuuca, iyo dhammaan maalmihii odayaashii ku noolaa wakhtigii ka dambeeya Yashuuca, kuwaasoo arkay dhammaan shuqulladii Rabbigu u sameeyey Israa'iil. Oo waxay dhacday waxyaalahaas ka dib, wuxuuna dhintay Yashuuca ina Nuun oo ahaa addoonkii Rabbiga, isagoo boqol iyo toban sannadood jira. Oo waxay ku aaseen isaga xagga soohdimaha qaybtiisa dhaxalka ee Tamnasarax ee buurta Efrayim woqooyi buurta Gilecad; Oo lafihii Yuusuf waxaa soo qaadeen wiilashii Israa'iil Masar, oo waxay ku aaseen Shekem, qaybta beerta uu Yacquub ka iibsaday reer Amor degganaa Shekem boqol wan, oo wuxuu siiyey Yuusuf qayb. Oo waxay dhacday waxyaalahan ka dib, Elecasar ina Haaruun oo ahaa wadaadka sare ayaa dhintay, waxaana lagu aasay Gibecaah oo ahayd tan Fiinexaas oo wiilkiisa ahaa, taasoo uu isaga siiyay buurta Efrayim.